

Title page after the
contents table

3-

DS461.5

J3

1914

Islamic

Tugluq-i Jahan gīr

Tugluq-i Jahan gīr

فهرست کتاب توزک جهانگیری

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۴	ولادت سلطان پرویز	۲	دیباچه
۶	ولادت بهار بانو بیگم از صبیبه راجه کیشوداس راٹھور	۳	ملاقات اکبر بادشاه با حضرت شیخ سلیم
۸	ولادت سلطان خورم یعنی شاه جهان از صبیبه راجه	۴	ولادت جهانگیر و قصیده تاریخ
۱۰	اودے سنگھ	۵	پیاده رفتن اکبر بادشاه به اجمیر بحیث زیارت
۱۱	احوال عبداللہ خان بہادر فیروز جنگ	۶	احوال خواجہ معین الدین سنجہری
۱۲	رضعت سلطان سلیم یعنی جهانگیر بھیم رانا	۷	اساس شہر عظیم در فتحپور
۱۳	وفات والدہ سلطان پرویز	۸	عطای منصب بہ شاہزادہ محمد جهانگیر
۱۴	معاودت جهانگیر از ہم رانا بہ الہ آباد	۹	عقد صبیہ راجہ بھگوان داس متوطن انہسیر بہ
۱۵	رسیدن محمد شریف بخدمت جهانگیر	۱۰	شاہزادہ جهانگیر
۱۶	عنایت خطاب عبداللہ خانی بہ خواجہ عبداللہ	۱۱	عقد صبیہ راجہ اودے سنگھ ولد مال دیو راجہ ماطر ڈاٹ
۱۷	توجہ جهانگیر از الہ آباد پنجاب اکبر آباد و برگشتن از اٹاودہ	۱۲	باشاہزادہ نامدار
۱۸	ذکر قتل شیخ ابوالفضل	۱۳	ولادت سلطان الدنا بیگم از دختر راجہ بھگوانداس
۱۹	فرستادن اکبر سلیم سلطان بیگم راٹھور بہانگیر	۱۴	ولادت سلطان خسرو
۲۰	ملازمت جهانگیر بہ اکبر و گذراندن قدر		

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱۸	ولادت شاہزادہ شہریار در جہاندار -	۱۲	رخصت جہانگیر مہم رانا
"	شفار شدن اکبر -	۱۳	مراجعت از قچور بہ الہ آباد
۱۹	ذکر اولاد اکبر	۱۳	رفتن عبداللہ خان بدرگاہ اکبر
۱۹	ذکر وزرائے جہانگیر در زمان شاہزادگی -	۱۴	پوست کشیدہ شدن یکے و اختہ شدن دیگرے بحکم جہانگیر
۲۰	ذکر اولاد جہانگیر	"	روانہ شدن اکبر بہ فہائش جہانگیر و شستن کشتی
"	ذکر فضلاء عہد جہانگیر -	"	بریک دریا -
"	ذکر حکماء عہد جہانگیر -	۱۵	وفات مریم مکانی والدہ اکبر -
"	ذکر شعراء عہد جہانگیر -	"	ترشیدن اکبر موسے سروریش -
۲۱	ذکر حافظان عہد جہانگیر -	"	مازمست جہانگیر بہ اکبر -
"	ذکر نغمہ سراہان عہد جہانگیر -	۱۶	نظر بند ہونہ اکبر جہانگیر راتادہ روز -
۲۱	حسب و نسب میرزا غیاث بیگ پدر نور جہان	"	حکایت جنگ فیل جہانگیر با فیل خسرو -
"	داخل شدن نور جہان در محل جہانگیر -	۱۷	بیماری اکبر
۲۲	مقرر شدن سکہ و طغرائے فراین بنام نور جہان -	"	اقامت شاہزادہ خورم جہت بیماری اکبر در قلعہ اکبر آباد

شروع توڑک جہانگیری نوشتہ خاص جہانگیر

۲	القاب سلاطین بعد مات	۲	جلوس برادر رنگ فرمانروائی -
"	وصف میوہا و گلماء ہندوستان -	"	ذکر حضرت شیخ سلیم -
۵	بستن زنجیر عدل در قلعہ اگرہ -	۳	ذکر ولادت خود -
"	صدور احکام دوازوہ گانہ	"	وجہ تسمیہ بنور الدین جہانگیر -
۶	اقسام سکہ ہائے عہد جہانگیری	"	مجملاً از احوال اگرہ -

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱۳	احوال شیخ حسن کراؤنی مخاطب بمقرب خان -	۷	تفویض ایالت پنجاب بہ سید خان -
"	تعریف نقیب خان -	"	بحال داشتن وزارت بہ وزیر خان محمد مقیم و عطا -
"	بے اعتدالی پسران اکبر راج و رحمن دیوان خاص عام -	"	خطاب امیرالامرا بہ شریف خان -
"	بشارت شیخ حسین جامی -	۸	حقیقت نسبتہا با زمینداران آنہیر -
"	عطاے خطاب اسلام خانی بشیخ علاء الدین نبیر -	"	عنایت حکومت بنگالہ بہ راجہ مانسنگ انہیری -
"	حضرت شیخ سلیم -	"	رخصت شاہزادہ پرویز بہ ہم رانا -
۱۵	مباحثہ مذہبی با پیڑتھان -	۹	تفویض مرادزک بہ امیرالامرا شریف خان -
"	ذکر اکبر بادشاہ پدر خود -	"	ذکر والدہ سلطان پرویز -
"	ذکر اولاد اکبر -	"	ذکر والدہ سلطان خورم یعنی شاہجہان -
۱۶	ذکر شاہ مراد و سلطان دانیال -	"	ذکر والدہ شہریار و جہاندار -
۱۷	ولادت شکر النساء بیگم -	۱۰	تفویض وزارت نصف ممالک بہ وزیر الملک میرزا جان بیگ -
"	ولادت آرام بانو بیگم -	"	تفویض وزارت نصف ممالک بہ غیاث بیگ اعتماد الدولہ -
"	ادصاف اکبر -	"	تفویض منصب میرآتش بہ پیرداس مخاطب بہ راجہ -
۱۸	صلح کل بودن اکبر با جمیع امم -	"	بکرماجیت -
"	ذکر مصاف اکبر با ہیمون -	۱۱	ذکر عروج مہابت خان -
"	گرفتار آمدن ہیمون روبروے اکبر -	"	ذکر راجہ نرسنگ دیو بوندلیہ -
۱۹	ذکر فتح نمودن اکبر گجرات را با بلیغار -	"	حکایت قتل ابوالفضل -
۲۱	حکایت فتح نمودن اکبر ممالک بنگالہ را -	۱۲	نصائح بسطان پرویز ہنگام رخصت بہ ہم رانا -
۲۲	تفویض نمودن جہانگیر دیوانی بیوتات بمغ الملک -	"	عطاے منصب ہفت ہزاری میرزا شاہرہخ -
"	منع گرفتن انعام ہنگام عطاے فیل واسپا -	"	احوال خواجہ عبداللہ خان -

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۳۱	نقل واقعات رزمگاہ۔	۲۲	منع گرفتن زکوٰۃ از کابل۔
"	ذکر اغواے مردمان کوتہ اندیش خسرو را۔	۲۳	تعریف شریف آملی۔
۳۲	تعیین بعض سرداران بہ تعاقب خسرو۔	جشن اول	
۳۳	گرفتار شدن خسرو۔		
"	آوردن خسرو را پانچہر حسین بیگ و عبدالرحیم را در	۲۴	شورش انگیزی یکی از اولاد مظفر در گجرات۔
"	چپ و راست او و حکم کشیدن حسین بیگ در پست	"	ذکر بناوت و فرار شدن خسرو۔
"	و عبدالرحیم را در پست خرو تشہیر نمودن۔	۲۵	حرکت بہ تعاقب خسرو با بلغار
"	عنایت خطاب مرتضیٰ خانی شیخ فرید بخاری۔	"	پیوستن حسین بیگ خان بدخشی بخسرو در مہرا۔
"	بردار آوختن جمعے کثیر از گرفتار شدگان لشکر خسرو۔	"	غار ت قماراج نمودن خسرو و فسق و فجور نمودن بخشیان
۳۴	طلب نمودن سلطان پرویز را از ہم را نا۔	"	روسپاہ۔
"	حرکت لشکر قزلباش پر قندھار و محصور شدن	۲۷	کشتن والدہ خسرو خود را۔
"	شاہ بیگ خان۔	"	تفویض ہر ادلی لشکر بہ شیخ فرید بخاری۔
"	فرستادن فوج بجانب قندھار یکک شاہ بیگ خان	۲۸	بہ خسرو پیوستن عبدالرحیم۔
۳۵	بہ قتل رسیدن ارجن نام گرو۔	"	گرفتار شدن پنج نفر از نوکران خسرو و بہ سیاست رسیدن
"	ملازمت سلطان پرویز۔	۲۹	دو نفر در تہ پائے نیل۔
"	عنایت آفتاب گیر بہ سلطان پرویز۔	۳۰	مسدود شدن دروازہاے شہر لاہور۔
۳۶	آوردن مقرب حسان اولاد سلطان دانیال را	"	رسیدن خسرو بہ لاہور و سوختن یکی از دروازہا۔
"	از برہان پور۔	"	سوار شدن جہانگیر از سلطان پور بیک خسرو۔
۳۷	طلب داشتن سلطان خرم با محذرات سر اوق عصمت۔	"	رسیدن خبر فتح شیخ فرید بخاری بر خسرو و مخاطب شدن
"	تفویض نمودن قلعہ داری قندھار بسردار خان۔	۳۱	آرندہ خبر بخوشن خان

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۴۹	وجہ تسمیہ موضع خربڑہ۔	۳۷	قید نمودن ابراہیم شاہ را در قلعہ چنار۔
۵۱	تفویض وزارت کل بہ آصف خان میرزا جعفر۔	۳۸	تفویض صوبہ داری بنگالہ و اٹویسہ قطب الدین خان کوکہ۔
"	تنبیہ نمودن کلیان بپاداش فعل شنیعہ۔	۳۹	گرفتار شدن خا باغات میرزا غفر کوکہ۔
"	نقل خانہ غریب ہم شکل موشک پران۔	"	جشن کتختانی سلطان پرویز بدختر شاہزادہ مراد۔
"	عطاے خطاب فضل حسانی بہ عبدالرحمن پسر	۴۰	فرستادن فوج دیگر یکبارہ افواج متعینہ قندھار۔
۵۲	شیخ ابوالفضل۔	"	گرفتن عبداللہ خان رام چند بندہ را با بارہا۔
"	سیر باغات کابل۔	"	ذکر شکار دامیاز در گوشت جانوران وحشی۔
"	تعمیر بلوغ جہان آرا۔	۴۱	فوت والدہ قطب الدین خان کوکہ۔
"	نصب نمودن کتبہ بر سنگ مرمر در میان دو درخت	جشن دویکم	
"	پہنار و معانی محصول سایر کابل۔		
۵۳	رسیدن بہ کابل و کندہ نمودن تاج۔	"	حقیقت لشکر قندھار و آنچه واقع شد در ان دیار۔
"	برداشتن زنجیر از پائے خسرو برائے سیر باغ	"	بلازمت رسیدن حسن بیگ ایلمچی دارا سے ایران۔
۵۴	شہر آرا۔	۴۳	حسب و نسب ترخان لودی۔
"	ذکر کشتن علی قلی انجیلو کہ خطاب شیر افکن داشت	۴۴	حرکت بجانب کابل۔
"	شوہر مہر النساء خانم کہ ثانی الحال نور جہان بیگم	۴۵	انعام دہ ہزار روپیہ بہ ایلمچی دارا می ایران۔
"	شدہ بود قطب الدین خان را با اہل خانہ خان در	"	بر آوردن مینار قبر آہو و نصب نمودن کتبہ بر او۔
۵۵	برودوان بنگالہ	"	وجہ تسمیہ گجرات
۵۶	حکم مراجعت از کابل۔	"	ذکر چشمہ در پائے بہشت۔
"	وصف میوہ ہائے کابل۔	۴۶	ذکر زعفران زاکر شمیر۔
۵۷	گرفتن عنکبوت گلوے مار را۔	۴۷	ذکر بنائے قلعہ رہتاس بر کنار دریا۔

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۶۵	توجہ رايات ازلاہور بجانب آگرہ۔	۵۷	تحقیق نقش خواجہ یاقوت معاصر سلطان محمود غزنوی
"	ذکر مغر الملک جاگیر دار نکودر۔	"	تعمیر عمارت در بالا حصار کابل۔
۶۶	رسیدن بدہلی و نزول در سلیم گڑھ۔	"	وزن شفتالو کابل۔
"	آوردن اولاد میرزا شاہ رخ و ملازمت راجہ مان سنگھ	۵۸	شکار قمرغہ۔
"	جشن سویم	"	برآمدن از کابل۔
"		"	ارادہ بغاوت خسرو میرتبہ ثانی و کشتہ شدن جمع بجاقت و نادانی۔
۶۷	داخل شدن در قلعه آگرہ۔	۵۹	بقتل رسیدن نورالدین سپر آصف خان و غیاث الدین علی
"	یوز سفید و آنچه از جانوران سفید دیده اند۔	"	ولد اعتماد الدولہ
۶۸	کشتن مادر خود را و عزائے سپر۔	"	مرحمت شدن نظامت اوڈیہ بہ ہاشم خان۔
"	عنایت اسپ بر راجہ مان سنگھ۔	۶۱	عطاے خطاب خان جان بصلابت خان و خطاب
"	فوت جہانگیر قلی خان قلیماق ناظم بنگالہ و تفویض	"	خاندور انخان بہ شاہ بیگ خان۔
"	صوبہ داری بنام سلطان جہاندار و اتالیقی	۶۲	عقوبہ ایم راے سنگھ۔
۶۹	اسلام خان۔	۶۳	مرحمت فرمودن خطاب فدائی خان بسلیمان بیگ۔
"	ذکر بازگیران و جانور عجیب کہ در ویشی از سرانند سپر	"	ملازمت میرزا غازی سپر خلیل اللہ
"	آوردہ بود۔	"	ملازمت میر غیاث الدین میر میران۔
"	نسبت فرمودن خود با صبیہ جگت سنگھ و لد راجہ مان سنگھ	"	تعلق نظامت قندھار بہ میرزا غازی۔
"	و فرستادن ساجق۔	۶۴	تیر باران نمودن سلطان سید افغان کہ مغوی سلطان
"	فوت نجیب النساء بیگم عمہ جہانگیر والدہ میرزا والی	"	خسرو بود۔
"	رسیدن ایلچی مجبول خواندہ کار در آگرہ۔	۶۵	ذکر مولانا محمد امین۔
"	آمدن صبیہ راجہ جگت سنگھ در محل بادشاہی با جہیز و	"	

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۷۵	سرفرازی میرزا بر خوردار خطاب خان عالم -	۷۰	اسباب نامتناهی -
۷۶	طلب داشتن مهابت خان از هم رانا و فرستادن	۷۱	فوت میرخلیل الله پسر زاده میر نعمت الله نیریدی
۷۷	عبداللہ خان را بجای او -	۷۲	وزن سال قمری -
۷۸	مرحمت خطاب مسیح الزمانی بحکیم صدر اسے	۷۳	رخصت مهابت خان بهم رانا -
۷۹	اصفہانی -	۷۴	آمدن خان خانان از ملک خاندیس و دکن مرتبه اول -
۸۰	رخصت شاهزاده پرویز به هم دکن -	۷۵	وزن سال شمسی -
۸۱	منع فروختن بنگ بوزہ در بازارها -	۷۶	فوت پیشرو خان سعادت و کمال خان -
۸۲	ادایه عجیب که از شیر صادر شده -	۷۷	منع خواجه سرانمودن در مالک محروسه عموگا و در بنگاله
۸۳	غزل که شهنشاه جهانگیر خود گفته اند -	۷۸	خصوصاً -
۸۴	فرستادن ساچق بخانه صبیہ مظفر حسین میرزا که بکبت	۷۹	عنایت اسپ خاصه و بست از بخیریل به خان خانان و
۸۵	خرم خواستگاری شده بود -	۸۰	فرستادن میرزا غازی را بقندهار -
۸۶	رخصت خانجهان لودی بهمت دکن بکمال سلطان	۸۱	تصرفات تازه فرمودن در عمارات روضه اکبر -
۸۷	پرویز و خان خانان -	۸۲	تعریف حوض حکیم علی که حجره دران ساخته بود و آب
۸۸	سیاست فرمودن جلوه دار و دو نفر که راکه در وقت	۸۳	دران نمی رفت -
۸۹	شکار نینله گاؤ ظاهر شده بودند -	۸۴	رخصت انصاف خان خانان بکرن -
۹۰	مرحمت فرمودن منصب بعبد الرحیم خرد و عفو	۸۵	تفویض صوبه داری گجرات با عظم قان کوکلتاش از غل
۹۱	تقصیرات او -	۸۶	مرتضی خان -
۹۲	جشن پنجم	۸۷	تولد بلند اختر پسر خسرو -
۹۳	جشن چهارم	۸۸	جشن پنجم
۹۴	فوت ملا علی احمد مهر کن در هنورا قدس فجائاً	۸۹	جشن چهارم

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۹۸	ساختن کی از ملازمان بادشاہی کہ در خاتم بند خانہ کار سیکرو چار مجلس از عالج در پوست فندق -	۸۳	تنبیہ جمعی از خانزادان کہ مرید و مستقیم سنا سی شدہ بودند -
۹۹	عنایت خطاب اعتقاد خان بہ ابوالحسن پسر اعتماد الدولہ -	۸۴	عدالت فرمودن بر فریاد پیرزنی بر مقرب خان -
۱۰۰	عنایت خطاب شاد خان بشادمان ولد خان اعظم -	۸۴	سقوط واقعہ غریبہ بصوبہ بہار و محل فضل خان پسر شیخ ابوالفضل مشہور -
"	حکم ضوابط جاگیر -	۸۶	آوردن دولت خان تحت سنگہ سیاہ -
۱۰۱	جشن ہفتم	۸۷	آمدن خان خانان از دکن مرتبہ ثانی و ناخوشی حضرت ظل سبحانی -
۱۰۲	حقیقت ملک بنگالہ بہ تفصیل -	۸۸	تفویض حبیبیہ مظفر حسین میرزا صفوی بشاہزادہ -
۱۰۳	از عجایب محاربات جنگ شجاعت خان با اعتماد خان و ظفر یا تن محض بتائید ایزدی و فضل او -	۸۹	رضعت خان اعظم ملک انوارج ہم دکن -
۱۰۴	عنایت خطاب رستم زمان بشجاعت خان -	۹۰	حکایت شکار شیر و زخمی شدن بعضی از بندگان -
۱۰۵	وصف جانورانی کہ مقرب خان از بندہ رکروہ آوردہ گذرایند -	۹۲	ملازمت ملا نظیری شاعر مشہور -
۱۰۶	آمدن لکھمی چند راجہ کمایون سرگروہ راجہاے کسوتی -	۹۴	جشن ششم
۱۰۷	حکایت رفتن عبداللہ خان از طرف گجرات بہ ملک عبر نظام الملکی و شکست خوردہ آمدن او -	"	ملازمت یادگار علی سلطان ایلچی دارائی ایران -
۱۰۸	نظامت خاندیس و ہرار و دیگر ملک مفتوحہ دکن بہ خان خانان -	۹۵	نقل کتابت شاہ عباس -
۱۰۹	فوت آصف خان جعفر و ذکر خصائل او -	۹۶	سرسرازمی برج پسر کلان خان خانان خطاب شاہنواز خان -
۱۰۹		۹۷	ناخت اعداء بدہناد پر شہر کابل و منہزم و برگشتن از مردم شہر بے توقف و تامل -

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۱۲۲	اذن یافتن خسرو به کورنش - رخصت شاهزاده خرم به تنخیر ملک رانا گذراندن دیگ کلان بندگان خواجه بزرگ -	۱۱۰	فوت میرزا غازی ولد میرزا جانی ترخان -
۱۲۴	فوت اسلام خان ناظم بنگاله رب النوع سلسله شیخ سلیم -	۱۱۱	فوت شجاعت خان در بنگاله بوضع غریب -
۱۲۸	جشن نهم	۱۱۲	فوت امیرالامرا شریف خان والا شاهبی -
۱۲۹	عنایت خطاب آصف خانی باعقاد خان -	۱۱۳	فوت سلیم سلطان بیگم دختر راوی فردوس مکانی که اول در عقد بیرم خان بوده و بعد فوت او عرش آشیانی عقد خود فرموده بودند -
۱۳۰	قید نمودن خان عظم در قلعه گوالیار -	۱۱۴	جشن هشتم
۱۳۱	منع خسرو از کورنش -	۱۱۵	بیان چهار چیز که بران اطلاق سعادت و نخست می کنند -
۱۳۲	فوت نقیب خان که مورخ بے نظیر بود -	۱۱۶	عنایت خطاب سردار خانی بخواجه یادگار برادر عبدالله خان -
۱۳۳	زاییدن فیل در حضور و تحقیق مدت حمل -	۱۱۷	بچه دادن یوز -
۱۳۴	فوت راجه مانسنگه انبیری و سرفرازی هاسنگه پسرش بجاسه او -	۱۱۸	رام گشتن شیران و بچه دادن -
۱۳۵	سوراخ نمودن جهانگیر هر دو گوش را و انداختن حلقه بانظر حلقه بگوشی خواجه بزرگوار بمنبت صحت خود از بیماری -	۱۱۹	اثر گزیدن سنگ دیوانه -
۱۳۶	اختراع گرفتن عطر گلاب از والده نور جهان بیگم -	۱۲۰	احوال طایفه هندو و بعضی از عقائد و اطوار و اعمال ایشان -
۱۳۷	آمدن بخترخان کلان فوت از دکن -	۱۲۱	فرستادن خان عام با ایلمچی گری ایران و رخصت یادگار علی سفیر شاه عباس همراه ایشان -
۱۳۸	اطاعت قبول نمودن رانا امر سنگه -	۱۲۲	حقیقت اصل و فرع سلسله رانا -
۱۳۹		۱۲۳	

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱۳۶	مسلمان نمودن روزافزون را از راجہ زادہ ہائے صوبہ بہار بود۔	۱۳۵	فوت بہادر حاکم زادہ گجرات کہ خمیس رانیہ فساد بود۔
"	بلازمت رسیدن جگت سنگھ پسر کنور کرن	"	شکست میرزائی از قلعہ بندر سورت و جنگ نمودن انگریزان ببلک جہانگیر از اندرون قلعہ۔
۱۳۷	آمدن خان جان اندوکن۔	"	ملازمت نمودن رانا شاہزادہ خرم را
"	عنایت خطاب التفات خانی بمیرزا مراد پسر کلان مرزا رستم۔	"	معاودت سلطان خرم از ہم رانا و بلازمت آوردن کنور کرن ہمراہ خود۔
۱۳۸	رخصت نمودن مصطفی بیگ ایلمچی دارا سے ایران۔	۱۳۶	
"	فرستادن خان جان بار دیگر بدکن۔	۱۳۸	جشن دہم
۱۳۹	آمدن سید کبیر از جانب عادل خان۔	۱۳۹	تولد محمد داراشکوہ۔
۱۵۰	رسیدن کتابت خواجہ ہاشم وہ بندی و جواب آن۔	"	ملازمت مصطفی بیگ ایلمچی شاہ ایران۔
۱۵۱	برخی از احوال سلسلہ میرمیران۔	"	رخصت نمودن مرتضی خان بچیت تسخیر قلعہ کانگرٹھ۔
"	خوراندن شراب بشاہزادہ خرم۔	"	مرخص فرمودن نجیب خان بطرف عادل شاہ بہ بیجا پور۔
۱۵۲	حکایت ابتداء شراب خوردن خود۔	"	فوت ملاکداس در دیش بوضع غریب۔
۱۵۳	عنایت خطاب خانی بصادق برادر زادہ اعتماد الدولہ۔	۱۴۲	خانہ جنگی کشن سنگھ برادر راجہ سورج سنگھ باگو بندہ اس۔
"	رخصت جگت سنگھ و لد کنور کرن بطن۔	۱۴۳	رخصت فرمودن کنور کرن سنگھ بطن۔
۱۵۳	حکایت شکست اعدا و افغان در کوہستان کابل۔	"	ذکر کشتن دارا سے ایران صفی میرزا پسر خود را۔
۱۵۴	ظفر یافتن شاہنواز خان بر عنبر مقہور و بدست آمدن عینیت نام محصور۔	۱۴۴	
۱۵۴	منقوح شدن کان الماس بسعی ابراہیم خان و صوبہ بہار و برآمدن الماس بوضع غریب۔	۱۴۵	
۱۵۵		"	

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱۶۵	پاسے تخت -	۱۵۶	عنایت خطاب فتح جنگ بابر اسم خان -
"	رسیدن محمد رضا بیگ صاحب ایران بہ ہدایا -		جشن یاز و ضم
"	نقل کتابت داراے ایران -	"	
۱۶۷	رخصت شاہ خورم بہ مهم دکن -	۱۵۷	تسمیہ نور محل بنور جہان بیگم -
۱۶۸	سیاست دزدان و جنگ نول نام سردار دزدان بایل		عنایت توس و طغ باعتماد الدولہ و حکم دوام نواختن
۱۶۹	بیان احوال اجپیر -	۱۵۸	نقارہ بعد نقارہ شاہ خرم -
	تالش و ظلم سارس با بہت صید بچہ پاسے خود و بعد		عنایت خطاب شجاعت خانی بسلام امیر عرب و خطاب
۱۷۰	از یاققن بردن آنها -	"	عصہ الدولہ بمیر جمال الدین انجو -
۱۷۱	عنایت خطاب فاضل خانی بہ آقا افضل -	۱۵۹	کشتہ شدن عبدالسبحان در یکے از تمانہ جات کابل -
۱۷۲	سرفرازے صفی اسپر امانت خان ب خطاب خانی -	۱۶۰	انعام سہ لک روپیہ بجا نذران -
	تماشاے نیزنگی قصا و قدر بخلصی دراجی از چندین	"	فوت شیخ فرید مرتضیٰ خان -
"	آفت و بلا و ہلاک کنجشاک -	۱۶۱	ذکر فوت عبیدہ خرم نوشتہ اعتماد الدولہ -
۱۷۳	تفنگ اندازی نور جہان بیگم -	۱۶۲	ولادت شاہ شجاع -
۱۷۵	ملاحظہ نمودن درخت خرمایے و شاخہ	"	تفویض صوبہ الہ آباد بسلطان پرویز -
۱۷۶	ملاقات چدر وپ سناسی -	"	ذکر و بابے عظیم و بعضی جاہاے ہندوستان -
۱۷۷	وضع معاش برہمن -	۱۶۳	تفویض نظامت اجمرات بمقرب خان کرانوی -
۱۷۹	وصف درخت بر و نصب نمودن نقش پنجہ خود بر آن درخت	"	عنایت خطاب اند خانی بشوقی طنپور نواز -
	بیان زہرہ شیر دگر گ کہ بر خلافت حیوانات دیگر		نصب نمودن صورت رانا و کرن پسرا و کہ از سنگ تیشہ
۱۸۰	در جگرے باشد -	"	بودن در پائین باغ آگرہ -
"	داخل شدن در قلعہ ماند و مساحت آن -		مخاطب شدن شیر علی کشتی گیر بہ پهلوان

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۱۹۰	عنایت خطاب فدائی خانی بهدایت الله - سبب گذاشتن نام روز پنجشنبه مبارک شنبه و چهارشنبه به کم شنبه -	۱۸۱	حکایت زهر دادن نصیرالدین پسر غیاث الدین مالوی پدر خود را و فوت آن -
۱۹۲	خطاب یافتن عادل شاه بفرزند -	۱۸۲	ذکر جمع نمودن عورات سلطان غیاث الدین مالوی بخوابش خود -
۱۹۳	ولادت روشن آراے بانو بیگم -	"	بریدن نصیرالدین دست خدمتگار را که او را از آب بر آورده بود -
۱۹۴	عنایت خطاب رشید خانی بالهداد افغان - کشته شدن روح الله برادر فدائی خان بغداد یکی از فدائیان کفار -	۱۸۳	حساب شمار که از سن دوازده سالگی تا پنجاه سالگی نموده بودند -
۱۹۵	ملازمت شاه جمجاه بلند اقبال سلطان شاه خرم بعد فتح بعضی از ممالک و کن -	۱۸۴	جشن دوازدهم
۱۹۶	گذراندن مهابت خان قطعه لعل که یازده مثقال وزن و یک لک روپیه قیمت داشت و قدرے جواهر دیگر -	۱۸۵	توکر منع استعمال تنباکو در ممالک هند و ایران و شاهره فیابین خاندان و فرمانرواے ایران -
"	یافتن شاه خرم خطاب شاه جهان و حکم شستن بر صندلی زرین نزدیک تخت شاه -	۱۸۶	رخصت محمد رضا الیچی داراے ایران - هم رسیدن گربه خنثی که از غریب است -
۱۹۷	تفویض صوبه کابل به مهابت خان -	"	وزن فرمودن استاد محمد نائی را بروپیه و مرحمت فیل جت بار آن -
۱۹۸	پیشکش نمودن شاه جهان جواهر گران بها و فیل نورجبت -	۱۸۷	وزن فرمودن ملا اسد قصه خوان بروپیه عنایت خطاب چشتی خانی بشیخ مودود چشتی -
۱۹۹	نهیضت رایات از قلعه ماندو بجانب گجرات -	۱۸۸	آمدن نه قطعه الماس از معدن بهار که یکی از آن قیمتی یک لک روپیه بود -
۲۰۰	رخصت مهابت خان بجانب کابل -	۱۸۹	

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
	عظماے مشائخ بودہ اند و ذکر اولاد اکبر گزیدہ	۲۰۰	عنایت خطاب بکراجیت براری رایان وکیل شاہجہان
۲۱۲	آمناق -	"	واقع شدن خطاے غریب از میرزا رستم -
	تشریف بردن در باغچہ و حویلی شیخ اسکندر مؤلف	۲۰۲	عنایت خطاب بہمت خانی بالہ یار کوکہ -
"	تاریخ مرآت اسکندری و احوال سلاطین گجرات -	"	حقیقت قلعه دھار -
	ذکر ملازمت راجہ کلیمان راجہ ولایت ایدرو	۲۰۳	مجملی از احوال سلاطین مالوہ -
"	احوال ملک او -	"	عنایت فرمودن بیکتعلی بیکزنگ بشاہجہان -
۲۱۳	ذکر مزار شیخ کھٹو -		وصف گل کمودنی یعنی نیلو فرو گل کنول و شرح تفاوت
۲۱۴	ذکر مظفر کہ خود را از نسل سلاطین گجرات میگرفت -	۲۰۵	صورت و سجنے از یک دیگر -
۲۱۵	طرح عمارت بارغ فتح کہ از بنا مالے خانخانان است -	۲۰۶	حسب و نسب سرفراز خان -
	بریدن انگشتاے اہمام نر کوکر متفرخان بجرم بریدن		وجہ تسمیہ کنپیاست و شرح خصوصیات و دیگر غرایب
"	درخت گل چنیہ -	۲۰۷	و عجائب آن -
	آوردن وز دے راجہ حضور کہ در ہر مرتبہ عضوے	۲۰۸	حکم سکہ بوضع دیگر در کنپیاست -
"	از اعضاے او بریدن بودند و متنبہ نگشتہ بود -	"	پسند فرمودن کچھری باجرہ -
"	فتح ولایت خورہ از مضافات او ڈیسیہ -		شکایت عبداللہ خان بریدن اشجار بارغ نظام الدین
	رسیدن خرپزہ و عنایت فرمودن از ان بشائخ	۲۰۹	احمد قتل میگنا ہی بکوریجہ -
۲۱۶	گجرات -	"	اظهار کرامات و خوارق عادات شاہ عالم قطب عالم -
۲۱۸	وصف شاہجہان -	۲۱۰	رسیدن بشہر گجرات و شرح کیفیت آن -
"	وصف عمارات مقبرہ سید مبارک بخاری -	۲۱۱	ایالت گجرات بشاہجہان -
	بہنم و صل گشتن مانسنگہ سیوڑہ و ذکر احسانا و ضلع	"	ذکر مسجد جامع گجرات -
۲۱۹	واختراع فرقہ سیوڑہ -		زیارت فرمودن روضہ شیخ وجیب الدین کہ از

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۲۳۱	فوت خواجہ بیگ مرزائی صفوی قلعہ دار احمد نگر و تفویض قلعہ داری بجنجر خان -	۲۱۴	حکم اسراج سیوڑھا خصوصاً از گجرات و از دیگر ولایات -
"	قلعہ ہواے احمد آباد و انحراف مزاج -	۲۲۰	عنایت خطاب عاقل خانی بخواجہ عاقل -
"	ذکر علالت -	"	گرفتہ آوردن قمر خان کہ از افلاس سبز بھراے آوارگی
۲۳۵	حفت شدن سارس -	"	ہناده بود و کامیاب گشتن او -
۲۳۶	حکایت عجیب سارس -	۲۲۱	شیوع و باد در خطہ کشمیر -
۲۳۷	خبر فوت راوت شنکر -	۲۲۲	ملازمت زمیندار جام -
"	ملازمت رائے بہارہ عمدہ زمینداران گجرات -	"	فوت عظمت خان گجراتی -
"	احوال ابوالحسن مصور و عنایت خطاب	"	ذکر شکار شیر -
۲۳۸	نادر الزمانی -	۲۲۳	انس گرفتن بز با بچہ لنگور -
۲۳۹	مفتوح گشتن کان الماس گونڈوانہ -	۲۲۵	جشن سینہ دھم
۲۴۰	بیضہ دادن سارس در باغیچہ دولت خانہ -		
"	رخصت فرمودن راجہ بکر ماجیت راجا صاحبہ قلعہ کانگڑھ -	۲۲۶	عنایت خطاب قاسم خانی و تفویض صوبہ داری لاہور
۲۴۱	ذکر قتل سجان قلی قراول -	"	از طرف اعتماد الدولہ بمیر قاسم -
۲۴۲	تقریر قد رے قویق در اجراے حکم قتل -	"	رخصت فرمودن کچھی نرائن راجہ کوچ بہار
"	بزرگشیدن سعید رائے زرگر در صلہ قصیدہ غزا -	۲۲۷	آمدن میر حبلہ از عراق -
۲۴۳	فرمودن بیت و حکم نقش کردن بر تختہ سنگ -	"	ذکر شکار فیل -
"	عنایت بصبوب آگرہ -	۲۲۸	مراجعت بصبوب احمد آباد -
۲۴۴	بچہ کشیدن سارس -	۲۲۹	وصف کویل -
			نقش نمودن تصویر بر منج دوازده گانہ بر سکہ -

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۲۶۲	نقل غریبہ از بلیہ و با۔	۲۴۵	کم کردن شراب قدرے از مقدار
	ذکر عمارات فتح پور و حوض کلان کہ اکبر از فلوس	"	رخصت و کلاے عادل خان بتفصیل العام۔
	و روپیہ ملو ساختہ بہار باب احتیاج بخشیدہ		نوشتن رباعی خود بر اطراف شمشیر و فرستادن
۲۶۲	بودند۔	۲۴۶	بعا دل خان۔
۲۶۳	رخصت کنور کرن پسر رانا نزد پدرش۔	۲۴۷	تفویض صوبہ داری بہار بمقرب خان۔
"	ذکر کرامات شیخ سلیم چشتی۔	"	نقل حکایت لطیف از اکبر۔
"	ذکر مسجد در وضعہ فتحپور۔	۲۵۰	بیماری شاہ شجاع۔
۲۶۴	رفتن بخانہ اعتماد الدولہ۔	۲۵۳	ذکر توبہ فرمودن اکبر از لشکار۔
	گم شدن عقد مروارید و لعل نور جهان بیگم در	۲۵۳	تولد شاہزادہ اورنگ زیب۔
"	اشناسے لشکار۔	"	صحبت داشتن با چہ روپ سناسی۔
	خبر فتح قلعه مؤتشکت سورجمل و حوالہ نمودن حاکم	۲۵۴	حکایت بادشاہ و باغبان۔
۲۶۵	سورجمل بجکت سنگہ۔	۲۵۶	حکم وزن حکیم روح اللہ۔
۲۶۶	رفتن بیابغ نور منزل و دیگر عمارات نو تعمیر۔	۲۵۷	خبر بچی راجہ سورجمل۔
۲۶۷	جشن چار دہم	۲۵۸	ملازمت خانخانان پہسالار و رسیدن بایلیغار۔
۲۶۸	پیشکش شاہجہان۔	۲۵۹	ذکر قلعه رتھنبور و احوال بعضے از حکام سابق و
۲۶۹	تعریف افراط پیشکش اعتماد الدولہ۔		وجہ تسمیہ آن۔
"	ایالت پٹنہ بخاندوران۔	۲۶۰	رخصت خان خانان پہسالار بایالت دکن
"	رفتن بمنزل آصف خان و قبول پیشکش نمایان۔	"	ملازمت خاندوران۔
۲۷۰	شکار قمرغہ کہ از سر ابرودہ ترتیب یافتہ بود۔	۲۶۱	ذکر میرزا شیخ بہلول برادر شیخ محمد غوث گوالیاری۔
		۲۶۲	شیوع علت طاعون در آگرہ۔

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۲۷۹	حکیم تباری میتار و چاه از آگره تالان پور	۲۷۹	فوت والده شاه جهان -
"	نقضت بکشمیر -	"	داخل شدن باگره -
۲۸۰	حکایت غریب اسلام خان -	"	طلب سلطان پرویز -
۲۸۱	زودن نور جهان بیگم شیر را به تفنگ -	۲۸۱	بغی نمودن الوداد افغان و شکست کوهستان و کابل -
"	صحبت داشتن با گسایمن چدر و پ -	"	نخشدن پیشکش روز دوشنبه محمود آبدار -
۲۸۲	رخصت سلطان پرویز به آباد -	۲۸۲	فوت شاهنواز خان پسر رشید خانمانان -
"	عفو جرایم سلطان خسرو -	۲۸۳	کشیدن بکه مار خور بانو بربری و بچه دادن او -
۲۸۲	رسیدن شتقار از ایران -	"	رخصت مقرب خان بایالت صوبه بهار -
۲۸۳	رسیدن بدلی -	"	فرستادن شبیه خویش جهت قطب الملک -
۲۸۴	فوت فرزند کلان شاه پرویز -		حقیقت میسر ز ادالی و نسبت فرمودن با صبیح
"	رفتن بمنزل آغای آغامان -	۲۸۴	شاهزاده دانیال -
"	ملاقات شیخ عبدالحق دهلوی -	"	ذکر حضرت شیخ احمد سهرندی رحمه الله علیه -
۲۸۵	تشریف بردن به قصبه کرانا و سیر باغ و تعریف آن مکان -	۲۸۵	لازمیت شاهزاده پرویز -
"	تولد امید بخش پسر شاه جهان -	"	رسیدن ایچی دارا اے ایران -
۲۸۶	حش تولد پسر شاه جهان -	۲۸۶	یافتن دندان ماهی ابلق بوضع غریب -
"	مراجعت ملازمیت خان عالم از رسالت -	۲۸۷	ترک منصب داری خاندوران موظف گشتن بانعام پر گنج خوشاب
۲۸۷	نقل شکار قمرغه و وصف تیر اندازی خان عالم -	۲۸۸	جشن وزن شمسی -
"	آوردن خان عالم تصویر مجلس جنگ صاحب قرآن	۲۸۹	ظفر یافتن مان الله در کوهستان بر اعداد بد نهاد -
"	بانعمت خان -	"	خبر فوت راجه سورج سنگه نمیره راجه بالدیو -
	کشیده آوردن بشن داس مصور تصویر شاه عباس	"	تفویض صوبه داری ماز و اژ به گنج سنگه پسر سورجنگه -

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۳۰۱	گرفتار آمدن و مجبوس شدن راجہ کشتوار۔	۲۸۷	دارای ایران۔
"	مجملاً ذکر احوال و اوضاع و خصوصیات ملک کشمیر۔	۲۸۸	خطاب ملک الشعرائی بطالب آملی۔
۳۰۶	از غرہ افتادن شاہ شجاع و صحیح و سالم ماندن۔	"	ملاقات نمودن میان شیخ منیر نام و رویش۔
"	حکم جو تکرارے پنجم۔	"	ذکر خدمت بایگان و ملازمت نمودن الہداد ولد
۳۰۷	رقطن بمنزل و حمام شاہ جہان۔	۲۸۹	جلالہ باریکی۔
۳۰۸	ذکر درخت بل تھل و درخت چنار کلان۔	"	مرحمت منصب پنج ہزاری بخان عالم۔
۳۰۹	تفویض نظامت ٹھٹھہ بہ سید بایزید بخاری۔	۲۹۱	فوت خواجہ جہان و نبذی از احوال آن۔
"	نقض عہد نمودن عنبر پیمان شکن و شروع	۲۹۲	خبر فتح کشتوار۔
۳۰۹	فساد و دروکن۔	۲۹۳	جشن دزن قمری۔
۳۱۰	عدالت و تحقیق بوضع غریب	۲۹۳	مردن رانا امر سنگھ۔
"	وصف میوہ اشکن و تسمیہ خوش کن۔	"	خدمت بہا بہت خان بخدمت نگلش کابل۔
"	فوت بادشاہ بانو بیگم و گفتن جو تکرارے این معنی را	۲۹۴	آتشرف فرمودن بمنزل میرزا حسین و ذکر قوم گلر۔
۳۱۱	قیل از وقوع واقعہ۔	۲۹۵	ذکر کتل پیم و رنگ۔
"	کشتہ شدن عزت خان از پر علوی در افغانستان		
۳۱۲	بر آوردن شیخ احمد سہرندی را از قید۔	۲۹۶	
"	تفویض ایالت اوڈیسہ بن علی خان ترکمان۔	"	
"	عزم سیر بلایق توسی مرک۔	۲۹۷	
۳۱۳	آمدن محمد زاہد الہی حاکم اور گنج۔	"	
۳۱۴	ترک شراب نمودن فرزند خانجہان یک لخت۔	"	
"	فرستادن خواجہاے جو باری دندان ماہی	۲۹۸	

جشن پانژدہم

وجہ تسمیہ بارہ مولہ کہ از مضامین کشمیر است۔

نزول بادشاہ در ڈیرہ معتمد خان۔

غرق شدن سہراب خان پسر مرزا رستم در آب بہشت۔

ملازمت دلاور خان حاکم کشمیر و کشتوار و ذکر

فتح کشتوار۔

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۳۲۶	رخصت شاه جهان به تنخیر دکن -	۳۱۴	سیاه البق -
"	حرکت رایات بجانب آگره -	۳۱۵	فوت دلاور خان صوبه دار کشمیر -
۳۲۷	تفویض صوبه داری ملتان بخان جهان -	"	جشن وزن شمس در قتل بمنزل آصف خان -
"	تفویض حراست قلعه قندهار بعد العزیز خان -	۳۱۶	عزم سیر سرچشمه و یزناک -
۳۲۸	رسیدن در پرگنه کرانه که وطن مقرب خان است -	"	از دست رفتن ملک کشتوار -
"	ترول بدلی -	۳۱۷	وفات خاندوران -
۳۲۹	برخی از احوال ذوالقرنین ارمی -		تفویض صوبه داری کشمیر به ارادت خان و خاندان
"	ملازمت فرستادها و دارا اے ایران -	۳۱۸	شدن میر حمله -
۳۳۰	فایز شدن بشهر آگره -	"	نقل شکار ماهی بوضع غیر مکرر -
	سرنواری می سعید اے داروغه زرگر خطاب	۳۱۹	فوت سیر زارچین داد پسر خان خانان -
۳۳۱	بے بدل خانی -	"	مراجعت از کشمیر بجانب هندوستان -
"	حساب خیرات و انعام این سال -		رسیدن رنیل بیگ ایچی شاه عباس بلایور و فرستادن
۳۳۲	جشن شانزدهم	۳۲۰	خلعت و سی هزار روپیه از حضور -
"	تفویض منصب بسلطان شریار -	۳۲۱	شکار قمره -
۳۳۳	تفویض صوبه بهار بشاه پرویز -		رسیدن خبر فتح قلعه کانگره و وصف قلعه و کوهستان
۳۳۴	فوت یوسف خان ولد حسین خان و ذکر حبامت او -	۳۲۲	و دیگر حکام آن -
"	کار خیر سلطان شریار با دختر نوز جهان بیگم که از	۳۲۳	ملازمت سفیر ایران -
"	شیر افکن خان داشت -	"	منصبت بجانب آگره -
۳۳۵	بزرگشیدن جوبک را اے پنجم -	۳۲۵	قصه عسک نمودن و کنیان و برهم خوردن
			و ملاقات دکن -

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۳۲۲	رخصت شاهزاده پرویز بصوبه بهار -	۳۲۵	افتادن آهن برق از آسمان و ساختن شمیره نخبر و کار -
"	فوت راجه بهادرسنگه -	"	آوردن افضل خان عرض داشت شاه جهان شمل
"	ترک خوردن گوشت مرغابی -	"	بر اصلاح کار و کن -
۳۲۵	ذکر وفات اعتماد الدوله -	۳۲۶	شرایط صلح از جانبین -
"	متوجه شدن بسیر قلعه کانگروه و ملاحظه نمودن تپستانه	۳۲۸	رخصت فرستاده شاه ایران -
۳۲۶	درگاه و الاهی -	"	تفویض نظامت دلی به کرم خان -
"	حکم ساختن عمارات نورپور و ذکر شکامرغان	"	آمدن قاسم بیگ از جانب شاه ایران -
"	صحیفه ای و حکایت سناسی که سلب اختیار از	"	تسلط یافتن ارادت خان بر کشتوار -
۳۲۷	خود کرده بود -	"	سرفرازی احمد بیگ برادرزاده ابراهیم خان فتح جنگ
"	عنایت جابگیر و چشم و غیره اعتماد الدوله نور جهان بیگم	"	به نظامت او درسیه و خطاب خانی -
۳۲۸	و تفویض دیوانی کل به خواجه ابوالحسن -	۳۲۹	عنایت دویه برنیل بیگ ایچی دارا شاه ایران -
"	فوت سلطان خسرو -	"	انداختن آهنگر عاشق از بام خود را و جان دادن -
۳۳۸	چشم بنقد هم	"	وصف سلیقه و تدبیر نور جهان بیگم در اصلاح
"	انعام یافتن برنیل بیگ سفیر ایران و حکم توقف	۳۳۰	مزاج جابگیر -
"	او در لاهور و مراجعت خود از کشمیر و خبر غریبت	۳۳۱	چشم نمودن نور جهان بیگم جهت صحت بادشاه -
"	شاه عباس به تسخیر قندهار و طلب فرمودن شاه جهان	"	وزن فرمودن جو کرا به منجم از اشرفی و روپیہ -
"	را از برهان پور -	"	آمدن شاهزاده پرویز بایلغار بنخبر باری جابگیر
"	بلازمست رسیدن مهابت خان از کابل و رسیدن	۳۳۲	فوت والده نور جهان بیگم -
"	حکیم مومنا بوسیله او و تفویض نظامت آگره	"	حرکت رایات بجانب کوهستان پنجاب

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۳۵۹	آصف خان با گره بخت آوردن کل خزانده و وفات میرمیران و حکم تالیف همه احوال به معتد خان -	۳۵۲	بر اعتبار خان و نزول اجلال در کشمیر و معاف فرمودن ابواب فوجداری در کل مسالک محروسه و اضافه منصب امرا و طلب نمودن شاهزاده پرویز -
۳۶۰	آغاز نوشته معتد خان که جاگیر در او اصلاح می فرمود -	۳۵۳	رسیدن شاه عباس بر قلعه قندهار -
۳۶۱	فرستادن موسوی خان را نزد شاه جهان بخت نصیحت و پند -		سامان لشکر بخت استخلاص قلعه قندهار و اراده بنی شاه جهان و سرکوبی نمودن ارادت خان مفسدان کشتوار را -
۳۶۲	روانه شدن شاه جهان از ماند و جانب آگره و نصرت جاگیر بخت تنبیه او و مخاطب شدن شاه جهان به سب و ولت -	۳۵۴	تصرف نمودن شاه جهان در جاگیر نور جهان بیگم شهریار و امتناع آمدنش بجنور -
۳۶۳	سیاست اسید خلیل بیگ و محرم خان خواجه بگری خاص شاه جهان و رسیدن شاه جهان بخواجی آگره و فرستادن سدر سپهر بکیراجیت را بخت حصول خزاین و یافتن او نه لک روپیه از منزل لشکر خان و گلکه فر نعمتی خان خانان -	۳۵۵	مراجعت از کشمیر بلا هو و تسلیم نمودن شهریار خدمت قندهار و تفویض ایالت کشمیر با عتقاد حسن و خلاص فرمودن راجه کشتوار را از قید و عنایت نمودن کشتوار با و منصب یافتن وادرنخش پسر خسرو -
۳۶۴	پند فرمودن عبدالغفر نیز فرستاده شاه جهان و ملازمت نمودن راجه نرسنگد یو و حکم حبس پوشیدن و پیش رفتن انواع و گلکه از نفاق عبدالعزیز خان -	۳۵۶	حکم تغیر جاگیر شاه جهان و رسیدن فرستاده های شاه عباس و آمدن خان جهان از ملتان -
۳۶۵		۳۵۷	نقل نامه داراست ایران -
۳۶۶		۳۵۸	نقل جواب نامه شاه عباس -
	چشم شیر و دم		روانه شدن خان جهان بطرف ملتان و فرستادن

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۳۶۹	به صادق خان جهت تنبیه جگت سنگه و تعیین شدن شا هزاره پرویز به تعاقب شاه جهان باتفاق مهابت خان -	۳۶۵	خبر رسیدن شاه جهان به متحرا و ترتیب افواج بادشاهی و گساره گرفتن شاه جهان با خان خانان از مسکه -
۳۷۰	مرحمت خدمت میرنجشی بمظفر خان و مقرر شدن صوبه داری گجرات بشا هزاره داو و بخشش و خدمت اتالیقی بحسان اعظم و صوبه داری بنگاله باصف خان و رسیدن جهانگیری ببلده اجمیر و رسیدن خبر فوت مریم الزمانی و خبر فتح ثانی -	۳۶۶	ترتیب افواج شاهجهانی و دست بردنودن براماندعاسه لشکر بادشاهی و هنریت یافتن از افواج چند اول -
۳۷۲	ذکر احوال صفی خان و تدبیراتی که در فتح گجرات بکار برده و داخل شدن ناهر خان هنگام طلوع آفتاب در شهر گجرات -	"	فرستادن ترکش خاصه جهت عبد اللہ خان و تاختن عبد اللہ خان از لشکر بادشاهی و پیوستن با افواج شاهجهانی و رسیدن تیر تشنگ بقل سندر و فتح یافتن لشکر بادشاهی و اسامی بعضی از کشته شدگان و زخمیان امرای جهانگیر -
"	گرختن خواجه عبد اللہ بخانه شیخ حیدر و گرفتار شدن او و مجوس گشتن جمیع منتسبان شاهجهان و بدست آمدن تحت مرصع و دیگر اشیاء -	۳۶۷	مخاطب گشتن عبد اللہ خان به لعنت الله و گذشتن سندر از نظر جهانگیر و رعایت و عنایت به امرای و برگشتن عبد العزیز خان از همراهی عبد اللہ خان گذرانیدن میر عسند الدوله فرهنگ جهانگیری که از مولفات دوست و سرفرازی امان الله پسر مهابت خان بخطاب خانزاد خانی و ملازمست نمودن شا هزاره پرویز و تاراج نمودن شاهجهان قصر اجمیر را -
۳۷۳	ذکر جنگ و طرح مصاف و هنریت عبد اللہ خان و تعاقب نمودن سید دلیر خان بهادر -	۳۶۸	تفویض صوبه داری کوهستان پنجاب و لاهور
۳۷۴	قتل پسر سلطان احمد و خلاص شدن سرفراز خان و اصنافه منصب صیفت خان و اصنافه و رعایت ناهر خان و ذکر اصل و فروع سلسله ایشان -		
	وصف سادات بارهه و ذکر شکار شیران و حکایتی		

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۳۵۲	خانہجہان و عزیمت کشمیر مرتبہ ثالث۔ ذکر خان جنگی سادات بارہہ و کشتہ شدن راجہ گردھر۔	۳۵۵	از لشکر سلطان محمود غزنوی در ہندوستان۔ خبر فتح ثالث و نقل جنگ شاہجہان با پرویز در ملک مالوہ و کشتہ شدن منصور خان فرنگی
۳۸۳	فوت ممتاز خان خواجہ سرا۔	۳۵۶	آمدن بر قنداز خان از فرج شاہجہان و رسیدن رستم خان کہ از عمدہ ہاسے فرج شاہجہانی بود بلشکر بادشاہی و قید فرمودن شاہجہان بہ خان
۳۸۴	وصول بہ دہلی و فرود آمدن بمنزل کشن داس و آمدن علی راسے حکم زادہ تبت۔	۳۵۷	را با پسران او۔ عبور فرمودن شاہجہان از آب نر بدہ و قید نمودن خان خانان را با اولاد او بسبب نوشتن نامہ مہابت خان و عنایت خطاب خوشخبر خانی با برہم حسین ملازم سلطان پرویز و عنایت منصب مہابت خان۔
۳۸۵	گذشتن از جسر ایم جگت سنگھ بشفا عت نور جہان بیگم۔	۳۵۸	آمدن رستم خان و محمد مراد و دیگر ملازمان شاہجہان و در پاسے فیصل انداختن شرزہ خان و قابل بیگ را و تولد صبیہ شہریار و جشن وزن شمسی و رفتن بمنزل شہریار۔
۳۸۶	فرار نمودن میرزا محمد ولد افضل خان از لشکر شاہجہان و کشتہ شدن او در جنگ تعاقب کنندگان و فرستادن شاہجہان افضل خان دیوان خود را نزد عنبر و عادل خان با استدعاے مدد و رسیدن شاہجہان بملک قطب الملک۔	۳۵۹	سرگذشت شاہجہان وقت عبور از آب بر بان پور و پیوستن عبداللہ خان بخدمت شاہ جہان۔
۳۸۸	جشن نور و ہم	۳۸۰	تفویض ایالت الہ آباد بہ میرزا رستم و ملا دوست
۳۸۹	خبر رسیدن شاہجہان بسر زمین اوڈیسیہ و حکم حرکت شاہزادہ پرویز و مہابت خان از جانب خاندیس بجانب الہ آباد۔		
۳۸۹	عرض داشت نمودن عنبر بہ مہابت خان و قرار فرستادن عادل خان ملا محمد لاری را با پنج ہزار		

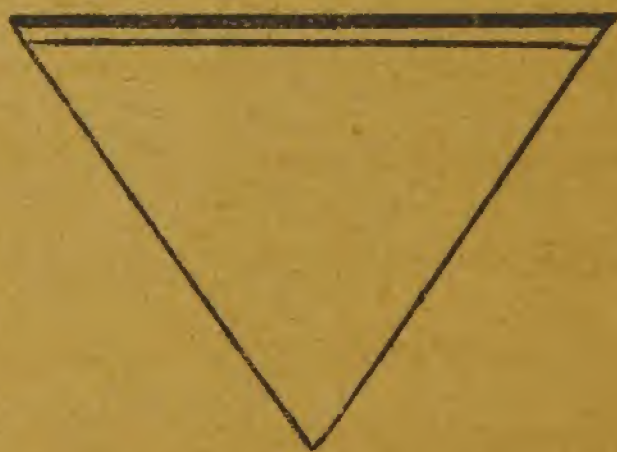
صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۳۹۰	فییم غلام خان خانان و رسیدن سلطان پرویز و مهابت خان بجوالی الہ آباد۔	۳۹۰	سوار ہمراہی افواج بادشاہی۔
۳۹۱	حرکت شاہجہان بجانب بنارس از جون پور	۳۹۱	سیاست نمودن مہابت خان عارف پسر زاهد را و داخل شدن شاہجہان بملک اوڈیسہ۔
۳۹۲	بغرم رزم و کشتہ شدن بیرم بیگ مخاطب بخاندوران در جنگ آقا محمد زمان و ذکر مصاف شاہجہان با سلطان پرویز و مهابت خان	۳۹۲	تلکہ نوشتہ میرزا محمد ہادی مؤلف دیباچہ۔
۳۹۸	عنان گردانیدن شاہجہان از میدان جنگ و یافتن مہابت خطاب خان خانان سپہ سالار و مجبلی از سوانح دکن۔	۳۹۳	تسخیر نمودن شاہجہان قلعہ بردوان را و محصور گشتن ابراہیم خان قلعہ دار اکبر نگر در حصار مقبرہ پسرش۔
۴۰۰	مصاف ملا محمد لاری بملک لشکر ہند با عنبر و کشتہ شدنش و اسیر گردیدن سرداران لشکر محبوس ماندن در قلعہ دولت آباد۔	۳۹۳	کشتہ شدن ابراہیم خان فتح جنگ و بدست شاہجہان افتادن چیل و پنج لک روپیہ از مال ابراہیم خان و تقسیم نمودن شاہجہان زر بہ بندہاے خویش۔
۴۰۱	تفویض صوبہ داری کابل بہ احسن اللہ و مراجعت از کشمیر بجانب لاہور و تفویض صوبہ داری پنجاب باعدت خان و طلب نمودن شاہجہان داراب خان را و ایستادگی او از حاضر شدن و قتل رسانیدن عبداللہ خان پسر جوان او را و تفویض گشتن ایالت بنگالہ بہ پسر مہابت خان۔	۳۹۴	تفویض نمودن شاہجہان ایالت بنگالہ بہ داراب خان و گذشتن عبداللہ خان از آب گنگ و محصور گشتن میرزا رستم و شروع نزاع عادل خان با عنبر۔
۴۰۲	کشتن مہابت خان داراب خان را بر طبق	۳۹۵	رعایت مہابت خان از طرف خود بلامحمد لاری و نزول جہانگیر در کشمیر و حکم اخراج عبدالغفر حاکم قندھار و بعدہ حکم قتل او و فوت آرام بانو بیگم۔
			ظفر یافتن خانزاد خان بر پلنگپوش و کشتہ شدن

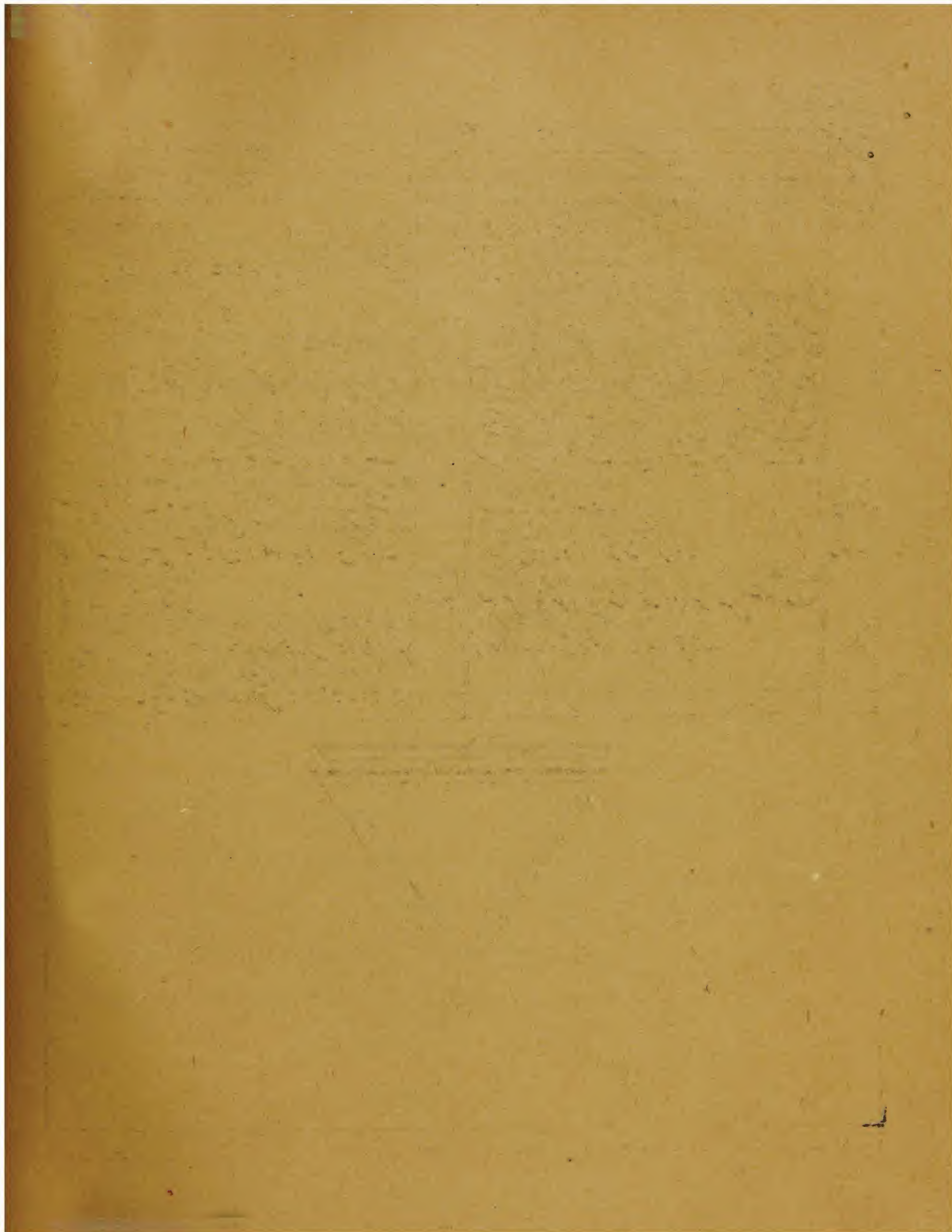
صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۲۰۹	رسیدن بلا ہور و آمدن آقا محمد علی شاہ عباس و حکایت شیر کہ با برانس گرفتہ بود و التجا آوردن عبداللہ خان بخانجہان۔	۲۰۲	حکم بادشاہی و فرستادن سراد بہ پیشگا و تفویض نظامت اگرہ بقاسم خان و معاودت جاگیر کشمیر و حکایت غریب از جلاوت شاہ قلی خان۔
۲۱۰	نامزد نمودن بہار بانو بیگم صبیہ خود بطہور شہ و ہوشمند بانو صبیہ خسرو بہوشنگ پسران دانیال و سرفرازی معتمد خان بخدست بخشگیری و عزم سیر کابل و رسیدن سرحدات و نقل جنگ ظفر خان با احدات۔	۲۰۵	معارفت اختیار نمودن عبداللہ خان از شاہجہان و فوت خان اعظم و طلب فرمودن داور بخش پسر خسرو از گجرات و تفویض نظامت گجرات بخانجہان لودی۔
۲۱۱	ذکر فوت رقیہ سلطان بیگم و متوجہ شدن بر احوال خان خانان و خبر رسیدن تا مزو کردن مہابت خان صبیہ خود را بہ خواجہ بر خور دار و عنایت خطاب سنا ہنوار خانی بہ سیرزا رستم و کھنی۔	۲۰۶	چشم بستم
۲۱۲	چشم بستم	۲۰۷	رسیدن کشمیر۔ رسیدن داور بخش از گجرات بجنور و تفویض صوبہ داری پٹنہ بشاہزادہ شہریار و فرستادن شاہجہان دارا شکوہ و اورنگ زیب را با پیشکش نمایان بدر بار و دست برداشتن از قلعہ بہتاس و قلعہ اسیر۔
۲۱۳	رخصت اپچی شاہ عباس۔ ذکر غدر و بے ادبی مہابت خان۔ کشتہ شدن کجیت خان دار و غنہ فیل خانہ بالپش و چوہنیرہ شجاعت خان۔	۲۰۸	ملازمت نمودن عبدالرحیم خان خانان محبوب و شرمندہ و حرکت رایات از کشمیر جانب لاہور و نقل جانور ہماے۔
۲۱۴	سوار شدن نورجہان بیگم و آصف خان با فوج		

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۴۱۵	پنجاب باصف خان و عنایت خطاب و استقلال وزارت بخواجه ابوالحسن و تفویض خانسانانی بافضل خان و بخشگیری بمیرجله و بدست اقامدن بست و دوولکم رویه از مال مهابت خان و تفویض منصب و خطاب و جاگیر اجیر بخان خانان و صوبه بنگاله بکرم خان -	۴۱۵	بادشاهی بجنگ مهابت خان و برگشتن فیل بیگم و عنان گردانیدن افواج بادشاهی و کشته شدن خواجه سرایان عمده دران تپاهی -
۴۱۶	فوت شاهزاده پرویز و رخصت شاه خواجه سفیر نذر محمد خان و سر فراز علی ابوطالب سپهرستان بخطاب شایسته خانی و تفویض صوبه بهار بمیرزارتم و رسیدن شاهجهان به پٹنه -	۴۱۶	جلادت بے موقع فدائی خان و متحصن شدن قتلخان در قلعه اٹک و کشته شدن عبدالصمد منجم باشاره مهابت خان و رسیدن شاه خواجه ایلمی نذر محمد خان والی بلخ -
۴۱۷	مضمون مکتوب نور جهان بیگم که بشاهجهان نوشته بود و منصب یافتن آصف خان و متوجه شدن خانجهان بجانب بالاگھاٹ -	۴۱۷	ذکر بدست آوردن مهابت خان آصف خان و ابوطالب سپرش را با جمعی دیگر و مجبوس نمودن و قتل رسانیدن عبدالخالق و محمد نقی خان و ملا میر محمد قنوری را و ذکر عقائد و اطوار عجیب کفار -
۴۱۸	فیل مال فرمودن میر محمد موسی و فروختن خانجهان ملک بالاگھاٹ را بنظام الملک و نقل عسریب حمید خان بخشی و منکوحه او -	۴۱۸	فرار نمودن جگت سنگه ولد راجه باسو و رسیدن جهانگیر و مهابت خان بکابل و جنگ احدیان بادشاهی با راجپوتان مهابت خان -
۴۱۹	رفتن زن حمید خان بجنگ لشکر عادل خان و رحمت نمودن بفتح و ظفر و ذکر نسبت عبدالرحیم خواجه و فرستادن امام قلی خان فرمانروا سے توران ایشانرا بسفارت بهندوستان -	۴۱۹	فوت عنبر حبشی مشهور -
۴۲۰		۴۲۰	رسیدن خبر بیاری شاهزاده پرویز و ملازمت نمودن سلطان دارا شکوه و اورنگ زیب -
۴۲۱		۴۲۱	تدبیر نمودن در فرار مهابت خان -
۴۲۲		۴۲۲	فرار مهابت خان و تفویض وکالت و نظامت
۴۲۳			
۴۲۴			
۴۲۵			
۴۲۶			

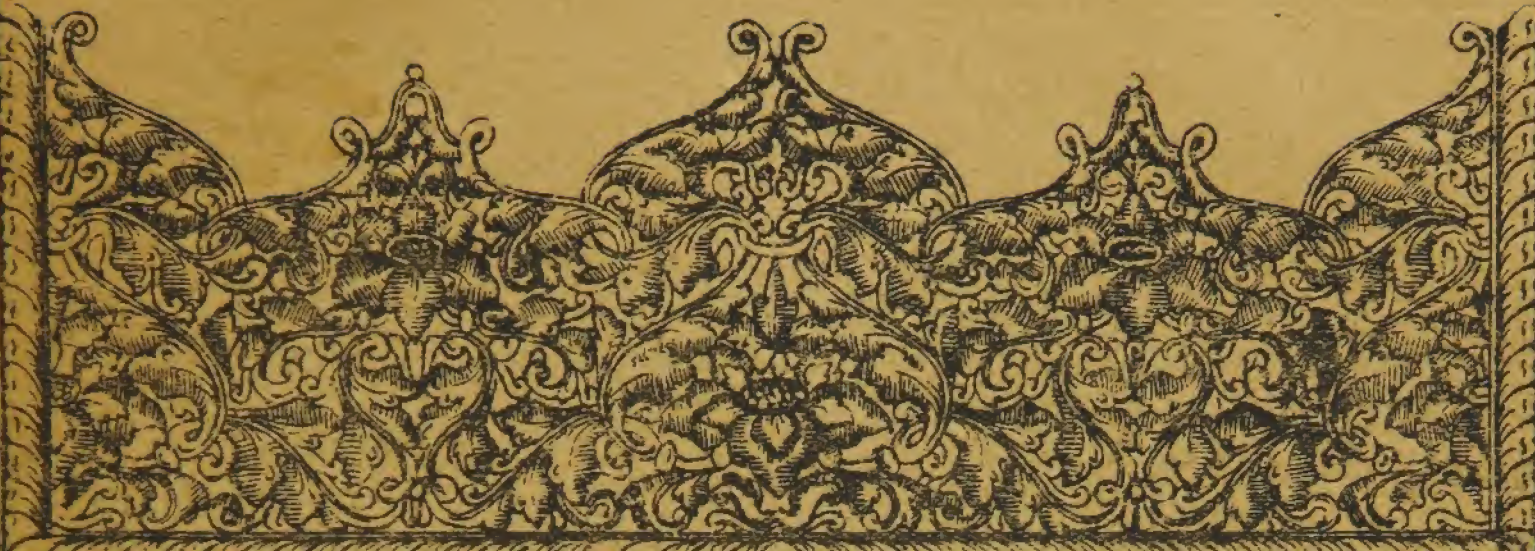
صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۲۳۳	تدبیرات صایب آصف خان بہت سلطنت شاہجہان و بہ سلطنت پروا شتن داور بخش پسر خسرو را۔	۲۲۹	غرق شدن مکرم خان با جہنے کہ راکب کشتی بودند و ذکر وفات خان خانان و ذکر سہ فتح عمدہ کہ از و بتوقع آمدہ بودند و ذکر ترجمہ نمودن خان خانان واقعات بابری راز ترکی بفارسی۔
۲۳۵	سپردن آصف خان دارا شکوہ و اورنگ زیب را بہ صادق خان و نظر بند نمودن نور جهان بیگم ہمیشہ خود را و فرستادن شہریار بالیسقر پسر دانیال را بجنگ و بردن آصف خان داور بخش را بجنگ او۔	۲۳۰	ملتی شدن راجہ ماندو متوسل شدن مہا بختان بحضرت شاہجہان و طلب نمودن خان جان عبداللہ خان را بکمر و تذویر و محبوبہ ساختہ در قلعہ اسیر و داستان خان جان در عہد شاہ جان۔
۲۳۶	ہزیمت یافتن بالیسقر و در آمدن شہریار بہ قلعہ لاہور و بر آوردن شہریار را از محفل بادشاہی و کجول نمودن او و رسیدن بنارسی در عرض بست روز بخدمت شاہجہان در سایندن خبر واقعہ جہانگیر و نصرت رایات شاہجہان بجانب اگرہ و فرستادن شاہجہان جان نثار خان را نزد خان جان بہت استمالت۔	۲۳۱	کشتہ شدن خان جان و رسیدن سراو بدرگاہ شاہجہان و عزیمت حضرت جہانگیر بہ کشمیر۔
۲۳۷	سرباز زدن خان جان از اطاعت و دادن ملک بالا کھاٹ را بنظام الملک سواے قلعہ احمد نگر و ملحق شدن دریا خان را و ہیلہ بہ خان جان و تصرف نمودن خانجان بعضی	۲۳۲	جشن بست دوم
۲۳۸		۲۳۳	تفویض صوبہ داری بنگالہ بقدائی خان۔ تفویض نظامت پٹنہ بہ ابوسعید نسیرہ اعتمد الدولہ۔ ذکر واقعہ ہالیہ حضرت جہانگیر بادشاہ ہنگام مراجعت از کشمیر در موضع چکر ہتی۔

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۲۳۸	شہر یار و سپہ سالار دانیال را۔	۲۳۷	از محالات مالوہ۔
"	ملازمت نمودن رانا کرن۔	"	تفویض خدمت گجرات بشیر خان و طلب داشتن
"	مرخص شدن رانا کرن و جشن و زن شمس سال	"	سیف خان را مقید بدرگاہ۔
"	سے و ہفتم از عمر شاہجہان و رسیدن شاہجہان	"	آوردن خدمت پرست خان سیف خان را
"	باجمیر و حکم بنائے مسجد از سنگ مرمر و تفویض	"	مقید بحضور و عفو گناہان او و رسیدن شاہجہان
"	صوبہ اجمیر بہا بت خان و رسیدن اکثر	"	بہ احمد آباد و ملازمت شیر خان و امرائے
۲۳۹	بند ہا بہ ملازمت۔	"	متعینہ گجرات و تفویض ایالت ملک پٹنہ و
۲۳۹	رسیدن در دار الخلافہ آگرہ۔	"	سند بمیرزا عیسیٰ ترخان و صوبہ داری ملک
"	جلوس فرمودن شاہجہان بر سر سلطنت	۲۳۸	گجرات بہ شیر خان۔
۲۴۰	واجراے سکہ و خطبہ بنام نامی۔	"	خواندن خطبہ بنام حضرت شاہجہان در لاہور
		"	و قتل رسانیدن داو بخش و برادر او و

در مطبعه نایب افشاری نوک شوق کلمه بحسین بی طبع کرد

بسم الله الرحمن الرحيم

از عنایات بیغایات الهی یک ساعت نجومی از روز پنجشنبه هشتم جمادی الثانی هزار و چهارده هجری گذشته در دار الخلافت اگره در
سنه سی و هشت سالگی بر تخت سلطنت جلوس نمودم پدرم را تا پست و هشت سالگی فرزند نمی زیست و همیشه بجهت بقای فرزند
بدر و بشان و گوشه نشینان که ایشان را قرب روحانی بدرگاه الهی حاصل هست انجامی بردند چون خواهر بزرگوار خواهر معین الدین
چشتی سرچشمه اکثر ادیبان بودند بر خاطر گذاریدند که بجهت حصول این مطلب رجوع باستانه متبرکه ایشان نمایند با خود قرار دادند
که اگر الله تعالی پسر کے گرامت فرماید و او را بمن ارزانی دارد آنرا اگر تا بدرگاه روضه نوره ایشان که یک صد و چهل کرده است
پیاده از روستای نیاز تمام توجه کردم در سنه تهمید و یقیناً دو هفت روز چهارشنبه هفتم ماه ربیع الاول هفت گطری از روز مذکور گذشته
بطالع بست و چهارم درجه میزان الله تعالی مرا از کتم عدم به وجود آورد و دوران ایام که والد بزرگوارم جوایس فرزند بود شیخ سلیم نام
در دیشته صاحب حالت که طے بسیاری از مراحل عمر نموده بود پدر که به متصل بموضع سیکری از مواضع اگره استقامت داشت و
مردم آن نواحی به شیخ اعتقاد تمام داشتند چون پدرم بدر و بشان نیازمند بودند صحبت ایشان را نیز دریافت روزی در آن نواحی بود
و بخودی از ایشان پرسیدند که مرا چند فرزند خواهد شد فرمودند که بخشنده بی منت سه پسر به شما ارزانی خواهد داشت پدرم میفرمایند که
تذکر نمودم که فرزند اول را بدامن تربیت و توجه شما انداخته شفقت و مهربانی شما را حامی و حافظ او سازم شیخ انجمنی را قبول میفرمایند
و بر زبان میگذرانند که مبارک باشد با هم ایشان را به نام خود ساختیم چون والد مرا بهنگام وضع حمل نزد یک میرسد بخانه شیخ می فرستند
تا ولادت من در آنجا واقع گردد بعد از تولد نام مرا سلطان سلیم نهادند اما من از زبان مبارک پدر خود نه در سنی و نه در هوشیاری شنیدم

که مرا محمد سلیم یا سلطان سلیم مخاطب ساخته باشند همه وقت شیخو بابا گفته سخن میکردند والد بزرگوارم موضع سیکری را که محل ولادت من بود
بر خود مبارک دانسته پائے تخت ساختند و در عرض چهارده پانزده سال آن کوه و جنگل پر دو دایم شهر شد شش طبله انواع باغات و
عمارات و منازل متنزه عالی و جاهای خوش و دلکش بعد از فتح گجرات این موضع بر فتح پور موسوم گشت چون بادشاه شدم بخاطر رسید
که نام خود را تغییر باید داد که این اسم محل اشتباه است بنام قیصره روم ملهم غیب بخاطرم انداخت که کار بادشاهان جهانگیری است
خود را جهانگیری نام نهادم و لقب خود را چون جلوس در وقت طلوع حضرت نیر اعظم و نورانی گشتن عالم واقع شده نورالدین سازم و در
ایام شاهزادگی نیز از دایان هند شنیده بودم که بعد از گذشتن عهد سلطنت در زمان جلال الدین اکبر بادشاه نورالدین نامی
متحدی امور سلطنت خواهد گشت این معنی نیز در خاطر بود بنابرین مقدمات نورالدین جهانگیر بادشاه اسم و لقب خود ساختم چون
این امر عظیم در شهر آگره واقع گشت ضرورتی که محلی از خصوصیات انجام قوم گردد - آگره از شهرهای قدیم بزرگ هندوستان است
برکنار دریای حینه قلعه کمند داشت پدرم پیش از تولد من آنرا انداخته قلعه از سنگ مرمر تراشیده بنا نهادند که روزهای عالم
مثل آن قلعه نشان نیاید هند در عرض پانزده شانزده سال با تمام ریشته طبله چهار دروازه و دو در چپ سی و پنج لک روپیه
که یکصد و پانزده هزار تومان راج ایران و یک کر و پنج لک خانی بحساب توران باشد خرج این قلعه شده آبادانی این معموره
همه در طرف دریای مذکور واقع شده جانب غرب رویه آنکه کثرت آبادانی بیشتر دارد و در آن هفت کره است طول آن
دو کره و عرض یک کره و در آبادانی آن طرف آب که بر جانب شرقی واقعست دو نیم کره است طول یک کره و عرض نیم کره
اما کثرت عمارات بنوعیست که مثل شهرهای عراق و خراسان و ماوراءالنهر چند شهر آباد تواند شد - اکثر مردم سه طبقه و چهار طبقه
عمارت کرده اند و انبوه خلق بحدیست که در کوچه و بازار بدشواری تردد توان نمود از او اخرا قلیم ثانی است شرقی آن ولایت قنوج
و غربی ناگور و شمالی سنهیل و جنوبی چندیری است - در کتب هندو دستور است که منبع دریای حینه کو بهیست کلند نام که مردم را از شدت
سردی عبور و رانجا ممکن نیست جائی که ظاهر میشود کو بهیست قریب به پرگنه خضر آباد - هوای آگره گرم و خشک است سخن اطباء آن است
که روح را بخلیل می برد و ضعف می آرد به اکثر طبایع ناسازگار است مگر بطنی و سودا که مزاج آن را که از ضرر آن این اندوازیست
چون آنیکه این مزاج و طبیعت دارند مثل فیل و گاومیش و غیر آن درین آب و هوا خوب میشوند پیش از حکومت افغانان بودی آگره معموره
کلان بود و قلعه داشت چنانچه مسعود سلمان در قصیده که بدح محمود پسر سلطان ابراهیم بن مسعود بن سلطان محمود غزنوی در فتح قلعه
مذکور اطلانموده مذکور ساخته است

بسان کوہ برو بارہاے چون کسار	حصار اگرہ پید اشد از میانہ گرد
------------------------------	--------------------------------

چون سکندر رودی ارادہ گرفتن گویا داشت از دہلی کہ پاسے تخت سلاطین ہندست بہ اگرہ آمد و جاے بودن خود آنجا قرار داد و از آنجا
تاریخ آبادانی معمورہ اگرہ روے در ترقی نہاد و پاسے تخت سلاطین دہلی گشت چون حضرت حق سبحانہ تعالیٰ بادشاہی ہند باین سلسلہ والا
کرامت کرد۔ حضرت فردوس مکانے بابر بادشاہ بعد از شکست دادن ابراہیم ولد سکندر رودی و کشتہ گشتن او و فتح راناسانگا کہ کلان
ترین راجہ از میند اران ولایت ہندوستان بود بر طرف شرقی آب جمہ زینے خوش کردہ چار باغی احداث فرمودند کہ در کم جائے بآن تخت
باغ بودہ باشند نام آن گل افشان فرمودند و عمارت مخموری از سنگ مرخ تراشیدہ ساختہ اند و مسجدے بر یک جانب آن باغ بہ اتمام رسیدہ و
خاطر داشتند کہ عمارت عالی بسازند چون عمر و فاکرہ از قوہ بفعل نیامد درین واقعات ہر جا کہ صاحب قرائن نوشتہ شود مراد امیر تیمور گورگان
دہر جا کہ فردوس مکانے بقلم در آید حضرت بابر بادشاہ است و چون جنت آشیانے مرقوم گرد و حضرت ہمایون بادشاہ است و چون عرش
آشیانے مذکور شود حضرت والد بزرگوارم جلال الدین محمد اکبر بادشاہ غازیست خروڑہ و ابنہ و دیگر میوہ ہا در اگرہ و نواحی آن خوب
میشود و غایتا از میوہ ہا مرابہ ابنہ میل تمام ست در ایام دولت حضرت عرش آشیانے اکثر میوہ ہاے ولایت کہ در ہند بود ہم رسیدہ قسم انگور ہا
از صاحبی و حبشی و کشمی در شہر ہاے مقرر شایع گشت چنانچہ در بازار ہاے لاہور در موسم انگور آنقدر کہ خواہند از ہر قسم دہر خس ہم میر
از جملہ میوہ ہا میوہ ایست کہ آنرا انناس می نامند و در بہار و فراغت میشود و در غایت خوشبوئے و راست فرہ گی ست در باغ گل افشان اگرہ
ہر سال چندین ہزار برمی آید از طبیب ریاحین گلہاے خوشبوئے ہند را بر گلہاے معمورہ عالم ترجیح میدوان داد چندین گل ست کہ در سچ
جائے عالم نام و نشان آن نیست اول گل چنپہ گلی ست در نہایت خوشبوئے و لطافت بہیات گل زرعفران لیکن رنگ چنپہ زرد مائل
سفیدی ست درخت آن در غایت منور و فی ست و کلان و پر برگ و شاخ و سایہ دار میشود در ایام گل یک درخت باغی را معطر دارد و از آن
گذشتہ گل کیوڑہ است کہ بہیارت و اندام غیر مکررست بوی او در تندی و تیزی بدرجہ ایست کہ از بوے مشک سچ کمی ندارد و دیگر ایامی
کہ در بو از عالم یاسمن سفیدست غایتا برگہایش دوسہ طبقہ بر روے ہم واقع شدہ دیگر گل بولسری ست کہ درخت آن نیز بسیار خوش
اندام و منور و سایہ دارست و بوے گل آن در نہایت لطافت دیگر گل سیوتی کہ از عالم گل کیوڑہ است غایتا کیوڑہ خاردارست و
سیوتی خارندارد رنگ آن بزرگ مائل ست و کیوڑہ سفید رنگ ست ازین گلہا و از گل چنپہلی کہ یاسمن سفید ولایت ست و در غنہا
خوشبو میسازند و دیگر گلہا است کہ ذکر آن طولی دارد از درختان سرد و صندوبر و چنار و سفید آروید مولہ کہ ہرگز در ہند وستان خیال نکردہ بودند
بہر سیاہ و بسیار شدہ و درخت صندل کہ خاصہ جزایر بود و در باغات نشو نما یافتہ ساکنان اگرہ در کسب ہنر و طلب علم سعی مینماید و ازند

و طوائف مختلف از هر دین و هر مذہب سکونت درین بلده اختیار کرده اند. بعد از جلوس اولین حکمی که از من صادر گشت بستن زنجیر عدل بود که اگر متصدیان مهمات دارالعدالت در داوخواهی و غوررسی شتم رسیدگان و مظلومان اجمال و دماغمه و زندان مظلومان خود را بدین زنجیر رسانیده سلسله حبس آن گردانند ایستای آن باعث آگاهی که در وضع آن برین هیچ است که از طلای ناب فرمودم زنجیرے سازند طولش سی گز مشتاکر شصت رنگ و زن آن چهارمین بند و ستان که سی و دومین عراق بوده باشد یک سرش برنگره شاه برج قلعه آگره استوار ساخته سر دیگر را تا کناره دریا برده بریل سنگین که نصب شده بود محکم ساختند. و دوازده حکم فرمودم که در جمیع ممالک محروسه معمول داشته این احکام را دستور العمل سازند. اول منع زکات از تغا و میر بحر و سایر نکالینے که جاگیرداران بر صوبه دهر سرکار بحبت نفع خود وضع نموده بودند. دوم در راه های که دزدی و راه زنی واقع شود و آن راه پاره از آبادانی دور باشد جاگیرداران نواح سرانی و مسجدے بنانند و چاهے احداث کنند تا باعث آبادانی گشته جمعی در آن سر آباد شوند و اگر بحال خالی نزدیک باشد متصدی انجام سرانجام نماید و در راه ها بار سوداگران را بے ادب و رضاے ایشان نکشاید. سوم در ممالک محروسه از کافر و مسلمان هر کس که فوت شود مال و منال او بورشه او را گذارند هیچ کس در آن دخل نسازد و اگر وارث نداشته باشد بحجت ضبط آن اموال مشرف و بخیر اعلیٰ تعیین نمایند تا آن وجه بصارف شرعی که ساختن مساجد و سراما و مرمت پلهاے شکسته و احداث تالابها و چاه ها باشد صرف شود. چهارم شراب و دبره و آنچه از قسم مسکرات نمیده باشد نسازد و نفروشد با آنکه خود بخوردن شراب از تکاب مینایم و از شره سالگی تا حال که عمر من بسی میشت رسیده همیشه مداومت بان کرده ام در اوایل چون بخوردن آن حریف بودم گاهی تا بیست پیاله عرق و دانه تناول میشت چون رفته رفته درین اثر تمام کرد در مقام کم شدن آن نشدم و عرض مفت سال از پانزده پیاله به پنج شش رسانیدم و اوقات نوشیدن نیز مختلف بود بعضی اوقات سه چهار ساعت بخونی از روز باقی مانده آغاز خوردن میکردم و بعضی اوقات در شب و برخی در روز و سالی برین هیچ بود بعد از آن وقت خوردن در شب قرار دادم درین بام خود محض برائے گوارش طعام بخورم. پنجم خانه هیچکس را نزول نسازد ششم منع نمودم که هیچکس گوش بینی نخفشد و هیچ گناهی نبرد و خود نیز در گاه آبی نذر نمودم که هیچکس بدین سیاست معیوب نسازد. هفتم حکم کردم که متصدیان خالصه و جاگیرداران زمین رعایا را بتصدی نگیرند و خود کاشت خود نسازد و هفتم عامل خالصه و جاگیردار در برگنه که باشد بر دین بحکم خویشی نکنند. هشتم در شهرهای کلان اراشفها ساخته اطباء بحجت معالجه بماران تعیین نمایند و آنچه صرف و خرج میشده باشد از سرکار خالصه شرفیه میداده باشد و هم بسنت والد بزرگوار خود فرمودم که هر سال از هر دهم ربح الاول که روز تولد من است بعد دهر سالی یکروز اعتبار نموده در ممالک محروسه درین ذرائع نه کنند و در هر هفته دو روز نیز منع شایکی نچسبند که روز جلوس من است و دیگر کشیده که روز تولد پدر من است و ایشان این ذریعته بحجت و سبب آنکه منسوب بحفرت غیر اعظم است و در ذریعته ای آفرینش عالم مبارک انشته تعظیم بسیار میکردند و از روزهای که در ممالک محروسه کشتن نمیشد یکی این روز بود و یازدهم بطریق عموم حکم کردم که مناصب جاگیرهای نوکران پدر من برقرار باشد. بعد از آن بقدر رحالت هر کس منصبهای ایشان افزوده ازده درازده کم نه و ماده می ده چهل اضافه مقرر گشت

و علوفه جمیع احدیان را از فرزاده پانزده و ماهیانه کل شاگرد پیشه ده دوازده فرمودم و بر راتبه پردگیان سر پرده عصمت والد بزرگوار خود بقدر حالت و نسبتی که داشتند از ده دوازده تاده و بست افزودم و بدو معاش اهالی آنکه ممالک محروسه را که لشکر دعا اند یک قلم مطابق فرامین که در دست داشتند برقرار و مسلم گذارم و بمیران صدر جهان که از سادات صحیح النسب هندوستان است و بدو نهادن منصب جلیل القدر صدارت پادشاهی بدو متعلق بود افزون فرمودم که همه روزارباب استحقاق را بنظر بگذرانند - دوازدهم جمیع گنکاران که از دیر باز در قلعهها و زندانها مقید و محبوس بودند آزاد نموده خلاص ساختم - و بساعت سیصد فرمودم که سکه بر زر زدند و از طلا و نقره بوزنهاست مختلف زر را مسکوک ساختند و بر یک راجا گانه نامی نهادم چنانچه مهر صد توله را نور شاهای و پنجاه توله را نور سلطانی و بست توله را نور دولت و ده توله را نور کرم و پنج توله را نور مهر و یک توله را نور جهانی و نصف آنرا نورانی و ربع آنرا روایه نام کردم و آنچه از خفیس نقره سکه شد صد توله را کوکب طالع و پنجاه توله را کوکب اقبال و بیست توله را کوکب مراد و ده توله را کوکب نجات و پنج توله را کوکب سعد و یک توله را جهانگیری و نصفش را سلطان و ربع آن را اشراف و دهم حصه را خیر قبول نامزد گردانیدم و همچنین از مس نیز برین حساب سکه کرده بر یک را بنامی معروف کردند و بر مهرهای صد توله و پنجاه توله و بیست توله و ده توله این ابیات آصف خان فرمودم که نقش نمودند و بر یک روئے آن این بیت سکه شد ۵

نخستین نور بزرگاک تقدیر | رستم ز شاه نورالدین جهانگیر

و در فاصله مصرعها کلمه و بر طرف دیگر این بیت که شعر بر تاریخ سکه است منقوش گشته ۵

شاد چون خور زین سکه نورانی جهان | آفتاب مملکت تاریخ آن

و در میان هر دو مصرع ضرب مقام و سنه هجری و سنه جلوس و سکه نور جهانی که بعوض مهر معمول است و در وزن ده دوازده زیاده بران این بیت امیر الامرا قرار گرفت ۵

روئے زر را ساخت نورانی بزرگ مهر و ماه | شاه نورالدین جهانگیر ابن اکبر بادشاه

چنانچه بر هر روئے یک مصرع نقش گشت و قید ضرب مقام و سنه هجری و سنه جلوس شده سکه جهانگیری نیز که در وزن ده دوازده زیاده است در برابر رویمه اعتبار شده است و نور جهانی مقرر گشت و وزن توله مطابق دو نیم مثقال معمول ایران و توران است - تاریخها بخت جلوس من گفته بودند همه را نوشتن خوش نیامد همین تاریخی که مکتوب خان داروغه کتابخانه و نقاش خانه که از بنده های قدیم من است گفته بود اکتفا نمودم ۵

صاحبقران ثانی شاهنشاهی	با عدل و داد و شجاعت و نجات کامران	اقبال و بخت و دور و فتح و شکوه و نصرت	پیشتر که خدمت بسته به شادمانی
سال جلوس شاهی تاریخ شادی و بخت	اقبال و سر بای صاحبقران ثانی		

پسر زنده خسرو یک لک روپیه مرحمت شد که در بیرون قلعه خانه ششم خان خانان را بخت خود عمارت نماید و ایالت و حکومت پنجاب را به سید خان که از امرای معتبر و صاحب نسبت پدر من بود عنایت نمودم اصل او از طائفه نعل ست پدران او در پیش پدران ما خدمت کرده اند و در وقت رخصت چون نکاحی شد که خواجہ سرایان او ششم پیشه اند و برزیرستان و مسکینان تعدی می نمایند با و پیغام فرستادم که عدالت ما از هیچکس ستم نمی دارد و در میزان عدل خوردی و کلانی منظور نیست اگر بعد ازین از مردم او بر کسی ظلم و تعدی رود گو شمال بے اتفاقی خواهد یافت - دیگر به شیخ فرید بخاری که در خدمت پدر من میر بخشی بود خلعت و شمشیر مرصع و دوات و قلم مرصع لطف نموده بهمان خدمت مقرر داشتم و بخت سرفرازی او فرمودم که ترا صاحب السیف و القلم میدانم و مقیم را که پدر من در آخر عهد خود خطاب وزیر خانی داده و وزارت ممالک محروسه سرفراز ساخته بودند بهمان خطاب و منصب و خدمت ممتاز گردانیدم و خواجگی فتح اندر نیز خلعت داده بدستور سابق بخشی ساختم و عید الزراق معمری را هم با آنکه بے سبب و جنتی در ایام شاهزادگی خدمت مرا گذارفته اند و پدر من رفته بود بدستور قدیم بخشی ساخته خلعت دادم و امین الدوله که در ایام شاهزادگی خدمت بخشی گری داشت و بے رخصت من اگر بخیر خدمت پدر بزرگوار من رفته بود نظر بر تقصیرات او کرده خدمت آتش بگی که در ملازمت پدر من داشت با و فرمودم و در باب خدمات و مهمات از بیرونیان و درونیان بدستور رسیده که در خدمت پدر من بودند همه را بحال خود گذارستم و شریف خان که از خوردگی با من کلان شده و در ایام شاهزادگی او را خطاب خانی داده بودم و در وقتیکه از آله آباد متوجه خدمت والد بزرگوار خود شدم نقاره و تومان و توغ بد و مرحمت نموده بمنصب دویست و پانصدی او را سرفراز نموده و حکومت و وارانگی صوبه بهار دحل و عقد آن ولایت به قبضه اختیار او گذارتم به انصوب مرخص گردانیده بودم پانزده روز از جلوس گذشته در چهارم رجب سعادت ملازمت دریافت از آمدن او خاطر بغایت فرحناک گشت چرا که نسبت بندگی او بمن جایست که او را بمنزله برادر و فرزند و یار و مصاحب میدانم چون اعتماد کلی بر اخلاص و عقل و دانائی و کار دانی او داشتم او را وکیل و وزیر اعظم ساخته خطاب و الای امیرالامرای که در نوکر بهی خطاب بے مافوق این بنا و منصب پنجزاری ذات و سوار سر بلند گردانیدم بهر چند منصب او گنجایش داشت که زیاده برین مقرر گردد و غایتاً خود بعضی رسانید که تا از من خدمت نمایان بوقوع نیاید از منصب مذکور زیاده نخواهم گرفت چون حقیقت اخلاص بنده با پدر من بنویز و واقعی ظاهر نه گشته و از بعضی تقصیرات و غلطی با و داده ناشایسته که مرضی درگاه خانی و پست خاطر خلایق نبود سر زده خود بخود شرمند و شرمسار بودند و با آنکه در روز جلوس تقصیرات

همه را عفو نموده با خود قرار داده بودم که بازخواست امور گذشته نشود بنا بر توهمی که در خاطر از ایشان قرار گرفته بود امیرالامرا را حافظ و نگهبان خود میدانستم اگر چه نگهبانان جمیع بندها الله تعالی است خصوصاً بادشاهان را که بدو ایشان باعث رفاهیت عالم است پدر او خواجه عبدالصمد که در فن تصویر بسیار دانا بود و در حضرت جنت آشیانه خطاب شیرین قلنی یافته در مجلس بجایون ایشان رتبه مجااست و مصاحبت داشت و از مردم اعیان شیراز است والد بزرگوارم بنا بر سبق خدمت عزت و خدمت او را بسیار میداشتند و راجه مان سنگه را که از امراء معتبر و معتد پدرم بود و او را درین خاندان عظیم الشان نسبتها و وصلتها دست داده چنانچه عمه از در خانه پدرم بود و همیشه او را من خواسته بودم که خسرو و همیشه اش سلطان النسابی که اولین فرزند من است از تولد یافت بدستور سابق حاکم صوبه بنگاله ساختم با آنکه بحجت بعضی امور که واقع شده گمان این عنایت در حق خود نداشت به خلعت چارقب و شمشیر مرصع و اسب خاصه سرفراز ساخته روانه آن ولایت که جاسه پنجاه هزار سوار است گردانیدم پدرش راجه بھگوانداس و پدر کلانش راجه بھار امل نام داشت اول کسی که از راجپوتان کچو اہم شرف بنادگی پدر من دریافت راجه بھار امل بود و در راستی و درستی اخلاص و نسبت شجاعت از قوم خود اقبال تمام داشت بعد از جلوس چون جمیع امرا با جمیعتها سے خود در درگاه حاضر بودند بخاطر رسید که این لشکر را در خدمت فرزند سلطان پرویز بنیت غرابر سراناکم از به کرداران شاید و کفار غلیظ ولایت هندوستان است و در عهد پدرم مکرراً افواج بر سر او تعیین یافته بود و دفع او میسر نگشت باید فرستاد و ساعت سعید فرزند مذکور را بخلعتها سے فائز و مکر شمشیر مرصع و مکر خنجر مرصع و تسبیح مرزاید که بالعلما سے گران بهادر یک سلک بود و دو ہفتاد و دو ہزار روپیہ قیمت داشت و اسپان عراقی و ترکی و فیلان نامی سرفراز ساخته رخصت نمودم قریب بیست ہزار سوار آماڈ مکمل با امرا و سرداران عمدہ بدین خدمت متعین گشتند اول آصف خان را که در عهد پدرم از بندها سے مقرب بود و دستے بخیرت بخشی گری قیام واقدا می نمود و بعد از ان دیوان با استقلال شد و اختہ از پایہ امارت بمرتبه وزارت رسانیدم و منصب او را که دو ہزار و پانصد می بود پنچہزاری ساختہ اتالیق پرویز گردانیدم و بہ خلعت و مکر شمشیر مرصع و اسب و فیل او را سربلند نمود حکم کردم کہ جمیع منصبہ اراں خرد و بزرگ از صلاح و صواب دید او بیرون نروند عبد الرزاق معمر سے را بخشی و مختار بیگ عموی آصف خان را دیوان پرویز ساختم و دیگر بہ راجہ جگناتھ پسر راجہ بھار امل کہ منصب پنچہزاری داشت خلعت و مکر شمشیر مرصع لطف نمودم و دیگر اناشکر را کہ عموزادہ رانا است و پدرم او را خطاب رانائی داده بودند و میخواستند کہ بہمرا ہی خسرو بہر سر رانا فرستند و در بہان ایام شہنشاہ شد نہ خلعت و مکر شمشیر مرصع داده ہمراہ نمودم و دیگر بہ مادھو سنگہ برادرزادہ راجہ مان سنگہ و راد سال درباری باین اعتبار کہ ہمیشہ در درگاہ حاضر میبودند و از راجپوتان سیکھا دث و از بندها سے معتد پدرم بودند علم عنایت

شد و این هر دو به منصب سه هزار سی سرفراز بودند دیگر شیخ رکن الدین افغان که او را در ایام شاهزادگی شیرخان خطاب داده بودم از طایفه
پانصدی به منصب سه هزار و پانصدی ممتاز ساختم شیرخان صاحب قیلم و بغایت مردانه است در نوکری اوزبک دستش به شمشیر افتاده بود
دیگر شیخ عبدالرحمن سپهر شیخ ابوالفضل و ماسنگه نمیره راجه مان سنگه و زاهد خان سپهر صادق خان و وزیر جمیل و قراخان ترکمان که هر کدام به منصب
دو هزار سی اقیاز دارند خلعت و اسپه پایافته مرخص گشتند دیگر نو هر که از قوم کچو اسیان بیکھاوٹ ست و پدر من در خردسالی باو عنایت
بسیار میکردند فارسی زبان بوده بآنکه از توابع آدم ادراک فهم هیچ یکی از قبیلہ اونمی توان کرد خالی از فهمی نیست و شعر فارسی میگوید این بیت است

غرض از خلقت سایه همین بود که کسی | نبور حضرت خورشید پاس خود نه نهد

بدانصوب رخصت یافت اگر تفصیل مجموع منصبداران دنبه هائے که درین خدمت تعیین یافته اند و حالت و نسبت و منصب هر یک
ند که در گذشت بد و در از خود بخوابد کشید بسیار از نزدیکان و خدمتگاران نزدیک و امرا زادگان و خان زادان و راجه پوتان کار طلب
درین خدمت بخواهش خود با التماس همراهی نمودند و دیگر از احدی که عبارت از یکماست نیز تعیین گشت مجملًا فوجی ترتیب یافت که اگر
توفیق رفیق شان گردد با هر یک از سلاطین صاحب اقتدار مخالفت و منازعت توانند نمود

سپاهی فرزند آمد از هر کران	برزم از بلان جهان جانسان	نه از مرگ شان بیم بر تیغ تیز	نه از آب پاک و نه ز آتش گریز
بمردی یگانه به کوشش کرده	برزخم سندان بر حمله کوه		

چون در ایام شاهزادگی بنا بر کمال احتیاط مرا و زک خود را با میرالامرا سپرده بودم و بعد از رخصت نمودن او بصوبه بهار به پرویز سپردم
الحال که او بخدمت رانامرخص گشت بدستور قدیم بامیرالامرا حواله شد بد پرویز از صبیبه صاحب جمال زینخان کو که در نسب همبگ
مرزا غریز کو که بود در سال سی و چهارم از جلوس حضرت عرش آشیانے در بلده کابل بعد از دو سال و دو ماه از ولادت خسر و تولد یافت
و بعد از آنکه بعضی فرزندان تولد شدند در حمت اینروی ایشان را در یافت از کسی که از دودمان را اٹھور است دخترے بوجو دآمد
بهار با نو گیم نام و از جلوت گسائین دختر مویحه راجه سلطان خرم در سنه سی و شش از جلوس همایون والد بزرگوارم مطابق سنه نه صد و
نود و نه هجری در بلده لاہور عالم را بوجو و خود خرم ساخت رفته رفته بحسب سن در احوال او ترقیات ظاهر گشت خدمت والد بزرگوارم
از همه فرزندان بیشتر میکرد و ایشان از دوازده خدمت او بسیار راضی دشا که بودند همیشه سفارش او بمن میکردند و بارها میفرمودند که او را
بفرزند ان دیگر تو هیچگونه نسبتی نیست و این را فرزند حقیقی خود میدانم بعد از ان که بعضی فرزندان تولد یافتند در آن صبی بر حمت اینروی
پیوستند در عرض یکماه دو پسر از خواصان تولد یافتند یکی را جهاندار و دیگر پیرا شهر با نام نهادم در همین ایام عرض داشت سعید خان ملنی

بر رخصت مرزاغازی کہ از حاکم زادہ ہائے ولایت ٹھٹھہ بود رسید فرمودم کہ چون پدر من ہمیشہ اورا بفزند خسر و نامزد نموده اند انشاء اللہ تعالیٰ چون این نسبت بوقوع آید اورا رخصت خواہم نمود پیش از بادشاہ شدن یکسال بخود قرار داده بودم کہ در شب جمعہ ترکب خوردن شہزادہ شوم از درگاہ انہی امیر وارم کہ حاجات باقی باشند مرادین قرار داد استقامت بخشید بیست ہزار روپیہ بمرزا محمد رضا سہروردی دادہ شد کہ بقرا اورا باب احتیاج دہلی تقسیم نماید و وزارت ممالک محروسہ را از قرار مناصبہ بخان بیگ کہ اورا در ایام شاہزادگی بخطاب وزیر الملکی سہروردی ساختہ بودم و وزیر خان تفویض نمود و شیخ فرید بخاری را کہ چہار ہزاری بود پنجہزاری کہ دم را بد اس کچھوایہ را کہ از رعایت یافتہ پدر من بود و منصب دو ہزاری داشت بسہ ہزاری سرفراز ساختم و بہ میرزا شہم بسہ میرزا سلطان حسین پسر زادہ شاہ اسمعیل حاکم قندھار و عید الرحیم خانخانان ولد میرم خان و امیرج و واراب پسران و دیگر امراء تعینات دکن خلعتہا فرستادم و بر خوردار پسر عبدالرحمن موبد بیگ را چون بے طلب بدرگاہ آمدہ بود حکم نمودم کہ بجایگزین خود معاودت نماید

از ادب دورست رفتن بے طلب در بزم شاہ | ورنہ پاسے شوق را مانع درود یوار نیست

یکماہ از جلوس ہمایون گذشتہ لالہ بیگ کہ در آوان شاہزادگی خطاب باز بہادری یافتہ بود سعادت ملازمت دریافت منصب او کہ ہزار و پانصدی بود و چہار ہزاری قرار یافتہ بعدا جب صوبگی صوبہ بہار سرفراز گردید و بیست ہزار روپیہ بادعنائت نمودم باز بہادر از خلعت بندہ خیلان سلسلہ ماست پدرش نظام نام داشت و کتابدار حضرت جنت آشیانے بود کیشور اس مارور کہ از اچوتان ولایت میرٹھ است و در اخلاص از اقران خود پیشی دارد و بہ منصب ہزار و پانصدی از اصل و اضافہ سرفراز ساختم بعلما و دانایان اسلامیہ فرمودم کہ مفردات اسمائے انہی را کہ دریا و گرفتار آسان باشد جمع نمایند تا آنرا در دعو و سازم و در شہاسے جمعہ با علما و صلحا و درویشان دگوشہ نشینان صحبت میدادم چون قلیچ خان کہ از بندہ ہائے قدیم دولت والد بزرگوارم بود بد ارائی و حکومت صوبہ گجرات تعین یافت یک لکھ روپیہ بدخرج گویان باد مرگست نمودم و میران صدر بھان را کہ از ایام طفولیت در وقتیکہ درس چہل حدیث در خدمت شیخ عبدالغنی کہ ذکر احوال او در کتابہ تفصیل مذکور است میخواندم و اورا بمنزلہ خلیفہ خود میدانستم تا امر فروردی مقام اخلاص و یک جہتی بود از منصب دو ہزاری بہ منصب چہار ہزاری رسانیدم در ایام شاہزادگی قبل از وقوع بیماری والد بزرگوارم و در ایام بیماری ایشان کہ اسے ارکان دولت و امر اسے ذی شوکت منزلی گشتہ ہر یک اسود اسے در خاطر قرار گرفتہ بود و میخواستند کہ باعث امری گردند کہ بخر خرابی دولت نتیجہ نہ داشتہ باشد در تردد و خدمت گاہ و جانبازی تفصیرے نکرد و عنایت بیگ را کہ در دولت پدر من مدتہای مدیدہ دیوان بیوات بود و منصب ہفتصدی داشت بجای وزیر خا وزیر نصف ممالک محروسہ ساختہ بخطاب والاسے اعتماد الدولہ و منصب ہزار و پانصدی بہرہ مند ساختم و وزیر خان را بدیوانی صوبہ بنگالہ و

قرآن جمع آنجا معین ساختیم. بپیرداس را که در ایام پدرم خطاب برای رایان یافته بود راجه بکرم حاجیت که از راجه های معتبر هندوستان بود در عهد
نجوم هند در عهد او بسته شده است خطاب داده میرانش خود ساختیم و حکم کردم که همیشه در توپخانه رکاب پنجاه هزار توپچی دس هزار ارابه توپ مستعد
و آماده سرانجام نماید بکرم حاجیت مذکور از طائفه کتیر یا نست در خدمت پدر من از مشرفه فیلقا نه به دیوانه و مرتبه امرانی رسید خالی از توشه سپاهگیری
و در بری نیست بپیرم پسر خان اعظم را که دو هزار و پانصدی ساختیم چون اراده خاطر آن بود که اکثر هندوهای اکبری و جهانگیری بمنتهای
مطلب خود کامیاب گردند به بخشیان حکم نمودم که هر کس وطن خود را بجای گیرد و میخواست باشد بعضی رساتند تا مطابق توره و قانون جنگیزی
آن محال بود حب ال تمنا بجای گیرد و مقرر گردید از تغییر و تبدیل ایمن باشد به آبا و اجداد ما هر کس جایگزینی بطریق ملکیت غنایت میکردند و در
آنرا بهر حال تمنا که عبارت از مهری ست که به شجره میزدند باشند زمین میساخته اند من فرمودم که جاسه مهر را طلا پوش ساخته مهر مذکور را بر آن
نهند و اکنون تمنا نام نهادم میرزا سلطان پسر میرزا شاه رخ بمیره میرزا سلیمان که از فرزندان زاده های میرزا سلطان ابو سعید ست و در تها
حاکم بدخشان بود از دیگر پسران او برگزیده و از پدر بزرگوار خود دانستاس کرده گرفته در خدمت خود کلان ساخته ام و او را در هر که فرزندان
خود می شمارم بمنصب هزاری سرفراز ساختیم بجای سنگه پسر راجه مان سنگه را که قابل ترین اولاد او ست بمنصب هزار و پانصدی از اصل
و اضافه ممتاز گردانیدم به زمانه بیگ پسر غیور بیگ کابلی را که از خور و سالی خدمت بار من میکرد و در ایام شاهزادگی از پله احدى بمنصب
پانصدی رسیده بود خطاب ما بتخانی داده بمنصب هزار و پانصدی امتیاز بخشیدم و خدمت بخشی گری شاگرد پیشه بد و نفر گشت بد را
نر سنگه دیو از راجه پوتان بندیده که رعایت یافته من ست و در شجاعت و نیک ذاتی و ساده لوحی از اشال و اقربان خود امتیاز تمام دارد
به منصب سه هزاری سرفرازی یافت و باعث ترقی و رعایت او آن شد که در او آخر عهد پدر بزرگوارم شیخ ابو الفضل را که از شیخ زاده های
هندوستان بمرتبه فضل و دانائی امتیاز تمام داشت و ظاهر خود را بر پورا خلاص آراسته به قیمت گران سنگ به پدرم فروخته بود از صوبه دکن
طلب داشتند و چون خاطر او بمن صاف نبود و همیشه در ظاهر و باطن سخنان مذکور میساخت و درین ایام که بنا بر افساد فتنه انگیزان خاطر
مبارک و اله بزرگوارم فی الجمله از من آزر دگی داشت یقین بود که اگر دولت ملازمت در یابد باعث زیادتى آن غبار خواهد گشت و مانع
دولت موصلت گردیده کار بجای خواهد رسانید که بضرورت از سعادت خدمت محروم باید گردید چون ولایت نرسنگه و یو بر سر راه او واقع
بود و دران ایام در هر که نمرودان جاداشت با و پیغام فرستادم که اگر سر راه بران منفسد فتنه انگیز گرفته او را نیست و نا بود سازد رعایت مان
کلی از من خواهد یافت و توفیق رفیق او گشته در حینی که از حوالی ولایت او میگذشت راه براد بست و باندک ترددی مردم او را پریشان و
متفرق ساخته او را بقتل آورد و سر او را در آله آبا و نرود من فرستاد اگر چه نمغنی باعث آزر دگی خاطر اشرف حضرت عرش آشیانه گردید غایتاً

این کار کرد که من بے ملاحظہ و غوغا غریمت آستان بوس در گاہ پدر خود کردم و رفتہ رفتہ آن کردہا بصفاء بسدل گرویدہ میر
ضیاء الدین فردینی را کہ در ایام شایہزادگی از خدمات و دولت خواہی با بوقوع آمدہ بود ہزاری ساختم و بشرف طویلہ حکم شد کہ ہر فردینی
بجست بخش حاضر میاختہ باشد و میرزا علی اکبر شاہی را کہ از جوانان قرار دادہ اوس دہلی ست بہ منصب چہار ہزاری ممتاز ساختہ سرکار
سنبھل را بجایگزین و مقرر داشتیم کہ روزی بہ تقریبی امیر الامرا این سخن بعرض رسانید و مرا بغایت خوش آمد چنین گفت کہ دیانت و بی دینتی
مخصوص نقد و جنس نیست بلکہ از نمودن حالتی کہ در آشنایان نباشد و پنهان داشتن استعدادی کہ در بیگانگان باشد نیز بے دینتی
است الحق سخن درستست باید کہ مقربان را آشنایان نہ بنظر نہ باشد و حالت ہر کس را چنانچہ بیاید بعرض میرسانیدہ باشند
در وقت رخصت بہ پدر دیز گفتہ بودم کہ اگر انا خود با پسر کلان او کہ کرن نام دارد ملازمت آن فرزند آید و در مقام اطاعت و بندگی
باشد تعرض بولایت او نہ رسانند و عرض ازین سفارش دو مقدمہ بود یکے آنکہ چون ہمیشہ تسخیر ولایت اورا التماس پیش نہاد خاطر اقدس والد
بزرگوارم بود و در ہر مرتبہ کہ غریمت فرمودند موانع روئے داد اگر این صہم یک گونہ صورتی بگیرد و این خدشہ از خاطر دور گردد پدر و وزیر را
در ہندوستان گذارند بمیان توفیقات آتی روانہ ولایت موروٹی گردم خصوصاً درین ایام کہ حاکم مستقل دران دیار نیست باقی خان نیز کہ
بعد از عبداللہ خان و عبداللہ خان پسر اونی الحکمہ استقلال یافتہ بود فوت شدہ و کار ولی محمد خان برادر او کہ الحال حاکم آن دیار است
ہنوز نظامی نیافتہ است دیگر سرانجام ہم پیکار کن کہ چون در عبداللہ بزرگوارم پارہ ازان ولایت بخیر تسخیر در آمدہ آن ملک را بغایت
ایزد سبحانہ یکبارہ در تحت تصرف در آورده داخل ممالک محروسہ سازم امید بکرم اللہ تعالی آنکہ این ہرود غریمت روزی گردد

ہفت اقلیم را بگیرد بادشاہ | ہجنان در بند تسلیم دگر

میرزا شاہ رخ میرزا سیلیمان حاکم بدخشان را کہ قرابت قریبہ باین سلسلہ دارد و در ملازمت پدرم پنچہزائی بود بہ منصب ہفت ہزاری
اقتدار بخشیدم و میرزا بسیار ترک طبیعت سادہ بودست پدر من اورا بسیار غرت میداشتند و ہر گاہ فرزند ان خود را حکم شستن میفرمودند
اورا ہم بدین عنایت سر بلند میساختند با وجود فساد طلبیہاے بدخشان درین قریبہا میرزا بدستہ و دوسوسہ ایشان از راہ رفتہ اصلاً
فرکتب امری کہ باعث غبار خاطر باشد نشدہ صوبہ مالوہ را بدستورے کہ پدرم اورا مرحمت کردہ بودند برقرار داشتیم کہ خواجہ عبداللہ
کہ از سلسلہ نقشبندیہ است و در ابتداے ملازمت احدے بود رفتہ رفتہ منصب او بہ پلہ ہزاری رسید بموجہ بخدمت پدرم رفت
اگرچہ سعادت خود میداشتیم کہ ملازم و مردم من بخدمت ایشان روند غایتاً چون بے رخصت از دین عمل سزودہ پارہ خاطر ازان
گران بود با وجود چنین بے حقیقتی منصب و جایگزینی کہ پدرم با و از رانی داشتہ بودند برقرار گذاشتیم اما نفس الامر آنست کہ از جوانان

مردانه کار طلب است اگر این تقصیر از دو توقع نمی آمد جوان بے عیب بود ابو الفی اوزبک که از مردم قرار داده ما در انهرست و در زمان
عبد المؤمن خان حاکم مشهد بود به منصب هزاره یا صدی سرفراز گشت به شیخ حسن پسر شیخ بها است که از آوان طفولیت تا امروز همیشه
در ملازمت و خدمت من بود و در ایام شاهزادگی بخطاب مقر بخانی سر بلندی داشت در خدمت بسیار چست و چالاک بود و در شکار با
پیاده در جلوس من بر اہمہاے دور را قطع میکرد و تیر و تفنگ را خوب می اندازد و در جراحیمہا سر آمد غمد خود دست پدران او ہم این عمل را
خوب و زریده بودند بعد از جلوس بنا بر کمال اعتمادی که با او داشتم بخدمت آوردن فرزندان و متعلقان برادر و دایه و برادر
فرستادم و بخانخانان پست و بلند و صلح سودمند پیغام دادم مقر بخان این خدمت را چنانچه بالست در اندک مدتی بتقدیم
رسانید و رفع وغد غمہاے که در خاطر خانخانان و امراے انجام داده بود و انموده باز ماند باے برادر و بہ صحت و سلامت با کار خانجا
و احوال و اسباب در لاہور آورده بنظر گذارید و نقیب خان را کہ از سادات صحیح النسب فردین است و غیاث الدین علی نام دارد بہ منصب
ہزاره یا صدی سرفراز ستیم پدرم اورا بخطاب نقیب خانی اقبال بخشیدہ بودند و در خدمت ایشان قرب و منزلت تمام داشت در
ابتداءے جلوس پیش او بعضی مقدمات خوانده بودند بدین تقریب اورا خواند مخاطب ساخته میفرمودند و در علم تاریخ و صحیح اسامی رجال
نظر و عدیل خود اندام و ذر مثل او مورخے در معمورہ عالم نیست از ابتداءے آفرینش تا امروز احوال ربع مسکون بر ذکر دارد این قسم
حافظہ لکرا اللہ تعالیٰ بہ کسی کہ امت کند بہ شیخ کبیر را کہ از سلسلہ حضرت شیخ سلیم ست بنا بر شجاعت و مردانگی در ایام شاهزادگی بخطاب
شجاعت خانی سرفراز ساخته بودم درینو لا بہ منصب ہزاری ممتاز گردانیدم بہ در بست و ہفتم شعبان از پسران اکھیراج ولد بھگوانداس
عمومی راجہ نان سنگھ امر غریب روے داد این بے سعادتان کہ ابھی رام و بجے رام و شام رام نام داشتند در نہایت بے اعتدالی
بودند با وجودے کہ از ابھی رام نہ کو رہے اند ایںہا روے داده بود و اعماض عین از تقصیرات انمودہ بودم چون درین تاریخ بعرض
رسید کہ این بے سعادت می خواہد کہ نساء و فرزندان خود را بے رخصت بوطن روانہ سازد و بعد از ان خود نیز فرار نمودہ براناکہ
از ناد و تنخواہان این دودہ است پناہ بردارند اس و دیگر امراے راجپوت را گفتم کہ اگر از شمایان کسی ضامن شود منصب جاگیر
این بد بختان بر قرار داشتہ گناہان گذشتہ را عفو نمایم از غایت شور و خجی و بد طینتے آنها بیچکس ضامن نشد با میرالامرا فرمودم
کہ چون کسی متضمن سلوک و معاش این تیرہ بختان میشود تا بہر سیدن ضامن می حوالہ کی از بندہ های در گاہ باشند امیرالامرا اینہا را با برہیم خان
کا کہ در ثانی الحال بخطاب دلاور خانی سرفراز گشت و حاتم پسر ثانی منگل کہ خطاب شہنو از خانی داشت سپرد چون آنها خواستند کہ یراق
از جابلان دور سازند در مقام مانعت در آمدہ پاس مراتب ادب نگاہنداشتند و با اتفاق نوکران خود در مقام عہدہ و جنگ شدند

و انمینی را بمن امیر الامرا اظہار نمود فرمودم کہ آن سید بختان را بجز اسے عمل خودشان باید رسانید امیر الامرا بقصد دفع آنها متوجہ گشت
و شیخ فرید رائیز از عقب فرستادم از ان جماعت دورا جوت کہ یکے شمشیر داشت و دیگرے جہد ہر با امیر الامرا رو برو شدند یکی از ملازمان
او کہ قطب نام داشت بجہد ہر در آویخت و بزخم جہد ہر کشتہ شد و اورائیز پارہ پارہ ساختند و دیگرے کہ شمشیر داشت یکی از افغانان
لازم امیر الامرا در آویخت و اورانا بودگر دانیلدلا در خان جہد ہر کشیدہ بر ابھیرام کہ بادوکس دیگر با قائم ساختہ بود متوجہ گشت و بہ یکے
زخم جہد ہر رسانیدہ از دست آن سہ کس زخم برداشتہ ہما بجا افتاد و چندے از اہدیان و مردم امیر الامرا مقابل شدہ آن خون گرفتار
بقتل رسانیدند یکے از راجپوتان شمشیر کشیدہ بہ شیخ فرید متوجہ گشت غلام حبشی اورو برو شدہ و آن راجپوت را ز پا در آور داین شورش
در محن و دلخانیہ خاص و عام واقع گشت و آن سیاست باعث تنبیہ بسیارے از نا عاقبت اندیشان گردید البوالہبی اوز بک بعرض رسانید
کہ اگر این شہم امرے در اوز یکمہ رود بد سلسلہ قبیلہ آنجماعت را برمی اندازند کہتم کہ چون این طائفہ رعایت کردہ و تربیت یافتہ والدین و بزرگان
من اند مراعات ہمان نواختگی می نمایم و مقتضای عدالت نیز آنست کہ بقصیر و جریمہ یک کس از خلق بسیار مواخذہ نباشد +
شیخ حیمین جامی کہ امر وزیر مسند درویشے جا دار و دوز مریدان درویش شیرازست پیش از جلوس بہ شہشاہ از لاہور بہن نوشتہ بود کہ
در خواب دیدہ ام کہ اولیاد و بزرگان امر سلطنت را بدان برگزیدہ در گاہ آئی تفویض فرمودند بدین نوید تبشیر بودہ منتظر وقوع این
امر باشند امید وارم کہ بعد از وقوع این امر تفصیلات خواہر کردہ یا کہ از سلسلہ احرار یہ است بفقو مقرون گردودہ تاش بیگ فرجی کہ از
قدیمان این دولت ست و پدر من اورا بخطاب تاج خانی سرفراز ساختہ بودند و منصب و و ہزاری داشت سہ ہزاری عنایت نمودم
و بختہ بیگ کابلی را کہ ہزار و پانصدی منصب داشت سہ ہزاری کردم بسیار جوان مردانہ کار طلب ست در خدمت عم بزرگوارم میرزا
محمد حکیم قرب و محرمیت تمام داشت ابو القاسم ملکین را کہ از بندہ ماے قدیم پدرم بود بہ منصب ہزار و پانصدی از اصل و اضافہ
سرفراز ساختم و در کثرت اولاد و بسیارے فرزندان کم کسی مثل او بودہ باشد سی پسر دارد و دختر اگر برابر نباشد از نصف کم نخواہد بود
شیخ علاء الدین نبیرہ شیخ سلیم را کہ بمن نسبت ہماے قوی داشت بہ خطاب اسلام خان سر بلند گردانیدم و بہ منصب دو ہزاری سرفراز
شد و او در خرد سالی با من کلان شدہ بود از من یک سال خرد تر بودہ باشد بسیار جوان مردانہ نیک ذات ست از قوم قبیلہ
خو بکچج وجوہ اقبان تمام دار ناما مرد از کیفیات بیچ نہ خورده و اخلاص او از من بدرجہ ایست کہ اورا بخطاب فرزندے سرفراز
ساختہ ام + علی اصغر بارہیہ را کہ در مردانگی و کار طلبی نظیر و عدیل خودند اردو پسر سید محمود خان بارہیہ است کہ از امر اے کلان
پدر من بود بخطاب سیف خانی در میان اشال و اقران اقبان بخشدیم بسیار جوان مردانہ نمایان ست ہمیشہ در شکار ہا و جایا

که چند سکه از معتمدان همراه می بودند یکی از آنها او بود هرگز در عمر خود چیزی از کیفیات نه خورده است و این معنی را در ایام جوانی ملتمس گشته
 عنقریب بمقامت بلند مرفه از می خواهد یافت و منصب سه هزاری تیر عنایت نمودم. فریدون پسر محمد علی خان بر لاس را که هزاری بود به
 دو هزاری سر بلند ساختم فریدون از اصل زادهای اوس چنانی است خالی از جرات و مردانگی نیست. شیخ بایزید نبیره شیخ سلیم را
 که دو هزاری بود منصب سه هزاری عنایت نمودم اول مرتبه کسی که به من شیر داد دالده شیخ بایزید بود اما زیاد از یک روز نیست.
 روزی از پندتان که عجارت از دانا یان بنودست پرسیدم که اگر منتها دین شما بر فرد آمدن ذات مقدس حق تعالی است
 در ده پیکر مختلف بطریق حلول آن خود نزد ارباب عقل مردود است و این مفسده لازم دارد که واجب تعالی که مجرد از جمیع تعینات است
 صاحب طول و عرض و عمق بوده باشد و اگر مراد ظهور نورانی است درین اجسام آن خود در همه موجودات مساوی است و باین ده پیکر
 مختص نیست و اگر مراد اثبات صفتی از صفات الهی است درین صورت هم تخصیص درست نه زیرا که در هر دین داین صاحبان معجزات
 و کرامات هستند که از دیگر مردمان زمان خود بدانش و فراست ممتاز بوده اند بعد از گفت و شنود بسیار و رد و بدل بشمار بخدائی خدا
 منزه از جسم و چون و چگونه گفتند و گفتند که چون اندیشه ما در ادراک ذات مجرد ناقص است بوسیله صورت راه به معرفت
 انمی بریم و این ده پیکر را وسیله شناخت و معرفت خود ساخته ایم پس گفتم این پیکر ها کی شمارا وسیله مقصود به معبود تو انند بوده
 پدر من در اکثر اوقات بادانایان هر دین و مذہب صحبت میداشتند خصوصاً با پندتان و دانا یان هند و با آنکه امی بودند از کثرت
 مجالست بادانایان و ارباب فضل در گفتگو با چنان ظاہر میشد که هیچ کس پے با می بودن ایشان نمی برد و بد قافی نظم و شریحان
 میرسیدند که مافوق بران متصور نبود حلیه مبارک ایشان در قد مجد و وسط بلند بالائی را داشتند و گندم گون چشم و ابر و سیاه
 بودند ملاحت ایشان بر صباحت زیادتى داشت و شیر اندام و کشاده سینہ و دست و بازو ها دراز و بر پره بینی چپ خالی گوشتین
 داشتند بغایت خوش نما بر ابر نیم نخ و میانہ جمعی که در علم قیافه صاحب مهارت بودند این خال را علامت دولتهاى عظیم و اقباها
 جسم میدانستند آواز مبارک ایشان نهایت بلند بود و در تکلم و بیان نمکی خاص داشتند و در اوضاع و اطوار مناسبته باهل عالم نداشتند
 فرایندی از ایشان هویدا بود.

هم بزرگی در حسب هم بادشاهی در نسب	کو سلیمان تادراگشتش کند انگشتی
بعد سه ماه از تولد من همیشه ام شاهزاده خانم از شکم یکے از خواصان تولد یافت و اورا بوالده خود مریم مکانه سپردند بعد از دو پسر هم از یکے از خواصان و خدمتگاران متولد گردید اورا شاه مراد نام گردانیدند چون تولد او در کوستان فتح پور روئے داده بود	

اور اپہاری مخاطب بساقتند در وقتیکہ والد بزرگوارم اور ابہ تسخیر دکن فرستادہ بودند بواسطہ مصاحبت ناخسان افراط شراب را
 بحد سے رسانید کہ در سن سی سالگی در نواحی جالنا پور از ولایت برار بر حمت حق پیوست حلیہ او سبز رنگ لاغر اندام قدش بدرازنی
 مائل تکلیف و وقار از اوضاع عیش ظاہر و شجاعت و مردانگی از اطوارش باہر بہ در شب چہار شنبہ و ہم جمادی الاول ۹۶۹ ہجری قمری متولد
 از خواہی دیگر پسرے بوجود آمد اور ادنیال نام نہاد چون تولد او در اجیر در خانہ یکے از مجاوران آستانہ متبرکہ خواجہ بزرگوار خواجہ
 معین الدین چشتی کہ شیخ دانیال نام داشت وقوع یافت بہمان مناسبت بدانیال موسوم گشت بعد از فوت برادرم شاہ مراد
 در او آخر عمر اندر ابہ تسخیر دکن فرستادند و خود ہم از عقب متوجہ گشتند در ایامی کہ والد بزرگوارم قلعہ اسیر را محاصرہ داشتند باجمعی
 کثیر از امرایان مثل خانخانان و اولاد او و میرزا یوسف خان و دیگر سرداران قلعہ احمد نگر در قبل داشت مفارن آنکہ قلعہ اسیر مفتوح
 گشت احمد نگر نیز تبرک او بہ دولت قاسمہ درآمد بعد از آنکہ حضرت عرش آشیانے بدولت و سعادت و نصرت از برہان پور
 بصوب دارالخلافہ نہضت فرمودند آن ولایت را بدانیال دادہ اورا بہ ضبط و ربط آن محال گذاشتند او نیز بسنت ناپسندیدہ
 برادر خود شاہ مراد عمل نمود در اندک مدت در سن سی و سہ سالگی بہین افراط شراب در گذشت مردنش بدطورے شدہ بہ تفنگ
 و شکارے کہ بہ تفنگ کنند میل تمام داشت یکی از تفنگہاے خود را یکہ وجنازہ نام نہادہ بود و این بیت را خود گفتہ فرمود کہ بران
 نقش کنند ۵

از شوق شکارے تو شود جان تر و تازہ | برہر کہ خورد تیر تو یکہ وجنازہ

بعد از آنکہ شراب خوردنش بحد افراط کشید و بمعنی بخدمت پدرم معروض گشت فرامین عتاب آمیز باسم خانخانان صادر گردید و
 او بالضرورت در صدد منع شدہ خبرداران گذاشت کہ بواسطہ از احوال او باخبر باشند چون راہ شراب بردن بالکل مسدود شد
 بہ بعضی خدمتگاران نزدیک ابرام بلکہ زاری کردن آغاز نہاد و گفت بخت من بہر روش کہ ممکن باشد شراب می آوردہ باشند برشد
 قلی تفنگچی کہ راہ خدمت نزدیک داشت فرمود کہ در ہمین تفنگ یکہ وجنازہ شراب انداختہ بیا آن بے سعادت با مید رعایت مرگب
 این امر شدہ عرق و آتش را در آن تفنگ کہ مدتہا بہ باروت و بوئے آن پرورش یافته بود انداختہ آورد و رنگ آہن نیز کہ از تیزی
 عرق تحلیل پذیرفتہ بود باو ہمین گشت مجملًا خوردن ہمان بود و افتادن ہمان ۵

کسی باید کہ فاسے بد نہ گیرد | و گر گیرد براسے خود نگیرد

دانیال جوان خوش قدے بود بغایت خوش ترکیب و نمایان نفیل و اسب میل تمام داشت محال بود کہ پیش کسے اسب و

وفیل خوب بشنود کہ دارد و از دیگر دو بہ نعمت ہندی مائل بود گا ہے بزبان اہل ہند و با صطلاح ایشان شعرے میگفت بدبودی و بعد از
تولدش بن دانیال از بی بی دولت شاد دخترے متولد گشت شکر النساء میگم نام نہادند چون در دامن تربیت والد بزرگوارم پرورش
یافت بسیار خوب برآمد نیک داستے و رحم عجم خلایق فطری و حبلی دوست از ایام طفلی و خرد سالی تا حال در محبت من بے اختیار است
این علاقہ در میان کم خواہری و برادری خواہد بود در طفلی اول مرتبہ چنانچہ عادت است کہ سینہ اطفال را می فشارند و قطرہ شیرے از آن
ظاہر میشود سینہ خواہرم را فشار دند قطرہ شیر برآمد حضرت والد بزرگوارم فرمودند کہ بابا این شیر را بخور تا در حقیقت این خواہر تو بجای
ما در تو ہم باشد عالم السرائر دانا است کہ از آن روز باز کہ آن قطرہ شیر را نوشیدہ ام با علاقہ خواہری مہری کہ فرزند ان را با مادران پیدا
آن مہر را در خود ادراک می نمایم و بعد از چندے دخترے دیگر ہم از بی بی دولت شادند کہ در بعالم وجود آمد بہ آرام بانو میگم مسمی کہ دند
مرا جش فی الجملہ بگرمی و تندی مائل است پدرم اورا بسیار دوست میداشتند چنانچہ اکثر بے ادبیہاے اورا بشرح ادب بر میداشتند و در نظر
مبارک ایشان از غایت محبت بد نمی نمود مگر راسر فرار ساختہ می فرمودند کہ بابا بچہت خاطر من باین خواہر خود کہ بعرف ہندوان
لاؤکہ من ست یعنی عزیز پرورده بعد از من بیاید بر دشتے سلوک کنی کہ من باو میکنم ناز اورا برداشتہ بے ادبیہا و شوخی ہاے اورا بگذرانی
اوصاف حمیدہ والد بزرگوارم از حد توصیف و اندازہ تعریف افزونست اگر کنابہا در اخلاق پسندیدہ ایشان تالیف یا بد بے شائبہ
تکلف و قطع نظر از مراتب پدرے و فرزندے اند کہ از بسیار آن گفتہ نیاید با وجود سلطنت و چین خزائن و دقایق بیرون از اندازہ
حساب و قیاس و فیلان خلی و اسپان تازی یکسر مو در در گاہ آہی از پایہ فردنی قدم فرما نہادہ خود را کترین مخلوقے از مخلوقات میداشتند
و از یاد حق لحظہ غافل نبودند

ادام ہمہ جا با ہمہ کس در ہمہ حال	میدار نہفتہ چشم دل جانب یار
<p>ارباب ملل مختلفہ را در وسعت آباد دولت بے بدلیش جا بخلاف سایر دلایات عالم کہ شیعہ را بغیر از ایران و سنی را در روم و ہندوستان و توران جانیست چنانچہ در دایرہ وسیع انفصاے رحمت اینردی جمیع طوائف دارباب ملل را جاست بقضائے آنکہ سایہ بیاید کہ پر تو ذات باشد در ممالک محروسہ اش کہ ہر حدے بہ کنار دیاے شور نشی گشتہ ارباب مللہاے مختلف و عقیدت ہاے صحیح و ناقص را جا بودہ راہ تعرض شتہ گشتہ سنی با شیعہ در یک مسجد و فرنگی با یودی در یک کلیسا طرفین عبادت می سپردند صلح کل شیوہ مقرر ایشان بود بائیکان و خوبان ہر طائفہ و ہر دین و آئین محبت می داشتند و بقدر حالت و فہمیدگی ہر کدام التفات می فرمودند شہماے ایشان بہ بیدار میگذشت و در روز ہا بسیار کم خواب بودند چنانچہ در خواب ایشان در شبانروزے از یک نیم پیر زیادہ نبود و بیداری شہما را</p>	

بازیافتی از عمر میدارند شجاعت و دلیری و دلاوری ایشان بغایتی بود که بر فیلان مست سرکش سواری میفرمودند و بعضی فیلان خوانی را که ماده خود را نزد خود نمی گذاشتند یا آنکه هر چند فیل بد خو باشد تعرض بماده فیل و فیلبان نمیرساند در حالتی که فیلبانان و ماده فیل آگشته باشند و او را نزد خود نگذارند در قید اطاعت و رمی آوردند و بر دیوارهای یاد رختی که بر گنبدان فیل مهادت رانسته از قید اطاعت آن برآمده میبود و از پلوس آن دیوار یاد رخت میگذشت تکیه بر لطف انردی نموده خود را بر پشت او می انداختند و بجزر سوار شدند و او را بقید ضبط در آوردند رام نمیدادند مگر به معنی مشابه شد و در سن چهارده سالگی بر تخت سلطنت جلوس فرمودند و همیوی کافر که حکام افغان منصوب ساخته ادب بودند بعد از آنکه حضرت جنت آشیانے در دار الخلافت دہلی شفقار شدند با جمیعت شگرت فراہم آوردہ با فیلخانہ کہ در ان ایام سچ یک از حکام عرصہ ہندوستان را نمود متوجہ دہلی گشت قبل از وقوع این قضیہ حضرت جنت آشیانے ایشان را بجهت دفع بعضی از افغانان دہلی کوہ پنجاب تعیین فرمودہ بودند چون مصداق این مصراع کہ ہم بیان حال و ہم تاریخ رحلت و انتقال ست ع

ہمایون بادشاہ از بام افتاد

قرین حال ایشان گشت داین خبر بواسیلہ نظر جوئے بہ پدرم رسید بیرم خان آتالیق بود امرایانے را کہ در ان صوبہ با نخدمت حاضر بودند جمع ساخته در ساعت سیمہ ایشان را در پرگنہ کلا نور از مصافات لاہور بر تخت سلطنت نشاندند همیون چون بحوالی دہلی رسید تری بیگ خان و جمعی کثیر کہ در دہلی حاضر بودند با جمیعت نمودند و در مقابلہ او صف آرا گشتند چون اسباب مقابلہ و مجادلہ دست فراہم داد لشکر با درہم آویختند بعد از کوشش و کشش بسیار شکست بر تری بیگ خان و مغلان افتادہ فوج ظلمت بر افواج نور غلبہ کرد

ہمہ کار و بیکار و رزم از دست | کہ داند کہ فرجام فیروز کیست | از خون دلیران و گرد سپاہ | از زمین لعل گون شد بوشید سپاہ
تری بیگ خان با شکست یا فہتار اہ اردو سے والد بزرگوارم پیش گرفتند چون بیرم خان با دسوز فراہجہ داشت اورا بہ بہانہ شکست و نقصان در جنگ مخاطب ساخته کارش باخبر رسانید دیگر بارہ بنا بر غرور سے کہ از وقوع این فتح در دماغ آن کافر ملعون جا کرده بود با جمیعت و فیلان خود از دہلی برآمدہ متوجہ پیش گشت و رایات جلال حضرت عرش آشیانے از کلا نور بقصد دفع او توجہ فرمودند در حوالی پانی پت اجتماع فوج نور و ظلمت دست داد و در روز پنجشنبہ دوم محرم سنہ نہ صد و شصت و چہار مقابلہ و مقابلہ زدے داد فوج ہمیوسی ہزار سوار دلاور جنگی بود و غازیان لشکر منصور زیادہ از چہار پنجہزار نمودند در ان روز ہمیو بر فیل ہوائے نام سوار بود ناگاہ تیر سے بر چشم آن کافر رسیدہ از پس سہراو سر برد کرد لشکر او این حالت را مشاہدہ کردہ ہر بیت با فہند اتفاقا شاہ قلی خان محرم با چند سے از دلاورین فیلی کہ ہمیو بر بالاسے از خمی بود رسیدند میخواستند کہ فیلبان را بہ تیر بزنند فریاد بر آورد کہ مرا نہ کشید کہ ہمیو بر بالاسے این فیل ست در حال اورا بہمان ہیئت مجوسے

نزد حضرت عرش آشیانه آوردند بزم خان عرض کرد که مناسب آنست که حضرت بدست مبارک خود یعنی برین کافر بنزد تا ثواب غزایانته
در طغرای فرامین غازی جزو کسم مبارک گردد فرمودند که من اورا قبل ازین پاره پاره کرده ام و بیان میکنند که در کابل روزی پیش خوابه
عبد الصمد شیرین قلم مشق تصویر میکردم صورتی در قلم من درآمد که اجزای او از یکدیگر جدا و متفرق بود یکی از نزدیکان پرسید که صورت کیست
برزبان من رفت که صورت بهیوست دست خود را آلوده بخون او ساخته به یکی از خدمتگاران فرمودند که گردن او را بزنند از کشتن س
لشکر مغلوب پنج هزار به شمار درآمد سواست آنکه در اطراف وجوانب افتاده باشند به دیگر از کارهای نمایان آنحضرت فتح گجرات وایلغار است
که دوران راه فرموده اند در وقتی که میرزا ابراهیم حسین میرزا و شاه میرزا ازین دولت روگردان شده بطرف گجرات رفته بودند و
تمام امرا گجرات و قندهار طلبان آنحضرت متفق گشته قلعه احمد آباد را که میرزا عزیز کوکابا فوج قاهره در آنجا بودند در قبل داشتند حضرت عرش
آشیانه بنا بر اضطرابی که جمعی الکا و والد میرزا اشارتیه داشت با جمیعت بادشاهان به توقفت از دارالخلافت فتح پور متوجه گجرات
میکردند این نوع راه دور در راه که بدو ماه قطع باید نمود در عرض نه روز گاه به سواری اسپ و گاه به سواری شتر و کوه ریل ط فرموده خود را
بسر بله رسانیدند چون بتاریخ پنجم جادی الاولی شش نه صد و هشتاد و چالی لشکر غنیمت میرسند از دو تنخواهان کنکاش می پرسند بعضی میگویند
که شیخون به لشکر غنیمت باید نزد حضرت میفرمایند که شیخون کار بیدلان و شیوه فریب کاران است در حال بنواختن تقاره و انداختن سورت
حکم میفرمایند و چون بدریایه سا بر می رسیدند فرمودند که مردم از آب به ترتیب بگذرند محمد حسین میرزا از غلبه گذشتن افواج قاهره
مضطرب گردید خود بقراولی بر می آید سبحان قلی ترک هم ازین جانب با خیل از دلاوران بکناره دریا تفحص حال غنیمت بنمایند میرزا آنجا است
رامی بلند و می پرسد که این چه فوج است سبحان قلی ترک میگوید که جلال الدین اکبر بادشاه و فوج دوست آن بخت برگشته یعنی راقبول
نیکند و میگوید که جاسوسان من چهارده روز پیش ازین بادشاه را در قهچور دیده آمدند ظاهراً تو دروغ میگوئی سبحان قلی گفت امروز
نه روز است که حضرت از قهچور به ایلغار رسیدند میرزا گفت که فیلان چه طور رسیده باشند سبحان قلی جواب داد که چه اختلاج بقیلان بود
انچنین جوانان و بهادران سنگ شگاف بهتر از فیلان نامی دست رسیده اند که حالا حقیقت دعوی گری و سرکشی معلوم خواهد شد
میرزا از شنیدن این سخن پاره از جازقه متوجه ترتیب افواج میگردد و حضرت آنقدر از توقف میفرمایند که قراولان خبر میبرسانند که غنیمت
در سلج پوشی است بعد از آن متوجه میگردد و هر چند کس میفرستند که خان اعظم از پیش بر آیند او ایستادگی می نماید و میگوید که غنیمت در
تا رسیدن لشکر گجرات از درون قلعه درین طرف آب باید بود حضرت فرمودند که ما همیشه خصوصاً درین سفر دیو و شش را اعتماد بر تابید
ایزدی نموده ایم اگر نظر بر سلسله ظاهر بیود انچنین جریده بایلغار نمی آید اکنون که غنیمت متوجه جنگ است اسنادن مالاتی نیست این

سخن گفته توکل فطرے را سپر خود ساخته با مخصوصی چند که در طرح بهم کابی مقرر شده بودند در آن دریا اسپ انداختند با آنکه گمان پایاب نبود به سلامت عبور فرمودند حضرت دو بلغم خود را می طلبند و در در اضطراب آوردن دو بلغم را پیش روی می اندازد مخصوصاً آن معنی را به شگون خوب نیگیرند حضرت در حال میفرمایند که شگون ما بسیار خوب شد چرا که پیش روی ما کشاده گشت درین اثنا سبب نجات برگشته صفها آراسته جنگ ولی نعمت خود ببردن می آید

با ولی نعمت ابروون آئی | گر سپهری که سرگون آئی

خان اعظم را مطلق گمان آن نبود که باین تیزی و جلدی آنحضرت سایه رحمت باین حدود نخواهند انداخت بر کس که خبر از آمدن آنحضرت میداد اصلاً قبول نمیکرد تا آنکه بقراین و دلائل آمدن آنحضرت خاطر نشان او شد لشکر گجرات را آراسته مستور برآمدن گردید مقارن این حال آصف خان نیز خبری با و میرساند پیش از برآمدن فوج از قلعه لشکر غنیم از میان درختان نمودار شد حضرت تا باین نزدی را دست آورد همت خود ساخته روان شدند محمد قلی خان و تنائی و تردی خان دیوانه با جمعی از بهادران پیشتر رفته باندک تر دو جلو گردانیدند حضرت به راجه بنگو انداس میفرمایند که غنیم بشمارست و مردم ماندک باید که همه بیکدیگر گشته بر غنیم حمله آورند و گوئیم که مشت بسته کارگر از پنجه کشاده است این سخن گفته و تیغها آخته بآند ایمان خود غلغلله انداکبر و یامعین را بلند آوازه ساخته می تازند

به پرید هوش زمانه ز جوشش | بدرید گوش سپهر از خروشش

بر انظار و جو انظار بادشاهی و جمعی از بهادران قول رسیده داد دلاوری دادند و کوبائی که از قسم آتشبازی ست هم از لشکر غنیم در گرفته در زقوم زاری می پیچید و آنچنان شور می اندازد که قبل نامه غنیم در حرکت آمده باعث برهم خوردگی لشکر غنیم میگردد درین اثنا فوج قول رسیده محمد حسین میرزا و جمعی را که با و در زد و خورد بودند برداشتند و دلاوران لشکر فیروزی اثر تردیات نمایان بقدیم رسانیدند نمایان سنگ درباری در نظر آنحضرت بر غنیم خود غالب آمد و را کھوداس کچھوایه جان نثارے کرد و محمد و فاکه از خانزادان این دولت بود داد مردانگی داده زخمی از اسپ افتاد بعنایت خانی بنده نو از دبه محض همت و اقبال شهنشاه سرفراز جمعیت غنیم از هم متفرق گشته شکست بر احوال آنها راه یافت بشکرانه این فتح عظیم روی نیاز بدرگاه کریم کار ساز نهاده بلوازم لشکر گردان قیام و اقدام می نمایند درین اثنا یکی از کلاوتان بعرض میرساند که سیف خان کوکلتاش نقد حیات نثار دولت خواهی نمود و بعد تحقیق ظاهر شد که در حالتی که محمد حسین میرزا با چندے از اوباش بر فوج قول می تازد سیف خان بحسب اتفاق با و بر میخورد و داد مردانگی داده شهید میشود و میرزا نیز از دست بهادران قول زخمی میشود و کوکلتاش مذکور برادر کلان زمین خان کوکه است

از غرائب احوال آنکه یک روز پیش ازین جنگ و فتنه حضرت عرش آشیانه بطعام میل میفرمودند از هزاره که دانای علم شانه مینی بود می پرسند که نفع از کدام طرف است میگوید که از جانب شماست اما بکے از امرای این شکر شهید خواهد شد در همان اثنا سیف خان گو که عرض میکند که کاشیکه این سعادت نصیب من شود

بسا فای که از ما بچه برخاست | چو اختر میگذاشت آن فال شد راست

القصه میرزا محمد حسین عثمان بگریز و پاسبان سپیش در زقوم زاری بند شده از اسپ می افتد گدا علی نام از یک هاسه بادشاهی با و بر بخورد و او را در پیش اسپ خود سوار کرده بلا زمت حضرت می آورد چون دوسه کس دعوی شرکت گرفتن او میکنند حضرت از د می پرسند ترا که گرفت میگوید که نمک بادشاه و دست او را که از عقب بسته بود میفرمایند که از پیش به بندند درین اثنا آب می طلبد فرحت خان که از غلامان معتقد بود هر دو دست خود را بر سر او میزند حضرت با و اعتراض فرموده آب خاصه می طلبند و او را سیراب عنایت میسازند تا این زمان میرزا غریز کو که دلشک درون قلعه بر نیامده بودند حضرت بعد از گرفتاری میرزا محمد حسین آهسته آهسته متوجه شهر احمد آباد میشوند میرزا را بر اسه راسه سنگه را طهور که از عهد هاسه را چپوتان بود می سپارند که بر قیل انداخته همراه آورد درین اثنا اختیار الملک که بکے از سرداران معتبر گجراتیان بود با فوجی قریب به پنجاه کس نمایان میگردد از نمودار گشتن این فوج اضطراب تمام مردم بادشاهی بهم رسیده حضرت به مقتضای شجاعت جلی و فطرت اصلی حکم بنواختن نفازه میفرماید و شجاعت خان و راجه بھگو اندکس و چند از بند با پیشتر تاخته فوج مذکور سردی اند از بد بلا حفظ آنکه مبادا فوج عظیم محمد حسین میرزا را بدست در آورند مردم راسه سنگه بصالح و تجویر راجه مذکور میرزا را ازین جدا میسازند پدرم اصلاً به کشتن او راضی نبودند و فوج اختیار الملک نیز از هم پاشید و اسپ او را در زقوم زاری می اندازد سهراب بیگ ترکمان سرور ابریده می آرد و محض کرم و عنایت ازیدی این نوع نخی باندک مایه مردم روے داد و همچنین نتج ولایت بنگاله و گرفتار فلاح مشهور و معروف هندوستان مثل قلعه چور و رنمقبور و تسخیر ولایت خاندیس و گرفتار قلعه اسیر و دیگر دلایات که به سعی افواج قاهره تصرف اولیاے دولت مد آمده است از حساب دشمار بیرون است اگر به تفصیل مذکور گردد سخن دراز میشود و در محاربه چتور بھل را که سردار مردم قلعه بود بدست خود تفتنگ زده اند و تفتنگ اندازی نظیر و عدیل خودند اشتند بهمن تفتنگ که بھل را زده اند سنگرام نام دارد و از تفتنگاے نادر و زگارست قریب سه چهار هزار جانور پرند و چرند زده باشند من بهم در تفتنگ انداختن شاگرد رشید ایشان میتوانم بود از جمیع شکارها به شکارے که از تفتنگ زده شود طبیعت راغب است در یک روز هزاره آهورا به تفتنگ زده ام از ریاضاتے که والد بزرگوارم میکشیده اند

یکی ترک غذای حیوانی بود که در تمام سال سه ماه گوشت میل میفرموده اند و نه ماه دیگر به طعام صوفیانه قناعت میکردند و مطلق به قتل و ذبح حیوانات راضی نبودند و در ایام فرخنده فرجام ایشان در بسیار از روزها و ماهها کشتن حیوانات منع عام بود تفصیل ایام و شهرها که مرکب خوردن گوشت نمی شدند در اکبرنامه داخل است و همان تاریخ که اعتماد الدوله را دیوان ساختم خدمت دیوانی بیوتات را بمغیرالملک فرمودم مغیرالملک از سادات باخترست در ایام دالید بر گوارم بشرقی که کراختخانه قیام و اقدام می نمود در یک روز از روزهای ایام جلوس صد کس از بندهای اکبری و جهانگیری بزیادی منصب و جاگیر سرفراز گشتند در عید رمضان چون اول عید بود از جلوس همایون من بعیدگاه برآمدم کثرت عظمی شده بود به نماز عید قیام نموده لوازم شکر و سپاس از دی بجا آورده متوجه دولت شدم به مقضاے آنکه ع

از خوان بادشاهان نعمت رسد گدارا

فرمودم که یاره زر صرف تصدقات و خیرات نمایند از انجمله چند لک دام حواله دست محمد شد که بفقرا و ارباب احتیاج قسمت کند و بمیر جمال الدین حسین انجو و میران صدر جهان و میر محمد رضا بنرواری به هر یک یک لک دام داده شد که در اطراف شهر خیرات کنند و پنج هزار روپیه به درویشان شیخ محمد حسین جامی فرستادم و حکم فرمودم که هر روز یکی از منصب داران پنجاه هزار دام به فقرای سدا داده باشند قبضه شمشیر مرصع به خانانان فرستاده شد بمیر جمال الدین حسین انجو را به منصب سه هزار میسر بلند ساختم بدستور سابق صدر ارت بمیران صدر جهان مفوض گردید و بجای کوه که از کوههای پدین ست فرمودم که در محل عورات مستحق را بجهت دادن زمین و زر نقد بنظر میگذرانیده باشد زاهد خان و لک محمد صادق خان را که هزار و پانصدی بود و دویست هزاری ساختم به کس فیله یا اسب محنت شده و رخم شده بود که نقیبان و میران خوران از آنکس جلوانه گویان مبلغی میگرفتند فرمودم که آن زر را از سرکار بدهند تا مردم از طلب و خواست این گروه خلاص شوند در همین روزها سالتابین از برهانپور رسید و اسپان و فیلان برادر مرحوم دانیال را بنظر در آورد از جمله فیلان که آورده بود یکی مست است نام داشت در نظرم خوش درآمد و نور گنج نام نهادم و عجب خیرے درین فیل مشاهده شد بر هر دو طرف گوشه اش برابر هندوانه کوچکی بدرآمده است و آنچنانکه آب در ایام مستی از فیلان میچکد از آنها بر می آید و همچنین بر بالای پیشانی پیشتر برآمدگی دارد که باین کلان در فیلان دیگر دیده نشده خیلی خوشنما و مهیب بنظر در می آید و تسبیحی از جواهر بقرند خورم غایت گرم آید آنکه بمنتهای مطالب صورتی و معنوی برسد چون زکوة ممالک محروسه را که حاصل آن از کرد و رها میگذشت معاف نموده بودم سایر جهات کابل را نیز که از بلاد مقرر راه هندوستان است و یک کرد و دست دسه لک دام جمع آن میشد بخشیدم ازین دو ولایت که یک کابل و دیگری قندهار

باشد هر سال مبلغی کفی بعلت زکوة گرفته میشد بلکه عمده حاصل آنجا همین زکوة بود این رسم قدیم را ازین دو محل برداشتم و از نیم نفع کلی در قاضی تمام بابل ایران و توران عام گذشت. جاگیر آصف خان که در صوبه بهار بود به باز بهادر مرمت شد و آصف خان را فرمودم که در صوبه پنجاب جاگیر تنخواه دهند چون بعضی رسید که مبلغی کفی در جاگیر آصف خان باقی مانده است و حالانکه حکم تغییر شد وصول آن معذور است فرمودم که یک لک روپیه از خزانه باد دهند و آن را از باز بهادر بخالصه شریفه باز یافت نمایند. شریف آملی را به منصب دویست و پانصدی از اصل و اضافت مقرر دادم بسیار پاکیزه نهاد و خوش نفس است بآنکه از علوم ربی بهره ندارد اکثر اوقات از سخنان بلند و معارف ارجمند سر بر می زند در لباس فقر و تجرید مسافرت بسیار نموده با بسیاری از بزرگان صحبت ها داشته مقدمات ارباب تصوف را در ذکر دارد و این معنی قائل است نه حاله دوزمان و الدبزرگوارم از لباس فقر و درویشی برآمده و مرتبه امارت و سردارسی یافته لطفش بسیار است قوی است روزمره و تکلمش بآنکه از مقدمات عربیت عاری محض است در غایت فصاحت و پاکیزگی است و انشای عباراتش نیز عالی از منکی نیست از شاه قلی خان محرم در آگره باغی مانده بود چون وارث نداشت بدختر منندال میرزا رقیه سلطان میگویم که حرم محترم و الدبزرگوارم بود تکفیل کردم فرزند خرم را پدرم بایشان سپرده بودند هزار مرتبه از فرزند زائیده خود او را دوست تر میدارند.

جشن اولین نوروز

شب سه شنبه یازدهم ذی قعدة ۱۰۷۰ شنبه چهارده صبح که محل فیضان نور است حضرت نیر عظم از برج حوت بخانه شرف و خوش حالی خود که به برج حمل باشد انتقال فرمود چون اولین نوروز از جلوس همایون بود فرمودم که ایوانها و دو تنخانه خاص و عام بدستور زمان والد بزرگوارم در آئینه نفیسه گرفته آئینه در غایت زیب و زینت بستند و اندر در اول نوروز تا نوزدهم درجه حمل که روز شرف است خلایق داد عیش و کامرانی دادند اهل ساز و نغمه از هر طائفه و هر جماعت جمع بودند لویان رقص و دلبران هند که به کرشمه دل از فرشته می ربودند هنگامه مجلس را گرم داشتند فرمودم که هر کس از کیفیات و غیرات آنچه میخواسته باشد بخورد منع و مانعی نباشد.

ساقی نور باده برافروز جام ما | سطر بگو که کار جهان شد بکام ما

و رایام پدرم درین بنفقه هر روز مقرر بود که هر روز یکی از امرا و کلان مجلس آراسته پیشکشهای نادر از اقسام جواهر و مرصع آلات و آئینه نفیسه و فیلمان و اسپان سامان نموده آنحضرت را تکلیف آمدن بجالس خود مینمودند و ایشان بنا بر سرفرازی بندگان خود بدین مجلس قدم رنج داشته حاضر میشدند پیشکشها را ملاحظه فرموده آنچه خوش می آمد برداشته تتمه را به صاحب مجلس می بخشیدند چون خاطر مائل

رفاهیت و آسودگی سپاهی و رعیت بود درین سال پیشکشها را معاف فرمودم مگر قلیله از چندی نزدیکان بنا بر رعایت خاطر آنها درجه قبول یافت در همین روزها بسیار سے از بندها بزیادتی منصب سرفرازی یافتند از انجمله دلاور خان افغان را هزار و پانصدی ساختم دیگر راجه با سورا که از زمینداران کوستان پنجاب است و از زمان شاهزادگی تا حال طریق بندگی و اخلاص بمن دارد و هزار و پانصدی منصب داشت سه هزار و پانصدی کردم شاه بیگ خان حاکم قندهار را اصل و اضافه به منصب پنجزاری سرفراز گردانیدم و راسه راسه که از امرای راجپوت است بمن منصب سرفرازی یافت و دوازده هزار روپیه مدد خرج گویان فرمودم که به راناشکر بدهند و در آغاز جلوس یکے از اولاد مظفر گجراتی که خود را حاکم زاده آن ولایت میگرفت سر شورنش برآورده اطراف و جوانب شهر احمد آباد را تاخت و تاراج نموده چندے از سرداران شل پیم بهادر و زبک و راسه علی بھٹی که از جوانان مردانه و قرار داده آنجا بودند و ران فتنه به شهادت رسیدند آخر الامر راجه بکر راجپوت و بسیارے از منصب داران را با شش ہفت ہزار سوار آراستہ بہ ملک لشکر گجرات تعین ساختم و مقرر شد کہ چون خاطر از رفع و دفع مفسدان جمع سازد راجہ مذکور صاحب صوبہ گجرات باشد قبل ازین کہ تلخ خان بدان خدمت تعین یافته بود متوجہ ملازمت گرد و بعد از رسیدن افواج قاہرہ ملک جمعیت مفسدان از یکدیگر پاشید ہر کد ام بہ جنگلی پناہ جستند و آن ولایت بقید ضبط درآمد و خبر این فتح در احسن ساعات بمسامع جاہ و جلالم رسید و رنیو لا عرضہ داشت فرزند پرنظر درآمد کہ رانا تھانہ منڈل را کہ سی چل کر وہے جمیسر واقع است گذاشتہ فرار نموده و افواج قاہرہ متعاقب او تعین یافتہ اند امید کہ اقبال جهانگیری اورا نیست و نابود گردانند و در روز شرف بسیار سے از بند ہاسے بہ رعایت و اضافه ہاسے منصب سرفرازی یافتند پیشرو خان را کہ از خدمتگاران قدیم است و در ملازمت حضرت جنت آشیانے از ولایت آمدہ بود بلکہ از جملہ مرد میست کہ شاہ طہاست ہمراہ ساختہ بود و مذمت سعاد نام داشت چون داروغہ و مہتر فراش خانہ والد بزرگوارم بود و درین خدمت نظیر عدیل خود ندارد و اورا بخطاب پیشرو خانے سرفراز ساختہ بودند اگرچہ ملائم طبیعت و تلقیحی مشرب ست نظیر بر حقوق خدمت بہ منصب دو ہزاری از اصل و اضافه ممتاز گردانیدم

گرختن خسرو در وسط سال اول جلوس

خسرو را بنا بر جو اینها و غرور سے کہ جوانان را ایبا شد و کم تجربگی و نا عاقبت اندیشی مصاحبان نا جنس خیالات فاسد بخاطر راہ یافتہ بود تخصیص درایام بیماری والد بزرگوارم کہ بعضے کوتاہ اندیشان بنا بر کثرت جرایم و تقصیراتے کہ از ایشان بوقوع

آمده بود و از عفو و اغماض ناامید محض بودند بخاطر گذرانیدن که او را دوست آویزی ساخته امور سلطنت را از پیش خسر و گیرند از تحقیق غافل که
امور سلطنت و جهانبانی امری نیست که به سعی ناقص عقلی چند نظام پذیر و خاق دادار تا که شایسته این امر عظیم تقدیر رفیع الشان دانند و
این خلعت را بر قامت قابلیت چه کس راست آورد ۵

زردارنده توان شد بخت را | نشاید خرید افسردخت را | سرے را که حق تاج پرور نمود | نشاید از قلع دولت ربود
چون خیالات فاسد مفسدان و کوته اندیشان بغیر از دولت و پشمالی نتیجه ندارد امور سلطنت باین نیازمند درگاه الهی قرار گرفت
همواره خسر و را گرفته خاطر و متوحش می یافتیم هر خیز در مقام عنایت و شفقت شده خواستیم که بعضی تفرقا و دغدغه با از خاطر او دور سازیم
فائده بران قریب نه گشت تا آنکه به کنکاش جمعی از بخت برگشتگان در شب یکشنبه هشتم ذی حجه سه مذکور بعد از گذشتن دو گهری زیارت
روضه مندره حضرت عرش آشیانه را ندکور ساخته سه صد و پنجاه سوارے که باو متفق بودند از درون قلعه اگره برآمده متوجه میگردید و بعد
از ردان شدن او باندک زمانه یکے از چراغچیان که با وزیر الملک آشنا بوده خبر میرسانند که خسر و گریخت وزیر الملک او را همراه گرفته
پیش امیرالامرای آورد چون او این خبر را تحقیق می نماید مضطربانه بدر بار محل آمده یکے از خواجه سرایان را می گوید که دعای من برسان
و بگو که عرض فردری دارم حضرت بیرون تشریف آورند چون در خیال من این امر در نیامده بود گمان بروم که از جانب دکن یا گجرات
خبرے رسیده باشد بعد از بیرون آمدن ظاهر شد که ماجرا چنین است گفتم چه باید کرد خود سوار شده متوجه گردم یا خرم را بفرستم امیرالامرا
عرض کرد که اگر حکم شود من بروم فرمودم که چنین باشد بعد از آن معروض داشت که اگر به نصیحت بزرگردد و دست به سلاح کند چه باید کرد
گفته شد که اگر بمحیک برآه راست در نیاید آنچه از دست تو آید تفصیر مکن سلطنت خویش و فرزندے بر نمی تابد ۵

که باشاه خویشے ندارد گئے

چون این سخنان و دیگر مقدمات گفته او را مرخص ساختیم بخاطر رسید که خسر و از آزردگی تمام دارد و بنا بر قرب و منزلتی که داشت
محمود اشال و اقراں ست مبادا که نفاقے در حق او اندیشد و او را ضائع سازد و معزا الملک را فرمودم که رفته او را بازگرداند و شیخ
فرید بخشی بیگی را بدین خدمت تعیین نموده حکم کردم که جمیع منصبداران و اعدایانے که در پاس اند بهمراهی او متوجه شوند و اتهام خان
کو تو ال بقراولی و خبر گیری مفر گشت و با خود قرار دادیم که بقضای سجانی چون روز شود خود نیز متوجه گردم و معزا الملک امیرالامرا آورد
چون در همین روز با احمد بیگ خان و دوست محمد خان پکا دل مرخص گشته بودند و در حوالی سکندره که بر سر راه خسر بود منزل داشتند
بعد از رسیدن خسر و در آن نواحی با چندے از دیره های خود برآمده متوجه ملازمت گردیدند و خبر رسانیدند که خسر و راه پنجاب

پیش گرفته با بقایا میرود بخاطر گذشت که مبادا راه را چپ زده بجانب دیگر رود چون راجہ مان سنگہ خاومی او درنگالہ بود بخاطر اثر بندہ
در گاہ میرسد کہ آن جانب متوجہ خواہد گشت بہر طرف کسان فرستادہ شخص شد کہ بہ پنجاب میرود درین اثنا صبح طلوع گشت
تیکہ بر کرم و عنایت اللہ تعالیٰ نمودہ بغیر میت درست سوار شدہ و مقید بہچ چیز و بچکیس نائندہ متوجہ گردیدم

لی آزا کہ اندوہست در پے | نمی داند کہ رہ چون میکند طے | ہمی داند کہ افتد پیش و راند | اندوہ با کہ آید با کہ ماند

چون بردفہ تبرکہ والد بزرگوارم کہ در سہ کردہ شہر واقع ست رسیدہ استمداد ہمت از روحانیت آنحضرت می نمودم مقارن آن
حال میرزا حسن پسر میرزا شاہ رخ را کہ ارادہ ہمراہی خسرو داشت گرفتہ آوردند چون پرسش نمودم تو انست منکر شد فرمودم تا دست
اورا بستہ بر فیل سوار کردند و این اول شگون بود کہ بہ برکت و توجہ و امداد آنحضرت بطور آند چون نیم روز شد و میو اگر می تمام
بہر سائیدہ خطہ در سایہ درخت توقف نمودہ بخان اعظم گفتم کہ ہر گاہ ما را باین امنیت خاطر این حال بودہ باشد کہ معتادافیون را کہ
در اول روز بایست خورد تا حال نخورده باشم و بچکیس بیادندادہ باش حال آن بے سعادت ازین قیاس باید کرد آزارے کہ
داشتم ازین عمر بود کہ فرزند بموجب و سبب غنیمت خصم شد اگر سعی بدست آوردن او نہ نمایم مفید ان وقتند ایشان را دستگاہی بہم
خواہد رسید یا او سر خود گرفتہ با وزیر یک یا قریب باش خواہد رفت و ازین عمر خفتہ بدین دولت راہ خواہد یافت بنا برین مقدمات بدست
آوردن اورا پیش نہاد ہمت ساختہ بعد از اندک آسائشی از پرگنہ متحرکہ در بیست کردہ و واقع ست دوسہ کردہ گذشتہ در موضع
از مواضع پرگنہ مذکور کہ تالابے داشت نزد دل نمودم بہ خسرو چون بہ متحضرہ میرسد بحسب بیگ بدخشی کہ از رعایت یافتہاے والد
بزرگوارم بود و بہ قصد ملازمت من از کابل می آمد بر میخورد چون طبع بدخشان بہ فتنہ و آشوب پیراستہ است انمعنی را از خدا خواستہ
تا دویست سی صد از ایمانات بدخشان کہ ہمراہ او بودہ اند را ہر دہ سپہ سالار او میگردد و در راہ ہر کس کہ از پیش می آید تا راج نمودہ
اسپ و اسباب اورا میگردد سوداگران در اہلکذری مال شان لچہ و تاراج این مفید ان بود بہر جا کہ میرسد بدزدن و فرزند
مردم از آسبب آن فاسقان این بودند خسرو و بچشم خود می دید کہ بر ملک موردی آباداجہ او او چہ قسم سستی می رود از دیدن
افعال ناشایستہ این بد بختان در ساعت ہزار بار مرگ را آرزو میکرد غایتا غیر از مدار او مواسا باین سگان چارہ نہ داشت اگر
بخت و اقبال یاوری احوال او نمودے نہ است و شبانی را دست آویز خودی ساخت و بے دغدغہ خاطر بلازمت من می آمد
عالم السرائر و داناست کہ از تفصیلات او با تکیہ در گذشتہ آنقدر لطف و شفقت می نمودم کہ سر موے تفرقہ و دغدغہ در خاطر
او نمی ماند چون در واقعہ حضرت عرش آشیانے با فساد بعضی مفید ان ارادہ از خاطر او سر برزدہ بود و میدانست کہ اینہا بن

رسیده است اعتماد بر مهر و شفقت من نمی کرده و الدہ او ہم در ایام شاهزادگی از ناخوشی اطوار و اوضاع او سلوک برادر خردش
 مادھو سنگھ تریاک خورده خود را گشت از خوبیاے و بیکذاتی باے او چه نویسم عقلی به کمال داشت و اخلاص او بمن در درجه بود
 که هزار پسر و برادر را قربان یک موے من میکرد و مکرر به خسرو مقدمات نوشت و اورا دلالت باخلاص و محبت من میکرد چون دید
 که هیچ فائدہ ندارد و عاقبت نامعلوم است که یکجا بنجر خواہد شد از غیر تیکہ لازمہ طبیعت را چوتانی ست خاطر بر مرگ خود قرار داده و
 چندین مرتبہ گاہ گاہے مزاج او در شورش می آمد چنانچہ این حدیث میراثی بود کہ پدران و برادران او ہمہ یکبار در دیوانگی خود ہارا
 ظاہر میکردند و بعد از مدتی علاج پذیر می شدند و در ایامیکہ من بہ شکار متوجہ گشتہ بودم روز بیست و ششم ذی الحجہ ۱۱۳۲ فیون بسیار
 در عین سوزش و مانع خورده در اندک زمانے در گذشت گویا کہ این احوال پسر بے دولت خود را پیشتر می دیدہ است اول کہ خدا فی
 کہ در آغاز جوانی و خرد سالی مراد است و ادبست او بود و بعد از تولد خسرو او را شاہ بیگم خطاب داده بودم چون بد سلوکیہاے فرزند و برادر
 را نسبت بمن ننو است و بد از سر جان در وقت و مانع پریشان شدن در گذشتہ خود را ازین کلفت و اندوہ باز رہانید از فوت ادبنا
 تعلقے کہ داشتیم با می بر من گذشت کہ از جہات و زندگانی خود هیچگونہ لذتے نہ داشتیم چہا ر شبانہ روز کہ سی و دو پہر باشد از غایت کلفت و
 اندوہ چیرے از ماکول و مشروب و ارد طبیعت نہ گشت چون این قصہ بوالدہ بزرگوارم رسید و لاسانامہ در غایت شفقت و مرحمت بدین
 مرید فدیوی صادر گشت و خلعت و دستار مبارک کہ از سر برداشته بودند همان طور بپشتہ محبت من فرستادند این عنایت آبی بر آتش
 سوز و گداز من زدہ اضطراب و اضطراب مرا فی الجملہ قرارے و آرامی بخشید غرض از ذکر این مقدمات آنکہ بے سعادتے ازین در نمی گذرد
 کہ فرزندے بنا بر ناخوشی سلوک و اطوار ناپسندیدہ باعث قتل مادر خود شود و بہ پدر خود بے هیچگونہ باعثے و سببے بہ محض تصورات و
 خیالات فاسدہ در مقام بغی و عناد در آمدہ از دولت ملازمتش فرار برقرار اختیار نماید چون نفیقم جبار ہر کردارے را سزاے در برابر
 نہادہ لاجرم مال حالش بدان انجامید کہ بہ بدترین احوالے بقید درآمد و از درجہ اعتماد افتادہ بزند ان دائمی گرفتار گردیدے

راہ چوستانہ رود ہوشمند	پاسے بدام آرد و سر در کند
------------------------	---------------------------

مجلل روز سہ شنبہ دہم ذی الحجہ بمنزل ہوڈل فرود آمدم شیخ فرید بخاری را با جمعی از شجاعان و بہادران بہ تعاقب خسرو دہراول
 لشکر فیر ذی اثر معین و شخص گشتند دوست محمدا کہ در رکاب بود بنا بر سبق خدمت دریش سفیدی بہ محافظت قلعہ آگرہ و محلہا
 و خزائن فرستادم اعتماد الدولہ وزیر الملک را در وقت بر آمدن از آگرہ بہ ضبط و حراست بہ شہر گذاشتہ بودم بدوست محمد گفتم
 کہ چون بہ صوبہ پنجاب میرسیم و آن صوبہ در دیوانے اعتماد الدولہ است اورا روانہ لازمست خواہی ساخت و پسران میرزا حکیم را

که در آگره اند بقیه آورده مجوس نگاه خواهی داشت چه هرگاه که از فرزند صلیبی این معامله رونماید از برادرزاده دشمن زاده چه توقع توان داشت مغز الملک بعد از رخصت دوست محمد بخشی شد چهارشنبه به بلول و پنجشنبه به فرید آباد نزول اجلال واقع گشت روز جمعه سیزدهم اتفاق دلی دست داد و از گره راه زیارت روضه مقدسه حضرت جنت آشیانه شافیه زیارت نمودم و استمداد همت کردم و به قرا و درویشان بدست خود زربادادم و از انجا برنگاه مقام حضرت شیخ نظام الدین اوبیاتوجه کرده بلوازم زیارت قیام و اقدام نمودم بعد از آن پاره زرب میر جمال الدین حسین انجو و مبلغی دیگر بحکیم مظفر دادم تا به قرا و درویشان و از باب احتیاج قسمت نمایند روز شنبه چهاردهم مقام سراے نریله شد این سرار اخسر و سوزانیده رفته بود منصب آقا ملائی برادر آصف خان که به خدمت حضور سرفرز بود از اصل و اضافه هزاری ذات دسی صد سوار مقرر گشت درین راه خدمت چپان میگرد جمعی از ایماقات که در رکاب ظفر انساب بودند به ملاحظه آنکه چون بعضی ازین مردم با خسر و اتفاق دارند مبادا به خاطر ایشان دغدغه و تفرقه راه یابد بگلان تران ایشان دو هزار روپیه داده شد که در جزو مردم خود قسمت نمایند و جماعت خود را بمرحوم جهانگیری اید و از سازند به شیخ فضل الله و راجه و میر و معزز با دادم که در راه به فقر او بر همان میداده باشند سی هزار روپیه فرمودم که در اجیر برانا شکر بطریق مدد خیر بدین روز و شنبه شانزدهم به پرگنه پانی پت رسیدم این منزل و مقام بر آبای کرام و اجداد ددی الاحرام با همیشه مبارک و فرخنده آمده و دود فتح عظیم درین سرزمین روداده یک شکست ابراهیم لودی که بصولت عساکر ظفر آثار حضرت فردوس مکانی دست داده و ذکر آن در تواریخ روزگار مرقوم و مسطور است دوم فتح بهیم بدکردار که در اول دولت والد بزرگوارم به تفصیل که تحریر یافته از عالم انبیا به ظهور آمد در حینیکه خسر و از دلی گذشت به پرگنه مذکور متوجه میگرد بحسب اتفاق دلاور خان آنجا رسیده بود چون قبل از ورود او باندک وقتی این مقدمه می شنود و فرزندان خود را از آب چون میگذرانند و خود سپاهیان و قزاقان دل بر ایلعاری نهند و قصد میکنند که خود را پیش از رسیدن خسر و به قلعه لاهور اندازند و به تقارن این حالی عبد الرحیم نیز از لاهور باین مقام و منزل میرسد دلاور خان ولایت میکند که فرزندان خود را همراه فرزندان من از آب بگذران و خود کناره گرفته فتنه زایات ظفر آیات جهانگیری بباش از بسکه گر آن بار و ترسیده بود انیمعنی را بخود قمر از توانست داد و آنقدر توقف نمود که خسر در سید رفته و او را ملازمت کرد و قرار همراهی از روی اختیار با خطار داده خطاب ملک انور را سے یافت و در نبرد صاحب اختیار گشت دلاور خان مردانه متوجه لاهور گردید و در راه بهر کس و بهر طائفه از ملازمان درگاه و دربان و سوداگران و غیره میرسید آنها را از خروج خسر و آگاه ساخته بعضی را همراه خود میگرفت و بعضی را میگفت که از راه کناره گیرند بعد از آنکه بند پای خدا از تاراج دست اندازان

وظایمان امین گشتند غالب ظن آن بود که اگر سید کمال در دلی و دلاور خان در پانی پت جرأت و همت نموده سر راه بر خسر و بیگفتند
آن جماعت پر ریخته که همراه او بودند تاب مقاومت نیاورده پریشان میگشتند و خسر و بدست می آمد غایتاً همت شان یادری نکرد
و در شانی الحال هر که ام تقصیر خود را بر دوشه تلافی نمودند و دلاور خان در ایلعار لاهور پیش از رسیدن به قلعه درآمد و خدمت
نمایان کرد و تدارک آن کوتاهی نمود و سید کمال نیز در جنگ خسر و ترویات مردانه بتقدیم رسانید چنانچه در محل خود به تفصیل
نوشته خواهد شد به تقدیم ذی حجه برگشته کرناال محل نزول ربابات عایسات گشت درین منزل عابد بن خواجہ راکہ پسر کلان جوبار
و پسر زاده عبد اللہ خان اوزبک که در زمان والد بزرگوارم آمده بود به منصب بزاری ذات و سوار سرفراز ساختم شیخ نظام معاینه
که از شتاوران مقرر وقت خود بود خسر در می بیند و او را به نوید پاس و خواه خوشدل ساخته تازه از راه می برد آمده مرادید چون این
مقدمات برگوش خورده بود و خرپے راه باوداده فرمودم که متوجه زیارت خانه مبارک گردد و در نوزدیم برگشته شاه آباد منزل گردید
و آب درین مقام بسیار کم بود بحسب اتفاق باران عظیم دست داد چنانچه همگان شاداب گشتند و شیخ احمد لاہوری راکہ از زمان
شاهزادگی نسبت خدمتگاری و خانه زادی و مریدے داشت به منصب میر عدلے سرفراز گردانیدم مریدان در باب اخلاص
بوسیله او از نظر میگذرند و دست و سینه بر کس باید داد بعضی رسانیده می و مانند در وقت ارادت آوردن مریدان چند کلمه بطریق
نصیحت مذکور میگردد باید که وقت خود را به دشمنی ملته از ملتهاتیرہ و کدر نسا نند و با جمع ارباب ملل طریق صلح کل مرعی دارند هیچ
جان داری را بدست خود نکشند و سلاح طبیعت نباشند مگر در جنگها و شکارها ۵

نظامان

امباش در پے بے جان نمودن جاندار	اگر بعضی پیکار یا بوقت شکار
تعمیم نیرات را که مظاهر نور الهی اند بقدر درجات هر یک باید نمود و موثر و موجد حقیقی در جمیع ادوار و اطوار اللہ تعالی را باید دانست بلکہ فکر باید کرد تا در خلوت و کثرت خاطر لمحہ از فکر و اندیشه او خالی نباشد ۵	
لنگ و پوچ و خفته شکل بی ادب	سوی اومی غنچ و اومای طلب
والد بزرگوارم ملکہ انیمنی بهم رسانیده در کم و کثرت ازین اوقات ازین فکر خالی بودند در منزل الوہ الوالی اوزبک را با پنجاه و هفت منصبدار دیگر به ملک شیخ فرید تعین نموده چهل ہزار روپیہ مدد خرج گویان بآن جماعت مرحمت نمودم بہت ہزار روپیہ دیگر بمیل داده شد کہ با یماقات تقسیم نماید بمیر شریف املی نیز دو ہزار روپیہ شفقت کردم و روز سہ شنبہ بیست و چہارم ماوند کورنج کس از ملازمان و ہمراہان خسر در اگر فتنہ آوردند و دو کس را کہ اقرار بہ نوکری او کردند فرمودم کہ در تہ پائے نیل انداختند و سرفراز	

را که انکار نمودند سپرده شد تا بحقیقت باز رسیده شود و از دهم ماه فروردی سنه احد جلوس میرزا حسین و نورالدین قلی کو تو ال به شهر
لاهور داخل میشوند و در بیست و چهارم ماه مذکور فرستاده دلاور خان میرسد و خبر میکند که خسرو خروج نموده قصد لاهور دارد و شهاب الدین
باشید و در همین تاریخ دروازه های شهر لاهور محفوظ و مضبوط میگردد و روز بعد از تاریخ مذکور با اندک مردم دلاور خان به قلعه
داخل میشود و شروع در استحکام برج و باره کرده هر جا شکست و ریختی داشت مرمت نموده توپها و ضربهارا به بالاسه مسلحه
بر آورده مستعد جنگ میشود جمع قلیله از بنده های درگاه که در درون قلعه بودند همگی رجوع آورده بخدمات متبعین گشتند و مردم شهر
نیز با خلاص تمام مدد و معاونت نمودند بعد از دو روز که فی الجمله سرانجامی شده بود خسرو در رسید و یکی از منازل مقرر منزل اختیار
نموده فرمود که شهر را قبل کرده طرح جنگ اندازند و یکی از دروازه ها را از هر جانب که میسر باشد آتش در داده بسوزانند و بلوشت
مالان خود گفت که بعد از گرفتن قلعه تا هفت روز حکم خواهیم داد که شهر را تاراج نمایند و زن و فرزند مردم را اسیر کنند این جماعت
خون گرفته یک از دروازه های شهر را آتش دادند دلاور بیگ خان و حسن بیگ دیوان و نورالدین قلی کو تو ال از طرف درون
دیوار دیگر محاذی دروازه بر آوردند در همین روزها سعید خان که از قبلنا قیام کشمیر بود در کنار آب چناب منزل داشت این خبر را
شنیده با یلغار روانه لاهور گشت چون بکنار آب راوی رسید باطل قلعه خبر فرستاد که به قصد دولت خواهی آمده ام مرا بدر دین قلعه در آورید
مردم قلعه شب کسی فرستاده و او را با چند سکه که همراه داشت بدر دین آوردند بعد از آن روز که قلعه در محاصره بود خبر رسیدن
افواج قاهره تنویر و متعاقب بخمسرو و تابعان او میرسد بی پاشده بخاطر میگذرانند که روبرو لشکر فیروزی اثر باید رفت چون
لاهور از سواد های عظم هندوستان ست در عرض شش هفت روز کثرت عظیمی دست داد چنانچه از مردم خوب شنیده شده که
ده دوازده هزار سوار مستعد جمع شده بودند و بقصد آنکه بر فوج پیش شیخون آورند از حوالی شهر بری خیزند در سراے قاضی علی شب
پنجشنبه شانزدهم بن این خبر رسید هم در شب با آنکه باران عظیم بود طیل کوچ زده سوار شدم صبح آن به سلطان پور رسید و شد
تا نیم روز در سلطان پور بودم بحسب اتفاق در همین وقت وساعت میان افواج قاهره و جماعت مقهوره مقابله و مقاتله دست میداد
مغرا ملک تشت بر یانه آورده بود میخواستیم که از روی ریخت میل نمایم که خبر جنگ بن رسید به مجرد شنیدن با آنکه طبیعت مائل
بخوردن بر یانه بود یک لقمه براسه شگون خورده سوار شدم و مقید بر رسیدن مردم و گمی افواج قاهره نه گشته به شتاب بر حربه
تما تر توجیه ششم چلته خاصه خود را هر چند طلبیدم حاضر نه ساختند از سلاح بجز نیزه و شمشیر حاضر نبود و خود را به لطف ایزدی سپرده
به ملاحظه روانه شدم در اول سواری زیاده از پنجاه سوار همراه بودند و هیچ کس را خبر هم نبود که امروز جنگ خواهد شد محمداً تاسیر

که قبل بقاتل نموده استی محاصره کرد آن که از دروازه چپ به بدر دین نزد میر علی

گویند و ال رسیدن چهار پانصد سوار از نیک و بد جمع شده باشند و در دقیقه از پل مذکور میگذشتیم خبر فتح رسید اول کسی که این فرد
 رسانید شمسی توپچی بود بدین خوشخبری خوش خبر خان خطاب یافت و میر جمال الدین حسین را که پیش ازین بخت نصیحت خسرو فرستاده
 بودم در همین وقت رسیده از کثرت و شوکت مردم خسرو چندان گفت که باعث بیم مردم میشد با آنکه خبر فتح متواتر رسیده این
 سید ساده لوح بهیچ وجه باور نمی کند و تعجب می نماید که آن نوع لشکر که من دیده ام چگونه از فوج شیخ فرید که در نهایت قلت
 و بی استعدادی اند شکست بخورند و قتی که سنگها سن خسرو را باد و خواجه سرا که او آوردند میر قبول انیمنی نمود از اسب فرود آمده سر
 بر پای من نهاد و انواع خضوع و خشوع بتقدیم رسانید و گفت که اقبال بالاتر و بلند تر ازین نمی باشد شیخ فرید درین سردار
 مخلصانه و فدایانه پیش آمد سادات باریه را که از شجاعان زمان خود اند و در هر معرکه که بوده اند کار از ایشان شده هر اول ساخته
 یوسف خان و لد سید محمود خان باریه سردار قوم بنفس خود ترددات مروانه نموده بودند و زخم برداشت و سید جلال هم از برادران
 این طائفه تیر بر شقیقه خورد و بعد از چند روز در گذشت در آشنای که سادات باریه که از پنجاه از شخصی پیش نمودند زخم و ضرب
 هزار هزار سوار و پانصد پانصد سوار بخشی برداشته پاره پاره شده بودند سید کمال که با برادران خود بد کمک بر اول تعیین شده بود
 از یک کناره در آمده زود خورد و کشته گردید که فوجی تهور و مردی بود بعد از آنکه مردم بر انکار بادشاه سلامت گفته تا ختنه اهل بغی
 و فساد بشنیدن این کلمه بیدست و پاشده هر یک گوشه تفرق شدند قریب به چهار صد نفر از ایماقات و زمینان پانمال قهر و غلبه
 لشکر فیروزی اثر گردیدند و خدوق جوهر خسرو و نفا یس که همیشه با خود میداشت بدست افتاد

که دست یکن کدک خرد سال	شود با بزرگان چنین بد سگال	با دل قدح دردی آرد به پیش	گدازد شکوه من و شرم خویش
بسوزاند اورنگ خورشید را	آمن کند تخت جمشید را		

مرا هم مردم کوتاه بین در آله آباد بسیار ولایت به مخالفت پدر میکردند غایتا این سخن اصلا معقول و مقبول من نمی گشت و میداشتم و قتی که
 بناس آن بر مخالفت پدر باشد چه مقدار پایداری خواهد نمود بکنگاش ناقص عقلان از جان نرفتم و به مقتضای عقل و دانش
 کار فرموده بلازمیت پدر و مرشد و قبله و خدا که مجازی خود رسیدم و به برکت این نیت درست رسید آنچه به من رسیده در شب
 همان روز که خسرو در نیت راجه با سوار که زمیندار معتبر کوستان لاهور است رخصت نمودم که بان حدود رفته هر جا که خبر
 و اثر از و بشنود بدست آوردن او آنچه امکان سبی باشد بتقدیم رساند و مهابت خان و میرزا علی اکبر شاہی را با لشکر انبوه تعیین
 نمودم و مقرر چنان شد که بهر طرف که خسرو روانه گردد فوج مذکور تعاقب نماید و من هم بخود قرار دادم که اگر خسرو به کابل رود من سر

در پے او نهاده تا اور ابدست نیام بر نه گزدم و اگر در کابل توقف نه کرده به بدخشان دآخه و در دمهابت خان را در کابل گذارشته
خود بخیریت و دولت معاودت نمایم و فشار نه رفتن بدخشان آن بود که آن بے سعادت البته با ذربکان در خواهد خورد و آن خفت
باین دولت لایق میگردد و در روزیکه افواج قاهره بتعاقب خسرو تعیین یافتند پانزده هزار روپیہ به مهابت خان و بیست هزار
روپیہ دیگر با حیدیان مرحمت شد و ده هزار روپیہ دیگر همراه فوج مذکور نموده شد که در راه بهر کس باید داد بدیند شنبه بیست و هشتم
اردوے ظفر قرین در منزل جے پال که در محبت کرد بے لاجور واقع ست نزول اجمال دست داد در همین روز خسرو با بعد و خد
به کنار دریاے چناب میرسد خلاصه سخن آنکه بعد از شکست رایہاے مردمی که همراه ادا از معرکه جنگ برآمده بودند مختلف گشت
افغانان و اہل ہند کہ اکثر قریب مان او بودند میخواستند کہ بہ ہندوستان رویہ باز گردند و مصدربی و فساد ہاشور و حسین بیگ
کہ اہل و عیال و مردم و خزائن او بر سمت کابل واقع بودند اورا ولایت بر رفتن کابل می نمود آخر الامر چون بہ کنگایش حسین بیگ
حمل نمود یک قلم مردم ہندوستان و افغان از جدائی اختیار نمودند بعد از رسیدن بدریاے چناب ارادہ میکنند کہ از گذر
شاہ پور کہ از گذر ہاے معین ست عبور نمایند کشتی بہم میرسد بگذر سودھرہ روانہ میشود در گذر مذکور مردم ادبیک کشتی بے ملح
و کشتی دیگر پُر از ہمیمہ و گاہ بدست درمی آورند پیش از شکست خسرو بہ جمع جاگیر داران و راہ داران و گذر بانان صوبہ
پنجاب حکم صادر گشتہ بود کہ این قسم قضیہ رویدادہ خبردار و ہوشیار باشند بنا برین تاکیدات گذر ہاے آبہا در ہند و حسین بیگ
خواست کہ ملاخان کشتی ہمیمہ و گاہ را بان کشتی بے ملح آوردہ خسرو را بگذراند درین اثنا کیلن داماد کمال چودھری سودھرہ میرسد
و می بیند کہ جماعتی درین شب در مقام گذشتن از آب اند بلاخان فریاد میکنند کہ حکم جاگیر بادشاہ نیست کہ در شب مردم از آب
تا دانتہ میگذشتہ باشند ہوشیار باشید از شور و غوغاے اینہا مردمی کہ دران نواحی بودند جمع میشوند و داماد کمال چو بے را کہ
کشتی بدان میرانند و بزبان ہند انرا بلی گویند از دست ملاخان کشیدہ کشتی را سرگردان میسازد ہر چند زہر دادند قبول کردند کہ از ملاخان
کسے مقصدی گذرانیدن آنہا شود ہیچکس قبول نہ نمود بہ ابو القاسم کلین کہ در گجرات حوالی چناب بود خبر رسید کہ جمعی درین شب
مینخواستند کہ از آب چناب عبور نمایند او چون بر معنی مطلع بود ہم در شب با فرزند ان و جمیعت سوار شدہ خود را بہ کنار گذر مذکور رسانید
صحبت بجائے رسید کہ حسین بیگ ملاخان را بہ تیر گرفت و از کنار آب داماد کمال نیز بہ تیر اندازی و راند تا چہار کردہ کشتی بطور خود میان
رو بہ آب میرفت تا آنکہ آخر شب در یک نشست و ہر چند خواستند کہ کشتی را از ریگ جدا سازند میسر نہ گشت درین اثنا صبح صادق
در بدن گرفت ابو القاسم و خواجہ خضر خان کہ با ہتمام ہلال خان درین روے آب جمعیت کردہ بودند کنار غربی آب مستحکم ساختند

و جانب شرقی رازمیداران استحکام داده بودند بلال خان را قبل از وقوع این حادثه بسزادلی لشکرے که به سرداری سعید خان
 به کشمیر تعین یافته بود فرستاده بودم بحسب اتفاق در جلین شب بدین نواحی میرسد بسیار وقت رسیده بود و اهتمام او در آوردن
 ابوالقاسم خان گلین و جماعت خواجه خضر خان و بدست آوردن خسرو بسیار دخل داشت و صبح روز یکشنبه بوقت و نهم ماه مذکور مردم
 بر قبل و کشتی سوار شده خسرو را بدست در آورند و روز دوشنبه سلخ در باغ میزراکامران خبر گرفتاری او بمن رسید همان ساعت بامیرالاعظم
 فرمودم که به بجزارت رفته خسرو را به ملازمت آورده در کنگاش امور سلطنت و ملک واری اکثر است که بر اے و نمیدگی خود عمل میبایم
 از کنگاش باے دیگر کنگاش خود معتبر میدانم اول آنکه بخلاف صلاح و هو ابید جمیع بندگان مخلص از آنکه آباد ملازمت پدر بزرگوار
 اختیار نموده دولت خدمت ایشان را در یافتن و صلاح دین و دنیاے من درین بود و بهمان کنگاش بادشاه شدم دوم تعاقب
 خسرو که به هیچ چیز از تعین ساختن ساعت و غیره مقید نه شدم و تا او را بدست در نیاردم آرام نه گرفتم از غرائب امور است که بعد از
 توجه از حکیم علی که داناے فن ریاضی است پرسیدم که ساعت توجه من چگونه بوده است بعضی رسانید که بجهت حصول مطلب
 اگر خواهی ساعتی اختیار نمایند در سالها مثل این ساعتی که بدولت سوار شده اند نتوان یافت و در روز یکشنبه سوم محرم
 سنه هزار و پانزده در باغ میزراکامران خسرو را دست بسته و زنجیر در پا از طرف چپ برسم و توره چنگیز خانی بنظر من در آورند حسین بیگ
 را بر دست راست او و عبد الرحیم را بر دست چپ او ایستاده کرده بودند خسرو در میان این هر دو ایستاده می لرزید و می گریست
 حسین بیگ به گمان آنکه شاید او را تفتی کند سخن پریشان گفتن آغاز نمود چون عرض او معلوم گشت او را بکشتن نه دن نه گذاشته خسرو
 مسلسل پیروم و این دو مفتی را فرمودم که در پوست گاو خر کشیدند و بر دراز گوش و اثر گونه سوار کردند و بر گرد شهر گردانیدند چون پوست
 گاو و در تر از پوست خر قبولی خشکی نمود حسین بیگ با چهار پسر زنده مانده به تنگی نفس در گذشت و عبد الرحیم که در پوست خر بود و از
 خارج با در طوبات رسانیدند زنده مانده از روز دوشنبه آخر ذی حجه تا نهم محرم سنه مذکور بواسطه زبونی ساعت در باغ میزراکامران
 توقف واقع شد بھر و ال را که جنگوران مقام دست داده بود به شیخ فرید مرتضی نمودم و او را خطاب والاے تفتی خان
 مرفراز کرد و ایندم بجهت نظام و انتظام سلطنت از باغ مذکور تا شهر فرمودم که دور دید چه بها بر پا کرده فتنه انگیزان او بمان و جمعی
 را که درین شورش همراهی کرده بودند بر دارها و چوبها آویخته هر کدام را به سیاستی غیر مکرر به سزاد جزا رسانیدند و زمینداران را که
 درین خدمت لوازم و دستخواهی بجا آورده بودند ریاست و چو دهرائی میانه دریاے جناب ابست فرموده زمینها بطریق مدد معاش
 بهر یک مرحمت نمودم از جمله اموال حسین بیگ که بعد ازین هر جا اسم او مذکور خواهد شد از خانه میر محمد باقی قریب بنفت لک روپیم

ظاہر شد سوائے آنچه بہ محل دیگر سپردہ و خود ہمراہ داشتہ و فیکہ بہ ہمراہی میرزا شاہرخ بدین درگاہ آمدہ بود یک اسب داشت
رفتہ رفتہ کارش بدین درجہ رسید کہ صاحب خزینہ و ذیقینہ گردیدہ اشال این ارادہ با در خاطرش جا کرد در آستانہ راہ کہ معاملہ خسرو
ہنوز در شیت حق بود چون میان ولایت و دار الخلافت اگرہ کہ نفع فتنہ و فساد دست از سرداری صاحب وجود خالی بود
بہ دغدغہ آنکہ مبادا معاملہ خسرو بطول انجامد فرمودم کہ فرزند پرنیز بعضی از سرداران را بر سر راناکذاشتہ خود با آصف خان و جمعی کہ
بدون نسبت خدمت نزدیک داشتہ باشند متوجہ اگرہ گردند و حفظ و حراست آنچہ در اعمدہ اہتمام خود مقرر شناسند بہ برکت
عنایت الہی پیش آنکہ پرنیز بہ اگرہ رسید ہم خسرو بروجہ دلخواہ دوستان و مخلصان تمیست پذیرفت بنا بر این فرمودم کہ فرزند
نہ کوہ روانہ ملازمت گرد و چہار شنبہ نیم محرم بہ مبارکی بہ قلعہ لاہور درآمد جمعی از دولتمداران معروض داشتند کہ معاودت بدار الخلاف
اگرہ درین ایام کہ فی الجملہ خلل در صوبہ گجرات و دکن و بنگالہ واقع ست بہ صلاح دولت اقرب خواهد بود این کنگاش پسند خاطر
من نیفتاد چہ از عرائض شاہ بیگ خان حاکم قندھار بعضی مقدمات معروض افتادہ بود دلالت بر آن میکرد کہ امرای سرحد قندھار
بنا بر افساد چندی از بقایای لشکر میرزایان آنجا کہ ہمیشہ محرک سلسلہ خصومت و نزاع اند و ترغیب ناہجیات و در گرفتن قندھاریان
طائفہ میونسند حرکتی خواہند نمود بخاطر رسید کہ مبادا شفقار شدن حضرت عرش آشیانہ و مخالفت بے ہنگام خسرو داعیہ آنہا را تیز
ساختہ بر سر قندھار یورش نمایند بحسب اتفاق آنچه بخاطر آفتاب اشراق پرتواند اختہ بود از قوہ بفعل آمدہ حاکم ہرات و ملک
سیستان و جاگیرداران این نواحی بہ ملک و بد حسین خان حاکم ہرات بر سر قندھار متوجہ گشتند شاہباش برہمت و مردانگی شاہ بگلان
کہ مردانہ پا قایم کردہ قلعہ را مضبوط و مستحکم ساخت و خود بر بالائے ارک سیوم از قلعہ مذکور چنان نشست کہ بیرونیان علانیہ مجلس اورا
میدیدند و در مدت محاصرہ میان نہ بستہ سرو پا بر منہ مجلس عیش و عشرت ترتیب میداد و بیچ روزی نبود کہ فوجی در برابر لشکر غنیم
از قلعہ بیرون نمیرستاد و کوششہاے مردانہ بتقدیم نمیرسانید تا در قلعہ بود چنین بود لشکر قندھار شش سہ طرف قلعہ را احاطہ نمودہ بودند
چون این خبر در لاہور رسید ظاہر شد کہ توقف درین حدود اقرب و اصلاح بودہ بہ در حال فوج کلائے بسرداری میرزاغازی و ہمراہی
جمع از منصب داران و بندہ ہاے درگاہ مثل قراہیگ کہ بخطاب قراخانی دپختہ بیگ کہ بخطاب سردار خانی سرفراز گردیدہ بودند معین گشتند
میرزاغازی را بہ منصب پنخزاری ذات و سوار سرفراز ساختم و نقارہ عنایت کردم میرزاغازی و لد میرزاخانی ترخان کہ بادشاہ ملک
ٹھٹھہ بود بہ سعی عبد الرحیم خان خانان سپہ سالار در عہد حضرت عرش آشیانہ آن دیار مفتوح و ملک ٹھٹھہ در جاگیر او کہ منصب پنخزاری
ذات و سوار مقرر گشتہ بود تقویض یافت و بعد از فوت او میرزاغازی پسرش بہ منصب و خدمت پدر سرفراز بود آبا و اجداد اینہا از امرا

سلطان حسین میرزا باقر والی خراسان بودند و در اصل از سلسله امرا صاحبقرانی اند و خواجه عاقل خدمت بخشی گری این لشکر مقرر گشت چهل و سه هزار روپیه مدوخرج گویان بقراخان و پانزده هزار روپیه به نقدی بیگ و قلیج بیگ که از همراهان میرزا غازیز بودند مرحمت شد بحجت رفع این خدشه و اراده سیرکابل توقف لاهور را بخود قرار داد و در همین روزها منصب حکیم فتح الله از اصل و اضافه بهزاری ذات و سی صد سوار مقرر گشت چون از شیخ حسین جانی خواهباس نزدیک وقوع به من رسیده بودند بیست یک دام که موازی سی چهل هزار روپیه بوده باشد بخرچ او و خانقاه و درویشانے که با وی باشند مقرر نمود و در میت و دوم عبد الله خان را نواخته به منصب دو هزار و پانصدی ذات و پانصد سوار از اصل و اضافه سرفراز ساقم و دو یک روپیه با حدیان فرمود که بساعت بدیند و برادران باسیان آنها وضع نمایند شمش هزار روپیه بقاسم بیگ خان خویش شاه بیگ خان و سه هزار روپیه به سید بهادر خان شفقت فرمود و در گویند و ل که برکنار دریا به بیا و واقع ست هندوئی بود از جن نام در لباس پیر و سخی چنانچه بسیار از ساده لوحان بنمود بلکه نادان و سفیهان اسلام را بقید اطوار و اوضاع خود ساخته کوس پیر و ولایت را بلند آوازه گردانیده بود و اگر میگفتند از اطراف و جوار گولان و گول پرستان بدو رجوع آورده اعتقاد تمام با و اظهار میکردند از سه چهار پشت او این دوکان را گرم میداشتند و نه باخاطر میگذاشت که این دوکان باطل را بر طرف باید ساخت یا او را در جرگه اهل اسلام در باید آورد تا آنکه درین ایام خسرو از آن راه عبور نمود این مردک مجول اراده کرد که ملازمت او را در باید در منزله که جا و مقام او بود خسرو را نزد اول افتاد آمده او را دید و بعضی مقدمات فریادته با و رسانید و بر پیشانی او انگشتی از زعفران که به اصطلاح هندوان تشقه گویند کشید و آنرا شگون میدادند چون این مقدمه بمسامع جاه و جلال میرسد و بطلان او را بوجه اکل میباشتم امر کردم که او را حاضر ساختند و مساکن و منازل و فرزندان او را بمقتضی عنایت نمود و اسباب و اموال او را بقید ضبط و آورده فرمودم که او را به سیاست و بیاسار ساختند و دو کس دیگر را که راجو و انبان نام داشتند در ظل حمایت دولت خان خواجه سراب ظلم و تعدی زندگانی میکردند و درین چند روز یک خسرو لاهور را قبل دست اندازها و بے اندامها نموده بودند فرمودم که راجو را بدار کشیده از انجا که بررداری مشهور بود جریمه گرفتار مجرایک لک و پانزده هزار روپیه از و به وصول رسید آن مبلغ را فرمودم که به غلور خانه با و مصارف خیرات صرف نمایند سعد الله خان پسر سعید خان به منصب دو هزار و ذات و هزار سوار افتخار یافت و بر وزیر غایت اشتیاق بملازمت و خدمت من مسافتها و در دراز در ایام برسات که باران دست از تقاطع باز نمی داشت باندک مدتی طے نموده روز پنجشنبه بیت و نهم بعد از گذشتن دوپهر سه گھری روز سعادت ملازمت دریافت از غایت مهربانی و شفقت او را و برکنار عطف و کثرت گرفته پیشانی او را بوسه دادم چون از خسرو این قباحات سرزد بخود قرار داده بودم

کہ تا اور ابدست نیاورم و بریج جا تو گفت نہ کنم و احتمال داشت کہ بجانب ہندوستان رویہ باز گردد و درین حالت خالی گذاشتن دارالخلافہ
 اگرہ کہ مرکز دولت و محل سلطنت و مقام نزول سراسر دیکہان محل مقدس و دفن گنجائے عالم بود از صلاح ملک داری دوری نمود
 بنا برین از اگرہ در حالت توجہ بتعاقب خسرو بہ پرویز نوشتہ شد کہ اخلاص و خدمت تو این نتیجہ داد کہ خسرو از دولت گریخت و سعادت رو
 تو آورد و بابہ تعاقب او ایلتغار نمودیم مہات را از ارباب مقتضائے وقت و صلاح دولت یک نوع صورتی دادہ خود را بزودی بہ اگرہ
 برسان کہ پاسے تخت و خزانہ را کہ سربای گنج قارون ست تو سپردیم و ترا بہ خدائے حی قادر پیش از آنکہ این حکم بہ پرویز برسد رساند و مقام
 بختر در آمدہ کس نزد آصف خان فرستادہ بود کہ چون از کردہ ہائے خود بخالت و شرمندگی تمام دارم امید دارم کہ شفیع من شدہ نوعی
 کنی کہ شاہزادہ بفرستادن با کہ کہ از فرزندان من ست راضی گردیم پرویز بدین معنی رضاندادہ میگفت کہ یا خود توجہ خدمت گرد و یا کن
 بفرستہ درین وقت خبر فتنہ انگیزی خسرو میرسد بنا بر ملاحظہ وقت آصف خان و دیگر دو تنخواہان بآمدن با کہ راضی گشتہ در خواہی
 منڈل گذرہ سعادت خدمت شاہزادہ درمی یابد پرویز را بہر جگہ تاقہ و اکثر اسے قیامت آن لشکر را گذاشتہ خود با آصف خان و چند
 از نزدیکان و اہل خدمت روانہ اگرہ میگردد و با کہ را بہ ہمراہی روانہ در گاہ والا جاہ میگردد و اند چون بحوالی اگرہ میرسد خبر فتح و گرفتاری
 خسرو را شنیدہ بعد از دور در کہ مقام بنماید حکم بہ پرویز کہ چون خاطر از جمیع جوانب و اطراف جمع ست خود را بزودی با برسان
 تا آنکہ تباریخ مسطور سعادت ملازمت دریافت بہ آفتاب گیر کہ از علامات سلاطین ست با و مرحمت فرمودم و منصب دہ ہزاری با و خوا
 فرمودم و بہ دیوانیان حکم کردم کہ جاگیر تنخواہ و بند میرزا علی بیگ را در ہجین روز ہا بہ حکومت کشمیر فرستادم دہ ہزار روپیہ بقاضی عزت اللہ
 حوالہ شد کہ بہ فقرا و ارباب احتیاج کابل قسمت نماید احمد بیگ خان بہ منصب دہ ہزاری ذات و ہزار دو سہشت و پنجاہ سوار از اصل
 و اضافہ سرفراز گردید در ہجین ایام مقرب خان کہ بہ آوردن فرزندان دانیال مقرر گشتہ بود بعد از شش ماہ و بیست و دو روز از ہجین
 برگشتہ دولت ملازمت دریافت و وقائع آنحد و در اہبہ تفصیل معروض داشت بیگ خان بہ منصب دہ ہزاری ذات و ہزار سوار افتخار
 یافت شیخ عبد الوہاب از سادات بخاری کہ در زمان حضرت عرش آشیانے حاکم دہلی بود بنا بر بعضی قبلیج کہ از مردم او صادر گردید
 از آن خدمت تغیر گردیدہ داخل ایام و ارباب سعادت گشت در تمام مالک محدوسہ خواہ در محال خالہ و خواہ جاگیر دار حکم فرمودم کہ
 غلور خانہا تر تیب دادہ بجهت فقرا و غور گنجایش آن محل طعام درویشانہ طبع می نمودہ باشند تا مجاور مسافران بقیض رسانند ابنہ خان
 کشمیری کہ از نژاد حکام کشمیر ست بہ منصب ہزاری ذات و سی صد سوار ممتاز گردید و در روز دوشنبہ نہم ربیع الآخر شمشیر خاصہ بہ پرویز
 مرحمت نمودم و بہ قطب الدین خان کو کہ و امیر الامرا ہم شمشیر ہائے مرصع عنایت شدہ فرزندان دانیال را کہ مقرب خان آوردہ

درین روز دیدیم که سه پسر و چهار دختر از ومانده بودند پسران طهورت و بایستغرو و هوشنگ نام دارند آن مقدار مرحمت و شفقت نسبت
 باین اطفال از من بوقوع آمد که در گمان میخکس نبود طهورت را که از همه کلان بود مقرر داشتم که همیشه در ملازمت من باشد و دیگران را
 به همیشه با من خود پسر دم تا بواجبه از احوال آنها خبر دار باشم و خلعت خاصه بجهت راجه مان سنگه به ننگاله فرستاده شد سی لک دام نیز از غاری
 انعام فرمودم شیخ ابراهیم پسر قطب الدین خان کو که را به منصب هزاری ذات و سی صد سوار سرفراز گردانیده بخطاب کشور خانی ممتاز
 کردم چون در حین توجه تبعاقب خسرو فرزند خورم را که در آگره بر سر محله ها و خزانه گذاشته بودم بعد از جمعیت خاطر ازین مهم حکم شد که فرزند
 مذکور در ملازمت حضرت مریم مکانی و محله های روانه ملازمت گرد و چون بجوالی لاهور رسیدند روز جمعه دوازدهم ماه مذکور بر گشتی سوار
 شده باستقبال والد خود بجوالی دیهی که در همان دار و سعادت ملازمت میسر گشت بعد ادا کورنش و سجده و تسلیم و مراعات
 آداب که از خوردان بکلانان موافق توره چنگیزی و قانون تیموری و ضابطه بایری ست به عبادت تمام و طاعت ملک علام قیام
 و اقدام نموده چون ازین شغل فارغ گشتیم رخصت مراجعت یافتند به قلعه لاهور درآمد در هفدهم مغر الملک را به بخشی گری لشکر رانا
 تعیین نموده بدانصب فرستادم چون خبر مخالفت را از سسنگه و دیپ پسر او در جوالی ناگور و آن حد و در سیده بود فرمودم
 که راجه جلبنا تمه با جمعی از بنده های درگاه و مغر الملک ابلاغ نموده دفع فتنه و فساد آنها نمایند و در خان را که بجای شاه بگلجان
 به حکومت قندهار مقرر گشته بود به منصب سه هزاری ذات و دو هزار پانصد سوار ممتاز ساخته پنجاه هزار روپیه باو عنایت نمودم
 به خضر خان حاکم سابق خاندیس و برادر او احمد خان که از خاندان این دولت ابد چون دست سه هزار روپیه مرحمت شد با ششم خان
 پسر قاسم خان که از خانه زادان این دولت و لائق تربیت است به منصب دو هزار و پانصدی ذات و هزار پانصد سوار سرفرازی
 یافت اسب خاصه نیز باو عنایت نمودم به بهشت نفر از امرای تعینات لشکر دکن خلعتها فرستادم پنجاه هزار روپیه با انعام نظام شیرازی
 قصه خوان مرحمت شد سه هزار روپیه بجهت خراج غلورخانه کشمیر وکیل میرزا علی بیگ حاکم آنجا داده شد که به بلده مذکور فرستد و بنجر
 مرصع که شش هزار روپیه قیمت داشت به قطب الدین خان بخشیدم و بمن خبر رسید که شیخ ابراهیم بابا افغانی دکان شیخی و مریدی در یکی
 برگنه از پرگنات لاهور ترتیب داده چنانچه طریقه او باش و سفهاست جمع کثیری از افغانان و غیره بر و گرد آمده اند فرمودم که او را
 حاضر آورده به پرویز پاران که در قلعه چنارنگاه دارند تا این هنگامه باطل برهم خور و در و کشنده متهم جادی الاول بسیاری از منصب داران
 و احدیان بر عایت سرفراز گشتند منصب مهابت خان دو هزاری ذات و سی صد سوار مقرر گشت و لاور خان به دو هزاری ذات
 و هزار و چهار صد سوار سرفراز گردید و وزیر الملک به هزار و سی صدی ذات و پانصد و پنجاه سوار امتیاز یافت و قیام خان هزاری ذات

و سوار شد ششام سنگه هزار و پانصدی ذات و هزار و دویست سوار ممتاز گشت همچنین چهل و دو نفر از منصب داران زیادتی منصب
 سرفرازی یافتند در اکثر روزها همین شیوه مرعی و منظور است لعلی به قیمت بیست و پنج هزار روپیه به پر وزیر مرحمت نمودم. روز چهارشنبه
 نهم شهر مذکور مطابق بیست و یکم بهمن بعد از گذشتن سه پر و چهار گھڑی مجلس وزن شمسی که ابتدا اے سال سی و هشتم از عمر من بود
 منعقد گشت بدستورے که بر بست و آیین بود اسباب وزن را با تر از و در خانه حضرت مرحوم زمانے مرتب و آماده ساختند در ساعت
 و وقت مقرر بخیریت و مبارکی در تر از و شسته هر علاقه آنرا یکی از کلاان سالان در دست گرفته دعاها کردند اذل مرتبه بطلا وزن شد
 سه من و ده سیر وزن بنده و ستان و بعد از آن به بعضی از فلزات و انواع و اقسام خوشبوئنها و کیفیات تاد و از ده وزن که تفصیل
 آن بعد ازین مرقوم خواهد گشت در سائے دو مرتبه خود را به طلا و نقره و سایر فلزات و از قسم ابریشم و پارچه و از اقسام حبوبات
 و غیره وزن میکنم یک مرتبه در سال شمسی و یک مرتبه در سال قمری در این دو وزن را به تحویلداران علیحدہ می سپارم که به فقر و آریاب
 احتیاج رسانند. در همین روز مبارک قطب الدین خان کو که که سالها در آرزوے چنین روزے بود بانواع عنایات سرفرا
 ساخته اول منصب او را پنجزاری ذات و سوار مقرر داشتیم بعد از آن به خلعت خاصه و کشمیر مرصع و اسب خاصه با زین مرصع
 امتیاز بخشید به صوبه داری و حکومت دار الملک بنگاله و آریسه که جاے پنجاه هزار سوار است مرخص ساختم و از روے غرت
 بالشکر عظیم روانه آن صوبه گشت و دودلک روپیه نیرمد خرج گویان مرحمت شد نسبت والدہ او بمن ازان مقوله است که چون
 در ایام طفولیت بر عایت و تربیت او پردر ش یافتہ ام این مقدار آنس که مرا باوست بود والدہ حقیقی خود ندارم والدہ الدینی ^{قطب} خان
 بجای والدہ مهربان است و خودش را از برادران و فرزندان حقیقی کمتر دوست میدارم از کوکما کیسه قابلیت کوکلی به من دارد
 قطب الدین خان ست و سه لک روپیه به لکیان قطب الدین خان مرحمت نمودیم. درین روز یک لک و سی هزار روپیه به طرق
 سابق بخت دختر بهاری که نام ز پر وزیر بود فرستادم و در بست و دوم باز بهادر قلماق که در بنگاله مدتها عیسان و زریده بود بمرحمت
 بخت درین تاریخ دولت آستان پوس دریافت خنجر مرصع و بست هزار روپیه با و مرحمت نمودیم و به منصب هزارری ذات و سوار
 سرفراز ساختم یک لک روپیه نقد و جنس به پر وزیر عنایت شد کیشود اس مار و به منصب هزار و پانصدی ذات و سوار سرفراز گردید
 ابو الحسن که دیوان و مدار سرکار برادر دم دانیال بود بهرامی فرزندان او دولت ملازمت دریافت به منصب هزارری ذات و پانصد
 سوار سربلند گردید و را د ایل ماه جمادی الثانی شیخ بایزید که از شیخ زادهاے سیکری بود بفروغ عقل و دانائی و نسبت قدیم خدمت
 امتیاز تمام دارد ب خطاب معظم خانی سرفراز گشت و حکومت دہلی با و مقرر فرمودم و در بست و یکم ماه مذکور عقدی مشتمل بر چهار نقطه لعل و صدر

دانه مردارید به پرویز شفقت فرمودم و منصب حکیم مظفر سه هزار سی ذات و هزار سوار از اصل و اضافه مقرر گشت پنج هزار روپیه به نهد مل
 راجه منجھولی مرحمت نمودم + از سواد کج که تازه روس داد ظاهر شدن کتابت میرزا غریز کو که است که به راجه علی خان ضابط خانیه
 نوشته بوده است مرا عقیده آن بود که نفاق او بجهت خاطر خسرو نسبت دامادے او مخصوص بمن باشد از فحوائے این نوشته
 که بخط او بود ظاهر گشت که نفاق جبلی خود را در هیچ وقت از دست نداده این شیوه ناپسندیده با والد بزرگوارم نیز سلوک پیدا شده
 است بمثل کتابت در وقتی از اوقات به راجه علی خان مذکور مرقوم ساخته سرپا مشعر بر بدی و بدپنداری و مقدمه مائے کد بیج دشمن
 نمی نویسد و اسناد به هیچ کس نمی توان کرد چه جائے آنکه مثل حضرت عرش آشیانے بادشاه و صاحب قدر وانی که از ابتدا اسے طفولیت
 بنا بر حقوق خدمت والدہ او در مقام تربیت و رعایت ایشودہ پله اعتبارش بدرجہ اعلی چنان رسانیدہ کہ در نسبت خود ہم سنگ
 و پیمان داشت این کتابت را در برہان پور در میان اسباب اموال راجی علی خان بدست خواجہ ابوالحسن می افتد و خواجہ آؤرڈ
 بہ من گذرانید از خواندن و دیدن می بر اعضاے من راست شد اگر ملاحظہ بعضی تصورات و حقوق شیردادن مادر او نمی بود گنجایش
 داشت کہ او را بدست خود بیاسار نام بہر تقدیری او را حاضر ساختہ این نوشته را بدست او داده فرمودم کہ با و از بلند در میان مردم بخواند مظنہ آن بود کہ از دیدن
 آن کتابت غالب او از روح پر داختم خواهد گشت از غایت بی ازرمی و غیرگی او بر شے خواندن گرفت کہ گویا این نوشته ادبیت و حکم خواند حاضران
 مجلس بہشت آئین از بندہ ہائے اکبری و جهانگیری ہر کس کہ نوشته دید و شنید زبان بہ طعن و لعن او نشودہ ملامتہا کردند و پرسیدہ شد کہ قطع نظر
 از نفاق ہائے کہ بدولت من کردہ با اعتقاد ناقص خود و وجہ بران ترتیب دادے از والد بزرگوارم کہ از خاک راہ ترا و سلسلہ ترا برداشتہ
 باین دولت و مرتبہ رسانیدہ بودند کہ محسود امثال و اقراں خود گشتہ بودی چه امر دے داده بود کہ بدشمنان و مخالفان دولت او چنین
 مقدمات بایستے نوشت و خود را بجز کہ حراخوان و بے سعادتان جادادے ملی با فطرت اصلی و جبلت طبعی چه توان کرد ہر گاہ کہ
 طینت تو بآب نفاق پرورش یافتہ باشد از و بغیر این امور چه سر خواهد زد آنچه با من کردہ بودی از سر آن در گذشتہ باز بہمان منصبی
 کہ داشتے سرفراز گردانیدم و گمان آن بود کہ نفاق تو مخصوص بمن بودہ باشد الحال کہ این معنی دانستہ شد کہ با خداے مجازی و مربی
 خود ہم درین مقام بودہ ترا بعل و دینی کہ داری و دشتی حوالہ نمودم بعد از ذکر این مقدمات لب از جواب بستہ در برابر این نوع
 رویا ہی چه گوید حکم بہ تغیر جاگیر او کردم آنچه ازین ناسپاس بہ فعل آید بود اگر چه گنجایش عفو و گذرانیدن نہ داشت غایتا بنا بر بعضی
 ملاحظہ گذرانیدم + روز یکشنبہ بست و ششم ماہ مذکور مجلس کہ خدائی پر دیز بدختر شاہزادہ مراد منعقد گشت در منزل حضرت مریم الزما
 عقد شد و جشن و طوی در خانہ پرویز ترتیب یافتہ ہر کس کہ در ان انجمن حاضر بود با انواع نوازش و تشریفات سرفراز گردید و نہ ہزار

روپیہ بہ شریف الہی و چندے دیگر از امر احوالہ شد کہ بہ فقر و مساکین تصدق نمایند روز یکشنبہ دہم رجب بغرم شکار کہ چاک و نذیر
از شہر برآمدہ باغ رام داس را منزل گزیدیم چار روز در آنجا مقام شد روز چار شنبہ سیزدہم وزن شمسی پر وزیر بعل آمدہ اورا
دوازده مرتبہ باقسام فلزات و دیگر اجناس بوزن در آوردند ہر وزن دہن و ہر دہ سیر شد حکم کردیم کہ مجموع را بہ فقر و قسمت
نمایند درین روز منصب شجاعت خان ہزار و پانصدی ذات و ہفتصد سوار اصل و اضافہ مقرر گشت بعد از آنکہ میز را افاری
و لشکرے کہ بہر اہی او متعین بودند روانہ گشتند بخاطر رسید کہ جماعت دیگر ہم از عقب باید فرستاد بہادر خان تو بر یکی را بہ منصب
ہزار و پانصدی ذات و ہشتصد سوار اصل و اضافہ نواختہ جماعت او بیاق پوری را کہ قریب بہ سہ ہزار نفر بودند بسرداری
شاہ بیگ و محمد امین باد ہمراہ نمودہ روانہ ساختیم دو لک روپیہ مدد خرج گویان بہ جماعت مذکور مرحمت شد و یک ہزار بر تختہ از نیز مقرر
گشت آصف خان را بہ محافظت خسرو و ضبط لاہور تعین نمودہ گذشتیم امیر الامرا ہم چون بیماری صعب داشت از دولت ملازمت
محروم گردیدہ در شہر ماند عبد الزاق معمرے کہ از صوبہ رانا طلب شدہ بود بہ منصب بخشی گری حضور سرفراز گردید و حکم شد کہ با تفت
ابو الحسن بلو از م این خدمت قیام واقداً نماید انچہ ضابطہ پدر من بود من ہم بہین ضابطہ عمل مینمائم کہ در خدمات عمدہ و دوس را
شریک می ساختند نہ بواسطہ بے اعتمادی بلکہ بدین جہت کہ چون بشریت ست و آدمی از کوتاہی و بیماری خالی نمی باشد اگر
یکے را تشویش و یا مانعے رود و یا آن دیگر حاضر بود تا کار ہا و مہمات بندہ ہا سے خدا معطل نماید ہم درین ایام خبر رسید
کہ روز دسہرہ کہ از روز ہا سے مقرر ہنہ و ان ست عبد اللہ خان از کاپلی کہ جاگیر اوست ابلاغ نمودہ بولایت بندیلہ در می
و ترددات سپاہیانہ نمودہ رام چند پسر تنہا کوار کہ بدستے دران جنگل در زمین قلب فتنہ انگیزی میکرد و سنگیر ساخته بہ کاپلی آورد
بواسطہ این خاست پناہیدہ بعنایت علم و منصب سہ ہزاری ذات و دو ہزار سوار سرفراز شدہ از عرائض صوبہ بہار بعرض رسید
کہ جہانگیر قلی خان را بہ سنگرام کہ از زمینداران عمدہ صوبہ بہار ست و قریب بہ سہ چار ہزار سوار و پیادہ بشمار دارد و بنا بر بعضے مختل
و نادو تخیل ہی ہا در زمین ناہموار جنگ دست میدہد و درین معرکہ خان مذکور بہ نفس خود ترددات مردانہ بتقدیم میرساند آخر الامر
سنگرام بزخم تفنگ نابود گشتہ بسیارے از مردم او در معرکہ افتادہ بقیۃ السیف فرار برقرار اختیار مینماید چون این کار نمایانے
بود کہ از جہانگیر قلی خان بوقع آمدہ اورا بہ منصب چار ہزار و پانصدی ذات و سہ ہزار و پانصد سوار سرفراز ساختیم ذات سہ
و شش روز اوقات بہ مشغولی شکار گذشت پانصد و ہشتاد و یک جانور بہ تفنگ و یوز و دام و قمرغہ شکار شد ازین جملہ یک صد
و پنجاہ و ہشت جانور خود بہ تفنگ زودہ بودم و در مرتبہ قمرغہ واقع شد یک مرتبہ در کہ چاک کہ پر دگیان حرم سراسے عصمت بودند

یک صد و پنجاه و پنج جانور کشته شد. در مرتبه دوم در بند نه یک صد و دوازده تفصیل مجموع جانوران که شکار شده بود قوچ کو به یک صد و هشتاد و نوزده بیست و نه گورخر و نیل گا و نه آهو و غیره سی صد و چهل و هشت روز چهارشنبه شانزدهم شوال بخیر و خوبی از شکار معافی واقع شد بعد از گذشتن یک پرورش گفتری از روزند کور به شهر لاهور درآمد امر غریبی درین شکار ملاحظه و مشاهده گشت آهو سیاهی را در حوالی دهنه چند اله که منار سے در اینجا ساخته شده تفنگ در شکم آهو زد دم چون زخمی گشت آواز سے از وظا هر شد که در غیر مستی این قسم آواز از هیچ آهو سے شنیده نه شده بود شکاریان کهن سال و جمعی که در ملازمت بودند بجهانموده اظهار کردند که بایان یادند ابریم بلکه از پدران خود شنیده ایم که این قسم آواز سے در غیر مستی از آهو سر زده باشد چون خالی از غرابته بود نوشته شد گوشت بز کو بهی را از گوشت جمیع حیوانات جشی بزد تر یافتیم با آنکه پوست بر آن بغایت بد پوست که بد با غت آن بواز و زایل نمی گرد گوشت او مطلقاً بو سے ناک نیست یکی از بزهای نر را که از همه کلان تر بود فرمودم که بوزن در آوردند دوسن و بست و چهار سیر که بیست و یک من ولایت بوده باشد ظاهر شد همچنین یک قوچ کلان را نیز فرمودم که کشیدند دوسن و سه سیر اکبری مطابق منفته من ولایت بوزن در آمد از گورخرهای شکاری یکی که بجهت از همه قوی تر بودند من و شانزده سیر مطابق منفته و شش من ولایت سنجیده شد از شکاریان و دوسن کلان شکار مکرر شنیده ام که در شاخ قوچ کو بهی بوقت معین گرمی بهم میرسد که از حرکت او خار خار سے درو پیدا میشود که با نوع خود او را به جنگ در می آورد و اگر از نوع خود حریف نیابد شاخ خود را بر درختی یا به سنگ زده تسکین آن خار خار میدهد بعد از تفحص آن کرم در شاخ ماده آن جانور نیز ظاهر شد و حال آنکه ماده جنگ نیکند پس ظاهر شد که این سخن اصلی نداشته است گوشت گورخر اگر چه حلال است و اکثر مردم بمیل میخورند اما به هیچ وجه طبع مرا بخوردن آن رغبت نیفتاد چون بحیثیت تادیب و تنبیه و لیس و لدر را سے سگ و پد را قبل ازین فرمان صادر گشته بود و درینو لا خبر رسید که زاهد خان پسر صاحبان و بعد الرحمن پسر شیخ ابو الفضل و رانا شنکر و منرا ملک با جمعی دیگر از منصبداران و بند های درگاه خبر و لیس را در نو احمی ناگور که از منصفان صوبه اجمیر است میثنونند و بر سر او بلغار نموده او را در می یابند چون محل گزینی یابد ناچار با قلم ساخته با فوج قاهره به مجادله و مقابله در می آید بعد از اندک زد و خورد یک و واقع شد شکست عظیم یافته جمع کثیر را به کشتن میدهد و اسباب خود را گرفته بود ای اوبار فرامی نماید

شکست صلاح گشته کمر	نه یارای جنگ نه پردای سر
قلج خان رابا وجود پیر بهایا بر مراعات رعایت والد بزرگوارم منصب او را برقرار داشته در سرکار کا پی جاگیر حکم کردیم در ماه	

دومی قهریه والده قطب الدین خان کو که که مرا شیر داده بجای والده من بود بلکه از مادر مهربان مهربان تر و از خردی باز در کنسار
ترتیب او پرورش یافته بودم به رحمت ایزدی پیوست پایه نقش او را بردوش خود برداشتم پاره راه بردیم چند روز از کثرت حزن
والم میل بخوردن طعام نشد و تغیر لباس نه کردم

جشن نوروز دوم از جلوس همایون

روز چهارشنبه بیست و دوم ذی قعد سنه هزار و پانزده بعد از گذشتن سه و نیم گھڑی حضرت نیر اعظم بچانه شرف خود تحویل نمودند و
دو تنخانه همایون را برسم معموده آئین بسته بودند جشن عظیم ترتیب یافت و در ساعت مسعود و بر تخت جلوس واقع شد امر او مقربان
نبی از شهادت عنایات سر بلند گردانیدیم در همین روز مبارک از عرائض قند هار بوقف عرض رسید که لشکر که بسر گردگی میرزا
غازی ولد میرزا جانی به کمک شاه بیگ خان تعیین یافته بودند در دوازدهم شهر شوال سنه مذکور داخل بلده قند هار میشوند و طائفه
قزلباش چون خبر رسیدن عساکر منصوره را پیش منظر بلده مذکور میشوند سر اسیمه و پریشان و پشیان تا کنار آب بلند که پنجاه و
گروه بوده باشد عنان باز نمی کشند در ثانی الحال ظاهر شد که حاکم فراه و جمعی از حکام آن نواحی بعد از شنیدن حضرت
عرش آشیانه بخاطر میگذرانند که قند هار درین فترت و آشوب آسان بدست خواهد آمد بے آنکه از جانب شاه عباس بانها
حکم برسد جمعیت نموده ملک سیوستان را با خود متفق می سازند و کس نزد حسین خان حاکم هرات فرستاده از او کمک طلب می سازند
و او هم جمعی میفرستد بعد از آن باتفاق بر سر قند هار متوجه میشوند شاه بیگ خان حاکم آنجا بلا حظه آنکه جنگ دوسر دارد اگر عیاذا
شکسته رود و قند هار از تصرف بیرون خواهد رفت قلعه گلی شدن را بهتر از جنگ دانسته قرار بر قلعه داری میدهند و قاصد ان میرزا
بدرگاه میفرستد بحسب اتفاق درین ایام ریات جلال که به تعاقب خسرو از دار الخلافت اگر حرکت نموده بود در راه نوروز ول جلال
داشت بمحروشنیدن این خبر بلا توقف فوج کلانی از امر او منصب داران بسرداری میرزا غازی فرستاده شد پیش از آنکه میرزا به مذکور
بقند هار رسد این خبر بشاه میرسد که حاکم فراه با بعضی از جاگیر داران این نواحی قصد ولایت قند هار نموده اند این معنی را لایق ندانسته
به قدغن حسن بیگ نامی را از مردم روشناس خود میفرستد و فرمانی با ستم آنها صادر میگردد که از کنار قلعه قند هار برخاسته متوجه جادق
خود شوند که به سبب محبت و موالات آبا سکه کرام با سلسله علیّه جهانگیر بادشاه قدیم است آن جماعت پیش از آنکه حسن بیگ برسد و
حکم شاه با ایشان رساند تا بوقت مقاومت عساکر منصوره نیاورده مراجعت را غنیمت می شمارند حسن بیگ مذکور آن مردم را ملاست

نموده روانه ملازمت شد. در لاهور سعادت خدمت دریافت و انیمانی را اظهار نمود که این جماعت بے عاقبت که بر سر قندھار آمده بودند
 بغیر از فرموده شاه عباس این حرکت از آنها توقع آمد مبادا که در خاطر ازین عمر گزینی راه یافته باشد. انقصه بعد از رسیدن افواج قاهره
 به قندھار حسب الحکم قلعه را به سردار خان می سپارند و شاه بیگ خان بالشکر ملک عازم درگاه میشوند. در مسیت و مفتیم ذیقعد و عبد العزیز خان
 رام چند بنده را در بند ذریخیر آورده بنظر گذارند فرمودم ریخیر از پاسے او برداشته و خلعت پوشانیده به راجه با سو حواله نمودم که ضامن گرفته
 اورا بایا جمع دیگر از خویشان که به همراهی او گرفتار گشته بودند بگذرانند آنچه از کرم و مرحمت در حق او بنظر آید در خیال او نگذشته بود و در دوم
 ذی حجه بفرزند خرم تومان دطوغ و علم و نقاره مرحمت فرموده به منصب هشت هزاری ذات و پنجزار سوار اقبال بخشیده حکم جاگیر کردم. درین
 پیر خان ولد دولتخان لودی را که همراه فرزند ان دانیال از خاندیس آمده بود به خطاب صلا بتخانے سرفراز ساخته منصب اورا سه هزار
 ذات و یکزار و پانصد سوار شخص شد و علم و نقاره داده مرتبه او بخطاب والاے فرزند دانیال و اقران در گذرانیم پدران و اعمام
 صلا بتخان در میان قوم لودی بغایت بزرگ و معتقد بوده اند چنانچه دولت خان سابق که عموی جد صلا بتخان بود چون بعد از سکندر ابراهیم
 پیشش با امرای پدر بد سلوکی آغاز نهاده باندیک تقصیر جمعی را به قتل درمی آورد و دولتخان از و اندیشه مند شده پسر خود دلا در خان را
 به ملازمت حضرت فردوس مکانے در کابل فرستاد و آنحضرت را دلالت به تسخیر هندوستان نمود چون ایشان نیز این غرمت در خاطر داشتند
 بے توقف متوجه گردیدند و تانواچی لاهور عنان باز نه کشیدند و دولتخان با توابع و لواحق خود سعادت ملازمت دریافت و لازم نیکو بندگی
 بجا آورد چون مردکن سال آراسته ظاهر و پیراسته باطن بود مصدر خدمات و دد و تلخواهی با گردید اکثر اوقات اورا بدرگفته مخاطب می ساختند و
 حکومت پنجاب را بدستور باد تفویض فرموده سایر امرای جاگیر داران صوبه مذکور را به متابعت او امور می ساختند و دلا در خان را همراه گرفته
 به کابل مراجعت فرمودند بار دیگر که استعداد و پورش هندوستان نموده به پنجاب رسیدند و دولت خان بدولت ملازمت سرفراز گردید. و
 در همان روزها و اوقات یافت دلا در خان بخطاب خانخانانے ممتاز گردید و در جنگ که حضرت فردوس مکانے را با ابراهیم دست داد همراه بود
 و همچنین در ملازمت حضرت جنت آشیانے هم بلوازم بندگی قیام داشت و در محانه منگیر بوقت مراجعت آنحضرت از بنگاله با شیر خان
 افغان جنگ مردانه نموده در معرکه گرفتار شد هر چند شیر خان تکلیف نوکری کرد قبول نه نمود و گفت که پدران تو همیشه نوکری پدران من
 نموده اند درین صورت چه گنجایش داشته باشد که این امر از من بوقع آید شیر خان بر آشفت و فرمود که اورا در میان دیوار نهادند
 و عمر خان جد فرزند صلابت خان که عم زاده دلا در خان باشد در دولت سلیم خان رعایت خوب یافته بود بعد از فوت سلیم خان
 و کشته شدن فیروز پسر او بدست محمد خان عمر خان و برادران او از محمد خان متوهم شده به گجرات رفتند و عمر خان آنجا در گذشت و دولتخان

پسرش کہ جوان شجاع خوش صورت و ہمہ چیز خوش بود ہمراہی عبدالرحیم ولد سیرم خان را کہ در دولت حضرت عرش آشیانے بختاب خانخانانی
 سرفراز گردید اختیار نموده توفیق ترودات و خدمات خوب خوب یافت خانخانان اورا بمنزلہ برادر حقیقی خود میدانست بلکہ ہزار مرتبہ از
 برادر بھتر و مہربان تر اکثر فتوحاتے کہ خانخانان را دست دادہ بہ پایمردی و مردانگی او بود و چون والد بزرگوارم ولایت خاندیس و قلعه
 اسیر را منہر ساختند و اینال را دران ولایت و سایر ولایاتے کہ از تصرف حکام دکن برآمدہ بود گذاشتہ خود بدار الخلافت اگرہ مرا بہ
 فرمودند درین ایام داینال دولت خان را از خانخانان جدا ساختہ در ملازمت خود نگاہ داشتہ و مہات سرکار خود را با و حوالہ نمودہ عنایت
 و شفقت تمام با و ظاہری نمود تا آنکہ در ملازمت او وفات یافت دو پسر از و ماند یکے محمد خان و دیگرے پیر خان محمد خان کہ برادر کلان بود
 بعد از وفات پدر باندک مدتے در گذشت و داینال نیز با فراط شراب خود را در بخت بعد از جلوس پیر خان را بدرگاہ طلب داشتہ
 چون جوہر ذاتی و قابلیت فطری او را ملاحظہ نمودم پایہ رعایت اورا برتبہ کہ نوشتہ شد رسانیدم امروز در دولت من از صاحب نسبت
 تری نیست چنانکہ گناہان عظیم کہ بہ شفاعت سچک از بند ہائے درگاہ بغیر مقرون نگردد بالتماس او میگذاہم انجی جوان نیک ذات
 مردانہ لائق رعایت ست و آنچه در باب او بعمل آورده ام بجا واقع شد و بہ دیگر رعایتہا نیز سرفرازے خواہد یافت چون پیش نہاد ہمت
 نہمت فتح ولایت ما در االنہرست کہ ملک موروثی آباد اجداد است میخواستہ کہ عرصہ ہندوستان از خس و خاشاک مفسدان و مہردان
 پاکیزہ ساختہ یکے از فرزندان را درین ملک گذاشتہ خود بالشکر آراستہ جہار و فیلان کوہ شکوہ برق رفتار و خزائن کلی ہمراہ گرفتہ با استعداد تمام
 متوجہ بہ تسخیر ولایت موردش گردم بنا برین ارادہ پر وزیر را بخت دفع رانا فرستادہ خود غریت ملک دکن داشتہ کہ درین اثنا از خسروان حرکت
 ناشایستہ بوقوع آمد و ضرورت شد کہ تعاقب نمودہ دفع فتنہ او نمایم مہات پر وزیر بہین جہت صورت پسندیدہ پیدا نہ کرد و نظر بر مصلحت وقت
 رانا را مہلت دادہ یکے از پسران او را ہمراہ گرفتہ روانہ ملازمت گشت و در لاہور سعادت خدمت دریافت چون خاطر از فساد خسرو جمع
 گشت و دفع شورش قزلباشیہ کہ قندھار را در قبیل داشتند بہ اسہل وجوہ میسر شد بخاطر رسید کہ بہ سیر و شکار کابل را کہ حکم وطن مالوف
 وار و دریافتہ بعد از ان متوجہ ہندوستان شویم و ارادہائے خاطر از قوہ بفعل آید بنا برین تبارخ ہفتم ذی الحجہ بہ ساعت سعید از
 قلعه لاہور برآمدہ باغ دل آمیز را کہ دران روسے آب راوی ست منزل گزیدم و چہار روز توقف واقع شد روز یکشنبہ نوزدم فروردی
 ماہ را کہ روز شرف حضرت نیر اعظم بود درین باغ گذرانیدم و بعضے از بندہائے درگاہ بہ منصب و اضافہ منصب سرفرازی یافتہ بر عایتہا
 و شفقت ہا سرفرازے یافتند وہ ہزار روپیہ بحسن بیگ فرستادہ و از اسے ابران مرحمت شدہ قلیچ خان و میران صدر جہان و میر شریف
 آٹے را در لاہور گذاشتہ فرمودم کہ باتفاق مہاتے کہ روسے و بہ فیصل راستہ روز دوشنبہ از باغ مذکور کوچ نمودہ موضع ہر ہر کہ در

صه و نیم کرد و به شهر واقع ست منزل شد روز سه شنبه جهانگیر پور نزل ریات جلال گشت آن موضع از شکارگاه های مفرست
 و روحانی آن منار به بفرموده من بر سر قبر آهوی که در جنگ آهوان خانگی و صید آهوان صحرائی بنظر بود احداث نموده اند
 در آن منار ملا محمد حسین کشمیری که سرآمد خوش نویسان زمان بود این نثر را نوشته بر سنگ نقش کرده اند که درین فضا که لکشی آهوی بدام
 جهاندار خدا آگاه نورالدین جهانگیر بادشاه آمده در عرض یکماه از وحشت صحرائیت برآمده سرآمد آهوان خاصه گشت بنا بر ندرت آهوی
 مذکور حکم کردم که هیچکس قصد آهوان این صحرائی کند و گوشت آنرا بر بند و مسلمان حکم گوشت گاو و گوشت خوک داشته باشد و سنگ قبر او را
 بصورت آهوی مرتب ساخته نصب کند و به سکنه معین که جایگزین دار پرگنه مذکور بود فرمودم که در جهانگیر پور قلعه مستحکم بنامایند نخستین چهاردهم
 در پرگنه چندالمنزل شد و از آنجا روز شنبه شانزدهم یک منزل در میان به حافظ آباد در منازل که باهتمام کرد و رے آنجا میر قوام الدین
 با انجام رسیده بود توقف رویداد و بدو کوچ به کنار دریا به چناب رسیده روز پنجشنبه بیست و یکم ذی حجه از پل که بر آب مذکور بسته بودند
 عبور اتفاق افتاد و روحالی پرگنه گجرات منزل شد و در زمانه که حضرت عرش آشیانه متوجه کشمیر بودند قلعه در آن روے آب احداث
 فرموده بودند جماعت گوجران را که بدان نواحی بدزدی و راهزنی میگذاشتند را بنیدند بدین قلعه آورده آبادان ساختند و چون مسکن گوجران
 شد بدین جهت آنرا گجرات نام نهاده پرگنه عظیمه مقرر ساختند گوجر جامعه را میگویند که کسب و کار کثیری نمایند و اوقات گذرانها از شیر
 و جغرات میباشد روز جمعه خواص پور که از گجرات پنجگروه است و آنرا خواص خان غلام شیر خان افغان آبادان ساخته بودند منزل شد و از آنجا
 دو منزل در میان کنار دریا به ست مقام گردید و درین شب باد عظیم دروزیدن آمده ابر سیاه فضا و آسمان را فرو گرفت و باران
 به شدت افتاد که پیران کهن سال یادداشتند آخر ثمره منجر شد و هر ثمره برابر تخم مرغی افتاد از طغیان آب و شدت باد و باران
 پل شکست من بانزدیکان حریم حرمت به کشتی عبور نمودم چون کشتی کم بود فرمودم که مردم به کشتی ننگد و پل را از سر نو به بندند
 بعد از یک هفته که پل بسته شد تمام لشکر بغراعت گذشت و منبع دریا به ست چشمه ایست در کشمیر ترپاک نام و ترپاک بزبان
 هند مار را میگویند ظاهرا در آن مکان مار بزرگ بوده است در ایام حیات پدر خود و در مرتبه بسراپن چشمه رسیده ام از شهر
 کشمیر تا بد آنجا بیست کرده بوده باشد شمن طور حوضی ست نخیلاً بست گز در بیست گز آثار عبادتگاه ریاضت مندان در آنجا
 آن حجره های سنگین و غارهای متعدد و بسیار است آب این سر چشمه در نهایت صافی است با آنکه عمق آنرا قیاس نمی توان کرد
 اگر دانه خشکاش در آن اندازند تا رسیدن زمین مشخص دیده میشود و ماهی بسیار در آن جلوه گر است چون شنیده بودم که این چشمه
 پایاب ندارد بنا برین ریسمانه به سنگ بسته درین چشمه گفتم که انداختند چون گز نموده شد ظاهراً گردید که از قدیم آدم بیشتر نبوده است

بعد از جلوس فرمودم که اطراف چشمه به سنگ بسته باغچه بر اطراف آن ترتیب داده جوئے آنرا جدول ساخته و ایوانها
و خانها بر دور چشمه ساخته جائے مرتب گشته که روندهاے ربع مسکون مثل آن کم نشان می دهند چون آب به موضع یم پور که در
دو که دہے شہرست میرسد زیادہ میگرد و تمام زعفران کشمیر درین موضع حاصل میشود معلوم نیست کہ در پیچ جائے عالم این مقدار
زعفران میشود باشد ہر سال بوزن ہندوستان پانصد من کہ چار ہزار من ولایت بودہ باشد حاصل زعفران ست در موسم
گل زعفران در ملازمت والد بزرگوار خود درین سہ زمین رسیدم جمیع گلہاے عالم اول شاخ و بعد از ان برگ و گل برمی آرند
بخلاف گل زعفران کہ چون از زمین خشک چار انگشت ساق آن سر برینز گل سوئے رنگ شمل بر چار برگ شگفتہ میگرد و دو چہا
ریشہ نارنجی مثل گل محض در میان دارد بدرازی یکہند انگشت زعفران ہمین ست در زمین شیار نہ کردہ آب نادادہ در میان گلونما
برمی آید بعضے جایک کردہ و بعضے نیم کردہ زعفران زارست از دور بہتر بہ نظر درمی آید بوقت چیدن از تندی بوئے آن تمام
نزدیکان را در دہر پیدا شد بانکہ کیفیت شراب دہنم و پیالہ می خوردم مرا ہم در دہر رسید از کشمیر بان حیوان صفت کہ بہ گل
چیدن مشغول بودند پرسیدم کہ حال شما بان چیست از ایشان معلوم شد کہ در دہر در مدت عمر تعقل نہ کردہ اند و آب این چشمہ
و تر پاک کہ در کشمیر بہت میگویند با دیگر آبہا و نالہا کہ از دست راست و چپ داخل گردیدہ دریا میشود و از میان حقیقی شہر میگذرد و عرض
در اکثر جاہا از انکہ اندازے زیادہ نخواہد بود این آب را بواسطہ کثافت و ناگواری بچکیں نمی خورد تمام مردم کشمیر آب از آبگیری کہ بہ شہر
متصل ست و دل نام دارد و میخورند و آب بہت بدین تالاب در آمدہ از راہ بارہ مولہ و پکلی و دوتور بہ پنجاب می رود و در کشمیر آب رود
خانہ و چشمہ بسیارست غایتا بہترین آنہا آب درہ لارست کہ در موضع شہاب الدین پور باب بہت لطیف میگردہ و این موضع از جاہاے
مقرر کشمیر است بر کنار دریاے بہت واقع شدہ قریب صد چہار خوش اندام بر یک قطعہ زمین سہ خرم دست بیکد گیر دادہ چنانچہ تمام
این سہ زمین را سایہ آن چہارہاے فرد گرفتہ است و سطح زمین تمام سہرہ و سہ برگہ است نوعی کہ فرش بر بالاے آن انداختن بیدردی
و کم سلیقگی است این دہ آبادان کردہ سلطان زین العابدین است کہ پنجاہ و دو سال از روئے استقلال حکومت کشمیر نمودہ بود و
اوراد و شاہ کلان میگفتند خوارق عادات از وی بسیار نقل میکنند آثار و علامات و عمارات او در کشمیر بسیارست از انجملہ در میان آبگیری کہ
اول نام دارد و عرض و طول او از سہ کردہ بیشترست عمارتے ساختہ زمین لکانام سعی بسیار در بناے این عمارت بتقدیم رسانیدہ
چشمہ این آبگیر در تہ دریاے عمیق ست مرتبہ اول بگشتی سنگ بسیارے آورده در جائے کہ این عمارات ساختہ شد ریختہ اند و بچگونہ نفی
نکرده آخوند بن ہزار گشتی را با سنگ غرق نمودہ و بہ محنت بسیار یک قطعہ زمینے را کہ صد گز در صد گز بودہ باشد از آب بر آورده صفہ بستر

علا شیار زمین خطوط و با سنجیم آخر را سہ نقطہ زمین را بر اسے کاشت کا دیوان و در دست کردان ۱۲

است و بر یک طرف آن از صفه عمارت با تمام رسانیده عبادتگاه بجهت پرستش پروردگار خود ترتیب داده که از آن نقش برجسته
 اکثر اوقات در کشتی بر آه آب برین جا و مقام آمده بعبادت ملک علام قیام و آقام می نمود میگویند که چندین اربعین در آنجا بسر آورده
 روزی یکی از ناخلف زادگان به قصد قتل او در آن عبادت خانه او را تنهائیافته شمشیر کشیده در می آید چون نظر او بر سلطان می افتد
 بنا بر هلاکت پدری و شکوه صلاح سراییمه و مضطرب گشته میگردد و بعد از لحظه سلطان از عبادت خانه برآمده با همان پسر در کشتی می نشیند
 و روانه شهر میگردد و در آن راه با آن پسر میگوید که تسبیح خود را در عبادت خانه فراموش کرده ام برز و رستنی تسبیح را خواهی آورد
 آن پسر به عبادتخانه درآمده پدر را در آنجا می بیند آن بے سعادت از روی شرمندگی تمام در پاس پدر افتاده عذرخواهی تقصیر خود
 می نماید از و امثال این خوارق بسیار نقل کرده اند میگویند که علم خلع بدن را نیز خوب و زبیده بود چون از اطوار و اوضاع فرزندان
 آثار تعجیل در طلب حکومت و ریاست می فهمد با آنها میگوید که بر من ترک حکومت چه بلکه گذشتن از حیات بسیار آسان است اما بعد
 از من کارهای نجات ساخت و مدت دولت شما بمان بقا نخواهد داشت و باندک زمانه بخراش عمل زشت و نیت خود نخواهید رسید
 این سخن گفته ترک خوردن و آشامیدن نمود و یک اربعین بهین روش گذرانیده چشم خود را آشنا بخواب نکرد و بار بار بسلوک و نیت
 بعبادت می قدیر مشغول بود روز چهل و دویست حیات را باز سپرده بخوار رحمت ایردی پیوست سه پسر از و ماند آدم خان و حاجی خان
 و بهرام خان با هم دیگر در مقام منازعت درآمده هر سه متاصل شدند و حکومت کشمیر بحاکم چکان که از عوام الناس سپاهیان اند
 بودند منتقل شد و در حکومت خود سه کس از حکام آنجا بر سه ضلع آن صفا که زمین العابدین در تال او ساخته بود جای ساختن اما هیچ کدام نتوانست
 عمارت زمین العابدین نیست خزان و بهار کشمیر از دیدن این فصل خزان را در یافتن و آنچه شنیده بودم بهتر از آن بنظر آمد غایتاً فصل بهار
 آن ولایت ندیده ام امید که روزی که در روز دوشنبه غره محرم از کنار دریا به سمت کوچ فرموده یک روز در میان به قلعه رهناس که از
 بناهای شیر خان افغان است رسیدم به این قلعه را در شکستگی زمین بنا نهاده که بآن استحکام جایی خیال نتوان کرد چون این زمین بولایت
 کنکمران متصل است و آنها جمیع قهر و سرکش اند آن قلعه را خاص بجهت تنبیه و سرکوب آنها بنیاد گذرانیده بود که بسازد چون پاره کار کرد
 شیر خان در گذشت و پسر او سلیم خان توفیق امام یافت بر سر یکی از دروازه ها تخریب قلعه را بر سنگی کنده نصب نموده اند شانزده کرد
 و دو لک دام و کسری خرج آن عمارت شده که بحساب بند دستان چهل لک و بیست و پنجاه روپیه باشد و موافق داد و ستد
 ایران یک صد و بیست هزار تومان و مطابق معمول توپان یک ارب و بیست و یک لک و هفتاد و پنجاه روپیه که حاصل نامند میشود
 روز سه شنبه چهارم ماه چهارم که ده و سه پانچ نموده به پیل منزل واقع شده پیل بزبان کنکمران پشته را گویند و از آنجا بده بکر آمد

و بهر ابر بان بهین جماعت پیشه است شتمل بر بوته های گل سفید بے بو از پلایه تا بهر تمام راه در میان رودخانه آدم که آب روان داشت و گلها بے کنیر که از عالم شگوفه شفتا و در غایت رنگینی است و شگفتگی در زمین هندوستان این گل همیشه شگفته و پر بار می باشد در اطراف این رودخانه بسیار بود به سوار و پیاده که همراه بودند حکم شد که دستها از این گل بر سر زنند و هر کس که گل بر سر زنند آشته باشد دستار او را بردارند عجب گلزاری بهر سید روز پنجم از شهر گذشته به سه منزل شد درین راه گل پلاس بسیار شگفته بود این گل هم مخصوص جنگلهای هندوستان است بوند اردو مارکش نارنجی آتشی است و پنج آن سیاه و بوته آن برابر بوته گل سرخ میشود نوعی به نظر ورمی آید که چشم از آن نمی توان برداشت چون بود در غایت لطافت بود و پرده ابر حجاب نور و ضیاء حضرت نیر اعظم گشته بارش آهسته تر شمع می نمود به خوردن شراب رغبت نمودم مجله در غایت شگفتگی و خوش حالی این راه طے شد این محل را بهتیا بان تقریب میگوبند که آبادان کرده کنکری است با تھی نام و این ملک را از مارکله تا بهتیا پونهو باز میگوبند و درین حد و ذراع کم می باشند از ربهتاس تا بهتیا جا و مقام بهو کیا لان است که بگهران خویش دهم جدا در روز جمعه پنجم کوچ نموده چون چهار کرده و سه پاسطه شد بمنزل پکه فرود آدم پکه بدان سبب میگوبند که سراسر بخت پنجه دارد و بزبان اهل هند پکه پنجه را میگوبند عجب پر گرد و خاک منری بود آراها بواسطه ناخوشی راه به مشقت تمام به منزل رسیدند و بهین جاز یواج از کابل آورده بودند اکثر ضایع شده بود روز شنبه پنجم کوچ نموده بعد از قطع چهار و نیم کرده به موضع کوچ بمنزل شد که در بزبان کهران جروشکنگی رامی گویند این ولایت بسیار کم درخت گشت روز یکشنبه نهم از راول پنڈی گذشته محل نزول گشت این موضع را راول نام هندو و آباد ساخته است و پنڈی بهین زبان ده را میگوبند قریب باین منزل در میان دره رود آب بے جاری بود در پیش آن حوضی که آب رود آمده در آن حوض جمع میگشت چون سر منزل اند کو خالی از صفائی نبود زمانے آنجا فرود آمده از کهران پرسیدم که عمق این آب چه مقدار باشد جواب شخص نه گفتند و اظهار کردند که از پدران خود شنیده ایم که درین آب تنگ می باشد و جانوران که آب درمی رفتند زخمی و مجروح بر می آمدند بدین جهت کسی جرأت در آمدن درین آب نمی کرد و فرمودم که گو سفندے را در آنجا انداختند تمام حوض را شنا کرده بیرون آمد بعد از آن فرشته را نیز فرمودم که در آید او هم بهین دستور سالم بر آمد ظاهراً شد که آنچه کهران میگفتند اصلی نداشته عرض این آب یک تیر انداز بوده باشد و شنبه دهم موضع خمر پره منزل گردید گنبدے در زمان سابق کهران ساخته اند و آنجا از مقبره دین باج میگرفتند اند چون اندام آن گنبد خمر پره شباهت دارد باین اسم اشتها ریافته سه شنبه باز دهم به کالاپانی فرود آدم که بزبان هندی مراد آب سیاه است درین منزل کوتلی است مارکله نام به لفظ هندی مارزدن را و کله قافله رامی گویند یعنی محل زدن قافله حد ولایت کهران

تا اینجا است عجب حیوان صفت جماعتی اند دایم با یکدیگر در مقام منازعت و مجادله اند هر چند خواستم که رفع این نزاع بشود فائده نکرده

جان جاہل بہ سختی از آنے

روز چهارشنبه دوازدهم منزل بابا حسن ابدال شد بر شرق رویه این مقام یک گروه فاصله آبشاری ست که آبش بغایت تند میریزد و در تمام راه کابل مثل این آبشاری نیست در راه کشمیر دوسه جا ازین قسم آبشارهاست در میان آبگیری که منبع این آب ست راجه مان سنگی عمارت مختصری ساخته است مابیان که بدرازی نیم گز و ربع گز بوده باشد درین آبگیری بسیار ست سه روز درین مقام دلکش توقف افتاد باز نزدیکان شراب خورده شد و به شکار مایهی توجہ نمودم تا حال سفره دام که از دامهاست مقرر ست و بزبان ہندی بجنور جمال میگویند نہ انداختہ بودم انداختن آن خالی از اشکالے نیست بدست خود این دام را انداختہ وہ دوازده مایهی گز فتم و مردارید در مینی آنها کشیدہ باب سردام از مورخان و موطنان آنجا احوال بابا حسن را استفسار نمودم بچکیں خبر شخص نہ گفت جایکہ بمقام ندکور مشہور ست چشمہ ایست از دامن کوہی برمی آید در غایت صافی و جلالت و لطافت چنانچہ این بیت امیر خسرو را شایہی ست

اورتہ آبش ز صفاریک خورد | کور تواند بدل شب شمرد

خواجہ شمس الدین محمد خانی که مدتی بہ شغل وزارت والد بزرگوارم مشغولی داشت صفہ بستہ و خوشی در میان آن ترتیب داده کہ آب چشمہ آنجا درمی آید و از آنجا بر راعت و باغات صرف میشود برکنار این صفہ گنبدے بجهت مدفن خود ساخته بود بحسب اتفاق آنجا نصیب او نشد و حکیم ابوالفتح گیلانی و برادرش حکیم ہمام را کہ در خدمت والد بزرگوارم نسبت مصاحبت و قرب و محبت تمام داشتند حسب الحکم آنحضرت در آن گنبد نہادہ اند و پانزدہم امر وہی منزل شد عجیب سبزہ زار یکدستے کہ اصلا بلند می و پستی نہ داشت بہ نظر درآمد درین موضع و حوالی آن ہفت ہشت ہزار خانہ کھرو دلہ راگ متوطن اند و انواع فساد و تعدی و رانی ازین جماعت بوقوع می آید حکم فرمودم کہ سرکار این حدود و ملک بطفرخان پسر زین خان کو کہ تعلق داشتہ باشد و از زمان مراجعت رایات اجلال از کابل تمام دلہ را کان را کو چانیدہ بجانب لاہور روانہ سازد و کلان تران کتران را بدست در آورده مقید و محبوس نگاہ دارد و روز دوشنبہ ہفتدہم کوچ شد و یک منزل در میان نزدیک بہ قلعہ اٹک برکنار دریاے نیلاب محل نزول رایات جلال گشت درین منزل مصاحبت خان بہ منصب دو ہزار دپانہدی سرفرازی یافت قلعہ ندکور از بناہاے حضرت عرش آشیانے ست کہ بہ سعی و اہتمام خواجہ شمس الدین خوانی با تمام رسیدہ مستحکم قلعہ است درین روزہا آب نیلاب از طغیان فردا آدہ بود چنانچہ بترد کشتی بل بستہ شد و مردم بہ سہولت و آسانی گذشتند امیر الامرا را بواسطہ ضعف بدن و بیماری در اٹک گذاشتم و بہ نجیان حکم شد کہ چون ولایت

کابل برداشت لشکر عظیم ندارد سواست نزدیکان و مقربان دیگر را از آب نه گذرانند و اردو تا معاودت ریایات جلال در آنک
 بوده باشد روز چهارشنبه نوزدهم بهشتی با شاهزاده و چندی از خاهان بر جاله سوار شده از آب نیلاب سلامت گذشته به کنسار
 دریای کامه فرود آمدند و دریای کامه آبست که از پیش فصبه جلال آباد میگذرد جاله جانی است که از بانس و حسن ترتیب داده
 در ته آن شکمهای پر باد کرده می بندند و درین ولایت آنرا شال میگویند و دریایا و آبها که سنگها در میان دارد از کشتی امین تر است
 دوازده هزار روپیه بمیر شریف آملی و جمعی که در لاهور بخدمات تعیین بودند داده شد که بفقرا تقسیم نمایند به عید الرزاق معمر رسد و
 بهاری داس بخشی احدیان حکم شد که سرانجام جمعی که بهر اسی ظفر خان تعیین شده اند نموده آنها را روانه سازند و از آنجا
 یک منزل در میان بسراے باره منزل شد مقابل سراے باره در آن طرف آب کامه قلعه ایست که زمین خان کو که در وقتیکه
 به استیصال افغانان یوسف زئی تعیین بوده احوال نموده بنوشهر موسوم ساخته است و قریب پنجاه هزار روپیه خرج آن شده
 می گویند که حضرت جنت آشیانے درین زمین شکار گرگ می نموده اند و از حضرت غرض آشیانے نیز شنیدیم که من هم در ملازمت
 پدر خود دوسه مرتبه تماشاے این شکار کرده ام روز پنجشنبه بیست و پنجم به سراے دولت آباد فرود آمدیم احمد بیگ کابلی جاگیردار
 پرشاد و ربا ملکان یوسف زئی و غوریه خیل آمده ملازمت نمودند چون خدمت احمد بیگ مستحسن فیفتاد ولایت مذکور را از و تحویل نموده
 بشیر خان افغان عنایت کردیم چهارشنبه بیست و ششم در بلخ سردار خان که در عوالی پرشاد و ساخته منزل شد که در گهری را که بعد
 مقر جوگیان است درین نواحی واقع بود سیر نمودیم به گمان آنکه شاید فقیرے بنظر در آید که از صحبت او فیض تو ان یافت آن خود حکم
 غنقا و کیمیا داشت یک کله به سبک به معرفت بنظر درآمد که از دیدن آنها بجز تیرگی خاطر چیزی حاصل نشد روز پنجشنبه بیست و هفتم
 به منزل جم رود در وجهه بیست و هشتم بکوتل خیبر برآمده در علی مسجد منزل شد و شنبه بیست و نهم از کوتل مارچ گذشته بغریب حنا نه
 فرود آمدیم درین منزل ابو القاسم لکین جاگیردار جلال آباد زرد الوئی آورد که در خوبی کم از زرد آلوے خوب کشمیر بود درین منزل
 که که کلاس که والد بزرگوارم آن را شاه الونام نهاده اند از کابل آوردند چون میل بسیار بخوردن آن داشتیم با آنکه بهر عا
 نه رسیده بود در گزک شراب به رغبت تمام خورده شد سه شنبه دوم صفر ظاهر بسا دل که بر کنار دریا واقع بود منزل شد
 آن طرف دریا کو بهیست که اصلا درخت و سبزه نداشت و ازین جهت این کوه را کوه بے دولت می نامند از پدر خود شنیدیم
 که امثال این کوه با معدن طلا می باشد در کوه آنکه بوغان در وقتیکه والد بزرگوارم متوجه کابل بودند شکار قمرغه نمودم چند آهوه
 سرخه شکار شد چون خدمات مالی و ملکی خود را با میرالامرا فرموده بودم و بیماری او امتداد تمام پیدا کرد و نسیان بر طبیعت او

نوع غالب گشت که آنچه در ساعت مقررند کور میگشت در ساعت دیگر بیاد او نمی ماند و روزی در این میان در زیادتى بود و بنا بر آن روز چهارشنبه سوم صفر خدمت وزارت را با آصف خان فرموده خلعت خاصه و دوات و قلم مرصع به و مرحمت کردم از اتفاقات حسن قبل ازین به بیت و هشت سال در همین منزل والد بزرگوارم و او را به منصب میر بخشی سرفراز ساخته بودند و لعلی که برادر او ابو القاسم به چهل هزار روپیه خریدار شده بود فرستاده بود آن لعل را بجای تسلیم وزارت شیکش نمود و خواجه ابوالحسن را که خدمت بخشی گری و تور و غیره داشت بهمراهی خود اتماس نمود و جلال آباد را از ابو القاسم تمکین تغییر نموده بعرب خان مرحمت فرمودم در میان رودخانه سنگ سفید واقع بود فرمودم که آنرا بصورت فیله ترتیب داده بر سینه آن فیل این مصرع را که مطابق تاریخ هجری بود نقش کردند

سنگ سفید قبل جهانگیر بادشاه

در همین روز کلیان پسر راجه بکر حاجیت از گجرات آمد و مقامات غیر مکرر ازین حرامزاده مفید بعضی اشرف رسید و بود از آنجمله بوسه زن مسلمانان را بخانه خود نگاه داشته بلا حظه آنکه مبادا این مقدمه شهرت کند مادر و پدر او را کشته در خانه خود گور کرده است فرمودم که او را در بند نگاه دار تا به حقیقت اعمال و افعال او باز رسیده شود بعد از تحقیق فرمودم که اول زبان او را بریده و زندان ابدی بوده با سگبانان و حلال خوران طعام میخورده باشد چهارشنبه بسرخاب منزل شد از آنجا بکلک نزل فرمودم درین منزل چوب بلوط که بر آس سوختن بهترین چوبهاست بسیار دیده شد این منزل اگر چه کوتل و کویه نداشت اما تمام سنگ لاج بود و در جمعه دو اردو هم به آب باریک و شنبه سیزدهم بورت بادشاه مقام شیکشنبه چهاردهم بخور و کابل فرود آمد صد بار و قضا کابل را درین منزل بقاضی عارف پسر ملا صادق حلوائی تفویض فرمودم شاه آلوک رسیده از موضع گلبار درین مقام آوردند قریب بعد عدد به رنجیت تمام خورده شد دولت رئیس ده جگری گله چند غیر مکرر آورده گذرانید که در مدت انصراف دیدم از آنجا به بگرامی نزل و جلال افتاد و درین منزل جانورهای ابلق به شکل موش بران که بزبان هندی گله میگویند آورده بنظر گذرانیدند و چنین گفتند که در خانه که اینجا نور میباشد موش پیرامون آن خانه نمیکرد و باین تقریب این جانور را میرموشان میگویند چون تا حال ندیده بودم به مصوران فرمودم که شبیه آنرا بکشند از را سوکلان ترست غایتاً صورت او به گربه مسکین شباهت تمام دارد احمد خان را به تنبیه و تادیب افغانان بگشایین نموده به عبدالرزاق معمری که در آنک بود حکم شد که دو لک روپیه به تحویل داری پس ازین پسر راجه بکر حاجیت همراه سازد که به کلیان لشکرند که تقسیم نماید و هزار برزند از نیز بهمراهی این لشکر مقرر گشت شیخ عبدالرحمن دلد

شیخ ابوالفضل به منصب دودناری ذات و هزار و پانصد سوار سر فرار گشته به خطاب افضل خانی ممتاز گردید پانزده هزار روپیه به بخان
 مرحمت شد و بیست هزار روپیه دیگر بهجت در متقلعه پیش بلاغ تحویل او مقرر گشت سرکار خانبهرا به جاگیر دلاور خان افغان مرحمت
 نمودم نخستین بهر دهم از پلستان تا بلاغ شهر آرا که محل نزول رایات جلال بود و در روپیه و نصف در ربع آن بر فقر و محتاجان
 افشاند به باغ مذکور داخل شدم بسیار به صفا و بطراوت بنظر درآمد چون روز نخستین بود به قربان و نزدیکان صحبت شراب داشته
 بهجت گرمی بهنگامه از جوسه که در میان وسط این بلاغ جاری است و تخمیناً چهار گز عرض آن بوده باشد بهمسالان و هم سنان فرمودم
 که ازین جوسه بچند اکثر تیر استند بهجت و در کنار جوسه و میان جوسه افتادند من هم اگر چه حشمت اما بان چستی که در سن سی سالگی در
 خدمت والد بزرگوار خود جسته بودم درین ایام که عمر من به چهل سالگی رسیده بان قدرت و چالاکی نتوانستم بهجت در همین روز
 بهجت باغ که از باغات مقرر کابل است پیاده سیر نمودم تا حال بخاطر نمی رسد که این قدر راه پیاده رفته باشم اول باغ شهر آرا
 سیر کرده بعد از آن به باغ متاب و باغی که مادر کلان پدر من بگه بیگم تعمیر کرده رسیدم و از آنجا باورنه و باغی که مریم مکانی که مادر
 کلان حقیقی من باشند ساخته گذر کردم و باغ صورت خانه یک چهار کلان دارد که مثل آن چهار در دیگر باغات کابل نیست و چهار
 باغ را که بزرگترین باغات بلده مذکور است دیده بجا و مقام مقرر مراجعت نمودم شاه آلو بر درخت خود نمودی دارد و هر دانه چنان
 از آن بنظر درمی آید که گویا قطعه یا قوت و در نیست که بر شاخه درخت معلق داشته اند بنای بلاغ شهر آرا شهر بانو بیگم دختر میرزا
 ابوسعید که عمه حقیقی حضرت فردوس مکانی است بناماده اند و مرتبه مرتبه بر آن افتاده اند در شهر کابل بدان لطافت و خوبی باغی نیست
 اقسام سیوه ها و انگور ها دارد و طراوت آن بدرجه ایست که به کفش پا به بر صحن آن نهادن از طبع راست و سلیقه درست دور است و
 در حوالی این باغ زمین لایق بنظر آمده از مالکان آن زمین را خریداری نموده فرمودم آب که از طرف گذرگاه می آید در وسط این زمین
 گرفته باغی ترتیب دهند که بان خوبی و لطافت در معموره عالم نبوده باشد و نام آن جهان آرا نهادم تا مادر کابل بودم بعضی اوقات
 به قربان و نزدیکان و گاه به بابل محل در باغ شهر آرا صحبت میداشتم و شبها بعلماء و طلبه کابل میفرمودم که مجلس طنج یغرا و بغرا اندازی
 ترتیب داده برقص از عیش قیام و اقدام می نمودند بهر که ام از جماعت یغرایان خلقها داده هزار روپیه مرحمت نمودم که در میان
 خود با قسمت نمایند و به دوازده کس از معتقدان درگاه فرمودم که یک هزار روپیه در هر روز نخستین تا در شهر کابل باشم بفقرا و مساکین
 و از باب احتیاج برسانند و حکم فرمودم که در میان دو چار و سه که بر کنار جوسه وسط باغ واقع است که یک را فرخ بخش و
 دیگر را سایه بخش نام کرده ام بر پارچه سنگ سفید که طول آن یک گز و عرض آن سه ربع گز بوده باشد نصب کردند و نام مرا

با صاحبقرانی ترتیب یافته در آنجا نقش کردند و بطرف دیگر نگاشته شد که زکات و اخراجات کابل را با تمام بخشیم هر کس از اولاد و اعتقاد ما بخلاف این عمل نماید بغضب و سخط الهی گرفتار آید تا زمان جلوس این اخراجات معمول و مستمر بود هر سال مبلغی کفی بدین علت از بنده های خدا میگرفتند رفع این بدعت در زمان سلطنت من شد درین آمدن به کابل تخفیف و رفاهیت تمام در احوال رعایا و مردم آنجا واقع شد و نیکان و رؤسای غزنین و نواحی آن به خلعتها و نواز شهاب سرفراز گشتند و مطالب و مقاصد که داشتند با حسن و جوه فیصل پذیرفت از عجایب اتفاقات آنکه روز پنجشنبه بنزد هم صفر که به شهر کابل داخل شدم مطابق تاریخ هجری است فرمودم که بران سنگ نقش کردند و قریب به تختی که در دامن کوه جنوب رویه کابل واقع است مشهور به تخت شاه صفا از سنگ بر آورده اند که حضرت فردوس مکانی بر آنجا نشسته شراب نوش جان فرموده اند یک حوض مدور بر یک گوشه این سنگ کنده اند که قریب بدو من بند و ستان شراب میگرفتند باشد و نام مبارک خود را با تاریخ بر دیوار صفا مذکور که متصل بکوه است باین عبارت نقش نموده اند که تختگاه بادشاه عالم پناه ظهیر الدین محمد بابر ابن عمر شیخ گورکان خلد الله ملکه فی سلسله من هم فرمودم که تخت دیگر در برابر این صفا تراشیده و حوضچه بهمان دستور بر کنار آن کنند و نام مرا با نام صاحبقرانی بر آنجا نقش کردند در روزی که من بران تخت نشستم هر دو حوضچه را فرمودم که از شراب پر سازند و به بنده ها که در آنجا حاضر بودند دادند شاعر از شعرا غزنین در آمدن من به کابل این تاریخ یافته بودع

بادشاه بلاد هفت فسلیم

اورا به خلعت و انعام نوازش نموده فرمودم که بر دیوار متصل بر تخت مذکور این تاریخ را ثبت نمایند پنجاه هزار ردپه به پر وزیر محنت شد وزیر الملک را میر بخشی ساختم به قلیج خان فرمان صادر شد که یک لک و هفتاد هزار ردپه از خزانه لاهور به مدد خرج لشکر قندهار روانه نماید سیر خبابان کابل و بی بی ماه رنموده بحکام آنجا فرمودم که بجای درختانی که حسن بیگ رویاه بریده بودند آنها نشانند و اولنگ یورت چالاک را نیز سیر کرده عجب جای به صفائی بنظر آمد رئیس چکری یک رنگی به تیر زده آورد تا این وقت رنگ را ندیده بودم به بزرگوته می نماید تفاوت بر همین بر شاخ ست شاخ رنگ خدا رست و شاخ بزرگست مار پیچ ست بتقریب احوال کابل و اتفاقات حضرت فردوس مکانی بنظر میگذشت تمام بخط مبارک ایشان بود مگر چهار جزو آن را که بخط خود نوشتم و در آخر اجزا مذکور هم عبارت تیر کی بقلم آوردم تا ظاهر شود که این چهار جزو بخط من است با وجود آنکه در هندوستان کلان شده ام در گفتن و نوشتن تیر کی عاری نیستم و در بیت و نیم صفر با اهل محل سیر حلاکه سفید سنگ که در نهایت صفا و خرمی بود نموده شد روز جمعه

بیت و ششم سعادت زیارت حضرت فردوس مکانے دریا قتم ز رو طعام و نان و حلوائے بسیار بروح گذشتگان فرمودم کہ بہ فقرا تقسیم نمودند رقیہ سلطان بیگم دختر میرزا ہندال تا حال زیارت پدر خود نہ کردہ بودند درین روز بآن شرف رسیدند و در پیشانیہ سوم ربیع الاول در خیابان فرمودم کہ اسپان خاصہ دودہ حاضر کردند شہزادہا و امرا ہاد و اندیک اسپ کرنگ عربی کہ عادل خان وافی دکن بہ جہت من فرستادہ بود از ہمہ اسپان بہتر و دید در ہمین روز ہا پسر میرزا سنجہ ہزارہ و پسر میرزا ماشی کہ کلان تران سردار ہا ہزارہ بودند آمدہ ملازمت کردند ہزار ہا دفعہ میرداد و اسپ و رنگ کہ بہ تیر زدہ بودند آوردہ گذارایند بگلانے این رنگہا دیگر دیدہ نشدہ بودند و دوازده از یکہ بارخور کلان بزرگ تر بود و خبر رسیدن شاہ بیگ خان حاکم قندھار بہ برگزینہ شور کہ جاگیر دست رسید بخاطر قرار دادم کہ کابل را با دعنایت کردہ روانہ ہندوستان شوم عرضداشت راجہ نرسنگد یو آمد کہ برادرزادہ خود را کہ فتنہ انگیزی میکرد بدست در آوردہ بسیارے از مردم اورا بہ قتل رسانیدہ است فرمودم کہ بہ قلعہ گو ایار فرستد تا در انجا مقید و محبوس بود باشد برگزینہ گجرات سرکار پنجاب بہ شیرخان افغان مرحمت شد چہن قلعہ و لد علی خان را بہ منصب ہشت صدی ذات و پانصد سوار سرفراز ساختم و دوازدهم خسر و را طلبیدہ فرمودم کہ زنجیر از پاسے او براسے سیر باغ شہر آرا برداشتند و مہر بدہری نگذاشت کہ او را سیر باغ نہ کور نہ فرمایم قلعہ ایک دنو اچی آن از تغیر احمد بیگ بطفر خان مرحمت نمودم تاج خان کہ بہ دفع افغانان بنگش تعین یافتہ بود پنجہ ہزار روپیہ شفقت شد و چہار دہم علی خان کرور کہ از ملازمان قدیم والد بزرگوارم بود و داروغی نقارخانہ باو تعلق داشت بہ خطاب نو تہخانے سرفراز ساختہ بہ منصب پانصدی ذات و دو بیت سوار ممتاز گردانیدم مہاسنگہ پسرزادہ راجہ ان سنگہ را ہم بحیت دفع متہران بنگش تعین نمودہ رام داس را اتالیق او ساختم روز جمعہ ہشتر دہم وزن قمری سال حلیم واقع شد و دو ہزار روز نہ کور گذشتہ این مجلس منعقد گشت و ہ ہزار روپیہ از جملہ زر وزن بدہ کس از بندہاے مستخدم خود دادم کہ بہ مستحقان و ارباب احتیاج قسمت نمایند و درین روز عرضداشت سردار خان حاکم قندھار از راہ ہزارہ و غزنین رسید بہ دوازده روز بہ مضمون اینکہ ایچا شاہ عباس کہ روانہ درگاہ است داخل ہزارہ شد شاہ ہمدرد خود نوشتہ است کہ کدام واقعہ طلب فتنہ جو بے حکم بر سر قندھار رسیدہ است مگر نمیداند کہ نسبت بابہ سلسلہ علیہ حضرت صاحبقرانے بالتخصیص بہ حضرت جنت آشیانے و اولاد و امجاد ایشان در چہ مرتبہ است اگر اچانہ آن ملک را در تصرف آوردہ باشند بہ گسان و ملازمان برادریم جہانگیر بادشاہ سپردہ بجاد مقام مراجعت نمایند بخاطر قرار گرفت کہ بہ شاہ بیگ خان بفرمایم کہ راہ غزنین را برو شے ضبط نماید کہ مترو دین قندھار بفرانخت بہ کابل تواند آمد قاضی نور الدین را در ہمین روز ہا بہ منصب صدارت سرکار ماوہ آجین تعین نمودم پسر میرزا شادمان ہزارہ و پسرزادہ قراچہ خان کہ از امر اسے معتبر و عمدہ

حضرت جنت آشیانه بودند آمده ملازمت نمود قراچه خان زنی از مردم هزاره خواسته بود این پسر از و متولد شده است روز شنبه
نوزدهم راناشکر ولد رانا اودے سنگه را به منصب دو هزار و پانصدی ذات و هزار سوار ممتاز ساختم بر اے منو بهر منصب هزار
و شش صد سوار حکم شد افغانان شنواری قوچی آوردند که پسر و شاخ او یکے شده بود به شاخ آهوسے رنگ شباهت داشت همین
افغانان بز بار خورے کشته آوردند که مثل او ندیده بودم بلکه خیل هم نکرده ام به مصوران فرمودم که شبیه او بکشند چهارمین بوزن و شان
بود درازی شاخ او یک و نیم گز به گز در آمد روز یکشنبه بیست و هفتم شجاعت خان را به منصب هزار و پانصدی ذات و هزار سوار
انیا زنجشیم و جویلی گویا رجا گیر اعتبار خان مرحمت شد قاضی عزت الله را با برادران بخد مت بنگش تعین فرمودم آخو های همین
عرض داشت اسلام خان از آگره با خطے جهانگیری قلی خان که از بهار با و نوشته بود رسید مضمون اینکه تبارنج سیم صفر بعد از یک پسر
قطب الدین خان را در بردوان از ولایت بنگاله علی قلی اسنا جلوزخم زد و بعد از دو پیر شب در گذشت تفصیل این محل آن که
علی قلی مذکور که سفره جی شاه اسمعیل والی ایران بود بعد از فوت او بنا بر شرارت و فتنه انگیزی که در طبیعت داشت بگریخت به قندهار
آمد و در ملتان خانخانان را که بر سر ولایت تلمبه تعین شده بود ملاقات نموده بهمراهی او روانه ولایت مذکور شد خانخانان غائبانه او را
داخل بنده های عرش آشیانه ساخت و در آن سفر خد مات بتقدیم رسانیده به منصب فراخور حالت خود سرفراز گردید و مدت در خدمت
والد بزرگوارم بود و در ایامیکه بدولت متوجه ولایت دکن شدند و برابر سر رانا تعین فرمودند آمده نوکر من شد و در انجذاب شیر افگنی
سرفراز ساختم چون از آله آباد بخد مت والد بزرگوار آمدم بنا بر نا اتفاقی که نسبت من بطور رسید اکثر ملازم و مردم من متفرق شدند
او هم درین وقت از خدمت من جدائی اختیار نمود بعد از جلوس از روی مروت تفصیلات او را در نظر نیاورده در صوبه بنگاله حکم
جاگیر کردم و از انجا اخبار رسید که اشال ابن فتنه جو بیان را درین ولایت گذاشتن لائق نیست به قطب الدین خان حکم رفتم که او را
بدرگاه بفرستد و اگر خیال فاسد باطل کند به سزار ساند خان مشارالیه او را بواجبه می شناخت با مردمی که حاضر بودند بجز رسیدن
حکم بردوان که جاگیر او بود ایلغار نمود و او چون از رسیدن قطب الدین خان خبردار میشد تنها با دو جلودار با استقبال متوجه میگردد
بعد از رسیدن و در آمدن بمیان فوج خان مشارالیه مردم او را فرد میگیرند او چون فی الجمله ازین روش قطب الدین خان بد منظره
شده بود از روی فریب میگوید که این چه روش تو برگشت خان مذکور مردم خود را منع کرده تنها با و همراه میشود که مضمون حکم را
خاطر نشان سازد درین وقت فرصت جسته فی الفور شمشیر کشیده دوسه زخم کاری با دیرساند چون ابنه خان کشمیری که از حاکم زادها
کشمیر بخان مشارالیه نسبت و جهت تمام داشته از روی حلال گئی و مردانگی خود در آسانیده زخم کاری بر سر علی قلی می زند

و آن متفنی شمشیر سخی بانه خان زده زخمش کاری می افتد چون قطب الدین خان را باین حالت دیدند مردم هجوم آورده اورا پاره پاره ساختند و به جهنم فرستادند امید که همیشه در جهنم جاست آن بد بخت رو سیاه بوده باشد. بانه خان بهمانجا شهادت یافت و قطب الدین خان کو که بعد از چهار پسر در منزل خود بر حجت انزلی پوشت ازین خبر ناخوش چه نویسم که چه مقدار متالم و آزرده گشتم قطب الدین خان کو که بمنزله فرزند عزیز و برادر مهربان و یار یکجست من بود تقدیرات الهی را چه توان کرد رضا به قضا داده صبر را پیش نهاد همت خود ساختم بعد از رحلت حضرت عرش آشیانه و شفقار شدن آن حضرت مثل دو قضیه که فوت مادر قطب الدین خان کو که و شهادت یافتن او بوده باشد بر من نه گذشته است هر روز جمعه ششم ربیع الآخر به منزل خرم که در آورده باغ ساخته بود و الحقی عمارت است خوش و بس موزون رفتم اگر چه سنت پدرم این بود که در هر ساله دو مرتبه مطابق سال شمسی و سال قمری خود را وزن میفرمودند و شاهزادها را در همین سال شمسی بوزن درمی آوردند غایتا درین سال که ابتدا اے شانزدهم قمری بود ازین فرزند خرم جوگیان و منجمان بعرض رسانیدند که فی الجمله گرانی طالع در سال مذکور واقع است و مزاجش نیز از حد اعتدال منحرف گشته بود فرمودم که اورا به طلا و نقره و سایر فلزات بدستور معموده وزن نمودند و به فقر او را باب احتیاج زرند کو تقسیم نمودند تمام آن روز به منزل بابا خرم نخوری و خوشحالی گذشت و اکثر پیشکشها اے او پسندیده افتاد و چون خوبیا اے کابل را در یافته اکثر میوه هایش خورده شده بود بنا بر بعضی مصلحتها و دور اے از پای تخت روز یکشنبه چهارم ماه جمادی الاول حکم کردم که پیشخانه به جانب هندوستان بیرون برند بعد از چند روز از شهر برآمده جلگه سفید سنگ محل ریات جلال گشت اگر چه هنوز انگور به کمال نرسیده بود اما پیش ازین مکرر انگور خوب کابل خورده شده بود اقسام انگور خوب میشود مخصوص صا جے و کششی شاه الوهم میوه خوش خوار خوش چاشنی است نسبت به دیگر میوه ها بیشتر میتوان خورد من در یک روز تا صد و پنجاه دانه ازان خورده ام مراد از شاه الو کیلاس است که در اکثر جاهای ولایت میشود چون کیلاس به کیلاس که از نامها اے چلیاسه است مشبه میشود حضرت والد بزرگوارم آنرا شاه آلو نام کردند زرد آلو میوند خوب میشود و فراوان است غایتا در باغ شهر آرا درختیست که آنرا میرزا محمد حکیم عمومی من نشانده بود و بمیزانی مشهورست زرد آلو این درخت بسته به دیگر زرد آلو ها ندارد و شفا لوهم بنایت نفیسی و بالیده میشود از اسالف شفا لو آورده بودند و حضور خود وزن نمودم برابر بست پنج رو پیسه که شصت و هشت مثقال معمول است بوزن درآمده با وجود لطافت میوه های کابل سبکی کم در ذائقه من لذت آن به ندرت دارم و برگزیده مابین در جاگیر مهابت خان مرحمت شد عبد الرحیم نسبتی احدیان به منصب بنقصدی دات و دولیست سوار سرفراز گردید مبارک خان سروالی به فوجداری سرکار حصار تعین یافت فرمودم که پسران فریدون بر لاس را در صوبه آله آباد جاگیر نمایند و چهار و نیم ماه مذکور را رادت خان

برادر آصف خان را بہ منصب ہزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساختہ خلعت خاصہ و اسب عنایت نمودہ خدمت بخشی گری صوبہ
پٹنہ و حاجی پور را با و مرحمت کردم و چون قوریگی من بود بدست او شمشیر مرصع بہت فرزند اسلام خان صاحب صوبہ ولایت مذکور
فرستادم و در وقتیکہ می رفتیم در حوالی علی مسجد و غریب خانہ عنکبوت کلائے را کہ در جنبہ برابر بنجر جنگ بود دیدم کہ گلوے مار را
بد رازی یک نیم گز خفہ کردہ اورا نیم جانے ساختہ است بہت تماشا ساختے توقف نمودم بعد از لمحہ جان داد در کابل بمن رسید
کہ در زمان سلطان محمود غزنوی بچوالی ضحاک و بامیان شخصے خواجہ یاقوت نام وفات یافتہ در غارے مدفون ست و جسد او تا حال
از یکدیکہ نپاشیدہ بسیار غریب نمودیکے از واقعہ نویسان معتقد خود را با جراحے فرستادم کہ بغار مذکور رفتہ احوال را چنانچہ باشد ملاحظہ
کردہ خبر شخص بیا ورنہ آمدہ بعرض رسانید کہ نصف بدن او کہ بہ زمین متصل است اکثر از یکدیکہ فرو ریختہ و نصفے دیگر کہ بہ زمین نرسیدہ
بحال خود است ناخن دست و پاموے سر نہ ریختہ موے ریش و برودت تا یک طرف بینی فرو ریختہ از تارخیکہ بر در آن غار نقش
کرده اند چنین ظاہر میشود کہ وفات او پیشتر از زمان سلطان محمود بوده است کسی این سخن را باو افعی نمیداند روز پنجشنبہ پانزدہم
ارسلان بے حاکم قلعه کاہرہ کہ از نوکران میانہ ولی محمد خان والی توران بودہ آمدہ ملازمت کرد ہمیشہ شنیدہ میشد کہ میرزا حسین
پسر شاہرخ میرزا را اوزربکان کشتہ اند درین ایام شخصے آمدہ عرضداشتہ بنام او گذرانید و لعل پیازی رنگ کہ بصد روپیہ می ازیر
برسم پیشکش آوردہ بود ارادہ داشتہ عاآنکہ فوجے بہ ملک تعیین گرد تا بدخشان را از دست اوزربکان بر آورد کہ خبر مرصع بہت
او فرستادہ شد فرمان صادر گشت کہ چون ریات جلال درین حد و دزدول دارد اگر فی الواقع میرزا حسین پسر میرزا شاہرخ
توئی او سے آنکہ بہ خدمت شتابے تالتمسات و مدعیات ترا بر آوردہ روانہ بدخشان سازیم و ولک روپیہ بہت خرج لشکرے
کہ بہ ہمراہی مہاسنگہ ورامد اس کہ بر سر نمردان نگیش تعین یافتہ بودند فرستادہ شد کہ روز پنجشنبہ بیت دوم ببالا حصار رفتہ
تماشاے عمارات آنجا نمودم جائیکہ قابل نشیمن من باشد بود فرمودم کہ این عمارات را دیران کنند و محل دیوان خانہ بادشاہان
ترتیب دہند در ہمین روز از استالف شفقناوے آوردند برابر سر بہ بگلانے کہ تا حال باین گلانے شفقناویدہ نشدہ بود فرمودم
کہ بوزن در آوردند بقدر شصت و سہ روپیہ اکبری کہ شصت تولہ بودہ باشد برآمد چون دو نصف کردم دائہ او نیز دو نصف شد و مغز آن شیرین بود در کابل
ازین بہتر میوہ از اقسام میوہ ہائے سرد رختی خوردہ نشد کہ در بیت و تجسم از مالوہ خبر رسید کہ میرزا شاہرخ عالم فانی را دواع
نمود آمد تعالے او را غرق رحمت خود گرداناد از ان روزے کہ بہ خدمت والد بزرگوارم آمد تا وقت رحلت از و امرے لفعول
نیامد کہ باعث غبار خاطر اشرف گرد و ہمیشہ مخلصانہ خدمت میکردم مرزا سے مذکور بحسب ظاہر چہار پسر داشت حسن و حسین کہ از یک

شکم برآمده بودند حسین از بر پا نور گریخته از راه دریا بعراق رفت و از انجا به بدخشان میگویند که هنوز هست چنانچه پاره از سخنان او
و کس فرستادن او نوشته شد اما هیچکس به تحقیق نمیداند که این همان میرزا حسین است یا بدخشان بدستور دیگر میرزایان جلی این
تیز بر این نکته میرزا حسین نام نهاده اند از زمانه که میرزا شاهرخ از بدخشان آمده سعادت ملازمت پدرم دریافت تا حال که قریب
بیست و پنج سال بوده باشد بچند وقت بدخشان بنا بر جفا و آزاری که از اوزبکان دارند بدخشی پسر را که فی الجمله چهره و نمود
داشته باشد و آثار نجابتی در ظاهر به پسر میرزا شاهرخ و نیز از میرزا سلیمان شهرت داده جمعی کثیر از او یاقات متفرقه و کوستانی
بدخشان که آنها را غریبه میگویند بر سر او جمع میشوند و با اوزبکان خصمه و منازعه و مجادله نموده بعضی از ولایات بدخشان را از تصرف
آنها برمی آورند و اوزبکان هجوم آورده آن میرزای جلی را بدست درمی آورند و سر او را بر سر نیزه نهاده در تمام ملک بدخشان میگردانند
و بعضی بدخشان قندهار و گزتا پگاه کرده میرزای دیگر بهر ساینده اند تا حال چند میرزایان کشته شده باشند بخاطر میرسد که تا از
بدخشان اثر و خبر خواهد بود این هنگامه را گرم خواهند داشت پسر سوم میرزا میرزا سلطان است که صورتاً و سیرتاً از جمیع اولاد میرزا
ایمان تمام دارد و من او را از والد بزرگوار خود التماس نموده در خدمت خود نگذاشته و به تربیت احوال او پرداخته او را از حبل
فرزندان میدانم در جمیع اوضاع و اطوار هیچ نسبتی به برادران خود ندارد و بعد از جلوس او را به منصب دویزازی ذات و هزار
سوار سر فرزند ساختیم و به صوبه مالوه که جاسی پدر او بود فرستادم پسر چهارم بدیع الزمان است که او را همیشه در خدمت خود میداشت
به منصب هزارزی ذات و پانصد سوار سر فرزازی یافت تا به کابل آمده بودم شکار قمرغ واقع نه شده بود چون ساعت توجه
به هندوستان نزدیک شد و شوق شکار آهسته سرخه بر طبیعت غالب بود فرمودم که کوه فرق را که از کابل هفت کرده بوده باشد
به تعجیل قبل نمایند و روز سه شنبه چهارم جمادی الاول به شکار متوجه شدیم قریب صد آهوی قمرغ در آمده بود نصف آن شکار شده باشد
بغایت شکار گرمی دست بهم داد و پنج هزار روپیه به انعام رعایا که در شکار قمرغ حاضر گشته بودند مرحمت نمودم در همین روز به منصب شیخ
عبدالرحمن پسر شیخ ابوالفضل پانصد سوار اضافه حکم شد که دویزازی ذات و سوار بوده باشد و روز پنجشنبه ششم به تختگاه حضرت فردوس
مکانی رفتم چون فردای آن از کابل برمی آمدم امر در را چون عرفه عید دانسته در آن سرزمین فرمودم که مجلس شراب ترتیب دهند
و آن خوشه را که در سنگ کنده بودند پر از شراب سازند به مجموع قربان و بنده های که در مجلس حاضر بودند پیاپی داده شد بان
خوشحالی و شگفتگی کم روزی شده باشد و روز جمعه هفتم بعد از گذشتن یک پیر به مبارکه و خوری از شهر برآمده جلگه سفید سنگ
محل نزول گشت از باغ شهر آتا جلگه مذکور هر دو دست را از قسم زر و دلب و چون که نصف و ربع روپیه بوده باشد بر فقرا و مسکین

پاشیدم درین روز و قتی که به نیت بر آمدن از کابل بر فیل سوار میشدم خبر صحت امیرالامرا شاه بیگ خان رسید خبر تندرستی این
دو بنده عمده را بر خود بفال مبارک دانستم روز سه شنبه یازدهم از جلگه سفید سنگ یک کرده کوچ نموده بگرامی منزل شد تا ش بیگ خان
در کابل گذاشتم که تا آمدن شاه بیگ خان بواجبی از شهر و نواحی خبردار باشند روز سه شنبه هیزدهم از منزل چاک دو نیم کرده براه دوازده
میل نموده بر چشمه که بر کنار آن چهار چنار است نزول واقع شد هیچ کس تا غایت در صد و ترتیب این سر منزل نشده از حالت و قابلیت
آن غافل افتاده اند بسیار به کیفیت جایست و قابل آنست که در و عمارت و جائی بسازند در همین منزل شکار قمرغه دیگر واقع
شد تخمیناً یک صد و دوازده آهو و غیره شکار شده باشد بیست و چهار آهو و رنگ و پنجاه آهو و سرخه و شانزده بز و کوهی
تا حال من آهو و رنگ را ندیده بودم الحق که عجب جانور خوش شکل است اگر چه آهو و سیاه هندوستان بسیار خوش بخت
نظر در می آید غایتاً این آهو و رنگ را بست و ترکیب و نمود و دیگر است فرمودم که قوچ و رنگ را وزن کردند قوچ یک من و سی
و سه سیر بر آمد و رنگ دو من و ده سیر رنگ باین کلان چنان پدید که ده دوازده سگ دهنده تیزنگ بعد از آنکه مانده شده بودند
اورا به صد هزار محنت گرفتند از گوشت گوشت گوشت گوشت به لذت آهو و رنگ نمی باشد در همین موضع شکار
کلنگ نیز شد اگر چه از خسرو مکر اعمال ناشایسته بوقوع آمد و قابل هزار گونه عقوبت بود مهربانی نگذاشت که قصد جان
او نمایم بآنکه در قانون سلطنت و طریق جهان داری مراعات این امور ناپسندیده است چشم از تقصیرات او پوشیده او را
در نهایت رفاقت و آسودگی نگاه میداشتند ظاهر شد که او کسان نزد بغضه او باش تا عاقبت اندیش می فرستاد و آنها را به فساد
و قصد من ترغیب نموده بوعده های امیدوار می ساخته است جمعی از تیره روزگاران کوتاه فکر بیکدیگر اتفاق نموده میخواستند که در شکار
که در کابل و اطراف آن واقع میشد قصد من نمایند از آنجا که کرم و حفظ الله تعالی حافظ و پاسبان این طائفه علیه است توفیق انیمتی
نمی یابند روزی که سرخاب محل نزول گردید یکی از ان جماعت سر باز زده خود را به خواجه و لسی دیوان فرزند خرم میرساند و می گوید که
قریب به پانصد کس با فساد خسرو با فتح الله پسر حکیم ابو الفتح و نور الدین پسر غیاث الدین علی آصف خان و شریف پسر اعتماد الله و الله متفق
شده فرصت طلب و قابو جو و اند که قصد دشمنان و بدخواهان با و شاه نمایند خواجه و لسی این سخن را بخرم میرساند و او بے طاقت
شده انیمتی را در ساعت بمن گفت من خرم را دعای بر خور داری نموده در صد دکان شدم که مجموع آن کوتاه اند نشان را بدست
ور آورده بعقوبت های گوناگون سیاست نمایم باز بخاطر رسید که چون بر سر سفره انعم گرفت و گیر آنها باعث شورش و برنجوردگی اردو خواهم
همان سردار فقها و فساد را فرمودم که گرفتند و فتح الله را مفید و مجوس به معتمدان سپرده آن دو بے سعادت دیگر را با سه چهارم که عمده

آن سیاه رویان بودند بسیار سانسیدند قاسم علی کہ از ملازمان حضرت عرش آشیانے بود بعد از جلوس اورا بخطاب دیانت خانے
سرفراز گردانیدم و ایم فتح الدردانا و لتخواہ بازی نمود و در باب او سخنان مذکور میساخت روزے بہ فتح اللہ گفت کہ محلیکہ خسرو گرختہ
و حضرت اورا تعاقب می نمودند بہ من گفتی کہ پنجاب را بہ خسرو میباید داد و این بحث را کوتاہ کرد فتح اللہ منکر شد از طرفین رجوع
بسو کنند نموده مباہلہ کردند ازین گفتگو وہ پانزدہ روزہ گذشتہ بود کہ آن بے سعادت منافق گرفتار گردید و شامت سوگند و روع
کار خود ساخت و روز شنبہ بیست و دوم جمادی الاول خبر فوت حکیم جلال الدین مظفر اردستانی کہ از خانوادہ حکمت و طبابت
بود رسید مدعی این معنی بود کہ نسبت من بہ جالینوس میرسد بہر تقدیر معالجات بے نظیر بود تجربہ او بر علم او زیادتی داشت چون
بغایت خوش قیافہ و خوش ترکیب بود و در ایام سادہ رویہا بہ مجلس شاہ طہاسب میرسد شاہ این مصرع را بر وی خواند۔

خوش طبعی ست بیاتنا ہمہ بیمار شویم

حکیم یاد علی کہ معاصر او بود در فضیلت بر ذریادتی داشت غایتا در علاج دین قدم و صلاح و پاکیزگی اطوار و اخلاق حکیم مذکور
زیادہ است دیگر اطبا سہ زبان نسبتے باوند اشتند و اسے طبابت بسیار خوبیا با او بود و اخلاص خاصی بمن داشت در لاہور خانہ
ساخت در غایت لطافت و صفا مکرراتماس نمود کہ اورا سرفراز سازم چون خاطر او بغایت عزیز بود قبول این معنی نمودم حکیم مذکور
قطع نظر از نسبت مصاحبت و طبابت در سرانجام مہات و معاملات دینا نیز دستے داشت چنانچہ در آلہ آباد دستے دیوان سرکار خود
کردم بنا بر کثرت دیانت در معاملات مہات بسیار سخت گیر بود و ازین رگزد مردم از سلوک او آزرده بودند قریب بہست سال قرعہ
ش داشت وہ بہ حکمت یک طورے خود را نگاہ میداشت در اثناے سخن کردن اکثر اوقات اورا سرفہ دست میداد کہ رخسارہ و
چشمہاے او سرخ میشدند و رفتہ رفتہ رنگ او بہ کبودی منجر میگشت مکرر باو گفتم تو طبیب دانائی چرا علاج کوفت خود نمی کنی بفرض رسانید
کہ قرعہ ش از ان بابت نیست کہ علاج آن توان کرد و در اثناے این کوفت یکے از خدمتکاران نزدیک او در میان او دیدہ کہ ہمہ روزہ
بخورون آن مقدار بود زہر داخل نمودہ بہ حکیم می خوردند چون این معنی ظاہر میگردد و در صد و علاج آن میشود و در خون کم ناکردن بسیار بہانہ
داشت ہر چند ضروری بود بحسب اتفاق شے بہ صحت خانہ میرود و سرفہ بر او غلبہ نمود و آن ریش و جراثیم شش او میکشاید چندان خون
از دہن و دماغ او روان میشود کہ مہوش گشتہ می افتد و آواز میبازد و از مہیب از و ظاہر میگردد و آفتابچی خبردار شدہ بہ صحت خانہ در می آید و ادرا
در خون آغشتہ دیدہ فریاد میکند کہ حکیم را کشتہ اند بعد از ملاحظہ ظاہر میگردد کہ در بدن او آثار زخم ظاہر نیست و همان قرعہ ش است
کہ منجر شدہ قلیح خان را کہ حاکم لاہور بود خبردار میسازند و این معاملہ را تحقیق نمودہ اورا بہ خاک میسازند و فرزند قلیح از و نمازد.

در بیست و چهارم میان باغ و فادیمه شکارے واقع شده و قریب چهل آهوسرخه کشته شده باشد ماده یوزے درین شکارگاه بدست
 افتاد زمینداران آنجا نعمانی و افغان شانی آمده گفتند که درین صد و بیست سال نه یاد داریم و نه از پدران خود شنیده ایم که درین
 سرزمین یوزیده باشند و دوم جمادی الآخر در باغ و فادیمه منزل شد و مجلس وزن شمسی منعقد گشت در همین روز از سلطان بن نام ادرجی
 که از سرداران و امرای عبداللہ خان بود و درینولا حکومت قلعہ کامرو با و تعلق داشت قلعہ را بر تافته سعادت ملازمت دریا
 چون از روے صدق و اخلاص آمده بود و او را به خلعت خاصه سرفراز گردانیدم و از یک سادہ پرکار بیست قابلیت تربیت در عاقبت
 دارد چهارم ماه حکم شد که عزت خان حاکم جلال آباد شکارگاه دشت اورنہ را قمرغہ نماید قریب بہ صد صد جانور شکار کرده شد
 سی و پنج قوچ و قوشقی بیست و پنج دار علی نو و دو بو علی پنجاه و پنج سفیدہ نو و پنج چون میان روز بود کہ بہ شکارگاه رسیدیم و ہوانی محلہ
 گرمی داشت سگان تازی خوب خوب ضایع شدند وقت دوایندن سگ صباح یا آخر روز است و روز شنبہ دوازدهم در سرا
 اکورہ نزول شد درین منزل شاہ بیگ خان با جمیعت خوب آمدہ ملازمت نمود از تربیت یافته ہاے پدر بزرگوار من حضرت
 عرش آشیانی است بذات خود بسیار مردانہ و صاحب تردد است چنانچہ مکرر در زمان دولت پدرم شمشیر ہاے نمایان زدہ
 و در ایام جوانی من قلعہ قندھار را در برابر افواج داراے ایران خوب نگاہ داشت و تا یک سال قبل بود تا آنکہ افواج
 قاہرہ بہ ملک اورسیدند سلوکش با سپاہی امرایانہ از روے قدرت نیست بہ محض حملین کہ در جنگ با او موافقت نمودہ اند تا
 بمانند باز بسیارے از نوکران میکشد و این معنی اورا در نظر سبک میدارد مگر رازین سلوک اورا منع نمودہ ام چون جبلی اوشدہ بود
 قائدہ بران مرتب نہ گشت و روز دوشنبہ چہار دہم ہاشم خان را کہ از خانزادان این دولت ست بہ منصب سہ ہزاری ذات
 و دہ ہزار سوار سرفراز ساختہ صاحب صوبہ ولایت اودیشہ ساختم در ہمین روز خبر رسید کہ بدیع الزمان پسر میرزا شاہرخ کہ در ولایت
 ماوہ بود از روے نادانی و خورد سالی بانسا و جمعی از قفقہ جویان روانہ میشود کہ خود را بہ ولایت رانا رسانندہ اورا بہ بنیہ عبداللہ خان
 حاکم آنجا ازین معنی آگاہے یافتہ تعاقب او نمایند و در اثناے راہ اورا گرفتہ بدیخت چندے را کہ درین امر با و متفق بودہ اند قتل
 میرساند حکم شد کہ اہتمام خان از اگرہ روانہ گشتہ میرزا را بہ درگاہ آورد و در بیست و پنجم ماہ مذکور خبر رسید کہ امام قلی خان برادرزادہ
 ولی خان حاکم ماوراءالنہر میرزا حسن نامی را کہ بہ پسرے میرزا شاہرخ شہرت یافتہ بود میکشد مجلا کشتن فرزندان میرزا شاہرخ از
 عالم کشتن دیوشدہ است چنانچہ میگوبند کہ از ہر قطرہ خون او دیو دیگر پیای میشود و در مقام دھکہ شیرخان افغان کہ در وقت رفتن
 اورا در پشاور بہجت محافظت کوتل خیبر گذاشتہ بودیم آمدہ ملازمت کرد و در حفظ و حراست راہ تفصیر نہ کردہ بودہ است ظفرخان دلد

از پنجان کو که کوچایندن افغانان ذره راک و جماعت کهنان که در حوالی اُنک دیاس و آن نواحی مصدر انواع قباچ بودند مأمور
گشته بود بعد از انصرام آن خدمت و بر آوردن آن مفسدان که قریب بصد هزار خانه بودند و در آن ساختن آنها به جانب لاهور
در همین منزل به سعادت ملازمت سرفراز گردید و ظاهر شد که آن خدمت را چنانچه باید تقدیم رسانیده بوده است چون ماه رجب
که مطابق آن آبان ماه الهی بوده در رسید و معلوم شد که از ماه های مقرر وزن قمری و الد بزرگوار نیست مقرر ساختم که قیمت
مجموع اجناسی را که در سال شمسی و قمری خود را بدان وزن میفرمودند حساب نمایند و آنچه شود آن مبلغ را به شهرهای کلان قلمرو
فرستاده بجهت ترویج روح مظهر نور آنحضرت بار باب احتیاج و تقسیم نمایند مجموع یک لک روپیه شد که سه هزار تومان ولایت
عراق است و سه لک حاکم حساب اهل ماوراءالنهر بوده باشد آن مبلغ را مردم معتبر در دوازده شهر عمده مثل آگره و دہلی و لاهور و
گجرات و غیره قسمت نمودند و روز پنجشنبه سیوم ماه رجب فرزند صلاحیت خان را که کم از فرزندان حقیقی نیست به خطاب خانجانی ایتناز
بخشیدم و فرمودم که او را در فرامین و احکام خانجانی می نوشته باشند و خلعت خاصه و شمشیر مرصع نیز عنایت شد و شاه بیگ خان
بخاندوران مخاطب ساخته که خنجر مرصع و قیل مست و اسب خاصه مرحمت نمودم و تمام سرکار کابل و تیره و ننگش و ولایت سواد
بجور و دفع رافع افغانان آنحد و دو جاگیر و فوجداری او مقرر شد و از بابا حسن ابدال مرخص گشت و امداس کچوا به رانیر فرمودم
که درین ولایات جاگیر نموده داخل ملکبان این صوبه بسازند منصب کشن چند ولد موند راجه را سزای ذات و پانصد سوار
ساختم فرمانی بمرتضی خان حاکم گجرات در قلم آمد که چون از صلاح و تفصیلت و پرستیزگاری پسر میان و حبیب الدین به من
رسیده است مبلغی از جانب بابا و گد را بنده از اسماعی الهی اسمی چند که مجرب بوده باشد نویسانیده بفرستند اگر توفیق
ایزدی رفیق شود بدان مداومت نمایم قبل ازین ظفر خان را به بابا حسن ابدال به جمع آوردن شکار رخصت کرده بودم شاخ بندی
کرده بود بیست و هفت آهوس سرخه و شصت و هشت آهوس سفید و در شاخ بند درآمده بود بیست و نه آهوس و من خود
به تیر زدم و پر دیر و خرم هم چند را به تیر انداختند و دیگر خالصان و نزدیکان حکم شد که آنها هم تیر اندازی نمایند خانجانی از همه تیر خیز
انداخت هر آهوس که زود بر سر تیر رفت در چهاردهم ماه باز ظفر خان و مراد دل پندی قمره ترتیب داده بود یک آهوس سرخه را از پله
دور به تیر زدم و از رسیدن تیر و افتادن آهوس بسیار شگفته شدم سی و چهار آهوس سرخه و سی و پنج آهوس فرا تو بردم که بزبان
هندی او را چکاره میگویند و دو خوک شکار شد در بیست و یکم قمره دیگر به سعی و اهتمام بلال خان در سه کرد به قلعه رهناس دست
بهم داده بود و دیگران سرادق غرت را درین شکار همراه برده بودم شکار بخوبی شد به شگفتگی تمام گذشت و بیست و نه آهوس از سرخه و سفید

شکار شده بود از ریه تاس که کوه هاے آن ازین آمو دارد گذشته سواے که چاک و نندنه در تمام هندوستان جاے دیگر زین نوع
 آموے سرخه نیست گفتم چندے رازنده گرفته نگاه دارند که شاید چندے از آنها بجهت تخم زنده به هندوستان برسند بیست و پنجم
 در حوالی ریه تاس شکار دیگر شد درین شکار نیز بمشیره هاے و اهل محل همراه بودند قریب بعد آمو سرخه شکار شدند که گشت که شمس خان
 عموی جلال خان لکهر که درین نواحی پیداشد با وجود کلان سالی به شکاری گونہ رغبتی دارد که جوانان خردسال را آن شوق و شغف بنا
 چون طبعش را به فقر و وریشها مائل شنیدیم بخانه او رفتیم و طبع و طورش خوش آمد و هزار روپیه با دو مواری بهمین مبلغ زر بزنان و فرزندان
 او داده پنج ده دیگر که محاصل کلی داشت در وجه مدد معاش او مقرر نمودم تا از روستا رفاهیت و جمعیت خاطر اوقات بگذرانیده باشد.
 ششم ماه شعبان در مقام چند اله امیرالامرا آمده ملازمت نمود از صحت یافتن او خوشحال شدم جمیع اطباء هندو مسلمانان متعارف مردان
 او داده بودند الله تعالی به فضل و کرم خود او را تشریف شفا از زانی فرمود تا اسباب پرستان شیت ناشناس را معلوم گردد که قادر بر کمال
 هر روز و شوار که ظاهربنیان اسباب گزین دست از آنها برداشته باشند بمحض لطف و مرحمت ذاتی خویش علاج و درمانی میتوان کرد و
 در بهمین روز راے راے سنگه که از امرای معتبر راجپوت ست رسید به سبب تقصیرے که از دور قصبه خسرو بوقوع آمده بخلت زده
 و شرمسار در جاد مقام خود میگشت بوسیله امیرالامرا سعادت ملازمت دریافت و گناه او بعبو مقرون گردید در حینیکه از اگره بغرم تعاقب
 خسرو برآمد او را از غایت اعتماد با اگره گذاشته مقرر کردم که چون محلها طلب شود همراهی نماید بعد از طلب محل دوسه منزل آمده در موضع
 متعارف بمحض شنیدن سخنان اراجیف از محل جدا شده به محل و وطن خود رفت و بخاطر گذرانید گفته و شیرشے بمیان در آمده به بنیم که بنجر
 به کجا خواهد شد که نیم کار ساز بنده نواز آن قصبه را در عرض اندک روزے صورت داده سلاک جمیع شیت آن نفسه ان را از هم پاشاید
 و این حرامگی برگردان او ماند بجهت خاطر امیرالامرا فرمودم که همان منصبے که داشت بحال خود باشد و جاگیر او مسلم و برقرار دارد و سلیمان بیگ
 را که از ملازمان ایام شاهزادگی بود بخطاب ندای خانی سر بلند ساختیم روز و شبینه دوازدهم باغ دل آمیز که بر کنار دریاے راوی
 واقع است منزل شد و الله خود را درین باغ ملازمت نمودم میرزا غازی که در سرداری لشکر قندهار عهد رخدات پسندیده گشته بود
 ملازمت نمود عنایت بسیار با و فرمودیم روز سه شنبه سیزدهم به مبارکی داخل لاہور شدم روز دیگرش میرخلیل الله دلد غیاث الدین محمد میر
 میران که از اولاد شاه نعمت الله دلی بود ملازمت نمود و در دولت شاه طماسپ در تمام قلمرو او به بزرگی این سلسله سلسله نبود چنانچه
 خواهر شاه جانش بیگم نام در خانه میر نعمت الله پدر میر میران بود و دخترے که از ایشان بهر سیده شاه به پسر رشید خود اسمعیل میرزا
 خواستگاری نمود و پسران میر میران را دادا ساخته دختر خود را به پسر کلان او که هم نام پدر کلان خود بود داده دختر اسمعیل میرزا که از

خواهرزاده شاه بهمرسیده بود به پسر دیگرش میرخلیل آمدند که نسبت کردند بعد از فوت شاه رفته رفته خرابها باین سلسله راه یافت
تا در عهد دولت شاه عباس یکبارگی متاصل گشتند و الماک و اسبابی که داشتند از دست آنها بیرون رفت دیگر در جاد مقام خود
توانستند بود میرخلیل آمد به ملازمت من آمد چون در راه مختلها کشیده بود و آثار اخلاص از احوال او ظاهر گشت شمول عواطف
بیا. ربیع گردانیده دو از ده هزار روپیه نقد با و مرحمت فرمودیم و به منصب هزاری ذات و دولت سوار سرفراز گردانیده حکم جاگیر
کردم به دیوانیان حکم شد که منصب فرزند خرم را موافق بهشت هزاری ذات و پنجاه سوار اعتبار نموده جاگیر در حوالی اوچین و سرکا
حصار فیروزه تنخواه دهند روز پنجشنبه بیست و دوم حسب الاتماس آصف خان بابل محل بخانه او رفتیم و شب در آنجا گذرانیده روز
دیگر پیشکشهای خود را در نظر گذرانیده تاده لک روپیه از جواهر و مرصع آلات و اقمشه و فیلان و اسپان سامان نموده بود چند قطعه
لعل و یاقوت و چند دانه مروارید و باقی اقمشه و چند پارچه چینی و نفقوری و خطائے معروض قبول افتاده تمهید با و بخشیدم مرضی خان از
گجرات انگشتری که از یک قطعه لعل خوش رنگ خوش فماش خوش آب رنگین و نگین خان و حلقه آنرا تراشیده بودند بوزن یک نیم
تاناک و یک سرخ که یک شقال و پانزده سرخ بوده باشد بطریق پیشکش فرستاده بود از نظر گذشت و بغایت پسند خاطر افتاد تا
امروز چنین انگشتری شنیده نشده بود که بهرست هیچک از سلاطین درآمده باشد یک قطعه لعل شش سرخ هم که دو تاناک و پانزده
سرخ وزن داشت بیست و پنجاه هزار روپیه قیمت نمودند فرستاده بود انگشتری نیز همین مبلغ قیمت شد در همین روزها فرستاده شریف
که با عوضه داشت و پرده در خانه کعبه به ملازمت رسید اظهار اخلاص بسیار نموده بود پنج لک دام که هفت و هشت هزار روپیه بوده با
فرستاده مذکور مرحمت شد و مقرر نمودم که موازی یک لک روپیه بجهت شریف از تحفه های نفایس هندوستان روانه سازند و روز
پنجشنبه دهم ماه میرزاغازی را به منصب پنجاه هزاری ذات و سوار سرفراز ساخته با آنکه کل ولایت تھله جاگیر او مقرر بود پاره از صوبه ملتان
نیز به جاگیر او مقرر گشت و حکومت قندهار و محافظت آن ملک که سرحد هندوستان است بعهده کارروانی و حسن سلوک او مقرر گردید و خلعت
و شمشیر مرصع عنایت کرده رخصت دادیم میرزاغازی فی الجمله کمالی داشت شعر هم خوب میگفت و قاری تخلص میکرد این بیت از دست
اگر چه ام گر سبب خنده او شد چه عجب | ابرو خند که گریه رخ گلشن خندد

در پانزدهم پیشکش خانخانان بنظر درآمد چهل زنجیر فیل و پاره جواهر مرصع آلات و اقمشه و ولایت و پارچه که در دکن و آنحد و دهم می رسد
فرستاده بود و مجموع یک لک و پنجاه هزار روپیه قیمت شد میرزا رستم و اکثر بنده های تعینات صوبه مذکور دهم پیشکشهای خوب فرستاده
بودند چند فیل از آنجمله پسند افتاد و خبر فوت را که در گاکه از نو اختها سے پدر بزرگوارم بود در شیر دهم بهمن ماه رسید چهل سال زیاده

در ملازمت حضرت عرش آشیانه در جگر امرای منظم بود و مرقعه رفته پله منصب او به چهار هزار رسید پیش از آنکه سعادت ملازمت پدر
من در یابد از نوکران معتبر رانما و دس سنگه بود در عشره نوزدهم در گذشت به کنکاش سپاهگری خوب میر سید سلطان شه افغانی که طبعش
بشر و فساد آینه بود در خدمت خسرو میر و نسبت محبت تمام داشت چنانچه علت تمامه گرختن آن بے سعادت این مقصد بود
بعد از شکست و بدست افتادن خسرو جان به بکتا بیرون برده خود را بدامن کوه خضر آباد و آن حد و کشید آخر الامر بدست میر معسل
کرد و می آنجا گرفتار شد چون باعث ضلالت و خرابی این قسم سپهری شده بود حکم کردم که او را در میدان لاهور تیر باران کنند و کوری مذکور
بزیادتی منصب و خلعت نفخ و ممتاز گردید و بدست دهم شیر خان افغان که از بند هاست قیام من بود فوت شد تو ان گفت که خود قصد خود
کرد چه که به شراب مداومت تمام داشت بوعیکه در هر پیر چهار پیاله بریز عرق و آتشه میخورد و روزه رمضان سال گذشته قضا بود درین
سال به خاطرش رسید که ماه شعبان را عوض قضا رمضان گذشته روزه گرفته و ماه متصل روزه دار باشد از ترک عادت که طبیعت
ثانی ست ضعف پیدا کرد و آتشها مطلق بر طرف شد و رفته رفته ضعف قوی شده در پنجاه و هفت سالگی در گذشت و فرزند آن برادران
او را بقدر رحالت فاخته باره از منصب و جاگیر او را باینها مرحمت فرمودم و در غره شهر شوال به صحبت مولانا محمد امین که از مریدان شیخ محمود
اکمال ست رسیدم شیخ محمود مذکور از بزرگان وقت خود بوده اند و حضرت جنت آشیانه بپیشان عقیدت تمام داشتند چنانچه یک مرتبه
آب بردست ایشان ریخته اند مولانا شار الیه مرویت نیکذات و با وجود علایق و عوایق و راسته و بردش و شیوه فقر و شکستگی نفس آشنا
صحبت ایشان مرا بسیار خوش آمد بعضی در دها که بخاطر گره بودند مذکور ساختم نصلح ارجمند و سخنان دلپسند از ایشان شنیدم و خیلی تسلی خاطر یافت
هزار یکجه زمین بطریق مدد معاش و هزار روپیه نقد گذرانیده از ایشان و دلغ شدم و یک پیر از روز یکشنبه گذشته از لاهور به قصد توجه دارالخلافه
اگره بر آمدم قلیچ خان را حاکم و میر قوام الدین را دیوان و شیخ یوسف را بخشی و جمال الله را کووال ساخته هر یک را فرخور حالت خلعت مرحمت
نموده توجه مقصد گشتم و بیست و پنجم از دریاے سلطان پور گذشته در دو کردی نگو در نزد دل واقع شد و الد بزرگوارم از روزن بیست هزار
روپیه به شیخ ابو الفضل داده بودند که در میان این دو پیر گنه پله بسته آبشاره ترتیب دهند الحق در غایت صفاد طراوت سر منزله
سامان یافته است و بفر الملک جاگیر دار نکو در فرمودم که یک دست ابن پل عمارت و باغچه بسازد که آینده و رونده از دیدن آن محفوظ
شوند و شبیه دهم و یقعه وزیر الملک که پیش از جلوس سعادت خدمت من در یافته دیوان سرکار من بود بمرض اسهال در گذشت
در آخر عمر سپهر شوم قدمی در خانه او متولد گشت که در عرض چهل روز مادر و پدر خود را خورد در سن دوسه سالگی او هم یکطرف شد بخاطر رسید
که خانه وزیر الملک یکبارگی خراب نشود و منهور برادرزاده او را فاخته به منصب سرفراز ساختم غایتا بوسه عشقی از نومی آید و روز دوشنبه

چهاردهم در آشنای راه شنیده شد که در میان پانی پت و کرناال دوشیز است که آزار بسیار از آنها بر دین میرسد فیلان را جمع نموده روز
 هشتم چون بجا و مقام آنها رسیدم خود بر ماده فیل سوار شده فرمودم که فیلان را بر دور آنها بر طریق قمرغه ایستاده گردند هر دورا بعنایت
 آنی به تفنگ زده شیران درنده را که راه بر بنده های خدا بسته بودند دور کردم و روز نهم به بنده های محل نزول گردید و در منزل
 که سلیم خان افغان در ایام حکومت خود در میان آب چون ساخته بود و سلیم گده نام نهاده والد بزرگوارم آنجا را بر تفضی خان که دلی
 وطن اصلی اوست داده بودند فرود آمدیم خان مذکور مشرف بر دریا صنفه از سنگ ساخته در غایت لطافت و صفادریه آن عمارت
 متصل بآب چون نری مزج کاشی کار به فرموده حضرت جنت آشیانه ساخته اند که بآن هوا کم جاس باشد در ایامیکه حضرت
 جنت آشیانه در دلی تشریف داشتند اکثر اوقات آنجا نشسته با مصاحبان و مجلسیان خود صحبت میداشتند من چهار روز در آن
 سر منزل بسر برده با مقربان و نزدیکان مجلس شراب ترشید داده داد عیش و کامرانی دادم معظم خان که حاکم دلی بود پیشکشها گذراند
 دیگر جاگیر داران و اربابی و موالی که بودند بقدر رحالت خود پیشکشها و نذر ها سامان نموده بنظر در آورند خواستم که در پرگنه پالم که
 از مضافات بلده مذکور است و از شکارگاه های مقرر است طرح شکار قمرغه در انداخته چند روز بدین امر مشغول نمایم چون
 بعرض رسید که ساعت نزدیک شدن اگره بسیار نزدیک است و دیگر ساعتی درین نزدیک بیستم میرسد فسخ غریب نموده بهشتی
 شسته براه دریای متوجه گشتم و در بیستم ماه ذیقعد چهار پسر و سه دختر اولاد میرزا شاه رخ که به پدرم ظاهر نه ساخته بودند آوردند پس از
 به بند های معتبر و دختران را بخدمه محل سپردم که به محافظت احوال آنها قیام و اقدام نمایند و بیست و یکم ماه مذکور راجه مان سنگم
 که از قلعه رهناس که در ولایت پنه و بهار واقع است بعد از فرستادن شش هفت فرمان آمده ملازمت کرد او هم بطریق خان اعظم
 از منافقان و کمند گرگان این دولت ابد پیونداست آنچه اینها به من کرده اند آنچه از من نسبت باینها بوقوع آمد عالم السرا نزد اناست
 شاید هیچ کس از هیچکس نتواند گذرانید راجه مذکور یک صد زنجیر فیل از نرد داده بطریق پیشکش گذرانید غایتا کی هم لیاقت آن نداشت
 که داخل فیلان خاصه شود چون از رعایت کرده های پدر من بود تقصیرات او را بر روی او نیارده به عنایت بادشاهانه سرفراز ساخت
 درین روز جل سخنگو که میان شخص طوطی گفته آواز میکرد آوردند بعنایت غریب و عجیب نمود در ترکی این جانور را طوطی میگویند

جشن نوروز سوم از جلوس همایون

تباریخ روز نهم به بنده های محل نزول گردید و در منزل
 که سلیم خان افغان در ایام حکومت خود در میان آب چون ساخته بود و سلیم گده نام نهاده والد بزرگوارم آنجا را بر تفضی خان که دلی
 وطن اصلی اوست داده بودند فرود آمدیم خان مذکور مشرف بر دریا صنفه از سنگ ساخته در غایت لطافت و صفادریه آن عمارت
 متصل بآب چون نری مزج کاشی کار به فرموده حضرت جنت آشیانه ساخته اند که بآن هوا کم جاس باشد در ایامیکه حضرت
 جنت آشیانه در دلی تشریف داشتند اکثر اوقات آنجا نشسته با مصاحبان و مجلسیان خود صحبت میداشتند من چهار روز در آن
 سر منزل بسر برده با مقربان و نزدیکان مجلس شراب ترشید داده داد عیش و کامرانی دادم معظم خان که حاکم دلی بود پیشکشها گذراند
 دیگر جاگیر داران و اربابی و موالی که بودند بقدر رحالت خود پیشکشها و نذر ها سامان نموده بنظر در آورند خواستم که در پرگنه پالم که
 از مضافات بلده مذکور است و از شکارگاه های مقرر است طرح شکار قمرغه در انداخته چند روز بدین امر مشغول نمایم چون
 بعرض رسید که ساعت نزدیک شدن اگره بسیار نزدیک است و دیگر ساعتی درین نزدیک بیستم میرسد فسخ غریب نموده بهشتی
 شسته براه دریای متوجه گشتم و در بیستم ماه ذیقعد چهار پسر و سه دختر اولاد میرزا شاه رخ که به پدرم ظاهر نه ساخته بودند آوردند پس از
 به بند های معتبر و دختران را بخدمه محل سپردم که به محافظت احوال آنها قیام و اقدام نمایند و بیست و یکم ماه مذکور راجه مان سنگم
 که از قلعه رهناس که در ولایت پنه و بهار واقع است بعد از فرستادن شش هفت فرمان آمده ملازمت کرد او هم بطریق خان اعظم
 از منافقان و کمند گرگان این دولت ابد پیونداست آنچه اینها به من کرده اند آنچه از من نسبت باینها بوقوع آمد عالم السرا نزد اناست
 شاید هیچ کس از هیچکس نتواند گذرانید راجه مذکور یک صد زنجیر فیل از نرد داده بطریق پیشکش گذرانید غایتا کی هم لیاقت آن نداشت
 که داخل فیلان خاصه شود چون از رعایت کرده های پدر من بود تقصیرات او را بر روی او نیارده به عنایت بادشاهانه سرفراز ساخت
 درین روز جل سخنگو که میان شخص طوطی گفته آواز میکرد آوردند بعنایت غریب و عجیب نمود در ترکی این جانور را طوطی میگویند

بعثت سراسی محل که مقام فرح و شادمانی دوست انتقال نموده عالم را رونق دیگر بخشید و تاراج دیدگان سرما و ستم رسیدگان
خزان را بدستباری بهار خلعتها و نوروزی و قبا و سبزه و زری پوشانیده تلافی و تدارک نموده

باز فرمان آمد از سالارده | هر عدم را کاینچه خوردی بازده

در موضع رنگته که در پنج کوه واقع است مجلس نوروز منعقد گشت و در ساعت تحویل به فیروزی و خرمی بر تخت نشستم امراد
نزدیکان و سایر بنندگان بلو از م مبارک باد و قیام و اقدام نمودند خانجمن را در همین مجلس به منصب پنجزاری ذات و سوار
سرفراز ساختم و حاجه جهان را به خدمت بخشی گری اختیار و ادم وزیر خان را از وزارت هو به بنگاله مغزول ساخته ابو الحسن شهابخانی
را بجای او فرستادم و نورالدین قلی کو تو ال اگر گشت چون مقبره منوره حضرت عرش آشیانه بر سر راه واقع بود بخاطر رسید که
اگر درین گذشتن سعادت زیارت ایشان را در یابم کوتاه اندیشان را بخاطر خواهد رسید که چون عمر عبور مرا آنجا واقع بود زیارت
نمودند خود فرار دادم که درین مرتبه به آگره داخل شوم بعد از آن به نیت زیارت چنانچه حضرت ایشان که بحجت حصول وجود من این
آگره تا بحیر پیاده توجه فرموده بودند من هم از آگره تا مقبره منوره ایشان که دو نیم کوه است پیاده رفتم این سعادت در یابم کار
میسر میشد که بسرا این راه را طے میکردم و دوپہر از روز شنبه پنجم ماه گذشته بساعت سه و متوجه آگره گشتم و موزی پنجزار روپہ از وزیر
از دوست پاشیده بدولت سراسی همایون که در درون قلعه بود داخل گردیدم درین روز راجه نرسنگ دیو یوز سفیدی آورده
آگره را بنید اگر چه دیگر انواع حیوانات پرند و چرند و جنس سفید که آنرا طویغان گویند پیدا میشد و غایتاً یوز سفید دیده نشده بود و خانها
او که سیاه میباشد بنیل رنگ بود و سفیدی بدن او نیز بگلگی میل داشت از جانوران طویغان آنچه من دیده ام شایع و باشد و شکوه
که در زبان پارسی لی فو میگوند و کنجشک و ذراع و کبک و دراج و پودنه و طاووس است اکثر اوقات در خوشخانه باز طویغون میباشد
موش بران طویغون هم دیده از جنس آمو سیاه تیره بغیر از هندوستان جای دیگر نمی باشد و آمو سیاه که بزبان فارسی
سفید میگوند طویغون مکرر بنظر درآمده است درین روزها زن پسر جوج باڈه که از امرای معتبر راجپوت است آمده ملازمت
کرد و سیل شیکش آورده بود که از آنها بغایت پسند افتاد در سرکار به پانزده هزار روپہ قیمت نمودند و داخل فیلان خاصه شد و تمام
اوراق گنج نهادم نهایت قیمت فیل پیش را بهای کلان هند از بست و پنجزار روپہ زیاده بلیا شد اما حالا بسیار گران شده
است زن را بخطاب سر بلند را سرفراز ساختم میران صدر جهان را به منصب پنجزاری ذات و یک هزار دپانهد سوار
و معظم خان را به منصب چهار هزار ذات و دو هزار سوار ممتاز گردانیدم عبد الله خان به منصب سه هزار ذات و پانهد سوار

سرفراز گشت مظفر خان و بهادور سنگه سرباک به منصب دوشیزاری ذات و سوار سوار اقبال یافتند ابو الحسن دیوان را هزار و پانصدی
و اعتماد الدوله را هزاری ذات و دو بیست و پنجاه سوار ساختم در بیست و پنجم راجه سورج سنگه طغانی فرزند خرم آمده ملازمت کرد شام
پسر عموی امرای مقهور را همراه آورد فی الحکله شعورے دارد سواری فیل را خوب میداند راجه سورج سنگه از شعراے هندی زبان
شاعرے همراه آورده بود در مدح من باین مضمون شعرے گذرانید که اگر آفتاب پسرے میداشت همیشه روزی بود و هرگز شب
نشد چرا که بعد از غروب آن پسر جانشین او میشد و عالم را روشن می داشت بحد العدد و المکنث که پدر شمارا خداے این نوع پسرے
گرامت کرد که بعد از شفقار شدن مردم ماتم که مانند شب استند آفتاب ازین رشک پسر که کاشکے مرا هم پسرے میبود که
جانشینی من کرده شب را به عالم راه نمیداد چنانچه از روشنی طالع و نور عدالت شما با وجود چنین واقعه آفاق چنان نورست که گویا شب
را نام و نشان نیست باین تازی مضمونے از شعرا هندی کم بگوش رسیده به جلد دے این مدح فیل با و مرحمت کردم راجپوتان شاعر
را چارن میگویند یکے از شعراے وقت این مضمون چنین نظم در آورده

اگر پسر داشتی جهان اندوز را	شب نه گشتی همیشه بودی روز را	از آنکه چون او بهفته افسر ز را	به نمودی کلاه گوشه پسر
شکر که بعد از چنان پدرے	جانشین گشت اینچنین پسرے	که ز شفقار گشتن آن شاه	کس به ماتم نه کرد جامه سیاه

روز پنجشنبه ششم محرم سنه ۱۱۸۰ جلال الدین مسعود که منصب چهار صد یزدات داشت دخالی از مردانگی نبود و در چند معرکه از دکارها بوقوع
آمد غایتا دخالی از خطبه نمود تخمینا در سن پنجاه و یا شصت سالگی بمرض اسهال فوت شد ایفون گذرانی بود ایفون را مثل پیر ریزه
ریزه کرده میخورد و مقرر بود که اکثر اوقات ایفون از دست مادر خود میخورد چون مرض او فوت گرفت و حالت مرگ ظاهر گردید مادرش
از نهایت محبت از همان ایفون که به پسر خود میخورد زیاد بر اندازده خورده بعد از گذشتن پسر به یکد ساعت او هم در گذشت تا فاته
این قدر محبت از هیچ مادرے بفرزند نشینده در میان هندوان رسم است که زنان بعد از فوت شوهران خواه بجهت محبت خواه حفظ ناموس
پدران و شرم خویشان خود را میسوزند اما از مادران مسلمان و هندوان مثل این کارے بطور نیایده در پانزدهم ماه مذکور اسپیکه سر آمد
اسپان من بود از روے عنایت به راجه مان سنگه مرحمت نمودم شاه عباس این اسپ با چند اسپ دیگر و تحفه لائق مصحوب منوچهر
که از غلامان معتبر شاه است بحضرت عرش آشیانے ارسال نموده بود و از دادن این اسپ راجه آنقدر از خوشحالی و شغف نمود که اگر
ملکته باو عنایت میکردم معلوم نبود که این قدر شادی نماید و قیام آورده سه چهار ساله بود و در هندوستان ترقی نمود چنانچه جمیع بندهاے
در گاه از منزل و راجپوت با اتفاق معروض داشتند که از عراق مثل این اسپ به هندوستان نیایده است چون والد بزرگوارم ولایت

خاندهیس و صوبه دکن را به برادر دم دانیال مرحمت نموده به آگره مراجعت میفرمودند از روستای مرحمت باد حکم شد که یک پیر که خاطر خوا
 تو باشد از من بطلب او وقت یافته این اسپ را التماس نمود بدین جهت باو عنایت فرمودند و روز سه شنبه بنیم عرض داشت اسلام خان
 شریک خیر فوت جهانگیر قلی خان صاحب صوبه بنگاله که غلام خاص من بود رسید بنا بر جوهر ذاتی و استعداد فطری در جرگه امرای
 کلان انتظام داشت از فوت او خیل از رده خاطر گشتم حکومت بنگاله و تالیقه شاهزاده جهاندار را بفرزند اسلام خان مرحمت کردم و
 افضل خان را بجای او صاحب صوبه ولایت بهار ساختم و پسر حکیم علی را که بحسب بعضی خدمات به برابری پور فرستاده بودم آند به بازگشت
 چند کرناٹک همراه آورد که نظیر و عدیل خود داشتند چنانچه یکی از آنها بده گوئی که هر یک برابر نارنجی بود و یک برابر تنج و یک برابر سنج
 آنچنان بازی میکرد که با وجود خورده و بزرگی یکی خطانمی شد و همچنین از اقسام بازیها آنچنان میکرد که عقل حیران میگشت در همین روزها
 درویش از سرانندپ آمده جانورهای غیر مکرر آورد و یونک نام ردی پشت بره کلان مشابست تمام دارد و هیأت مجموعی او به سیمون
 شبیه است اما دم ندارد و حرکاتش به سیمون سیاه بے دم که بزبان هندی بن مانس میگویند بنیاید چشبه او برابر سیمون بچه دوسه ماهه
 باشد پنج سال پیش این درویش بوده است معلوم شد که ازین کلان تر نمی شود و خورش او شیرست کیکه هم میخورد چون بغایت
 عجیب نموده به مصوران فرمودم که شبیه او را با حرکات مختلف کشیدند خیلی در نظر ما که به بنیاید درین روز میرزا فریدون بر لاس
 به منصب یکم را و پانصدی ذات و هزار و سه صد سوار سرفراز گردید و حکم شد که پانده خان نعل چون از تردد سپاهگیری به پای کبر سن
 افتاده است موافق دو هزار و سیصد و پانصدی ذات و پانصد سوار سرفراز گردید و منصب
 فرزند اسلام خان صاحب صوبه بنگاله بچهار هزار و سیصد سوار مقرر گشت و محافظت قلعه رهناس به کشور خان ولد قطب الدین
 کو که مفوض گردید اهتمام خان به منصب هزار و سیصد سوار سرفراز گردید و بخدست میر بجری و سامان نواره بنگاله تعیین یافت در
 غره صفر شمس الدین خان ولد اعظم خان ده زنجیر نعل پیشکش نموده به منصب دو هزار و سیصد سوار سرفراز گردید و خطاب
 جهانگیر خانی ممتاز گشت و ظفر خان به منصب دو هزار و سیصد سوار مقرر گردید چون دختر جگت سنگه پسر کلان راجه مان سنگه را
 خواستگاری نمودم تبارنج شانزدهم هشتاد هزار روپیه سابق بخانه راجه ند کو رجعت سرفرازی او فرستادم مقرب خان از بند
 کنایات پرده فرنگی ارسال داشت که تا غایت باین خوبی کار مصوران فرنگ دیده نشده بود در همین روزها عمه ام نجیب النساء بیگم
 در سن شصت و یک سالگی برضی سل و دوق بجوار رحمت از دی پو سندن میرزا والی پسر او را به منصب هزار و سیصد و دو سوار
 سرفراز گردانیدم و اتم نام حاجی ماوراءالنهری که مدت ها در روم بود خالی از معقولیت و معرفتی نیست خود را ابلیخ خود کار گفته در آگره

ملازمت کرد کتابت مجبوری نیز داشت نظر باحوال و اوضاع او کرده هیچکس از بنده های درگاه تصدیق باطلی بود و او نکردند از زمانه که
حضرت صاحب قرآن فتح روم کرده و ایلدرم بایزید حاکم آنجا زنده بدست افتاد و بعد از گرفتن مشکیش و تحصیل مال یکساله کل ولایت
روم قرار دادند که بدستور ملک مذکور را تصرف او باز گذارند در همین اثنا ایلدرم بایزید وفات یافت ملک را به پسر او موسی حلی حجت
کرده خود معاودت نمودند تا حال از جانب قیامه آنجا با وجود چنین احسانه کس نیامده و ایلچی نه فرستادند الحال چگونه باور توان کرد
که این شخص ما و اراکین منفرستاده خوندگار باشد اصلا این سخن معقول من نیفتاد و هیچکس بر صدق دعوی او گواهی نداد و بنا بر این
فرمودم که هر جا میخواست باشد بروید در چهارم ربیع الاول دختر جلالت سلطه داخل خدمت محل گردید و در منزل حضرت مریم زمانی مجلس
عقد و طوی منعقد گشت از جمله چیزهای که راجه مان سلطه همراه نموده شصت زنجیر قیل بود و چون دفع و رفع را ناپیش نهادیم شصت
بخاطر گذر ایندم که مهاجران را باید فرستاد و دوازده هزار سوار مکمل با سرداران کار دیده به همراهی او تعیین نمودم و سواران آن پانصد نفر
احد سوار و دویست سوار برق انداز پیاده پانویخانه مشتمل بر هفتاد و پنج کجمنال و شتر نال و شصت زنجیر قیل بدین خدمت معین گردید و دست
لک روپیه خزانه حکم شد که همراه این لشکر بوده باشد و در شانزدهم ماه مذکور میرخلیل الله پسر زاده میر نعمت الله بزرگدی که محلی از
احوال او و سلسله او پیش ازین نوشته شده بمرض اسهال درگذشت از سیما و آثار اخلاص مندی و درویش منزله ظاهر
بود اگر عمرش امان میداد و مدت در خدمت میگذرانید بمناسبت عالی سرفرازی می یافت بخشی برهان پورانه چند فرستاده
یک از آنها را فرمودم که بوزن در آورند پنجاه و دو نیم توله برآید و روز چهارشنبه بیست و نهم در منزل مریم زمانی مجلس وزن سال
چهل از سالها که قمری ترتیب یافت در وزن را فرمودم که به عورات و مستحقان قسمت نمودند و در پنجشنبه چهارم ربیع الآخر ظاهر بیگ
بخشی احیانان خطاب مخلص خانی و ملاک تقیای شمشیری که به فضیلت و کمالات آراسته بود و علم تاریخ و انساب را خوب میدانست
به خطاب مورخ خانی سرفراز گردید و در دهم همین ماه بر خوردار برادر عبداللہ خان را خطاب بهادر خانی داده از اقران ممتاز گردانیدم
مونس خان پسر مہتر خان کوزه از سنگ بشیم که در عهد دولت میرزا افغ بیگ گورگان بنام نامی ایشان ساخته شده بود و گذرانیدند
تحفه نفیس و خوش اندام و سنگش در نهایت سفیدی و پاکیزگی بر دور گردن کوزه اسم مبارک میرزا را با سینه بچری بخاطر دفاع کننده اند در
حد ذات خود غایت نفاست دارد من هم فرمودم که اسم مراد اسم مبارک حضرت عرش آشیان را بر کناره لب کوزه نقش کردند
مہتر خان از غلامان قدیمی این دولت است سعادت خدمت حضرت جنت آشیان در یافت و در عهد سلطنت والد بزرگوارم بمرتبه
امارت رسیده بود و او را از معتقدان میدانشند در شانزدهم فرمان صادر شد که ولایت سنگرام چنانچه یکسال در وجه انعام فرزند اسلام خان

مقرر بود یکسال دیگر در وجه انعام افضل خان صاحب صوبه بهار مقرر باشد درین روزها بتخان را به منصب سه هزارى ذات و دودن
پانصد سوار سرفراز گردانیدم یوسف خان ولد حسین خان تکریم به منصب دو هزارى ذات و هشت صد سوار ممتاز گردید و در بیست و
چهارم ماه بتخان را با امر او مردی که بحیث دفع و رفع رانا مقرر گشته بودند مخلص ساختم خان مذکور به خلعت واسپ و قیل خاصه و شمشیر
مرصع سر بلند گشت ظفر خان بغایت علم سرفراز گردیده به خلعت خاصه و خنجر مرصع اتیاز یافت به شجاعت خان هم علم مرحمت شد خلعت
و قیل خاصه عنایت کردم راجه نرسنگه و یو خلعت واسپ خاصه و سنگی خان اسپ و خنجر مرصع و نراین داس کچھوایه و علی قلی درین
و هیزر خان تهمین دستور یافتند و به بهادر خان و مغز الملک بخشی خنجر مرصع شفقت شد بهین طریق جمع امر او سرداران هر یک بقدر حاجت
و مرتبه خود و عنایات بادشاهانه سرفراز گردیدند و یک پسر از روز مذکور گذشته خانخانان که بر مرتبه بلند اتالیقی من ممتاز است از برهانپور
آمده ملازمت نمود آن مقدار شوق و خوشحالی بر و غلبه کرده بود که نمیدانست که بیاید یا بسر مضطر بانه خود را در پائے من انداخت
و من نیز سر او را از روی مرحمت و مهربانی برداشتم او را در کنار عطفونت و شفقت کشیدم و روی او را بوسیدم و در سبیل مر و اید
و چند قطعه لعل و زرد بیشکیش گذارایند قیمت جوهر مذکور سه لک روپیه شد و سواے آن از هر جنس و هر متاع بسیارے بنظر در آورد
بقصد هم جمادی الاولی وزیر خان دیوان بنگاله آمده ملازمت کرد و شفقت زنجیر قیل نروداده و یک قطعه لعل قطبی بیشکیش آورده چون
از خدمتگاران قدیم بود از دو همه خدمتی می آمد فرمودم که در ملازمت باشد چون قاسم خان بابرادر گلان خود اسلام خان اصلا سازگار
نمیکرد او را بخدمت حضور طلبیده بودم ویر و آمده ملازمت نمود در بیست و دوم آصف خان لعلی بوزن هفت تاناک که ابو القاسم
برادر او در بند رکضیایت به مفتاد پنج هزار روپیه خریده بود بیشکیش نمود بغایت خوش رنگ و خوش اندام است اما بعقیده من زیاده
از شصت هزار روپیه نمی ارزد بآنکه از دلپ راس پسر راسے سنگه تقصیرات عظیم بوقوع آمده بود چون پناه بفرزند خانجمان
آورد گناهان او بعفو مقرون گشت و دیده و دانسته از جرائم او در گذشتم و در بیست و چهارم فرزند ان خانخانان که از عقب ادی آمده
رسیده ملازمت کردند و موازی بیست و پنجاه روپیه بیشکیش گذارایند در همین روز خان مذکور نوذر نجیر قیل بیشکیش گردید و روز پنجشنبه
غره جمادی الثانی در منزل حضرت مریم الزمانی مجلس وزن سال شمسی سرانجام پذیرفت و پاره ازان زر بجورات قسمت نمودم و
تمه حکم شد که به فقراے مالک محروسه تقسیم نمایند چارم ماه فرمودم که دیوانیان بخان اعظم مطابق منصب هفت هزارى جاگیر نخواه
دهند و درین روز ماده آهوسے شیر دار آوردند که بغراغت میگذاشت که او را مید و شیدند و هر روز چهار سیر شیر از دودشید میشد
تا غایت دیده و شنیده بودم مزه شیر آهوسے شیر ماده گادو گادیش تفادے ندارد میگوبند که تنگی نفس را فائده میدهد و در یازدهم ماه

راجہ مان سنگھ بخت سرانجام لشکر دکن کہ بدان خدمت نعین یافتہ بود التماس رخصت آئینہ کہ وطن اوست نمود فیصل خاصہ شہیاست
 تام باد عنایت کردہ رخصت دادم روز دوشنبہ دوازدهم چون عرس حضرت عرش آشیانے بود سوائے اخراجات مجلس مذکور کہ علیحدہ
 مقرر است چارہ ہزار روپیہ دیگر فرستادم کہ بہ فقرا و درویشان کہ در روضہ منورہ حضرت حاضر اند تقسیم کنند درین روز عبد اللہ ولد
 خان عظم را بہ خطاب سرفراز خانی و عبد الرحیم پسر قاسم خان را بہ خطاب تربیت خانی سرفراز گردانیدم بہ روز سہ شنبہ سیزدهم
 دختر خسرو را طلبیدہ دیدم فرزندے کہ این قدر بہ پدر ماند کسی یاد ندارد و منجان میگفتند کہ قدم او بر پدرش مبارک نیست اما بر شما
 مبارک است آخر ظاہر شد کہ درست یافتہ بودند بعد از سہ سال گفتہ بودند کہ او را باید دید چون از سن مذکور در گذشت دیدہ شد
 در بیست و یکم ماہ خانخانان متعدد صاف ساختن ولایت نظام الملکیہ کہ در شفقار شدن حضرت عرش آشیانے بعضے فتور ہا بآن راہ
 یافتہ بود گردید و نوشتہ داد کہ اگر در عرض دو سال این خدمت را با انصرام نرسانم مجرم باشم مشروط آنکہ سوائے لشکرے کہ
 بآن صوبہ نعین اند و از دہ ہزار سوار دیگر بادہ لک روپیہ خزانہ بہمراہی او معین گرد و فرمودم کہ ہرودی سامان لشکر و خزانہ نمودہ
 اورا روانہ سازند در بیست و ششم مخلص خان بخشی اہدیان را بخدمت بخشی گری صوبہ دکن سرفراز ساختہ جای اورا بہ ابراہیم حسین خان
 میر بحر عنایت نمودم در غرہ رجب پیشرو خان و کمال خان کہ از بندہ ہامی روشناس مقرر بودند دفات یافتند پیشرو خان را شاہ
 ظہاسپ بہ عنوان غلامی بہ پدر کلان من دادہ بودند سعادت نام داشت در خدمت حضرت عرش آشیانے چون بہ داروغگی
 و مہتری فراشناختہ سرفراز گردید پیشرو خان خطاب یافت درین خدمت نبوی ماسر بود کہ گویا جامہ ایست کہ بر قامت قابلیت
 او دوختہ اند در سن نو و سالگی از جو امان چارہ سالہ جلد تر بود و سعادت خدمت پدر کلان من و پدر من و من دریافت
 تا دم مرگ یک لحظہ بے کیفیت شراب نبود۔

آلودہ شراب فغانی بہ خاک رفت | آہ از ملائکش کفن تازہ بوکنند

پانزدہ لک روپیہ از و ماند پسرے در غایت ناقابلے دار و رعایت نام برابر حقوق خدمت پدرش مہتری نصف فراشناختہ باد و نصف دیگر
 بہ تحاق خان مرحمت شد کمال خان از بندہ ہامی فدوی با اخلاص من بود از طائفہ کلان دہلی است بنا بر طور امانت و دیانت
 و غایت اعتماد اورا بکا ول بگی ساختم انجمن خدمتگاران کم بہم میرسند و پسر داشت بہر دو شفقت بسیار کردم اما مثل او کجا در دویم
 ماہ مذکور عمل کلاوت کہ از خردی در خدمت پدر من کلان شدہ بود و ہر نفس و صوتے کہ بزبان و روش ہندی می نشیند باد یا میداد
 در سن شصت و پنج سالگی بلکہ ہفتاد سالگی فوت کردیکے از کثیران او درین قصبہ ایون خوردہ خود را ہلاک ساخت از مسلمانان کثر

چنین وفائی بجا آورده باشد در هندوستان خصوصاً در ولایت سلطنت که از توابع بنگاله است از قدیم رسم شده بود که رعایا و مردم آنجا بعضی از فرزندان خود را خواجه سرانموده در عوض مالواجبی به حکام میدادند و این رسم رفته رفته به دیگر ولایات نیز سرایت کرده هر سال چندین اطفال ضایع و مقطوع النسل پیش از این عمل رواج تمام یافته بود و درینو لا حکم نمودم که من بعد هیچکس باین امر بیج قیام و اقدام نه نماید و خرید و فروخت خواجه سرایان خردسال بالکل بر طرف باشد باسلام خان و سایر حکام صوبه بنگاله فرمانها صادر گشت که هر کس مرکب این امر شود تنبیه و سیاست نمایند و خواجه سرایان خردسال نزد هر کس که باشد بگیرند تا غایت بیج یک از سلاطین سابق این توفیق نیافتند انشاء الله تعالی در اندک فرصتی چنان خواهد شد که این رسم مردود بالکلیه بر طرف شود هرگاه خرید و فروخت خواجه منع شد هیچ کس باین فعل ناخوش بیفایده اقدام نخواهد نمود و اسب سمند که از جمله اسبان فرستاده شاه عباس که سر طویل اسپان خاصه من بود به خانخانان مرحمت کردم آنقدر خوشحال شد که بشرح راست نیاید الحق که باین گلخانه خوبی اسپه تا غایت به هندوستان نیامده است و فیل فتوح را که در جنگ بے بدل است با بیست زنجیر دیگر با و عنایت نمودم چون کشتن سنگه که به همراهی مهابت خان نقیص بود خدایات پسندیده به تقدیم رسانید و در جنگ مردم و انا زخم بر چهره به پای او رسید تا بیست کس نامی او به قتل آورده بود و قریب به سه هزار کس را در شکیار ساخت به منصب دوهزار می ذات و هزار سوار سرفراز شد در چهار دهم ماه مذکور حکم کردم که میرزا غازی متوجه قندهار شود از اتفاقات حسنہ بمجرا آنکه میرزای مشارالیه از بهکر روانه ولایت مذکور گردد و خبر فوت سردار خان حاکم آنجا میرسد سردار خان از ملازمان مقرر و روشناس میرزا محمد حکیم عم من بود تخته بیگ اشتیاد داشت نصف منصب او را یفرزندان او مرحمت نمودم روز دوشنبه هفتم پیاده بقصد زیارت روضه منوره حضرت عرش آشیانه متوجه شدم اگر میسر میبود این راه بتره و بسری میومد حضرت والد بزرگوارم بحیث ولادت من از قنچور به اجسیر که یک صد و بیست کرده است پیاده زیارت حضرت خواجه معین الدین سنجری چشتی متوجه گشته بودند اگر من بسرو چشم این راه به پیایم هنوز چه کرده باشم چون به سعادت زیارت مشرف شدم عمارت که بر سر روضه منوره شده بود دیدم بنوعی که خاطر خواه من بود بنظر در نیامد چرا که منظور آن بود که روضه های عالم مثل این عمارت در معموره دنیا نشان ندهند چون در آستانه عمارت مذکور از خسرو بیطالع ابن نوع امری به ظهور آمد بالفردت روانه لاهور شدم معماران به سبقت خود یک طور ساخته بودند آخر الامر بعضی تصرفات نموده شد تا آنکه مبلغ کلی صرف نموده سه چهار سال کار کرده بودند فرمودم که دیگر بار معماران ما به اتفاق مردم صاحب وقوف بعضی جاها را بنوعیکه فرایافته بیند از ندر رفته رفته عمارت عالی سامان پذیر گردید و باقی در غایت صفای در عمارت مقبره منوره ترتیب یافت و دروازه در نهایت رفعت و عظمت مشطبر منارها از سنگ سفید پرواخته ساخته شد

مجملاً پانزده لک روپیه که موافق پنجاه هزار تومان رایج ایران و چهل و پنج لک خانی مطابق زر توران بوده باشد خرج این عمارت
 عالی را به من شنیدند و روز یکشنبه بیست و سوم بخانه حکیم علی به تماشا حوضی که مثل آن در زمان حضرت عرش آشیانی
 در لاهور ساخته بود با جمعی از مقرران که آن حوض را ندیده بودند رفتیم حوض مذکور را دیدیم و در آنجا که است و در پهلوی حوض خانه
 ساخته شده در غایت روشنی که راه بآن خانه هم از درون آب است و آب از آن راه به درون در نمی آید ده دوازده کس در آنجا
 صحبت میکردند از نقد و مجلس آنچه در وقت او گنجینه پیشکش نمود بعد از ملاحظه خانه و در آمدن جمعی از نزدیکان بدانجا حکیم را به منصب
 دویزاری سرفراز ساخته بدو تاختخانه معاودت نمودم روز یکشنبه چهارم شعبان خانخانان به عنایات کمر شمشیر مرصع و خلعت و قیل
 خاصه سرفراز گردیده به خدمت دکن مرخص شد و راجه سورج سنگه که از تعینات خدمت مذکور بود به منصب سه هزار و دویست و دویست
 سوار ممتاز گردید چون مکرر بعرض رسید که از برادران و ملازمان ترقی خان آزار بر جایا و سکنه احمد آباد گجرات میرسد و ضبط خوشان
 و مردم خود و اجنبی نمیتواند کرد و صوبه مذکور را از و تغییر نموده با عظم خان مرحمت نمودم و مقرر شد که خود در ملازمت بوده جهانگیر قلی
 پسر کلان او به نیابت او روانه گجرات گردد و منصب جهانگیر قلی خان از اصل و اضافه به سه هزار و دویست و پانصد سوار
 مقرر گردید و حکم شد که با اتفاق موهن داس و دیوان و مسعود بیگ بهدانی بخشی مهمات صوبه مذکور را فیصل میداده باشند موهن داس
 به منصب هشت صدی ذات و پانصد سوار و مسعود بیگ به سه صدی ذات و یک صد و پنجاه سوار سرفراز گردید از بنده های حضور
 تربیت خان به منصب هفتصدی ذات و چهار صد نفر و نصر الله بهین منصب سرفراز گشتند و مترخان که محلی از احوال او نوشته شده
 در همین روزها وفات نمود و مونس خان پسر او را به منصب پانصدی ذات و یکصد و سی سوار سرفراز ساختیم و روز چهارشنبه چهارم
 ذی حجه خسرو را از دختر خان اعظم پسر متولد شد نام او را بلند اختر نهادیم و در ششم ماه مذکور متفرق خان صورتی فرستاد که
 عقیده فرنگیان اینست که این صورت شبیه صاحبقرانی است در وقتیکه ایلدزم بایزید بدست لشکر فیروزی اثر ایشان گرفتار
 آمد نصرانی که در آن وقت حاکم استنبول بود ایلچی با تحف و هدایا فرستاده اظهار اطاعت و بندگی نموده مصورے که همراه ایلچی
 ساخته بودند صورت آنحضرت را شبیه کشیده برده اگر این دعوی اصلی داشته باشد هیچ چیز تحفه پیش من بهتر از این نخواهد بود چون
 به صورت و حلیه اولاد و فرزندان سلسله علییه آن حضرت مشابهتی ندارد و خاطر به راست بودن این سخن نسلی نمی شود.

جشن نوروز چهارم از جلوس بیابون

تجلیل حضرت نیر اعظم فیض بخش عالم به برج حمل شب شنبه چهاردهم ذی حجه سنه هجری اتفاق افتاد و نوروز گیتی افروز ببار کے
 و فرخی آغاز شد. روز جمعه پنجم محرم سنه حکیم علی وفات یافت حکیم بنظیر بود از علوم عربیه بهره تمام داشت شرحی بر قانون در عهد
 خلافت والد بزرگوارم تالیف نموده است که شش بر فہمیش زیادتی داشت چنانچہ صورت او بر سیرت و کسی بر ذاتی بجلالہ باطن
 و شریعہ النفس بود و در سیم صفر مرزا بر خوردار را بخطاب خان عالم سرفراز ساختم از نواحی فتحپور رهند و انہ آوردند کہ باین کلائے تا حال
 دیدہ نشیندہ بود فرمودم کہ بوزن در آوردند سی و سہ نیم سیر کشیدہ شد. روز دوشنبه نوزدهم ربیع الاولی مجلس وزن قمری در خانہ
 والدہ بزرگوارم ترتیب یافت پارہ از ان زر بہ عوراستے کہ در ان روز جمع گشتہ بودند قسمت شد. چون ظاہر گردید کہ بحجت نظام
 سلطنت و سرانجام مہمات صوبہ دکن ضرورت کہ یکے از شاہزادہ ہارا روانہ سازد بنا بر ان بخاطر رسید کہ فرزند پرویز را باید فرستاد
 فرمودم کہ سامان فرستادن او نمودہ ساعت رخصت تعیین نمایند. مہابت خان را کہ بہ خدمت سرداری لشکر قاہرہ انا سے مقہور
 تعیین بود و بہ مصلحت بعضی خدمات حضور بدرگاہ طلب داشتہ عبد اللہ خان را بہ خطاب فیروز جنگی سرفراز ساختہ بعوض او تعیین
 نمودم و عبد الرزاق بخشی را فرستادم کہ بہ جمیع منصبہ اراک آن لشکر حکم برساند کہ از گفتہ خان مذکور بیرون طرفتہ شکر و شکایت اورا
 عظیم مکرثر شناسند در چہارم جمادی الاولی یکے از بزبانسان کہ قبیلہ مقرر اند بزخصی بنظر گذاریند کہ بطریق بر مادہ پستان داشت
 و مقدار یک پیالہ تہوہ خوری ہر روز شیر میداد چون شیر از نمنہاے الکی است و مادہ پرورش بسیارے از حیوانات است این امر
 غریب را شگون خوب دانستم ششم ماہ مذکور خرم پسر خان اعظم را بہ منصب دویزاری ذات و ہزار و پانصد سوار سرفراز ساختہ بحکومت
 و دارائی ولایت سورنہ کہ بچونہ گڑھ مشہور است فرستادم حکیم صدر را بہ منصب پانصدی ذات و سی سوار ممتاز ساختہ بہ خطاب
 مسیح الزمانے نامور گردانیدم در شانزدہم کمر شمشیر مرصع بہ راجہ مان سنگہ فرستادہ شد در بست دوم بست لک روپیہ بحجت مدد خراج
 لشکر دکن کہ بہمراہی پرویز تعیین یافتہ اند تجویل خزانچی علیحدہ نمودہ پنج لک روپیہ دیگر بحجت مدد خراج پرویز مقرر گشت روز چہار شنبہ
 بست و ہجسم جہاندار کہ قبل ازین بہمراہی قطب الدین خان کو کہ ولایت بنگالہ تعیین یافتہ بود آمدہ ملازمت نمود و واقعی معلوم من
 شد کہ او مجدد ب مادر زاد است چون خاطر متعلق بہ سامان دکن بود بتاریخ غرہ جمادی الاخری امیر الامرا را نیز بحکم مذکور
 تعیین نمودم بہ عنایت خلعت و اسب سرفراز گردید کہ چند پسر جگناتھ را بہ منصب دویزاری ذات و ہزار و پانصد سوار نواخت

به همراهی پسرین مقرر فرمودم در چهارم ماه سی صد و هفتاد و نقر سوار احدی به کمک لشکر رانا بهرامی عبداله خان مقرر گشتند یک صد
 راس اسب نیز از طوایل سرکار فرستاده شد که بهر کس از منصبدار و احدی که صلاح داند بدیدد در هفتاد و یک قطعه لعل که قیمت
 آن شصت هزار روپیه بود به پسرین عنایت کردم و یک قطعه لعل دیگر با دو مردارید که تخمیناً چهل هزار روپیه می ارزند بخم مرتبت شد روز
 دوشنبه بیست و هشتم جلگانه به منصب پنج هزاره ذات و سه هزار سوار سرفراز گردید و در هشتم ماه رجب راسی بیست و شش هزاره
 ذات و سه هزار سوار سر بلندی یافت و به خدمت دکن مرخص گشت روز پنجشنبه نهم شانزده شهر یار از گجرات آمده ملازمت نمود و در شنبه
 چهاردهم فرزند پسرین را به خدمت تسخیر ملک دکن رخصت نمودم خلعت و اسب خاصه و فیلی صه و کمر شمشیر و خنجر مرصع عنایت شد
 و سرداران و افراس که به همراهی او تعیین یافته بودند بقدر مرتبه و حالت خود هر یک بعنایت اسب و خلعت و فیل و کمر شمشیر و خنجر
 مرصع خوشدل و سرفراز گردیدند هزار نفر احدی در ملازمت پسرین به خدمت دکن تعیین نمودم در همین روز با عرض داشت عبداله خان
 آمد که رانا مقهور را در کوهستان در جایی قلب تعاقب نموده چند زنجیر فیل و اسباب او بدست افتاد چون شب درآمد جانی
 به تنگ پای بیرون برده بدر رفت چون کار را بر و تنگ ساخته ام غریب گرفتار خواهد شد یا به قتل خواهد رسید خان مذکور را
 به منصب پنج هزاره ذات سرفراز ساختم و تسبیح مردارید که به ده هزار روپیه می ارزد به پسرین عنایت شد و چون ولایت خاندیس برار
 بفرزند مشارالیه داده شده بود قلعه اسیر را هم بدو مرحمت کردم و سی صدر اسب به همراهی او مقرر گشت که با حیدریان منصبداران
 و بهر کس که لایق عنایت باشد بدیدد در بیست و ششم سیف خان بار به منصب دو هزار و پانصدی ذات و هزار و سی صد و پنجاه
 سوار سرفراز گردیده بخد مت فوجداری سرکار حصار مقرر گشت روز دوشنبه چهارم شعبان یک زنجیر فیل و وزیر خان عنایت شد
 روز جمعه بیست و دوم حکم فرمودم که بنگ و بوزره که نشاء فساد کلی است در بازار با نفر و شند و قمار خانها را بر طرف سازند و درین باب تاکید
 تمام نمودم و در بیست و پنجم شیر از شیر خانه خاصه آوردند که بگا و جنگ اندازند مردم بسیار محبت تماشا اباده بودند جماعه از جوگیان
 هم بودند شیر به یک از جوگیان که برهنه بود بطریق بازی نه از روی غضب متوجه شد و در برابر زمین انداخت و چنانکه بماده خود جفت
 میشد و بهمان طریق بالا می جوگی بر آمده چنبدن گرفت و روز دیگر هم همان طور حرکت می نمود و چند نوبت این حرکت از و بوقوع آمد چون
 تا غایت چنین امر دیده نشاء بود و غایت تمام داشت نوشته شد در دوم شهر رمضان غیاث خان حسب الالتماس اسلام خان
 به منصب هزار و پانصدی ذات و بیست صد سوار سرفراز گردید فریدون خان برلاس را به منصب دو هزار و پانصدی ذات و
 دو هزار سوار ممتاز ساختم هزار توپچه طلا و نقره و هزار روپیه در روز تحویل حضرت نیر اعظم به برج عقرب که با اصطلاح هندوان شکر است

میگویند تصدیق نموده شد. در دهم ماه مذکور فیلی به شاه بیگ یوزی مرحمت کردم و اسلام اند عرب که از جوانان قرار داده عرب است از خویشان مبارک حاکم در قول بنا بر توهمی که از شاه عباس در خاطر او قرار گرفته بود بلازمست من آمد و او را اخته به منصب چهارصدی ذات و دو بیست سوار سرفراز ساختم. مجد و آفوج دیگر که یک صد و نود و سه منصبدار و چهل و شش نفر احمده بودند از عقب پرورین بخد مت دکن فرستاده شد. و پنجاه راس اسب نیز حواله یک از بنده های درگاه شد که به پرورین رسانند در روز جمعه سیزدهم مضمونی بخاطر رسید. و این غزل در سلک نظم در آمد غزل

من چون کنم که تیر غمت بر جگر رسد	آیا چشم ما رسیده دیگر بردگر رسد	مستانه می خورای مست تو عالمی	اسپند میکنند که مبادا نظر رسد
در وصل دوست مستم و در هجر بفرار	داد از چنین غمی که مرا سر بسر رسد	مد هوش گشته ام که بپویم رهصال	فریاد از آن زمان که مرا این خبر رسد
	وقت نیاز و عجز جهانگیر بر سر رسد	ایدا آنکه شعله نور را فر رسد	

روز یکشنبه پانزدهم پنجاه هزار روپیه سابق بخانه صبیحه مظفر حسین مرزا پسر سلطان حسین مرزا ابن بهرام مرزا ابن شاه اسمعیل صفوی که بخت فرزند خرم خواستگاری شده بود فرستادم و در هفتم ماه مبارک خان شیردانی به منصب هزاری ذات دسی صد سوار سرفراز گردید و پنجاه هزار روپیه نیز با و مرحمت شد. و چهار هزار روپیه به حاجی بے اوزبک عنایت شد. و دوم یک قطعه لعل و یک دانه مروارید به شهریار شفقت شد. یک لک روپیه مدد خرج گویان بجایه او میا قات که بخد مت دکن تعیین یافته بودند داده شد و دویز را روپیه به فرخ بیگ مصور که از بے بدلان عصر است لطف نمودم چهار هزار روپیه بخت خرج بابا حسن ابدال فرستاده شد و هزار روپیه حواله ملا علی احمد مهر کن و ملا روز بهان شیرازی نمودم که در عرس حضرت شیخ سلیم به روضه ایشان صرف نمایند و یک فیل به محمد حسین کاتب دینار روپیه به خواجه عبدالحق انصاری مرحمت شد. بدیو انیان حکم کردم که منصب مرفی خان را مطابق پنجاه هزاری ذات و سوار اعتبار نموده جاگیر تنخواه دهند. به برادرزاده بهاری چند قانونگو سرکار آگره حکم کردم که هزار پیاوه از زمینداران آگره سامان نموده و ما میانه قرار داده بدکن نزد پرورین برد پنج لک روپیه دیگر بخت مدد خرج پرورین مقرر گشت روز پنجشنبه چهارم شوال اسلام خان به منصب پنجاه هزاری ذات و سوار سرفراز گردید. ابول بے اوزبک به منصب یک هزار و پانصدی و ظفر خان به منصب دو هزار و پانصدی اعتبار یافتند و دویز روپیه به بدیع الزمان پسر مرزا شاه رخ دینار روپیه به پیمان مصر مرحمت شد و حکم کردم که نقاره به جمعیتی مرحمت شود که پله منصب آنها بر سه هزار می و بالاتر رسیده باشد پنجاه روپیه دیگر از روزن بخت تعمیر مل بابا حسن ابدال و عمارت که در اینجا واقع است حواله ابو الوفا پسر حکیم ابو الفتح شد که اہتمام نموده بل و عمارات مذکور را در غایت استحکام به انصرام رسانند. روز شنبه سیزدهم چهار گهری از روز باند ماه آغاز گرفتند و در مرتبه بر تہ تمامی جرم اد

منحرف گشت و پانچ گھڑی شب گرفته بود بخت دفع نحوست آن خود را بطلا و نقره و پارچه و غلہ وزن نموده اقسام حیوانات از قبیل اسب
و غیرہ تصدق نمود قیمت مجموع پانزده ہزار روپیہ شد فرمودم کہ بہ مستحقان و فقرا قسمت نمودند و بہ دست و پنجم و خیر را چند بندہ را با تمام
پدر او بہ خدمتگاری خود گرفتہ و بمیر فاضل برادرزادہ میر شریف کہ بہ فوجدارۃ قبولہ و آنحدود مقرر شدہ بود یک فیل عنایت نمودم و
عنایت اللہ بہ خطاب عنایت خانی سرفراز شد چہار شنبہ غرہ ذی قعدہ بہاری چند بہ منصب پانصدی ذات و سی صد سوار ممتاز گشت
و یک قبضہ کچوہ مرصع بفرزند با با خرم مرحمت شد ملا حیاتی را کہ پیش خانخانان فرستادہ بعضی سخنان زبانی کہ شعر بر انواع مرحمت و
شفقت بود پیغام دادہ بودم آمد و یک قطعہ لعل و دو مروارید کہ خانخانان بدست او فرستادہ بود تحمیناً بست ہزار روپیہ قیمت داشت
آوردہ گذرانید میر جمال الدین حسین کہ در برہا پور بود و بحضور اورا طلب داشتہ بودم آمدہ ملازمت نمود و ہزار روپیہ بہ شجاعت خان
دکھنی مرحمت شد در ششم ماہ مذکور پیش از آنکہ پرویز بہ برہا پور برسد عرض داشت خانخانان و امر رسید کہ دکھیان جمعیت نمودہ
تمام فساد اند چون معلوم شد کہ با وجود تعین پرویز و لشکر کہ در خدمت اور قفہ و مقرر شدہ ہنوز بدو کمک احتیاج دارند بخاطر
گذرانیدم کہ خود متوجہ شوم و بہ عنایت انہی خاطر از ان مهم جمع نمایم درین اثنا عرض داشت آصف خان ہم آمد کہ توجہ حضرت بایجا
لائق دولت روز افزون ست و عرض داشت عادل خان بجا پوری رسید کہ اگر یکے از معتمدان در گاہ باین طرف مقرر شود کہ ہمیشہ
و مدعیات خود را با و بگویم تا او بعرض اقدس رساند امید ہست کہ باعث صلاح حال این بندہ ما گردد بنا بر این مقدمات با امر او و خواہ
کنکاش نمودم تا ہر کس را کہ انچہ بخاطر رسید عرض نماید فرزند خان بھمان بعرض رسانید کہ با وجودیکہ چندین امرار معتبر بحبت تسخیر دکن حصہ
شدہ باشند توجہ حضرت بہ نفس نفیس ضرور نیست اگر حکم شود بندہ ہم بملازمت شاہزادہ برود و این خدمت را در ملازمت ایشان
انشاء اللہ تعالی بہ تقدیم رساند ہمہ دولت خواہان را این سخن معقول و پسندیدہ نمود با آنکہ ہرگز جدائی اورا بخاطر قرار ندادہ بودم چون
معم کلانی بود بالضرور رضا دادم و فرمودم بمجد آنکہ مہمات آنجا صورت پابندے توقف متوجہ ملازمت شود و زیادہ از یک سال در
آن حدود نباشد و زسہ شنبہ ہفتدہم ذی قعدہ اختیار رخصت او بود خلعت خاصہ زر و دوزی و اسب خاصہ با زین مرصع و کمر شمشیر
مرصع و فیل خاصہ مرحمت فرمودم و توانا نوغ ہم مرحمت شد و فدائے خان را کہ از بندہ ہای صاحب اخلاص است خلعت
و اسب و مدد و خراج لطف نمودہ بہ منصب ہزاری ذات و چہار صد سوار از اصل و اضافہ سرفراز ساختم و ہمراہ خان جہان تعین نمودم
کہ اگر کسی را نزد عادل خان حسب التماس او باید فرستاد اورا روانہ گرداند و لنگو پندت کہ در زمان حضرت عرش آشیانی
از جانب عادل خان ہمراہ پیشکش او آمدہ بود اورا ہم ہمراہ خان جہان رخصت فرمودہ اسب و خلعت و زر عنایت کردم و از امر

و لشکریان که همراه عبداللہ خان بہ خدمت دفع رانای مقهور تعین بودند مثل راجہ نرسنگدیو و شجاعت خان و راجہ بکرماجیت و غیرہ
 با چہار پنجہزار سوار بہ ملک فرزند خانجہان تعین شدند و متحد خان را بقدر غن فرستادم کہ آن مردم را سزاوی کردہ در او صحن خانجہان
 ہمراہ سازد و از مردم در خانہ شش ہفت ہزار سوار از مسل سیف خان بارہہ و حاجی بی اوزبک و اسلام اللہ عرب برادر زادہ مبارک
 عرب کہ ولایت جو ترہ و در نول و آن نواحی در تصرف دارد و دیگر منصبداران و نزدیکان ہمراہ او ساختم و در وقت رخصت ہر یک را
 با اضافہ منصب و خلعت و مدد خرج سرفراز نمودم و محمدی بیگ را بخشی لشکر ساختہ دہ لک روپیہ مقرر کردم کہ ہمراہ سازند بہ پرویز
 اسپ خاصہ و بہ خانخانان و دیگر امراے و بندہ ہای کہ تعین یافتہ آن صوبہ بودند خلعتہا مرحمت نمودہ فرستادم و بعد از اتمام
 این امور بہ قصد شکار از شہر برآمدیم و ہزار روپیہ بمیر علی اکبر عنایت شدہ چون فصل ربیع رسیدہ بود بملاحظہ آنکہ مبادا از عبور لشکر
 نقصانے بزرگوں رعایا برسد و با وجود آنکہ قوریسا دل را با جمعی از اہل دیان بجت ضبط زراعات تعین نمودہ بودم و چندان
 را حکم کردم کہ منزل بہ منزل ملاحظہ پایاے نمودہ عوض نقصانے کہ بزرگ رعایا را میدادہ باشند دہ ہزار روپیہ
 بہ دختر خانخانان کوچ دانیال و ہزار روپیہ بہ عبدالرحیم خرم و دخرج گویان و ہزار روپیہ بقاچاے و کھنی مرحمت نمودم و از دہم
 خنجر خان برادر عبداللہ خان اراصل و اضافہ بہ منصب ہزاری ذات و پانصد سوار و بہادر خان برادر دیگر بہ منصب سی صد ذات
 و سہ صد سوار سرفراز گشتند درین روز دو آہوشاخ دار و یک آہوے مادہ شکار شد در سیر دہم یک اسپ خاصہ بخان جہان مرحمت
 نمودہ فرستادم بدیع الزمان سپہ سالار شاہرخ را بہ منصب ہزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساختہ پنجہزار روپیہ مدد خرج عنایت
 کردم و بہ ہمراہی خان جہان بہ خدمت و کن رخصت یافت درین روز دو آہوے و سہ آہوے مادہ شکار شد چہار شنبہ دہم یک نیل گاؤ
 مادہ و یک آہوے سیاہ بہ بندوق زدم در پانزدہم یک نیلہ گاؤ مادہ و یک چنکارہ بہ بندوق زدہ شد در ہفتم ہم ماہ دو قطعہ لعل
 و یک دانہ مروارید جہانگیر قلی خان از گجرات و ایون دان مرصع کاری کہ مقرب خان از بندر کھنیا بیت فرستادہ بود بنظر گذشت
 بستم یک شیر مادہ و یک نیلہ گاؤ بہ بندوق زدہ شد دو بچہ ہمراہ مادہ شیر بودند بجت انبوے جنگل و بسیارے درخت از نظر ناپدید
 گشتند حکم شد کہ تفحص نمودہ بدست در آورند چون بہ منزل رسیدم یکے از شیر چہار را فرزند خرم آوردہ از نظر گذرانید و در دیگر
 بچہ دوم را مہابت خان گرفتہ حاضر ساخت و ہیست دوم در وقتی کہ نیلہ گاؤے را بقاوی لے زدن نزدیک ساختہ بودم ناگاہ
 جلو داری و دو کھار ظاہر شدند و نیل گاؤم خوردہ بد رفت از غایت اعراض فرمودم کہ جلو دار را ہما نجا بکشند و پاسے
 کھاران را بریدہ و بر خر سوار کردہ گرداگرد او بگردانند تا دیگرے این جرات نکند بعد از ان شکارکنان بر اسپ شکار بازو جہ

۵۷ مبنی آن کہ از کجور امیر ای حم و در پست گزشتہ اندہ ۱۱۲۰

گرفته به منزل آدم روز دیگر نیکه گاو کلاسه را بقراولی اسکندر رمین به بندوق زوم و او را به منصب سی صدی ذات و پانصد سوار از اصل و اضافه سرفراز ساختم روز جمعه بیست و چهارم صفر خان که از صوبه بهار آمده بود به سعادت کورنش سر بلندی یافت یک صدر مندر و یک قبضه شمشیر و پنج میل ماده و یک زرشکیش گذر ایند فیل از مقبول افتاد در همین اثنا و کار خواجه سمرقندی از پنج آمده ملازمست نمود و یک جلد مرتفع و چند سراسپ با دیگر تحف پیشکش گذر ایند و به خلعت امتیاز یافت روز چهارشنبه ششم ذی حجه بمصر الملک که از خدمت بخشی گری لشکر امانا مقهور تغیر یافته بود بیمار و خراب ملازمست نموده در چهاردهم ماه مذکور عبدالرحیم خور را با وجود تقصیرات کلی گناهای او را عفو فرموده به منصب یوزباشی و بیست سوار سرفراز ساختم و فرمودم که به کشمیر رفته با اتفاق بخشی آنجا محله مردم تلج خان را و سایر جاگیر داران و اویماقات نوکر و غیر نوکر دیده طومار واقعی بدرگاه آورد کشور خان و لطف الدین خان از قلعه رهناس آمده سعادت خدمت و کورنش دریافت *

جشن نوروز پنجم از جلوس همایون

روز یکشنبه بیست و چهارم ذی حجه بعد از دوپرو سه گهری حضرت نیر اعظم به برج محل که خانه شرف و سعادت است تحویل نموده و درین ساعت فیض بخش در مقام پاک بهل که از مواضع پر گنه باری بوده باشد مجلس نوروزی ترتیب داده بسنت پدر بزرگوارم بر تخت جلوس نمودم صبح آنکه روز نوروز عالم افروز بود مطابق غره فردرین ماه پنجم جلوس در همین مقام با رعام داده جمیع امرا و بندگان در گاه به سعادت کورنش تسلیم مبارکباد سرفراز گشتند پیشکش بعضی امرا از نظر گذشت خان اعظم یک دانه مروارید که چهار هزار روپیه قیمت شده بود گذر ایند و میران صدر جهان بیست و هشت دست جانور شکاری از باز و جره و دیگر تحف بنظر گذر ایند مهابت خان دو صند و قچه کار فرنگ که اطراف آنرا به تخته های بلور ترتیب داده بودند چنانچه هر چه در درون آن نهاده میشد از برون نیوس میمود که گویا هیچ حایلی نیست پیشکش نمود کشور خان بیست و دو زنجیر فیل از نو داده پیشکش گذر ایند پنجمین هر کس از بنده های درگاه تحفه و پیشکش که داشتند گذر ایند ناصر الدین پسر فتح الله شریقی به تحویل داری پیشکش نفر گشت به سارنگد یو که به بردن فراین به لشکر ظفر اثر دکن تعیین یافته بود بحیث پر ویز و بهر یک از امرا تبرک خاصه سرفراز ساختم به شیخ حسام الدین پسر غازی خان بد بخشی

مجلس ابن همان عبدالرحیم است که رفاقت خسر نموده همه جا همراه او بود و بعد از گرفتاری بموجب حکم در پوست خر کشیده بودند چون عمرش باقی بود از ان مملکه نجات یافته و از بند خلاص شده و در بندگان حضور میبود و خدمت میکرد تا رفته رفته بر دهر بان شد نموده

که طریقه درویشی و گوشه نشینی اختیار نموده هزار رویه و فردی شال شفقت نمودم روز دیگر نوروز به قصد شکار شیر سوار شدم سه شیر
دو و یک ماهه شکار شد با حدیای نیکه آثار جلالت ظاهر نموده به شیر درآمده بودند انعام داده بزیادتی با هیانه سرفراز ساختم به تاریخ
بست و ششم ماه مذکور اکثر روزها به شکار نیکه گاو با مشغول و دهم چون هواری به گرمی نهاد و ساعت داخل شدن آگره نزدیک رسید
بجانب روب باس توجه نموده چند روز دیگر در آن نواحی شکار آهون نمودم روز شنبه غره محرم شد روب خواص که روب باس آن بادن
کرده است پیشکشی که ترتیب داده بود و بنظر گذرانید آنچه خوش آمد درجه قبول یافت تمه با انعام او مقرر گشت در همین ایام بایزید
بنگلی و برادران او که از صوبه بنگال آمده بودند به سعادت کونش سرفراز گشتند سید آدم ولد سید قاسم باره نیز که از احمد آباد
هجرات آمده بودند بدین سعادت امتیاز یافت دیک زنجیر فیل پیشکش گذرانید فوج داری صوبه ملتان از تغیر تاج خان به ابول
به اوز یک مرحمت شد دو شنبه شد نزول اجلال در باغ منبذ اگر که در نزدیک شهر است واقع شد صباح آنکه ساعت دخول
شهر بود بعد از گذشتن یک پیر و دو گھڑی سوار شدم و تا ابتدا ای معمره بر اسب سواری نموده چون سواد شهر ظاهر گشت بجهت
آنکه خلایق از دور نزدیک توانند دید سواری فیل اختیار کردم و از هر دو طرف راه زرافشان بعد از دو پیر در وقتیکه منجمان اختیار
نموده بودند به مبارکی و تحرمی بدولت خانه همایون داخل شدم بنا بر رسم مقرر ایام نوروز فرموده بودم که دو تختانه را آئین بسته
بارگاه های آسمان تمثال ایستاده کرده بودند بعد از ملاحظه آئین خواجہ جهان پیشکشی که ترتیب داده بود از نظر اشرف گذرانید
آنچه از هر جنس و هر قسم از جواهرات و اشیاء قیمتی و گزین گردید قبول فرموده تمه را با انعام او مقرر داشتم به مشرفان شکار
فرموده بودم که مجموع جانورانی که از روز برآمدن تا تاریخ دخول شهر شکار شده باشد معروض دارند درین وقت بعضی سانسند
که در مدت پنجاه و شش روز یک هزار و سی صد و شصت و دو جانور جاندار از چنجه و پرند و شکار شده هفت عدد شیر نلیه گاو
نر داده هفتاد و اسب آهوی سیاه پنجاه و یک اسب سایر جانوران از ماده آهوی و بز کوهی و روج و غیره هشتاد و دو اسب کلنگ
و طائوس و سرخاب و سایر جانوران پرند و یک صد و بیست و نه قطعه شکار ماهی یک هزار و بیست و سه عدد و در جمیع هفتم
مقرب خان از بندر کفایت و سورت آمده سعادت ملازمت دریافت جواهر و مرغ آلات و ظروف و فاس طلا و نقره کار فرنگ و
دیگر نفایس و مخفای غیر مکرر و داده و غلام حبشی و اسپان عربی و از هر قسم چیزی که بخاطر رسیده آورده بود چنانچه در عرض دهم
ماه مخفای ادا از نظر گذشت و اکثر موافق مرضی خاطر ما بود درین روز صفدر خان که به منصب هزاری ذات و پانصد سوار سرفراز
بود بزیادتی منصب که پانصدی ذات و دولیت سوار باشد ممتاز گشته به عنایت علم سر بلندی یافت و بجایگزینی سابق خود مخلص گردید

و بہ کشور خان و فریدون خان برلاس نیز علم مرحمت شد و یک زنجیر نعل فوج بخت افضل خان حوالہ پشتون پسر او شد کہ براسے
 پدر خود سربہ خواجہ حسین کہ از بنا کر خواجہ معین الدین چشتی است بمقتاد نیمہ سالہ ہزار روپیہ عنایت نمودم یوسف زلیخا بخت ملا میر علی
 مصور و ندیب جلد طلا در غایت تکلف و صفا کہ ہزار ہر قیمت داشت خانخانان شکیں فرستادہ بود مصوم وکیل او آورده گذرانید
 تار و زشرف کہ انتہائے صحبت نوروز است ہر روز شکیں چندے از امرا و بندہ ہای درگاہ بنظر سیکدشت و از نفایس شکیں ہر کس
 انچہ پسند خاطر می افتاد قبول نمودہ تمہ را بازی دادم و روز پنجشنبہ ۱۳ مطابق ۱۹ فروردین ماہ کہ روز شرف و خرمی و خوشحالی حضرت
 نیز اعظم ست فرمودم کہ مجلس جشن ترتیب دادہ از اقسام کیفیات حاضر سازند و با مراد سائر بندہ ہای درگاہ حکم شد کہ ہر کس کہ خواہد بخواب
 طبیعت کیفی اختیار کنند اکثر شراب و چندے نفع و بعضی از ایفونات انچہ خواستند خوردند مجلس شگفتہ گشت جہاگیر قلی خان از
 گجرات یک تخت نقرہ نبت و مصور بروش و ساخت تازہ شکیں فرستادہ بود بنظر گذشت و بہ ہما سنگہ نیز علم شفقت شد و در
 ابتداے جلوس مکر حکم کردہ بودم کہ من بعد شکیں خواجہ سرائکنند و خرید و فروخت نشود و ہر کس کہ مرکب این عمل گردد گنہگار باشد
 درینو لا افضل خان چند از آن بدکاران را بدرگاہ از صوبہ بہار فرستاد کہ بدین عمل خنوع قیام نمودہ اند آن بے عاقبتان را فرمودم
 کہ در مجلس موید نگاہ دارند و در شب پنجشنبہ دوازہم امر عجیب و قضیہ غریب رویداد جمعی از قوالان دہلی سرود در حضور میگفتند و سید
 شاہ بروش تقلید سماع مینمود و این بیت میر خسرو بیت

ا ہر قوم راست را ہے دینی و قبلہ گاہے | من قبلہ راست کردم بر سمت کج کلا ہے

میانخانہ این سرود بود من حقیقت این بیت را تفحص می نمودم کہ ملا علی احمد عمر کن کہ در فن خود از بے نظیران عصر و عہد بود و نسبت خلیفہ
 و خدنگاری قدیم داشت و در ایام خود سالیہا کہ سنی پیش پدر او میخواندم پیش آمدہ چنین نقل کرد کہ من از پدر خود شنیدہ ام کہ روز
 شیخ نظام الدین اولیا کلا ہے برگوشہ سمرندادہ در کنار آب جون بالاسے پشت بامی تاشاسے عبادت و پرستش ہندوان می نمودند
 درین اثنا امیر خسرو حاضر میشود شیخ متوجہ شدہ میفرماید کہ این جماعت را می بینی و این مصرعہ را بر زبان جاری میسازند
 ہر قوم راست را ہے دینی و قبلہ گاہے

امیر بے تامل از روی نیاز مندی تمام شیخ را مخاطب ساختہ مصرع ثانی را

من قبلہ راست کردم بر سمت کج کلا ہے

می خوانند ملا مشارالیمہ چون سخن را بدین جا رسانید و کلمہ آخر مصرع ثانی کہ بر سمت کج کلا ہے بر زبان جاری شد حال برو متغیر گشتہ

بخودانه افتاد و مرا از افتادن او وحشتی عظیم شده بر سر او حاضر شدم اکثری را منظره شد که مگر صرع او را حادث گشته است اطباء
 که در خدمت حاضر بودند منظره بانه در پی تشخیص و دیدن نبض و حاضر ساختن و داشتند هر چند دست و پا زدند بحال نیامد او خود
 در مرتبه اول که افتاده بوده است جان بجان آفرین تسلیم نموده چون بدن فی الجمله حرارتی داشت گمان می نمودند که شاید جان
 باقی بوده باشد بعد از اندک زمانی ظاهر شد که کار از کار گذشته فرورفته است او را از مجلس مرده برداشته به منزل و مقامش بردند
 این قسم مردنی تا حلال مشاهده نشده بود مبلغی بجهت کفن و دفن او بفرزندانش فرستادم و صبح او را به دہلی نقل نموده بگورخانه
 آباد اجدادش مدفون ساختند روز جمعه بست و یکم کشورخان که به منصب هزار و پانصدی سرفراز بود به دویست و سی و دو سوار
 سرفراز گردید و به عنایت اسپ عراقی از طویل خاصه و خلعت و فیل خاصه بخت جیت نام نوازش یافته بخدمت فوجداری ملک
 اوچمه و تنبیه و تادیب نمردان آنحد و در مخص گشت بازید بنگلی به خلعت و اسپ ممتاز گردیده بابر ادران به همراهی کشورخان حکم شده
 فیلی از حلقه خاصه عالم لکان نام به حبیب الدن حواله نموده جهت راجه مان سنگه عنایت کرده فرستادم به کیشوداس مار و اسپ خاصه
 به بنگاله مرحمت کرده شد به عرب خان جاگیر داد جلال آباد ماده فیل شفقت شد درین ایام افتخار خان فیل نادرے از بنگاله
 پیشکش فرستاده بود چون پسند خاطر من گشت داخل فیلان خاصه ساختم احمد بیگ خان که به سرداری لشکر بنگش معین است
 بنابر نیکو خد قیما یا فرزندان باضافه منصب سرفراز گشته منصب خاصه او را که دویست و سی و دو سوار بوده پانصدی دیگر
 بر ذات او اضافه مرحمت شد تختی طلائی مرصع کاری بجهت سزج پر وزیر که به لعل و مروارید ترتیب یافته بود به بیست و یک سوار و پیوست
 شد بجهت خانجمنان بدست حبیب پسر سربراه خان به بر پاخور عنایت کرده فرستادم بدین روزها ظاهر شد که کوکب پسر قمر خان
 به سناسی آشنائی پیدا کرده و رفته رفته سخنان او که تمام کفر و زندقه است در مذاق آن جاہل جا کرده عبد اللطیف پسر نقیب خان
 و شریف عم زاده های خود را درین فطالت یا خود شریک ساخته بوده است چون این معنی شنکافته شد بمجدد اندک ترسانیدن چند مقتدر
 خود را ندکور ساختند که ذکر آن کراہیت تمام داشت تادیب و تنبیه آنرا لازم دانسته کوکب و شریف را بعد از سلاق مقید و مجسوس
 ساختم و عبد اللطیف را یکصد دره حد فرمودم که در حضور زوند این تنبیه خاص بجهت حفظ شریعت بوده تا دیگر جاہلان امثال این
 امور بپوش نه کنند روز دوشنبه بیست و چهارم معظم خان به دہلی مخص شد تا نمردان و مفسدان آن ناح را گوشمال بدی بجایست خان
 دکنی ده هزار و پیمه مرحمت شد شیخ حسین در شنی را که به جهت بردن فرامین به بنگاله و مرهمتا سے که بهر یک از امرای آن صوبه واقع
 شده بود حکم کرده بودم مخص ساختم اسلام خان را نظر بر تردرات و خدمات شایسته به منصب پنجماری ذات و سوار و خلعت خاص

سرفراز ساختم و به کشور خان نیز خلعت خاصه و به راجه کلیان اسپ عراقی و پنجین به سایر اُمرا به بعضی خلعت و به بعضی اسپ رحمت
نمودم به فریدون برلاس که به منصب هزار و پانصدی ذات و هزار و سی صد سوار سرفراز بود بدو هزاری ذات و هزار و پانصد سوار
ممتاز گردید و در شب دوشنبه غره ماه صفر بنا بر غفلت خدمتگاران آتش عظیم در خانه خواجه ابوالحسن افتاد تا خبردار شدن و فرد
نشان دادن آتش اسباب و اشیاء او بسیار سوخته شد بنا بر نسلی خاطر خواجه و تدارک زیانیکه باورسیده بود چهل هزار روپیه با در محنت
نمودیم به سیف خان باره که برداشته و نواخته من بود علم محنت نمودم مغز الملک را که بدیوانه کابل تعیین یافته بود و دود صدی ذات
و هفتاد و پنج سوار بر منصب سابق او که هزاری ذات و دو بیست و هفتاد و پنج سوار بود افزوده مرخص ساختم روز دیگر بچول کناره
مرصع به جوهر قیمتی به خان جهان محنت نموده به برهانپور فرستادم چون یوه زنی از مقرب خان شکوه نمود که دختر مرا در بند
کهنیابت نزد کشیده بود بعد از مدتی که در منزل خود نگذاشته چون طلب دختر نمودم چنین گفت که باجل موعود مرده بنا برین
فرمودم که این قضیه را تفحص نمایند بعد از جست و جوی بسیار شخصی را از ملازمان او که باعث دانی این امر تعدی بود به سیاست
رسانیدم و نصف منصب مقرب خان را کم کرده بآن ضعیفه قسم رسیده مدد معاش و خرجی راه محنت کردم چون در روز یکشنبه هفتم
ماه قران تحسین واقع شده بود تصدقات از طلا و نقره و سایر فلزات و اقسام حیوانات بفقر و ارباب حاجات مقرر نمودم که در
اکثر ممالک محدوده تقسیم نمایند شب دوشنبه هشتم شیخ حسین سرزندی شیخ مصطفی را که بعنوان درویش و کیفیت و حالت فقر مشهور
و معروف بودند طلبیده صحبت داشته شد و رفته رفته مجلس به سماع و وجد گری تمام پیدا کرد خالی از کیفیت و حالتی نبودند بعد از اتمام
صحبت بهر یک زرها داده مرخص ساختم چون مکرر میرزا غازی بیگ ترخان بخت سامان از دوقه قندهار و امپایانه بر قندازان قلعه مذکور
عرض داشت نموده بود فرمودم که دو لک روپیه از خزانه لاهور روانه قندهار سازند و بتاریخ ۱۹- ماه اردی بهشت هشتاد و شش جلوس
مطابق ۴ صفر در پلنه که حاکم نشین صوبه بهار است امر غریب و حادثه عجیب روداده افضل خان حاکم صوبه آنجا به گور که پور
که بتازگی بجایگیر او مقرر گشته بود از پلنه تا آنجا شصت کرده مسافت است متوجه میشود و قلعه و شهر را به شیخ بنارسی و غیاث
زین خانی دیوان آن صوبه و جمعی دیگر از منصبداران می سپار و بوبه گمان آنکه درین حدود قدیم نیست خاطر از محافظت قلعه و
شهر چنانچه باید جمع نمی سازد به حسب اتفاق در همین ایام قطب نام محبوبی از مردم او چمه که خلعت او سرشته قند و فساد بود
برزخی درویشان و لباس گدایان بولایت او چینه که در نواحی پلنه واقع است درمی آید و به مردم آنجا که از مفسدان
مقرر اند آشنائی پیدا کرده اظهار میکند که من خسرو ام که از بندی خانه گرفته خود را بدین حد و در رسانیده ام اگر بمن همراهی

نموده در مقام امداد و اعانت شوید بعد از آن که کار سرانجام یابد بدو دولت من بر شمسایان خواهد بود مجملاً بدین کلمات
 ابله فریب آن گول طبیعتان را با خود متفق ساخته شخص آنها میسازد که من خسر و اطمینان چشم خود را که در وقتی از اوقات داغ کرده بود
 و علامت آن بنظر درمی آمده است بدان گمراهان بنمود و میگفت که در بدی خانه کثوری بر چشم من بسته بودند این علامت آنست بدین
 نزدیک و فریب جمعی از سوار و پیاده بر سر او جمع میشوند و خبر یافته بوده اند که افضل خان در پلته نیست انفعنی را فوزی عظیم دانسته ایلغار
 می نمایند و دوسه ساعت از روز کیشنه گذشته خود را به شهر میرسانند و به هیچ چیز مقید نشده اراده قلعہ میکنند شیخ بنارسی که در قلعه بود خبر
 یافته مضطربانه خود را بدر قلعه میرساند و غنیم که جلوریزی آمده فرصت آن نمیدهد که دروازه قلعه را ببندد با اتفاق غیاث از راه کفرکی
 خود را به کنار آب میرسانند و کشتی بدست آورده قصد آن میکنند که خود را با افضل خان برسانند آن مفسدان بخاطر جمع به قلعه درآمده مول
 و اسباب افضل خان را با خزانه بادشاهی تبرت درمی آورند و جمعی از واقعه طلبان بید دولت که در شهر و نواحی بودند بر سر او جمع میشوند این
 خبر در گور کپور با افضل خان میرسد و شیخ بنارسی و غیاث هم از راه آب خود را میرسانند و کتابات از شهر می آید که این بدبختی که خود را خسر
 میگردد به تحقیق خسر نیست افضل خان تکیه افضل و کریم آبی و بد دولت و اقبالی مانوده به توقع بر سران مفسدان روانه میگردد و در
 عرض خیبر و ز خود را به حوالی پلته میرساند چون خبر آمدن افضل خان بان حرا مزاده و مفسدان میرسد قلعه را به یک از معتدیان خود می سپارد
 و سوار و پیاده خود را تو زک نموده چهار کوه از شهر باستقبال بر می آید و بر کنار آب بن جنگ میشود و باندک زد و خوردی سلک جمعیت
 آن تیره و زنگاران از هم پاشیده متفرق میگردد و از غایت اضطراب دیگر باریه آن تحت برگشته با چند در قلعه درمی آید و افضل خان سر در
 انداده امان نمیدهد که در قلعه را تو انداخته است مضطربانه بخانه افضل خان درآمده آن خانه را قایم میسازد و ماسه پیر در آن خانه بوده زد و خورد
 بنماید و تخمیناً سی کس را از خرم تبر ضایع میسازد بعد از آن که همراهان او به چشم میروند خود و عاجز و زبون میشود امان طلبیده افضل خان را می شنید
 بخت تسکین این مایه افضل خان در همان روز او را به قصاص رسانیده چند از همراهان او را که زنده بدست درآمده بودند مقید
 میسازد و این اخبار متعاقب یکدیگر بسامع جلال رسید شیخ بنارسی و غیاث زینحانی و دیگر منصب داران که در حفظ و حراست شهر و
 قلعه تفتیش نموده بودند به آگره طلب داشتند و فرمودم همه را سروریش تراشیده و معجز پوشانیده و بر خر سوار کرده برگرد شهر آگره و بازار را
 گردانیدند تا باعث تنبیه و عبرت دیگران گردد چون درین ایام عرافض پرویز داورا س قیضات دکن و دولت خواهان آنجا متعاقب
 یکدیگر رسید که عادل خان بیجا پوری التماس داشتند عا در دکه میر جمال الدین حسین انجور که مجموع دنیا داران دکن بر قول فعل
 او اعتماد تمام دارند نزد او فرستند تا بان جماعت صحبت داشته تفرقه و وحشت را از خاطر آنها دور سازد و معامله آنجا را حسب استصواب

عادل خان که طریقه دولتی و بندگی اختیار نموده صورت پسندیده و بدو بهر جهت تفرقه و وحشت را از خاطر دور ساخته و دلاست او نموده از الطاف و عنایات بادشاهی او را امیدوار سازد بنا بر حصول این مدعا میراثی الیه را بتاریخ شانزدهم ماه مذکور مقرر
ساخته ده هزار روپیه انعام عنایت نمودم و بر منصب سابق قاسم خان که هزاری ذات و پانصد سوار بود بجهت آنکه به ملک بران
نحوه اسلام خان روانه بنگاله گرد و پانصدی ذات و سوار افزودم و در همین ایام بجهت تنبیه و تادیب بکرماجیت زمیندار ولایت
مانده هو که قدم از دایره اطاعت و بندگی کشیده است مما سنگه پسر زاده راجه مان سنگه را تعیین نمودم که هم بدفع متهمان آن
سرزمین قیام و اقدام نموده هم محال جاگیر راجه را که در آن نواحی واقع است عمل نماید بستم ماه مذکور فیلی به شجاعت خان کهنی
مرحمت نمودم چون حاکم جلال آباد از خرابی قلعه آنجا عرضداشت نوشته بود حکم فرمودم که از خزانه لاهور آنچه بجهت تعمیر قلعه مذکور
در کار باشد برده صرف نماید افتخار خان در بنگاله خدمات پسندیده به تقدیم رسانیده بود حسب التماس صاحب صوبه آنجا
پانصدی بر منصب سابق او که هزار و پانصدی بود اضافه نمودم بتاریخ بیست و هشتم عرضداشت عبدالعزیز خان فیروز جنگ مشتمل
سفارش بعضی بنده های کار طلب که به همراهی او بدفع رانا مقهور مردود تعیین بودند بعرض رسید چون از همه بیشتر اظهار خدمتگاری
و کار طلبی غزنین خان جاوری نموده بود بر منصب سابق او که هزار و پانصدی ذات و سی صد سوار بود پانصدی ذات و چهار صد
سوار اضافه مرحمت نمودم و همچنین در خور خدمت هر یک از ان بنده ها بریادتی منصب سرفراز گردیدند و دولت خان که بجهت آوردن
تخت سنگ سیاه قبل ازین به آله آباد مقرر گشته بود در چهارشنبه چهارم ماه مرآمده ملازمت کرد و آن تخت را صحیح و سالم آورد
الحق عجائب تخت سنگی است از غایت سیاهی و یراثی بسیار برآند که از قسم سنگ محک بوده باشد طول آن چهار در نیم پا
کم و عرض آن دو در نیم و یک طسو و حجم آن سه طسو بوده باشد اطراف آنرا به سنگ تراشان ما بر فرمودیم که ابیات مناسب
نقش گردانند و پایا به هم از آن قسم سنگ بر آن نصب نموده اند اکثر اوقات بر آن تخت می نشینم عبدالسبحان بجهت بعضی تفصیلات
در بند خانه مقید بود چون برادران خان عالم ضامن و متعهد کار او شدند او را از قید برآورده به منصب هزاری ذات و چهار صد
سوار سرفراز ساختیم و به فوجداری صوبه آله آباد تعیین یافتند جاگیر قاسم خان برادر اسلام خان را بدو مرحمت کردم و تربیت خان
را به فوجداری سرکار الود فرستادم بتاریخ دوازدهم ماه مذکور عرضداشت خانجمنان رسید که خانجمنان حسب الحکم دالابرقات
مهابت خان روانه درگاه گشت و میر جمال الدین حسین که بر فتن بجا پور از درگاه تعیین یافته بود از برهانپور به همراهی دلاست
ستوجه بجا پور شد در تاریخ بیست و یکم ماه مذکور مرتضی خان را بصاحب صوبگی صوبه پنجاب که از اعظم ممالک محروسه است سرفراز

ساخته شال خاصه کرامت فرمودم تاج خان را که در صوبه ملتان بود بدارائی کابل تعیین کرده بر منصب سابق او که سه هزار
 ذات هزار و پانصد سوار بود پانصد سوار دیگر افزودم و حسب التماس عبدالقد خان فیروز جنگ پسر اناشکر نیز باضافه منصب
 سرفراز گشت مهابت خان که قبل ازین بحبت تحقیق جمعیت امرای نعیانات دکن و آوردن خانخانان به برهان پور مرخص گشته
 چون بخواهی اگر رسید خانخانان را در چند منزله از شهر گذشته خود پیشتر آید و به سعادت کورنش و آسایشی سرفراز شد
 و بعد از چند روز تباریخ دوازدهم آبان خانخانان آمده ملازمت کردند چون در باب او اکثر دولت خواهان مقدمات واقع یا غیر واقع
 از رویه فمیدگی خود عرض داشت نموده بودند و خاطر اشرف از مشورت گشته بود چون آن اتفاقات و غنایات که همیشه دربار او
 میکردم و از پدر بزرگوار خود دیده بودم این بار به فعل نیامد و درین سلوک محی بودم چه که قبل ازین خط تعد خدمت صوبه دکن
 به بدلتی معین سپرده در ملازمت سلطان پرویز بادگیر امرا بدان مهم عظیم متوجه گشته بود بعد از رسیدن به برهان پور ملاحظه وقت ناگزیر
 در هنگامی که حرکت لائق بود سراجام رسد و دیگر ضروریات نشد سلطان پرویز لشکر بار ابراهیم گھائی بر آورده در رفته رفته
 بواسطه بے اتفاقی سرداران و نفاق ایشان و اختلاف رایها و ناصواب کار بجائے کشید که غلبه به دشواری پیدا کرده بکمن
 به مبلغا بدست در نمی آمد و کار سپاه مختل و در هم شده هیچ گونه کار به از پیش نرفت و اسب و شتر دیگر چار بایان ضایع شد
 و بنا بر مصلحت وقت صلح گونه با مخالفان تیره بخت نموده سلطان پرویز لشکر ابراهیم پور را گردانید چون معامله خوب نه نشست این
 تفرقه و پریشانی را مجموع دولت خواهان از نفاق و بے سراجامی خانخانان دانسته درین ابغرایض بدرگاه ارسال داشتند اگر چه
 این معنی مطلق باور نمی افتاد غایتاً این خدشه بخاطر راه یافت تا آنکه عرض داشت خانجمن رسید که این خلل و پریشانی تمام از نفاق
 خانخانان دست داده با این خدمت را با استقلال با و باز باید گذاشت یا او را بدرگاه طلبیده این نواخته و بر داشته خود را بدین خدمت
 تعیین فرموده و سی هزار سوار معین و مشخص به کمک این بنده مقرر باید داشت تا در عرض دو سال تمام ولایت بادشاهی را که در تصرف
 غنیم است مستخلص ساخته و قلعه قند مهار و دیگر قلعه های سرحد را به تصرف بنده های درگاه و آورده ولایت بیجا پور را نیز ضمیمه
 ممالک محروسه سازم و اگر این خدمت را در مدت مذکور بانصرام نه رسانم از سعادت کورنش محروم بوده و روئے خود را به بنده های
 درگاه نه نمایم چون صحبت میان سرداران و خانخانان با نجا کشیده بودند و در آنجا مصلحت ندیدم سردار را بجا نجهان
 تفویض فرمودم و او را بدرگاه طلبیدم بالفعل سبب بے توجهی و بے اتفاقی نیست بعد ازین آنچه ظاهر شود در خور آن مراتب
 توجهی و بے توجهی به عمل خواهد آمد سید علی بار هم را که از جوانان مقرر است نواخته پانصدی ذات و در نیست سوار بر منصب سابق

او که بهزاری ذات و پانصد سوار بود از دوشم و در اب خان ولد خانخانان سابه منصب بهزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساخته
 سرکار غازی پور را بجایگزید و مقر دواشتم قبل ازین صبیحه میرزا مظفر حسین ولد سلطان حسین میرزای صفوی حاکم قندهار را
 بفرزند سلطان خرم نامزد نموده بودم درین تاریخ ۱۴۰۱ آن چون مجلس طوی منعقد شده بود بچانه بابا خرم رفته شب نیز در آنجا
 گذرانیدم و اکثر امرا را به خلعت سرفراز ساختم و چندین از محبوبان قلعه گوالیار به تخصیص حاجی میرک از بند خلاصی یافتند و
 یک لک روپیہ اسلام خان از پرگنات خالصه شریفه تحصیل نموده و چون بر سر لشکر خدمت بود بانعام او مقر دواشتم پاره طلا و
 نقره و از هر جنس زر و غله به معتقدان داده مقر دواشتم که بفقر آرا اگر تقسیم نمایند در همین روز عرض داشت خان جهان بعرض رسید
 که ایرج ولد خانخانان را از شاهزاده رخصت حاصل نموده حسب الحکم روانه درگاه ساخت و آنچه در باب ابوالفتح بجای پوری حکم شده
 چون مشارالیه مرد کار آمدنی است و فرستادن او بالفعل باعث نوامیدی دیگر سرداران دکن که قولها بجهت ایشان رفته می شد
 بنا بران اورا نگاہداشتند و حکم شده بود که چون کیشو واسل پسراسے لکه را که در خدمت پرور می باشد طلبیده ام اگر در فرستادن
 او اهما سے رو و خواهی نخواستی اورا روانه خواهی ساخت چون این معنی معلوم پرور گشت فی الفور اورا رخصت کرد و گفت که این
 چند کلمه را از زبان من عرض داشت خواهی نمود که چون جان و حیات خود را بجهت خدمت آن خدا سے مجازی می خواهم وجود و عدم
 کیشو واسل چه باشد که در فرستادن او استادگی نمایم غایتاً خدمتگاران اعتبار سے و اعتماد سے مرا که بهر تقریب طلب میدارند باعث
 نوامیدی و شکست خاطر دیگران می گردد و در سرحد مشهور شده محل بر معیاتی صاحب و قبله میشود دیگر امر حضرت است به از تارخیکه
 قلعه احمد نگر به سببی برادر مرحوم دایمال تبصرت اولیاسے دولت قاهره در آمده تا تاریخ حال حفظ و حراست آنجا بخواجہ بیگ میرزا
 صفوی که از خویشان غفران پناه شاه طماسپ است مقرر بود و بعد از آن که شورش و کفیان مقهور بسیار شد و قلعه مذکور را محاصره
 کردند در لوازم جانپاری و قلعه داری تقصیر نہ کرد با آنکه خانخانان و امرا و سردارانے که در برهان پور جمع شده بودند در ملازمت
 پرور نیز متوجه رفیع و رفیع مقهوران گشتند و از اختلاف رایها و نفاق امرا و بی سرانجامی رسد و غله لشکر گران سنگ را که صلاحیت
 کار سے کلان داشتند براه های نامناسب و کوه سے و کنه سے صتب در آورده در عرض اندک روز پریشان بے سامان
 ساختند چون کار بدین جا انجامید و عصر غلبه بجائے رسید که جانے در عرض نانے میدادند بے علاج بمقصد نارسیده برگشتند
 و ششم قلعه که چشم برآمد او این لشکر داشتند از شنیدن این خبر بیدل و بے پاشده به یکبار بر جو شیدند و خواستند که از قلعه
 بر آیند خواجہ بیگ میرزا چون بر این معنی مطلع گشت در مقام تسلی و دلا ساسے مردم شد و هر چند کوشید نتیجه نداد آخر الامر قبول

و قرار بامردم خود از قلعه برآمده متوجه بهر بانپور گشت و در تاریخ مذکور شاهزاده را ملازمت نمود و عرایض که در باب آمدن او رسید چون ظاهر
 گشت که در تردد و کمک حلالی تقصیر نموده فرمودم که منصب او که پنج هزاری ذات و سوار بود برقرار داشته جاگیر نخواهد و بنده تاریخ نهم
 عرقد داشت بعضی امراء دکن رسید که بتاریخ بستم دوم شعبان میر جمال الدین حسین به بیجاپور رسید عادل خان وکیل خود را بستم
 کرده پیش باز فرستاده خود هم تاسه کرده استقبال نمود و از همان راه مرزا را به منزل خویش برد چون بواسطه شکار بر طبیعت غالب
 بود و در ساعت مسعود که منجمان اختیار نموده بودند از شب جمعه پانزدهم رمضان مطابق دهم آذر شش یک پرورش گهری گذشته
 متوجه شکار شدم و در باغ و صحره که متصل به شهر است منزل بختین واقع شد درین منزل دو هزار روپیه و فرگل برم نرم خاصگی
 به میر علی اکبر داده او را رخصت شهر نمودم و از ملاحظه آنکه غلات و فروعات بے سپرد پامال مردم نشود حکم شد که غیر از مردم ضروری
 و بنده های خاص پیش خدمت همه در شهر بوده باشند و حفظ و حراست شهر را به خواجه جهان فرموده او را رخصت دادیم بتاریخ
 چهاردهم سعد الله خان ولد سعید خان را فیصل مرحمت کردم بتاریخ ۲۸ مطابق ۲۱ رمضان چهل و چهار فیصل که هاشم خان ولد
 قاسم خان از او دیسه که اقصای بنگاله است پیشکش فرستاده بود از نظر گذشت از آنجمله یک فیصل بسیار خوب و مطبوع بود
 آنرا خاصه ساختیم بتاریخ ۲۸ کسوف واقع شد از برای دفع نحوست آن خود را به طلا و نقره وزن کردم یک هزار و هشت صد توله طلا
 و چهار هزار و نه صد روپیه شد آنرا با دیگر اقسام جو بات و انواع حیوانات از فیصل و اسب و گاو فرمودم که در بلده اگره و دیگر شهر های
 حوالی بر مستحقان بے مایه و محتاجان در مانده تقسیم نمودند چون مهمات لشکری که به سرداری پر دین و سرکردگی و سر بر اهی خان خانان
 و همراهی چند از امراء کلان مثل راجه مان سنگه و خان جهان و آصف خان و امیرالامراء و دیگر منصبداران و سرداران از هر
 طائفه و هر دست که به تسخیر ملک دکن تعین یافته بودند بدان انجامید که از نصف راه برگشته بهر بانپور معاودت نمودند و همگی بنده های
 معتقد و دافع نویسان راست گفتار عرایض بدرگاه فرستاده باز نمودند که اگر چه برهم خوردگی و خرابی این لشکر را جتها و سبها بسیار بود
 اما عمده اسباب بے اتفاقی امر آنکه تخصیص نفاق خان خانان شد بنا برین بخاطر رسید که خان اعظم را با لشکر تازه زدو باید فرستاد تا تلافی و
 تدارک بعضی امور نالایق و ناشایستگیها که از نفاق امر اجتناب نمودند و کور شد رویداد نماید باز دهم دی به تسلیم این خدمت سرفرزنی یافت
 و حکم شد که دیوانیان سرانجام نموده او را برودی روانه سازند و خان عالم و فریدون خان برلاس و یوسف خان ولد حسین خان
 مگر به علی خان نیازی و باز بهادر قلماق و دیگر منصبداران قریب بده هزار سوار همراه او تعین نمودم و مقرر شد که در اسب احدی
 که بدین خدمت تعین آمد دو هزار احدی دیگر همراه سازند که همگی دوازده هزار سوار بوده باشد و سی لک روپیه خزانه و چند حلقه قیل همراه

ساخته رخصت دادم و خلعت فاخره و کمر شمشیر مرصع و اسب با زین مرصع و قیل خاصه و پنج لک روپیه بدخارج با و عنایت نمودم
 و حکم شد که دیوانیان عظام از محال جاگیر او باز یافت نمایند و امرای تعینات به خلعتها و اسبها و رعایتها سفر فرار شدند و مهاجرت
 را که چهار هزار می ذات و سه هزار سوار بود و پانصد سوار دیگر بر منصب او افزوده حکم کردم که خان اعظم داین لشکر را به برهانپور رساند و بحقیقت
 برهم خوردگی لشکر پیش باز رسیده حکم سرداری خان اعظم با مراے آن حد و در ساپنده همه را با او متفق و بجهت ساخته دسانان لشکر
 آنجا دیده بعد از نظام و انتظام سمات مرجعه خانانان را همراه گرفته بدرگاه آورد و روز یکشنبه چهارم شوال قریب باخر باے روز
 به شکار چلیقه مشغولی داشتم درین روز و روز پنجشنبه مقرر کرده ام که جاندار کشته نشود و گوشت تنادل نمیکنم روز یکشنبه خاصه بجهت
 تعظیمی که پدر بزرگوارم آن روز را میداشتند چنانچه به گوشت میل نمی فرمودند و کشتن جاندار منع بود به سبب آنکه در شب یکشنبه
 تولد مبارک ایشان واقع شده بود و میفرمودند که درین روز بهتر است که جانداران از آسیب قصاب طبعتان خلاص باشند
 و روز پنجشنبه که روز جلوس نشست درین روز هم فرمودم که جاندار را بجان نسازند تا در ایام شکار درین دور و تیر و تفنگ بجایان
 شکاری نمی اندازم در حالتیکه شکار چلیقه میشد اوپ راے که از خانه شکاران نزدیک ست جمعی را که در شکار همراه میباشند پاره
 دورتر از من مقرر کرده می آورد و بد رختی میرسد که زغنی چند بران نشسته بودند چون نظرش بران زغنها می افتد کمان و تکه چند گرفته
 بد آن طرف متوجه میشود اتفاقاً در حوالی آن درخت گادے نیم خورده افتاده می بنید مقارن آن شیرے بزرگ میب قوی جبه
 از میان بوته چند که دران حوالی بوده برخاسته روان میشود با آنکه از روز و گلهی بیشتر نمانده بود چون ذوق مرا به شکار شیر میشد
 خود با چندے که همراه او بودند شیر را قیل نموده کس به نزدیک من فرستاد و مرا از شیر خبر کرد چون خبر من رسید فی الحال با اضطراب
 جلو ریز متوجه گشتیم با باخرم و را امد اس و اعتماد راے و جیات خان و یکد وئی دیگر با من همراه بودند بجز در سیدن دیدم که شیر در سیاه
 درختی نشسته است خواستم که سواره تفنگی بنید از دم دیدم که اسب بیطاعتی میکند از اسب پیاده شدم و تفنگ را سر رست ساخته
 کشاد و آدم چون من در بلندی ایستاده بودم و شیر در پستی بود هیچ ندانستم که بدور رسید یا نرسید در لحظه مضطربانه تفنگی دیگر انداختم
 بخاطر میسر شد که این تفنگ با و رسید به باشد شیر برخاسته حمله آورد و میر شکاری را که شاهین در دست داشت و بحسب اتفاق
 در برابر او واقع شده بود زخمی کرد و بجای خود به نشست درین حالت بند و قی دیگر بر سه پایه نهاده مجرا گرفتیم اوپ راے
 سه پایه را گرفته ایستاده بود و شمشیرے در کمر و کتک چوبی در دست و با باخرم جانب چپ بانه ک فاصله و را امد اس و دیگر بنده مادر عقب
 او و کمال قراول تفنگ پر کرده بدست من میداد چون خواستم که کشاد نمایم شیر غران بجانب میان روان شده حمله آورد گشت

مقارن آن تفنگ را کشاد و ادم از محاذی دهن شیر و دندان او گذشت صدای تفنگ او را پرتیز گرد جمعی که از خد متگاران هجوم آورده بودند تاب حمله او نیاورده بر یکدیگر خوردند چنانچه من از دکه و آسیب آنها یکد و قدیم از جاسے خود پس رفته افتادم به تحقیق می نمودم که دوسه کس پا بر سینه من نهاده از بالا من گذشتند بعد اعتماد را من و کمال قراول استاد شدم درین وقت شیر بر دمی که در دست چپ بودند قصد نمود انوپ را من سه پایه را از دست گذاشته به شیر متوجه شد شیر بهمان حتی و چالاک که حمله گشته بود بر برگشت و او مردانه به شیر رو برد و شد آن چوب که در دست داشت بر دود دست دوبار بر سر او محکم فرو گرفت شیر دهن باز کرده هر دو دست انوپ را من در دهن گرفت و چنان خائید که دندان او از ان سو من هر دو دست او گذشت اما آن چوب و انگشتی چند که در دست داشت خیلی محو شد و نه گذاشت که دست های او از کار برد از حمله دد که شیر انوپ را من در میان هر دو دست او به پشت افتاد چنانکه سر و رو من از محاذی سینه شیر بود درین وقت با با خرم در انداس متوجه شدند تا دد انوپ را من نمایند شاهزاده تیغ بر کمر شیر انداخت و را انداس هم دو شمشیر بکار برد یکی که به شانه شیر میرسد فی الجمله کارگر من افتاد و حیات خان چوبی که در دست داشت چندی بر سر او زد انوپ را من زور کرده دستهای خود را از دهن شیر بر می آورد و دوسه مشت بر کله او میزد و به پهلوی غلطیده بزور زانو را من می ایستاد در وقت کشیدن دست ها از دهن شیر چون دندان او از جانب دیگر سر بر آورده بودند پاره چاک میشد و هر دو پنجه او از دوشش گذشت در حین ایستادن شیر هم ایستاده میشد و سینه او را بناخن و چنگال مجروح میسازد چنانچه زخمهای مذکور روزی چند او را آزرده داشت و بجای که زمین بے راستی بود در رنگ دو کشتی گیر بر یکدیگر چسبیده غلطان شدند و در جای که من ایستاده بودم زمین فی الجمله همواری داشت انوپ را من میگوید که الله تعالی ایضا رهنور به من داد که شیر را محاسبه ان سو بردم دیگر از خود خبر ندارم درین زمان شیر او را گذاشته روان میشد و او در ان بخیری شمشیر علم کرده از پس او در می آید و بر سر او می زند شیر چون رد میگرداند تیغی دیگر بر صورت او می اندازد چنانچه هر دو چشم او بریده میشد و پوست ابرو او که به شمشیر جدا شده بود بر بالا من چشمهای او می افتاد درین حالت صلح نام چراغی چون وقت چراغ شده بود مضطربانه من آید بحسب اتفاق بشیر کور که بر من خورده بشیر یک پلایچه او را برداشته می اندازد و افتادن و جان دادن یکی بود مردم دیگر رسیده کار شیر را تمام می سازند چون این قسم خد من از و فعل آمد و جانپساری او مشاهده گشت بعد از آنکه از الم زخمها خلاصی یافت و به سعادت ملازمت سرفراز گردید خطاب انیرا من سگه دهن انقباز بخشیدم انیرا من بزبان هند سر دار فوج را میگویند و از سگه دهن شیر را مراد است شمشیر خاصه مرحمت کرده بر منصب او پاره افزودم خرم پسر خان اعظم را که به حکومت ولایت چونه گردید تعیین یافته بود

بہ خطاب کامل خانی سر فر از ساختم روز یکشنبہ سوم ذی قعدہ بہ شکار باہی نشوے داشتیم ہفتصد و شصت و شش باہی شکار شد و در حضور
 بامراوز گچیان و اکثر تہذیبہ تقسیم یافت من بغیر از باہی پولکد از نمی خورم اما نہ ازین جہت کہ شیعہ مذہبان غیر پولکد از را حرام میدانند
 بلکہ سبب تنفر من ازین جہت است کہ از مردم کتبہ شیعہ ام و بہ تجربہ نیز معلوم شد کہ باہی غیر پولکد از گوشتہاے حیوانات مردہ
 میخورد و باہی پولکد از نمی خورد ازین مخرج خوردن او بر طبیعت من مکروہ آمد شیعہ میدانند کہ بچہ و جنہی خوردند و آنرا از چہ جہت حرام میدانند
 از شران خانہ زاد کہ در شکار ہمراہ میباشند یک شتر پنج نیلہ گاوار کہ بوزن چل و دو من ہندوستان بود برداشتہ ایتادہ شد
 نظیرے نیشاپوری کہ در فن شعر و شاعری از مردم قرار دادہ بود و در گجرات بہ عنوان تجارت بسری بردنیل ازین طلبیدہ بودم
 درینو لا آمدہ ملازمت کرد قصیدہ انوری را کہ

باز این چہ جوانی و جمال ست جہانرا

تبع نمودہ قصیدہ بخت من گفتہ بود گذرانید ہزار روپیہ واسپ و خلعت بہ صلہ این قصیدہ بدو مرحمت نمودم و حکیم حمید گجراتی
 را کہ مرفعی خان تعریف بسیار نمودہ بود و اورا ہم طلبیدہ بودم آمدہ ملازمت کرد و نیک نفسیہا و سادگیہاے او بیشتر از طبابت او بود
 مدتی در ملازمت بسر برد چون ظاہر شد کہ در گجرات سوائے او طبیب نیست و اورا ہم خواہان رخصت یافتیم ہزار روپیہ و چند عدد
 شال باو و فرزند ان او دادہ یک دہہ در روستا بدو معاش او مقرر داشتیم خوش حال بوطن ما و رفت مرخص گشت یوسف خان
 ولد حسین خان تگریہ از جاگیر آمدہ ملازمت نمود روز پنجشنبہ دہم ذی الحجہ عید قربان شد چون در روز مذکور منع است کہ جاندار کشتہ شود
 روز جمعہ فرمودم کہ حیوانات قربانی را قربان ساختند سہ گوسفند را بدست خود قربان ساختہ بہ شکار سوار شدم و شش گھڑی از شب
 گذشتہ باز ششم درین روز نیلہ گاوشکار شد بوزن نہ من و سی و پنج سیر چون حکایت ابن نیلہ گاو خالی از غرابی نبود نوشتہ شد در
 دو سال گذشتہ کہ بہ سیر و شکار ہمین منزل آمدہ بودم این نیلہ گاو را در ہر مرتبہ بدوق زدہ چون زخمی بر جای کاری واقع نشدہ بود
 نیفتاد و بدو رفت درین مرتبہ باز این نیلہ گاو در شکار گاہ بنظر درآمد و قراولان شناختند کہ در دو سال پیش زخمی بدو رقتہ بود مجملًا
 سہ تفلیک دیگر ہم درین روز بروزم اصلاً کار گر نیفتاد و سر در پے او نہادہ تا سہ کردہ مسافت در عقب او پیادہ طے کردم ہر چند تردد
 نمودم بدست در نیامد آخر الامر نذر کردم کہ اگر این نیلہ گاو میقتد گوشت اورا طعام بخندہ روح حضرت خواجہ معین الدین بہ فقرا
 بخورانم و یک ہر و یک روپیہ نذر حضرت والدہ بزرگوارم نمودم مقارن ابن نیت نیلہ از تردد باز نہانند بر سر او دیدہ فرمودم کہ در حال
 حلال کردند و بآرد و آوردہ بطرزے کہ نذر کردہ بودم بجا آوردم گوشت نیلہ گاو را طعام بخندہ و ہر روپیہ را حلوا سامان نمودہ درویش

و اگر سنهارا جمع نموده در حضور خود تقسیم نمودم بعد از دوسه روز دیگر باز نیله گاو سه نبظر درآمد هر چند تردد نموده خواستم که در یکجا آرام
گیرم تا تفنگ انداخته شود مطلقاً قابو بدست در نیامد تا قریب شام از عقب او تفنگ بردوش میبرفتم تا وقتی که آفتاب غروب نمود
تا اید از زدن او شدم به یکبار بر زبان من گذشت که خواه این نیله هم نذر شماست گفتن من و شستن او مقارن واقع شد تفنگ
چاق ساخته انداختم و او را زدم و این را نیز به ستور نیله سابق فرمودم که طعام بخت به فقرا بخوراند روز شنبه نوزدهم ذی حجه باز شکار
ماهی شد درین روز تخمیناً سه صد و سی ماهی شکار شده باشد شب چهاردهم ۲۸ ماه مذکور در روپ باس نزول واقع شد چون
از شکارگاه با سه مقررے نیست و حکمست که هیچ کس در حوالی آن شکار نکند آهوه بے نهایتی درین صحرای بمرسید چنانچه
آباد اینها در می آیند و از مصرت هر گونه آسیب ایمن اند و دوسه روز در آن صحرایا شکار نمودم و آهوه بسیار به تفنگ و چیت زده شکار
کردم چون ساعت دخول شهر نزدیک بود و منزل در میان کرده شب پنجمین دوم محرم سنه ۱۱۸۰ بیاض عبد الرزاق معمورے که نزدیک
بلکه متصل شهر است نزول اجلال واقع شد درین شب اکثر بنده های درگاه مثل خواجه جهان و دولت خان و جمعی که در شهر مانده بودند
آمده ملازمت نمودند ایرج هم که از صوبه دکن طلبیده بودم به سعادت آستان بوسی مشرف گشت روز جمعه هم در آن باغ مذکور
توقف واقع شد و عبد الرزاق درین روز پیشکشهای خود را گذرانید چون آخرین روز ایام شکار بود حکم شد که مدت شکار و عدد
جانوران را که شکار شده بعضی رسانند مدت شکار از نهم ماه آذر لغایت بخت و نهم اسفند از نهم ماه و بخت روز شکار بود
بدین موجب شیر و فازه قلاوه و گوزن یک راس چھینکاره چهل و چهار کوته پاچه یک راس و آهوبره دو راس آهوه سیاه شصت و
هشت راس آهوه سی و یک راس ردباه چهار قلاوه آهوه کوراره هشت راس پاتل یک راس خرس پنج قلاوه کفتار سه قلاوه
خوگوش شش راس نیله گادیک صد و هشت راس ماهی بکنزار دودوش قطعہ عقاب یک دست تغدیری یک قطعہ طادس پنج قطعہ
کاروانک پنج قطعہ دراج پنج قطعہ سرخاب یک قطعہ و سارس پنج قطعہ و جیک یک قطعہ مجموع بکنزار چهار صد و چهارده و روز شنبه ۲۹
اسفند از ندم مطابق هم محرم بر نیل سوار شده متوجه شهر شدیم از باغ عبد الرزاق تا بدو لتخانه قلعه یک کروه و بخت طناب سافست
هزار و پانصد روپیه نتار کردم در ساعتی که قرار یافته بود داخل دو لتخانه شدم در بازارها بطریق معهود بجهت جشن نوروز در آتش گرفته
آئین بسته بودند چون در ایام سیر و شکار خواجه جهان را حکم شده بود که در محل عمارتی بسازد که قابلیت شستن من داشته باشد
خواجه مشارالیه این نوع عمارت عالیشان را در سه ماه تیار و مکمل ساخته بود و بغایت کار نمایان دست بسته کرده و مصوران
نیز کار نمایان و جلد دستی خوبه نمودند از گردها بهمان عمارت بهشت آئین داخل شده تماشا سے آن منزل نمودم بغایت الغایه

مستحسن افتاد و به تعریف و تحسین بسیار خواجه جهان سربلندی یافت پیشکشی که ترتیب داده بود در همین عمارت بنظر اشرف گذرانید و بعضی از آن پسند خاطر گردید تمهید را بدو بخشیدم *

جشن نوروز ششم از جلوس همایون

دو گفتری و چهل پل از روز دوشنبه گذشته حضرت نیر اعظم به برج شرف خود که در محل باشد تحویل نمود روزی که در غره فردر دین مطابق ششم محرم ششم جشن نوروزی ترتیب داده بر تخت دولت جلوس نمودم امراد سائر بنده های درگاه سعادت کونش دریافتند تسلیمات مبارک بادی بجا آوردند و پیشکش بنده های درگاه میران صدر جهان و عجمه الله خان فیروز جنگ و جهانگیر قلی حنان از نظر اشرف گذشت روز چهارشنبه ششم محرم پیشکش راجه کلیان که از بنگاه فرستاده بود از نظر گذشت روز پنجشنبه نهم ماه مذکور شجاع خان و بعضی از منصبداران که به طلب ازدکن آمده بودند ملازمت کردند که خنجر مرصع به رزاق و در دس اوزبک مرحمت نمودم در همین ایام پیشکش نوروزی مرتضی خان از نظر اشرف گذشت خنجر بسیار که از هر قسم دهر جنس ترتیب داده بود همه را دیدم و آنچه پسند خاطر گردید از جوهرگران بها و آئینه نفیسه و فیل و اسب گرفته تمهید را باز گردانیدم و خنجر مرصع به ابوالفتح دکنی و سه هزار روپیه به میر عبد الله و یک اسب عراقی به مقیم خان مرحمت نمودم شجاعت خان را به همین قصد ازدکن طلبیده بودم که او را به بنگاه نزد اسلام خان فرستم که در حقیقت قائم مقام او باشد منصب او را که هزار و پانصدی ذات و هزار سوار بود پانصدی ذات و سوار افزوده به خدمت صوبه مذکور تسلیم کنانیدم و خواجه ابوالحسن دو قطعه لعل و یکدانه مردارید و ده انگشتری گذرانید به ایرج پسر خان خانان که خنجر مرصع مرحمت نمودم منصب خرم هشت هزاری ذات و پنج هزار سوار بود و دیگر بر ذات او افزودم و خواجه جهان را که هزار و پانصدی ذات و هزار سوار داشت پانصدی در ذات و بیست سوار دیگر اضافه نمودم و بیست چهارم محرم که نیر دهم فردر دین روز شرف باشد یادگار علی سلطان ایلمی شاه عباس دارا که به پرش تغریب حضرت عرش آستان و تنبلیت جلوس من آمده بود سعادت ملازمت دریافت و سوغاتی که شاه عباس بر او فرستاده بود در نظر اشرف گذرانید اسپان خوب و آئینه و از هر جنس مخفها که لاق آورده بود بعد از گذرانیدن سوغات در همین روز خلعت فاخره و سی هزار روپیه که بحساب ولایت هزار تومان بوده باشد با و مرحمت نمودم و کتابیکه مبنی بر تنبلیت و پرش واقعه دال بر رگوارم بود گذرانید چون در کتابت تنبلیت اظهار محبت بیش از پیش نموده و در مراعات نسبت ادب و یگانگی دقیقه فرو گذاشت نه نموده خوش آمد که کتابت جنس داخل گردد

نقل کتابت شاه عباس

تاریخات سحاب فیض ربانی و قطرات غمام فضل سبحانی طراوت بخش حدایق ابداع و اختراع باشد همیشه گلشن سلطنت و جهان بینی و چین زار اہست و کامرانی اعلیٰ حضرت فلک مرتبت خورشید منزلت بادشاہ جوان بخت کیوان و قمار شہر یار نامدار سپہر اقتدار خدیوہ جانگیر کشور کشا خسر و سکندر شکوہ دارا لوامن نشین بارگاہ عظمت و اجلال صاحب سر بر اعلیم دولت و اقبال نزہت افزا ریاض کامرانی چین آراے گلشن صاحبقرانے چہرہ کشاے جمال جهان بینی بسین رموز آسمانی زیور چہرہ دانش و بنیش فرست کتاب آفرینش مجموعہ کمالات انسانی مرات تجلیات یزدانی بلند ی بخش ہمت بلند سعادت افزاے طالع ارجمند آفتاب فلک اقتدار سایہ عاطفت آفریدگار حجابہ اجسم سپاہ فلک بارگاہ صاحبقران خورشید کلاہ عالم پناہ از جو یار عنایت الہی و چشمہ سار مرہمیت نامناہی سرسبز بودہ ساحت اقدس مساحتش از آسیب خشک سال عین الکمال محروس باد حقیقت شوق و محبت کیفیت خلعت و مودت تحریر پذیر نیست ع

قلم را آن زبان نبود کہ راز عشق گوید باز

اگرچہ از راہ صورت بعد مسافت مانع دریافت کعبہ مقصود گردیدہ اما قبلہ بہت والا نہمت نسبت معنوی قرب باطنی ست بعد از آن کہ بحسب وحدت ذاتی این نیازمند در گاہ ذوالجلال و آن نہال سلسال اہست و اجلال انہمغنی بہ تحقیق پیوستہ بعد مکانے و دوری صورتی جسمانی مانع قرب جانی و وصال روحانی نہ گشتہ رود و کجبتی است و از نہجت گرد لال بر آئینہ خاطر خورشید مثال نہ نشستہ عکس پذیر جمال آن منظر کمال است و ہموارہ مشام جان برویج فواج خلعت و دود و نسایم عنبر شمایم محبت و اتحاد معطر گشتہ ہوا دوستی است

ہمیشہ ہم بہ خیال تو و آسودہ دلم | آئین وصال است کہ در پی غم ہجرانش نیست

المنہ مدد تعالیٰ و تقدس کہ نہال آرزوے دوستان حقیقی بہ تمرہ مراد بار و رشده شاید مقصودیکہ سالہا در پردہ خفا مستور بود و متضرع و اہمال از بارگاہ و اہب متعال جلوہ گری آن مسألت میشد با حسن و جہی از حجلہ غیب بطور درآمدہ بر تو جمال بر ساحت آمال بختہ مال منتظران انداختہ بر فراز تخت ہمایون سر بر سلطنت ابد مقرون ہم آغوش آن انجمن آراے بادشاہی و زینت افزاے سر پر شاہنشاہی گردیدہ و لو اے جهان کشاے خلافت و شہر یارے و چتر فلک فرساے عدلت و جهانداری آن رفعت بخش فرسہ و اورنگ عقدہ کشاے دانش و فرہنگ ظل عدلت و جهانداری و مرحمت بر مفارق عالمیان انداختہ امید کہ بسین مراد بخش

جلوس میمنت مانوس آن مجتبه طالع همایون نجات فروزنده تاج و فرزانده تخت را بر پهلوان مبارک و میمون و فرخنده و همایون گردانند
و همیشه اسباب سلطنت و جهان بینی و موجبات حشمت و کامرانی در تزیید و تضاعف باد از دیرباز آئین و داد و روش اتحاد که بین پادشاهان
و الیاده و اعتقاد یافته و بتازگی میان این مخلص محبت گزین و آن عدلت آئین استقرار پذیرفته مقتضی آن بوده که چون مرده جلوس آن
جانشین مسند گورگانه و وارث افسر صاحبقرانی بدین دیار رسد یکی از محرمان حریم حضرت بر سبیل تعجیل تعیین شده بر اسم تنهیت
آید ام نماید لیکن چون هم آذر بایجان و تسخیر ولایت شروران در میان بود تا خاطر مهر آئین از مهمات ولایت مذکور جمع نمیشد مراجعت
بمستقر سلطنت میسر نبود و در لوازم این امر خطیر تاخیر و تقصیر واقع شد هر چند رسوم و آداب ظاهری نزد ارباب دانش و نبش چند آن
اعتبار می نمود اما سطر آن بالکلیه بحسب ظاهر و نظر قواصر که مطلع نظر ایشان جز امور ظاهری نیست طے مراتب دوستی است لاجرم
درین ایام مجتبه فرجام همین توجه خدا ام ملایک احترام مهمات ولایت از دست رفته بر حسب مدعا عا اجا صورت یافته بالکلیه از نظر
خاطر جمع گشته بدار سلطنت اصفهان که مقر سلطنت است نزول اجلال واقع شد امارت شعار کامل الاخلاص راسخ الاعتقاد
کمال الدین یا دوگار علی را که ابا عن جد از مرده نندگان کجاست و صوفیان صفائی طوبیت این دو دمان است روانه درگاه معلی و بارگاه
اعلی نمود که بعد از دریافت سعادت کورنش و تسلیم و ادراک شرف تقبیل و تلمیم بساط عزت و دادای لازم پرش و تنهیت حضرت
مراجعیت یافته از اخبار مسرت آثار سلامتی ذات ملایک صفات و صحت مزاج و مانج نورشید اتم حاج بهجت افزای خاطر مخلص
خیرخواه گردد و مر جو آنکه پیوسته در محبت و داد و مروثی و مکتبی و حقیقه خلعت و اتحاد و صوری و معنوی را که بار وای آنها موالیات
و اجزای جد اول مصادقات غایت نفرت و خفرت پذیرفته از نشو و نما نیند اخته بار سال رسل و رسایل که مجالست روحانیت
حرک سلسله یگانگی و رافع غایله بیگانگی بوده باشند و در ابط معنوی را بابتلاوت صوری متفق ساخته بار جاع و انجام مهام ممنون اند
حق سبحانه تعالی آن زبده خاندان جاه و جلال و خلاصه دودمان اہست و اقبال را بتائیدات غیب انغیب مؤید دارد

تا اینجا نقل کتابت برادر م شاه عباس تمام شد

برادر م سلطان مراد و دانیال را که در ایام حیات پدر بزرگوار م بر حمت خدا پیوسته بودند مردم با ساعی مختلف نام می بردند فرمودم
که یکی را شاهزاده مغفور و دیگری را شاهزاده مرحوم میگفتند باشند اعتماد الدوله و محمد الرزاق معمور را که بر یک به منصب هزار
و پانصدی سرفراز بودند به منصب هزار و هشت صدی سرفراز ساختم و بر سواران قاسم خان برادر اسلام خان و ولایت و پنجاه و دو
افزودم ابرج پسر کلان خان خانان را که خانه زاد قابل مستعد بود بخطاب شاه نواز خانی و سعد الدوله سعید خان را به لقب نواز خانی

سر بلند می بخشیدم هنگام جلوس بر در نها و گز با پاره افروخته بودم چنانچه سه رتی بر وزن مهر و دپیه اضافه شده بود درین ایام بعرض رسید
که در دادوستد با رفاهیت خلق در آنست که مهر و دپیه بر وزن سابق باشد چون در جمیع امور رفاهیت و آسایش خلق منظور است
علم کردم که از تاریخ حالی که یازدهم اردی بهشت ستم جلوس باشد در دارالضربهای ممالک محروسه مهر و دپیه را بدستور سابق
سلوک و مضروب بساخته باشند چون قبل ازین تاریخ روز شنبه دوم از ماه صفر شصت و هشت هزار و بیست اعداد بدنهاده شنید که کابل از
سر دار صاحب وجود خالی ست و خان دوران در سیر دنی با ست و مغرا الملک با معدودے چند از ملازمان مومی ایله در کابل است
فرست غنیمت دانسته با سوار و پیاده بسیار غافل و بیخبر خود را به کابل رسانید و مغرا الملک باندازه قوت و حالت خود فی الجمله تردد
نموده کابلیمان و متوطنان و سکنه شهر خصوصاً جمیع جماعت قزلباشیان کوچه باراکوچه بنده نموده خانهای خود را مضبوط و مستحکم ساختند
افغانان چند توپ شده از اطراف بکوچه با و بازارها درآمد مردم از پشت بامها و سراهای خود آن تیر و بختان را از تیر و تفنگ گرفته
جمع کثیر را به قتل رسانیدند بار که از سرداران معتبران مخدول بود کشته شد از وقوع این مقدمه به ملاحظه آنکه مبادا مردم از
اطراف و جوانب جمع شده راه بیرون شدن بر آنها مسدود گردانند دل و پای داده ترسان و هراسان بازگشتند قریب بیستاد
نفر از آن سگان به جهم زقند نادو بیست اسب گیرانیده از آن ملکه جان به تگ و پا بیرون بردند نادو علی میدانی که در لهر بود آخر
همان روز خود را رسانیده پاره راه تعاقب نمود چون فاصله بسیار شده بود و جمعیت او اندک کارے نه ساخته برگشت بهمان سعی
که در نزد آمدن نمود فی الجمله ترددے که از مغرا الملک واقع شد هر یک بزیر دتی منصب سرفرازی یافتند و نادو علی که به منصب هزارری
ذات مفتخر بود هزار و پانصدی شد و مغرا الملک که هزار و پانصدی بود به هزار و هشت صدی سرفراز گشت چون ظاهر شد که خان دوران
و کابلیمان در مقام روز گذرانیدن اند و دفع اعداد بدنهاده و در از کشید بخاطر گذرانیدن که خانخانات در خانه بیکار افتاده است
اورا با پسرانش بدین خدمت تعیین باید کرد و مقارن این اندیشه قلیچ خان که قبل ازین به طلب او فرمان صادر گشته بود از پنجاب آمد
و سعادت خدمت دریافت از ناصیه احوالش ظاهر گشت که بجهت آنکه خدمت دفع اعداد که تا نزد خانخانات شده از رده خاطرست
تا آنکه صریح تعهد این خدمت نمود و قرار یافت که صاحب صوبگی پنجاب متعلق بملک فیضی خان باشد و خانخانات در خانه بسر برد و قلیچ خان به منصب
شش هزار و سیصد سوار سرفرازی یافت و خدمت کابل و دفع و دفع اعداد بدنهاده و در آن کوستان را تعهد نمود و خانخانات
را فرمود که در صوبه اگر از سرکار قنوج و کابل جایگزین نخواه نمایند تا منفعت آن و ثمر آن آن ولایت را بتنبیه بلیغ نموده پنج و بنیاد آنها
براندازد و در وقت رخصت هر یک به قلعتهای خاص و اسب و قیل و خلعت سرفرازی یافته روانه شدند در همین ایام بنابر حسن

اخلاص و قدم خدمت اعتمادالدوله را به منصب دوهزاری ذات و پانصد سوار سر بلندی بخشیده مبلغ پنجاه هزار روپیه نقد بطریق انعام مرحمت
 فرمودم مهتاب خان را که بجهت سامان واجب لشکر نظراثر دکن و دلالت نمودن امر بحسن اتفاق و یکتادلی فرستاده بودم تبارخ دوازدهم
 ماه تیر ۱۲۰۴ بیچ اثباتی در دار الخلافت اگر ملازمت نمود از عرض داشت اسلام خان بطور پیوست که عنایت خان در صوبه بنگاله مصدر
 خدمات پسندیده گشته بنابرین پانصدی ذات او افزودم که دوهزاری بوده باشد بر منصب راجه کلیان که از تعینات صوبه مذکور
 است پانصدی ذات و سی صد سوار اضافه نمودم که مجموع هزار و پانصدی ذات و هشت صد سوار بوده باشد با ششم خان را که در
 او دیسه بود غایتاً به حکومت کشمیر سرفراز ساخته عم او خواجگی محمد حسین را به کشمیر فرستادم که تا رسیدن او از احوال آن ملک خبردار باشد
 در زمان پدر بنده گوهرم پدر او محمد قاسم کشمیر را گرفته بود چنان تبلیغ که ارشد او لاد تبلیغ خان است از صوبه کابل آمده سعادت ملازمت
 دریافت چون نسبت خانه زادگی را با جوهر ذاتی جمع داشت خطاب خان به سر بلندی گشت و حسب الالتماس پدر او و بشرط تعهد
 خدمت تیراه پانصدی ذات و سه صد سوار بر منصب او افزودم تبارخ ۱۴- مرداد بنابر سابق خدمت و وفور اخلاص و کار دانی
 اعتمادالدوله را به منصب دالای وزارت ممالک محروسه سر بلندی بخشیدم و در همین روز که خنجر مرصع به یادگار علی ایچی دارای
 ایران کرامت فرمودم عبداللہ خان که به سرداری لشکر رانا مقهور تعین بود چون تعهد نمود که از جانب گجرات بولایت دکن درآید
 او را به صاحب صوبگی و حکومت صوبه مذکور سرفراز ساخته راجه با سوار بعوض او به سرداری لشکر رانا تعین نمودم و پانصد سوار بر منصب
 او اضافه کردم و در عوض گجرات صوبه مالوه بخان اعظم مرحمت نمودم و چهار لک روپیه بجهت سامان و سرانجام لشکری که به همراهی
 عبداللہ خان از راه ناسک نزدیک بولایت دکن تعین یافته بود فرستاده شد صفدر خان با برادران از صوبه بهار آمده به سعادت
 آستانوس مشرف گشت گئے از غلامان بادشاہی که در خانم بند خانه کار میکنند کارنامه ساخته تذکره گذارینده که تا امروز مثل این کاری دیده نشده
 بلکه نشینده ام چون نهایت غرابت دارد به تفصیل نوشته میشود در پوست فندقی چهار مجلس از استخوان فیل تراشیده ترتیب داده است
 اول مجلس کشتی گیران است دو کس با هم در کشتی گرفته اند یکی در دست نیزه گرفته ایستاده است و دیگری سنگ درشتی در دست
 دارد و دیگری دستها بر زمین نهاده نشسته است و در پیش او چوبه و کمانه و ظرفی تعبیه نموده است مجلس دوم تختی ساخته در بالا
 آن شامیانہ ترتیب داده و صاحب دوتی بر تخت نشسته یک پای خود را بر بالا پای دیگر نهاده و تکیه بر پشت او نهاده
 مجلس ظاهر این کارنامه از غلام خانم بند خانه شاهی معلوم میشود و چه در مجلس چهارم ساختن صورت حضرت عیسی علیه السلام را و چه معلوم میشود و غالباً این کارنامه از کارنامه
 کارگران فرنگ بوده و بدستش افتاده آنرا از نام کارنامه خود تذکره گذارینده

ساخته پنج نفر از خدمت گاران او گرد و پیش او ایستاده کرده است و شاخ درختی برین تخت سایه انداخته مجلس سوم صحبت ریسان باز
 است چوبے ایستاده کرده و سه طناب برین چوب بسته اند و ریسان بازی بر بالاے آن پاسے راست خود از پس سر بدست چپ
 گرفته و بر پاسے ایستاده برے را بر سر چوب کرده و ششھے دہلی در گردن انداخته می نواز و مردمے دیگر دستها بالا کرده ایستاده است و چشم
 بر ریسان باز دارد و پنج کس دیگر ایستاده اند از ان پنج کس یکے چوبے در دست دارد و مجلس چهارم در خیمت و درتے آن درخت صورت
 حضرت عیسی را نمایان ساخته و ششھے سر بر پاسے ایشان نهاده و پیر مردی بایشان در سخن است و چهار کس دیگر ایستاده اند چون چنین
 کارنامه ساخته بود و اورا بانعام و زیادتی علوفه سرفراز ساختم و رسی ام شهرور میرزا سلطان را که از دکن طلبیده بودم آمده ملازمت
 کرد و صفدر خان باضافه منصب سرفرازی یافته به لکی لشکر رانا مقهور تعین یافت چون عبداللہ خان بہادر فیروز خیل ارادہ نموده بود
 کہ از راہ ماسک نزدیک ولایت دکن در آید بخاطر سائیدم کہ راند اس کچھو بہہ را کہ از بندہ ہای باخلاص والدہ بزرگوارم بود بہ ہمراہی
 او تعین نمایم کہ ہمہ جانبر دار احوال او بودہ نگذارو کہ از تہور و شتاب زدگی بے وقت بہ فعل آید بجهت این خدمت اورا بر عایتما
 عالی سرفراز ساختہ خطاب را جلگی کہ در گمان او نبود کہ امت نمودہ تقارہ ہم عنایت نمودم و قلعه رتھنبور را کہ از قلعه ہاسے مشہور ہندوستان
 است بدو شفقت کردم و خلعت فاخر و قیل و اسب دادہ مخلص ساختم خواجہ ابوالحسن را کہ از دیوانی کل تغیر یافته بود بخدمت صوبہ
 دکن بمناسبت آنکہ در خدمت برادر مرحوم مدتہا در ان حدود بودہ تعین نمودم بہ ابوالحسن پسر اعتماد الدولہ را بخطاب اعتقاد خانی سرفراز
 بخشیدم پسر آن معظم خان را بمنصب لاقی سرفراز ساختہ بہ بنگالہ پیش اسلام خان فرستادم راجہ کلیان بہ سرداری سرکار اڈیسہ بہ تجویر
 اسلام خان مقرر گشت و بہ اضافہ د و صدی ذات و سوار سرفراز گردید چار ہزار روپیہ بہ شجاعت خان دکنی مرحمت نمودم ہفتم آبان
 بدیع الزمان ولد میرزا شاہ رخ از دکن آمدہ ملازمت کرد درین روز با بجهت شوریدگی و ہرج و مرج کہ در ولایت مادراہ النہر واقع شدہ
 بسیارے از امراے و سپاہیان از ربک مثل حسین بے و پہلوان بابا و نورس بے درمن و برم بے و غیرہ التجا بدرگاہ ما آورده ملازمت
 نمودند ہر یکے بہ خلعت و اسب و زر نقد و منصب و جاگیر سرفراز گشتند روز دوم آذر ہاشم خان از بنگالہ آمدہ سعادت آستان بوسی
 در یافت پنج لک روپیہ بجهت مد و خرج لشکر فیروزی اثر دکن کہ بسرداری عبداللہ خان مقرر بودہ است بدست روپ خواص ششخ نیا
 با حمد آباد گجرات فرستادم در غرہ دے بقصد شکار موضع سمونگر کہ از شکار گاہ مقررست متوجہ شدم بیست و دو آہو شکار شدہ از انجلہ
 شازدہ آہو را خود شکار کردم و شش دیگر را خرم شکار نمود و روز و دو شب آنجا بودہ شب یکشنبہ بخیر و خوبی بہ شہر درآمد و شبی این بیت
 بخاطر مہر تو انداختہ بیت

مبادا عکس او از چهره در

بود بر آسمان نامر را نور

بچراغچیان و قصه خوانان فرمودم که در وقت سلام و صلوات فرستادن و قصه گزرا بندگان در آمد با این بیت کنند و حالا شایع است
 سوم دی روز شنبه عرض داشت خان اعظم رسید که عادل خان بیجا پوری از تقصیرات خود گذشته خود پشیمان گشته در صد و نیندی و دینوری
 پیش از پیش است به اودی مطابق سلخ شوال با ششم خان به کشمیر رخصت یافته بیادگار علی ایچی ایران فرگل خاصه مرحمت نمود
 با اعتقاد خان کشمیر از کشمیر با سه خاصه سران از نام شفقت نمودم شادمان دل خان اعظم را بختاب شادمان خانی سرفراز ساخته
 منصب او از اصل اضافه به یکزار و هفتصدی ذات و پانصد سوار شخص شد و بر عایت علم سر بلند ی یافت و سردار خان برادر
 عبد الله خان فیروز جنگ و ارسلان بی او یک که حراست سیستان با و مقرر است بعنایت علم سرفراز گشتند و ستهای آمو
 شکار خاصه را فرمودم که جانماز با ترتیب داده در دیوان خاص و عام نگاه دارند که مردم بران نمازی گذارده باشند میر عدل
 و قاضی را که مدار امور شرعیه برایشان است بجهت خاص حرمت شرع فرمودم که زمین بوس که به صورت سجده است نکنند
 سوزنچشمه بیست و دوم ماه دی باز به شکار سمونگر متوجه شدم چون آهوسه بسیار در آن حوالی جمع شده بود درین مرتبه خواجه جهان را
 رخصت کرده بودم که طرح شکار فرغ انداخته آهوان را از هر طرف رانده در جای وسیعی که دور آن سراپرده ها و گللال باثر با کشیده باشند
 در آورده ضبط نمایند یک و نیم کوه زمین را سراپرده گرفته بودند چون خبر رسید که شکار گاه ترتیب یافته و شکار به بسیار بقید در آمده
 است متوجه گشتم روز جمعه شروع در شکار شد تا پنجشنبه آینده هر روز بامردم محل بقمرغ در آمده آن مقدار که خاطر رغبت می نمود شکار
 میکردم پاره زنده گرفتار میگشتند و بعضی به تفنگ و تیر کشته می شدند روز یکشنبه و پنجشنبه که تفنگ به جانور نمی اندازم بدام زنده
 گرفتند درین هفت روز نصد و هفده نر و ماده شکار شده بودند از آنجمله شش صد و چهل و یک آهوسه نر و ماده که زنده گرفتار شده
 بودند چهار صد و چهار راس به فتح پور فرستاده شد که در میان جولان گاه آنجا سر دهند و هشتاد و چهار راس دیگر را فرمودم که حلقهای
 نقره در بینی کرده در جهان زمین آزاد گردند و دو بیست و هفتاد و شش آهوسه دیگر که به تفنگ و تیر و چینه کشته بودند روز یکشنبه
 و شادمان محل دایر اندوده های درگاه قسمت میشد چون از شکار کردن بسیار دلگیر شدم بامرا فرمودم که به شکار گاه رفته آنچه مانده
 باشد مجموع را شکار نمایند و خود به خیریت روانه شهر شدم در غره همین مطابق به هفت و نیم و بقعه حکم کردم که در شهر با سه کلان
 مالک محروسه مثل احمد آباد و آکه آباد و لاهور و آگره و دهلوی و غیره علو خانها بجهت فقر ترتیب دهند تاسی محل نوشته شد از آنجمله
 شش محل سابق و آبرود و بیست و چهار محل دیگر الحال حکم شد که دایر سازند در چهارم همین هزار ی بر فوات راجه زنگه دیو اضافه

نمودم که چهار هزار سی ذات و دویست هزار سوار باشد و شمشیر مرصع بدو مرحمت کردم و شمشیر دیگر از شمشیرهای خاصه که شاه بچه نام داشت به شاه نواز خان عنایت شد. در ۱۶ - اسفند ۱۰۱۶ بدیع الزمان پسر میرزا شاهرخ به لشکر امانا مقهور تعین یافت و شمشیرهای برای راجه با سو بدست او فرستاده شد چون مکرر بمساع جلال رسید که امرای سرحد بعضی مقدمات که بایشان مناسبتی ندارد از قوه به فعل می آورند و ملاحظه توره و ضوابط آن نمیکند به بخشیان فرمودم که فرامین مطاعه بامرای سرحد صادر گردانند که من بعد مرکب این امور که خاصه بادشاهان ست مکرر ذی اول آنکه در جهر و که نشینند و بامرا و سرداران ملکی خود تکلیف چوکی تسلیم نه کنند و قبل به جنگ نیندازند در سیاست با کور نکنند و گوش و بینی نبرند و بزور تکلیف مسلمانی بر کسی نکنند و خطاب به ملازمان خود دهند و نوکران بادشاهی را کور نش و تسلیم نفرمایند. و اهل نعمه را بروش که در دربار معمول است تکلیف چوکی دادن نکنند. و وقت برآمدن نقاره نوازند و در و قبل که بمردم دهند خواه به ملازمان بادشاهی و خواه نوکران خود جلوس و کجک بردوش آنها داده تسلیم نفرمایند در سواری ملازمان بادشاهی را در جلوس خود پیاده نبرند و اگر چیزی بآنها بویسند مهر بردارند. این ضوابط که باین جهانگیری اشتها یافته الحال معمول است.

جشن نوروز مقیم از جلوس همایون

غره فروردی شد جلوس روز سه شنبه ۱۶ محرم الحرام ۱۰۲۱ در دار الخلافت اگر مجلس نوروز عالم افروز و جشن مسرت بخش عشرت سامان پذیرفت بعد از گذشتن چهار گهری از شب پنجشنبه سوم ماه مذکور که ساعت اختیار کرده بجهان بود بر تخت ششم بدستور هر ساله فرموده بودم که در بازار آیین بسته تار و زلف این مجلس برقرار باشد خسرو بی اوزبک که در میان اوزبکیه به خسر و فرمعی اشتها دارد در همین روزها آمده سعادت ملازمت دریافت چون مردم قرار داده ما و را را انهر بود او را بعنایتها سر بلند می بخشید. خلعت فاخره دادیم به یادگار علی ایچی دارای ایران پانزده هزار روپیه بدو خرج گویان عنایت نمودم و در همین ایام پیشکش افضل خان که از صوبه بهار فرستاده بود از نظر اشرف گذشت سی زنجیر فیل و شترده راس گاو و پاره آتشه بنگاله و چوب صندل و نافه های مشک و چوب عود و از هر جنس پذیرا بود پیشکش خان دوران هم بنظر در آمد و چهل پنج راس و دو قطار شتر و چینی خطائی و پوستهای سمور و دیگر تحف دهدایا که در کابل و آنحد و دهم میر سافرستاده بود و امرای در خانه خود تکلفات در پیشکشهای خود نموده بودند بضمایط همه ساله در هر روز از روزهای جشن مذکور پیشکش بکے ازنده بامیگذشت و به تفصیل ملاحظه نموده آنچه پس خاطر می افتاد میگردد و بقی با دو مرحمت پیشدین در دین مطابق بیت و نهم محرم عرض داشت اسلام خان رسید مشعر بر آنکه همین عنایت الهی و برکت

توجه و اقبال شاهنشاهی بنگاله از فساد عثمان افغان پاک گشت پیش از آنکه حقیقت این جنگ مرقوم میگردد سطره چند از خصوصیات
 بنگاله در قلم می آورم بنگاله ملکی است در نهایت وسعت در اقلیم دوم طویل آن از بندر چالگام تا کرمی چهار صد و پنجاه کرده و عرض
 آن از کوههای شمالی تا پایان سرکار مدائن دویست و بیست کرده جمع آن تخمیناً شصت کرده دایم بوده باشد حکام سابق آنجا
 همیشه بیست هزار سوار و یک لک پیاده و یک هزار و نیم فیل و چهار پنجاه کشتی از نواره جنگی و غیره سرانجام می نموده اند از زمان شیرخان
 و سلیم خان پسر او این ولایت در تصرف افغانان بود چون اورنگ سلطنت و فرمانروائی دارالملک هندوستان بوجود اشرف
 اقدس والد بزرگوارم زبیر گرفت افواج قاهره بر سران ملک تعین فرمودند و مدت مدیدی فتح آنجا را پیش نهادیمت
 داشتند تا آنکه ولایت مذکور بحسن سعی اولیای دولت قاهره از تصرف داود کرانی که آخرین حکام آنجا است برآورد آن مخدول
 و در جنگ خانجهان کشته گشت و لشکر او پریشان و متفرق گردید از آن تاریخ باز تا حال این ولایت در تصرف بنده های درگاه است
 غایتاً پاره از بقایای افغانان در گوشه و کنار این ملک مانده بودند و بعضی جاهاست دور دست را در تصرف داشته تا آن که
 رفته رفته اکثر از آن جماعت زبون و عاجز گشتند و بولایات که منصرف بودند بدست اولیای دولت قاهره درآمد چون
 انتظام امور سلطنت و فرمانروائی به محض فیض و فضل از وی باین نیازمند درگاه اتمی منقض گشت در سال اول جلوس راجه
 مان سنگم را که به حکومت و دارائی آنجا مقرر بود درگاه طلب داشته قطب الدین خان را که به شرف و کلتاشی من از سائر بنده ها
 امتیاز داشت بجای او فرستادم در ابتدا که درآمد بآن ولایت بدست یکی از فتنه گیشان که از تعینات آن ملک بوده درجه
 شهادت یافت و آن نا عاقبت اندیش نیز بجزای عمل خود رسید و کشته گشت جهانگیر قلی خان را که صاحب صوبه و جاگیردار
 ولایت بهار بود بنا بر قرب جوار به منصب پنجزاری ذات و سوار سرفراز ساخته حکم فرمودم که به بنگاله رفته آن ولایت را متصرف
 شود با سلام خان که در دار الخلافت اگر بود فرمان فرستادم که به صوبه بهار متوجه شده آن ولایت را به جاگیر خود مقرر شناسد
 چون اندک مدتی از حکومت داری جهانگیر قلی خان گذشت بواسطه زبونی آب و هوای آنجا بیماری صعب بهم رسانید
 و رفته رفته مرض قوی و قوی ضعیف گشته کار او بملاکت انجامید چون خبر درگذشتن او در لاهور سموع گردید فرمان باسم
 اسلام خان صادر گشت که صوبه بهار را با فضل خان سپرده خود بتاکید هر چه تمام تر روانه بنگاله گردد در تعین این خدمت
 بزرگ اکثر بنده های درگاه بنا بر خود رسائی و کم تجربگی او سخنان میگشتند چون جوهر ذاتی و استعداد فطری او منظور نظر
 شد تعینت کرد و دایم سادی یک کرد و پنجاه لک روپیه انگریزی میشود در سرکار او دیده هم داخل صوبه بنگاله بود و این محاصل مع حاصل سرکار او دیده است^{۱۳}

حق بین بود خود او را بجهت این خدمت اختیار نمودم بحسب اتفاق مهمات این ولایت برداشتی از دسر انجام پذیرفت که از ابتدا سے درآمد این ملک تبصره اولیای دولت ابدی بودند تا امر فرستاد کس از بندهای درگاه را میسر نشد بود یکی از کارهای نمایان او دفع عثمان افغان مقهور است که مکر در زبان جات حضرت عرش آشیانی او را با افواج قاهره مقابل و مقابل دست داد و دفع او میسر گشت در نیولا که اسلام خان دها که را محل نزول خود ساخته بود و دفع زمینداران آن نواحی را پیش نهاد همت داشته بخاطر گذرانید که فوج بر سر عثمان مقهور و ولایت او باید فرستاد اگر اختیار دولت خواهی و ندگی نماید چه بهتر و الا بطریق دیگر ترمودان او را سزا داده نیست و تا بود سازند چون شجاعت خان در همان ایام به اسلام خان پیوسته بود و قریه سرداری این خدمت با سم او انداخته شد چندی دیگر از بنده مثل کشور خان و افتخار خان و سید آدم بارهه و شیخ اچمی برادرزاده مقرب خان و مقصد خان و پسران معظم خان و اہتمام خان و دیگر بنده با ہمراہی او تعیین نمود و از مردم خود نیز جمعی ہمراہ کرد در ساقی که شتری کسب سعادت از وی نمود این جماعت را روانه ساخت و میر قاسم پسر میرزا مراد را میر بخشی و واقع نویسنده نمود و از زمینداران نیز چندی بجهت راہنمونی ہمراہ کرد افواج نصرت قریب روانه گشتند چون بجای قلعه زمین از نزدیک شدند چندی از مردم زبان دان را بہ نصیحت او فرستادند تا او را دلالت بدولت خواهی نموده از طریق بغی و طغیان براہ صواب باز آورند چون غرور بسیار در کاخ داغ او جا گرفتہ بود و ہمیشہ ہوا سے گرفتن این ملک بلکہ دیگر داعیہ در سر داشت اصلاً گوش بہ سخنان آنجماعت نہ نموده مستعد جدال و قتال گردید و در کنار نالہ کہ زمین آن تمام چلہ و دلدل بود جاے جنگ قرار داد و در کیشنبہ ۹ محرم شجاعت خان ساعت جنگ اختیار نموده افواج قاهرہ را مقرر ساخت کہ ہر یک بجای و مقام خود رفتہ آمادہ جنگ باشند عثمان در آن روز قرار جنگ با خود نداده بود چون شنید کہ لشکر ہاے بادشاہی مستعد گشتہ آندہ اند ناچار او ہم سوار شدہ بہ کنار نالہ آمد و سوار و پیادہ خود را در برابر افواج منصورہ باز داشت چون ہنگامہ جنگ گرم گشت و فوج ب فوج رو برو خود متوجہ گردید درین مرتبہ اول آن جاہل خیرہ سرفیل مست جنگی خود را پیش انداختہ بر فوج ہراول می تازد بعد از زد و خورد بسیار از سرداران ہراول سید اعظم بارہہ و شیخ اچھے بدرجہ شہادت میسرند سردار بر افکار افتخار خان ہم در ستیز و آویر تقصیر نکرده جان خود را نثار می نماید و جمعے کہ با او بودند آتقد رتلاش میکنند کہ پارہ پارہ میشوند همچنان گروہ جراتکار کشور خان داد مردے و مردانگی داد خود را فداے کار صاحب بیسازد با آنکہ تیرہ نچان نیز بسیارے زخمی و کشتہ شدہ بودند آن مدبر حساب لشکریان را از روے دانستگی و فہیدگی بخاطر می آورد و مشخص خود بیسازد کہ سرداران ہراول و بر افکار و جراتکار کشتہ شدند ہمین قول مانده از کشتہ شدن زخمی گشتن جمعیت خود پروا نکرده در همان گرمی بر قول بیتازد و درین جانب پسر و برادران و خویشان شجاعت خان و دیگر بنده براہ بران

اگر امان گرفته بر مثال شیران و پلنگان به نیجه دودان تلاش میکرد چنانچه بعضی درجه شهادت یافتند و جمعی که زنده ماندند زخمهای منکر برداشتند
 و درین وقت فیل مستی گچیت نام که فیل اول او بوده بر شجاعت خان میدانده شجاعت خان دست بر برچمه برده بر فیل میزد آن طور
 فیل مستی را از برچمه چه پروا است دست به شمشیر برده و شمشیر پله در پله میزد از آن هم چه محابا بعد از آن جده هر کشیده و دود هر میرساند
 بان هم بر نیگردد و شجاعت خان را با اسب زیر میکند بجز و از اسب جدا شدن جهانگیر شاه گفته بر می جدد و جلودار او شمشیر و دوستی
 بردستهای فیل رسانیده چون فیل به زانو در می آید اتفاقاً جلودار فیلمان را از بالا فیل زیر میکند و بهمان جده هر که در دست داشت
 و درین پیادگی بنیسه بر خنطوم و پیشانی فیل میزد که فیل از الم آن فریاد زنان بر میگردد چون زخمها بسیار داشت به فوج خود رسیده
 می افتد و اسب شجاعت خان سالم بر میخیزد و در حینیکه سوار میشد آن مخذولان فیل دیگر بر علمدار او میدوانند و علمدار او را با اسب
 زیر میکنند و از آنجا شجاعت خان نعره مردانه بر کشیده علمدار را را خبردار میسازد و میگوید که مردانه باش من زنده ام و در پاس علم
 و درین وقت تنگ هر کس از بنده های درگاه حاضر بودند دست به تیر و جده هر و شمشیر برده بر فیل میدواند و شجاعت خان هم خود را
 رسانیده به علمدار نسیب میداد که بر خیز و اسب دیگر بجهت علمدار حاضر ساخته او را سوار میسازد و علمدار علم را بر افراخته بر جاس خود
 می ایستد و در اثنا این گیر و دار تفنگی بر پیشانی آن مقهور میرسد که زنده آنرا هر چند تفحص کرد ظاهراً نشد بهر محروم شدن این تفنگ
 از آن گرمی باز آمده میداند که ازین زخم جان بری نیست تا دوپهر هم با وجود چنین زخمی منکر مردم خود را به جنگ ترغیب می نمود و معرکه
 قتال و جدال گرم بود بعد از آن غنیم روگردانید و افواج قاهره سر در پله آنها می نهند و زده زده آن مخذولان را در محله که دایره کرده
 بودند در می آورند آن مخذولان به تیر و تفنگ مردم را نگاه داشته نمیگذارند که مردم با دشمنی بجای و مقام آنها در آینده چون دلی برادر
 عثمان و ممریز پسر او و دیگر خوشان و نزدیکان او بر زخم عثمان مطلع میشوند بخاطر میگذرانند که ازین زخم خود او را خلاصی میسر نیست
 اگر با چنین شکسته و ریخته به قلعه خود رویم یک کس زنده نخواهد رسید صلاح در نیست که امشب در همین جا که دایره کرده ایم بمانیم
 و آخر شب فرصت جسته خود را به قلعه خود رسانیم و دوپهر از شب گذشته عثمان به جهنم و اصل میگردد و در پهر سوم جسد بجان او را برداشته
 و خیمه و اسبابی که همراه داشته اند در منزل گذاشته به محله خود متوجه میشوند قراولان لشکر فیروزی اثر از نمیغنی خبر یافته شجاعت خان را
 آگاه میسازند صبح دو شبانه دو تنخواهان جمع شده صلاح می بینند که تعاقب باید نمود و نباید گذاشت که این تیره بختان نفس بر آورند
 غایتاً بجهت ماندگی سپاهیان و کفن و دفن شهیدان و غنچاری مجروحان و زخمیان در پیش رفتن یا فرود آمدن متردد خاطر بودند
 درین حالت عبدالسلام پسر معظم خان با جمعی از بنده های درگاه که مجموع سی صد سوار و چهار صد توپچی باشند میرسند چون این جماعت

گشت و اسباب نفایسی که آورده بود بدفعات از نظر گذرانید از هر جنس چیزها و تحفها داشت از آنجمله جانورهای چند آورده بود
بسیار غریب و عجیب چنانچه تا حال ندیده بودم بلکه نام او را کسی نمیدانست حضرت فردوس مکانی اگر چه در واقعات خود صورت
و اشکال بعضی جانوران را نوشته اند غایتا به مصوران نه فرموده اند که صورت آنها را تصویر نمایند چون این جانوران در نظر
من بغایت غریب در آمده هم نوشته و هم در جهانگیر نامه فرمودم که مصوران شبیه آنها را کشیدند تا جراتی که از شنیدن دست بردار
دیدن زیاده گردید یکی از جانوران در جبهه از طاؤس ماده کلان تر و از نر فی الجمله خور و تر گاهے که درستی جلوه می نماید دم خود را
و دیگر پرها را طاؤس آسایریشان می سازد و به رقص در می آید نول او پیاسه او شبیه نول و پیاسه خروس است سر گردن و زیر
حلقوم او هر ساعت برنگی ظاهر میگردد و دقیقکه درستی است سرخ سرخ است گویا که تمام را بر جان مرصع ساخته اند و بعد زمانه
بهمین جا با سفید میشود و بطریق پنبه بنظر در می آید و گاهے فیروزه رنگ ظاهر میگردد و بوقلمون آسایر زمان برنگی دیگر دیده میشود و دو پارچه
گوشتی که بر سر خود دارد و تاج خروس مشابیه است غریب نیست که در هنگام مستی پارچه گوشت مذکور بطریق خرطوم از بالای سر او
تا یک وجب می آید و باز که آن را بالا میکشد چون شلخ کرگدن بر سر او مقدار دو انگشت نمایان میگردد و اطراف چشم او همیشه
فیروزه گونست و در آن تغییر و تبدیلی نمی رود و پرهای او با لوان مختلف بنظر در می آید بر خلاف رنگهای پر طاؤس دیگر میمون آرد
بوده بیات غریب و شکل عجیب دست و پا و گوش و سر او بعینه میمون است و در دایره او پروا میماند رنگ چشمهای او برنگ
چشم باز لیکن چشم او از چشم باز کلان تر است از سر او تا مردم یک درع معمول بوده است از میمون پست تر و از روباه بلندتر
پشم او بطریق چشم گو سفند و رنگ آن خاکستری است از بنا گوش تا رخ سرخست میگون دم او از نیم درع دوسه انگشت درازتر
غایتا بخلاف دیگر میمونها دم این جانور افتاده است بطریق دم گربه گاهے آوازهای از او ظاهر میشود و بطریق آواز آهوبره بمجلا خیل
غریب دارد از مرغ دشتی که او را ندید و میگویند تا حال شنیده نشده که در خانه از ویچه گرفته باشند در زمان والد بزرگوارم تیر سگی بسیار
کردند که تخم ویچه بکنند نشد من فرمودم که چندی از نو ماده او یکجا نگاه داشتند رفته رفته به تخم آمدند آن تخمها را فرمودم که در زیر
ماکیان گذاشتند و در عرض دو سال مقدار شصت و هفتاد و پنج برآمد و تا پنجاه و شصت کلان شدند هر کس این معنی شنید تعجب تمام
نموده مذکور ساخت که در ولایت هم مردم سخی بسیار کردند مطلق تخم نداد و بیچه از او حاصل نشد در همین ایام بر منصب مهابت خان
هزار می ذات و پانصد سوار فرمودم که چهار هزار می ذات و سه هزار و پانصد سوار بوده باشد و منصب اعتماد الدوله از اصل انصاف
عنه این جانور را بزبان انگریزی ترکی می نامند و اهل هند پیرو میگویند و فارسی دانان هند به فارسی فیل مرغ نام نهاده اند و بحال به کثرت در هندوستان موجود است

چهار هزاری ذات و هزار سوار مقرر گشت و بر منصب هما سنگه نیز پانصدی ذات و سوار افزوده شد که اصل و اضافه سه هزاری ذات و دو هزار سوار بوده باشد و بر منصب اعتقاد خان پانصدی ذات و دو لیست سوار افزوده هزاری ذات و سی صد سوار گردیدم و حاجه ابوالحسن درین روزها از دکن آمده سعادت ملازمت دریافت دولت خان که به فوجداری صوبه آله آباد و سرکار جوینو تعیین یافته بود آمده ملازمت نمود بر منصب او که هزاری بود پانصدی افزوده شد روز شرف که ۱۹ فروردین بوده باشد منصب سلطان خرم را که ده هزاری بود به دوازده هزاری سرفراز ساختم اعتبار خان را که به منصب سه هزاری ذات و هزار سوار سر بلند بود چهار هزاری گردیدم مقرب خان که منصب او دو هزاری ذات و هزار سوار بود پانصدی ذات و سوار افزودم و بر منصب حاجه جهان که دو هزاری ذات و هزار و دو لیست سوار بود پانصدی دیگر اضافه فرمودم چون ایام نوروز بود اکثر بنده با اضافه منصب سرفزاری یافتند درین تاریخ ولیمپ از دکن آمده ملازمت نمود چون پدر او را سه سنگه وفات یافته بود او را خطاب را سه سر بلند ساخته خلعت پوشانیدم پس دیگر داشت سورج سنگه نام با وجود آنکه ولیمپ پسر شکیه او بود میخواست که سورج سنگه جانشین او باشد زیرا که در محبتی که با مادر او داشت در وقتیکه احوال وفات او را کور میشد سورج سنگه از کم خردی و خرد سالی بعرض رسانید که پدر مرا جانشین خود ساخته شیکه داده است این عبارت مرا خوش نیامد فرمودم که اگر پدر ترا شیکه داده است ما ولیمپ را سرفراز ساخته شیکه میدهم و بدست خود او را شیکه کشیده جاگیر و وطن پدر او را با و مرحمت کردم به اعتماد الدوله دوات و قلم مرصع عنایت شد لکھمی چند را چه گاؤن که از راجهای معتبر کوستان است و پدر او را چه او در هم در زمان حضرت عرش آشیانے آمده بود در وقت آمدن التماس نمود که پسر راجه ژوڈر مل آمده دست مرا گرفته به ملازمت آورد و بنا بر التماس او پسر راجه به آوردن او مقرر گشته بود لکھمی چند هم التماس نمود که پسر اعتماد الدوله آمده مرا به ملازمت آورد و شاه پور را فرستادم که او را به ملازمت آورد و از تحفه های کوستان خود اسپان گوٹ اعلی و جانوران شکاری از باز و جره و شاهین و قطاس و نافهای مشک و پوستهای آهو شک که نافه بران بند بود و شمشیرهای که بزبان آنها کمانده میگویند و خنجر که بزبان آنها کتاره میگویند و از سر خنجرها آدرده گذرانید در میان راجهای این کوستان راجه ند کو را با اینکه طلای بسیار دارد معروف و مشهور است میگویند که کان طلا در ولایت است بحجت طرح عمارت دو تنخانه لاجور و حاجه جهان و حاجه دوست محمد را که درین کار مهارت تمام دارد فرستادم چون مهات دکن بحجت نفان سرداران و بے پروائی خان اعظم صورت خوبی پیدا نه کرد و شکست عبداللہ خان دست داد و حاجه ابوالحسن را که بحجت تحقیق این قضایا طلبیده بودم بعد از تحقیق و تفحص بسیار ظاهر شد که شکست عبداللہ خان باره از مرغدر و نیز جلویها و سخن

نشو و یاس او و پاره به منصب نفاق و بی اتفاقی امرای واقع شده بود مجلا قرار داد آن بود که عید الله خان از جانب ناسک
 ترهنگ باشکر گجرات و امرای که به همراه او تعیین یافته بودند روانه گردید این فوج به سرداران معتبر و امرای کار طلب مثل راجه
 رامداس و خان عالم و سیف خان و علی مردان بهادر و ظفر خان و دیگران با آراستگی تمام داشت عدد لشکر از ده هزار گذشته
 بود به چهارده هزار رسیده و از جانب برادر مقرر بود که راجه مان سنگه و خان جهان و امیرالامرا و بسیار از سرداران متوجه شوند و این
 فوج از کوچ و مقام یکدیگر خبردار باشند تا در تاریخ معین از دو جانب غنیم را در میان گیرند اگر این ضابطه منظوری بود و دلسا
 شفق میگذشت و غرضه امان گیر نمی شد غالب ظن آن بود که الله تعالی فتح روزی کردی عید الله خان چون از گهاینها گذشت
 و به ولایت غنیم درآمد مقید نشد که قاصدان فرستاده از آن فوج خبر بگیرد و بموجب قرار داد حرکت خود را با حرکت آنها
 موازنه نموده چنان کند که در روز و وقت معین غنیم را در میان گیرند بلکه تکیه بر قوت و قدرت خود کرده این معنی را در خاطر آورد
 که اگر به تنهایی این فتح از جانب من شود بهتر خواهد بود این داعیه را در خاطر قرار داده هر چند رامداس خواست که با قرار دهد که
 بتانی و آتشکی پیش میرفته باشد فائده نکرده غنیم که از ملاحظه تمام داشت جمعی کثیر از سرداران و ترکیان بر سر او فرستاده بودند و روزی
 با و دو خود و دیگران و شهابا و اخیان بان و اسام آتشبازی تقصیر نمی کردند تا آنکه غنیم نزدیک شد و اصلا ازان فوج با و خبر
 نرسید هر چند دولت آباد که محل جمعیت و کینان بود نزدیک میرسد غنیم را که نسبت قرابت به سلسله نظام الملکیه
 با اعتقاد او دار و بخت آنکه مردم از دل و جان مرداری او قبول کنند به سردار بر داشته دست او گرفته و خود را پیشوا و سردار قرار داد
 مرتبه مرتبه مردم میفرستاد و کثرت و ازدحام غنیم زمان زمان بیشتر میشد تا آنکه هجوم آورده باند اخیان بان و دیگر اسام آتشبازی کار
 بر دنگ ترسان شدند و خوارا و تنخواهان هلاک دیدند که ازان فوج مدد نرسید و کینان تمام رو بانهاده اند مصالحت و دولت
 در آنست که بالفعل بازگشته سرانجام دیگر نموده شود یکی یک دل و یک زبان شده پیش از طلوع صبح صادق روانه شدند تا سرحد
 ولایت خود و کینان همراه بودند و هر روز فوجی با فوجی و برگشته و روز و خور و تقصیر نمی نمودند درین روز چند از جوانان
 روانه کار طلب بکار آمدند علی مردان خان بهادر و دادر و درانگی داده زخمهای منکر برداشت و زنده بدست غنیم افتاده
 معنی حلال نمکی و جان فشانی را به همراهان خود فهمانید و ذوالفقار بیگ هم ترددات مردانه نموده بانی به پای او رسید و بعد از
 دو روز دیگر در گذشت چون به ولایت راجه بهرجو که از دلتخواهان درگاه هست داخل شدند آن جماعت بازگشتند و عید الله خان
 متوجه گجرات گردید سخن این است که اگر در رفتن عنان کشیده میرفت و میگذشت که آن فوج دیگر با و ملحق میشد کار خاطر خواه اولیا

دولت قاسره صورت می یافت بمجد آنکه خبر گشتن عبدالعزیز خان به سرداران فوج که از راه برار متوجه بودند رسید دیگر توقف را بصلحت ندیده باز گشتند و در عادل آباد که حوالی برهانپور واقع است بار دوسه پرویز ملحق شدند چون این اخبار در آگره بمن رسید شورش تمام در طبیعت خود یافتیم و غریت نمودم که خود متوجه شده این ملازمان صاحب کشته را از پنج و بنیاد بر اندازم امر را و دو تنخواهان بدین معنی اصلاً راضی نه شدند خواه ابو الحسن بعرض رسانید که مهات آن طرف را بروشنی که خانخانان نمیده دیگر نمی دهد و او را باید فرستاد تا این مهم از نظام او فدا و در نظام آورد و به بصلحت وقت صلحی در میان اندازد تا بمرد و سرانجام بر اصل نموده شود دیگر دو تنخواهان باین مقدمه همراه گشته رایها به هم باین قرار یافت که خانخانان را باید فرستاد و خواه ابو الحسن نیز همراه برود و به همین قرار داد او دیوانیان مهم سازی خانخانان و همراهیان او نموده روز یکشنبه هفت و هم اردی بهشت سه هفت مرخص گشت شاهزاده خان و خواه ابو الحسن و زرافه بردی اوزبک و چند دیگر از همراهان در همین تاریخ تسلیم رخصت نمودند خانخانان به منصب شاهی شش هزار سی و دو نفر از یاری یافت شاه توار خان سه هزار سی و دو نفر از یاری یافت و سوار را تسلیم نموده داراب خان یا ضافه پانصدی ذات و سی صد سوار که مجموع دو هزار سی و دو نفر است و یک هزار و پانصد سوار باشد سر بلند گردیده و بر من داد پس خود او هم منصب لائق دادم خانخانان خلعت فاخره و خنجر مرصع و قیل خاصه با تلایر یا واسپ عرانی عنایت نمودم و همچنین به پسران و همراهان او نیز خلعت و واسپ مرحمت کردم و در همین ماه مغر الملک با پسران از کابل آمده به سعادت آستان بوسی سرفراز گشت شام سنگه در آن سنگت بحد و به که از تعینات لشکر نگیش بودند حسب التماس قلیج خان بزیادتی منصب سر بلند می یافت شام سنگه هزار و پانصدی بود پانصدی دیگر به منصب او اضافه شد در آن سنگت نیز بزیادتی منصب مفتخر گردید مدتی بود که اخبار بیماری آصف خان میر رسید و چند مرتبه رفع مرض شد و باز عود نمود تا آنکه در برهان پور در سن شصت و سه سالگی در گذشت فهم و استعدادش بقایت خوب بود غایتاً چست و شکی طبعش غالب بود شعر هم میگفت خسرو شیرین بنام من نظم کرده مسمی به نور نامه در زمانه والد بزرگوارم بدرجه امارت و وزارت رسیده بود و آنکه در زمان بادشاه زادگی چند مرتبه از و سبکیها به به فعل آمده و اکثر مردم بلکه خسرو هم بر این مذاق بود که بعد از جلوس من نسبت با و ناخوشیها به فعل خواهد آمد بخلاف آنچه در خاطر او و دیگران قرار یافته بود در مقام رعایت شده و او را به منصب پنجزاری ذات و سوار سرفراز ساختم و بعد از آنکه مدتی وزیر صاحب استقلال شد بعد رعایت احوال او دقیقه فرد گذاشت نه شد و بعد از فوت او فرزندان او را منصبها داده رعایتها کردم آخر الامر ظاهر شد که نیت و اخلاص او درست نبوده و نظر بر اعمال ناقص خود کرده همیشه از من توهمی در خاطر داشته از قفسه و شورش که در راه کابل واقع شد میگویند خبر دار بوده بلکه تقویت

آن تیرہ نجات می نمود بارے مرابا ورنی افتاد که در برابرین رعایت و شفقت مصدر ناد و تنخواهی و تیرہ نجاتی گرد و باندک فاصلہ در بست
و پنجم ہمین ماہ کہ اردی بہشت باشد خبر فوت میرزا غازی رسید میرزا مشارالیمہ از حاکم زادہ ہائے ٹھٹہ از ذات ترخانیاست در زمان
والد بزرگوارم پدر او میرزا جانی دولت خواہی اختیار نمودہ بہمراہی خانخانان کہ بر سر ولایت او تعیین یافتہ بود در قرب لاہور بہشت
ملازمت استسعاد یافت و بکرم بادشاہانہ ولایت اورا بد و ارتخانی داشتند و خود ملازمت دربار اختیار نمودہ مردم خود را بچیت
حفظ و حراست ٹھٹہ رخصت کنانید تا بود در ملازمت گذرانید آخر الامر در برہانپور وفات یافت میرزا غازی خان ولد او کہ در ٹھٹہ
بود بموجب فرامین عرش آشیانے بایالت و حکومت اندیا و سر فرازی یافت بہ سعید خان کہ در بہار بود حکم شدہ کہ اورا دلاسا نمودہ
بدرگاہ آورد خان مشارالیمہ کسان فرستادہ اورا بد و تنخواہی دلالت نمود آخر الامر اورا بہ اگرہ آوردہ بہشت پا بوس والد بزرگوارم
سر فرزند گردانید در اگرہ بود کہ حضرت عرش آشیانے شنقا شدند و من بر تخت دولت جلوس نمودم بعد از آنکہ خسرو را تعاقب
نمودہ بہ لاہور داخل شدم خبر رسید کہ امراے سرحد خراسان جمعیت نمودہ بر سر قندھار آمدہ اند و شاہ بیگ حاکم آنجا دقلعہ قبلی
شدہ منتظر کمک است بالفردت فوجی بہ سرداری میرزا غازی و دیگر امرا و سرداران بہ کمک قندھار تعیین شدند این فوج چون
بجوالی قندھار میرسد لشکر خراسان فوت توقف در خود نادیدہ معاودت نمود میرزا غازی بہ قندھار در آمدہ ملک و قلعہ را
بہ سردار خان کہ بہ حکومت آنجا مقرر گشتہ بود سپردہ و شاہ بیگ خان بجاگیر خود متوجہ گشت و میرزا غازی از راہ بہار غریمت لاہور نمود
و سردار خان باندک مدت کہ در قندھار بود وفات یافت و باز آن ولایت محتاج بہ سردار صاحب وجودے گشت درین مرتبہ
قندھار را اضافہ ٹھٹہ نمودہ بہ میرزا غازی مرحمت نمودم از ان تا پنج تا زمان رحلت در آنجا بہ لوازم حفظ و حراست قیام و اقدام
می نمود و سلوک او با مردمین بہ عنوان پسندیدہ بود چون عرض میرزا غازی سردارے بہ قندھار بایست فرستاد ابوالبی اوزبک
را کہ در ملتان دآن حدود واقع بود بدین خدمت مامور ساختم منصب او ہزار و پانصدی ذات و ہزار سوار بود سہ ہزاری ذات
و سوار مقرر نمودم و بہ خطاب بہادر خانی و علم سر بلندی یافت و حکومت دہلی و حفظ و حراست آن ولایت بہ مقرب خان مقرر
گشت در وہ خواص را کہ از خدمتگاران نزدیک والد بزرگوارم بود بخطاب خواص خانی و منصب ہزاری ذات و پانصد
سوار سر فرزند ساختہ فوج ارمی سرکار فوج را بد و مرحمت نمودم چون صبیہ اعتقاد خان ولد اعتماد الدولہ را بہت خرم خواستگاری
نمودہ بودم و مجلس گذرانی او در میان بود روز پنجشنبہ سید ہم خورد داد بہ منزل اورفتہ یک روز و یک شب آنجا بودم پیشکش
گذرانید و بیکان و مادران خود خادمان محل را تودہ ہا سامان دادہ با مراے سر و پا ہا عنایت نمودہ عبد الرزاق را کہ بخشی در خانہ بود

بجست سرانجام ولایت ٹھٹھہ فرستادم کہ تا تعین سردار صاحب وجود سپاہی و رعیت آنجا را دلاسا نموده آن ولایت را در قید ضبط آورد
 باضافہ منصب و عنایت فیل و پرم نرم خاصہ سرفرازی یافتہ مرخص گشت مغر الملک را بجای او بخشی ساختم و خواجہ جهان کہ بدین
 عمارت لاہور و قرار طرح آن مرخص گشتہ بود و در اواخر ہمین ماہ آمدہ ملازمت کرد مرزا علی ترخان از خویشان مرزا غازی در لشکر
 دکن تعین ہو و بجست مصلحت ٹھٹھہ اورا طلبیدہ بودم در ہمین تاریخ بخیمت استسما دیافت چون قابل رعایات و تربیت بود بہ منصب
 ہزاری ذات و پانصد سوار ممتاز گشت خون پارہ بر مزاج غلبہ کردہ بود باستصواب اطباء در چہار شنبہ ماہ مذکور قریب بیک آثار
 خون از دست چپ خود کشیدم چون خفت و سبکی تمام دست داد بخاطر رسید کہ اگر در محاورات خون کشیدن را سبک شدن
 میگفتہ باشند بہتر خواہد بود الحال ہمین عبارت گفتم و بہ قریب خان کہ قصہ نمودہ بود کچھوہ مرصع عنایت کردم کشن داس شرف
 فیل خانہ و اصطبل کہ از زمان حضرت عرش آشیانہ تا حال متصدی آن دو خدمت بود و عمر ہا آرزوے خطاب را جکی منصب
 ہزاری ذات داشت و قبل ازین خطاب سرفرازی یافتہ بود الحال بہ منصب ہزاری کام روا گشت میرزا رستم ولد سلطان حسین
 میرزاے صفوی را کہ در لشکر دکن تعین ہو و حسب الاتماس اورا طلب نمودہ بودم روز شنبہ نہم ماہ تیر با فرزند ان آمدہ ملازمت کرد
 یک قطعہ لعل و چیل و شش دانہ مردار بدیشکیش گذرانید بہ منصب تاج خان حاکم بھکر کہ از امرای قدیم این دولت ست پانصدی
 ذات و سوار افزوہ شد قضیہ فوت شجاعت خان از امور غریبہ و عجیبہ است بعد از انکہ مصدر چنان خدمتی گشت و اسلام خان اورا
 بہ سرکار اوڈیسہ رخصت میکند در اثناے راہ شبی برادہ فیل چو کندے و اسوار میشود و خواجہ سراے خود سالی را بر عقب خود
 جاے میدہد و قتیکہ از اردوے خود برمی آید فیل مستی بر سر راہ بستہ بودند آن فیل از آواز سم اسپان و حرکت سواران در صد دان
 بشود کہ زنجیر بگسلاند بدین جہت شور و غوغاے بلند میشود چون این شور و غوغا بگوش خواجہ سرا میرسد مضطربانہ شجاعت خان
 را کہ در خواب یا در بے شعوری شراب بود بیدار می سازد و سے گوید کہ فیل ست باز شدہ و متوجہ این طرف ست بجز
 شنیدن این سخن مضطرب شدہ از پیش چو کندی خود را بر برمی اندازد بعد از انداختن انگشت پای او بہ شگے رسیدہ شگافتہ میشود
 و بہ ہمین زخم بعد از دوسہ روز در می گذرد مجلا از شنیدن این مقدمہ خیرت تمام دست داد جوان مردانہ بجزد فریادی کہ باورسد
 یا سخنی کہ از خود سالی بشنود این قسم مضطرب شدہ بتیابانہ خود را از بالاے فیل اندازد و در واقع جاے حیرت است در ۱۹ ماہ
 تیر خبر این حادثہ بہ من رسید پسران اورا بنوازشات و نصیحتات نجوئی کردم اگر این قضیہ اورا دست نمی داد چون خدمت نمایانے
 کردہ بود بر عایتها و شفقتها سرفرازی می یافت۔

باقضا بر نئے توان آمد

ایکصد و شصت زنجیر فیل زردادہ اسلام خان از بنگالہ فرستادہ بود در ہمین روز ہا از نظر گذشت و داخل فیل خانہ خاصہ شریفہ گشت
راجہ ٹیک چند راجہ کیا بون استدعاے رخصت نمود چون بہ پدر او در زمان عرش آشیانے یک صدر اس اسب مرحمت شدہ بود
بہمان دستور با و مرحمت کرد و فیل نیز دادہ شد و تا اینجا بود بہ خلعتہا سرفرازی یافت و خنجر مرصع ہم دادہم بہ برادران او نیز خلعتہا و اسپا
دادہ شد ولایت اورا بدستور سابق با و عنایت فرمود شادمان و کامر و باجا و مقام خود باز گشت بہ تقریبے این بیت امیر الامرا خواندہ شد

بگذر سچ از سرماشتگان عشق | یک زندہ کردن تو بصد خون برابرست

چون طبع من موز دست گاہے با اختیار گاہے بے اختیار مصرعی در باغی یا بیتے در خاطر سر میزند این بیت بزبان گذشت۔

از من کتاب رخ کہ نیم بے تو کیفیست | یکدل شکستن تو بصد خون برابرست

چون خواندہ شد ہر کس کہ طبع فطری داشت درین زمین بیتے گفتہ گذرانید ملا علی احمد مہر کن کہ احوال او پیش ازین گذشت
بد نہ گفتہ بود۔

اے محاسب زگریہ پیرغان نبرس | یک خم شکستن تو بصد خون برابرست

ابو الفتح دکنی کہ از امر اے معتبر عادل خان بود و فیل ازین بد و سال دولت خواہی اختیار نمودہ خود را داخل اولیائے دولت
قاہرہ ساختہ بود در دہم امر دادہ بہ ملازمت آمد و منظور عنایت و تربیت گشتہ بہ شمشیر خاصہ و خلعت سرفرازی یافت و بعد از چند روز
اسب خاصہ نیز بد و مرحمت نمودم خواجگی محمد حسین کہ بہ نیابت برادر زادہ خود بہ کشمیر رفتہ بود چون خاطر از مہمات آنجا جمع ساخت در ہمین
روز ہا آمدہ ملازمت نمود چون بہ حکومت پٹنہ و دارائی آنجا سردارے بایست فرستاد بخاطر رسانیدم کہ مزارستم را فرستم منصب
اورا کہ پنج ہزاری ذات و ہزار و پانصد سوار بود پنج ہزاری ذات و سوار ساختہ بتاریخ ۲۶ جمادی الثانی مطابق دوم شہر یوریم
حکومت پٹنہ نمودہ فیل خاصہ با اسب و زرین مرصع و شمشیر مرصع و خلعت فاخرہ دادہ رخصت نمودم و پسران او و پسران مظفر حسین
خان مزارائی برادر او باضافائے منصب و فیل و اسب و خلعت سرفرازی یافتہ ہمراہی او مرخص گشتند راے ولیپ را بکوے
مزارستم تعین نمودم چون جاد مقام از نزدیک بان حد و است جمعیت خوب در ان خدمت حاضر سازد پانصدی ذات و
سوار بر منصب او افزودم کہ دو ہزاری ذات و ہزار سوار باشد فیل ہم عنایت شد ابو الفتح دکنی در سرکار ناگور و آن حدود
جاگیر یافتہ بود مرخص گشت کہ ہم سرانجام جاگیر خود ہم بہ حفظ و حراست آن ملک قیام نماید خسرو بے اوزبک بہ فوجداری سرکار

میوات تعیین شد منصب او هشت صدی ذات و سی صد سوار بود الحال هزاری ذات و پانصد سوار حکم شد و اسپ نیز بدو مرحمت
نمودم چون نظر بر خدمت قدیم مقرب خان نمودم بخاطر رسید که آرزوئی در دل او نباید گذاشت منصب او را گلان کرده بودم جاگیر
خوب یافته بود آرزوئی علم و تقاره داشت باین عنایت هم سرفراز و کامروا گشت و صلح پس خوانده خواجه بیگ میرزا صفوی بسیار
چونک چتر و دو کار طلب است او را بخطاب پنجر خان سرگرم خدمت ساختم روز نهمین ۲۲ شهریور موافق ۱۰ رجب ۱۰۲۸ در منزل
مریم الزمانی مجلس و زین شمسی معتقد گشت باین روش خود را وزن کردن طریق ستوده است حضرت عرش آشیانه که منظر لطیف و
کرم بودند این روش را پسندیده هر سال خود را دو مرتبه باقسام فلزات از طلا و نقره و غیره و اکثر متعنه نفیسه وزن میفرمودند بمرتبه
مطابق سال شمسی و دیگر موافق سال قمری و مجموع آنرا که قریب یک لک روپیه است بقرا و در باب احتیاج تقسیم میکردند من هم
این سنت بنیه را امر می کردم و به همان دستور خود را وزن نموده آن اجناس را به فقرا میدادم معتقد خان دیوان بنگاله چون از آن
خدمت معزول گشت پسران و برادران و بعضی خدمتگاران عثمان را که اسلام خان به همراهی او بدرگاه فرستاده بود بعد از طاعت
بنظر اشرف گذرانید و بعد احوال هر یک از افغانان بعد از یک از بنده های معتبر مقرر شد و پیشکش خود را که بست و پنج زنجیر
نیل و دو قطعه لعل و بچول کتاره مرصع و خواجه سرایان معتبر و آتش بنگاله و غیره ترتیب داده بود بنظر در آوردم میران پسر سلطان خواجه
که در لشکر دکن تعیین بود به طلب سعادت آستان بوسی دریافت یک قطعه لعل پیشکش گذرانید چون میان قلیج خان که سردار لشکر
بنگش بود که سرحد کابل است و میان امرای آنصوبه که به همراهی و سرداری او تعیین یافته اند بخصیص خان دوران نزاع و گفت و
شنود بود بجهت تحقیق آنکه ناسازی از جانب کیست خواجه جهان را فرستادم یازدهم ماه مهر معتقد خان به منصب دالاسه بخشی گری
سرفرازی یافت و منصب او هزاری ذات و سی صد سوار مقرر گشت دیگر مرتبه به منصب مقرب خان پاره افزودم منصبش دو هزار
و پانصدی ذات و هزار و پانصد سوار بود پانصدی دیگر اضافه شد که سه هزاری ذات و دو هزار سوار بوده باشد حسب الالتماس
خانخانان فریدون خان برلاس به منصب دو هزار و پانصدی ذات و دو هزار سوار از اصل و اضافه سرفراز گردید و راسه منوهر
هزار ذات و هشت صد سوار شد و راجه نرسنگه دیو به منصب چهار هزار ذات و دو هزار و دو بیست سوار سرفراز شد بجماعت
را که بهر رام چند بند بلیه است بعد از گذشتن رام چند به خطاب راجگی سرفراز ساختم ظفر خان از صوبه گجرات بوجوب طلب
در بست هشتم آبان آمده ملازمت کرد یک قطعه لعل و سه دانه مرقاریه پیشکش گذرانید ششم آذر مطابق سوم شوال از برهان پور
خبر رسید که امیرالامرا روز نهمین بست و نهم آبان در برگنه نهالی پور فوت کرد و بعد از بیماری که او را در لاهور دست داده بود

دیگر شعور و هوش از و کمتر ظاهر میشد. بجا فطرتش نقصان تمام راه یافته بود اخلاص بسیار میداشت جفت که از دفرزنده نماند که قابل تربیت و رعایت باشد چنان قلی خان که از پیش پدر خود که در پیشاورد آمده بستم آذر ملازمت کرد یک صد مهر و یک صد روپیه نذر گذرانید و پیشکش خود را از اسپ و آتش و دیگر اجناس که همراه داشت بنظر در آورد و ظفر خان را که از خانه زادان و کوکه زاده ها معتبر است نواخته بصاحب صوبگی بهار سرفراز ساختم و منصب پانصدی ذات و سوار افزوده سه هزاری ذات و دو هزار سوار مقرر داشتم و بابرادران خلعت و اسپ سرفرازی یافته در آن صوبه رخصت شد همیشه آذر دس او این بود که بخدمت علی محمد سرفراز یا بد تا جوهر خود را به نماند من هم خواستم که او را بیازم این خدمت را محک آزمایش او ساختم چون هنگام سپردن شکار بود روز شنبه دوم ذی قعدة مطابق چهارم ماه دی از دارالخلافه اگر به قصد شکار برآدم و در باغ و هره منزل شد و چهار روز در آن باغ توقف افتاد روز دهم ماه مذکور خبر فوت سلیم سلطان بیگم که در شهر بهار بودند شنیده شد. والده ایشان گلرخ بیگم صبیحه حضرت فردوس مکانه بودند و پدر ایشان میرزا نورالدین محمد از خواجیه زاده های خواجیه نقشبند اند به جمیع صفات حسنه آراستگی داشتند در زمان این مقدار هنر و قابلیت کم جمع میشد و حضرت جنت آشیانه این خواجیه زاده خود را از روستای شفقت تمام نافرودیرام خان نموده بودند بعد از شنقار شدن ایشان در آغاز سلطنت حضرت عرش آشیانه این که خدائی واقع شده پس از کشته شدن خان مشارالیه والد بزرگوارم ایشان را به عقد خود در آوردند و رسته شفقت سالگی به رحمت خدا داد اصل گشتند همان روز از باغ و هره کوچ شد. اعتماد الدوله راجت سرانجام برداشتن ایشان فرستادم و در عمارت باغ مندا اگر که بیگم خود ساخته بودند فرمودم که ایشان را نهادند در هفتدهم ماه دی میرزا علی بیگ اکبرشاهی از لشکر دکن آمده ملازمت نمود و خواجیه جهان که به صوبه کابل خصل شده بود در بیست یکم ماه مذکور بازگشته سعادت خدمت دریافت و مدت رفتن و آمدن او به سه ماه و یازده روز کشید و دوازده مهر و دوازده روپیه نذر گویان آورد و در همان روز راجه رامداس نیز از لشکر فیروزی اثر دکن آمده ملازمت کرد و یک صد و یک مهر نذر گذرانید چون بامراے دکن خلعت زمستانی فرستاده نشده بود بدست حیات خان فرستاده شد و چون بندر سورت بجاگیر قلیج خان مقرر بود چنان قلیج راجت ضبط و حراست آنجا التماس نمود که مرخص گردد در بیست و هفتم دی به خلعت و خطاب خانی و علم سرفراز گشته مرخص شد بجهت نصیحت امراے کابل و ناسازی که میان ایشان و قلیج خان واقع بود راجه رامداس را فرستادم و اسپ و خلعت دسی هزار روپیه مدخج عنایت شد و ششم بهمن که برگذشت باثری محل نزول بود خبر فوت خواجگی محمد حسین که از بنده های قدیم ان خدمت ابن دولت بود رسید برادر کلان او محمد قاسم خان در زمان والد بزرگوارم رعایت کلی یافته بود و

تو اهلگی محمد حسین هم بخدمت که از درویشی اعتماد فرموده شود مثل یکا دلی و امثال آن سرفراز میگشت از درویشی نماند و کوسه بود که اصلاً در محاسن و برکت او یک موی ظاهر نمی شد در وقت سخن کردن هم بسیار فریاد میکرد مثل خواجه سرایان نمیده می شد دیگر شاه نواز خان که خانخانان از برهان پور بجهت عرض بعضی معروضات روانه ساخته بود در پانزدهم ماه مذکور آمده ملازمت کرد یک صد و یک صد و پیمه نذر گذرانید چون معاملات دکن بجهت تیز جلوییهای عبدالعزیز خان و اتفاق امر صورت خوبی پیدا نکرد و کهنیان راه سخن یافته با مراد و لنجواهان آنجا حکایت صلح در میان آوردند و عادل خان طریقه دولتخواهی اختیار نموده التماس کرد که اگر هم دکن به من رجوع شود چنان کنم که بعضی محال که از تصرف او بیایم دولت برآمده باز به تصرف درآید و دولت نظر بر مصلحت وقت نموده این معنی را عرض داشت نمودند و بنحویک گونه شد و خانخانان تعهد سرانجام مهلت آنجا کرد بخان اعظم که همیشه خواهان دفع و رفع رانای مغمور بود و این خاست را بجهت کسب ثواب التماس می نمود حکم شد که به مالوه که بجایگزین او مقرر است رفته بعد از سرانجام توجه این خدمت گردد و بر منصب ابوالنبی اوزبک هزاری ذات و پانصد سوار دیگر افزوده چهار هزاری ذات و سه هزار و پانصد سوار بوده باشد مدت شکار بدو ماه و بیست روز کشید درین ایام همه روز متوجه شکار بودم چون به نوروز عالم افروز پنج شش روز پیش نمانده بود بخیریت معاودت نموده بیست چهارم اسفندار به باغ دهره محل نزول گشت و مقربان و جمعی از منصبداران که حسب الحکم در شهر مانده بودند درین روز آمده ملازمت کردند مقرب خان صراحی مرصع و کلاه فرنگی و کنج شک مرصع پیشکش گذرانید سه روز در بلخ مذکور توقف واقع شد روز بیست و هفتم اسفندار داخل شهر شدم درین مدت دو بیست و بیست و سه راس آهو و غیره و نو و پنج نیله گاو و دو خوک و سی و شش قطعه گاو و یک و نیم و یک و چهار صد و پنجاه و هفت ماهی شکار شد.

جشن ششمین نوروز از جلوس همایون

سنة هشتم جلوس مطابق محرم ۱۰۲۲ هـ

شب پنجشنبه بیست و هفتم محرم مذکور مطابق غره فردر دین ششم جلوسی بعد از گذشتن سه نیم گهری حضرت نیر اعظم از برج حوت در برج محل که خانه فرخی و فیروزی دوست نقل نمودند و صبح آنکه روز نوروز عالم افروز بود مجلس جشن به آیین همه ساله ترتیب و تزیین یافت و آخرهای آن روز بر تخت دولت جلوس واقع شد و امرا و اعیان دولت و مقربان درگاه تسلیم و مبارک باد

بجا آورند و درین ایام نخته فرجام همه روز بدو آنخانه خاص و عام بروی آیدم و مطالب و مقاصد و مدعیات بعضی میرسد و پیشکشهای
 بنده های درگاه از نظر میگذشت ابوالنبی حاکم قندهار اسپان عرافه و سگان شکاری پیشکش فرستاده بودند و در نهم ماه مذکور
 افضل خان از صوبه بهار آمده ملازمت نمود و یک صد مهر و یک صد روپیه نذر گذرانید و یک زنجیر نعل بنظر در آورد و در دوازدهم پیشکش
 اعتمادالدوله گذشت از جوهر و آتشفشان و دیگر اجناس آنچه خوش اوقاد بدرجه قبول پیوست و از فیضان پیشکش افضل خان ده زنجیر دیگر درین
 روز دیده شد در سیزدهم پیشکش تربیت خان بنظر در آمد مقصد خان منزله در آگره خریداری نمود و چند روزی در آنجا بسر برد و در
 پانزدهم در پی او را دست داد شنیده ایم که بر چهار خیر حکم سعادت و نخواست میکنند اول بر زن دوم بر بنده سوم بر منزل چهارم بر آب
 بخت و آسودن سعادت و نخواست خانه ضابطه قرار یافته بلکه میگویند که به صحت پیوسته است اندک زمین را از خاک خالی باید کرد و باران
 خاکها را در آن سرزمین می باید ریخت اگر بر آید میانه است آن خانه را نه سعد میتوان گفت نه نحس و اگر کم گردد بر نخواست آن حکم میکنند
 و اگر زیاده آید سعد و مبارک است در چهاردهم پیشکش اعتبار خان بنظر گذشت و آنچه مقبول اوقاد برداشته شد منصب اعتبار خان
 که هزاری و سی صد سوار بود و دو هزاری و پانصد سوار شد پانصدی ذات و پنجاه سوار به منصب تربیت خان افزودم که دو هزاری ذات
 و هشت صد و پنجاه سوار بوده باشد هوشنگ پسر اسلام خان که در بیگانه پیش پدر خود بوده و درین روزها ملازمت کرد و چند سوار
 مردم گمراه که ملک ایشان متصل یگیو و ارجلنگ است بلکه درینو این ولایت هم در تصرف آنهاست همراه آورده بود از کیش و روش
 آنها مقدمات تحقیق شد بجملاً حیوانی چند اند به صورت آدمی از حیوانات بری و بجزی همه چیز میخورند و هیچ چیز در کیش ایشان منع نیست
 و با همه کس میخورند و خواهر خود را که از مادر دیگر باشد میگیرند و تصرف میکنند صورتهاست ایشان بقران فلماق شبیه است اما زبان ایشان
 بیتی است و اصلاً ترکی نمی ماند و همین یک گوشت که یکسر آن بولایت کا شفر متصل است و سردیگر آن بولایت یگیو دینی درست و
 آینه که از آن تعبیر بدینے توان کردند از دین مسلمانان دور و از کیش هندو و مجور اند و سه روزی بشراف مانده فرزند خرم خوا
 نمود که به منزل او رفته شود تا بهما نجا پیشکش نوروز از نظر بگذرد التماس او درجه قبول یافت یک روز و یک شب در منزل آن فرزند
 توقف نموده شد پیشکشهای خود را بنظر در آورد و آنچه پسند خاطر اوقاد گرفته شد تمه را با و بخشیدم روز دیگر مرتضی خان پیشکش خود را
 گذرانید از هر مجلس چیزها سامان نموده بود تا روز شرف هر روز پیشکش یک از امر بلکه دوسه از نظر میگذشت روز دوشنبه نوزدهم
 فروردین مجلس شرف ترتیب یافت در آن روز سعادت اندوز بر تخت دولت جلوس نمودم حکم شد که اقسام کینها از شراب غیر آن
 حاضر سازند تا هر کس به خواستش خاطر خود آنچه خواهد بخورد بسیار از تکاب شراب نمودند پیشکش مهابت خان درین روز گذشت

یک مهر هزار توله که به کوکب طالع موسوم است بیادگار علی ایچی والی ایران و ادم مجلس شگفته گشت بعد از برخاستن حکم کردم که اسب
و آئین را بار کنند چون در ایام نوروز پیشکش مقرب خان سامان نیافته بود از هر قسم نقایس و تحفهای خوب بهمرسانیده بود و از
جمله دوازده راس اسب عراقی و عربی که به جهاز آورده بود دیگر زین مرصع کاری فرنگی از نظر گذشت بر منصب نوازش خان
پانصد سوار اضافه شد که دویزاری ذات و سوار بوده باشد فیلی بنسی بدن نام که اسلام خان از بنگاله فرستاده بود به نظر
درآمده داخل قیلان خاصه شد روز سوم اردی بهشت خواجه یادگار برادر عید الله خان از گجرات آمده ملازمت کرد یکصد مهر
جهانگیری نذر گذرانید بعد از چند روز که در ملازمت بود به خطاب سردار خانی سرفرازی یافت چون بخشی صاحب استقلال به لشکر
بنگش و آن حدود با استافر ستاد معتقد خان را بدین خدمت اختیار نموده و بر منصب ادسی صدی ذات و پنجاه سوار اضافه
شد که هزار و پانصدی ذات و سی صد و پنجاه سوار بوده باشد رخصت نمودم مقرر شد که بزودی روانه گردد محمد حسین چلی که
در خریدن جو اسیر و بهمرسانیدن تحفه و قیوت تمام داشت پاره زرداده رخصت نمودم که از راه عراق با استقبال رود و تحفها
و نقایس که بهمرسانند بجهت سرکار ما خریداری نماید درین صورت ضرور بود که والی ایران را ملازمت کند کتابته با و داده بودیم
و یاد بودی بان همراه بود مجلا در حوالی مشهد برادرم شاه عباس رامی بنید شاه از نقض می کند که چه چیزها حکم است که بجهت سرکار
ایشان خریداری نمائی چون مبالغه میکند چلی یاد داشته که همراه داشت ظاهراً بسیار در و دران یاد داشت فیروزه خوب موبائی
کافیه است بهانات داخل بود میفرماید که این دو نفیس بخردن میسر نیست من بجهت ایشان میفرستم او ایسی توپچی را که از ملازمان رو
او بود اختیار نموده شش انبیاچه خاکه فیروزه خمینا بیه سیر خاکه داشت و چهارده توله موبائی و چهار راس اسب عراقی که یک از آن
ابلق بود حواله او میکند و کتابته شعر بر اظهار محبت و دوستی بیش از پیش نوشته در باب زبونی خاکه و کمی موبائی غدر بسیار
خواسته بودند و خاکها بسیار زبون بنظر درآمد هر چند حکاکان و نگین سازان نقض کردند یک نگین که قابلیت انگشتری ساختن داشته باشد
ظاهراً شد غالباً در این ایام خاکه فیروزه بطریقی که در زمان شاه مرحوم شاه طهماسب از معدن بر سر آمده حالا بر نیاید همین
مقدمه را در کتابت ذکر کرده بودند در باب اثر موبائی از حکیمان سخنان شنیده بودم چون تجربه شد ظاهراً نه گشت نمیدانم که
اطباء و اثر آن مبالغه از حد گذرانیده اند یا بجهت کهنگی اثر آن گم شده باشد بهتر تقدیر بروشنی که قرار داد اطباء بود پاسه مرغ
را شکسته زیاده از آنچه میگفتند خورانیده پاره بر محل شکستگی مالیده شد و تا سه روز محافظت نمودند حالانکه مذکور میشد که از
صبح تا شام کافیت بعد از آنکه ملاحظه نموده شد هیچگونه اثری ظاهر نشد و شکستگی بحال خود بود در کاغذ علیده سفارشش

سلام الله عرب نوشته بودند همان لحظه منصب و علوفه جاگیر را افزودم فیله از فیلان خاصه با تالایر به عبدالعزیز خان فرستادم و
 فیله دیگر هم به قلیچ خان مرحمت شد و دوازده هزار سوار برادر عبدالعزیز خان را به ضابطه سه اسپه و دوا سپه فرمودم که نخواهند
 و چون سابق بخت خدمت چونه گریه پانصدی ذات و سی صد سوار بر منصب برادر او سردار خان افزوده شده بود و در
 ثانی الحال آن خدمت به کامل خان مقرر گشت حکم کردم که آن اضافه را برقرار داشته در منصب او اعتبار نمایند و سرفراز خان
 را که هزار و پانصدی ذات و پانصد سوار بود دیگر اضافه فرمودم بست و بیستم اردی بهشت ماه مطابق بست و ششم ربیع الاول
 ششم جلوس و ششمه هجری روز پنجشنبه مجلس وزن قمری در خانه مریم الزمانی ترتیب یافت دپاره از روزن مذکور بوقت
 و مستحقان که در خانه والده ام جمع شده بودند فرمودم که بخش کردند و درین روز هزاری بر منصب مرتضی خان افزوده شد که شش
 هزار می ذات و پنج هزار سوار بوده باشد خسرو بیگ غلام میرزا اخانی از پنه بهمه عبدالرزاق معمر رسیده آمده ملازمت نمود و سردار
 برادر عبدالعزیز خان با احمد آباد گجرات رخصت یافت و دوبر که باز هر داشتند از کرمانکس اخانی آورده بود همیشه شنیده میشد که هر
 جانور رسیده که باز هر میرد بسیار لاغر و زبون میباشد حالانکه این بزها در نهایت قریبی و تازگی بودند یکی از آنها را که ماده بود فرمودم
 که گشتند چهار باز هر ظاهر شد و این معنی باعث حیرت تمام گشت یوز مقرر است که در غیر جاها که میباشد بماده خود جفت نمی شود
 چنانچه والد بزرگوارم یک مدتی تا هزار یوز جمع کرده بودند بسیار خواهان آن بودند که اینها با یکدیگر جفت شوند اصلاً نمی شد و باز
 یوزها که نر و ماده در باغات قلاده بر آورده میزدند در آنجا هم نه شد درین ایام یوز نر که قلاده خود را گیسخته بر سر ماده یوزی
 میزد و جفت میشد بعد از دو نیم ماه سه بچه زایید و کلان شده چون فی الحلقه غرابی داشت نوشته شد هرگاه یوز یا یوز جمع نکرد شیر
 خود بطریق اولی هرگز شنیده نه شده بود که بعد از گرفتاری جفت شده باشد چون در عهد دولت من وحشت از طبیعت جانوران
 صحرائی برداشته شده چنانچه شیران نبوسه رام گشته اند که بلی قید و زنجیر گله در میان مردم میگردند و ضرر ایشان ب مردم میرسد
 و نه وحشت در میدگی دارند بحسب اتفاق ماده شیر که آبستن شد و بعد از سه ماه سه بچه زایید و این هرگز نه شده که شیر جنگلی بعد از
 گرفتاری به جفت خود جمع شده باشد از حیوانات شنیده میشد که شیر شیر بخت روشنائی چشم بغایت فائده مند است هر چند سعی
 کردیم که نم شیر در پستان او ظاهر شود میسر نه گشت بخاطر میسر شد که چون جانور غضبناک است و شیر در پستان مادران از روی مری
 که به بچه خود دارند چون در پستان او تقارن خوردن و یکیدن بچه شیر میشد و باشد تا در وقت گرفتن او بخت بر آوردن شیر غضب
 او زیاد و گشته شیر در پستان خشک میشود و در آخر اردی بهشت خواجہ قاسم برادر خواجہ عبدالعزیز که از خواجہ زاده های نقشبندیانند

از مادر آنکه آمده ملازمت نمود و بعد از چند روز دوازده هزار روپیه بطریق انعام با و مرحمت شد و چون خواجه جهان در حوالی شهر
فالیز خیره به محل آورده بود بعد از گذشتن دوپهر روز پنجشنبه دهم خورداد بر کشتی سوار شده از راه دریا به سیر فالیز روانه شدم و مردم
محل همراه بودند و در دسره گهری از روز مانده رسیدیم شب در سیر فالیز گذرانیدم عجب تند باد و جگرے شد که خیمه و سراپرده برپای
نمانده بر کشتی درآمده آن شب را بسر بردم پاره از روز جمعه در سیر فالیز گذرانیدم و به شهر باز گشت نمودم افضل خان که مدتی مدید
بالم دل و زخمهای غریب گرفتار بود و در دهم خورداد در گذشت جاگیر وطن را به جگن را که در خدمت دکن تفصیر کرده بود تغییر نموده
به مهابت خان عنایت نمودم شیخ پیر که از دارستگان و بے تعلقان وقت است و خاص بخت محبت و اخلاص که با من دارد و طریق
خدمتگاری و همراهی اختیار نموده است در پرگنه میرٹھ که وطن اوست قبل ازین بنای مسجد نهاده بودند درینو لایه تقریبی مذکور گشت
چون خاطر او را متعلق با تمام این بنای خیر یافتیم چهار هزار روپیه با و دادیم که خود در فتنه صرف او نماید و فرجه شال خاصه با و مرحمت نمود
رخصت کردم در دیوانخانه خاص و عام و در مجاز و بخت ترتیب می یابند در مجرا اول امرا و ایلچیان و اهل عزت میباشند و درین
دایره کسے بغیر حکم داخل نمی شود و در مجرا دوم که وسیع تر از مجرا اول است جمیع بندگان از منصبداران و اعدیان و کسانی که اطلاق نوکری
توان کرد راه می یابند و در سیردن این مجرا نوکران امیر و سایر مردے که در دیوانخانه مذکور در می آیند می ایستند چون میان مجرا اول
و دوم تفرقه نبود بخاطر رسید که مجرا اول را به نفره باید گرفت فرمودم که مجرا مذکور در دایره را که ازین مجرا به بالا خانه جهر و که نهاده اند
و در فیل را که بهر دو دست نشین جهر و که که هنرمندان از چوب ترتیب داده اند و نفره گیرند بعد از اتمام بعرض رسید یک صد و سیست
و پنج من نفره بوزن بند و ستان که هشت صد و هشتاد من ولایت باشد صرف فرموده شد الحق که صفا و نمود دیگر پیدا کرده چنانچه گویا
چنین می بایست سوم ماه تیر مظفر خان از پٹنه آمده ملازمت کرد و دوازده مهر نذر گذرانید مصحف جلد مرصع و دو گل مرصع پیشکش گویان
بنظر در آورد و در چهار دهم ماه مذکور صفدر خان از صوبه بهار آمده ملازمت کرد و یک صد و یک عدد مهر نذر گذرانید بعد از آن که
مظفر خان روزی چند در ملازمت بود پانصدی ذات بر منصب سابق او افزوده علم عنایت فرمودم و شال خاصه داده رخصت
پٹنه کردم مید انستم که سگ دیوانه هر جانورے و جاندارے را که بگزدا البته می میرد غایتا انیمعتی در فیل به صحت نه پوسته بود در زمان
من چنین واقع شد که شبے سگ دیوانه بجای بستن یک از فیلان خاصه کچی نام درآمده در پای ماده فیله که همراه فیل خاصه
بود میگز و به یکبار ماده فیل بفریاد در می آید فیلبانان دویده خود را میرسانند آن سگ رو بگریز نهاده بز قوم زاری که در آن حوالے
واقع بود در می آید و بعد از زمانے باز درآمده خود را به فیل خاصه میرساند و دست او را میگز و فیل او را میکشد چون مدت یکماه

پنج روز ازین مقدمه میگذرد و روزی که هوا ابرناک بود و غریب رخ بگوش ماده فیل که در عین چرابود میرسد و به یکبار فریاد میکند و اعضا را در بلزله درآمده خود را می اندازد و باز بر خاسته هفت روز آب از دهان او میرفت و ناگاه فریاد میکند و سبب آرامی داشت فیلبانان هر چند در صد علاج شدند نفع نه کرد و روز هشتم افتاده مرد بعد از مردن ماده فیل یک ماه فیل کلان را به کنار آب به صحرامی بردند بهمان طریق ابر و رخ ظاهرا شد فیل مذکور در عین مستی یکبار به لرزه درآمده بر زمین نشست فیلبانان او را بهر اشتقت بجای مقام خود آورده بعد از همان مدت و به همان حالت که ماده را دست داده بود این فیل نیز تصدق شد از وقوع این مقدمه حیرت تمام دست داد و الحی جاے حیرت است که جانورے باین کلانے و بر رگی هیکل و ترکیب باندک جراحته که از حیوان ضعیفی با درسد این مقدار ماثثر گردد و چون خانخانان مکررا استدعاے رخصت شاه توارخان پسر خود نموده بود تبارتخ ۴۷ - امر داد اسپ و خلعت داده رخصت دکن نمودم و یعقوب بدخشی را که منصب اصدود پنجاهی بود بنا بر تردید که از وقوع آمده بود به منصب هزار و پانصدی ذات و هزار سوار سرفراز ساخته ب خطاب خانی ادرا سر بلند گردانیدم و علم نیز گرامت شد طوائف هنو و بر چهار گرده قرار یافته و هر کدام بآئین و طریق خاص عمل مینماید و در هر سال روزی معین دارند اول طائفه بر همین لغی شناسنده این رویچون و وظیفه ایشان شن خیرست علم آموختن و دیگران را تربیت دادن و آتش پرستیدن مردم را دلالت به آتش پرستش کردن خیرے به محتاجان دادن و خیرے گرفتن این طائفه را روزی معین است و آن روز آخر ماه ساون است که ماه دوم از برسات است این روز را مبارک دانسته عابدان ایشان به کنار دریاها و تالابها میروند و فسونها خوانده بر ریسمان باد رشته های رنگین میدهند و روز دوم که اول سال نو است آن رشته ها را در دست راجه و بزرگان عهدی بندند و شگون میدهند و این رشته را راکی میگویند یعنی نگاهداشت این روزه در ماه تیر که آفتاب جهات تاب در برج سرطانست واقع میگردد و طائفه دوم چھتری است که به کھتری معروف و مشهور است و مراد از چھتری طائفه ایست که مظلومان را از شر ظالمان محفوظ دارند آئین این طائفه سه چیز است یک آنکه خود علم بخواند و دیگران را تعلیم دهد دوم آنکه آتش را پرستش کند و دیگران را به پرستش دعوت نه نماید سوم آنکه به محتاجان خیرے بدهد و خود با وجود احتیاج خیرے نگیرد و روز این طائفه بجے و دسمین است درین روز سواری کردن و اشکر بر سر خیم کشیدن پیش ایشان مبارک است و رام چند که او را به خدائی می پرستند درین روز لشکر کشیده بر خیم خود و طفر یافته است این روز را معتبری دانند و فیلان و اسپان را آرایش کرده پرستش می نمایند و این روز در هر ماه شهریور که آفتاب در برج سنبله میباشد واقع میشود به نگاه دارند و اسپان و فیلان انعامها میدهند طائفه سوم پیش است و این

جماعت این دو طائفه را که ذکر ایشان گذشت خدمت میکنند زراعت و خرید و فروخت و سود و سودا شغل ایشان مقرر است این طائفه را هم روزی معین است که آنرا دیوالی هم میگویند و این روز در ماه مهر که آفتاب در برج میزان است واقع میگردد و در بیست و هشتم ماه پاسه قمری میباشد در شب این روز چراغها می افروزند و دوستان و عزیزان در خانه پاسه یکدیگر جمعیت نموده هنگام قمار بازی گرم یسازند چون نظر این طائفه بر سود و سودا است بدون و پاسه دادن را درین روز شگون میگویند طائفه چهارم شود راست این گروه کهنه طائفه نبودند همه را خدمت میکنند و ازین چیزها که مخصوص هر طائفه مذکور گشت بهره دارند روز این با هوای است که با اعتقاد ایشان روز آخر سال است این روز در ماه اسفند دارند که حضرت نیرا عظم در برج حوت منزل دارند واقع میشود در شب این روز آتشها در هر کجای که باری افروزند و چون روز میشود تا یک بهر آن خاکسترها بر سر دروسه یکدیگر می افشانند و شور و غوغا می کنند بر سر انگیزند و بعد از آن خود را شست و شو و داده رختها می پوشند و به سیر باغات و صحراها میروند چون ضابطه مقرر نموده است که مرده پاسه خود را می سوزانند آتش افروزن درین شب که شب آخر سال گذشته است کنایه از آن است که سال گذشته را که به منزله مرده است بسوزانند و ایام والد بزرگوارم امرای هند و دیگر طوائف به تقلید ایشان رسم را کجای میسازند که علما و مرداریدها و گلهای مرصع به جواهرگران بها در رشته ها کشیده بر دست مبارک ایشان می بستند و تا چند سال این رسم معمول بود چون تکلف را از حد گذرانیدند انبغی برایشان گران آمده منع فرمودند و بر همان به شگون همان رشتها و ابریشم یا را که ضابطه ایشان است می بستند من هم درین سال بسنت پسندیده ایشان عمل نموده فرمودم که امرای هند و اعیان این طائفه را کجی بدست من نه بندند روز را کجی که نهم امرواد بود و بلند همان معرکه قایم شد و دیگر طوائف براه تقلید رفته دست ازین تعصب باز نداشتند همین سال را قبول نموده فرمودم که بهمان ضابطه قدیم بر همان رشته ها و ابریشمها می بسته باشند درین روز به حسب اتفاق عرس حضرت عرش آشیانه واقع شد و عرس از قاعده پاسه است که در هندوستان معمول است در هر سال در روز فوت پیر و عزیز خود طعامها و اقسام خوشبوئیا باندازد حالت و قدرت خود ترتیب داده علما و علمای و سائر مردم جمع میشوند و این مجلس گاه باشد که یک هفته بکشد درین روز با با خورم را فرستادم که به روضه منبر که ایشان رفته این مجلس را منعقد سازد و دوه هزار روپیه بدهد کس از بنده پاسه معتبر داده شد که به فقرادار باب احتیاج تقسیم نمایند در پانزدهم ماه امرواد پیشکش اسلام خان از نظر گذشت است و هشت زنجیر قیل و چیل راس اسپ آن سزین که بیائمن مشهور است و پنجاه نفر خواجده سرا و پانصد پرگانه نفیس ستارگانی فرستاده چون ضابطه شده که وقایع جمیع صوبها به تخصیص سرحد با بعضی می رسیده باشد و واقعه نویسان از درگاه بدین خدمت تعیین میشوند

و این از ضوابط است که پدر بزرگوارم کرده اند و من هم موافق آن عمل می نمایم و درین ضمن فواید کلی و نفع عظیم مشاهده میشود و اطلاع دیگر بر احوال عالم و عالمیان بهم میرسد اگر فواید آن مرقوم گردد سخن دراز میشود درین ایام و قیام فواید لاهور نوشته بود که در اواخر ماه تیر ده کس از شهر با من آباد که در دوازده کوسه واقع است رفته اند چون هوا گرمی بهم میرساند پناه به سایه درختی میسوزند و مقارن آن باد و چکر بهم میرسد و آن باد چون به جماعت مذکور می وزد به لرزه درآمده نه کس از آنها هم در زیر درخت جان دادند و یک کس زنده ماند و آن زنده مدت ها بیماری داشت تا بعد از محنت بسیار خلاص شد و جانور آنی که بر درخت مذکور نشین داشتند همگی افتاد و مردند و در آن نواحی هوا این قسم خرابی پیدا کرد که جانوران صحرائی به کشت زار با آمده خود را می انداختند و بر بالاسه سبزه غلطیده جان می دادند و بعد از آن جانوران بسیار کشته شدند در روز پنجشنبه ۱۳۱ - امر داد تسبیح نموده به قصد شکار به کشتی سوار شده متوجه موضع سمونگر که از شکارگاه های مقرر است گشتم در ۳۳ شهر پور خان عالم را که از وکمن به مصاحت فرستادن عراق و همراهی ایلی دارا ایران طلب نموده بودم در پنجار سیده ملازمست کرد و صد مهر نذر گذرانید و چون سمونگر به جاگیر حمایت خان متفرع بود و منزله و کشتا بغایت تکلف بر کنار دریا ساخته بود بسیار خوش افتاد و یک زنجیر نیل و یک انگشتری نیکین زمره و پیشکش نمود و فیصل را داخل فیلان خاصه نمودم تا ۴ شهر پور به شکار مشغول بودم درین چند روز چهل و هفت راس آهوز و داماده و دیگر جانوران شکار شد و درین روزها دلاور خان یک قطعه لعل پیشکش فرستاده بود و مقبول افتاد و شمشیر خاصه جهت اسلام خان فرستادم بر منصب حسن علی ترکمان که هزاری ذات و هفت صد سوار بود و پانصدی ذات و یک صد سوار افزوده شد - آخر های روز پنجشنبه ۲۰ ماه مذکور در منزل مریم الزمانی وزن شمسی به فعل آمد خود را با فلزات و دیگر خیر با بدستور معمول وزن نمودم درین سال سن چهل و چهار سال شمسی پوره شد و درین روز یادگار علی ایلی دارا که ایران و خان عالم که ازین جانب به همراهی او تعیین شده بود مرخص گشتند و یادگار علی اسپ با زین مرصع و کمر شمشیر مرصع و چهار تمییم طلا دوزی و کلفتی و با پر و جیغه و سی هزار روپیه نقد مرحمت شد که مجموع چهل هزار روپیه بوده باشد و به خان عالم کپوه مرصع یا پھول کماره که علاقه از مردارید داشت شفقت نمودم در ۲۲ ماه مذکور به زیارت روضه مقدسه نوره والد بزرگوارم به بهشت آباد فیصل سواره متوجه گشتم در فتن پنجاه هزار روپیه نذر بزرگی افشاند و پنج هزار روپیه دیگر به خواجه جهان دادم که به درویشان قسمت نماید و تسبیح نماز شام کرده به کشتی متوجه شهر شدم چون منزل اعتماد الدوله بر کنار آب جمنا واقع بود آنجا فرود آمدم و شب در منزل او گذرانیده تا آخر های روز دیگر آنجا بسر بردم و از پیشکش های او آنچه خوش آمد قبول فرموده متوجه دولت خانه گشتم منزل اعتقاد خان هم بر کنار آب جمنا بود حسب التماس او با مردم محل آنجا فرود آمده منازل او را که تازه ساخته بود سیر کردم

الحق جایہای مطبوع و دبلسند بود بسیار خوش آمد پیشکشهای لائق از آئینہ و جواهر دیگر اجناس سرانجام نموده بود مجموع از نظر اشرف
گذشت و اکثر پسند خاطر افتاد و قریب بہ شام داخل دولت خانہ ہمایون شدم چون منجان و اختر شتاسان اشب ساعت توجہ
بجانب اجیر اختیار نموده بودند ہفت گھڑی از شب و شنبہ ۲ شعبان مطابق ۲۴ شہر یور گذشتہ بہ فیروزی و اقبال بقصد انصوب
از دارالخلافہ اگرہ برآمدم و درین غریمت و دخیہ منظور خاطر بود اول زیارت روضہ منورہ خواجہ معین الدین چشتی کہ از برکات
روح پر فتوح ایشان کشایشہای بزرگ باین دودمان والا رسیدہ و بعد از جلوس زیارت مرقد بزرگوار ایشان میسر گشتہ
بود دوم دفع و رفع رانا امر سنگہ مقہور کہ از زمینداران و راجہاے معتبر ہندوستان سست و سرورے و سرداری او و آبا و اجداد
اورا جمیع راجہا و رایان این ولایت قبول دارند و دیر لست کہ دولت و ریاست در خانوادہ آنهاست مدتی در حد و مشرق
کہ پور بہ رویہ باشد حکومت داشتہ اند و دران ایام بخطاب راجگی معروف و مشہور بودہ اند بعد از ان برین دھن افتادند و
بیشتر ولایات آنجا بہ تصرف در آوردند و بجای راجہ لقب راول راجہ و اسم خود ساختند پس از ان بہ کوہستان میوات درآمدند
و رفتہ رفتہ قلعہ چنیور را بہ تصرف در آوردند از ان تاریخ تا امروز کہ ہشتم سال از جلوس نست یکہزار و چار صد و ہفتاد و یک سال
میشود بیست و شش کس دیگر ازین طائفہ کہ مدت حکومت ایشان یک ہزار و دہ سال است راول خطاب داشتہ اند و از راول
کہ اول شخصی ست کہ بہ راول اشتہار یافتہ تا رانا امر سنگہ کہ امروز رانا است بیست و شش نفر اند کہ در عرض چار صد و شصت و
یک سال ریاست و سرورے داشتہ اند و درین مدت مدید گردن با طاعت بیج یک از سلاطین کشور ہندوستان در نیادردہ اکثر
اوقات در مقام سرکشی و فتنہ انگیزی بودہ اند چنانچہ در عہد سلطنت حضرت فردوس مکانے رانا سانگا جمیع راجہا و رایان زمینداران
این ولایت را جمع ساختہ با یک لک و ہشتاد ہزار سوار و چندین لک پیادہ در حوالی بیانہ جنگ صف نمود و بہ تائید باری تعالی
و بادری نخت لشکر ظفر اثر اسلام بر افواج کفر غلبہ کردند و شکست عظیمی با حوال او راہ یافت تفصیل این جنگ در تواریخ معتبرہ
بہ تفصیل در واقعات کہ از تصنیفات حضرت فردوس مکانی ست مذکور و مسطور است والد بزرگوارم کہ مرقد منور ش محل فیوض
ناغناہی باد و در دفع این سرکشان سیماسے بلخ بجا آوردند و چندین مرتبہ لشکر را بر سر او تعین نمودند و در سال دواز دہم از جلوس خود
بہ تسخیر قلعہ چنیور کہ از محکم قلعہ ہاسے مقررہ معمورہ عالم است و برہم زدن ملک رانا غریمت نمودند و قلعہ مذکور را بعد از آنکہ چارہا
ودہ روز در قیل داشتند از کسان پدر رانا امر سنگہ بہ جنگ و جدال از روی قدرت و قوت تمام گرفتند و قلعہ را خراب نمودہ
برگشتند و در ہر مرتبہ افواج قاہرہ کار را بر دنگ ساختہ چنان می کردند کہ بدست در آید یا خراب و آوارہ گردد و مقارن این امرے

روسیه میداد که این مهم انصرام نمی یافت تا در اواخر عهد در یک روز و یک ساعت خود به تسخیر ملک دکن متوجه گشتند و مرا با لشکر عظیم
و سرداران معتبر بر سر رانافرتاوند بجای اتفاق این هر دو کار بواسطه اسبابی که ذکر آن طول تمام دارد صورت پذیرفته گشت تا آنکه
زمان خلافت بن رسید چون این مهم نیم کاره من بود بعد از جلوس اولین لشکر که بحدود مالک فرستادم این لشکر بود فرزند پسر وزیر
را سردار ساخته عظمای دولت که در پای تخت حاضر بودند بدین خدمت تعیین گشتند و خانه معمور و توپخانه موفور همراه نموده روانه
ساختم چون هر کاره موقوف بر وقت ست و درین اثنا قضیه بدعا بخت خسرو بود قریب آمد مرا ناچار تعاقب او بجانب پنجاب بایست
و ولایت و پایتخت که در دار الخلافه اگر بود خالی میماند با ضرورت نوشته شد که پرویز با بعضی اماران برگشته به محافظت اگره و حوالی و
حواشی آن قیام نماید بجلال الدین مرتبه هم مهم رانافرتاوند بایست نشد چون به عنایت الهی خاطر از فتنه خسرو جمع گردید و دیگر باره اگره محل
نزدول ربابات عالیات گشت افواج قاهره بسرکردگی مهابت خان و مجد الله خان و دیگر سرداران تعیین نموده شد و از آن تاریخ
تا وقت غریب ربابات جلال با جمیع پوستان و لایات او پایمال عساکر فیروزی مآثر بود غایتا مهم او صورت پسندیده پیدا نمی کرد بخاطر
گذرانیدم که چون در اگره کاره ندارم و تعیین من گشت که تا من خود متوجه نشوم این مهم صورتی پیدا نمی کند به ساعت مقرراز
قلعه اگره برآمده در باغ و صحره منزل واقع شد روز دیگر جشن و سرور و داد بدستور معمول اسپان و فیلان را آرایش داده
از نظر گذرانیدم چون مکرر والدیه با دهمشیر باه خسرو بعضی رسانیدند که از کرده های خود بسیار نام و پشیمان ست عرق عطوفت
و شفقت پدری در حرکت آمده و در اطلبیدم و مقرر کردم که هر روز به کورنش می آمده باشد در باغ نیکو رشت روز مقام شد در
بیت و هشتم خبر رسید که راجه رامداس که در نگیش و حدود کابل به همراهی قلیج خان خدمت می نمود وفات یافت غره ماه مهر از باغ کوچ
شد و خواجه جهان را براسه نگهبانی دارا سلطنت اگره و محافظت خزاین و محکما رخصت فرمودم و فیل و فرگل خاصه با و مرحت
شد در دوم مهر خبر رسید که راجه با سوارخانه شاه آباد که سرحد ولایت امری مقهور است وفات یافت و هم ماه مذکور روپ باس
که الحال با من آباد موسوم شده منزل گشت سابق این محال بجایگزین روپ خواص مقرر بود بعد از آن به پسر مهابت خان که امان الله
نام دارد و مرحت نموده فرمودم که بنام او بنخوانده باشند باز ده روز درین منزل مقام واقع شد چون از شکارگاه باه مقدر است
هر روز به شکار سوار میشدم چنانچه درین چند روز یک صد و پنجاه و هشت آهوز و ماده و سایر جانوران شکار شد بست و نیم
ماه مذکور از من آباد کوچ نموده شد درسی و یکم این ماه مطابق هشتم رمضان خواجه ابوالحسن را که از برهانپور طلب نموده بودم
آمده ملازمت کرد و پنجاه و پانزده پاره مرصع آلات و یک زنجیر فیل که او را داخل فیلان خاصه کردم پیشکش گذرانیدم و از آن

مطابق دهم رمضان خبر فوت قلیچ خان رسید از قدیمان این دولت بود و به هشتاد سالگی به رحمت خدا رفت در پرتو و بخت
 و رفع و رفع افغانان پرتواری قیام داشت منصب او شش هزاری ذات و پنجاه سوار بود و مرضی خان دکنی که در علم پخته بازی
 که با اصطلاح دکنیان یک انگلی گویند و مغلان شمشیر بازی میگویند مینظر بود و دهنش پیش او باین درزش متوجه بودم و در بولا او را بخطاب
 و درزش خانی سرفراز گردانیدم چون ضابطه کرده ام که شهرها را باب استحقاق و در دیشان را از نظر من میگذاشتند و اینده باشند تا نظریات
 هر یک انداخته زمین و زر نقد و پوشش آنها مرحمت نمایم در میان آن مردم شخصی اسم جهانگیر را با اسم اعظم الله اکبر بحساب اجد مطابق
 یافته بود بعضی رسانید و این معنی را تفاؤل و شگون خوب گرفته به یا بنده آن زمین و اسب و زر نقد و خلعت کرامت نمودم و روز دوشنبه
 پنجم شوال مطابق بیست و ششم آبان ساعت داخل شدن با جمیع قرار یافته بود صبح روز نیکو متوجه گشتم چون قلعه و عمارات روضه حضرت
 خواجه بزرگوار ظاهر گشت قریب بیک کرده راه را پیاده طی کردم و از دو جانب راه معتدلان را بین نمودم که به فقر و آوار باب احتیاج
 زاده میرفتند چون چهار گهری از روز گذشته داخل شهر و معوره شدم و در گهری پنجم شرف زیارت روضه تبر که دست داد بعد از
 دریافت زیارت بدو تخته بهایون متوجه گشتم و روز دیگر فرمودم که همه حاضران این بقعه شریف را از خود بزرگ شمری و برگذری
 از نظر گذرانند تا فرآور استحقاق بعطایا و خیریل خوشنود گردند و منقسم آذربه قصد سیر و شکار تالاب بیکر که از معایده مقرر نموده است
 و در فیصلت آن منتهان میگویند که به هیچ عقلی راست نمی آید و در سه کوهی اجمیر واقع است متوجه گشتم و دوسه روز در آن تالاب
 شکار مرغابی کردم و با جمیع معاودت نمودم بعد از آن قدیم و جدید که با اصطلاح کفار دیو سهره میگویند در اطراف این تالاب نظر در آمد
 از جمله را نا شکر که عم امری مقهور است و در دولت ما از امرای بزرگ است دیو سهره ساخته در غایت تکلف چنانکه یک لک روپیه
 ند کورش که خرج نموده به تماشا که آن عمارت در آدم صورتی دیدم از سنگ سیاه تراشیده از گردن بالا بهیئت سرخو که دماقی
 شبیه به بدن آدمی عقیده ناقص نبود آنست که یک وقتی بنا بر مصلحتی که را حکیم علیم آقضا فرموده بدین صورت جلوه ظهور نموده است
 این صورت را بدین جهت عزیز داشته پرستش بنمایند فرمودم که آن صورت کریم را در هم شکسته در تالاب اندازند و بعد از آن خطه
 این عمارت بر قلعه کوهی گنبدی سفید مشاهده گشت که مردم از هر طرف بدانجامی آمدند از حقیقت آن پرسیدم گفتند جو سگی
 در آنجا باشد ساده لوحانیکه بدین او میروند کف آردی بدست بدانها میدهند که در دهن انداخته آواز جانورهای که از آن
 سفاهت در یک وقت آزار یافته باشند نمایند تا آن گناه بدین عمل زائل گردد فرمودم تا آن محل را خراب نموده آن جوگی را از آنجا
 اخراج نمودند و صورتی که در آن گنبد بود شکستند و دیگر عقیده داشتند که این تالاب را عمق نیست بعد از تفحص ظاهر شد که هیچ

جای آن از دوازده درع زیاده عنق نداده و در آنرا نیز پیچیدم قریب یک و نیم کرده بود شازده هم آذر خبر رسید که فراوان ماده
شیر را قبل نموده اند و در ساعت متوجه شده بجز در سیدن به تفنگ زده باز گشتم بعد از چند روز نیله گاوس شکار شد و حضور
خود فرمودم تا از پوست برآورند و بجهت فقر اطعام بچند دوست و چند نفر جمع شده بودند از آن طعام خوردند و بهر یک بدست
خود زربادادم در همین ماه خبر رسید که فرنگیان کوده بیغول نموده چهار جهاز از جنسی را که از جهازات مقرره بندر سورت بود در حواله
بندر تاراج نمودند و جمع کثیر را از مسلمانان اسیر نموده مال و مناسعه که در آن جهاز بود منصرف گشتند انجمنی بر خاطر گران آمد و فقر
را که بندرند کور حواله او بود بجهت تدارک و ملافی این امر اسپ و فیل و خلعت داده بینم آذر مرخص ساختم بنا بر حسن تردید
و خدا مائے که از یوسف خان و بهادر الملک در صوبه دکن بوقوع آمده بود علم بجهت آنها فرستادم و نوشته شد که مقصد اصلی
ازین غریبت بعد از زیارت حضرت خواجه سرانجام مهم را انا مقهور بود و بنا برین بخاطر گذرانیدم که خود در اجیر توقف نموده فرزند
سعادتمند با با خرم را پیش بفرستم و این اندیشه بغایت صواب بود بنا برین ششم دی که اختیار ساعت شده بود بفرخی و فیروزی
اورا مرخص ساختم و قبای طلا دوزی گل مرصع که مردارید بر اطراف گلهای آن کشیده بودند و چیره زر دوزی رشته مردارید و
قوطه زربفت مسلسل مردارید و فیل فتح گنج نام خاصه معه تلایر و اسپ خاصه و شمشیر مرصع و کپوه مرصع مع پهل کتاره بدو محبت
نمودم سوا س مردی که سابق بسرکردگی خان اعظم درین خدمت تعیین بودند دوازده هزار سوار دیگر به همراهی آن فرزند معین
ساختم و سران سپاه را فراخور قدر بهر یک با سپان خاصه و فیلان و خلعتا س خاصه فاخره سرفراز ساخته رخصت نمودم و در آن
بخدمت بخشی گری این لشکر تعیین یافت در همین ساعت صفدر خان به حکومت کشمیر از تغیر با ششم خان مرخص شد اسپ خلعت
یافت روز چهارشنبه یازدهم خواجه ابوالحسن را بخشی کل ساخته خلعت مرحمت نمودم و یک دیگ کلانی در آگه حکم کرده بودم که
بجهت روضه متبر که خواجه بسازند در همین روزها آورده بودند فرمودم که بجهت فقر اطعام در آن دیگ طنج نمایند و در دیشان اجیر
را جمع سازند تا در حضور بآنها خورانیده شود و پنجزار کس حاضر شدند و همه ازین طعام صبر خوردند و بعد از خوردن طعام بدست خود
بهر یک از در دیشان زرباداده شد اسلام خان حاکم ننگاله درین ایام به منصب شش هزاری ذات و سوار سرفرازی یافت و
به مکرم خان پسر عظیم خان علم مرحمت شد غره اسفند از مد مطابق دهم محرم ۱۰۲۳ به شکار نیله گا و از اجیر برآدم روز نیم معاودت
نمودم و به چشمه حافظ جمال که در دو کر و بی شهر واقع است منزل نمودم و شب جمعه را در آنجا گذرانیده آخر روز به شهر داخل
شدم درین بستان روز ده نیله شکار شد چون نیکو خدائے خواجه جهان و کم جمعیت او بجهت حفظ و حراست آگه و آن نواحی

بعضی رسید پانصدی ذات و یک صد سوار بر منصب او افزوده شد و در همین روز با ابو الفتح و کفنی از جاگیر آمده شرف ملازمت
 دریافت در ۳ ماه مذکور خبر فوت اسلام خان رسید که در روز پنجشنبه پنجم رجب ۱۲۲۷ وفات یافته بود در یک روز بے سابقه
 بیماری و تشویش این امر ناگزیر اوراد دست داد از خانه زادان و تربیت یافتگان این مقدار جوهر کار دانی که از دبطور رسید از
 دیگر ظاهر شد حکومت بنگاله را از روس استقلال کرد و ولایات آن که در عمل بیج یک از جاگیر داران سابق و به تصرف ادیبای
 دولت قاهره در نیامده بود داخل ولایات عملی شد اگر اهل اورا در نمی یافت مصدر خدمات کلی میگشت خان عظم با آنکه
 خود استدعا نموده بود که شاهزاده فیروز مند باین خدمت مامور گردد با وجود انواع دلاسا و رضا جوئی از جانب آن فرزند تن
 به سازگاری در نداده به شیوه ناستوده خود عمل می نمود چون این مقدمه مسموع گشت ابراهیم حسین را که از خدمتگاران معتمد حضور
 بود همراه او فرستاد و سخنان لطیف آمیز مرا گیرید و پیغام کردم که وقتی در برهان پور بودی بار و زبانه این خدمت را از من انعام
 نمودی چون این خدمت را که سعادت دارین خود دوران میداستی و در محاسن و محافل مذکور میکردی که درین غریمت اگر گشته شوم
 شید و اگر غالب آیم غازی خواهم بود بتوفیق و بفضل نمودم آنچه از ملک دید تو چنانچه خواستی سرانجام یافت بعد از آن نوشته که بمرکت
 ریایات جلال بدین حدود مفصل این مهم خالی از اشکال نیست بکنش تو نزول اجلال در جمیع واقع شد و این نواحی محل سرافرا
 جاه و جلال گشت الحال که شاهزاده را بهر انقض و جود معقول استدعا نمودی و مجموع مقدمات براس و کنگش و صوابدید تو به عمل
 آمده باعث چلیست که پاز سر که یکبار میکشی و در مقام ناسازگاری در آمده با با خرم را که درین مدت هرگز از خود جدا نه ساخته ام
 محض با اعتماد کار دانی تو فرستادم باید که طریقه نیکو اهی و نیک اندیشی منظور و مرعی داشته شب در روز از خدمت فرزند سعادت مند
 غافل نباشی و اگر بخلاف این سخنان عمل نموده از قرارداد خود قدیم بیرون نمی دانسته باش که زبان کار خواهی بود ابراهیم حسین رفت
 و این سخنان را به همین تفصیل خاطر نشین او ساخت اصلاً نتیجه نداد از جهل و قرارداد خود باز نیامد با با خرم چون دید که وجود او درین
 کار مغل است او را نگاہ داشته عرض داشت نمود که بودن او بیج وجه لائق نیست و محض بجهت نسبتی که با خرم دارد در مقام کار نیست
 به مهابت خان فرمودم که رفته او را از او دے پور بیاورد و محمد تقی زیوان بومات تعیین شد که بند سوزفته فرزندان و متعلقان
 او را با جمیع رساند و پانزدهم ماه مذکور خبر رسید که ولایت و لدرای سنگه که چلیست او سرشته بغی و فساد است از برادر کوچک خود
 را و سرج سنگه که بر سر او تعیین شده بود شکست عظیم خورده در یکی از حکما سسرکار حصار در قبل ست مقارن این هشتم خوستی
 نو جدا و جاگیر داران نواحی او را بدست در آورده معتمد بر گاه رسانیدند چون مکرر از و قباچ سرزده بود به بیاسار رسید و گشتن

او باعث عبرت بسی از مفسدان شد و به جلد و سه این خدمت بر منصب را و سوار ج سنگه پانصدی ذات و دو بیست سوار افزود
گشت در چهاردهم ماه عرض داشت فرزند باباخرم ریب که فیل عالم کمان که رانا را بدان نازش تمام بود با بنفنده فیل زنجیر دیگر
بدست بهادران لشکر فیر دزی اثر افتاد و غنقریب صاحبش نیز گرفتار خواهد گشت *

جشن شصتین نوروز از جلوس همایون

آغاز سال نهم از جلوس همایون مطابق سنه ۱۰۳۳ هجری

دو پیر و یک گهری از شب جمعه ۹ شهر صفر گذشته آفتاب عالم تاب به برج حمل که خانه شوکت و شرف اوست پرتو افکن
گشت و صبح آنکه غره فردردی ماه بوده باش مجلس جشن نوروزی در خطه دیندیرا جمیر دست داد و در وقت تحویل که ساعت
سعد بود جلوس بر تخت اقبال نمودم برسم مقرر دولت خانه همایون را با نقشه نفیسه و جواهر و مرصع آلات آئین بسته بودند و درین
وقت نجسته فیل عالم کمان که لیاقت خاصه شدن داشت با بنفنده زنجیر فیل دیگر از زرماده که فرزند باباخرم از فیلان رانا فرستاد
بود از نظر اشرف گذشته و باعث انبساط خاطر و تنویر امان گشت روز دوم نوروز در سواری آنرا تیمنا خوب دانسته بران سوار
شدم در بسیار تشریف و در تاریخ سوم منصب اعتقاد خان را که دو هزار و سیصد و پنجاه سوار بود سه هزار و سیصد و
هزار سوار مقرر فرمودم و به خطاب آصف خانی که دو کس هم از سلسله آنها بدین خطاب سرفرازی یافته بودند سر بلند ساختم
و بر منصب دیانت خان تیر پانصدی ذات و دو بیست سوار افزوده شد و بهم درین ایام اعتماد الدوله را به منصب پنجزاری
ذات و دو هزار سوار از اصل و اضافه سرفراز ساختم حسب الاتماس باباخرم بر منصب سیف خان بار به پانصدی ذات و
دو بیست سوار و بر منصب دلاور خان پانصدی ذات و دو بیست سوار و بر منصب کشن سنگه پانصد سوار افزودم و بر منصب
سرفراز خان پانصدی ذات و سیصد سوار افزوده شد روز یکشنبه دهم پیشکش آصف خان از نظر اشرف گذشته و در ۱۴
اعتماد الدوله پیشکش خود گذاریند و درین دو پیشکش نفایس بنظر در آمد آنچه پسند خاطر افتاد اگر قسمتم را با باز دادم چنین قلیج خان با برادران
و خویشان و لشکر و جمیعت پدر خود از کابل آمده سعادت ملازمت دریافت ابراهیم خان که منصب هفت صدی ذات و سیصد
سوار داشت به منصب هزار و پانصدی دشت صد سوار سرفرازی یافته خدمت جلیل القدر بخشی گری در خانه به شرکت خواجه
ابوالحسن مقرر گشت در ۱۵- این ماه مهابت خان که به آوردن خان اعظم و پسر او عبداله مقرر گشته بود آمده ملازمت کرد در ۱۹ مجلس

شرف ترتیب یافت درین روز شیکش مهابت خان از نظر اشرف گذشت ذیل خاصه روپ سدر نام بحیث فرزند پسر فرستاده شد
بعد از گذشتن روز مذکور فرمودم که خان اعظم را با آصف خان به سپارند که او را در قلعه گو ایار نگه دارد و چون غرض از فرستادن
او به قلعه آن بود که مبادا در محرم رانان بنا بر رابطه و جهتی که به خسر و دار و نفاق و فساد از او بتوقع آید حکم فرمودم که او را در قلعه بطریق
بندیان نگاه دارند بلکه اسباب فراغت و آسودگی از خوردنی و پوشیدنی بحیث او آماده و مهیا دارند چنان قلیج خان را در همین روزها
به منصب دوهزار و پانصدی ذات و هفت صد سوار از اصل و اضافت سرفراز ساختم و بر منصب تاج خان که به دارا و ولایت بھکر
معین بود پانصدی ذات و سوار افزوده شد در ۱۸ اردی بهشت خسرو را منع کورنش نمودم و سبب آن بود که بنا بر شفقت و عطوفت
پدری و التماس والدہ پائی و همشیره پائی او مقرر فرموده بودم که همه روز به کورنش می آمده باشد چون از سیما و آثار شگفتی و خوشحالی
ظاهر نمی شد همیشه طول و گرفته خاطر بنظر درمی آمد فرمودم که به کورنش در نیاید در زمان والد بزرگوارم مظفر حسین میرزا و رستم میرزا
پسران سلطان حسین میرزا برادرزاده شاه طهماسب صفوی که قندھار و زمین داور و آنحد و در تحت و تصرف داشتند بواسطه
قرب خراسان و آمدن عبدالعزیز خان او را بک بدان ملک عرایض فرستادند که ما از عهده نگاهداشتن این ولایت بیرون نمی توانیم
اگر یکی از بنده پائی درگاه را بفرستند تا این محال را بد و سپریم و خود را روانه ملازمت شویم چون انهمی را که در عرض داشت نمودند
شاه بیگ خان را که الحال بخطاب خاندوران سرفراز است بداران و حکومت قندھار و زمین داور و آنحد و دفرستانند
و فرامین عنایت آمیز به میرزایان نوشته ایشان را بدرگاه طلب فرمودند بعد از آمدن عنایات شامل حال هر یک نموده
و لایا که دوسه برابر قندھار جمع داشتند بدانها مرحمت شد غایتا سراجا می که بایست از آنها نشد رفته رفته آن ولایت
تغیر یافت مظفر حسین میرزا هم در ایام حیات والد بزرگوارم بر حمت خدا رفت و میرزا رستم را به همراهی خانخانان به صوبه
دکن فرستادند در آنجا اندکسایه جاگیر می داشت چون تخت و سلطنت بوجود من آرایش یافت او را از دکن بقصد آنکه رعایت
نموده بیکی از سرحد با بفرستم طلب نمودم مقارن آمدن او میرزا غازی ترخان که حکومت ٹھٹھ و قندھار و آن نواحی متعلق بدو بود
بر حمت خدا رفت بخاطر رسید که او را به ٹھٹھ فرستم تا آنجا جوهر ذاتی خود را خاطر نشان ساخته آن ملک را به عنوان پسندیده محال
نماید و به منصب پنجزاری ذات و سوار سرفراز ساخته دو لک روپیه نقد بدخروج بدو مرحمت فرموده به صوبه داری ملک ٹھٹھ او را
رخصت نمودم عقیده آن بود که از دوران سرحد خدمت با بتوقع آید بخلاف توقع مصدر و محکوم نه خدای تعالی و تعدی را بجای
رساند که خلق بسیار از سلوک زشت او به شکوه درآمدند و خبری چند از دشمنی شد که آوردن او لازم گشت یکی از بنده پائی

درگاه را به طلب اوقیعین نموده اورا بدرگاه طلبیدم در سبت و ششم اردی بهشت اورا آوردند چون ظلم و تعدی از وی به خلق خدا بسیار
رسیده بود باز خواست آن به مقصد اسعدالت لازم گشته اورا بانیراسه سنگه و کن سپردم تا بحقیقت عمل او باز رسیده شود
و ادنی الحکمه تمیمی یافته دیگران متنبه و عبرت پذیر گردند هم درین روز با خبر شکست احد او افغان رسید و حقیقتش آنکه معتقد خان در
پولم گذر که حوالی پرشاور واقع است با فوج قاهره پیوسته بود و خان دوران با جمعی دیگر در حد و کابل و آن نواحی سر راه آن و سیاه
داشتند درین اثنا نوشته از پیش بولاع به معتقد خان میرسد که احد او بکوت تیراه که در بهشت گردیده جلال آباد واقع است با جمعیت
بسیار از سوار و پیاده آمده است و از جماعتی که دو تنخواهی و اطاعت اختیار نموده بودند پاره را کشته و چند س را بندی کرده میخواهد که
به تیراه فرستد و اراده تا حقن جلال آباد پیش بولاع دارد و بجز در سیدن این خبر معتقد خان با جمعی که با او بودند به سرعت تمام روانه میشود
چون به پیش بولاع میرسد جاسوسان جنت تفحص غنیمت میفرستند صبح چهارشنبه ششم خبر می آید که احد او در همان جا است تکیه بعنایت آبی
که در باره این نیازمند درگاه آبی است نموده افواج قاهره را و فوج یساز و خود را به غنیمت میرساند غنیمت با چهار پنج هزار سوار پیاده
کار دیده به غرور و به غفلت تمام شسته در گمان او نبود که بغیر از خان دوران درین نواحی نوبی باشد که با و چیره تواند شد چون خبر رسید
افواج بادشاهی بدان نخت برگشته میرسد و آثار و علامت لشکر ظاهر میگردد مضطر بانه مردم خود را چهار توپ ساخته خود بر بلندی که
یک بندوق انداز رفعت داشت و برآمدن بران بدشواری میسر میشد ششتم مردم خود را به جنگ می اندازد و بر قندازان افواج
قاهره آن مقهور را به شدت تفنگ گرفته جمع کثیره را به جهنم میفرستد معتقد خان با لشکر قول خود را بر اول رسانیده غنیمت را فرصت
زیاده از انداختن دو سه شست تیر انداده پاک و پاکیزه بر میدارند و سه چهار کرده تعاقب نموده قریب هزار و پانصد نفر سوار و پیاده
به قتل میبرند و بقیه السیف اکثره زخمی و مجروح و یراق انداخته قرار بر فرار میدهند افواج قاهره شب در جنگ گاه بسر برده صباح
آن شش صد سرحد کرده بر پرشاور می آورند و کله منارها در آنجا میسازند و پانصد سراسپ و مواشی بیشمار و مال و اسلحه بسیار
بدست می افتد و بندهایان تیراه خلاص میشوند و ازین طرف از مردم روشناس کسی ضایع نمی شود شب پنجشنبه غره خور و او به غرم
شکار شیر متوجه میگردد ششم روز جمعه دو قلاوه شیر را به تفنگ مردم در همین روز مغروض گشت که نقیب خان به رحمت خدا رفت
خان مشارالیه از سادات سیفی و قزوینی الاصل است مزار پدر او میر عبد اللطیف هم در اجیمیر بوده و و ماه پیش از آنکه وفات یابد
کوچ او که با یکدیگر انس و الفت تمام داشتند و دو زاده روز سه در بیماری تب گذرانیده شربت ناگواری مرگ نوشید فرمودم که او را
هم در پهلوی زن او که در دیون روضه متبرکه خواهم بزرگوارد نهاده بودند نهادند چون از معتقد خان خدمت شنایتی در جنگ احد

بوقوع آمد بجلد و سه این خدمت به خطاب لشکر خانی سرفراز گشت و دیانت خان که به اود سه پور به خدمت بابا خورم و برسانیدن
 بعضی احکام مرخص گشته بود به نهم ماه خوردا و آمد و از سر بر اینها و نرک بابا خورم مقدمات خوب بعضی رسانیدند ائے خان که از نرک
 ایام شاهزادگی من بود بعد از جلوس رعایتهاے یافته درین لشکر اورا بخشی ساخته بودم درود از دهم همین ماه و دیعت حیات سپرد
 میرزا رستم چون از کرده های ناخوش خود اظهار اندامت و پشیمانی میکرد و مردت و مردی مقضی آن شد که تقصیرات اورا به عفو
 مقبول و مقرون گرداند و در آخر همین ماه اورا به حضور طلبیده ملافی خاطر او نمودم و خلعت پوشانیده حکم کردم که به کورنش و سلام
 می آمده باشد در یازدهم ماه تیر شب یکشنبه ماه فیل از فیلیخانه خاصه در حضور من زائید مکر فرموده بودم که تحقیق بدت عمل نمایند
 آخر الامر ظاهر شد که بچه ماهه یک سال و شش ماه و بچه نوزده ماه در شکم مادری ماند به خلاف تولد آدمی که اکثر بچه از شکم مادر بسر
 فردی آیند و بچه فیل اکثر بپا برمی آید چون بچه از مادر جدا شد مادر بپا خاک بیلاسه او افشانده آغاز صربانی و لاله گری نمود و بچه
 لمح افتاده بعد از آن برخاسته متوجه پستان مادر شد هم مجلس گلاب باشی که از زمان قدیم به آب پاشی مشهورست و از رسوم
 مقرر پیشینیانست منعقد گشت در نیمه امر و اخیر فوت راجه مان سنگه رسید راجه مذکور از عمده های دولت و الد بزرگوارم بود
 چون اکثر بنده های درگاه را مرتبه مرتبه بخدمت دکن فرستاده بودم او هم از تعینات این خدمت بود بعد از آنکه در آن خدمت
 وفات یافت مرزا بهاؤ سنگه را که خلف رشید او بود درگاه طلب نمودم چون از ایام شاهزادگی طریق خدمتگاری پیش از پیش
 به من داشت با آنکه ریاست و کلان تری سلسله آنها مطابق ضابطه که در هندوان معمولست به ما سنگه پدر جگت سنگه که کلان
 اولاد راجه بود و در ایام حیات او وفات یافت میرسد من اورا منظورند داشته بهاؤ سنگه را به خطاب میرزا راجه ممتاز ساختم
 و به منصب چهار هزار ری ذات و سه هزار سوار سرفرازی یافت و انبیر که وطن آباد اجداد او بود و باو مرمت کردم و ملافی و تراخی
 خاطر ما سنگه نموده پانصدی بر منصب سابق او افزودم و ولایت کره به راجه انعام او مقرر داشتم و کرد و خنجر مرصع و اسب خلعت
 بخت او فرستادم در ششم این ماه که امر داد باشد بغیر در مزاج خود یافتیم رفقه رفقه به تب و در سر کشید به ملاحظه آنکه بسا و
 اخلاص باحوال ملک و بنده های خدا راه یابد انجمنی را از اکثر محرمان و نزدیکان پنهان داشته حکما و اطهار انیرا گاه نه ساختم چند
 روز چنین گذشت از محرمان حریم عصمت بغیر از نور جهان بیگم که از و بخود مهربان تری گمان داشتم هیچکس را برین قضیه محرم
 نه ساختم بر پیر از خوردن خورشماے گران می نمودم و باندک مایه غذاے سبک فناعت کرده همه روز بقاعده مقرر بدو انعام
 خاص و عام دهم و که غسلخانه بطریق معناد برمی آدم تا آنکه در بشره آثار ضعف ظاهر گشت بعضی از بزرگان مطلع گشتند و یکدیگر

از اطباء کہ محل اعتماد بودند مثل حکیم مسیح الزمان و حکیم ابوالقاسم و حکیم عبد الشکور اظهار نمودم چون تب مفارقت نکرد و شب
 معتاد شراب خورده شد این معنی باعث زیادتى ضعف و کمى قوت گشت در اثناى تشویش و غلبه سستی بروفته منوره خواجہ
 بزرگوار رفتم و دوران آشیانہ متبرکہ صحت خود را از باری تعالی درخواست نمودم و تدرات قبول نمودم اسد تعالی بخص فضل و
 کرم خود خلعت صحت عطا فرمود و رفته رفته تخفیف یافت و در دوسر کہ شدت عظیم داشت بہ تصرف و علاج حکیم عبد الشکور فرو نشست
 و مزاج در عرض بست و دو روز بحالت اصلی باز آمد بنده ہای در گاہ بل سائر خلایق بہ شکرانہ این عطیہ بزرگ تصدقات گذرانیدند
 تصدق پہنچ یک را قبول نکردم و فرمودم کہ ہر کس در خانہ خود ہر چہ خواہد بقرا تقسیم نماید در دہم شہر یو خبر رسید کہ تاج خان افغان
 حاکم پٹنہ وفات یافت از امر اسے قدیم این دولت بود در بیماری بخاطر گذرانیدہ بودم کہ چون صحت کامل روزی گرد چنانچہ
 در باطن از حلقہ بگوشان و معتقدان خواجہ بزرگوارم و توجہ ایشان را سبب وجود خود میدانم ظاہر اینر گوش خود را سوراخ
 نمودہ در جگہ حلقہ بگوشان ایشان داخل باشم بچنبہ دواز دہم شہر یو مطابقی شہر جب گوش خود را سوراخ نمودہ در ہر گوش
 یک دانہ مروارید آبدار در کشیدم چون این معنی مشاہدہ بندگان در گاہ و مخلصان ہوا خواہ گشت چہ جمعی کہ در حضور دہرخی کہ در
 سرحد ہا بودند بگی نبلاش و مبالغہ گوشہا سے خود را سوراخ نمودہ بہ در دلائی کہ در جو اسر خانہ خاص بود و بدیشان مرحمت میشد
 زینت بخش حسن اخلاص گشتند تا آنکہ رفته رفته سرائت با حدی و سائر مردم نمود آخر ذر بچنبہ بست دوم ماہ مذکور مطابق دہم شہر
 شعبان مجلس وزن شمس در دیوانخانہ خاص آراستہ گشت و بدستور مقرر شد بطبعا آوردند در ہمین روز میرزا را جہ بجا و سنگہ کامردا
 و دو سنگام بوطن خود رخصت یافت بوعدہ آنکہ از دوسہ ماہ زیادہ توقف نکند در بست و ہفتم ماہ مہر خبر رسید کہ فریدون خان برلاس
 در او دسے پور بر حمت خدا و اصل گشت از طبقہ بر لایہ بغیر از دسوار سے نما ندہ بود چون این طائفہ را درین دولت حقوق بسیار
 نسبت بشمار ست مرعلی پسر اورانوارش نمودہ بہ منصب ہزاری ذات و سوار سرفراز ساختم بنا بر خدات پسندیدہ کہ از خانہ در
 بوقوع آمد ہزاری بر منصب ذات او افزودم کہ اصل و اضافہ شش ہزاری ذات و پنجزار سوار باشد ششم آبان قراولان خبر آوردند کہ
 در شش کہ دہی سہ شہر دیدہ شد بعد از نیم روز متوجہ شدہ ہر سہ را بہ تفنگ شکار کردم در ہفتم ماہ مذکور ہنگامہ دیوالی آغاز شد دوسہ
 شب در حضور خود فرمودم کہ بندہ ہای در گاہ با یکدیگر بازیہا نمودند بردہا و باختہا دافع شد در ہفتم این ماہ نعلش سکند میں قوال
 را کہ از خدمتگاران قدیم من بود و در زمان شاہزادگی خدمت بسیار کردہ از او دسے پور کہ محل نزول فرزند سلطان خرم بود با جمیع آوردند
 بقراولان دہم جگہا سے او فرمودم کہ نعلش اورا بردہ و کنار تالاب رانا شکر بسیار ند خدمتگار سے با اخلاص بود و در دواز دہم آورند و در

که اسلام خان در جبات خود از زمین واران کوچ که ملک او در انتهاست ولایت شرق واقع است گرفته بود و با پسر او و نو و چهار زنجیر فیصل از نظر گذشت از فیلمان نزد کور چند و داخل فیلمان خاصه شدند و در همین تاریخ هوشنگ پسر اسلام خان از بنگاله آمده سعادت آستان بوس دریافت و وزیر نجیر فیصل شیکش و یکصد مهر و یک صد روپیه نذر گذر آید در شب از شبهاست دی به خواب می بینم که حضرت عرش آشیانه بر من میگویند که بابا گناه غریز خان را که خان اعظم است بخت خاطر من به بخش بعد ازین خواب بخاطر قرار و ادم که او را از قلعه به طلبم در حوالی اجمیر دره واقع است در نهایت صفا و در انتهاست این دره چشمه ظاهر شده که آب آن در آبگیر در آن دره و پناه و جمع میشود و بهترین آبهاست اجمیر این آب است و این دره و این چشمه بخاطر جمال معروف و مشهور است چون عبور درین مقام واقع شد فرمودم که عمارت در خور این جا بسازند چون محل متعدد و قابل ترتیب بود در مدت یک سال جا و مقامی ترتیب یافت که رونده های عالم مثل آن جا نشانی دهند و حوض چهل گز در چهل گز ساخته بودند و آب چشمه را به فواره درین حوض جاری ساخته اند فواره ده دوازده گز میجد و برکنار این حوض شبنمها عمارت یافته و همچنین در مرتبه بالا که آن که تالاب چشمه در اینجا واقع است جابا که موزون و ایوانهاست و لکش و آرامگاههاست خاطر پسند بعضی از آن مصور و نقش بعمل استادان ماهر و نقاشان چابک دست ساخته و پرداخته اند چون خواستم که نام آن مکان نسبت به نام مبارک من داشته باشد نام آنرا چشمه نور نهادم بمجلسی که دارد نیست که بایستی اینجا و مقام در شهر عظیم یا گذرگاه است که خلایق را بران عبور و قادی واقع می بود از آن تاریخی که انعام یافته اکثر اوقات پنجشنبه یا جمعها را درین میگذرانم فرمودم که بخت انعام آن شعر تاریخی فکر کنند سعید اے گیلانی زرگر باشی این مصرعه را که ع

محل شاه نورالدین جهانگیری

تاریخ یافت خوب نوشت فرمودم که بر بالاس ایوان عمارت پایان آن قطعه را بر سنگ نقش کرده نصب کنند در ایل ماه دی سوداگران از ولایت آمدند و انار یزد و خرپزه کاری که سرآمد خرپزه ها است خراسان است آوردند چنانچه جمیع بنده های درگاه دایم سرحد ازین میوه حصه یافته بلو از م شکر گذاری منعم حقیقی پیدا کنند تا غایت گو یا فردا علاوه خرپزه و انار را درین یافته بودیم تا آنکه همه سال از بدخشان خرپزه و انار کابل اناری آوردند غایتا آن خرپزه و انار هیچگونه مناسبته با انار یزد و خرپزه کاری نداشتند چون حضرت والد بزرگوارم را انار آمد بر آن به میوه میل در بخت تمام بود افسوس بسیار خورده شد که این میوه ها کاش که در ایام فیروزی بخش آنحضرت از ولایت به بندوستان می آمد تا از آن بهره و در مخطوط میگذشتند همین تا سفت بعطر جهانگیری دارم که مشام شریف شان ازین نوع عطریا

نه گشت این عطر اختر علیست که در زمان دولت ابد پیوند مایه سنی والدۀ نور جهان بیگم بطور آمد در هنگامی که گلاب میگرفتند فی المجلس
چربی بر بالاسه طرفه های که گلاب را گرم از کوزه بر می آرند در اینجا ظاهر میشود آن چربی را اندک اندک جمع ساختند چون از گل بسیار
گلاب گرفته شود قدر محسوسه از آن چربی بهم میرسد در خوشبوئی و عطریت بدرجه ایست که اگر یک قطره از آن بر کف دست مالیده
شود مجلسی را معطر می سازد و چنان ظاهر میشود که چندین غنچه گل سرخ میکبار در شگفتگی آید باین شوخی و طایلت بوسه نمی باشد و لها
رفته را بجای می آرند و جانها را پرموده را شگفته می سازد و بجلد و ساین اختر اع یک عقد مرادید مختصر آن عطا فرمودم سلیمه
سلطان بیگم نورالدین مرقد ما حاضر بودند این روغن را عطر جهانگیری نام نهادند در موهامه هندوستان اختلاف تمام مشاهده
میشود در همین فصل دی در لاهور که واسطه است میان ولایت و هندوستان درخت توت بار آورد و بهمان شیرینی و لطافتی که
در وقت خود میرساند رسانند مردم چند روز از خوردن آن محفوظ بودند این معنی را واقع نویسان اینجا نوشته بودند در همین ایام
بختر خان کلاوت که به عادل خان نسبت تمام دارد و چنانچه برادرزاده خود را به عقد آورد و آورده و اورا در گویندگی و در پست گفتن خلیفه
خود ساخته است در لباس درویشان و فقیران ظاهر گشت اورا طلبیده و استفسار احوال او نموده در رعایت خاطر او کوشیدم در
مجلس اول ده هزار روپیه نقد و پنجاه پارچه از همه قسم و یک عقد تسبیح مرادید باو بخشیدم و اورا همان آصف خان ساخته فرمودم که بواجب
از احوال او خبردار باشد این معنی ظاهر نگشت که خود بے ادن و رخصت عادل خان آید یا آنکه عادل خان اورا باین لباس فرستاد
تا حقیقت انگایش اینجا را در یافته خبر شخص بخت او برود غالب ظن آنست که او باین همه نسبت بے تجویز عادل خان بنامه باشد
و دلیل بر صحت این معنی عرضداشت است که میر جمال الدین حسین که درین ایام بعنوان ایچی گری در بیجا پور است نوشته بود که عادل خان
اظهار نموده که آنچه نسبت به بختر خان از جانب بندگان حضرت بتوقع آمد که باین شفقت و مرحمت در باره من از قوت فعل آمده است
برین جهت در رعایت او افزوده تا اینجا بود هر روز بنفایت تازه سرفرازی می یافت شبها بلا زمت بسر میرود و در پناه که عادل خان
بسته و مختصر آن طرز است و آنرا نورس نام نهاده می شنو ایند تمه احوال در تارینخی که رخصت یافته نوشته خواهد شد درین روزها جانور
از ولایت زیر باد آورده بودند که رنگ اصل بدن او موافق بر رنگ طوطی است لیکن در چشمه از او کوچک تر است یکی از خصوصیات
این جانور آنست که تمام شب پاسه خود را بر شاخ درختی و با چوبه که او را بران نشانیده بافته بند کرده خود را سرشیب می سازد
و با خود زمزمه میکند چون روز شد بر بالاسه آن شاخ درخت می نشیند اگر چه میگویند که جانور آن را هم عبادت می باشد اما غالب ظن
آنست که این فصل طبعی او باشد آب مطلق نینجور و در طبیعت او کار زهر میکند یا آنکه بقا به حیوانات آب است در ماه بهمن اخبار خوش

پایه رسید اول خبر اختیار کردن رانامه سنگه اطاعت و بندگی درگاه را کیفیت این مقدمه آن است که چون فرزند سعادت مند بلند اقبال سلطان خرم از جهت نشان دادن تهنات بسیار حضور عباد و جاسه چند که بواسطه ترپوشن آب و هوا و صعوبت مکان گمان اکثر مردم آن بود که در اینجا شستن تهنات ممکن نباشد و از جهت دوایندن افواج قاهره متعاقب یکدیگر بی ملاحظه شدت گرما و کثرت باران و اسیر شدن اهل و عیال اکثر سکنه آن دیار کار را برانامه نوعی تنگ ساخته بود که معلوم داشت که اگر زمان دیگر برین روش بزرگزدانان ملک آواره و یا گرفتار خواهد شد لا علاج اختیار اطاعت و در تنخواهی کرده سوب کرن نام خالوسه خود را با سروس جهانه که از مردم معتبر فمیده او بود پیش آن فرزند اقبال فرستاد و التماس نمود که اگر آن فرزند ارجمند التماس گذشتن از تنقیصیرات او نموده تسلی خاطر او شود و نشان نیجه مبارک از براسه او بگیرد او خود آمده ملازمت آن فرزند نماید و پسر جانشین خود را که کرن است بدرگاه والا فرستد یا بطریق سائر راهها در سلک بنده های این درگاه منظم بوده خدمت نماید و از جهت پیرایه او را از آمدن بدرگاه معاف دارد و بنا برین آن فرزند نیز آنها را همراه ملاشکر الله دیوان خود که او را بعد از اتمام این مهم به خطاب افضل خان سر فرزند فرمودیم و سندر داس میر سامان خود را که بعد از انصرام این کار به خطاب راسه رایان ممتاز شد بدرگاه والا فرستاد و حقیقت را معروض داشت چون پیوسته همت والا نهایت مصروفیت آن است که تا ممکن باشد خانواده هاسه قدیم را خراب نه سازیم غرض اصلی آن بود که چون رانامه سنگه داباسه او منقردر با استحکام کوهستان و مکان خود باشد هیچک با دشایان هندوستان رانیده اطاعت نه کرده اند در ایام دولت من این مقدمه از پیش نرود و حسب التماس آن فرزند تقصیرات او مقرون بعفو نموده فرمان عنایت آئین که سبب خاطر جمعی او میشد و نشان نیجه مبارک عنایت فرمودم و فرمان مرحمت عنوان بان فرزند نوشتم که اگر نوعی نماید که این مقدمه وقوع آید این خدمت عمده را درخواه ماکرده خواهد بود آن فرزند نیز آنها را همراه ملاشکر الله و سندر داس پیش رانامه فرستاد و تسلی او نموده امیدوارم بمرحم و عنایات شاهنشاهی ساختند و فرمان عنایت عنوان و نشان نیجه مبارک را با و دادند و قرار یافت که روز یکشنبه بیست و ششم ماه بهمن او با فرزند آن آمده آن فرزند را ملازمت نماید و دم خبر فوت بهادر که از حاکم زاده های ولایت گجرات و خمیرایه قنده و فساد بود رسید که الله تعالی به کرم خود او را نیست و نابود ساخت با جمل طبعی درگذشت سوم خورشید گشت میرزائی که به قصد گرفتن قلعه دهنده در سورت استعداد تمام نموده آمده بود و در خور میان بندرند کور و میان انگریزان که پناه بدین بندر آورده بودند در اسه جنگ افتاده اکثر جهازات او را آتشبازی انگریزان سوخته شد تا چارتاب مقادمت نیارده گریزان گشت و کس نزد مقرب خان که حاکم بنا در گجرات بود دستاورد و در صلح زد و اظهار نمود که ما بجهت صلح آمده بودیم نه به قصد جنگ انگریزان این جنگ را میبختند و دیگر خبر رسید که چندین از

را چوتان که زدن و کشتن عنبر را بخود قرار داده بودند و همین تاریخ کین کرده فرصت جسته خود را با او میرسانند و زخمی ناقص از دست یکی
 از آنها بدو میرسد مردمی که در گرد عنبر بودند آن را چوتان را کشته عنبر را بمنزل او میرسانند بیچ نموده بود که مخدول و معدوم گردد و آخر
 این ماه که در سیر و نهاسه اجیر به شکار مشغول بودم محمد بیگ ملازم فرزند بلند اقبال سلطان خرم رسید و عرض داشت آن فرزند گزاینده
 معروض داشت که رانا با پسران خود آمده شاهزاده را ملازمت نمود کیفیت این مقدمه از عرض داشت او معلوم میشود و در حال روئے
 نیاز بدرگاه بے نیاز آورده سجده شکر بجا آوردم اسب ذیل و خیمه مرصع به محمد بیگ مذکور عنایت کرده و در آن خطاب نمود و انفقار خان
 سرفراز فرمودم از مضمون عرض داشت چنان معلوم شد که روز یکشنبه ۲۶ ماه بهمن رانا با آداب و توره کهنه با ملازمت نمایند فرزند
 بلند اقبال را ملازمت کرد و یک لعل کلان مشهور که در خانه او بود با یاره مرصع آلات و هفت زنجیر ذیل که بعضی ازان لائق خاصه بود
 و از فیضان او که بدست یافتاده بود همین مانده بودند و راس اسب پیشکش گزاینده آن فرزند هم از روئے کمال عنایت نسبت بادش
 آمدند چنانچه وقتیکه رانا پاسه آن فرزند را گرفته غده تقصیرات خود میخواست آن فرزند اقبال مندر او را در برگرفته و در اسلی نوعی
 نمود که باعث خاطر جمعی او شد خلعت فاخره و شمشیر مرصع و اسب با زین مرصع ذیل خاصه با یراق نقره با عنایت کرد و چون از جمله
 مردمی که از جماعت او بودند بیشتر از صد کس نبود که قابل سردپا دادن باشد صد دست سردپا و پنجاه راس اسب و دوازده گنجه مرصع
 بانهاد چون روش زمینداران است که پسر جانشین باید یکجا بلازمت سلطان سلاطین نمی آیند و بهم این شیوه را مرعی داشته
 کرن را که پسر صاحب شیکه او بود همراه نیاورده بود از بخت که ساعت روانه شدن آن فرزند سعادت مند بلند اقبال از آنجا آخر پاسه
 همان روز بود و او را رخصت نمود و تارفته کرن را بلازمت فرستد بعد از رفتن او کرن آمده ملازمت کرد با و هم خلعت فاخره و شمشیر و خنجر
 مرصع و اسب با زین طلا و ذیل خاصه عنایت کرد و همان روز کرن را در رکاب خود گرفته روانه درگاه دالاشد سوم اسفند ارند با جمیر
 از شکار معاد دست واقع شد هفت و هم بهمن تا قنایت تاریخ مذکور که ایام شکار بود یک ماده شیر با سه بچه دینوده نیله گا و شکار شده بود
 شاهزاده کامگار روز شنبه دهم ماه مذکور در ظاهر موضع دیورانی که نزدیک شهر اجیر واقع است نزول نموده و حکم شد که جمیع همراهان استقبالی
 رفته هر یک در خور حالت و نسبت خود پیشکش بگذارند و فردا که روز یکشنبه یازدهم باشد به سعادت ملازمت مشرف گردد و روز دیگر شاهزاده
 به کوکبه و شکوه تمام با جمیع عساکر منصوره که به همراهی آن فرزند به خدمت تعین بودند داخل دولتخانه خاص و عام گشت و دوپرو و دگرگی
 از روز گذشته که ساعت ملازمت بود دولت کورنش دریافت و سجدهات و تسلیمات بجا آورده یکبار از اشرفی و یکبار از رویه بطریق مذکور گذران
 شد و یکبار از رویه بعنوان تصدق گزاینده آن فرزند را پیش طلبیده در آغوش گرفته و در روئے او را بوسیده به مهربانها و نوازشای

خاص اختصاص بخشیدم چون از لوازم خدمت و گذر آیدن نذر و تصدق باز پرداخت معروض داشت که اگر حکم شود کرن به سعادت سجد
و کورنش سرفراز گردد فرمودم که او را یار و زبختیان با داب مقرر حاضر ساخته بعد از فراغ کورنش سجد نموده حسب التماس فرزند خرم حکم
کردم که او را بر جرگه دست راست مقدم ایستاده کنند بعد از آن بخرم حکم کردم که تارقه والدہ ہاے خود را ملازمت نماید و خلعت خاصہ
که مشتمل بود بر چار قب مرصع و قبایے زر بفت و یک تسبیح مروارید بآن فرزند عنایت شد و بعد از تسلیم خلعت خاصہ اسپ خاصہ
بازین مرصع و فیل خاصہ مرحمت شد و کرن را نیز به خلعت فاخرہ و شمشیر مرصع سرفراز ساختم و امر او منصب داران جماعت جماعت
به سعادت کورنش و سجدہ سر بلندی یافتہ نذر گذر آیدند و ہر یک در خور خدمت و مرتبہ خود عنایات سرفراز گشتند چون بدست
آوردن دل کرن کہ وحشی طبیعت و مجلس ناویدہ در کوستان بسر بردہ بود ضرور بود و بنا بر آن ہر روز مرتبہ تازہ می نمودم چنانچہ
در روز دوم ملازمت بخرم مرصع در روز دیگر اسپ خاصہ عرافے بازین مرصع بدو عنایت شد و در ہمین روز بدو بار محل رتقہ از جانب
نور جهان بگیم ہم بہ خلعت فاخرہ و شمشیر مرصع و اسپ بازین و فیل سر بلندی یافت بعد ازین عنایات تسبیح مروارید گران بہا مرحمت
نمودم روز دیگر فیل خاصہ بالایر مرحمت شد چون در خاطر بود کہ آہر خیس و ہر چیز باو داده شود سہ دست باز دسہ دست جودہ یک
بفہ شمشیر خاصگی و یک بکتر و یک جوشن خاصگی و دو انگشتری یکے نگین اصل و یکے نگین زمرہ بدو عنایت نمودم و در اواخر ماہ مذکور
فرمودم کہ از جمیع اقسام آتشہ گرفتہ با قاسے و نمہ یکہ و از ہر قسم خوشبوئے باطر دفناے طلا و در منزل بصل گجراتی و آتشہ را در صد
نواں نہادہ واحد بہا بدست و دوش گرفتہ و ردیو انخانہ خاص و عام حاضر ساختند و مجموع بدو مرحمت نمودم و ثابت خان ہمیشہ در
مجلس بہشت آیین سخنان نالائق و کنایہاے صریح بہ اعتماد الدولہ و پسر او آصف خان میگفت یکدو مرتبہ اعتراض نمودہ او را
ازین گفت و شنود ناخوش منع نمودم بپیچ وجہ با خود پس نیامد چون خاطر اعتماد الدولہ را بسیار غریب داشتیم و با سلسلہ ایشان نسبتہا
و پیوند ہاشدہ بود یعنی بر طبع من گران می آمد بآنکہ شبے بے تقریب و بے جہت باو سخنان ناخوش گفتن آغاز کرد و آن مقدار گفت
کہ آثار رقت و از روگی تمام در بشرہ اعتماد الدولہ ظاہر گشت صبح آن بدست یکے از خدمتہا سے در گاہ او را بہ نزد آصف خان
فرستادم کہ چون شب سخنان ہمزہ نسبت بہ پدرت مذکور ساختہ او را بتوسیرم خواہ در نیجا خواہ در قلعہ گواہا ہر جا میخواہی نگاہدار
ما و امیکہ تلافی و تدارک خاطر پدرت نہ کند گناہ او را نخواہم بخشید حسب الحکم آصف خان او را بہ قلعہ گواہا فرستاد و در ہمین ماہ
جہانگیر علی خان باضافہ منصب سرفراز گشت و دہزار و پانصدی ذات و دہزار سوار باضافہ عنایت شد احمد بیگ خان کہ از
بندہ ہای قدیم این دولت ست در سفر صوبہ کابل از وجعہ تفصیرات وقوع آمد و مکرر از تفاق و نارسائیہا سے او بلیج خان کہ

سرور لشکر بود شکوه نمود با ضرورت او را بدرگاه طلب نمود و بخت تنبیه و تادیب به مهابت خان سپردم که در قلعه زنجبیر رنگاه دارد
قاسم خان حاکم رنگاه و قطعه لعل مشکیش فرستاده بود و بنظر گذشت چون ضابطه کرده ام که در ویشان و ارباب حاجت را که در درگاه
الاجماع شده باشند بعد از دوپهر شب بنظر در آورند درین سال بهین روش در ویشان را بدست و حضور خود پنجاه و پنج هزار روپیه
و یک لک و نو هزار یکمکه زمین و چهارده موضع در و بست و بست و شش قلمه زراعت و یازده هزار خردار شالی مرحمت نمودم و بقصد
وسی و دودانه مروارید به قیمت سی و شش هزار روپیه به جمعی از بنده ها که از روس اخلاص گوش خود را سوراخ نموده بودند عنایت
کردم در او آخر ماه مذکور خبر رسید که چهار گهری و نیم از شب یکشنبه یازدهم بهین ماه گذشته در بلده بر پا پیور آمد تعالی از دختر شاهزاده
مرا و فرزند ارجمند سلطان پرویز پسر کرامت فرمود او را سلطان دورانیش نام نهادم *

جشن دهمین نوروز از جلوس همایون

از روز شنبه غره فروردی ماه سنه مطابق هشتم شهر سنه ۱۰۲۷ هجری پنجاه و پنج پل گذشته حضرت نیر اعظم از برج حوت بشر فحانه
حل نزول اجلال از دانی داشت بعد از گذشتن سه گهری از شب یکشنبه بر تخت دولت جلوس نمودم جشن نوروزی و آئین بندی
بدستور سابق ترتیب یافت شاهزاده های و الاقدار و خوانین عظام و اعیان حضرت دارگان سلطنت تسلیم مبارکبادی بجای آوردند
روز غره بر منصب اعتماد الدوله که پنج هزاری ذات و دو هزار سوار بود هزاری ذات و سوار افزوده شد و به کنور کرن و جهانگیر قلی خان
و راجه نرسنگه دیو اسپان خاصه مرحمت نمودم و در دوم مشکیش آصف خان از نظر گذشت مشکیش پسندیده از جوهر و مرصع آلات
و طلا آلات و آئینه از هر قسم و از هر جنس ترتیب داده بود و تفصیل دیده شد آنچه پس خاطر او فتاد موزی هشتاد و پنج هزار روپیه بود درین روز
شمشیر مرصع مع پرده و بند و بار به کرن و یک زنجیر قلی به جهانگیر قلی خان مرحمت شد چون اراده توجه بطرف دکن و آنحد و دقار داد
خاطر بود به عبد الکریم معمری حکم فرمودم که به مند و رفته عمارات بخت سرکار خاصه از سر نو تعمیر نماید و عمارات سلاطین ماضی مرمت
کنند و در سوم مشکیش راجه نرسنگه دیو بنظر درآمد و یک لعل و چند دانه مروارید و یک زنجیر قلی بدرجه قبول او فتاد و در چهارم بر منصب
مصطفی خان پانصدی ذات و دو هزار سوار افزوده شد که دو هزاری ذات و دو صد و پنجاه سوار باشد روز پنجم علم و نقاره با اعتماد الدوله
مرحمت نمودم و حکم شد که نقاره های نو اخته باشد بر منصب آصف خان هزاری ذات و سوار افزوده شد که چهار هزاری ذات و دو
هزار سوار باشد و بهشت صد سوار نیز بر منصب راجه نرسنگه دیو افزوده رخصت وطن عنایت نمودم که بموعده مقرر بدرگاه حاضر شود و دهمین روز

پیشکش ابراهیم خان از نظر گذشت از هر قسم چیزی پاسبند خاطر افتاد گشت چند از راجه زاده های ولایت نگر کوٹ بخطاب راجگی سرفراز
 گردید روز پنجشنبه ششم پیشکش اعتمادالدوله در چشمه نور از نظر اشراف گذشت مجلس عالی ترتیب یافته بود و از روس شگفتگی تمام
 پیشکش او دیده شد از جواهر در صمغ آلات و آئینه نفیسه مواری یک لک روپیه مقبول افتاد و تمهید باز گشت شد روز هفتم بر منصب
 گشت سنگه که دو هزار سیصد و پانصد سوار بود هزاری ذات افروزم درین روز و در حوالی چشمه نور یک شیر شکار شد در ششم گشت
 بر منصب پنجزاری ذات و سوار سرفراز ساختم و یک تسبیح خود از مردارید و مرد که لعلی در میان بود و با اصطلاح هندوان آراستمرن گویند
 با و عنایت شد و بر منصب ابراهیم خان هزاری ذات و چهار صد سوار افروزم که اصل و اضافہ دو هزار سیصد و پانصد سوار باشد و
 بر منصب حاجی بے اوز یک سیصد سوار افروزم شد و بر منصب راجه شیام سنگه پانصدی ذات اضافہ نمودم که دو هزار و پانصد سی
 ذات و هزار و چهار صد سوار بوده باشد روز یکشنبه نهم کسوف شد و از ده گهری از روز مذکور گذشته از جانب مغرب آغاز گرفتار کرد و
 از پنج حصہ چهار حصہ حضرت نیر اعظم در عقده ذنب مشکف شد و از آغاز گرفتار شدن روشن شدن بهشت گهری گذشت تصدقات از
 هر خلیس و هر خیر از فلزات و حیوانات و جو بات به فقر و ساکین و ارباب احتیاج داده شد درین روز پیشکش راجه سورج سنگه
 از نظر گذشت آنچه برداشته شد مواری چهل و سه هزار روپیه بود پیشکش بهادر خان حاکم قندهار درین روز گذشت مجموع چهار صد و
 روپیه رسید و دیر از شب گذشته مطابق شب دوشنبه سبت فخم صفر به طالع قوس در خانه بابا خرم از دختر آصف خان پسر متولد
 شد و او را در اشکوه نام نهادم امید که قدم او برین دولت ابد میوند و بر پدر اقبال مندش مبارک و میمون باشد بر منصب سی علی
 باره پانصدی ذات و سی صد سوار افروزم شد که هزار و پانصدی ذات و هزار سوار بوده باشد و در تاریخ دهم پیشکش اعتبار خان
 از نظر درآمد از جمله پیشکش او مواری چهل هزار روپیه مقبول افتاد و درین روز بر منصب خمر و بے اوز یک سیصد سوار و بر منصب
 منگلی خان پانصدی ذات و دو صد سوار افروزم شد روز یازدهم پیشکش مرتضی خان از نظر گذشت از جمله جواهر و نفث قطع لعل
 و یک تسبیح مروارید و دو صد نفثه دانه دیگر برداشته آنچه از پیشکش او مقبول افتاد مواری یک لک و چهل و پنج هزار روپیه بود و در روز دهم
 پیشکش مزار راجه بھاو سنگه و راوت شکر از نظر گذشت در سیزدهم از پیشکش خواجه ابو الحسن یک قطعه لعل قطبی و یک الماس و یک قطعه
 مروارید پنج انگشتی و چهار دانه مروارید کلان و پاره آئینه که مجموع سی و دو هزار روپیه باشد مقبول افتاد و روز چهاردهم بر منصب خواجه
 ابو الحسن که سه هزار سیصد و پانصد سوار بود هزاری ذات و پانصد سوار افروزم و بر منصب وفادار خان هفتصد و پنجاهی ذات
 و دو صد سوار اضافہ حکم شد که دو هزار سیصد و پانصد سوار بوده باشد در دهمین روز مصطفی بیگ فرستاده و اراسته ایران

سعادت ملازمت دریافت بعد از سرانجام مهم گرجستان بر او رعایت نمودن بر او با کتابت شتمن بر انواع محبت و اظهار صداقت فرستاده
 با چند اسب و اشتر و چند آتشه حلب که از جانب روم بخت آن بر او کارگاه آمده بودند قلاده سگ فرنگی کلان درنده که
 در طلب آن ایمان یافته بود بدست او روانه ساخته بودند بنظر او آورد و مرتضی خان بخدمت تسخیر قلعه کانگره که در کوستان پنجاب بلکه در
 محوره عالم یا ستوار سوار استقام آن قلعه نشان نمیدهند درین روز رخصت یافت از ابتدای که صیت اسلام بدیاری هندوستان
 رسیده تا این زمان خجسته فرجام که اوزک سلطنت بوجود این نیازمند درگاه الهی آراستگی و ادب و بیج یک از حکام و سلاطین گذشته دست
 بران نیافته اند در ایام والد بزرگوارم بکمر تبه لشکر پنجاب بر سر این قلعه تعیین شد و دین و قیل و محاصره داشتند آخر الامر منضوب بهر دست
 که قلعه بدست و زینامه آن لشکر به همی از آن ضرورت مقرر گشت و در وقت رخصت نیل خاصه با تبار مرتضی خان مرحمت نمودم در اجه
 سورج مل و در اجه با سوم چون ولایت متصل بدین قلعه بود تعیین یافت و بر منصب سابق او پانصدی ذات و سوار افزوده شد
 و در اجه سورج سنگه از جواهر و جواهر خود آمده ملازمت کرد و یکصد عدد و اشرفی نذر گذرانید و در هفتصد هم پیشکش میرزا رستم بنظر درآمد و خنجر مرصع
 و یک تسمیع مروارید با چند طاق پارچه و یک زنجیر نعل و چهار اسب عراقی و رجه قبول یافت تمه باز گردانیدم پانزده هزار روپیه قیمت
 آنها شد و درین تاریخ پیشکش اعتقاد خان که هزار روپیه به قیمت و درآمد از نظر گذشت روز میجد هم پیشکش جانیگری فی خان دیده شد
 از جواهر و آتشه به مقدار پانزده هزار روپیه قبول اعتقاد بر منصب اعتقاد خان که هفتصدی ذات و دو دست سوار بود هشت صدی
 ذات و سی صد سوار افزودم که اصل و اضافی هزار و پانصدی ذات و پانصد سوار باشد خسرو بی اوزبک که از سپاهیان قرار داده بود درین
 اسبها و گذشت روز هشتم که پنجشنبه بود بعد از گذشتن دو پیر و چهار نیم گهری آغاز شرف شد و درین روز فرخنده بر تخت به سعادت و
 غیر ذری جلوس نمودم و مردم تسلیمات مبارکبادی بجا آوردند چون یک پیر از روزند کور باقی مانده متوجه چشمه نور شدیم پیشکش مبارک
 بموجب قرار داد در آنجا بنظر درآمد از جواهر نفیس و مرصع آلات و آتشه و آنچه از هر قسم و از هر جنس بخاطر رسید ترتیب داده بود از جمله
 بکچره مرصع که حسب الاتماس اوزر گرگان سرکار ساخته بودند از روی قیمت مثل آن در سرکار خاصه من نبود یک لک روپیه قیمت
 شد سوا که آن از جواهر و دیگر اجناس یک لک و سی و هشت هزار روپیه بر داشته شد الحق که پیشکش نمایان بود به مصطفی بیگ فرستاده
 و در اجه ایران بیست هزار روپیه که ده هزار روپیه باشد عنایت کردم در بیست و یکم خلعت بدست عبدالغفور به پانزده کس از امرای
 و کن فرستادم راجه بکر باجیت بجا گیر خود رخصت یافت و پرم نرم خاصه با در محبت شد و در همین روز با کمر خنجر مرصع به مصطفی بیگ ابلی
 عنایت نمودم بر منصب پیشکش پسر اسلام خان که هزاری ذات و پانصد سوار بود و پانصدی ذات و دو صد سوار افزودم در بیست و دوم

ابراهیم خان به صاحب صوبگی بهار سفر فرار شد و ظفر خان را حکم شد که متوجه درگاه شود و بر منصب ابراهیم خان که دو هزار سی ذات
 و هزار سوار بود پانصد سی ذات و هزار سوار افزود و سیف خان در دهمین روز با جایگزین مرخص شد و حاجی بے اوزر یک خطاب از یک
 خانی سر بلند گشته بجایگزین رخصت یافت بهادر الملک از تعینات لشکر دکن که منصب دو هزار و پانصد سی ذات و دو هزار و یک صد
 داشت باضافه پانصد سی ذات و دو صد سوار ممتاز گشت بر منصب خواجه تقی که هشتصد سی ذات و یک صد و هشتاد سوار بود و دو صد
 دیگر افزوده شد و در بیست و پنجم بر منصب سلام الدین عرب و بیست سوار اضافه نفر گشت که هزار و پانصد سی ذات و هزار سوار باشد
 از اسپان خاصه اسپ سیاه ابلق که دارا سے ایران فرستاده بود به مهابت خان عنایت نمودم آخر روز پنجشنبه بخانه بابا خرم فتم دایا کفر
 شب آنجا بودم پیشکس دوم او درین روز از نظر گذشت در روز اول که ملازمت نموده یک قطعه لعل مشهور را نا که در روز ملازمت بان
 فرزند گذرانیده بود و جوهریان به شصت هزار روپیه قیمت نموده بودند گذرانیده اما آنقدر که تعریف میکردند نبود و زن این لعل هشت
 تانک است و سابق را سے بالدیو که سردار قبیلہ را مشهور داور اریان عمده بنده و ستان بود در تصرف پیدا داشت و از به پسر او چند سیرین
 نقل گشت و او در ایام پریشانی و ناگامی به رانا اودے سنگه فروخت و از و بر رانا پرتاب رسید و از رانا پرتاب باین رانا امر سنگه
 انتقال یافت چون بهتر ازین تحفه در سلسله آنها نبود با تمام قبیلان خود که با اصطلاح هندوان بکعبه چار بگویند در روز ملازمت بفرزند
 اقبالند بابا خرم گذرانیده من حکم کردم که در آن لعل چنین نقش کند که به سلطان خرم در حین ملازمت رانا امر سنگه پیشکش نمود و چند چیز
 دیگر هم در آن روز پیشکشها سے بابا خرم قبول او فتاد از آنجمله صد و پنجاه بوری بود کار فرنگ که در غایت تکلف ساخته بودند با چند
 قطعه زرد و سه انگشتی و چهار راس اسپ عراقی و دیگر متفرقات که قیمت آنها هشتاد هزار روپیه میشد درین روز که بخانه او رفتیم
 پیشکش کلاسه ترتیب داده بود و تخمیناً چهار پنجاه لک روپیه اسباب و نفایس بنظر درآمد از مجموعه آنها موازی یک لک روپیه برداشته تمه
 را با و مرحمت نمودم و در بیست و هشتم بر منصب خواجه جهان که سه هزار سی ذات و هزار و هشت صد سوار بود پانصد سی ذات و چهار صد
 سوار افزودم و در آخر ماه به ابراهیم خان اسپ و خلعت و خنجر مرصع و قلم و نقاره مرحمت نمودم و رخصت صوبه بهار از زانی داشتم خدمت
 عرض کرد که راکه به خواجگی محمد تعلق داشت چون وفات یافت به تخلص خان که اعتمادی بود و مرحمت فرمودم سی صد سوار بر منصب
 دلاور خان افزوده شد که هزار سی ذات و سوار باشد چون ساعت رخصت کنور کرن نزدیک بود و میخواستیم او را پاره بر تنگ اندازیم
 خود آگاه سازم درین اثنا فراولان خبر داده شیرے آوردند با آنکه قرار داد آن ست که بغیر شیر ز شکار نه کنیم به ملاحظه آنکه مبادا تا رفتن
 او شیرے دیگر هم نرسد بهین شیراده متوجه شدم و کرن را همراه برده اند و بر رسیدم که هر جا سے او را که بگوئی بر حکم پنجم بعد از قرار داد

بجای کہ شیر را قبل داشتند رسیدم بحسب اتفاق باد و شورشی در ہوا ہم رسید و فیل مادہ کہ بران سوار بودم و اہمہ شیر اورا مضطرب داشت
 و در یکجا قرار نمی گرفت با وجود این دو مانع قوی تفنگ را بجانب چشم او سر راست کردہ آتش دادم اللہ تعالیٰ بہ کرم خود مرا از ان
 راجہ زادہ شرمندہ نہ ساخت و چنانچہ قرار دادہ بود در میان چشم او زدہ اورا انداختم کہ در ہمین روز انہاس تفنگ خانہ نمود تفنگ روی
 خاصگی با و مرحمت نمود چون بہ ابراہیم خان روز رخصت فیل عنایت نکردہ بودم فیل خاصگی اتفاقات نمودم یک فیل بہ بہادر الملک
 و فیل دیگر بہ وفادار خان عنایت نمودہ فرستادم ہشتم اردی بہشت مجلس ذرن قمری ترتیب یافت و خود را بہ نفرہ و دیگر اجناس زن کردہ
 بہ مستحقان و محتاجان تقسیم فرمودم و نوازش خان بہ جاگیر خود کہ در صوبہ مالوہ بود رخصت یافت در ہمین روز ہا فیل بہ خواجہ ابو الحسن مرحمت
 نمودم و در تاریخ نہم خان اعظم را کہ در اگرہ از قلعہ گوالیار آمدہ بود و حکم طلب شدہ بود آوردند بآنکہ از و تفصیرات بسیار وقوع آندہ
 و انچہ در باب او عمل آوردہ بودم ہمگی حق با من بود بوقتی کہ اورا بحضور من آوردند و چشم برد او قناد آثار خجالت در خود بیشتر از و یا قسم تمامی
 تفصیرات او بعفو مقرون ساختہ شال کہ در کمر داشتم با و مرحمت شد بہ کنور کہن یک لک در ب عنایت نمودم در ارجہ سورج سنگہ
 در ہمین روز فیل کلاسنے رن را دت نام کہ از فیلان نامی او بود آوردہ گذرانید الحقی نادری فیل است داخل فیلان خاصہ ساختہ در ہم
 پیشکش خواجہ جهان کہ از اگرہ بخت من بدست پسر خود فرستادہ بود بنظر اشرف گذشت از ہر قسم خیر ہا بود بہ چہل ہزار روپیہ قیمت شد
 و در دوازدم پیشکش خان دوران کہ بیج تاقور اسپ و دو قطار شتر و سگان تازی و جانوران شکاری بود بنظر درآمد در ہمین روز
 ہفت زنجیر فیل دیگر را جہ سورج سنگہ پیشکش گذرانید داخل فیلخانہ خاصہ شد بحیر خان بعد از آنکہ مدت چہار ماہ در ملازمت گذرانیدہ بود
 و برین روز مخلص گشت سخنان بہ عادل خان پیغام دادہ شد و سو و وزیران دوستی و دشمنی را خاطر نشان او نمودہ تعہدات کردہ چنین قرار داد
 کہ مجموع ابن سخنان را معقول عادل خان ساختہ اورا در راہ دو تنخواہی و اطاعت در آورد و در وقت رخصت ہم با و خیر ہا عنایت شد
 بمجلد دین بدت اندک چہ از سر کار خاصہ و چہ از پادشاہ زادہ و از تکلفات امر کہ حسب الحکم با و نمودہ بودند فریب بہ یک لک روپیہ حساب شد
 کہ با و رسیدہ است در چہار دہم منصب و جلد دس خدمت فرزند خرم شخص شد منصب او دوازدہ ہزاری ذات و شش ہزار سوار بود و منصب
 برادرش پانزدہ ہزاری ذات و ہشت ہزار سوار بود و فرمودم کہ منصب او را برابر منصب پرنیزا اعتبار نمودہ سوائی دیگر را بہ صیغہ انعام
 و جلد دس خدمت باضافہ منظور دارند و فیل خاصہ پنچ گچ نام معہ براق کہ دوازدہ ہزار روپیہ قیمت داشت بد و مرحمت نمودم در
 شانزدہم فیل بہ مہابت خان عنایت شد در ہفتم ہم بر منصب راجہ سورج سنگہ کہ چہار ہزاری ذات و بہ ہزار سوار بود ہزاری افزودہ
 اورا بہ منصب پنچ ہزاری ہر بلند ساختہ حسب الالتماس عبد اللہ خان بر منصب خواجہ عبد اللطیف کہ پانصدی ذات و دوست سوار بود

و دست افروزم حکم شد که هزاری ذات و چهار صد سوار باشد عبد الله سپهر خان عظم که در قلعه زنجبور محبوس بود و با تمام پدرش و اطلبید
بودم بدرگاه رسید و بند از پای او برداشته بخانه پدرش فرستادم در بیت و چهارم راجه سویرج سنگه فیلی دیگر فوج سنگار نام بطریق
پیشکش گذراند اگر چه این فیلی هم خوب است و داخل فیلان خاصه شد اما بان فیلی اول نسبتی ندارد از نوادر روزگار است و بیت
روپیه قیمت آن شده در بیت و ششم بر منصب بیع الزمان ولد میرزا شاه رخ که به مقصدی ذات و پانصد سوار بود و وهدی ذات اندام
مقرر گشت و همین روز خواجه زمین الدین که از خواجه زاده های نقشبندی است از ما و از انهر آمده ملازمت نموده بجایه راس اسپ
پیشکش گذراند قزلباش خان که از کلبکان صوبه گجرات بود چون بیرخصت صاحب صوبه بدرگاه آمده بود حکم فرمودم که احدی را
مقیم ساخته باز نزد حاکم گجرات برده رسانند تا دیگران را این هوس نشود بر منصب مبارک خان سزاوی پانصدی ذات افروخته شد
که هزار و پانصدی ذات و به مقصد سوار باشد در بیت و نهم یک لک روپیه بخان عظم مرحمت نمودم و حکم شد که برگنه داسنه و برگنه کاسنه
که موافق پنجزاری ذات میشود بجا گیر او مقر باشد و در آخر همین ماه جهانگیری قلی خان را با برادران و خویشان به صوبه آله آباد که به جاگیر آنها
مقرر است رخصت فرمودم و درین مجلس بیت راس اسپ و قبایع پرم نرم خاصگی و دو دانه راس آه و دده قلاوه ساگ تازی بکران
مرحمت شد و روز دیگر که غره خور داد بود چیل راس اسپ و روز دوم چیل و یک راس و روز سوم بیت راس که در عرض سه روز صد و
یک راس بوده باشد بانعام کنور کن مرحمت شد و در عرض فیلی فوج سنگار فیلی از فیلان خاصه که ده هزار روپیه قیمت داشت بر اجه
سویرج سنگه مرحمت نمودم و در پنجم ماه مذکور ده چیره دده قباد و ده کمر بند به کرن عنایت شد و در ششم یک زنجیر فیلی دیگر مرحمت نمودم درین
روزها واقعه نویسن کشمیر نوشته بود که ملا گدائی نام در دیشه قراض که چهل سال در یکی از خانقاه های بلده مذکور منردی بود و دو سال قبل
از آنکه و دبعیت حیات باز سپارد از و ارثان آن خانقاه استدعا نموده که اگر رخصت باشی بجهت محل دفن خود گوشه درین خانقاه اختیار
نمایم آنها گفتند که چنین باشد انقصه جاے اختیار نموده چون مدت مذکور سپری میگردد به دوستان و عزیزان و آشنایان خود اظهار نماید
که به من حکم رسیده که امانتی که نزد من است سپرده متوجه عالم آخرت شویم چندی که حاضر بودند از گفت و شنود او متعجب بوده اظهار میکنند
که انبیا ابرین سراطلاع نیست چگونه این سخن را باور توان نمود میگوید که بمن چنین حکم شده و بعد از آن به یکی از معتقدان خود که از
قاضی زاده های آن ملک است متوجه شده میگوید که مصحف مرا که به هفت صد تنگه از دبدبه نموده صرف برداشتن من خواهی نمود
چون بانگ نماز جمعه بشنوی از من خبر خواهی گرفت و این گفتگو در روز پنجشنبه واقع میشود و همه اسباب حج را به آشنایان و مریدان
قسمت نموده آخر همان روز به حمام رفته غسل مینماید قاضی زاده مذکور پیش از آنکه بانگ نماز بشنود به خانقاه آمده نفحص احوال ملامینماید

چون بدرجهره میرسد در جهره را بنده کرده می بیند و خادمی بر در شسته از خادم احوال را می پرسد او میگوید که ملا سفارش نموده که تا در این خانه
 بخودی خود باز نشود به جهره درخواهی آمد ساعتی ازین سخن گذشته در جهره باز میشود و قاضی زاده آن خادم درمی آید می بیند که روبه قبله
 به دروازه شسته جان بحق تسلیم نموده است خوشحال و راستگان که ازین دامگاه تعلق باین آسانی پرواز توانند نمود بر منصب گرمین
 را تهنیت و صدای ذات و پنجاه سوار اضافه نموده هزاری داشت و سی صد سوار مقرر فرمودم در یازدهم این ماه شیکش لشکر خان که سه قطار
 شتر و لاتی و میت پیانه و در کانی خطائی و میت قلاده سگ تازی بود از نظر گذشته در دوازدهم خنجر مرصع با اعتبار خان مرحمت شد
 و بکرن کلکی که دو هزار روپیه قیمت داشت عنایت نمودم در چهاردهم به پسر بلند را که خلعت مرحمت نموده رخصت دکن فرمودم
 در شب جمعه پانزدهم امری غریب رویا دیدم بحسب اتفاق من درین شب در بیکر بودم حاصل سخن آنکه کشن سنگه برادر حقیقی را جبه
 سورج سنگه از گوبند داس که وکیل را بنده کور بود بواسطه کشتن برادر زاده خود گوبالداس نام جوانی که پیش ازین به بدست بدست
 گوبند داس مذکور ضائع شده بود از تمام داشت و سبب این نزاع طوطی دارد و انقصه کشن سنگه توقع آن داشت که گوبالداس
 چون در حقیقت برادر زاده راجه هم بود او با مقام این امر گوبند داس را بکشد راجه بواسطه کاروانی و سر برای گوبند داس قطع نظر از
 بازخواست خود برادر زاده نموده به تغافل میگذاشت کشن سنگه چون این قسم اغماض از راجه دید بخاطر گذراند که من انتقام برادر زاده خود
 میکشم و نمی گذارم که این خون به چرخ بدست نیفتد راجه را در خاطر داشت تا آنکه در شب مذکور برادران دیاران و ملازمان خود را جمع نموده اظهار
 این مقدمه نمایند که امشب بقصد کشتن گوبند داس میرویم هر چه شود و بخاطر داشت که به راجه ضرر و آسیب رسد راجه خود ازین مقدمه خیر
 قریب به صبح صادق با اتفاق کرن برادر زاده خود و دیگر همراهان روان میشود چون به روانه حویلی راجه میرسد چندی از مردم آنزاده خود
 پیاده ساخته بر سر خانه گوبند داس که متصل بخانه راجه بود میفرساید و خود همچنان سوار بر سر دروازه می ایستد آن پیاده با بدرون خانه گوبند داس
 در آمده چند ساعه را که بطریق محافظت و چوکی بیدار بودند در تنه شمشیر کشیده میکشند در اثنا که این زد و خورد گوبند داس بیدار می شود
 و مضطربانه شمشیر خود را برداشته از یک طرف خانه بر می آید تا خود را به چوکیداران بیرون خانه رساند آن پیاده ها چون از کشتن چند نفر
 فارغ میشوند از خیمه برآمده نفحص و محسوس گوبند داس میکنند درین اثنا با در میخورند و کار او را تمام میسازند پیش از آنکه خبر کشتن گوبند داس
 شخص به کشن سنگه رسد بنیابانه از اسب پیاده شده بدرون حویلی می آید بر چند مردم ادا اضطراب میکند که پیاده شدن لاق نیست
 اصلا گوش به سخن نمی کند که اگر اندک زمانه دیگر توقف میکرد و خبر کشته شدن غنیمت بدو میرسد همچنان سواره ممکن که کار را تمام ساخته
 سالم و آزا بر گردد چون قلم تقدیر بر بدش دیگر رفته بود مقدارن پیاده شدن و در آمدن او راجه که در درون محل خود بود از شور و غوغا

مردم بیدار میشوند و به دروازه خانه خود برهنه شمشیر در دست می ایستند مردم از اطراف و جوانب خبردار شده برین مردم که پیاده شده اند
بودند توجه میشوند پیاده شده با معلوم که چه مقدار کس بودند و مردم راجه از حد شمار بیرون بهر یک از مردم کشتن سنگ ده کس رو بروی شوند
مجلس کشتن سنگ و برادرزاده او کرن چون برابر خانه راجه میرسند مردم هجوم آورده هر دورا میکشد کشتن سنگ بقتل زخم دکن نه زخم بر میارند
همگی درین معرکه شصت و شش نفر از طرفین به قتل وری آیند از طرف راجه سی نفر و از جانب کشتن سنگ سی و شش نفر چون آفتاب
عالم تاب سرزد و عالم را بنور خود منور ساخت این قضیه بروی کار افتاد و راجه برادر و برادرزاده و چنان نوکر که از خود عزیز تر
بیدار است کشته دید و باقی مردم متفرق هر کس بجای بدر رفتند این خبر در بیکر به من رسید حکم کردم که کشتن را بنوعی که رسم آنهاست
بسوزند و تحقیق این قضیه بواقعی نمایند آخر الامر ظاهر شد که حقیقت نبوده که نوشته شده و باز خواست دیگرند داشت در ششم
میران صدر جهان از وطن خود آمده ملازمت نمود یک صد هرنه رگز را نید و راس سورج سنگ به خدمت دکن مرخص گشت یک جفت
مروارید براس گوش او و پرم نرم خاصه مرحمت نمودم بجبت خان جهان نیریک جفت مروارید فرستاده شد و بیت و نیم بنصب اعتبار خان
ش صد سوار اضافه نمودم که پنجاهاری ذات و دویست سوار باشد در همین روز کرن بجای خود رخصت یافت اسپ و فیل خاصه با خلعت
و عقد مروارید که پنجاه هزار روپیه قیمت داشت و خنجر مرصع که بدو هزار روپیه تمام یافته بود با دو مرتبه نمودم از روز ملازمت تا هنگام رخصت
مجموع آنچه از نقد و جنس و جواهر و مرصع آلات با و عنایت کردم دو لک روپیه و یک صد و ده راس اسپ و پنج زنجیر فیل بود و سوار
انچه فرزند خرم به و نعمات بدو داده است و بهارک خان سزاوی را اسپ و فیل عنایت نموده به همراهی او مقرر ساختم و بعضی سخنان بانی
به رانا پیغام نمودم راجه سورج سنگ نیز وعده دو ماه بوطن خود رخصت حاصل نمود و در بیت و هفتم پانده خان مغل که از امرای قدیم این
دولت بود و دینیت جیات سپرد و در اواخر این ماه خبر رسید که دارای ایران پسر کلان خود صفی میرزا را به قتل رسانید این معنی باعث حیرانی
تمام گشت چون تحقیق نموده شد گفتند که درش که یک از شهرهای مقرر گیلان است به بهود نام غلامی حکم فرمود که صفی میرزا را بکشتن غلام
نه کور وقت یافته در صبح نهم محرم سنه هزار و بیست و چهار که میرزا از حمام برآمده متوجه خانه بود و در خیم شمشیر خنجر کار او را تمام می سازد
بعد از گذشتن بسیار از روز که جسد او در میان آب و گل پوشیده شد بهاء الدین محمد که بدانائی و پارسانی معروف و مشهور آن دیار است
و شاه را با و عقیده تمام این سخن را اظهار میکند و رخصت برداشتن گرفته نقش او را بار و بیل که گورخانه آبا و اجداد ایشان است
میفرستد هر چند از مردودین ایران تحقیق این معنی نمودم هیچ کس حرفی نه گفت که خاطر از آن نسی گردید و فرزند کشتن را قوی سببی باید
تاریخ آن بدنامی نماید در غره تیراه یک زنجیر فیل رحمت تمام با تالار به میرزا رستم مرحمت نمودم و به سید علی با به نیریک زنجیر فیل عنایت

شد میرک حسین خویش خواجه شمس الدین به بخشی گری و دو قایق نویسی صوبه بهار مقرر گشت و رخصت یافت خواجه عبدالمطیف نوشین یکی
 را فیصل و خلعت داده بجایگزین رخصت نمودم و در نیم ماه مذکور شمشیر مرصع بخان دوران و خنجر بهجت اللمداد و دلد جلاله افغان که طریقه
 دو تنخواهی اختیار نموده فرستاده شد سیزدهم مجلس عید آب پاشان منعقد گشت و بنده های درگاه گلابها به یکدیگر پاشیده شگفتگیها کردند
 در هفتمین امانت خان به بندر کهنیابیت تعیین شد چون مقرب خان اراده آمدن درگاه داشت بندر مذکور را از و تغییر شد در همین روز
 اگر خنجر مرصع بفرزند پسر دین فرستادم در سیزدهم پیشکش خانانان از نظر گذشت از همه مجلس چیزها ترتیب داده بود و جوهر مرصع آلات که سه قطعه
 لعل و یک صد و سه دانه مروارید و یک صد یاقوت و دو خنجر مرصع و کللی مرصع بیا قوت و مروارید و صراحی مرصع و شمشیر مرصع و ترکش و محلی
 و بار مرصع یک انگشتری نگین الماس بود و قریب به یک لک روپیه قیمت شد سوا سه جوهر مرصع آلات پارچه دکنی و کرناٹکی و از
 هر قسم زر و دار و ساده و پانزده زنجیر فیل و یک راس اسپ که یالش بر زمین میرسد نیز بنظر در آمد پیشکش شه نواز خان نیز پنج زنجیر فیل
 و سی صد عدد پارچه از هر قسم بود بنظر گذشت و در هشتم هوشنگ را بن خطاب اکرام خانی سرفراز ساختم روز افزون که از راجه زاده های
 معتبر صوبه بهار بود و از خودی باز بخدمت حضور قیام می نمود و او را به شرف اسلام شرف ساخته با آنکه پدرش راجه سنگرام در مخالفت
 به اولیا دولت قاهره کشته گشته بود و راجگی ولایت پدرش باد عنایت نموده و فیصل مرحمت کرده رخصت و طن فرمودم یک زنجیر فیل
 به جهانگیری قلی خان عنایت نموده فرستاده شد بیست و چهارم جلست سنگه دلد کنور کرن که در سن دوازده سالگی بود آمده ملازمت کرد و
 عرض داشت پدر کلان را نامر سنگه و پدر خود گذرانید خیلگی آثار نجات و بزرگ زادگی از چهره او ظاهر است و به خلعت و دوجوئی خاطر
 او را خوش ساختن بر منصب مرزا علیسی ترخان و دصدی ذات افزوده شد که هزار و دصدی ذات و سی صد سوار بوده باشد
 در اواخر دهمین ماه شیخ حسین روپیل را به خطاب مبارز خانی سرفراز ساخته بود و مقرر رخصت جایگزین نمودم به خوشان میرزا شرف الدین خان
 کاشغری که در غیول آمده سعادت آستان بوسی دریا فتنده هزار و رب مرحمت شد در پنجم امرواد بر منصب راجه تھل که هزار و
 پانصدی ذات و یک هزار و یک صد سوار بود پانصدی ذات و یک صد سوار افزوده شد در هفتم کیشو مارو که به سرکار اودیس
 جایگزین داشت و به واسطه شکوه صاحب صوبه آنجا بدرگاه طلب داشته شده بود آمده ملازمت نمود چهارم زنجیر فیل پیشکش گذرانید
 چون اشتیاق دیدن فرزند خان جهان بسیار داشتم و بجهت تحقیق مهمات صوبه دکن هم بکمر تبه آمدن او ضروری بود او را طلبیده بودم
 روز سه شنبه هشتم ماه مذکور ملازمت نمود یک هزار و یک صد روپیه و چهار قطعه لعل و بیست و دانه مروارید و یک قطعه زمر و پھول گلاب
 مرصع که قیمت آنها پنجاه هزار روپیه بود بطریق پیشکش گذرانید شب یکنه چون عرس خواجه بزرگوار بود به روضه متبرکه ایشان رفت

تا نصف شب در آنجا گذرانیدم و خدمت و صوفیان و جدا و حالها نمودند بفقر و خدام زربادست خود ادا همگی شش هزار روپیه نقد و یک صد شوب کزته و هفتاد و پنج مردارید و مردجان و کربا و غیره داده شد هما سنگه پسرزاده راجه مان سنگه را بختاب راجگی سرفراز ساخته نقاره و علم عنایت نمودم در شانزدهم یک راس اسپ عراقی از طویل و خاصگی و یک اسپ دیگر به مهابت خان مرحمت شد در نوزدهم فیل بختان اعظم عنایت شد در بیستم بر منصب کیشو مارو که دو هزار و دویست سوار بود و بیست سوار اضافه شد و به خلعت سر ملندی یافت و بر منصب خواجه عاقل که هزار و دو صدی ذات و شش صد سوار بود و صدی ذات و سوار افزوده شد در بیست و دوم میرزا راجه بها و سنگه رخصت آنسیر که وطن قدیم آنهاست یافته جامه پوچپ کشمیری خاضع عنایت نمودم در بیست و پنجم احمد بیگ خان که در قلعه رتخت و در محبوس بود ملازمت نموده تقصیرات او بنا بر سبق خدمت بفقو مقرون گشت در بیست و هشتم مقرب خان از صوبه گجرات آمده ملازمت نمود و یک کلگی و یک قطعه تختی مرصع گذرانید بر منصب سلام الله عرب پانصدی ذات و سوار افزوده شد که دو هزار و دویست و یک صد سوار باشد در اول ماه شهر و بر منصب یاسه جمعی که به خدمت دکن میرفتند برین موجب افزوده شد بر منصب مبارز خان سی صد سوار که هزار و دویست و سوار باشد و ناسر خان نیز به هزار و دویست و سوار سرفراز گردید و ولاد خان با اضافه سی صد سوار سرفراز شد که دو هزار و پانصدی ذات و سوار باشد و سنگی خان را دو صد سوار افزوده هزار و پانصدی ذات و هزار سوار ساختم که در هر پسر ایصال به بیست صدی ذات و سوار ممتاز گشت و الف خان قیام خانی بهین منصب از اصل و اضافه سر بلند گردید و یادگار حسین به هفتصدی ذات و پانصد سوار اعتبار یافت کمال الدین پسر شیر خان را به بهین منصب نواخته شد و صد و پنجاه سوار بر منصب سید عبدالعزیز بار به افزوده که از اصل و اضافه هفت صدی ذات و سی صد سوار باشد و در بیستم ماه مذکور یک عدد مهر نور جهانی که شش هزار و چهار صد روپیه می شد به مصطفی بیگ فرستاده دارا اے ایران مرحمت نمودم و پنج قلاده چیت به قاسم خان حاکم بنگاله مرحمت نمودم میرزا مراد پسر کلان میرزا رستم در دوازدهم بهین ماه بختاب التفات خانی سرفراز گشت در شب شانزدهم که مطابق شب برات بود فرمودم که کوه های اطراف تال را ناساگر و کناره های آنرا چراغان نمودند خود به تماشا اے آن رفتم عکس چراغهای در آب افشاده عجب نمودم داشت بیشتر آن شب را با مردم اهل محل در کنار تال مذکور گذرانیدم روز بیست و پنجم میرزا جمال الدین حسین که به ایلمچی گری بجا پور رفته بود آمده ملازمت نمود سه عدد انگشتری که نگین یک از آنها عقیق مینی بود در غایت لطافت و سیرابی که از جنس عقیق مینی بآن خوبی کم دیده شده است نظر در آورد و عادل خان سید کبیر نام شخصی را از جانب خود همراه میرزا کور نموده از فیلان مع بر اقل طلا و نقره و اسپان غربی و جواهر مرصع آلات و اقسام آتش که در آن ملک بعمل می آید پیشکش فرستاده بود در بیست و چهارم این ماه از نظر گذشت و عرض داشت که آورده بود از نظر

گذرانید و دهمین روز مجلس ذرین شمسی نیز منعقد گشت در بیست و ششم مصطفی بیگ ایلمی رخصت یافت سوائے آنچه در مدت خدمت باو مرحمت
 شده بود بیست هزار روپیه دیگر نقد و خلعت عنایت نمود و در جواب کتابت که آورده بود محبت نامه شعر بر کمال دوستی نوشته شد و در
 چهارم ماه مهر منصب میر جمال الدین حسین که دو هزار ذات و پانصد سوار بود چهار هزار ذات و دو هزار سوار مقرر گشت در پنجم
 محبت خان به همراهی خان جهان که به خدمت دکن نافرود شده بود به ملاحظه ساعتی که بجهت ادا اختیار نموده بودند رخصت یافت
 به خلعت و خنجر مرغ با پهل کتاره و شمشیر خاصه ذیل سر بلند گردید در نیم خانجهان مرخص گشت و خلعت و نادری خاصه و اسپ را هم
 با زین و ذیل خاصه و شمشیر خاصه مرحمت نمود و دهمین تاریخ هزار و هفتصد سوار از تابینان محبت خان را حکم شد که دو اسپ
 و سه اسبه تحفه او دهند مجموع مردی که درین مرتبه به خدمت دکن تعیین یافتند سی صد و سی نفر منصب دار و سه هزار احدی و هفتصد
 سوار و یماقی و سه هزار افغان و ده ناک بود که همگی سه هزار سوار موجود شود با سی لک روپیه خزانه و توپ خانه مستعد و فیلمان جنگی
 به خدمت اندک و توجه شدند بر منصب سر بلند را سی پانصدی ذات و دولیت و شصت نفر سوار افزوده شد که دو هزار ذات
 و یک هزار و پانصد سوار بوده باشد بالجو برادرزاده قلیج خان به منصب هزار ذات و هفتصد سوار از اصل و اضافه سرفراز گشت بر
 منصب راجه کشن داس هم پانصدی ذات اضافه نمود حسب التماس خان جهان منصب شهباز خان لودی که از تعینات
 دکن است از اصل و اضافه دو هزار ذات و هزار سوار مقرر شد و دولیت سوار بر منصب وزیر خان افزوده شد و منصب سربان
 پسر میرزا رستم هزار ذات و چهار صد سوار از اصل و اضافه قرار یافت در چهار دهمین ماه هزار ذات دیگر بر ذات میر جمال الدین حسین
 و پانصد سوار افزوده او را به منصب والا سی پنجهزاری و دو هزار و پانصد سوار سرفراز گردانیدم در نوزدهم راجه سوچ سنگه با پسر خود
 گنج سنگه که بوطن رخصت شده بود آمده ملازمت کرد و یک صد و یک هزار روپیه نذر گذرانید بسید کبیر فرستاده عادل خان یک عدد
 مهر نور جهانیه که پانصد توپچه وزن داشت مرحمت نمود و در بیست و سوم نوزدهم ذیل از فیلمان که قاسم خان از فتح ولایت کوچ و فتح
 کچه دریند اران او دیسه بدست آورده بود بنظر گذشت و داخل فیلخانه های خاصه شریفه گردید در بیست و ششم ارادت خان به منصب
 میر سامان و معتقد خان به خدمت بخشی گری احدیان و محمد رضا جابری به بخشی گری صوبه پنجاب و واقعه نویسی آنجا سرفرازی
 یافتند سید کبیر که از جانب عادل خان بجهت التماس عفو تفصیرات دنیا داران دکن و قصد بازگذاشتن قلعه احمد نگر و ولایات
 بادشاهی که با فساد و بخله مقصد آن از تصرف او لباس دولت قاهره برآمده بود به ملازمت آمده بود درین تاریخ رخصت شد و خلعت
 ذیل و اسپ یافته روانه گردید چون راجه راج سنگه کچوا به در دکن وفات یافت رام داس پسر او را به منصب هزار ذات و

چهار صد سوار سرفراز ساختم در چهارم ماه آبان به سیف خان بار به نقاره مرحمت شد و بر منصب اوسی صد سوار اضافه نمودم که سه هزار
 ذات و دو هزار سوار بوده باشد در همین تاریخ راجه مان را که در قلعه گوالیار در بند بود به ضامنیت مرتضی خان خلاص ساخته منصب
 او را برقرار داشته به خدمت قلعه کانگره نزد خان مذکور فرستادم حسب التماس خان دوران بر منصب صادق خان سی صد سوار
 اضافه حکم شد که هزار سی ذات و سوار باشد میرزا عیسی ترخان از ولایت سنبل که به جاگیر او مقرر بود آمده ملازمت کرد و یک صد مهر
 نذر گذر این در شانزدهم راجه سورج سنگه به خدمت دکن رخصت شد و سی صد سوار بر منصب او اضافه کردم که پنج هزار سی ذات و سه هزار
 و سی صد سوار بوده باشد خلعت و اسب یافته روانه گردید در سیدیم منصب میرزا عیسی را از اصل و اضافه هزار و پانصد سی ذات
 و هشت صد سوار مقرر ساخته خلعت و قیل مرحمت نمودم و به دکن رخصت یافت در همین روزها خبر فوت حسین قلیج بدخجست از مضمون
 عرضداشت جهانگیر قلی خان مسموع گشت بعد از فوت قلیج خان که از بنده های قدیم این دولت بود من این بے سعادت را غنا
 کلی نموده از امر اساختم و مثل جوپور ولایتی را به جاگیر او مقرر داشتم و دیگر برادران و خویشان او را به همراه او ساخته همه را به نیابت او
 دادم لاهوری نام برادری داشت در غایت بے اندامی و شرارت نفس به من رسید که بنده های خدا از سلوک او در عذاب انداخته
 فرستادم که او را از جوپور بیاورند برسدن احدی بے سببی و باغی و احمق بر حسین قلیج غلبه کرده بخاطر میگذرانند که برادر محب خود را همراه گرفته
 بیاورد گرخت منصب و حکومت و جا و جاگیر و زور و سامان و فرزندان و مردم خود را گذاشته پاره زور و طلا و جو اهر بر می دارد و با سعد و دے چند
 بیان زمینداران میرود این خبر چند روز پیش ازین رسید و تعجب تمام دست داد و مجلای به زمینداران رسید که میرسد ببلنغا از و گرفته او را از خود
 میگذرانند تا آنکه خبر رسید که به ولایت جوپت درآمد بخت اتفاق زمینداران بخار و زور چند دمان نواحی میگذرانند چون این خبر
 به جهانگیر قلی خان میرسد چند روز مردم خود میفرستد که آن بے عاقبت را گرفته بیاورند بجز درسدن او را بدست آورده اراده میکنند
 که به جهانگیر قلی خان رسانند و به همین اثنا به جنسم و اصل میگرد چند روزی که با او همراه بودند چنین تقریر کردند که چند روز قبل ازین بیماری
 بهم رسانیده بود و آن بیماری او را گشت و این مقدمه نیز مسموع گشت که خود به قصد نموده باشد تا بدین حال او را به نزد جهانگیر قلی خان
 بیاورند بهر تقدیر جسد او را با فرزندان و خدمتکاران که همراه داشت به آله آباد آوردند اکثر زرها و او را ضایع ساختند و زمینداران
 از و گرفته بودند حاشا که نمک مثل این نوع رویا بان را به چنین عقوبتها گرفتار نکند

از پس فرضی که بود بر احم	فرض بود حق ولی النعم
در بست و دوم حسب التماس خان دوران بر منصب نادعلی میدانی که از تعینات نکش بود و بست سوار افزوده شد که هزار و	

پانصدی ذات و هزار سوار باشد. و لشکر خان را که دویزری ذات و نهصد سوار بود و ده سوار دیگر اضافه مرحمت شد در بست و چهارم
مقرب خان را که سه هزار ذات و دویز سوار بود و پنج هزار ذات و دویز سوار و پانصد سوار و مقرر داشتیم در همین روز با قیام پسر
شاه محمد قندهاری که از امرزاده ها بود و خدمت فراوانی داشت بختاب خانی سرفراز شد در پنجم ماه آذر خنجر مرصع بداد ارباب خان عتبات
شد بدست راجه سارنگه یو خلعت بخت امرای دکن مرحمت نمودم چون از صفدر خان حاکم کشمیر بعضی مقدمات مسموع گشت
اورا از حکومت آنجا معزول ساخته احمد بیگ خان را بنا بر سبق خدمت و اخته به صاحب صوبگی ولایت کشمیر سرفرازی بخشیدم و
منصب او را که دویز و پانصدی ذات و هزار و پانصد سوار بود برقرار داشته به کمر خنجر مرصع و خلعت اختیار یافت در خلعت شد و
بدست اهتمام خان خلعت زمستانی به قاسم خان حاکم بنگاله و امراء تعینات آنجا فرستادم پیشکش کنی والد افتخار خان که یک زنجیر
فیل و چهارده راس گاو و پاره آفتاب بود در پانزدهم ماه مذکور از نظر گذشت و به خطاب مردت خانی ممتاز گردید و بامت خان را که در
قلعه گوالیار بود حسب التماس اعتماد الدوله طلب داشته بودم سعادت کورنش یافت و اموال او که بقید ضبط درآمده بود بدو مرحمت
شد در نیولانخواجه هاشم ده بندی که در ماوراءالنهر امروزی سلسله درویشی گرم دارد و مردم آن ملک را نسبت بایشان اعتقاد تمام است
بدست یکی از درویشان سلسله خود کتابی مبنی بر اظهار دعا گوئی قدیم و نسبت و اخلاص آباد اجداد باین دودمان با فرجی و کمان
فرستاده بودند و بیتی که حضرت فردوس مکانی بخت خواجگی نام عزیز هم از آن سلسله در سلک نظم در آورده بودند و مصرع آخر آن
خواجگی را بنده ایم و خواجگی را بنده ایم

در آن کتاب درج بود ما هم در برابر این کتابت سطر چند به قلم خاص مرقوم ساخته این رباعی را در بدیه گفته با هزار مهر جهانگیری
به خواجه مذکور فرستادیم

ای آنکه مرا مهر تو پیش از پیش است	از دولت یاد بودت ای درویش است	چند آنکه زمرده ات دلم شاد شود	شادیم از آنکه لطف از حد پیش است
-----------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	---------------------------------

چون فرموده بودیم که این رباعی را هر که طبع نظمی داشته باشد بگوید حکیم مسیح الزمان گفت و بسیار خوب گفت

داریم اگر چه شغل شاهی در پیش	هر لحظه کنیم یاد درویشان پیش	اگر شاد شود ز نادول یک درویش	آنرا شمریم حاصل شاهی خویش
------------------------------	------------------------------	------------------------------	---------------------------

هزار مهر دیگر به جایزه و صلح این رباعی به حکیم مذکور عنایت کردم در هفتم ماه دی که از سیر بکمر بازگشته متوجه اجمیر بودم در راه چهل و دو خوک

شکار شد در بیستم میر میران آمده ملازمت نمود و محلی از احوال او و سلسله او مرقوم میگردد از جانب پدر پسرزاده میر غیاث الدین

محمد میر میران ولد شاه نعمت الله ولی است در دولت سلاطین صفویه غرت تمام یافته بودند چنانچه حضرت شاه طما سب همیشره خود

جانش خانم را به شاه نعمت الله داد و از مشیخت و هدایت به نسبت داماد و خویشاوندی ممتاز گشت و از جانب مادر دختر زاده
 شاه اسماعیل خونیست بعد از فوت شاه نعمت الله پسر او میر غیاث الدین محمد میر میران رعایت تمام یافت و شاه غفران پناه دختری
 از کریم خان واده سلطنت و عظمت را به پسر گلان او عقد بست و دختر شاه اسماعیل مذکور را به پسر دیگرش میر خلیل الله داد که میر میران از و
 تولد شده میر خلیل الله مذکور بیست و هشت سال قبل ازین از ولایت آمده در لاهور مرا ملازمت نمود چون از سلسله مردم غریز و عظیم بود
 باحوال او بسیار پر داختم و منصب و جایگزین و غرت او را معمور ساخته در صد تربیت و رعایت او بودم بعد از آنکه اگر مقام خلافت شد
 باندک مدتی به سبب افراط خوردن انبه او را بیماری اسهال که بر او افتاد و در عرض ده دوازده روز جان را بجان آفرین سپرد از فتن
 او آزرده خاطر شدم باز گذاشتم او را از نقد و جنس فرمودم که به فرزندان او که در ولایت بودند رسانند در نیولا میر میران که در
 سن بست و دوسالگی قلندر و در دیش شده بر دشته که او را در راه نشناختند خود را در اجیر بارسانید جمع کلفت های خاطر و پشانیها
 باطن و ظاهر او را اصلاح و تدارک نموده به منصب هزاری ذات و چهار صد سوار سر فرزند ساختم و سی هزار در ب نقد با و عنایت کردم
 الحال در خدمت و ملازمت است در دوازدهم ظفر خان که از صوبه داری بهار تغیر یافته بود آمده ملازمت نمود و یک صد مهرند رگزار
 و سه قیل مشکیش نمود در پانزدهم دی بر منصب قاسم خان صاحب صوبه بنگاله هزاری ذات و سوار افزوده شد که چهار هزاری ذات
 و سوار باشد چون از دیوان و بخشی بنگاله که حسین بیگ و طاهر باشد خدمت پسندیده به وقوع نیامد مخلص خان را که از بنده های
 مقدم این درگاه بود به خدمات مذکور تعیین نموده شد منصب او را دو هزاری ذات و بیست صد سوار مقرر داشتیم و علم نیز عنایت کردم
 و خدمت عرض مکرر به دیانت خان حکم فرمودم در بیست و پنجم روز جمعه وزن فرزند خرم واقع شد تا سال حال که سنش به بیست و چهار
 سالگی رسیده و کدخدایانها کرده و صاحب فرزند ان شده اصلا خود را به خوردن شراب آلوده نه ساخته بود درین روز که مجلس وزن
 او بود گفتیم که بابا صاحب فرزند ان شده و بادشاهان و بادشاهزادگان شراب خورده اند امروز که روز جشن وزن تست تو شراب
 بنخورانیم و رخصت میدیم که در روزهای جشن و ایام نوروز و مجلسهای بزرگ میخورده باشی اما طریقه اعتدال مرغی داری که خوردن
 باندازه که عقل را زایل کند و انایان روانداشته اند و بیاید که از خوردن آن غرض نفع و فائده باشد و بوعلی که بزرگ طبقه حکما
 و اطباست این رباعی را به نظم در آورده -

می دشمن است و دوست هوشیار است	اندک تریاق و بیش زهر مار است	در بسیارش مفرت اندک نیست	در اندک او منفعت بسیار است
به مبالغه بسیار شراب با و داده شد من تاسن پانزده سالگی نخورده بودم مگر در ایام طفولیت که دوسه مرتبه دالده و انگهای من تقریب			

علاج اطفال دیگر از والد بزرگوارم عرق طلبیده مقدار یک توله آنهم به گلاب و آب آبله براسه دفع سرفه دار و گفته مرا خور اینده باشند
 دوران ایام که اردو سے والد بزرگوارم بجهت دفع فساد افغانان یوسف زئی در قلعه اٹک که برکنار آب نیلاب واقع است نزول اجلا
 داشت روزی بنیم شکار بستم چون ترود بسیار واقع شد و آثار ماندگی ظاهر گشت استاد شاه قلی نام نوچی نادر سے که سر آمد تو پیمان
 هم بزرگوارم میرزا محمد حکیم بود من گفت که اگر یک پیاله شراب نوشجان فرمایند دفع ماندگی و کسالت خواهد شد چون ایام جوانی بود
 و طبیعت مثل بارتکاب این امور به محمود آید از فرمودم که به خانه حکیم علی رفته شربت کبف ناک بیار حکیم مقدار یک نیم پیاله شراب
 در درنگ شیرین مزه در شیشه خرد فرستاد آنرا خوردم کیفیت آن خوش آمد بعد ازان شروع در شراب خوردن کردم در روز بر دمی افزودم
 تا آنکه شراب انگوری از کیفیت باز ماند و عرق خوردن گرفتم رفته رفته در مدت نه سال به بست پیاله عرق و دانه کشیده چهارده در روز باقی
 و شب خورده میشد وزن آن شش سیر شد و ستان که یک دیم من ایران باشد و خورش من دوران ایام مقدار یک مرغ بانان و ترب
 بود دوران حال بچکس را قدرت بر منع من نبود کار بجای کشید که در خمار با از بسیار ریشه دلزیدن دست پیاله خود نمی توانستم
 خورد بلکه دیگران می خوراندند تا آنکه حکیم بهام برادر حکیم ابو الفتح را که از قربان والد بزرگوارم بود طلبیده بر احوال خویش اطلاع دادم
 او از کمال اخلاص و نهایت دلسوزی بے حجابانه بمن گفت که صاحب عالم بدین روش که شما عرق نوش جان میکنید نفوذ باطله باشد
 دیگر احوال بجای خواهد کشید که علاج پذیر نباشد چون سخن او از خیر اندیشی بود و جان شیرین غریز است در من اثر کرد من ازان تاریخ
 شروع در کم ساختن کرده خود را به خوردن فلو نیاندا ختم هر چند در شراب می گاستم بر فلو نیای افزودم و فرمودم که عرق را به شراب انگوری
 مخرج سازند چنانچه دو حصه شراب انگوری و یک بخش عرق بوده باشد هر روز از آنچه میخورم خیرے کم نموده در مدت هفت سال شش
 پیاله رسانیدم وزن هر پیاله شش مثقال و یک پاد و الحال پانزده سال می شود که به همین دستور خورده میشود و ازین نه کم میشود نه زیاد
 و در شب میخورم مگر در روز پنجشنبه چون روز جلوس مبارک من است و شب جمعه که از شبهای متبرکه ایام هفته است در روز متبرک
 در پیش دارد به ملاحظه این دو چیز در آخرهای روز میخورم که خوش نمی آید که این شب به غفلت گذرانیده در ادای شکر نعم حقیقی تقصیر
 رود در روز پنجشنبه در روز یک شنبه گوشت هم نمی خورم در پنجشنبه چون جلوس مبارک من واقع شده در روز یکشنبه که روز ولادت والد بزرگوارم
 من است و این روز را بسیار تعظیم میکردند و عزیز میداشتند و بعد از چند گاه فلو نیار بافیون بدل ساختم اکنون که عمر من به چهل و شش
 سال و چهار ماه شمسی و چهل و هفت سال و نه ماه قمری رسیده هشت سرخ افیون بعد از گذشتن پنج گهری از روز دوش سرخ بعد از
 یک پیر شب میخورم پنج مرغ بدست مقصود علی به عبد الله خان مرحمت نمودم شیخ موسی خویش فاسم خان به خطاب خانی سرفراز

گشته به منصب هشت همدی ذات و چهار صد سوار امتیاز یافت و به بنگاله مرخص شد بر منصب ظفر خان پانصدی ذات و سوار اضافه
 مرحمت شد و به خدمت بنگش تعین یافت در همین روزها محمد حسین برادرخواجه جهان به خدمت فوجدار سی سرکار حصار سرفراز گردید
 مرخص شد و دوست سوار بر منصب او اضافه مرحمت نمودم که پانصدی ذات و چهار صد سوار باشد و قبل نیز عنایت کردم در چشم بهمین
 به میر میران قبل عنایت شد خواجه عجمه الکریم سوداگر چون از ایران روانه هندوستان بوده برادر عالی مقام ارم شاه عباس بست
 او تسبیح عقیق مینی در کابی کار وندیک که بسیار تحفه و نادر بود فرستاده بودند در نهم ماه مذکور بنظر درآمد در شهر دهم بعضی پیشکشها از قسم مرصع
 آلات و غیره که سلطان پرویز ارسال داشته بود بنظر درآمد به مقسم اسفند ارغند صادق برادرزاده اعتمادالدوله که به خدمت بخشی گری
 قیام داشت به خطاب خانی سرفراز گشت این خطاب را به خواجه عجمه الغزیز عنایت کرده بودم مناسبتها را امری داشته ادرا خطاب
 عجمه الغزیز خان و صادق را خطاب صادق خان سرفراز ساختم در دهم جگت سنگه ولد کنور کرن که به وطن خود دستور یافت
 در هنگام رخصت بست هزار روپیه و یک اسپ و یک بز بخیر قبل و خلعت و شال خاصه بدو مرحمت نمودم و هر داس جهاله که از مغمل
 را ناست و آتالیق پسر کرن بود با و هم پنج هزار روپیه و اسپ و خلعت عنایت نمودم و بدست ادش پری از طلا بخت را نافرستادم
 در نهم بهمین ماه راجه سوچ مل ولد راجه با سو که بنا بر نزدیک جاد مقام بهمراهی مرفی خان به گرفتن قلعه کانگره تعین یافته بود بطلب
 آمده ملازمت کرد و خان مذکور را بعضی مظنه ها از و در خاطر قرار گرفته بود بدین جهت بهمراهی او داخل دانسته مکرر عرض بدرگاه فرستاد
 و در باب او سخنان نوشت تا آنکه حکم طلب او صادر گشت در بست و ششم نظام الدین خان از ملتان آمده ملازمت کرد و در آخر بهمین
 سال اخبار فتح و فیروزی و ظفر و بهروزی از اطراف مالک محروسه رسیده اول قضیه احداد افغان که از دیر باز در کوستان کابل
 در مقام سرکشی و فتنه انگیزی است و بسیار از افغانان آن سرحد بدو جمع شده اند و از زمان والد بزرگوارم تا حال که سال دهم از جلوس
 نست انواع همیشه بر سر او تعین بوده اند رفته رفته شکستها خورد و پریشانها کشید جمعیت او پاره متفرق شد و پاره کشته گشت و در جرنجی
 که محل اعتماد او بودند نه پناه برد و اطراف آنرا خاندوران قبل نموده راه درآمد و برآمد را بر دست چون بخت جوانات گاه وجود
 خوراک در محله مذکور نماند شبها مواشی خود از کوه پایان آورده در دامنها میچرانید و خود نیز بخت آنکه مردم بهمراهی نمایند آمد تا آنکه
 این خبر به خان دوران رسید جمعی از سرداران و مردم کار کرده را در شب معین تعین کرد که بجوالی جرنجی رفته گین نمایند و آن جماعت
 رفته شب خود را در پناه گاه پنهان ساختند و روزش خان دوران بهمان طرف سواری نمود چون آن تیره بخنان جوانات خود را بر آورد
 بچرا رسید هندو احداد به نهاد با جماعه خود از کین گاه ها گذشته که یکبار گردی از پیش ظاهر میشود چون خبر میگردد معلوم میگردد که خاندوران

مستلاشی و مضطرب گشته قصد بازگشتن میکند و افراد لان خان مذکور نیز خبر کردند که اعداد است خان جلوداده خود را با اعداد میرساند
مردی که در کین گاه بودند آنها نیز سر راه گرفته حمله آور میشوند تا دو پیر بجیت قلبی و شکستگی جا و بسیار جنگل معرکه جنگ فایم بود آخر الامر
شکست بر افغانان افتاده خود را به کوه در میکنند و قریب سی صد کس از مردم کاری به جهنم میزنند و یک صد نفر اسیر میگرددند اعداد
نمی تواند که دیگر باره خود را بدان محکم رسانیده پانایم سازد با ضرورت خود را بجانب قندهار رود میکند افواج قاهره بحرخی و جاک
و خانها را آن تیره روز گاران در آمده همه را میسوزند و خراب ساخته از پنج و بیاد بر می اندازند خبر دیگر شکست خوردن غنیمت بد خست
و برهمزدگی لشکر نکبت اثر دست خلاصه کلام آنکه جمعی از سرداران معتبر و جماعه از برکیان که قومی اند در نهایت سخت جانی و دد
قطره و تر دد در آن ملک بر آنهاست از غنیمت رنجیده اراده دودنخواهی نمودند از شاه نواز خان که با فوجی از عساکر منصوره در بالا پور بود
استدعای قول نموده قرار دادند که خان مذکور را به بینند و خاطر جمع نموده آدم خان و یاقوت خان و جمعی دیگر از سرداران و برکیان
جادو را و بابو کایته آمده دیدند شاه نواز خان بهر یک از آنها اسپ و قیل و زر و خلعت فراخور قدر و حالته که داشتند داده سرگرم
خدمت و دودنخواهی ساخت و از بالا پور کوچ نموده بهمراهی این مردم بر سر غنیمت مقهور روانه شدند در اثنای راه به فوجی که از دکنیان
که محله اروم دانش دودار و بکلی و غیره و زوچند دیگر از سرداران باشد برخورد آن فوج را تار مار ساختند و آن مقهوران

شکسته حلاج و گسسته کمر / نه یارای گفت و نه پردای سر

خود را بار دوی آن بد اختر رسانیدند و او از غایت غرور درین مقام شد که با فوج قاهره جنگ نماید مقهورانیکه با او بودند و لشکر عادل
و قطب الملکیه جمع ساخته و توپخانه و استعداد خود را سرانجام نموده و در بروی لشکر طغران روانه شدند تا آنکه فاصله پنج شش کروپ میشانند
و در یکشنبه بیست و پنجم بهمن افواج نور و ظلمت بهم نزدیک شده فوجها دیسادهایان گشتند سه پیر از روز گذشته آغاز بان کاری و
توپ اندازی شد آخر الامر داراب خان که سردار سوار اول بود با دیگر سرداران و کار طلبان شل راجه نرسنگد یو درای چند و علی خان
تتاری و جهانگیری بیگ ترکمان و سائر شیران بیشه دلاوری شمشیر با کشیده بر فوج سوار اول غنیمت یافتند و داد مردی و مردانگی داده
این فوج را بنات انوش دار از هم پرانده ساختند و مقید بطرف دیگر نشده خود را به فوج قول رسانیدند و همچنین بر فوج روبرو
خود متوجه شده و چپش دست داد که دیده نظار گیان از مشاهده آن خبره مانده تا دو گهڑی تخمیناً این زد و خورد در کار بود از گذشته با
پشته با هم رسیده و غنیمت تیره بخت تاب مقاومت نیارده روبرو گر نه ناد اگر تارک و ظلمت به فریاد آن سپه بختان نه رسیدی یکی را از
راه لوادی سلامت نمودی ننگان در پاسه پیچا سر در پی که گر نختگان نهاده دد سه کرده را تعاقب نمودند چون در اسپ و آدمی پیچ

حرکت نماید و شکست یافته متفرق گشتند جلوی بازگشیده بجای و مقام خود معاودت نمودند تو بچانه غنیمت یک قلم باسی صد شتر که بان بار داشت
و قیلان خلی و اسپان تازی و عراق و اسلحه از اندازه حساب بیرون بدست او یاس دولت افتاد و کشته و افتاده را حساب و شمار
نمود و جمعی کثیری از سرداران زنده بدست افتاده بودند روز دیگر افواج قاهره از منزل فتح کوچ نموده متوجه کرکی که آشیانه آن
بوم هفتان بودند گشتند و اثر از انجماع ندیده هماغذا دایره کردند و خبر یافتند که هر یک از آنها در آن شب و روز اتر بجای افتاده بودند چند روز
عساکر منصوره در کرکی توقف نموده عمارت منازل مخالفان را بنجاک تیره برابر ساخته آن معموره را سوختند و بواسطه حدوث بعضی
امور که تفصیل آن درین مقام باعث طول کلام است از انجماع بازگشته از گلهائی ردین کهنه فرو دادند به جلد و سی این خدمت بر صفا
جمعی که ترددات و خدمات نموده بودند اضافات حکم فرمودم و خبر سوم فتح ولایت کوکهره و بدست آمدن کان الماس است که به حسن سیدی ابراهیم خان
گرفته شد این ولایت از توابع صوبه بهار و پنه است و رودخانه در انجا جاری است که بروش خاص الماس از انجا برمی آید و در بعضی
آن است که در ایام کمی آب گورابها و آب کند صاحبم میرسد و جمعی را که باین کار مشغول دارند بطریق تجربه معلوم شده که مریبالا سی هر گویا
که الماس دارد پشته پشته جانورگان ریزه پرنده از عالم پشه که ابله هند آنرا جینگه میگویند هجوم آورده در پرد از اند طول رودخانه را تا جای
راه توان یافت بنظر در آورده اطراف گورابها را سنگچینی می سازند بعد از آن به پیل و کلند ان گورابها را تا یک گزدیک نیم گز پایان برده
دوران را می کاوند و تفحص نموده در میان سنگ و ریگ ریزه که از انجا برمی آید الماس خورد و کلان برمی آورند گاه باشد که با بچه الماس
بدست در آید که به یک لک روپی قیمت کنند مجلا این ولایت و این رودخانه را هند و سی زمیندار درجن سالی نام تصرف بود و هر چند
حکام صوبه بهار بر سراد فوجی میفرستادند و یا خودها متوجه میگشتند بنا بر استحکام راهها و جنگل بسیار به گرفتن دوسه الماس قناعت نموده و راه
بحال خود میگذشتند چون صوبه مذکور از طرف خان تغییر یافت و ابراهیم خان بجای او مقرر گشت در وقت رخصت فرمودم که بر سر آن ولایت
رفته آن زمین را از تصرف آن مردک مجبول بر آورند ابراهیم خان بجز در آمدن بولایت بهار جمعیت کرده بر سر آن زمینداران بشود
بدستور سابق کسان فرستاده تعدد دادن چند دانه الماس و چند زنجیر نعل می نماید خان مذکور بدین معنی راضی نگشته تیز رفتند بولایت
و در می آید پیش از آنکه آن مردک جمعیت خود را جمع سازد و راهبران پیدا ساخته ابلغاری نماید مقارن آنکه خبر بد و پرسه کوه و ده که
سکن مقرر او بود قیل میکند و کسان به تفحص او پریشان ساخته او را در غار سی با چند از عورات که یک مادر حقیقی او و دیگر سی از زنان پیر
بودند با برادری از برادران او بدست در می آورند و تفحص نموده الماس با که همراه داشته اند از آنها میگیرند بدست و سه زنجیر نعل زیاده
هم بدست می افتد به جلد و سی این خدمت منصب ابراهیم خان از اصل و اضافه چهار هزار سی ذات و سوار محنت شد و بخطاب

فتح جنگی سرفرازی یافت و همچنین بر منصبهای جمعی که درین خدمت همراهی کرده تردیات مردانه نموده بودند اضافه حکم شد الحال نوبت در تصرف اولیای دولت قاهره است و دران رودخانه کار میکنند در هر قدر که الماس برمی آید بدرگاه می آورند درین نزدیکها یک الماس کلان که به پنجاه هزار روپیه می ارزد برآید چون پاره کار کنند تخمیل که الماس های خوب داخل جواهرخانه خاصه من گردد.

جشن یازدهمین نوروز از جلوس همایون

از روز یکشنبه آخر اسفند ازند مطابق غره ربیع الاول پانزده گهری روز گذشته حضرت نیر اعظم از برج حوت بدو تشریف حل پرتو سعادت افکند درین ساعت نهمه لازم بندگی دنیا زمندی بدرگاه حضرت باری بقیدیم رسانیده در دیوانخانه خاص و عمام که صحن آنرا به بارگاه بادشایمانه با دایر اطراف آنرا به پرده های فرنگی در زبفتها صورت و آتشها نادر مرتب و آراسته ساخته بودند بر تخت جلوس نمودم شاهزاده ها و امرا و اعیان حضرت دارکان دولت و سایر بنده های درگاه تسلیمات مبارکبادی بجا آوردند چون حافظ نادعلی گوینده از بنده های قدیم بود فرمودم که آنچه در روز دوشنبه هر کس از نقد و جنس پیشکش کند با نعام او مقرر باشد در روز پیشکش بعضی از بنده ها بنظر گذشت و در روز چهارم پیشکش خواجه جهان که از اگر فرستاده بود مشتمل بر چند قطعه الماس و چند دانه مردارید و بعضی مرصع آلات و آتش از هر قسم دیک زنجیر نیل که مجموع آن پنجاه هزار روپیه باشد بنظر درآمد چشم کنور کرن که بجا و مقام خود خست شده رفته بودند ملازمت نمود دیک صد مهر دیک هزار روپیه نذر دیک زنجیر نیل مع بران و چهار راس اسب پیشکش گذرانید و در نهم بر منصب آصف خان که چهار هزار سی ذات و دو هزار سوار بود هزار سی ذات و دو هزار سوار اضافه نموده بعنایت نقاره و علم او را سر بلند ساختم درین روز پیشکش میر جمال الدین حسین بنظر درآمد آنچه گذرانید همه متحسن و پسند افتاد از آنجمله خنجر مرصعی خود بهر کاری نموده با تمام رسانیده بود بر بالای دسته آن یا قوت زردی نشانیده بودند در غایت صفای لطافت در حجم مقدار نصف بیضه مرغی چنانچه بآن لطافت و کلاسه از قسم یا قوت زرد دیده نه شده است با دیگر یا قوتها بزرگ پسندید و زردی های که نه بطرح و اندام خاص صورت اتمام یافته بود و قیامان به پنجاه هزار روپیه قیمت نمودند بر منصب میرزا کور هزار سوار افزودم که پنجاه هزار سی ذات و سه هزار و پانصد سوار بوده باشد در نهم بر منصب صادق صادق سی ذات و سوار و بر منصب ارادت خان سی ذات و دو سیست سوار اضافه مرحمت نمودم که هر یک به هزار سی ذات و پانصد سوار ممتاز باشند در نهم پیشکش خواجه ابو الحسن بنظر گذشت از جواهر مرصع آلات و آتش موادی چهل هزار روپیه درجه قبول یافت تنه را با و مرحمت نمودم پیشکش تانار خان بکادلی بگی یک قطعه

لعل و قطعه با قوت و یک عدد تختی مرصع و دو عدد انگشتری و چند پارچه اقمشه قبول افتاد و در دهم سه زنجیر نیک که راجه جهانگیر از دکن
 و یک صد و چند طاق زر بخت و غیره که مرتضی خان از لاهور فرستاده بود از نظر گذشت و یانت خان هم پیشکش خود را که دو سیخ مروارید
 و دو قطعه لعل و شش دانه مروارید گلان و یک عدد خوانچه طلا بود و بیست و هشت هزار روپیه قیمت شد و دین تاج گزاری
 آخر های روز نهمین یازدهمین بخت سرفراز می اعتماد الدوله به خانه او رفتیم پیشکش خود را بهمانجا بنظر در آورد و اسباب و اثاث پیشکش او را
 که اکثر در کمال نفاست بود به تفصیل دیدیم از جواهر و دانه مروارید که سی هزار روپیه قیمت داشت و یک قطعه لعل قطبی که بیست و دو هزار
 روپیه به بیع درآمده بود و دیگر مرواریدها و علما که مجموع قیمت آنها یک لک و ده هزار روپیه میشد درجه قبول یافت و از اقمشه و غیره
 نیز موزی پانزده هزار روپیه برداشته شد چون از ملاحظه و مشاهده پیشکش باز پرداختیم قریب یک پیر شب را به صحبت و خوش وقتی
 گذرانیده بامراوند به فرمودم که پیاله دادند مردم محل نیز همراه بودند مجلس خوبی منعقد گشت بعد از تمام صحبت اعتماد الدوله را غدر خوا
 نمود و متوجه دولت خانه شدیم در همین روزها فرمودم که نور محل بگم را نور جهان بگم میگفته باشند در دوازدهمین پیشکش اعتبار خان بنظر گذشت ظرفی
 به شکل ماهی مرصع به جواهر نفیسه در غایت تکلف و اندام باندازه مقدار من ساخته بودند از جواهر و مرصع آلات و اقمشه که قیمت مجموعه
 اینها پنجاه و شش هزار روپیه میشد قبول نمودم و تمه را باز دادیم بهادر خان حاکم قندهار بخت راس اسپ عراقی و نه نفور اقمشه فرستاده بود
 پیشکش ارادت خان و راجه سوری مل و در راجه با سو در سیزدهمین بنظر گذشت عبد سبحان که به منصب هزار و دو صدی ذات و شش صد سوار
 سرفراز بود به هزار و پانصدی ذات و هفت صد سوار امتیاز یافت در پانزدهمین صاحب صوبگی ولایت ٹھته و آنحد و در شمشیر خان اوزبک
 تغییر یافته به مظفر خان مرحمت شد در شانزدهمین پیشکش اعتقاد خان و لد اعتماد الدوله بنظر در آمد از آنجمله موزی سی و دو هزار روپیه برداشته
 تمه را با و عنایت فرمودم در هفدهمین پیشکش تربیت خان دیده شد از جواهر و اقمشه هفده هزار روپیه پسند افتاد و در سیزدهمین بخانه آصف خان
 زرقم پیشکش او بهمانجا بنظر در آمد دولت خانه تا به منزل او نینداید که ده مسافت بود نصف راه را تحمل زر بخت و زر بخت دارانی با
 و تحمل ساده پاسه انداز نموده بود چنانچه ده هزار روپیه قیمت آن بعرض رسید آن روز تا نصف شب اهل محل در منزل او بسر برده
 پیشکش های که سرانجام نموده بود به تفصیل از نظر گذشت از جواهر و مرصع آلات و طلا آلات و اقمشه نفیسه موزی یک لکه و چهارده هزار
 روپیه و چهار راس اسپ و یک راس استر پسند خاطر اشرف افتاد و در دهم که روز شرف نیر اعظم بود در دو تن خانه مجلس عالی ترتیب یافت
 بنا بر ملاحظه ساعت دهم گھڑی از در نزد کورمانده بر تخت جلوس نمودم فرزند بابا خرم درین ساعت متبرکه لعلی در غایت آب و صفا
 گذرانید که هشتاد هزار روپیه قیمت نمودند منصب آن فرزند را که پانزده هزار سی و هشت هزار سوار بود به بست هزار سی ذات و

و ده هزار سوار مقرر داشتیم و دین روز دزن قمری به عمل آمد و اعتمادالدوله را که به منصب شش هزاری ذات و سه هزار سوار ممتاز بود به منصب
 هفت هزاری ذات و پنج هزار سوار سرفراز ساخته تومن و توغ باد عنایت نمودم و حکم کردم که نقاره او بعد از نقاره فرزند خرم می نواخته
 باشند به منصب تربیت خان پانصدی ذات و سوار افزوده شد که سه هزار و پانصدی ذات و هزار و پانصد سوار بوده باشد اعتقاد خان
 باضافه هزاری ذات و چهار صد سوار سرفراز گشت نظام الدین خان از اصل و اضافت به منصب هفت صدی ذات و سی صد سوار
 ممتاز گردیده به خدمت صوبه بهار تعیین شد و سلام الله عرب به خطاب شجاعت خانی سر بلند می یافت و به حلقه مردارید سرفراز گشته
 از حلقه بگوشان درگاه شد میر جمال الدین انجو را خطاب عضد الدوله سرفراز ساختیم در بخت و یکم الله تعالی از دختر میقیم دلدتر فضل
 رکابدار پسر به خسر و داد با آنداد افغان که طریقه بندگی اختیار نموده از روس اخلاص تمام از احمد ادب نهاد جدا شد و بدرگاه آمد
 است بیست هزار در بمرحمت شد در بخت پنجم خبر فوت راسه منوهر که از تعینات لشکر طغراژ دکن بود رسید پسر او را به منصب پانصدی
 ذات و سی صد سوار سرفراز ساخته جاد مقام پدر او را باد عنایت کردم در بخت و ششم پیشکش یاد علی میدانی که نه راس اسب و چند دهانه گیش
 و چهار شتر دلائی بود از نظر گذشت در بخت و ششم یک زنجیر نعل به بهادر خان حاکم قندهار و یک زنجیر نعل به میر میران ولد خلیل الله و
 یک زنجیر نعل به سید بایزید حاکم بهکر مرحمت نمودم و در غره اردی بهشت حسب الالتماس عید الله خان به برادر او سردار خان نقاره عتبات
 نمودم در سوم کپوه مرصع با آنداد خان افغان مرحمت نمودم در همین روز با خبر رسید که قدم پگانه بنگانه از افغانان آفریدی که دو خوا
 و فرمان بردار بود در ابداری کتل خیمه بد و تعلق داشت باندک توهمی قدم از دایره اطاعت بیرون نهاده سر به فساد بر آورده بر سر
 هر تهمانه جمعی را فرستاد و هر جا که او مردم اد رسیدند بنا بر غفلت آن مردم دست بقتل و غارت بر آورده خلق کثیر را ضایع ساخت
 بگلا از حرکت شنیع این افغان بے عقل شور و مجدها در کوهستان کابل رویداد چون این خبر رسید بارون برادر قدم و جلال
 پسر او را که در دربار بودند فرمودم که گرفته به آصف خان سپازند که در قلعه گویا راجدوس سازد از امارات رحم و شفقت سبحانی و علامات
 عنایات یزدانی امری درین روز با مشاهده افتاد که خالی از غریبی نیست اعطی در غایت لطافت و صفای فرزند خرم بعد از فتح رانادر جمیر
 به من گذرانید که به شصت هزار و دویست قیمت نمودند و در خاطر گذشت که این عمل را در بازو سه خود باید بست غالباً و مردوارید نادر
 خوش آب یک اندام که هم آغوشی این نوع اعطی را سزد می بایست تا آنکه یک دانه مردارید اعطی به قیمت بیست هزار و دویست مقرر جان بدست
 آورده در پیشکش نوروزی گذرانید بخاطر رسید که اگر تمنا به این بهر سدا باز و بندگی کامل خواهد شد خرم که از خوردی بار شرف لازمست
 حضرت دالد بزگوارم در یافته شب و روز در خدمت بود و بعضی رسانید که در مردوارید با سه سر بند قدیم بهین دزن داندام مردارید

بنظر من در آمده است سزج کلان قدیمی را حاضر ساختند بعد از ملاحظه بهمان مقدار وزن و اندام مردارید سے ظاهر شد که در وزن یک ذره تفاوت نداشت چنانچه جوهریان از بمعنی تعجب بانمودند و در قیمت و اندام و آب و تاب موافق بود گویا از یک قالب ریخته شده است مردارید با بر اطراف لعل کشیده بر بازو و دستم و سر به شکرانه خداوند بنده نواز بر زمین نیاز و فروتنی نهاده زبان به شکر گویا ساختم

از دست دربان که برآید | از عهده شکرش بدرآید

در پنجم سی راس اسپ عراقی و ترکی که مرفعی خان از لاهور فرستاده بود بنظر گذشت شصت و سه راس اسپ و پانزده نفر شتر نر داده و یکدست بر کلی و نه عدد عاقری و نه جینی خطائی و نه عدد دندان ماهی جوهر دار و سه قبضه بند و فی با دیگر پیشکش های خاندوران که از کابل فرستاده بود منظور نظر گشت و یک از نجیب قیل خور و از فیلمان جلشه که از راه دریا به جهاز آورده بودند مقرب خان پیشکش گذراند نسبت به فیلمان و شایان در خلعت بعضی تفاوت ها دارد از جمله گوشه های او کلان تر از گوشه های فیلمان اینجا است خرطوم و دم او دراز تر واقع شده در زمان والد بزرگوارم یک قیل بچه اعتماد خان گجراتی پیشکش فرستاده بود در فتنه رفته کلان شد بسیار تند و تیز و بد خو بود و منقلم خنجر مرصع به منظر خان حاکم کشته مرحمت شد در همین روز با خنجر رسید که جمعی از افغانان پگانه بنگانه بر سر عبد السبحان برادر خان عالم که در یکی از تخانه ها مقرب بود و فتنه تخانه او را قیل کردند و عبد السبحان با چند کسی دیگر از منصبه ازلان بنده ها که به همراهی او تعیین بودند و او مردانگی داده و رز و خور و تقصیر از خود را رضی نه گشته آخر به مقتضای آنکه پشه چو پرسد بزند قیل را و آن سگان دست بر آن ها یافته عبد السبحان را با چند کسی از مردم آن تخانه بدرجه شهادت رسانیده اند بحسب بر شش این قضیه فرمان مرحمت عنوان و خلعت خاصه به خان عالم که به ایلچی گری ایران تعیین شده بود غایت نموده فرستادم در چهار دهم پیشکش کریم خان دلد معظم خان از بنگاله آمده بود از اجناس و اشعه که در آن ولایت بهر سبب نظر و آمد بر منصب چندی از جاگیر داران گجرات اضافه حکم نمودم از جمله سردار خان که هزاری ذات و پانصد سوار بود به منصب هزار و پانصدی ذات و سی صد سوار سرفراز گشت و علم نیز با و مرحمت شد سید قاسم دلد سید دلاور بار هم از اصل و اضافه به منصب هشت صدی و چهار صد و پنجاه سوار و یار بیگ برادر زاده احمد قاسم کو که به منصب شش صدی و بیست و پنجاه سوار ممتاز گردیدند و در هفتم خیر فوت دران مردی از یک که از تعینات لشکر دکن بود شنیده شد به کنکش سپاهگیری خوب میرسد و از امرای مقرر را و را را انهر بود در بیست و یکم آمدند افغان را به خطاب خانی سرفراز ساخته منصب او که هزاری ذات و شش صد سوار بود و دو هزاری ذات و هزار سوار ساختم سه لک روپیه از خزانه لاهور با نعام و مدد و خرچ خانه دوران که در شورش افغانان سعی بلیغ بجای آورده بود و مقرر گشت در بیست و ششم کنور گران

بجست که خدائی بجا و مقام خود رخصت شد خلعت و اسپ عرانی خاصه معزین ذیل و کمر خنجر مرصع با و رحمت نمودم در سوم این ماه
 خیر فوت مرتضی خان رسید از قادیان این دولت بود حضرت والد بزرگوارم او را تربیت نموده بدرجه اعتماد و اعتبار رسانیده بودند
 و زمان دولت من نیز توفیق خدمت نمایان یافت که آن زیر کردن خسرو بود و بدین منصب او به شش هزاری ذات و پنج سوار رسید
 در نیولاجون صاحب صوبه پنجاب بود تعهد گرفتن قلعه کانگره که در کوهستان آن ولایت بلکه در عموره عالم به استحکام آن قلعه نمی باشد نمود
 بدان خدمت رخصت یافته مشغول داشت ازین خبر ناخوش خاطر آزرده گشت تمام بهمرسانید الحی بجست فوت آنچنین دولتخواهی آزرده گشت
 گنجایش داشت چون در دولتخواهی روزگار گذرانیده بکار آمد مغفرت او را از الله تعالی مسالت نمودم و چهارم خورداد منصب سید نظام
 از اصل و اضافه نه صدی ذات و شش صد و پنجاه سوار مقرر گشت و خدمت هماننداری ایلیان اطراف رانورالدین قلی فرمودم در
 بنفتم خیر فوت سیف خان بار به رسید بسیار جوان مردانه و کار طلب بود در جنگ خسرو ترودهای نمایان کرد در صوبه دکن به علت
 بیضه جهان فانی را و داغ نمود پسران او را رعایتها فرمودم علی محمد که بزرگ و ارشد او بود و به منصب سه صدی ذات و چهار صد
 سوار و برادر دیگرش بهادر نام چهار صدی ذات و دو بیست سوار سرفراز گردیدند و سید علی که برادر زاده او بود با اضافه پانصدی ذات
 و سوار ممتاز گشت و در بهمن روزها خوب الله پسر شهباز خان کنبه به خطاب رنبار خانی امتیاز یافت در ششم منصب هاشم خان از
 اصل و اضافه بدو هزار و پانصدی ذات و یک هزار و هشت صد سوار مقرر شد درین تاریخ بیست و هزار در بباله داد خان انقار حجت
 نمودم بکرماجیت راجه ولایت مانده چون که آبا و اجداد او از زمینداران معتبرهندوستان اند و سیله فرزند اقبال مند با با خرم سعادت
 گورنش دریافتن تقصیرات او بفقو مقرون گشت در ششم کلیان حبلی میری که راجه کشن داس به طلب او رفته بود آمده ملازمت نمود و کسید
 مهر و هزار روپیه بطریق ندر گذرانید برادر کلان او را ولیم صاحب جاد مقام بود چون او در گذشت از و طفل دو ماهه ماند و او هم
 چند روز پیش از بیست صبیحه او را در ایام شاهزادگی بجست خود خواستگاری نموده به خطاب ملکه جهان مخاطب نمودم چون آبا
 و اجداد این طائفه از قدیم دولتخواه آمده اند این پیوند نیز بیان آمده بود کلیان مذکور را که برادر را ولیم بود طلب داشت به شیک
 راجگی و خطاب را ولی سرفراز ساختم خبر رسید که بعد از فوت مرتضی خان از راجه مان دولتخواهی بظهور آمد و دلا ساس مردم قلعه
 کانگره نموده قرار داده است که راجه زاده آن ولایت را که در سن بیست و نه سالگی است بدرگاه آورد بنا بر زیادتی سرگرمی او در
 خدمت مذکور منصب او را که هزار و بیست و هشت صد سوار بود و هزار و پانصدی ذات و هزار سوار مقرر داشتیم و راجه جهان از اصل
 و اضافه به منصب چهار هزار و بیست و دو هزار و پانصد سوار سرفراز گردید درین تاریخ واقعه رونمود که هر چند خواستم که در سلک تحریر

در ششم دست و دلم یار سے ند او هرگاه قلم گرفتیم حال تنه نشد تا گزیر با عتقاد الدوله فرمودم که بنویسد -
 پیر غلام با اخلاص اعتماد الدوله حسب احکام درین جریده اقبال ثبت بنماید تاریخ یازدهم خرداد صبیحه قدسیه شاهزاده بلند اقبال
 شاه حرم را که بندگان حضرت بآن نوباوه بوستان سعادت غایت تعلق و نهایت الفت داشتند اثر پتی بهم رسید و بعد از سه روز آبله
 ظاهر شد و بتاریخ ۲۶ ماه مذکور مطابق چهارشنبه ۲۹ شهریاردی الادلی ۲۵ شنبه طایر روحش از قفس غنصری پر داز نموده بریاض رضوان
 خرامید و ازین تاریخ حکم شد که چهارشنبه را کم شنبه میگفته باشند چه نویسم که ازین واقعه جانسوز و سانه غم اندوز بر ذات مقدس حضرت
 ظل الهی چه گذشته باشد هرگاه آن جان جهان را حال بدین میوال بوده دیگر نیده ما را که حیات بآن ذات قدسی صفات بسته احوال
 چون خواهد بود دور و زنده با بار نیافتند و خانه که جای نشست و برخاست آن طایر بهشتی بود حکم شد که دیوار سے از پیش بر آورند تا بنظر
 در نیاید معند او و در تخانه نیارستند روز سوم خیابان به منزل شاهزاده و الا قد شریف فرمودند و بنده ما به سعادت کونش سرفراز شده
 جرات زیاده یافتند در اثنا سه راه حضرت هر چند سخن استند که ضبط خود فرمایند بے اختیار اشک از چشم مبارک میریخت و دلتها سے
 مدید چنین بود که بجز شنیدن حرفی که بوسه وردی از آن آدمی حال آنحضرت متغیر میشد چند روز در منزل شاهزاده عالیشان گذرانیده
 روز دوشنبه تیر ماه الهی بخانه آصف خان شریف بردند از آنجا باز گشته به چشمه نور توجه فرمودند و دوسه روز دیگر خاطر مبارک خود را آنجا
 مشغول داشتند لیکن تا اجیر که معسکر اقبال بود ضبط خود می توانستند فرمود هرگاه سخن آشنای بگوش میرسید بے اختیار اشک
 از چشم میکید و دل مخلصان فدای شریحه شریحه میشد چون نهفت موکب اقبال به صوبه دکن اتفاق افتاد قدری تسکین حاصل شد و
 درین تاریخ بر تپه چند دلد را سے مشیهر خطاب را سے و منصب پانصدی ذات و چهار صد سوار و جاگیر در وطن یافت روز شنبه
 یازدهم از چشمه نور توجه و در تخانه اجیر ششم شب یکشنبه روز دهم بعد از گذشتن سی و هفت بل در وقتیکه است و هفتم درجه توس طالع بود بحساب بنجمان بنده
 یازدهم درجه جدی بحساب یونانیان از ششم صبیحه آصف خان وری گرانایه بعالم وجود آمد بشادمانی و خوشدلی این عطیه الانقاره با بلند آوازه گردید
 و در پیش خرمی بر روی خلاق کشوده شد بے مایل و نظر تمام اوشاه شجاع بزبان من آمد امید که قدم او بر باد برید و مبارک و فرخنده باشد و از دهم
 یک قبضه مرغ و یک زنجیر فیل بر اول کلیان جلیلی مرتبت نمود و درین روز با خبر فوت خواص خان که جاگیر او در سرکار قنوج بود رسید فیل بر آنگو دیوان
 اجرات مرتبت نمود و در است دوم و سیم پانصدی بر ذات و سوار راجه هاشم اضافه مرتبت افزودم که چهار هزار و سی ذات و سه هزار سوار باشد
 منصب علی خان تناری که قبل ازین خطاب نصرت خانی سرفراز گشته بود و دوهزار و سی ذات و پانصد سوار مقرر گردید علم نیز مرتبت
 شد بخت بر آمدن بعضی مطالب نذر نموده بودم که بحجری از طلا شبکه دار بر مرقد منوره خواجه بزرگوار ترتیب دهند در است و هفتم

این ماه تمام یافت فرمودم که پرده نصب نمایند یک دوه هزار روپیه تمام شد چون سردار سوسرکردگی لشکر ظفر اثر
و کن چنانکه خاطر میخواست است از فرزند سلطان پرویز نشد بخاطر رسید که فرزند کور را طلب داشتند با با خرم را که آثار رشد و کاردانی
از احوال او ظاهر است هر اول لشکر فیروزی اثر ساخته بنفس نفیس از عقب او روانه گردیم و این مهم در ضمن همین پوشش با تمام
رسد بنا برین قرار داد قبل ازین فرمان با ستم پرویز صادر گشته بود که روانه صوبه آله آباد که در وسط ممالک محروسه واقع است گزیده
در ایامیکه ما در آن غریبت باشم ب حفظ و حراست آن ملک قیام نماید در تاریخ بیست و نهم ماه مذکور عرض داشت بهارید
واقع نویسن برهان پور رسید که شایسته و تاریخ بیستم بخیریت و خوبی از شهر برآمده و عازم صوبه مذکور شد در غره امر دادره موضع
بجست میرزا راجه بهادر سنگه عنایت نمودم بدو گاهی کشتی گیر فیل مرحمت شد در شهر دهم چهار راس اسب را بهوار لشکر خان ارسال
داشتند و از نظر گذشت میرزا به توجدهای سرکار سنبل از تغییر سید عید او ارشاد که بجای خواص خان به حکومت سرکار قنوج تعیین
یافته بودند و مرگشت و منصب او بشمار خدمت مذکور پانصدی ذوات و سوار قرار گرفت در بیست و یکم شش راول کلان حبسگیری
از نظر گذشت سه هزار مهر و نه راس اسب و بیست و پنج نفر شتر و یک زنجیر فیل بود و منصب قزلباش خان از اصل و اضافه هزار
و دویست ذوات و هزار سوار مقرر شد در بیست و سوم شجاعت خان نصرت جاگیر یافت که رفته سرانجام نوکر و ولایت خود نموده
در موعد مقرر حاضر شود درین سال بلکه در اثنا سال دهم جلوس و با آن عظیم در بعضی از جاها به هندوستان ظاهر گشت و آغا
این بلیه از برگزینات پنجاب ظهور نموده رفته به شهر لاهور سرایت کرد و خلق بسیار از مسلمان و هند و بدین علت تلف شدند
بعد از آن بمیرنده و میان دو آب تادیلی و برگزینات اطراف آن رسیده و بهادر بر گنهار اخاب ساخت درین ایام تخفیف تمام
دارد و از مردم در از عمر دوازده و اربع پیشینیان ظاهر شد که این مرض در ولایت هرگز رخ نه نموده سبب آن از حکما و دانایان پخته
بعضی گفتند که چون دو سال پهلوی خشکی رویداد و باران بر سائے کمی کرد بعضی گفتند که بواسطه عفونت هوا که از مرض خشکی و
کمی بهر سیده این حادثه رویداد بعضی حواله بامور دیگر میکردند العلم عند الله تقدیرات الهی را گردن باید نهاد.

چکند بنده که گردن نه نهاد فرمان را

در نیم شهر و پنج روز در پیه به صبغه بدخروج دالده بمیران که صبیحه شاه اسماعیل ثانی بود مصحوب سوداگران بولایت عراق فرستاد
شد تاریخ ششم عرض داشت عابد خان بخشی و واقع نویسن احمد آباد آمد یعنی بر آنکه عبد الله خان بهادر فیروز جنگ بخت آنکه بعضی
تقدیرات که مرضی خاطر او نبوده داخل واقع ساخته ام با من در مقام ستیزه در آمد و جمعی را بر سر من فرستاد و مرا به غرت ساخته

نخاسته خود بر چنین و چنان کرد این معنی بخاطر من گران آمد میخواستیم که یکبارگی او را از نظر انداخته ضایع مطلق سازیم آخر الامر بخاطر رسید
که دیانت خان را با احمد آباد فرستم تا این قضیه را در آنجا از مردم بیغرض تحقیق نموده اگر این امر واقع باشد عبد الله خان را همراه گرفته بدرگاه
آورد و حفظ و حر است احمد آباد بعده سردار خان برادر او باشد پیش از روان شدن دیانت خان این خبر بخان فیروز خلیگ میرسد او از
نهایت اضطراب و اضطراب خود را گناهکار قرار داده پیاده روانه درگاه میگردد دیانت خان در آنجا راه بخان مذکور میرسد و او را بحال
عجیب مشاهده نمود چون پیادگی پاها را بخرج و آزرده ساخته بود تکلیف سواری میکند و همراه گرفته روانه ملازمت میشود و مقرب خان که
از خدمتگاران قدیم این درگاه است از زمان شاهزادگی مکرر استدعای صوبه گجرات از من میکرد چون این نوع حرکتی از عبد الله خان
بوقوع آمد بخاطر رسید که آرزوی خدمتگار قدیمی خود برآورده و او را بجای خان مذکور با احمد آباد فرستم در همین روزها ساعت اختیار
نموده به تسلیم حکومت و صاحب صوبگی صوبه مذکور او را کامردای صورت و معنی ساختیم در بهم بر منصب بهادر خان حاکم قندهار که چهار
هزار می ذات و سه هزار سوار بود پانصدی ذات افزوده شد شوقی طنبوره نواز را که از نادر پاشا روزگار است و نعمات هندی و
پارسی را بر دوش می نواز که زنگ از دلهای زواید به خطاب آند خانی دل خوش و مسرور ساختیم آند بزبان هندی خوشی و رحمت
را میگویند ایام بودن آند در ولایت هندوستان تا او آخر تیر ماه پیش نیست مقرب خان در پرگنه کرانه که وطن آباد احمد اوست
و باغات احداث نموده انبه بار تا دو ماه دیگر زیاده بر ایام بودن آن نوعی محافظت نموده و سامان کرده بود که همه روزانه تازه
به میوه خانه خاصه میرساند چون این امر فی الجمله غرابی داشت نوشته شد در ششم اسب عراقی نادری نعل بے بهانام جفت پرویز
بدست شریف خدمتگاران آن فرزند فرستاده شد صورت را تا او که ن پسر او را به سنگ تراشان نیز خلیگ فرموده بودیم که از سنگ مرمر
بقدر ترکیب که دارند تراشند درین تاریخ صورت تمام یافت و بنظر درآمد فرمودم که به آگره برده در باغ باغین جهر و که در شن نصب
کنند بدست و ششم مجلس وزن شمسی بطریق مقرر منعقد گشت وزن اهل شش هزار و پانصد و چهارده توپچه طلا بود و تا دوازده وزن هر وزن
بیک فلس میشود چنانچه وزن دوم به سیما ب وزن سوم ابریشم وزن چهارم اقسام عطریات از عنبر و مشک تا صندل و عود و پان دهمین
روش تا دوازده وزن تمام میباشد و از حیوانات بعد و هر سالی که گذشته یک گوسفند و یک قطعه مرغ بدست نهاده به فقرا و درویشان
میدهند این ضابطه از زمان والد بزرگوارم تا امروز درین دولت ابد پیوند معمول جاری است و بعد از وزن مجموع آن اجناس را که
قریب به یک لک روپیه میشود به فقرا و ارباب حاجات تقسیم می نمایند درین روز نعلی که مهابت خان در پربان پور به مبلغ شصت و

عش افسوس که الحال ازین نهاد بر اثر سه دهه اگر نیست اگر می بودند از نوادر روزگاری بودند ۱۲

پنج هزار روپیه از عید الله خان فیروز جنگ خریداری نموده بود از نظر گذشت و مستحسن افتاد خیل لعل خوش اندام است منصب
 خاصه خان اعظم از قرار هفت هزار ذوات مقرر گشت و حکم شد که دیوانیان مطابق آن جاگیر تنخواه دهند و آنچه از منصب دیانت خان
 بواسطه مقدمات گذشته کم شده بود حسب التماس اعتماد الدوله برقرار ماند و عهده الدوله که جاگیر دار صوبه مالوه یافته بود مقرر گشت
 و بعنايت اسپ و خلعت سرفرازی یافت منصب رادل کلیان حبلیری بدو هزار ذوات و هزار سوار مقرر گشت و حکم شد که ولایت
 مذکور را بجاگیر او تنخواه دهند و چون ساعت رخصت او در همین تاریخ بود اسپ و فیل و شمشیر مرصع و کپوه مرصع و خلعت و پریم نرم
 خاصه یافته به دل خوشی و سرفرازی تمام ولایت خود رخصت یافت درسی و یکم مقرب خان به احمد آباد مقرر گشت و منصب ادک
 پنج هزار ذوات و دو هزار و پانصد سوار بود پنج هزار ذوات و سوار قرار گرفت و به خلعت خاصه و نادری مع تنگه مردارید سر بلندی یافت
 و دو راس اسپ از طویل خاصه و یک زنجیر فیل خاصه و یک قبضه شمشیر مرصع با و حرمت نمودم و به خوشحالی و شادگانی متوجه صوبه مذکور
 گردید در یازدهم ماه مهر جلست سنگه دلد کنور کرن از وطن خود آمده ملازمت نمود در شانزدهم میرزا علی بیگ اکبر شاهی از ولایت اوده
 که به جاگیر او مقرر بود آمده ملازمت کرد و هزار روپیه نذر گذاریند و فیل که یکی از زمینداران آن نواحی داشت و حکم شده بود که از زمیندار
 مذکور به گیرد آن فیل را به نظر در آورد و رست و یکم شیکش قطب الملک حاکم گوگنده که مشتمل بر بعضی مرصع آلات بود دیده شد و منصب
 سید قاسم بار به از اصل و اضافه هزار ذوات و شش صد سوار مقرر گشت و در شب جمعه بخت و دوم میرزا علی بیگ که سنش از هفتاد
 و پنج در گذشته بود و بخت جات سپرد درین دولت ترددات و خدمات خوب از و بوقوع آمد به منصبش رفته رفته چهار هزار ذوات
 رسید از جوانان قرار داده کریم الطبع مردانه ابن الوش بود از و فرزند و نسل نماذج طبع نظمی هم داشت چون در روزی که بزیارت
 روضه نوره خواجه بزرگوار خواجه معین الدین رفته بود حالت ناگزیر او را دست داد فرمودم که او را در همان مقام متز که مدتی است
 در و فیکه ایچیان عادل خان بیجا پوری را رخصت می نمودم سفارش کرده بودم که اگر در ولایت مذکور کشتی گیر سرآمدی یا شمشیر بازمانی
 بوده باشد به عادل خان بگویند که جهت مافروشد بعد از مدتی که ایچیان باز آمدند شیر علی نام مغل زاده که در بیجا پور تولد یافته بود و
 وزیرش کشتی گیری نموده درین فن مهارت تمام داشت با چند نفر شمشیر باز آورده بودند شمشیر بازان خود سهیل ظاهر شدند اما شیر علی را
 با کشتی گیران و پهلوانان که در ملازمت بودند به کشتی انداختم هیچکدام با و مقاومت نتوانستند کرد خلعت و هزار روپیه و فیل بدو حرمت
 شد بسیار خوش بخت و خوش ترکیب و زور آور ظاهر گشت او را در ملازمت خود نگاه داشته به پهلوانان پاس تحت مخاطب ساختم
 منصب و جاگیر داده رعایت تمام نمودم در بیست و چهارم دیانت خان که به آوردن عید الله خان بهادر فیروز جنگ تعیین یافته بود

اورا آورده ملازمت نمود و یک صد مهنه را گذرانید و در همین تاریخ را مد اس و لدر راجه راج سنگه از امرای راجپوت که در خدمت دکن وفات یافته بود به منصب هزاری ذات و پانصد سوار مسافر از گردید چون از عید الله خان تفصیرات بوقوع آمده بود بابا خرم را شفیع گنا بان خود ساخت در سبت و ششم بحبت خاطر بابا خرم حکم کورنش نمودم از روی خجالت و شرمندگی تمام ملازمت نمود و یکصد مهنه دیگر از رویه نذر گذرانید چون قبل از آمدن ایلیچیان عادل خان قرار داد خاطر آن بود که بابا خرم را هر اول ساخته خود متوجه دکن شوم و این مهم را که بحبت بعضی امور در کشال افتاده صورتی دهم بنا برین حکم کرده بودم که مهم دنیا داران دکن را بغیر از شاهزاده دیگر بفرض نرساند درین روز شاهزاده ایلیچیان را به ملازمت آورده عرایضی که داشتند گذرانید و بعد از وفات مرتضی خان راجه مان و اکثر سرداران ملکی خان مذکور بدرگاه آمده بودند درین تاریخ راجه مان را حسب التماس اعتماد الله و له به سرداری گرفتن قلعه کانگه تعیین فرمودم مجموع مردم را به همراهی او مقرر داشتم و هر کدام را فراخور حالت و منزلت که داشتند با نعام اسب و قیل و خلعت و زر و دل خوش ساخته رخصت دادم بعد از چند روز به عید الله خان که بسیار دل شکسته و آزرده خاطر بود به نیابت و التماس بابا خرم خنجر مرصع عنایت نمودم حکم شد که منصب او بدستور سابق برقرار بوده در ملازمت فرزند مذکور از تبعیضات خدمت دکن باشد در رسوم آبان منصب ذریه خان را که در ملازمت بابا پرویزی بود بدو هزار سی ذات و هزار سوار از اصل و اضافه حکم نمودم در چهارم خسرور که این را سکه و دین نجاش و خبرداری او مقرر بود بنا بر بعضی ملاحظه با آصف خان سپرده شال خاصه با دعنایت نمودم در هفتم مطابق هفدهم شوال محمد رضا بیگ نام شخصی که دارای ایران بطریق حجابت فرستاده بود ملازمت نمود بعد از او اسامی مراسم کورنش و سجده و تسلیم کتابت که داشت گذرانید مقرر گشت که اسپان و هدیه که همراه آورده از نظر بگذرانند آنچه نوشته و گفته فرستاده بودند همگی از روی یار و برادری و صداقت بود با ایلی مذکور در همین روز تلج مرصع و خلعت عنایت نمودم چون در کتابت اظهار دوستی و محبت بسیار نموده بودند خوش آمد که به جنس آن کتابت داخل جهانگیر نامه گردد.

نقل کتابت دارای ایران

نصارت سرابوستان اخلاص و عقیدت و طراوت بهارستان اعتقاد و عبودیت در بنایش معبودی موجود است که آن سر دولت و اقبال برگزیدگان عرصه فرمانروائی و دهم سلطنت اجلال فارسان مضار جهان کشائی را به جوهر توفیقات نامتناهی آراسته به بدرقه توفیق به شاهراه ترویج دین و دولت و تسلیق ملک و ملت هدایت نمود لیکن چون وسعت آباد خاطر را گنجائی شمه از مراتب ستایش شایسته

پر تنش نیست بهتر آنست که پاس اندیشه از طے این بیدای حیرت افزا باز دارد و دست استشفاع را در اذیال مقارن حضرت سلطان رسل و مادی سبل سید الکل فی الکل و حضرات ائمه هدی و شفیعان روز جزا سیماشاه اولیا و سرور اصفیا علیهم من الصلوٰۃ از کیها که عواصمان بحار مکرمات ربانی و جوهریان دیار محبت یزدانی اند استوار نموده شمه از خصایص نسبت معنوی و قرب باطنی که پیش نهاد همت حقیقت شناسان دور بین و آگاه دلائل حق گزین است به جلوه گاه ظهور آورد بر مرآت ضمیر انور و آینه خاطر فیض گستر که مقتبس از انوار ولایت و تجلی از اشعه هدایت است مخفی و محتجب نیست که درین عالم خیرے بر محبت فائق نیست و امری چون موت لائق نه چه مدار نظام کون بر تو دو و تالف آمده خوشادلی که پذیرای پرتو آفتاب محبت گشته جهان جان و عالم روح را از ظلمت و حشت پرواز دهد الحمد که این شیوه رضیه و شیمه مرضیه ارثا و اکتسابا میان این دو سلسله علیه استقرار یافته صیبت اتحاد و آوازه و داد چون هبوب صبا و فروغ ذکا در سیط غبر افواج و لایح گشته مسرت افزای خاطر نیکو امان عاقبت اندیش و حقیقت گزینان و فائز گزینان بنا بر اقتضای وحدت حقیقی و تالف ازلی که میانه این اخلاص شعار و آن برادر نامدار کارگار است بر تبه استحکام یافته که

اندر عظم که من تو ام یا تو منی

توافق صورت و معنی بحدی انجامید که دوئی و جدائی را در دنیا و عقبی کنجائی نماند از ظهور این معنی گلزار دوستی سرسبزی گرفته غنچه آرزو نه آبخزان شگفتن آغاز کرد که عند لبیب جان مشتاق و مرغ روح کثیر الاشتیاق هزار دستان از عهدہ شکر بعضی ازان بیرون تواند آمد خواش ضمیر محبت تاثیر آنست که من بعدیکه از طرز دامن بساط غرت پیوسته حلیس مجلس انس باشد چون رفعت پناه غرت دستگاه محمد حسین حلیمی که سبق ارادت و اخلاص این دو دمان را بالنسبت خدمت و اخفای آن آستان ارتباط داده بود فور عقل و کیاست شصت و از طرز خدمت سلاطین واقف ست و او ضلع او پسندیده خاطر اشرف افتاده از جانب عالی بانجام بعضی مهام که به تاخیر افتاده مأمور به خدمات دیگر مترصد بود شایسته این امر دانسته چند روزی توقف فرمودیم بنا بر آن که جمع مملکت و تالعه مخلص طفیل ملازمان عالی ست و تکلفات رسمی بالکلیه منفقود است مشارالیه را که مرد آگاه و فراجدان آن بادشاه عالیجاه است مقرر نموده ایم که هر چه در سر کار محب بے ریا باشد با استعما و اجناس این ولایت بنظر در آورد که آنچه پسند خاطر اقدس داند فرستاده شود بعد از آنکه خدمات بر حسب درخواست تقدیم رسد اگر توقف او موافق مزاج اقدس باشد مقرر فرمایند که بجهت فصل مهات آنحضرت درین ولایت باشد و الا شخص دیگر که قابل این خدمت باشد تعیین فرمایند و سفارش می که در باب خریداری جواهر نفیسه خصوصاً چند قطعه لعل که درین دو دمان بود و یکی از آنها باسم سامی آبا و اجداد آن والا نزد فرین است و بموجب وقف شرعی به سرکار تقدیم بجهت آنست

تعلق گرفته به چلی مذکور فرموده بودند چشمداشت آن بود که هر خدمتی که درین دیار داشته باشد از روستای تکلفی و یگانگی بدین خیرخواه رجوع دارند که هر چند ولایت ایران را مختصر شمارند و قابل رجوع خدمات ندانند از عهده این گونه خدمت بیرون می آید علما و مذکور به مصلحت علما و صدور از سرکار فیض آثار گرفته صند و تچه از فرنگ جهت مخلص آورده بودند که لیاقت ظرفیت آنها داشت چون صند و تچه را که چلی مذکور جهت سرکار آنحضرت بهم رسانیده دیده داشتیم که خاطر عاظم به خیر ما که فی الجمله غراتی داشته باشد مائل است با دستادان کاردان دادیم که ترتیب نمایند انشاء الله تعالی بعد از اتمام بالعلما به خدمت سامی میفرستیم چون خاطر محبت و خاطر بافتح ابواب بے تکلفی متعلق است و از انجانب استشمام روح این التفات نمی شد مخلص و معتقد قدیمی محمد رضا بیگ را که از ایام صبی الی یومنا در ملازمت بسر برده بجهت تحقیق این معنی به ملازمت عالی فرستاده بعضی سفارشات ربانی نموده ایم که در وحدت سراسر انس بعضی رسالت و سعادت آثار اخلاص شعار محمد قاسم بیگ برادر چلی مذکور را که ملازم خاصه شریفه است بواسطه سامان بعضی مهمات فرستادیم مروج آنکه بخلاف گذشته بالکلیه رفع حجاب دینی و جدائی فرموده مرغوبات خاطر خورشید آثار را بے تکلفانه اشاره فرمایند و مشار ایسها را برودی مخلص فرموده باعلام احوال و کمالات ضمیر بهمال مسرور و خوشحال سازند همواره تأییدات ربانی و توفیقات سبحانی قرین ایام دولت قاهره و رفیق روزگار خلافت باهره باد.

روز یکشنبه هجری شوال مطابق بستم آبان پیشخانه فرزند باباخرم به غریبت تسخیر ولایات دکن از اجیر برآمد و قرار یافت که فرزند محمد کوثر بطریق هراول از پیش روان شده رایات جلال نیز از عقب او متوجه گردد روز دوشنبه نوزدهم مطابق بستم آبان سه گهری از روز گذشته در دو تنخانه همایون بر همان سمت حرکت نمود و در دهم منصب راجه سورج مل که به همراهی شاهزاده مقرر شده از اصل و اضافه دویست و هشتاد و سوار مشخص گشت در شب نوزدهم آبان بعبادت معهود در غلخانه بودم بعضی از امرای خدمتگاران و بحسب اتفاق محمد رضا بیگ ایلمی دارا که ایران هم حاضر بودند بومی بعد از گذشتن شش گهری بالاسه بام بلند از باغهای محل آمده شست و بسیار کم بنظر درمی آمد چنانچه اکثر مردم از تشخیص آن عاجز بودند تفنگ طلبیده برستمی که اورا می نمودند سر راست ساخته کشاد دادیم تفنگ چون قصاصه آسمان بران جانور شوم رسیده پاش پاش گردید فریاد از حاضران برخاسته بے اختیار لب به خشنود و آفرین کشادند در همین شب از فرستاده برادر شاه عباس سخنان پرسیده شد تا آنکه سخن بکشتن صغی میرزا پسر کلان ایشان کشید چون این عقده در خاطر گره بود انیمنی را از او پرسیدم چنین اظهار نمود که اگر در همان روز بکشتن او از قوه به فعل نمی آمد البته او قصد شاه میکرد چون این مقدمه از آثار و علامات نسبت به سلوک او ظاهر گشت شاه پیشدستی نموده حکم بکشتن او نمودند منصب مزاحسن و لذت برزاشتم در همین روز با اصل و اضافه هزاری ذات و صی

سوار شخص شد منصب مقدم خان کہ بخدمت بخشی گری شکرے کہ ہمراہی بابا خرم مقر بود نعین یافته بود ہزاری ذات و دوست و پنجاہ سوار قرار یافت روز جمعہ ہشتم ساعت رخصت بابا خرم بود آخر ہائے این روز در دیوانخانہ خاص و عام خلاصہ مردم خود را سلج و مکمل سوارہ بیرون در آورده از نظر گذرانید از عنایات نمایانیکہ بفرزند مذکور واقع شد خطاب شاہی بود کہ جزو اسم او گردانیدہ فرمود کہ اورا من بعد شاہ سلطان خرم میگفتہ باشند و خلعت و چار قب مرصع کہ اطراف دامن و گریبان برادر بد ترتیب یافته بود و یک اسپ عراقی با زین مرصع و یک اسپ ترکی و فیل خاصہ شبی بدن نام و رتہ طرز فرنگ انگیزی کہ بران نشسته متوجہ گرد و شمشیر مرصع با پردہ خالصگی اول کہ در فتح قلعہ احمد نگر بدست افتادہ بود و پردہ بسیار نامی و مشہور است و خنجر مرصع بد و مرحمت نمودم و با استعداد تمام متوجہ گشت امید از کرم واجب تعالی آنست کہ درین خدمت سر خود گرد و بہر یک از امراد منصبداران بقدر حالت و منزلت اسپ و خلعت مرحمت شد شمشیر خاصہ از کمر خود باز کردہ بہ عبداللہ خان فیروز جنگ مرحمت نمودم چون دیانت خان ہمراہی شاہزادہ نعین یافتہ بود خدمت عرض مکرر را بہ خواجہ قاسم قلیج خانی فرمودم پیش ازین جمعی از دزدان بر خزانہ از خزائن بادشاہی کہ در حوالی پربتورہ کوتوالی بود ریختہ مبلغی بردہ بودند بعد از چند روز نہت نفر از انجماعہ با سردارانہا کہ نول نام داشت بدست افتادند و پارہ از ان در ہانیر پیدا شد بخاطر رسید کہ چون مصدر این قسم دلیری شدند اینہا را بہ سیاستہا عظیم باید رسانید ہر یک را بہ سیاستہ خاص سائید نول را کہ سردار ہمہ بود فرمودیم کہ بہ پاسے فیل اندازند او بعرض رسانید کہ اگر حکم شود بہ فیل جنگ میکنم فرمودم کہ چنین باشد فیل بدستی حاضر ساختہ مقرر نمودم کہ خنجر بدست او دادہ بہ فیل رو برو ساختن چند مرتبہ فیل اورا انداخت و در ہر مرتبہ آن تہوور بیباک با آنکہ آن سیاستہا رفیقان خود دیدہ و مشاہدہ کردہ بود پاسے خود قائم ساختہ همان طور قوی دل و مردانہ خنجر بطوم فیل رسانیدہ چنان کرد کہ فیل از حملہ کردن بجانب او باز ایستاد چون این دلیری و مردانگی او مشاہدہ شد فرمودم کہ از احوال او خبر دار باشند بعد از اندک مدتی بہ تقضای بد ذاتی و دون طبعی ہواے جا و مقام خود نمودہ گریخت انمعنی بر خاطر بغایت گران آمدہ بجاگیر داران آن نواحی فرمودم کہ تفحص نمودہ اورا بدست در آورند بہ حسب اتفاق دیگر بارہ گرفتار گشت درین مرتبہ فرمودم کہ آن ناسپاس قدر ناشناس از خلق برکشیدند مضمون گفتہ شیخ مصلح الدین سعدی مطابق حال او آمدہ

عاقبت گرگ زادہ گرگ شود	اگر چہ با آدمی بزرگ شود
------------------------	-------------------------

در سہ شنبہ غرہ ذیقعد مطابق بیست و یکم آبان بعد از آنکہ دوپہر پنج گھڑی از روز مذکور گذشتہ بخریت و غریت درست از بلدہ ہا حمیر بر رتہ فرنگی کہ بچار اسپ بستہ بودند سوار شدہ بر آدم و حکم کردم کہ اکثر امرا بر رتہ سوار شدہ در ملازمت باشند و قریب بزروب

نیر اعظم به منزله که دو کرده پادکم بود در موضع دیورائی نزول نمودم قرار داد اهل هند آنست که اگر بسوی شرق بادشاهان و بزرگان حرکتی به قصد ملک گیری واقع شود بر فیل دندان و اسوار شوند و اگر حرکت بجانب مغرب باشد بر اسب یکرنگ و اگر شمالی بود بر بالی و سنگھاسن و جانب جنوب که دکن رویه است بر تخته که از عالم ارا به است و بیل سواری میکنند مدت سه سال پنج روز کم در اجیر توقف واقع شده معموره اجیر را که محل مرقع تبرک خواجه بزرگوار خواجه معین الدین است از اقلیم دوم دانسته اند بواسطه قریب به اعتدال است مشرق آن دارا خلفت اگره واقع شده و شمال قصبهات دہلی و جنوب آن صوبه گجرات است و مغرب آن ملتان و دیوبالپور و بم این ولایت همه ریگستان است آب بر سواری از زمین آن برمی آید و در کشت و کار این صوبه بر زمین تر و درختن باران است زمستانش اعتدال تمام دارد و تابستانش از اگره ملایم تر است ازین صوبه بهشتاد و شش هزار سوار و سه لک و چهار هزار پیاده را اجوت بهنگام کار را برمی آیند درین معموره دو تال کلان واقع است یکی رانیل تال و دیگری را انا ساگر میگوبند بیل تال خراب است و بند آن شکسته و درین تال حکم کردم که آنرا به بندند و انا ساگر درین مدت که ریات جلال درین مقام نزول داشت همیشه پر آب و موج بود تال مذکور یک و نیم کرد و پنج طناب ست در بهنگام توقف نه مرتبه بربارت روضه منوره خواجه بزرگوار شرف استعدا دیافتم و پانزده مرتبه به تماشا سائے تال بهکر شویج گشتم دسی و هشت مرتبه به چشمه نور حرکت واقع شد پنجاه مرتبه به قصد شکار شیر و غیره سواری نمودم پانزده قلابه شیر و یک قلابه چیت و یک قلابه سیه گوش و پنجاه و سه راس نیله گا و دسی و سه راس گوزن و نو و در اس آمو و هشتاد و اس خوک دسی صد و چهل قطعه مرغابی شکار کردم در منزل دیورائے بهفت مقام شد درین مقام پنج نیله گا و دو دوازده قطعه مرغابی شکار گشت در میت نیم از دیورائے کوچ نموده به موضع داسه والی که از دیورائے تا اینجا دو کرده یک و نیم پا و بود نزول اجلال واقع شد فیلی درین روز به مقصد خان مرحمت کردم و دیگر درین موضع مقام افتاد درین روزها یک نیله شکار شد و دو دوست باز خاصه بجهت فرزند خرم فرستادم در سوم آذر از موضع مذکور کوچ واقع شد و به موضع ماوہل که دو کرده و یک پا و بود نزول اجلال رویداد و در اثنا سائے راه شش قطعه مرغابی و غیره شکار شد در چهارم یک و نیم کرده راه رفته حوالی راسر که تعلق بنور جهان بیگم دارد محل نزول جلا و جلال شد هشت روز درین منزل مقام رویداد میر تو زکی از تغیر خدمتگار خان به هدایت آمد فرمودم روز پنجم بهفت آمو و یک قطعه کلنگ و پانزده ماهی شکار شد روز دیگر جگت سنگه و لک نور کرن اسب و خلعت یافته بوطن خود مرخص گشت به کشور داس لاهم اسب شفقت شد یک زنجیر فیل به آمداد خان افغان عنایت شد و درین روز یک گوزن و سه آمو و هفت ماهی و دو مرغابی شکار کردم خبر فوت راجه سیام سنگه که از نعینات لشکر بگش بود و درین روزها شنید شد روز نهم سه آمو و پنج مرغابی و یک قفله مرغ شکار گردید و روز نهم و شب جمعه چون راسر جاگیر نور جهان بیگم بود مجلس جشن

عقده شغل داغ در ترکی نام پزنده ایست آبی که از مانع و مانع آب و به بندی جل کو گویند ۱۷ اشهر اللغات

و مهمانی ترتیب یافت و از جوهر مرصع آلات و اقمشه نفیسه و رخوت دوخته و هر خنس و هر قسم پیشکشها از نظر گذشت و در شب اطراف
 میان تالاب را که بغایت وسیع افتاده چراغان نموده بودند بسیار مجلس خوبی ترتیب یافته بود آخر روز پنجشنبه مذکور امر را نیز طلب داشتند
 حکم پیاپی به اکثر بنده ها نمودم در سفرهای خشکی همیشه چند منزل کشتی همراه اردوئی ظفر قرین میباشد که ملاحان آنها را به اربابها همراه میکنند
 روز دیگر این مجلس به کشتیها نشسته متوجه شکار ماهی شدیم در اندک مدتی دو سبت و هشت ماهی کلان بیکدام درآمد که نصف آن از
 قسم ره بود شب در حضور خود بنده ها قسمت نمودم در سیزدهم اذر از راه سرک کوچ واقع شد و چهار کرده راه شکارکنان به موضع بلوده
 منزل اردوئی گیمان پوس گشت و دور روز دیگر درین منزل مقام فرمودم شانزدهم سه کرده و یک پاد راه رفته در موضع نهال محل
 نزول اجلال گردید شروعم کوچ شد و کرده و یک پا و قطعه نموده شد درین روز فیلی به محمد رضا بیگ ایچی دارای ایران عنایت شد
 موضع جوئسه محل سرادقات عظمت و اقبال گشت روز بیستم کوچ نموده منزل دیو گافون بود مسافت سه کرده راه شکارکنان قطع شد
 و دور روز درین منزل مقام افتاد و آخر ماه روز به قصد شکار سواری دست داد درین منزل امر به عجیب مشاهده گشت پیش از آنکه رایش
 عالیات بدین منزل و مقام رسیده و اجماع سراسر به کنار تال عظیمی که درین موضع واقعت میرسد و دو پچه سارس را که از عالم کلنگ ها و
 میگرد و شب که به منزل مذکور نزول افتاد و دو سارس کلان فریادکنان در حوالی غلخانه که بر لب همین تال زده بودند ظاهر شدند چنانچه
 کسی نظمی داشته باشد بی وحشت و وحشت آغاز فریاد کرده پیش آمدند بخاطر رسید که البته باینها شمی رسیده است بیشتر آنست که
 بچه اینها را گرفته باشند بعد از تفحص خواجہ سراسر که بجای سارس را گرفته بود آورده بنظر گذرانید چون سارسها فریاد داد و از این
 بچه ها را شنیدند بقیابانه خود را بر سر آنها انداختند و به گمان آنکه شاید طعمه باینها رسیده باشد هر یک ازین دو سارس طعمه در دهان آن
 بچه های نهادند و انواع غمخواری میکردند آن دو بچه را در میان گرفته بال افشاندان و شوق کنان به آشیانه خود متوجه گشتن بست دوم
 کوچ نموده سه کرده سه پا و قطع نموده موضع بهاس محل نزول اجلال گردید دور روز درین منزل مقام شد هر روز به شکار سواری دست
 داد در بست و ششم ربات جلال در حرکت آمد و ظاهر موضع کامل محل بعد از قطع دو کرده منزل و مقام شد بست و هفتم منصب بیع از
 ولد میرزا شاه رخ از اصل و اضافت هزار و پانصدی ذات و هفت صد و پنجاه سوار مقرر شد در بست و نهم کوچ شد و کرده سه پا و
 قطع نموده موضع لاسه که در نزدیکی پرگنه بوده است محل اقامت گشت این روز مطابق عید قربان بود فرمودم که لوازم آن بجای
 آورند از تاریخ برآمدن اجمیر تا آخر ماه مذکور که سوم آذر باشد شصت و هفت راس بیل گاو و دوا بود غیره و سی و هفت قطعه مرغابی
 و غیر آن شکار شده بود دوم دیماه از لاسه کوچ واقع شد سه کرده و ده جریب شکارکنان قطع نموده حوالی موضع کانه منزل و

مقام شد در چهارم کوچ واقع شده یک پاورفته موضع سوزمه منزل گردید در ششم چهار و نیم کرده قطع نموده در ظاهر موضع بر دروا
نزول واقع شد در هفتم که مقام بود پنجاه قطع مرغابی و چهارده تشقد لغ شکار گشت روز دیگر هم مقام دست داد درین روز بخت و شفت
قطع مرغابی صید گردید روز نهم کوچ واقع شد چهار کرده و نیم پادشکار کنان و صید انگلن به منزل خوش تال فرود آمد درین منزل
عرض داشت معتمد خان رسید که چون حوالی ولایت رانامحل نزول شاه خرم گردید با آنکه قرار داده این بود صیت و صلابت افواج قاهر
تزلزل در ارکان صبر و ثبات او انداخته در منزل او دسے پور که سرحد جاگیر او بوده ملازمت نمود و جمیع شرائط و آداب بندگی را
بجا آورده دقیقه فرو گذاشت نه کرد شاه خرم مراعات خاطر او نموده به خلعت چار قب و شمشیر مرصع و کپوه مرصع و اسب عراقی و
تزرکی و فیل او را خوشدل ساخته به غرت تمام مرخص ساخت و فرزندان و نزدیکان او را نیز به خلعت نواخت و از پیشکش او کپنج زنجیر
فیل و بست و بخت راس اسب و خواجچه پراز جو اسب مرصع آلات بود سه راس اسب گرفته تهر را با و باز داد و قرار یافت که پسرش کرن درین
یورش با هزار و پانصد سوار در رکاب با با خرم بوده باشد در دهم پسران راجه هاشم که از جاگیر و وطن خود آمده در حوالی رتختن پور ملازمت
نمودند و سه زنجیر فیل و سه راس اسب پیشکش کردند و هر یک فرآور حالت خود به منصب سرفرازی یافتند چون حوالی قلعه مذکور محل
نزول را بات جلال گشت بنایان را که در آن قلعه مقیم بودند چند سوار آزاد ساختیم درین منزل و در روز مقام افتاد و هر روز به شکار
سواری رویداد و سی و هشت قطعه مرغابی و تشقد لغ شکار شد و دوازدهم کوچ نموده بعد از قطع چهار کرده موضع کویله محل نزول گردید
در آنجا راه چهارده قطعه مرغابی و یک آهوشکار نمودم چهار دهم سه کرده و سه پاوراه قطع نموده حوالی موضع اکتوره منزل گشت
و یک راس نیله گاو و دو اندوه قطعه کردانک و غیره در آنجا راه شکار شد.

در همین تاریخ آغا فاضل که به نیابت اعتماد الدوله به حکومت لاهور معین است بخطاب فاضل خانی سر بلند گردید درین منزل دولت
هایون را برکنار تالاب ایستاده کرده بودند که نهایت صفاء و لطافت داشت بنا بر خوبی منزل و در روز مقام افتاد آخرای روز به شکار
مرغابی توجه نمودم پسر خرد مهابت خان بهره در نام درین منزل از قلعه رتختن پور که جاگیر پدر او است آمده ملازمت کرد و در زنجیر فیل آورده بود
هر دو داخل فیلان خاصه گردید صنفی پسر امانت خان را به خطاب خانی و اضافه منصب سرفراز ساخته بخشی و واقعه نویسی صوبه گجرات ساختم
بهفدیم چهار نیم کرده در نور دیده موضع لسیه محل اقامت گشت در روز مقام یک قطعه مرغابی و بست و سه دراج شکار شد چون شکار خان
بخت ناسازی که میان او و خان دوران روس داده بود پدر گاه طلب نموده بودم درین منزل عابد خان را بجای او به خدمت
بخشی گری و واقعه نویسی تعیین نموده شد و نوزدهم کوچ رویداد و دو کرده یک پاور نوشته حوالی موضع کوراکه برکنار آب فیل واقع است

محل نزول گردید بنا بر خوبی جاد و لطافت آب و هوا سه روز درین منزل توقف دست داد هر روز در کشتی سوار شده به شکار مرغابی و سیر گشت دریا به مذکور توجه واقع شد در میست و دوم کوچ افتاد و چهار و نیم کرده شکار انگنان قطع نموده موضع سلطانپور و چیله محل نزول اردو و طفر قرین گشت روز مقام بمیران صدر جهان پنج هزار روپیه داده ادرا بجا مقام او که بجایگزینش مقرب بود رخصت نمود و هزار روپیه دیگر به شیخ پیر محبت شد در میست و پنجم کوچ دست داد و نیم کرده شکار کنان قطع کرده موضع مانپور محل نزول گردید بنا بر ضابطه مقرب یک مقام و یک کوچ مقرر شد روز میست و ششم کوچ فرمودم چهار کرده و یک نیم پاوشکار کنان در نور دیده موضع اردو با منزل مقام گردید و در روز درین منزل توقف افتاد درین ماه دی چهار صد و شانزده قطعه جانور شکار شد و دویست در لاج و یک صد و نود و دو تشکله مرغ و یک قطعه سارس و بیست قطعه کرونک و یک صد و بیست و مرغابی و یک خرگوش و غره همین مطابق دوازدهم محرم ششده با محل در کشتیها شسته متوجه منزل پیش شدم یک گھڑی از روز مانده در حوالی موضع رویا بیر که محل اقامت بود رسیده شد چهار کرده و پانزده جریب راه قطع کرده شد و پنج قطعه دراج شکار کردم و همین ایام به بیست و یک کس از امرای تعینات دکن خلعت زمستانی بدست کیچکنه فرستاده شد و ده هزار روپیه مقرر گشت که از امرای مذکور به شکار نه خلعت بگیرد این منزل طراوت و لطافت تمام داشت روز سوم کوچ شد باز بدستور روز پیشین بر کشتی سوار شده بعد از قطع دو کرده و یک نیم پاوشکار موضع کاکهاداس محل نزول اردو طفر قرین گشت در آنجا که شکار کنان می آمد دراجی پریده در بونه افتاد پس از آنکه تفحص بسیار نموده شد یک از قراولان را امر کردم که اطراف آن بونه را قبل کرده دراج را بدست آورد و خود گذاره شدم درین اثنا دراجی دیگر برخاست آنرا باز گیرانیدم مقارن آن قراول آمد آن دراج آورده بنظر گذرانید فرمودم که باز را باین دراج سیر گردانیده آن دراج را که ما گیرانیده ایم چون جوانه است نگاهدارند تا رسیدن این حکم میر شکار این باز را بهین دراج سیر کرده بود بعد از ساعتی قراول معروض داشت که اگر دراج را نمی کشم می میرد فرمودم که اگر چنین باشد بکش چون تیغ بر حلقوم او نهاد باندک حرکتی از زیر تیغ خلاص نموده به پرواز درآمد بعد از آنکه از کشتی بر اسب سوار شدم ناگاه کنجشکی از آسب باد بر پیکان تیریکه از قراولان که در دست داشت در جلوسن میرفت خود را زد و در ساعت افتاده جان داد از نیزنگیهای زمانه حیرت و تعجب نمودم آنجا در لاج وقت نارسیده را حفظ نموده در اندک زمانی از سه مخاطره چنانش خلاص داد و اینجا کنجشک اجل رسیده را این چنین به پیکان تقدیر در نیجه هلاک اسیر گردانید -

اگر تیغ عالم به خنجر جاس
نبرد رگه تا نخوابد خدا

بامرای کابل نیز خلعت زمستانی بدست قراولان فرستاده شد بواسطه لطافت جاد و خوبی هوا درین منزل مقام افتاد درین روز

خبر فوت یاد علی خان میدانی از کابل رسید پسران او را به مناصب سرفراز ساختیم بر منصب راوت شکر حسب التماس ابراهیم خان
 غیر وزیر جنگ پانصدی ذات و هزار سوار افزوده شد ششم کوچ وقوع یافت و چهار کرده و یک نیم پا و از دره که به گهائی چاند مشهور است
 گذشته موضع محار محل نزول اردو سے اعلی گردید این دره بغایت سبز و خرم خوش درخت بنظر در آمد تا این منزل که انتهای ولایت
 صوبه اجمیر است هشتاد و چهار کرده راه قطع شد این منزل هم از منازل خوب بود و نور جهان یکم فرشته اینجا به بندوق زد که تا حال
 بان کلائے خوشترنگ دیده نشد بود فرمودم وزن نمودن و زده تولد پنج ماشه وزن در آمد موضع مذکور ابتدا سے ولایت مالوه است
 مالوه از اقلیم دویم است درازی این صوبه از پایان ولایت کر نه تا ولایت بانسواله دو بیست و چهل و پنج کرده میشود و پهنایش از
 برگزیده چندی بری تا برگزیده ربار دو بیست و سی کرده شرقی و دو ولایت ماند و شمالی قلعه نر در جنوبی ولایت بکلان غربی صوبه گجرات
 و اجمیر بسیار ولایت پر آب و خوش هوا است پنج دریا بغیر از نهرا و جویها و چشمهها در و جاری است گو داوری و سیماد کالی سند و
 نیرا و نربدا و هوایش باعتدال نزدیک است زمین این ولایت نسبت باطراف پاره بلند است در قصبه و عمار که از جاها سے مقرر
 مالوه است تاک در سالی دو مرتبه انگور میداد در اول حوت در ابتدا سے اسد اما در حوت انگور شیرین تر است کشاد ز و محترقه اش
 بے سلاح نمی باشند بیست و چهار کرده و در وقت لک دام جمع این ولایت است و در وقت کار نه هزار و سی صد و چند نفر سوار و چهار لک
 و هفتاد هزار و سی صد پیاده بایک صد و پنجاه فیل ازین ولایت بر می آیند ششم سه کرده و دو نیم پا و قطع نموده حوالی خبر آباد منزل و مقام گردید
 در انتهای راه چهارده قطعه در راج و سه قطعه که دانک شکار شد و سه کرده شکار کنان در نور دیده حوالی موضع سند عماره محل نزول
 گردید دریا زدهم که مقام بود آخری هاس روز به شکار سوار شده نیله گاوس را کشتیم دو از دهم بعد از قطع چهار کرده و یک پا و ظاهر موضع
 بچهار ری منزل گشت در همین روز رانا امر سنگه چند سبد انجیر فرستاده بود الحق که میوه خوش است و تا غایت من انجیر سبد باین لطافت
 ندیده بودم اما کمتر میتوان خورد در پیش خوردن مضرت دارد چهار دهم کوچ دست داد چهار کرده و یک نیم پا و قطع نموده موضع بلبل
 محل اقامت گردید روجه جانبا که از زمین ارا ن معتبر این حدود است و در انجیر فیل بیشکیش فرستاده بود از نظر گذشت در همین منزل
 خبر به بسیار از کار نیز که در نواحی سرات واقع است آوردند خان عالم هم پنجاه شتر فرستاده بود و مجلا باین فراوانی در سالها
 پیش نیادیده بودند در یک خوان چندین قسم میوه حاضر آوردند و خبر به کار نیز و خبر به بدخشان و کابل و انگور سمرقند و بدخشان و سیب
 سمرقند و کشمیر و کابل و جلال آباد که از توابع کابل است و انناس که از میوه هاس بنادر فرنگ است و در آگره بوته آن را نشانیده بودند
 هر سال چندین هزار در باغات آگره که متعلق بخالد شریفه است بر میداد و کوله که در شکل و اندام خود تر از نارنج است و چاشنی آن

به شیرینی مائل تر است و در صوبه بنگاله خوب میشود شکر این نعمت به کدام زبان او اتواند نمود و الدنبر گوایم را به میوه میل تمام بود به
 به خرپزه و انار و انگور چون در عهد دولت ایشان خرپزه کار نیز که فردا علی خرپزه و انار نیز که معروف و مشهور عالم است و انگور سمرقند
 به هندوستان نیاورده بودند هرگاه که آن میوه را بنظر درمی آید تا سفت تمام روی میدهد که کاش این میوه را در آن عهد و ایام
 می آید تا ادراک لذت آن میفرمودند در پانزدهم که روز مقام بود خرفوت میر علی دلد فریدون خان برلاس که از امر ازاده های
 معتبر این الاوش بودند شنیده شد روز شانزدهم کوچ دست داد چهار کرده و نیم پا و قطع نموده حوالی موضع گری محل نزول اردو
 فلک شکوه گردید در آشنای راه قراولان خبر آوردند که بر سر درین نواحی هست به قصد شکار او متوجه شستم و بیک بندوق کاردار
 تمام ساختم چون دلاوری شیر برقرار داده شده است خواستم که احتیاط درون او را ملاحظه نمایم بعد از بر آوردن ظاهر شد
 که بخلاف حیوانات دیگر که زهره آنها خارج جگر واقع است زهره شیر بر در درون جگر جا دارد بخاطر میرسد که دلاوری شیر بر این ممر خواهد بود
 شتر دهم بعد از قطع دو کرده و سه نیم پا و موضع امر یا منزل گشت در نوزدهم که مقام بود به قصد شکار سوار شدم بعد از قطع دو کرده موضع
 بنظر درآمد در غایت لطافت و نزاهت و قریب به صد درخت انبه در یک باغ مشاهده گشت که بآن گلخانه و سبزی و خرمی درخت انبه
 کم دیده شده بود در همین باغ درخت بری بنظر درآمد در غایت عظمت و گلخانه فرمودم که طول و عرض و بلندی آن را به گز در آورند
 بلندی آن از روی زمین تا سر شاخ هفتاد و چهار درع و در تنه آن چهل و چهار نیم درع و پهنای آن یک صد و هفتاد و پنج نیم
 گز در آمد چون غریب تمام داشت نوشته شد روز بیستم کوچ دست داد در آشنای راه نیله گا و به تفنگ زده شد روز بیست و یکم
 که مقام بود آخر های روز به قصد شکار سوار شده بعد از معاودت بخانه اعتماد الدوله بجهت جشن خواجه خضر که آنرا خضر میگویند
 آدم و تایک پیر شب در آنجا بسر برده به طعام میل نموده بدلتسرای همایون مراجعت اتفاق افتاد درین روز اعتماد الدوله را
 به نسبت محرمیت نواخته به قیامان حرم سرا غرت فرمودم که از روی پوشند و بدین عنایت والا در اسر بلند جاوید ساختم
 بیست دوم حکم کوچ شد و سه کرده و نیم پا و قطع نموده موضع بول گری محل اقامت گردید در آشنای راه دو نیله گا و شکار شد
 روز بیست و سوم تیر که مقام بود یک نیله گا و به بندوق زدم بیست و چهارم بعد از قطع پنج کرده ظاهر موضع قاسم کبیره منزل گشت
 در آشنای راه جانور سفیدی شکار شد که از عالم کوتاه پایه بود غایتا چهار شاخ داشت و دشاخ که به محاذی دنباله چشم او واقع بود
 و دانگشت بلندی داشت و دشاخ دیگر به فاصله چهار انگشت که بجانب قفا بود چهار انگشت بلندی داشت اهل هند این جانور
 را دو و صاریه گویند و مقرر است که نران چهار شاخ و ماده آن شاخ ندارد و خپین مذکور شد که نوع این آهوزهره نمیدارد چون

احساس درون او را ملاحظه کردند هر ظاهر شد و معلوم گردید که این سخن اصلی نداشته است روز بیست و پنجم که مقام بود آخر با سه روز
 به شکار سواری دست داد یک نیل ماده به بندوق زدیم مالچو برادرزاده قلیچ خان را که به منصب هزاری ذات و مقصد و پنجاه سوار سرفراز
 بود و در صوبه او ده جاگیر داشت دو هزاری ذات و دو هزار و بیست سوار ساخته به خطاب قلیچ خانی سر بلند گردانیده به صوبه نیگا که تعیین
 نمودم بیست و ششم کوچ واقع شد چهار کرده و سه پا و قطع مسافت نموده ده قاضیان که در نواحی او حین واقع است منزل شد
 درخت انبه بسیار درین منزل گل کرده بود دیره را بر کنار آبی استاده نموده جا به نشین ترتیب داده بودند به پاره و دله غرقین خان
 درین منزل به سیاست رسید این بے سعادت را بعد از فوت پدر نواخته قلعه و ولایت جالور را که جا و مقام پدران او بود با و
 مرحمت ساختیم چون خرد سال بود مادرش او را از بعضی قباچ منع میکرد آن رویا ازل و ابد با چند س از ملازمان خود شب
 به درون خانه و آمده ما و حقیقی خود را به دست خود می کشد این خبر به من رسید حکم فرمودم که او را حاضر ساخته بعد از آنکه
 گناه او به ثبوت رسید فرمودم که به بیاسار ساینند به درین منزل درخت خرما به نظر در آمد که اندام او و وضعیتش خیار
 غارت داشت اصل این درخت یک تنه دارد چون شمش گز بالا رفته و شاخ شده یک شاخ آن ده گز و شاخ دیگر نه گز و نیم
 فاصله میان هر دو شاخ چهار و نیم گز از زمین تا جا به که شاخ و برگ بر آمده از طرف یک شاخ کلان شانزده گز از طرف
 شاخ دیگر پانزده و نیم گز و از جا به که شاخ و برگ سبز شده تا سر درخت و نیم گز و دور آن دو نیم گز و یک پا و فرمودم
 که چو تره به بلندی سه گز بدور آن بنند در نهایت راستی و موزونی بود مصوران را گفتیم که در محاسن جهاگیری نامه
 شبیه آنرا بکشید بیست و هفتم کوچ شد و کرده و نیم پا و در نور دیده ظاهر موضع هند و ال نزول واقع گردید در آشنای راه یک نیل شکار
 شد بیست و هشتم دو کرده راه قطع نموده منزل کالیاده محل نزول گشت کالیاده عمارت است از بنا با به ناصر الدین بن سلطان
 غیاث الدین بن سلطان محمود خلجی که حاکم مالوه بود در ایام حکومت خود در حوالی او حین که از شهر با به مشهور معروف صوبه مالوه است
 ساخته بگویند که حرارت بر طبیعت او غالب گشته بود چنانچه در آب بسیر میزد این عمارت را در میان رودخانه بر آورده و آب این رود
 را تقسیم نموده جو به با ترتیب داده است و در اطراف و جوانب و بیرون و اندرون این عمارت آب مذکور در آورده و جو بهها به
 خرد و کلان مناسب جا و مقام سرانجام نموده بسیار نشین و فرح انگیز جایست و از عمارات و منازل مقرر هندوستان است پیش
 از آنکه این منزل محل نزول گردد معماران فرستاده فرمودم که آنجا را از سر نو صفادهند سه روز بجهت خوبی و لطافت درین منزل مقام شد
 شجاعت خان از جاگیر خود در همین جا آمده ملازمت کرد او حین از شهر با به قدیم است و از هفت معابد مقرر هندو یکی این شهر است

در راجه بکرماجیت که رصد افلاک و ستارگان در هندوستان انموده درین شهر ولایت می بوده از رصد او تا حال که هزار و سیست و شش
هجری و یازده سال از جلوس نست یکم هزار و شش صد و هفتاد و پنج سال گذشته و مدار استخراج منجمان هند برین رصد است این شهر
برکنار آب سپرد واقع است اعتقاد هندوان اینست که در ساله یکبار بے تعین وقت آب این دریا شیر می گردد در زمان دالند
بزرگوارم در وقتیکه شیخ ابوالفضل راجیت اصلاح احوال برادرش شاه مراد فرستاده بودند او از بلده مذکور عرض داشت نموده بود که جمعی
اکثیر از هندو مسلمان گواهی دادند که چند روز قبل ازین شبه این آب شیر شده بود چنانچه مردمی که در آن شب آب را از آن دریا برداشتند
بودند صلیح فطرت آنها بر شیر شده بود چون این سخن شهرت تمام داشت نوشته شد اما عقل من اصلا قبول نمیکند تحقیق این سخن را
اعلم عند الله تاریخ دوم اسفند از منزل گالیاده بر کشتی سوار شده متوجه منزل پیش شدم مگر نشینده بودم که سانسای متراضی
چند روپ نام که چندین سال است که نزدیک به محوره او حین در گوشه صحرا از آبادانی دور متوجه و مشغول پرستش معبود حقیقی است خواست
صحبت او بسیار داشتم و قتی که در دار الخلافت آگره بودم میخواستم که او را طلبیده به بنیم غایتاً ملاحظه تصدیق او کرده نه طلبیدم چون جوا
شهرند که برسدیم از کشتی برآمده نیم پا و کرده پیاده بیدان او متوجه گشتم جائیکه بودن خود اختیار نموده سوراخه است که میان پشته
کنده دروازه در آمد اول آن محرابی شکل افتاده به طول یک گز بعرض ده گره و فاصله ازین دروازه تا سوراخه که اصل نشین گاه
اوست دو گز و پنج گره طول و یازده گره و یک پا و عرض دارد و ارتفاع از زمین تا سقف یک گز سه گره و سوراخه که درون آن نشین
جاس در می آید طولش پنج و نیم گره و عرضش سه و نیم گره است شخص ضعیف جثه بصدتشولش بدرون آن تواند درآمد طول و عرض آن
سوراخ همین مقدار بوده باشد نه بویا که دارد نه فرش گاهه و نه مادران سوراخ تنگ و تیره می گذرانند در ایام زمستان و هوا
سرد بآنکه برهنه محض است و خبر پارچه لته که پیش و پس خود را پوشیده لباسی ندارد هرگز آتش هم نمی افروزد چنانچه ملاسه روم از
زبان درویشی بطعم در آورده

پوشش بار و زتاب آفتاب | شب نهال و لحات از ماهتاب |

در آئیکه نزدیک به محل بودن اوست هر روز دو بار رفته غسل میکند روز یکبار بدرون محوره او حین در می آید و بجز خانه سه نفر
برهنه که از جمله هفت نفر اختیار کرده است و صاحب زن و فرزند اند و اعتقاد درویشی و قناعت بانها دارد و در آمده پنج نفقه از خوردنی
که آنها بجهت خوردن خود ترتیب داده اند بطریق گداسی بر کف دست گرفته بے خائیدن فرو میبرد تا ذائقه ادراک لذت آن نکند
بشرطیکه درین سه خانه مصیبتی رونداوه باشد و ولادت واقع نگشته درین حایض درین خانه نباشد طریق زیست و زندگانی او برین

هیچ است که نوشته شد خواهان ملاقات مردم نیست لیکن چون شهرت تمام یافته مردم بدیدن او میروند خالی از دانش نیست علم
 بیدانت را که علم تصوف باشد خوب و زریده تاشش گهری با و صحبت داشتیم سخنان خوب مذکور ساخت چنانچه خجسته در من اثر کرد و او را
 هم صحبت من در افتاده و حالیکه والد بزرگوارم قلعه اسیر و ولایت خاندیس را فتح نموده متوجه دارالخلافه اگره بودند در همین جا و
 مقام او را دیده بودند و همیشه خوب یاد میکردند و انایان هند برای زیست و زندگی کافی طائفه بر همین که اشرف طوائف هند و اند چهار
 روش قرار داده اند و مدت عمر چهار قسم ساخته اند و این چهار طور را چهار اسرم میگویند در خانه بر همین پسرے که متولد میگردد تا مدت
 هفت سال که مدت طفولیت است او را بر همین نمی گویند و تکلیف بر او نیست بعد از آنکه به سن هشت سالگی رسید مجلسی را ترتیب
 داده بر همینان را جمع می سازند و رسی از گاه مویج که آنرا مویجی گویند به درازی دو گز و یک پاوی باشد دعا و افسونه بر آن خوانده
 و سه گره بنام سه تن از پاک نهادانی که بآنها اعتقاد دارند بر آن زده در میان اوی بندند و زنارے از ریمان خام تافته حائل دار
 بردوش راست اوی اندازند چوبے بدرازی یک گز و کسرے که بجهت محفوظ داشتن خود از آسیب موزیات و ظرفے از من بجهت
 خوردن آب بدست او داده او را به بر همین داناے می سپارند که تا دوازده سال در خانه او بسر برده بخواند بید که آنرا کتاب الهی
 اعتقاد دارند مشغول نماید و ازین روز باز او را بر همین میخوانند و درین مدت میباشد که مطلق گردد لذات جسمانی نگردد چون نیمه روز بگذرد
 بطریق گدائے بخانه بر همین دیگر رفته آنچه با و دهند نزد استاد آورده به رخصت او تناول نماید و از پوشش بغیر تنگی که پاسی که ستر عورت
 کند و سه گز که پاس دیگر که بردوش اندازد چیزے دیگر اختیار نماید این حالت را بر همین چرخ گویند یعنی مشغولے به کتاب الهی بعد از
 گذشتن مدت مذکور به رخصت او استاد و پدر که خدا شود درین وقت او را رخصت است که از جمیع لذات حواس پنجگانه خود را بهر مند
 گرداند تا وقتیکه او را فرزندے بهم رسد که سنش به شانزده سالگی رسیده باشد و اگر او را فرزند نشود تا سن چهل و هشت سالگی در بیا
 تعلق بسر برد این ایام را اگر هست خوانند یعنی صاحب منزل انگاه از خویشان و اقربا و بیگانه و آشنا جدائی گزیده و اسباب عیش
 و عشرت را فرومشته از تعلق آباد کثرت به مقام تنهایی نقل نموده در خجل بسر برد و این حالت را مان پرست نامند یعنی سکونت خجل
 و چون مقرر بنود است که هیچ عمل خیر از اهل تعلق بے شرکت و حضور زن که او را نیمه مرد گفته اند تمام نمی شود و هنوز بعضے اعمال عبادت
 او را در پیش است زن را همراه به خجل برود و اگر او حامله باشد رفتن را موقوف دارد تا وقتیکه بزاید و سن بچه به پنج سالگی رسد انگاه
 فرزند را به پسر کلان یا دیگر خویشان سپرده غریمت خود را به فعل آورد و همچنین اگر زن حایضه باشد توقف نماید تا وقتیکه پاک گردد
 بعد ازین با و مباشرت نماید و خود را به ملاقات او آلوده نه سازد و شبها قطعے در میان آلت نهاده خواب کند تا دوازده سال

درین مقام بسر برد و خورش او از نباتات باشد که در صحرا و جنگلها خود رسته باشد و زنا را با خود میدارد و عبادت آتش بجای آورد و اوقات را به گرفتن ناخن و مو و اصلاح ریش و بردن صنایع نمی سازد چون این مدت بروشی که مذکور گشت بانتهارسانند دیگر باره بخانه خود بیاید و زن را با فرزندان و برادران و خویشان او سفارش نموده خود بملازمت مرشد کامل رفته هر چه باو باشد از زنا و مو و سر و غیره در حضور او در آتش انداخته بسوزد و بگوید هر تعلقی که داشتم حتی که ریاضت و عبادت و اختیار از دل خود بیرون کردم و راه خواطر را بر دل به بند و در مراقبه حق همیشه مشغول باشد و هیچ چیز را بغیر از موجود حقیقی صاحب وجود نداند و اگر سخن از علم کند علم میدانت باشد که حاصل آنرا با باغانی درین بیت به نظم در آورده :

یک چراغ است درین خانه که از بر توان
هر طرف می نگرم آنجمنی ساخته اند

و این حالت را سر پ بیاس گویند یعنی همه گذشتن و صاحب این مقام را سر پ بیاسی نامند بعد از ملاقات جد و پ بر فیل سوار شده از میان مموره او جین گذشتم و موازی سه هزار و پانصد و پیه زر زرنگی در گذشتن بردست راست و چپ خود افشاند و یک کروه و سه پا و قطع نموده بطاهر داؤ و کپیر که محل نزول اردو و طفر قرین بود فرود آمدم در روز سوم که روز مقام بود بنا بر اشتیاق محبت جد و پ بعد از نیم روز بیدن او متوجه گشتم و داشش گفتمی به ملاقات او سرور خاطر بودم درین روز هم سخنان خوب مذکور گشت قریب به شام داخل دولت سرا و خاص گشتم روز چهارم سه کروه و یک پا و نور دیده شد حوالی موضع جراد در باغ پرایه نزول اجلال گشت این منزل هم بغایت خوش و خورم و پر درخت جا بود در ششم کوچ واقع شد بعد از قطع مسافت چهار کروه و سه پا و بر کنار تال دیبال پور بهر نزول افتاد بنا بر خوبی جا و مقام و لطافت تال درین منزل چهار روز مقام نموده شد و آخر با هر روز بر کشتی سوار شده به شکار مرغابی و دیگر جانوران آبی مشغولی می نمودم درین منزل انگور فخری از احمد نگر آورده بودند اگر چه در بزرگی با انگور فخری کابل نمی رسید اما در لطافت از آن بیچ کمی نداشت منصب بدیع الزمان و له میرزا شاه رخ بالتماس فرزند بابا خرم هزار و پانصدی ذات و هزار سوار مفر گشت یازدهم کوچ نمودم بعد از قطع سه کروه و یک پا و حوالی برگنه دولت آباد محل افتاد که دید در دوازدهم که مقام بود به قصد شکار سواری دست داد در موضع شیخ پور از مصافقات برگنه مذکور درخت بری بنظر در آمد در غایت بزرگی و تنادری دور تنه آن بنزده گز و نیم و بلندی از پنج تا سر شاخ یک صد و بیست و بیست درع و یک پا و اطراف شاخها که از تنه جدا شده سایه گستر گردیده است دو بیست و سه درع و نیم و شاخه که بیست و دندان فیل بران ظاهر ساخته اند چهل گز درازی آن است در وقتیکه حضرت والد بزرگوارم از اینجا میگذشته اند سه کزه و سه پا و بالا از تنه بیخه که سر زمین نهاده بیخه خود را بطریق نشانه بر آنجا نهاده اند

من بر شلخ بیخ دیگر هشت گز بالا فرمودم که پنجه مرا نیز نقش کنند و بجهت آنکه بمرور زمان این نقش فرسوده نگردد صورت هر دو پنجه را بر سنگ مرمر
نگار نموده بر همان تنه درخت نصب سازند و فرمودم که بر اطراف آن درخت چوبه تیره به صفات ترتیب دهند چون در ایام شاهزادگی به میر
ضیاء الدین قزوینی که از سادات سیفی است و در زمان دولت من به خطاب مصطفی خانی سرفرازی یافته و عده نموده بودم که برکنه
مالده را که از پرگنات مشهور و به بنگاله است بطریق التعماد و فرزند آن او مرحمت نمایم درین منزل این عطیه عظمی در شان او از قوه آل ممنا
به فعل آمد در سیزدهم کیم واقع شد از منزل مذکور به قصد سیر و شکار با بعضی از محکما و چندی از نزدیکان و خدمتگاران از اردو
جدا شده به موضع حاصل پور متوجه گشتم و اردو در حوالی بالچه فرود آمد و مادر موضع ساکنان منزل فرمودیم از خوبی و لطافت این موضع
چه نویسد درخت انبه بسیار و زمین با سرسبز و خرم مجلا درین منزل بنا بر سبزی و خرمی جاسه روز مقام شد و این موضع از تغیر
کیشو مارو به کمال خان قراول مرحمت نمودم و حکم شد که بعد ازین موضع مذکور را کمال پور میگفته باشند در همین منزل شب شلور
واقع شد جوگی بسیار جمع آمده بودند و از من این شب به فعل آمد و بادانایان این طائفه صحبتها داشته شد درین روزها سه نیله گاوشکار
نمودم خبر گشته شدن راجه مان در پنجارسید و او را به سردار لکری که بر سر قلعه کانگره تعیین بود معین ساخته بودم چون به لاهور
میرسد می شنود که سنگرام که یک از زمینداران کوستان پنجاب است بر سر جای مقام او آمده بعضی از ولایات او را به تصرف در آورد
است دفع او اولی دانسته بر سر او متوجه میشوید چون سنگرام مذکور را قوت مقاومت با او نمود ولایات متصرف شده را میگذازد و
به کوه های صعب و محکمهای شکل پناه میبرد و راجه مان سر در پی او نهاده بهمان محکمهای می آید و از غایت غرور و ملاحظه پیش و پس
در آمد و برآمد خود نا کرده به اندک جماعتی خود را با و میرساند سنگرام چون می بیند که جاسه گریز محمل بدر روند از دقتنهای این بیت

وقت ضرورت چو نماند گریز | دست بگیرد شمشیر تنیر

در مقام مقاتله و مدافعه درمی آید به حسب تقدیر سنگ به راجه مان میرسد و جان بجان آفرین می سپرد و شکست بر مردم اومی افتد
و جمع کثیره کشته میشوند بقیه مردم زخمی اسب و بران انداخته بعد تشویش نیچانے برمی آورند و بقدیم از ساک پور کوچ نموده
بعد از قطع سه کوه به موضع حاصل پور رسیدم در آشنای راه یک نیله گاوشکار شد موضع مذکور از جا های مقرر معین صوبه مالوه
است انگور افرادان و درخت انبه بیرون از حساب و شمار دارد آنها را روان بر اطراف آن جاری دقتی رسیدم که انگور آن
به خلاف موسم انگور ولایت رسیده بود به آن ارزانی و فراوانی که ادنی پا چینی آن مقدار که خواهد و میسر باشد بخرد و خنکاش گل کرده
بود و قطعه قطعه برنگاه گوناگون بنظر درمی آمد مجلا باین لطافت دیهی کم پیدا شد سه روز دیگر درین موضع مقام افتاد سه نیله گاوشکار

انداخته شد در بست و یکم از حاصل پور بدو کوچ بار دوس بزرگ داخل گشتم در آشنای راه یک نیله شکار شد روز یکشنبه بست دوم
از حوالی لعابچه کوچ کرده تالی که در پایان قلعه ماند و واقع بود محل نزول گشت درین روز قراولان خبر آوردند که شیر را درین سه کوه
در قبل داریم با آنکه روز یکشنبه بود و درین دور که روز مذکور پنجشنبه بوده باشد به شکار بند و قی متوجه نمی شوم بخاطر رسید که چون از
جانوران موزی ست دفع باید کرد متوجه شدم چون بجای مقام اورسیدم در سایه درختی نشسته بود از بالا فیل دهن اورا که
نیم باز بود در نظر داشته بند و قی را کشاد دادم به حسب اتفاق بدرون دهن او در آمده در کله و مغز او جا کرد و همین یک بند و قی
کار او را تمام ساختم بعد از آن جمعی که همراه بودند هر چند تفحص نمودند که محل زخم را بیان نداشتند یافت چه بحسب ظاهر بر هیچیک
از اعضا او علامت زخم بند و قی نبود آخر الامر فرمودم که دهن او را ملاحظه نمایند بعد از آن ظاهر شد که گوی بدهن او رسیده بود
و بدین زخم از پا در آمده گرگ نرس میرزا رستم شکار کرده بود و در میخواست که ملاحظه نمایم که زهره او بطریق زهره شیر در درون جلگه
واقع است یا مانند جانوران دیگر در درون جلگه دارد بعد از تفحص ظاهر شد که زهره او هم در درون جلگه میباشد روز دوشنبه
بست و سوم یک پیر گذشته به طالع سعد ساعت فرخ به مبارکی بر فیل سوار شده به قلعه ماند و متوجه گشتم یک پیر و سه گهری از
روز مذکور گذشته داخل منازل که جهت نزول اجلال ترتیب داده بودند شدم یک هزار و پانصد روپیه در راه افشاندیم از اجیر
تا ماند و یک صد و پنجاه و نه کرده بود در عرض چهار ماه و در زمره چهل و شش کوچ و هفتاد و هشت مقام نور دیده آمد درین چهل و
شش کوچ منازل به حسب اتفاق در جاهای دلکش برکنار تالابها یا جوهای دهنرهای عظیم که پر درختها و سنبلها و خشکاشزارها
گل کرده داشت واقع میگشت در روزی که گذشت که در مقام و کوچ شکار نه شده باشد تمام راه بر اسب و فیل سوار سیرکنان
و شکار افکنان می آمدیم و شقت سفر اصلا ظاهر نشد گویا که از باغی به باغی نقل می افتاد درین شکارها آصف خان و میرزا رستم
و میر میران و انیرا و هدایت الله و راجه سارنگ دیو و سید کاسو و خواص خان همیشه در جلوس حاضر می بودند چون پیش از آنکه
رایات جلال متوجه این حدود گردیدند عبد الکریم معمور را که بجهت تعمیر عمارات حکام سابق در ماند و فرستاده بودم مشارالیه در مدتی
که رایات اقبال در اجیر نزول داشت بعضی از عمارات قدیم که قابل تعمیر بود مرمت نموده بعضی جاها را مجدداً احداث نمود
مجملاً منزله ترتیب داده که تا غایت در هیچ جا بدان نراست و لطافت عمارت معلوم نیست که با تمام رسیده باشد قریب سه لک
روپیه که دو هزار تومان ولایت بوده باشد صرف آن شده بایستی که این عمارت رفیع در شهرهای رفیع که قابلیت نزول اجلال
میداشت واقع می بود این قلعه بر بالای کوهی واقع است دور آن ده کرده به مساحت در آمده در ایام برسات جانی

به خوش هوای و لطافت این قلعه نمی باشد شبها در قلب الاسد بمرتبه میزد میشد که بے لحاظ نمی توان گذرانید و روزها احتیاج
 بباد زن نمی شود گویند که پیش از زمان راجه بکر یا جیت راجه بود بجه سنگه دیو نام در زمان او شخصی بجهت آوردن گاه به صحرا برآید و
 در آنجا درویدن داسی که در دست داشت بزرگ طلا ظاهر گشت و او داس خود را چون متغیر دید نزد دادن نام آهنگر آورد
 که اصلاح آن نماید آهنگر دانست که این داس طلا شده قبل ازین شنیده بود که درین دیار سنگ پارس که به ملاقات آن آهمن دس
 طلا میگردیدست در ساعت آن گاه را همراه گرفته بد آن جا و مقام آمد و آن سنگ را بدست آورد بعد از آن این گوهر بے بها
 بنظر راجه وقت گذرانید راجه بوسیله این سنگ زر را حاصل نموده پاره ازان صرفت عمارات این قلعه نموده در عرض دوازده سال
 با تمام رسانید و به خواستش آن آهنگر بیشتر سنگها که در دیوار این قلعه تعبیه نموده اند بهیئت سند ان تراشیده فرموده که بکار بردند در آخر
 عمر که دل از دنیا برگرفته بود بر ساحل دریای نرمد که از معابد مقرر بنمود است مجلسی ترتیب داد و بر همان را حاضر ساخته بزرگ لطفها
 و شفقتها از نقد و جنس نمود چون نوبت برهنه که نسبت قدیم باو داشت رسید این سنگ را بدست او داد و از نا شناسانی خوشگین شده
 آن گوهر بے بها را در آب انداخت بعد از آنکه بر حقیقت او مطلع گشت به حسرت جاوید گرفتار آمد هر چند تفحص نمود اثری از آن ظاهر
 نه گشت این مقامات کتابی نیست از زبان شنیده شد اما این حکایت را اصلا عقل من قبول نمی کند و در پیش من یتالی می نماید
 ماند و سرکاریست از سرکارهای مقرر صوبه مالوه یک کرور دسی دنه لک دادم جمع اوست مدتها تختگاه سلاطین این دیار بود عمارات
 و اثرهای سلاطین قدیم بسیار در او بر پا و برجاست و تا حال نقصانی بد آنجا راه نیافته در بستی و چهارم به قصد سیر عمارات سلاطین
 سابق سوار شدم اول به مسجد جامع که از بناهای سلطان هوتنگ غوریست در آمدم بغایت عمارات عالی بنظر درآمد تمام از سنگ تراشیده
 ساخته اند و با آنکه یک صد و هشتاد سال از زمان ساختن آن گذشته چنان مشاهده می شود که گویا امروز بنا و دست از عمارت
 آن کشیده است بعد از آن به عمارت مقبره حکام خلجیه در آمدم که قبر و سیاه ازل و ابدا نصیر الدین ابن سلطان غیاث الدین
 نیز در آن جا واقع بود چون مشهور است که آن بے سعادت به قتل پدر خود سلطان غیاث الدین که در سن هشتاد سالگی
 بوده اقدام نموده و مرتبه زهر داد و او به زهر مرده که در بازو داشت دفع آن نمود در مرتبه سوم کاسه شرابی به زهر آمیخته
 به دست خود به پدر داد که این را می باید نوشید پدر چون اهتمام او درین کار فهمید اول زهر مره از بازو خود باز کرده
 پیش او انداخت و رو به عجز و نیاز مندی بدر گاه خانی بے نیاز آورده بر زبان راند که خداوند اعم من به هشتاد سال رسیده
 و این مدت را بدولت و کرامتی گذرانیدم چنانچه هیچ بادشاهی را بمرگز گشته و اکنون که زمان باز پسین من است امید دارم

کہ نصیر را بہ خون من نہ گیری و موت مرا با جل مقدر حساب نموده باز خواست آن نہ نمائی بعد از ادا سے این کلمات این کا سہ شربت برہر
آمیختہ را لا جرعه در کشید و جان بجان آفرین سپرد مقصود او از ذکر این مقدمہ آن بود کہ ایام دولت را بہ عیش و عشرت گذرانیدہ ام کہ
ہیچیک از سلاطین را بمر نہ گشتہ است کہ چون در سن چہل و ہشت سالگی باد رنگ حکومت نشست بجرمان دزد بکان خود اظہار نمود
کہ در خدمت پدر بزرگوار خود مدت سی سال است کہ لشکر کشی نمودہ در لوازم تردد سپاہگیری تقصیر سے نہ کردہ الحال کہ نوبت دولت
بمن رسید ارادہ ملک گیری نمودم و میخواہم کہ بقیہ عمر را بہ عیش و عشرت بگذارم میگویند کہ پانزدہ ہزار زن در محل خود جمع نمودہ
شہر سے ازین طائفہ ترتیب دادہ مشتمل بر جمیع طوائف از اقسام و اصناف پیشہ کار و حاکم و قاضی و کوتوال و انچہ بخت نظام شہر
در کار است از زنان تعیین نمودہ بود و ہر جا خبر کنیز سے صاحب جمال شنیدی تا بدست نیاد ردی از پانہ نشستہ اقسام صنائع و علوم
بہ کنیزان آموخت و بہ شکار میل بسیار داشت آہو خانہ ساختہ بود و در انجا اصناف جانوران جمع آوردہ اکثر اوقات با زنان در ان
آہو خانہ شکار میکرد و مجلا در مدت سی و دو سال زمان حکومت خود چنانچہ قرار دادہ بود بر سرچ غنیمی سواری نکرد و این مدت را بفرغت
و آسودگی و عشرت گذرانید و بچنین سچکس بر سر ملک او نیامد بزرگانہا است کہ چون شیر خان افغان در ایام حکومت و سلطنت خود
با وجود جوان طبعی بر سر قبر نصیر الدین رسید بخت بہمن عمل شینغ بہ جمعی کہ با و ہمراہ بودند فرمود کہ چو بہا بر سر قبر او زد من نیز چون بہ قبر
او رسیدم لگدی چند بر گور او زدہ بہ بندہ ہا کہ در ملازمت بودند فرمودم تا قبر او را لگد کار سے نمودند چون خاطر را بدین نسل نشد گفتم کہ
گور او را شگافتہ اجزائے ناپاک او را با آتش اندازند باز بخاطر رسید کہ چون آتش نورست از نورانی جفت ست کہ بہ سوختن جسد
کشفت او آن جوہر لطیف آلودہ گردد و نیز مباد کہ ازین سوختن در نشاء دیگر تخفیفی در عذاب او رود فرمودم کہ استخوانہا سے فرسودہ
او را با اجزائے خاک شدہ در دریا سے نبرد انداختند چون در ایام حیات بواسطہ حرارتی کہ در طبیعت او غالب بود ہمیشہ در آب
بسر میرد چنانچہ مشہورست کہ در حالت مستی یکبار خود را در یکی از حوضہا سے کالیادہ کہ عمق تمام داشت انداخت چند سے از خدنگار
محل سنی نمودہ موی او را بدست در آوردند و از آب بیرون کشیدند بعد از انکہ بہ ہوش آمدند کہ رساختند کہ چنین امر سے واقع شد
از شنیدن این مقدمہ کہ مو سے سر او را کشیدہ بر آوردند بسیار غضبناک گشتہ فرمود کہ دست آن خدنگار را بریدند بار دیگر کہ این قسم
حالتی دست داد سچکس بہ بر آوردن او جرات نکرد و از آب غوطہ خوردہ جان داد بحسب اتفاق بعد از گذشتن یک عدد دہ سال
از فوت او این مقدمہ بوقوع آمد کہ اجزائے فرسودہ او ہم تاب پوست در بیست و ہشتم عبد الکرم را بہ جلد و سے عمارات ماند کہ
بہ حسن سعی و اہتمام او با تمام رسیدہ بود بہ منصب ہشت صدی ذات و چہار صد سوار از اصل و اضافہ سرفراز ساختہ بختاب معزز

بلند نام گردانیدم در همان تاریخ که ریات جلال به قلعه ماند و در آمد فرزند بلند اقبال سلطان خرم با عساگر منصوره به شهر برهان پور که حاکم
 نشین ولایت خانایس است داخل میشود بعد از چند روز عزرائض افضل خان و راسه رایان که در وقت برآمدن اجمیر فرزند مشارالیه
 آنها را به همراهی ایلچی عادل خان مرخص ساخته بود میرسد مشعر بر آنکه چون خبر آمدن مایان به عادل خان رسید هفت کرده باستقبال
 فرمان و نشان شاهزاده بلند اقبال برآمده در لوازم تسلیم و سجده و آداب که معمول در گاه است سر موئی فرد گذاشت نه نموده دهمین
 ملاقات اظهار دو تنخواهی بیش از پیش نموده تعهد کرد که ولایاتیکه از تصرف اولیای دولت قاهره برآمده مجموع را از عنبر تیره بخت استخراج
 نموده بمصرف بند هاسه بادشاهی باز گذارد و تقبل نمود که پیشکش لائق به همراهی ایلچیان به غرت تمام روانه درگاه سازد بعد از ذکر این
 مقدمات ایلچیان را به غرت تمام بجا و مقامی که بحسب آنها ترتیب یافته بود فرود می آوردند در همان روز کس به عنبر فرستاده مقدما تیکه با و اعلام
 می بایست نمود پیغام میداد این اخبار از عزرائض افضل خان و راسه رایان به مسامع جلال رسید از اجمیر تا روز دوشنبه بست و سوم
 ماه مذکور در مدت چهار ماه و قلاوه شیر و بست و بست راسه نیله گادوش راسه چیل و شصت راسه آهوه و بست و سه خرگوش و دوا
 و یکم از دو لیست قطعه مرغابی و سایر جانوران شکار شده بود درین شها حکایت شکارها به ایام پیش و شوق خواهشی که خاطر را بدین
 شغل بود با ستادها به پای سریر خلافت مصیر نقل می نمودم بخاطر رسید که آیا شماره شکار که از ابتدا به سن نمیر تا حال واقع شده است
 توان آورد بنا برین مقدمه بواقع نویسان و مشرفان شکار و قراولان عمله و فعله این خدمت افز نمودم که در صد تحقیق شده آنچه از هر جنس
 جانور شکار شده مجموعه را فراهم آورده به سن بشنوا نند ظاهر شد که از ابتدا به سن دوازده سالگی که نه نمصد و هشتاد و هشت سال هجری
 لغایت آخر همین سال که یازدهم سال است از جلوس همایون و سن من به پنجاه سال قمری رسیده بست و هشت هزار و پانصد و سی و دو شکار
 در حضور واقع شده ازین جمله هفده هزار و یک صد و شصت و هفت جانور بدست خود به بندوق و غیره برین موجب شکار نموده ام جانوران
 چرند سه هزار و دو لیست و سه از قلاوه و راس و غیره شیر هشتاد و شش قلاوه و خر و حصیه و روباه و اود بلا و و کفتار و نه قلاوه نیله گاد و شصت
 و هشتاد و نه راس ماکه از عالم گوزنست غایتا در بزرگی و کلانے برابر نیله گاد و میشود سی و پنج راس آهوه و نرداده و چکاره و چیل و بزکوهی
 و غیره یک هزار و شش صد و هفتاد و راس و قوچ و آهوه و سرخه و لیست و پانزده راس گرگ شصت و چهار راس گاد و میش صحرائی سی و شش
 راس خوک و در راس زنگ بست و شش راس قوچ کوهی بست و در راس از علی سی و دو راس گوزن و شش راس خرگوش بست و سه
 راس جانوران پرند سیزده هزار و نه صد و شصت و چهار کیو ترده هزار و سی صد و چهل و هشت قطعه لکڑ و جگر سه قطعه عقاب و دو دست
 قلیواج بست و سه قطعه چغند سی و نه قطعه قوطان دوازده قطعه موش و پنج قطعه کنجشک چیل و یک قطعه فاخته بست و پنج قطعه بوم

سی قطعه مرغابی و قاز و کاروانک و غیره یک صد و پنجاه قطعه زراغ سه هزار و دویست و هفتاد و شش قطعه جانور آبی مگر کبک که نهنگ از آن
تغییر توان نموده عدد *

جشن دوازدهمین نوروز از جلوس همایون

یک گهری از روز و شنبه سیم ماه مذکور مطابق دوازدهم ربیع الاول ۱۲۶۶ مآذ حضرت نیر اعظم از برج حوت به عشرت سرا
حل که خانه شرف و سعادت اوست انتقال فرمودند در همین وقت نوحیل که ساعت سعد بود بر تخت جلوس نمودم بدستور سابق معتد
فرموده بودم که دیوانخانه خاص و عام را در آئینه نقیسه گرفته آئین بندی نمایند با وجودیکه اکثر اماراد اعیان دولت در خدمت فرزند خرم
بودند مجلس ترتیب یافته که از سنوات سابق هیچ کمی نداشت پیشکش روز سه شنبه به آئند خان مرحمت نمودم در همین روز که غره فروردین
سنه دوازده است عرضداشت شاه خرم رسید مضمون آنکه جشن نوروزی بدستور سالها به گذشته ترتیب یافت اما چون ایام سفر
و یساق در میان ست پیشکش همه ساله به بند با معاف شود این معنی بغایت مستحسن افتاد فرزند دلبر را بدعاای خیر مندی یاد آورده
از درگاه آئین خیریت دارین بخت او مسالت نمودم و حکم کردم که درین نوروز هیچکس پیشکش نگذارد بواسطه افساد تنباکو که در اکثر موا
و طبیعتا مقرر است فرموده بودم که هیچکس توجه به کشیدن آن ننهد و در ارم شاه عباس نیز بفرمان مطلع گشته در ایران میفرمایند
که هیچکس ترکیب کشیدن آن نکرده چون خان عالم به مداومت کشیدن تنباکو به اختیار بود در اکثر اوقات بدین امر قیام و اقدام می نمود
یا دگار علی سلطان ایچی دارای ایران انیمعنی را به شاه عباس عرض مینماید که خان عالم یک لحظه به تنباکو نمی تواند بود جواب عرضداشت
او این بیت مرقوم می سازد *

رسول یار میخواید کند اظهار تنباکو	من از شمع و فاردشن کنم بازار تنباکو
-----------------------------------	-------------------------------------

خان عالم نیز در جواب بیتی گفته فرستاده است

من بیچاره عاجز بودم از اظهار تنباکو	از لطف شاه عادل گرم شد بازار تنباکو
-------------------------------------	-------------------------------------

در سوم ماه مذکور حسین بیگ دیوان بنگاله سعادت آستان بوسی دریافته دوازده زنجیر فیل و دو ماده پیشکش گذارند طاهر بخشی بنگاله
که مخاطب و معاتب به بعضی تفصیلات بود سعادت کورنش دریافته فیلان او که بست و یک زنجیر بود از نظر شرف گذشت دوازده زنجیر
پسند افتاده تنه را با و مرحمت نمودم درین روز مجلس شراب ترتیب داده با کثر بند های که در ملازمت بودند شراب مرحمت نموده همه را مست

باده اخلاص ساختم در چهارم قراولان خبر رسانیدند که سبزی در حوالی سکر تالاب که درون قلعه از عمارات مقرر حکام مالوه است قبل
 داریم همان لحظه سوار شده متوجه آن شکار گشته آن سبزی که در ظاهر گشت بر احدیان و جماعه که در جلو بودند حمله آورده گشته ده دوازده
 نفر را مجروح و زخمی ساخت آخر الامر به سه سبزی باقی کار او ساخته شرا و از بند های خدا دور ساختیم در هشتم منصب میر میران
 که هزاری ذات و چهار صد سوار و هزار و پانصدی ذات و پانصد سوار مقرر گشت در نهم حسب الائمه اس فرزند خرم بر منصب
 خان جهان هزاری ذات و سوار افزوده شد که شش هزاری ذات و سوار بوده باشد و یعقوب خان که به هزار و پانصدی ذات
 و هزار سوار سرفراز بوده در دهم سبزی و یک هزار و پانصد سوار سربلند گردید بر منصب بهلول خان بیانه پانصدی ذات و سی صد
 سوار افزوده شد که هزار و پانصدی ذات و هزار سوار بوده باشد و منصب میرزا شرف الدین حسین کاشغری که در صوبه دکن
 ترددات مردانه از او و پسرا و بوقوع آمده بود از اصل و اضافه پانصدی ذات و هزار سوار مقرر گشت در دهم
 ماه مذکور مطابق بستی و دوم ربیع الاول سه هزار و بستی و شش وزن قمری منعقد گشت درین روز دو راس اسب عراقی
 از طویل خاصه و غفلت بفرزند خرم مرحمت نموده مصحوب بهرام بیگ فرستاده شد هزار سوار بر منصب اعتبار خان افزودم
 که به پنجمی ذات و سه هزار سوار سرفراز باشد و یازدهم حسین بیگ تبریزی که دارای ایران او را نزد حاکم گلکنده بطریق رسالت فرستاده بودند چون بواسطه
 نزاع قزلباشان با قزلباشان راه بر میسر و دود با ایچی حاکم گلکنده ملازمت نمود و دو راس اسب و چند نفور پارچه دکن و کجرات پیشکش او گذشت و درین
 تاریخ اسب عراقی از طویل خاصه به خان جهان مرگشته نموده شد و یازدهم هزاری ذات بر منصب میرزا راجه باوشنگه افزوده شد که پنج هزاری ذات
 و سه هزار سوار بوده باشد در هفتم پانصد سوار دیگر بر منصب میرزا ششم افزوده پنجمی ذات و یک هزار سوار کردم و منصب صادق خان
 هزار و پانصدی ذات و هفت صد سوار از اصل و اضافه مقرر گشت و ارادت خان به منصب هزار و پانصدی و شش صد سوار بهمین
 دستور سرفراز گردید بر منصب انبرای پانصدی و یک صد سوار افزوده گشت که هزار و پانصدی ذات و پانصد سوار بوده باشد سه
 گطری از روز شنبه نوزدهم مانده آغاز شرف شد و در همین وقت مجدداً جلوس نمودم از گرفتاران لشکر غیر مقهور که سی و دو نفر بودند و در
 جنگ شهنواز خان و شکست آن بد انحریدست ادلیای دولت قاهره افتاده بودند یکی را به اعتقاد خان سپرده بودم محافظانیکه
 بجهت حفظ او معین بودند غفلت و زریده او را میگریزاند این معنی بر خاطر من بسیار گر آن آمد اعتقاد خان را در مدت سه ماه از کورنش
 منع نموده بودم چون مجبوس مذکور بے نام و نشان بود هر چند تردد نمودند بدست در نیامد آخر الامر فرمودم که سردار آن جماعه را که در
 محافظت او غفلت نموده بودند بسیار است رسانیدند اعتقاد خان درین روز حسب الائمه اس فرزند خرم سعادت کورنش

در یافت چون مدتی بود که احوال بنگاله و سلوک قاسم خان خوب شنیده نمی شد بخاطر رسید که ابراهیم خان فتح جنگ را که مهابت
صوبه بهار را یک گونه صورتی داده کان الماس را که تبصره و عمل بندهای درگاه در آورده است به صوبه بنگاله فرستاده جهانگیری
را که در صوبه آله آباد جاگیر دارد بجای او به بهار روانه سازم و قاسم خان را بدرگاه طلب دارم در همین ساعت در روز تبرک
حکم شد که درین باب فرامین مطاعه بقلم در آورند و سزا دلان تعیین شوند که جهانگیری قلی خان را به بهار برده ابراهیم خان فتح جنگ را
روانه بنگاله سازند و سکندر جوهری را نواخته بهزاری ذات دسی هدیه سوار سرفراز ساختم و در بیت و یکم محمد رضا ایلی دارائی ایران
را از خدمت نمودم شصت هزار در ب که سی هزار روپیه بوده باشد با خلعت با و مرحمت شد در برابر یاد بودی که برادرم شاه عباس
بجست من فرستاده بود تحفه چند از قسم مرصع آلاتی که دنیا داران دکن فرستاده بودند با دیگر پارچه و نفایس بر خنس و هر قسم که تحفگی را
شایان بود موازی یک لک روپیه همراه ایلی ندکور روانه ساختم از آنجمله پیاله بلوری بود که چلی از عراق فرستاده بود آن پیاله را شاه
ویده بودند به ایلی گفته باشند که اگر درین پیاله برادرم شراب نوشیده بجست من بفرستند شفقت تمام خواهد بود چون ایلی آئینی را
اظهار نمود در حضور او چند مرتبه ازین پیاله شراب خورده فرمودم که سرپوش در کابی بجست آن تیار ساختند و داخل سوغاتا نموده
فرستادم سرپوش مینا کاری بود به فشیان عطار در قم فرمودم که جواب کتابت که آورده بود بر وجه ثواب مرقوم سازند در بیت دوم
قراولان خبر شیر آوردند همان لحظه سوار شده خود را بسر شیر رسانیدم و به سه تیر بندوق خلق را از شراد و اورا از شرف نفس خیس خلاص
ساختم سیح الزمان که به آورده گذرانید که این گره خشی است در منزل من بچاهم از دوله یافت و هم به گره دیگر خفت شده بچه از دهم رسید
در بیت و پنجم فوج اعتماد الدوله در میدان جهر که در شن از نظر گذشت دو هزار خوش اسپه که اکثر مغل بودند و پانصد پیاده تیر انداز
و توپچی و چهارده زنجیر فیل فوج را بخشیان به شمار در آورده بعرض رسانیدند که فوج مذکور بسیار آراسته و بتوزک بنظر درآمد در بیت
دشتم شیر ماده شکار شد روز پنجشنبه غره اردی بهشت الماسی که مقرب خان به صاحب قاصد آن فرستاده بود بنظر درآمد بیت دهم
سرخ وزن داشت جوهریان بسمه هزار روپیه قیمت نمودند فردا علی الماس بود بغایت پسند افتاد فرمودم که انگشتری ساختند
در سوم منصب یوسف خان حسب التماس بابا خرم از اصل و اضافه بهزاری ذات و هزار پانصد سوار شخص شد و همچنین منصب
چند دیگر از امراد منصبداران به تجویر فرزند مذکور اضافه حکم شد در هفتم چون قراولان چهار شیر در قتل داشتند بعد از گذشتن
دو پسر سه گهری با محل متوجه شکار آنها شدم چون شیران بنظر درآمد نور جهان یکم از من التماس نمود که اگر حکم شود من شیران را
به بندوق بزنم فرمودم که چنین باشد دو شیر را به بندوق و دومی دیگر را به هر یک بدو تیر زده انداخت تا چشم بر هم زدیم قالب این

چهار شیر را به شش تیر از جبات پرداخت تا حال چنین تفنگ اندازی مشاهده نه شده بود که از بالا فیل از درون عمارت
شش تیر انداخته شود که یک خطا نیفتد و چهار دو فرصت جستن و حرکت جستن نیاورد به جلدی این کمانداری هزار اشرفی نثار
نموده یک جفت پونجی الماس که یک ایک روپیه قیمت داشت مرمت نمود در همین روز معمور خان با تمام عمارات دو تخانه لاهور
مرخص گشت در دهم فوت سید داشت که فوجدار صوبه اودھر بود بعرض رسید در دوازدهم میر محمود چون استدعا فوجداری
می نمود او را بختاب تهور خانی و اضافه منصب سرفراز ساخته به فوجداری بعضی از برگزینات صوبه ملتان تعیین نمود در بست و
دوم طاهر بخشی بنگاله که منع کورنش او شده بود ملازمت نمود و پیش کشی که داشت نذر گذرانید و هشت زنجیر فیل پیشکش قاسم خان
حاکم بنگاله با دوزنجیر فیل شیخ مودھو درین روز از نظر گذشت و بیست و هشتم به التماس خان دوران پانصدی بر منصب عبدالغفر خان
اضافه حکم شد در پنجم خرداد خدمت دیوانه صوبه گجرات از غیر کشید به میرزا حسین مقرر گشت او را به خطاب کفایت خانی سرفراز ساختم
در هشتم لشکر خان که به خدمت بخشی گری بکش تعیین بود آمده ملازمت کرد یک صد مرد پانصد روپیه نذر گذرانید چند روز قبل ازین
اوستاد محمد نائی را که در فن خود از بے نظیران بود فرزند خرم بموجب طلب فرستاده بود چند مجلس ساز از و شنیده شد و نقشه که در
غزل بنام من بسته بود گذرانید در دوازدهم ماه مذکور فرمودم که او را به روپیه وزن نمودند شش هزار دسی صد روپیه و فیل خوضه دار
نیز با و عنایت نموده مقرر فرمودم که بران فیل سوار شده در برابر اطراف و جوانب خود چیده و پاشیده به منزل خود برود و ملاسد
قصه خوان از ملازمان میرزا غازی در همین روزها از تحفه آمده ملازمت نمود چون بر نقل و شیرین حکایت و خوش بیان بود صحبت او
به من در افتاد او را بختاب محظوظ خانی خوشدل ساخته یک هزار عدد روپیه و خلعت و اسپ و یک زنجیر فیل و پالکی بدو عنایت نمودم بعد
چند روز فرمودم که به روپیه او را برکشند چهار هزار و چهار صد عدد روپیه شد و به منصب دوهصدی ذات و بیست سوار سرفراز گردید فرمودم
که همیشه در مجلس گپ حاضر می بوده باشد در همین تاریخ لشکر خان جمعیت خود را در جهره که در شش بنظر در آورده پانصد سوار و چهار ده زنجیر فیل
و یک صد نفر بند و قچی بود در بیست و چهارم خبر رسید که ماسنگه نمیره راجه مان سنگه که داخل امرای کلان بود در بالا پور ولایت برار
با فراط شراب در گذشت پدر او هم درین سن سی و دو سالگی بخوردن شراب بیرون از انداز و حساب ضایع شده در همین روزها آن

عنه میگویند که شاعری فی البدیهه این بیت خواند

نور جهان گرچه بصورت زن است	در صف مردان زن شیر افکن است
----------------------------	-----------------------------

لطف ابن شعر این است که قبل از آن که نور جهان داخل محل جهانگیر شود زوجه شیر افکن خان بوده است ۱۲

بسیار از اطراف ولایات دکن و برهانپور و گجرات و پرگنات مالوه به میوه خانه خاصه شریف آورده بودند با آنکه این ولایت به خوش
 انگلی معروف و مشهورند در شیرینی و کم رنگی و کلاسه آنه کم جاسے برابری به آنه این ولایت میکند چنانچه مکرر در حضور فرمودم که نورن
 در آورند یک سیر و یک پا و بلکه خیرے زیاده ظاهر گشت غایتا به خوش آبی و لذت و چاشنی و کم نقلی آنه چھرا مو که در حوالی آگره واقع
 است زیاده تی بر جمع آنه هاسے این ولایت و سایر جا هاسے هندوستان وارد و رست شتم نادری خاصه که تا حال باین نفاست
 نادری از رودری در سرکار من و دخته نه شده بود و جت فرزند با با خرم فرستادم و حکم شد که برنده آن مذکور سازد که چون این نادری
 این خصوصیت داشت که در روز برآمدن از اجپه به قصد تسخیر ولایات دکن پوشیده بودم جت آن فرزند فرستاده شد در همین تاریخ
 و تارے که از سر خود برداشته بودم بهمان طور پیچیده بر سر اعتماد الدوله گذاشتم و او را بدین عنایت سر بلند ساختم سه قطعه زمر و دو یک قطعه
 اورپی مرصع و انگشتری نگین یا قوت مهابت خان بطریق پیشکش فرستاده بود از نظر اشرف گذشت مبلغ هفت هزار روپیه به قیمت
 رسید در روز مذکور باران کرم و عنایت آتی متفاو گشت آب در ماند و خیلی روے به کمی نهاده بود و خلق ازین امر مضطرب احوال بودند
 چنانچه به اکثر بندها حکم شد که به کنار دریاے نزدیک رود و امید بارش و باریدن درین روزها بنود و جت اضطراب خلایق از روی نیارند
 متوجه بدرگاه باری گشتم و تعالے بکرم و فضل خود بارانے عطا فرمود که در عرض یک شبانه روز تا لایها و برکها و نالهها پر گشت و آن
 اضطراب خلایق به آرامش تمام مبدل گردید شکرانه این عنایت را به کد ام زبان ادا توان کرد و غره ماه تیر علم پوزیر خان مرحمت شد
 و پیشکش را نا که مشتمل بر دو اسب و پاره پاره و چرخ گجراتی و چند کوزه و چهار دیر با بود و بنظر درآمد در سوم معراج خبر گرفتاری عید اللطیف نا
 از حاکم زاد هاسے ولایت گجرات که همیشه در ان صوبه فشار فتنه و فساد بود آورد چون گرفتاری او باعث رفاهیت خلق بود و حد و پاس
 پاری بجا آورده شد فرمودم که مقرب خان اورا بدست یکے از منصبه ازان تعینات آنجا بدرگاه فرستد زیند اران لواچی ماند و انگشتر
 آمده ملازمت نموده پیشکش با گذرانیدند در شتم را داس پسر راجه راج سنگه کچو اهره را شک را جلگی کشیده و اورا بدین خطاب سرفراز ساختم
 یا دگار بیگ که در مادر از انهر به یادگار تو رچی مشهورست و نزد حکام آنجا خالی از نسبت و حالت نبوده آمده ملازمت کرد از جمله پیشکش
 او پیاله سفید خطائی پایه داری متحسن افتاد و پیشکش بهادر خان حاکم فند صهار که نه را اس اسب و نه نفور نقشه نفیس و دودانه پوست
 رو باه سیاه و دیگر خیرها بود از نظر گذشت هم درین تاریخ راجه کدی بهیم نیم زاین نام سعادت ملازمت دریافت و هفت زنجیر فیل نزد
 ماده پیشکش گذرانید در دهم اسب و خلعت به یادگار تو رچی مرحمت شد در سیزدهم عید گلاب پاشان بود و لازم آن روز بجا آورده شد
 و شیخ مود و جستی که از تعینات صوبه بنگاله است بختاب جشی خانی سرفراز گشت و اسب بد و مرحمت شد در چهاردهم راول سمرسی

پسر اول او دس سنگه زیندار با فصوله ملازمت نمود سی هزار و پیمه دس زنجیر نیک و یک عدد پانده ان مرصع و یک کمر مرصع پیشکش
گذازید و در پانزدهم نقطه الماس از حاصل کان و از اندوخته های زیندار آنجا ابراهیم خان فتح جنگ حاکم صوبه بهار مصحوب
محمد بیگ فرستاده بود از نظر اشرف گذشت از جمله یک قطعه چهارده و نیم تانک بود و یک لک و پیمه قیمت شد در همین روز به یادگار
قورچی چهارده هزار در پانزدهم مرصع شد و او را به منصب پانصدی ذات و سی صد سوار سرفراز کردم منصب تاتار خان بکادل بیگی
از اصل و اضافته دو هزار سی ذات و سی صد سوار مقرر داشتیم و پسران او علی حده هر یک با اضافته منصب سرفراز شدند حسب التماس
شاهزاده سلطان پرویز پانصدی بر منصب ذات وزیر خان افزوده شد و دست و نیم که روز بهار کتختنبه بود سید عبداللہ بار به فرستاده
فرزند بلند اقبال بابا خرم به ملازمت رسید و عزالفضل آن فرزند رسانید شتمبلر اخبار فتح ولایات دکن که جمیع دنیا داران آنجا سرحدت
بر رقبه اطاعت نهاده بندگی و فرمانبرداری قبول نمودند و مقابل قلعها و حصنها به تخصیص قلعه احمد نگر را بنظر در آورند به شکرانه این
نعمت عظمی و عطیه کبری سر نیاز مندی به درگاه بے نیاز نهاده لب بشکر کشادم و داد عجز و نیاز مندی داده فرمودم که تقاریر بے شادی
بنوازش در آورند لعل احمد که ولایات از دست رفته تصرف او بیاسی دولت قاهره در آمد مفیدانی که دم سرکشی و استکبار میزدند و معجزه
تاوانی خود اعتراف آورده مال سپار و خراج گذار گشتند چون این خبر به وسیله نور جهان حکیم به سامع جلال رسید برگشته بود که دو لک روپی
حاصل دارد با عنایت نمودم انشاء الله تعالی چون افواج قاهره ولایت دکن و قلاع آنجا در آیند و خاطر فرزند ارجمند بابا خرم از تصرف
آنها جمع گردد پیشکش دنیا داران دکن را که درین مدت این چنین پیشکش بهیچیک از سلاطین عهد و عصر خود نداده اند همراه گرفته به اینچیان آنها
روانه ملازمت خواهد شد امرای را که درین صوبه جاگیر دارند بخواهند بود مقرر است که همراه آورند تا سعادت ملازمت دریافته مخصوص گردند
در ایات جلال با فتح و فیروزی عازم پایتخت و سریر خلافت مصیر گرد و چند روز قبل از آنکه اخبار فتح مذکور برسد شبی به دیوان خواهر حافظ تفاد
نمودم که عاقبت این کار چه نوع خواهد شد این غزل برآید:

روز بهار این شب فرقت یار آخر شد	از دم این فال گذشت آخر کار آخر شد
چون لسان الغیب حافظ چنین امان نمود مرا امید واری تمام دست داد و چنانچه بعد از بیست و پنج روز اخبار فتح و فیروزی رسید در بیاره از مطالب به دیوان خواهر رجوع نموده ام و بحسب اتفاق آنچه برآید نتیجه مطابق همان بخشیده و کم است که تخلف نموده باشد در همین روز هزار سوار بر منصب آصف خان افزوده او را به پنجزاری ذات و سی صد سوار سرفراز ساختم و آخر پاس روز با مردم محل به سیر عمارت هفت منظر متوجه شدم و ابتدا سه شام بدو تخته باز گشتم این عمارت از احداث یافتهاست حکام سابق مالوه است که سلطان محمود خلجی	

باشد هفت طبقه قرار داده و در هر طبقه چهار صنفه ساخته مشتمل بر چار در یک بلندی این پینار پنجاه و چهار صنف و نیم است و دور پنجاه گز زمین
 از سطح زمین تا طبقه هفتم یک صد و هفتاد و یک درختن و آمدن یک هزار و چهار صد روپیه نثار شد درسی و یکم سید عبد اللہ راجہ خطا
 سیف خانی سرفراز ساخته و بہ خلعت و اسب و قیل و خنجر مرصع سر بلند گردانیدم و بہ خدمت فرزند بلند اقبال مرخص ساختم و محل
 کہ از سی ہزار روپہ زیادہ می ارزید بہت او بہت فرزند بلند اقبال فرستادم و نظر بر قیمت آن نہ کردہ چون مدتی مدید بر سر خود
 می بستم اورا بہارک دانستہ بطریق شگون فرستادہ شد سلطان محمود خویش خواجہ ابوالحسن بخشی را بہ خدمت بخشی گری و دوا نمودن
 عوبہ بہار تعین نمودم و در وقت رخصت نیلے باو عنایت نمودم آخر ہائے روز پنجشنبہ امر داد با مردم محل بہ قصد سیر نیل کنند کہ از
 جاہائے دلکش قلعه ماند و است متوجہ گشتم شاہ مذاق خان کہ از امرائے معتبر دالہ بزرگو ارم بود در وقتیکہ این ولایت را بہ جاگیر
 داشت عمارتے در انجا ساخته بغایت دلشین و فرح بخش تا دوسہ گھڑی شب توقف نمودہ بعد از ان متوجہ دولت خانہ مبارک
 گشتم چون از مخلص خان کہ دیوان و بخشی عوبہ بنگار بود بعضی سبکیہا بعرض رسید از منصب او ہزاری ذات و دولت سوار کم نمودم
 و ہفتم قیل مستی از فیضان پیشکش عادل خان گجراج نام بہت رانا امر سنگہ فرستادہ شد در یازدہم بہ قصد شکار متوجہ گشتم و یک منزل
 از قلعه پائین آدم غایتا کثرت باریدگی دگل بدرجہ بود کہ مطلق تردد و حرکت بمرتبہ شد بنا بر رفاہیت مردم داسودگی جوانات
 فتح ابن غریت نمودہ روز پنجشنبہ در سیردن گذرانیدہ شب جمعہ باز گشتم در ہمین روز ہدایت اللہ کہ در خدمت توزک و ترددات
 حضور بسیار چسبان ست بہ خطاب فدای خانی سرفراز گشت درین برسات بارش بدرجہ شد کہ پیران کمن سال گفتند کہ این قسم باران
 و بارش عمد و عصر یادند اریتم قریب بہ چل روز بار باران بود چنانچہ گاہے حضرت نیر اعظم ظہور میفرمودند باد و کثرت باران بہ مرتبہ
 رسید کہ اکثر عمارتہائے قدیم و جدید از پا درآمدند و رشب اول باران و برقی و صاعقہ چندے افتاد کہ بآن علامت صد ام
 بگوش رسیدہ بود قریب بہست اس از زن و مرد ضائع شدند و بعضی عمارات سنگین رسیدہ شکست و ربنائے آن راہ یافت ہیچ صدایش ازین کتب
 نیست تا بہ سلا ماہ مذکور شدت باد و باران در ترے بود بعد از ان رفتہ رفتہ رو بہ کمی نہاد و از کثرت سبزہ دریا حین خود روچہ نویسد و
 دشت و کہ و صحرا فرو گرفتہ است و معمورہ عالم معلوم نیست کہ مثل ماند و جائے از حیثیت خوبی ہو او لطافت جا و صحرابودہ باشد بہ تخصیص در
 فصل برسات درین فصل کہ از ماہ ہائے مقرر تا بہت است شہا و درون خانہا بہ لحاف نمی توان خوابید و روز ہا بنوعی کہ مطلق بباردن
 و تغیر جا و منزل احتیاج نمی افتد انچہ ازین عالم نوشتہ شود ہنوز اندکے از بسیارے خوبہائے آنجا ست و و چیز مشاہدہ افتاد
 کہ در ہیچ جا نہ ہند وستان ندیدہ بودیم یکے درخت کیلہ جنگلی کہ در اکثر صحرا ہائے این قلعه رستہ است دیگر آشیانہ ممولہ کہ بزبان

براقی

فارسی دم نسیجه میگویند تا حال هیچک از عبادان خبر از ایشان او نداده بودند به حسب اتفاق در عمارتیکه بسری بردیم آشیانه او ظاهر شد دو بچه برآورده بودند سه پسر از روز پنجشنبه نوزدهم گذشته با مردم محل به قصد سیر و تماشا به محله و عمارت سکر تالاب که از احداث یافتنای حکام سابق مالوه است سوار شدند چون به جهت دارائی و حکومت عدویه پنجاب به اعتماد الدوله قیل مرحمت نه شده بود در آشنای راه فیلی از قیلان خاصه که جلالت جوت نام داشت با در محبت نمودم و تا شام در آن عمارت دگرش بسری برده از خرمی و بسری محرابای اطراف بغایت مخطوط گشتم و بعد از ادای عبادت و تسبیح شام متوجه مستقر دولت گردیدیم در روز جمعه فیلی ربنادل نام که جهانگیر قلی خان بطریق پیشکش فرستاده بود از نظر گذشت بعضی لباسها و قماشها را مخصوص پوشش خود ساخته حکم فرمودم که هیچکس پوشد مگر آنکه من عنایت کنم اول دگل ناری که بر بالاسه قیاد شدند درازی قد آن از کمر بایان سرین و استین اندر پیش آن به تکه بسته میشود مردم ولایت آنرا کردی میگویند من نادری نام نهادم دیگر جاده شال طوس است که والد بزرگوارم خاصه کرده بودند دیگر قیاسه قوگر بیان و سر استین چکن دوزی پوشیدن آنرا نیز مخصوص خود ساخته بودند دیگر قیاسه حاشیه که علمای پاره محرمات را بریده بر دور دامن و گریبان و سر استین میدوزند دیگر قیاسه اطلس گجرانی دیگر حیره و کمر بند بشیم بان که کلاتیون طلا و نقره را در آن بافته باشند چون ماهیانه پاره از سواران مهابت خان مطابق بر بست نه اسبه دو اسبه محبت سرانجام خدمت دکن اضافه شده بود و در ثانی الحال آن خدمت بانصرام نرسید حکم کردم که دیوانیان آن تفاوت را از جا گیرد باز یافت نمایند آخر بای روز پنجشنبه سبت و ششم موافق چهاردهم شهر شعبان که شب بزرگ بود در یکی از منازل و عمارات محل نور جهان بیگم که در میان تالابهای کلان واقع است مجلس جشن نمودم و امراد قمریان را درین مجلس که ترتیب داده بیگم بود طلبیداشته حکم کردم که بمردم پیاله و اقسام کیفات به مقتضای خواهش هر کس بدین پیاله اختیار نمودند فرمودم که هر کس که پیاله بخورد به مثل منصب و حالت خود نشیند و اقسام کبابها و میوه ها بطریق گزک مقرر شد که در پیش هر کس نهند عجب مجلسی منعقد گشت در آغاز شام بر اطراف تال و عمارات فانوس ها و چراغها روشن ساخته چراغانی بهم دست داد که تا این رسم را معمول ساخته اند شاید در هیچ جا مثل این چراغانی نشده باشد جمیع چراغها و فانوسها عکس در آب انداخته نوعی بنظر درمی آید که گویا تمام صحن این تالاب یک میدان آتش است بسیار شگفتی مجلسی گذشت و پیاله خواران زیاده از حوصله طاقت پیالها تادل نمودند

دل افروز بزمی شد آراسته	بخوبی بد انسان که دل خواسته	نگندند در پیش این سبزه کاخ	بسایه چو میدان بهمت فراخ
ز بس نکست بزم میرفت دور	فلک آینه مشک بود از بخور	شده جلوه گر نازنینان باغ	رخ افروخته هر یک چون چرخ

بعد از گذشتن سه چهار گھڑی از شب مردم را رخصت نموده اهل محل را طلب نمود و تا یک پیر شب درین موضع نزه بسر برده داد
خرمی و عیش و ادم چون درین پیشینه بعضی از خصوصیات دست بهم داده بود اول آنکه روز جلوس من بود دیگر آنکه شب بر است بود دیگر
روز را کمی بود که پیش از آن شرح داده شد و نزد هندو از روزهای معتبر است بنا بر این سه سعادت این روز را مبارک شنبه نام نهادیم
درست و منتهی سید کاسو خطاب پرورش خانے مرفراز گردید و دیگر روز چهار شنبه بهمان رنگ که مبارک شنبه به من نیک افتاده است
این روز بر عکس به من افتاده است بنا بر این نام این روز شوم کم شنبه نهادیم که دایم این روز از جهان کم باد و روز دیگر خنجر مرصع بیادگار
قورچی مرحمت شد و فرمودم که او را بعد ازین یادگار بیک میگفته باشند چه سنگ پسر راجه و یا سنگه را که در سن بخت ساگی است طلب
نموده بودم در همین روز با ملازمت نمود و یک زنجیر نیکویش گذارید یک پیر سه گھڑی از روز مبارک شنبه دوم شهر دی ماه به قصد سیر
بجانب نیل کند و آنحد و سواری دست داد و از آنجا به صحرائے عیدگاه بر بالاس پشته که نهایت سبزی و خرمی دارد گذار افتاد گل چنبا
و دیگر ریاحین صحرائے بدرجه شکفته بود که بر هر طرف که نظری افتاد عالم عالم منبره و گل مشاهد میگشت یک پیر از شب گذشته بدو سحر
همایون داخل گشتم چون مکرر ند کو میشد که از کیله صحرائے یک قسم شیرینی بهم میرسد که اکثر در دیشان و ارباب اخیلاج آنرا قوت
خودی سازند در حد و نفوس آن شدم ظاهر شد که میوه آن خیرے ز تحت بے حلاوت است غایتا در پایان طرف صند بر می شکل
که اصل میوه کیله از آن بردن بر می آید یک پارچه شیرینی بسته که بعینه طعم و مزه و قوام پالوده دارد و ظاهر میگردد که مردم آنرا تناول
می نمایند و ذائقه از ادراک لذت آن بسیار محفوظ میشود در باب کبوتر نامه بر سخنان نیز بگویش رسیده بود که در زمان خلقای نبی عباس
کبوتران بغدادے را که نامه بر میگوند و الحق که از کبوتران صحرائے ده پانزدهنی گلان پرستند آموخته میکردند به کبوتر بازان فرمود
که اینهارا آموخته کنند و این کبوتر بازان چند خفتی را چنان آموخته کردند که در اول روز که از ماند و پرواز آنها می نمودیم اگر کثرت باران
بسیاری شد نهایتش تا دینیم پیر بلکه تا یک دینیم پیر به بر پا پور میرسیدند و اگر هوا بغایت صاف می بود اکثرے در یک پیر میرسیدند و بعضی
کبوتران در چهار گھڑی هم میرسیدند و رسوم عرض داشت با با خرم شعر بر آمدن افضل خان و راهے رایان رسیدن ایچیان عالی
و آوردن پیشکش های لائق از جواهر و مرصع آلات و فیلان و اسپان که در هیچ عهدے و عصرے چنین پیشکش نیامده بود و اظهار شکر گذاری
بسیارے از خدمات و دولت خواهی خان مشارالیه و وفا بقول و عهد خود نمودن و التماس فرمان عنایت عنوان در باره اد مزین
بخطاب مستطاب فرزندے و دیگر عنایات که تا حال در شان او صادر نگشته بود رسید چون خاطر فرزندند کور بغایت عزیز و التماس او
بجا بود حکم فرمودم که نشان عطار در تم فرمائی با اسم عادل خان مرقوم ساختند مبنی بر انواع شفقت و مرحمت و در تعریف القاب

اوده دوازده هراچ در ایام سابق نوشته میشد افزونند و قید شد که او را در فرامین مطاعه فرزند می نوشته باشند و در صدر فرمان بقلم خاص این بیت مرقوم گردید *

شده از انماش شاه خرم | افزونندی با مشهور عالم

در روز چهارم فرمان ندکوری با نقل فرستاده شد تا فرزند شاه خرم نقل را ملاحظه نموده اصل را روانه سازد و در مبارک شنبه نهم با اهل محل بخانه آصف خان رفته منزل او در حوالی دره واقع بود و در نهایت لطافت و صفاد چندی دره دیگر بر اطراف دارد و چند جا آبشار جاری و درختان انبه و غیره در نهایت سبزی و خرمی سایه افکن گشته قریب بدو سیت دسی صد گل کیوڑه در یک دره رسته است مجمل روز ندکوری در نهایت شگفتگی و خرمی گذشت و مجلس شراب منعقد گردید بامرا و نزدیکان پیاپی امر حمت شد و پیشکش آصف خان بنظر درآمد اکثر نفایس بود آنچه پسند خاطر افتاد برداشته تهر را با و عنایت کردم در همین روز خواجه میر ولد سلطان خواجه که از خدمت بنکش موجب طلب آمده بود ملازمت نمود یک قطعه عمل و دودانه مرادید و یک زنجیر فیل پیشکش گذارید و بجهیم نراین زمیندار ولایت گدیده به منصب بهزاری ذات و پانصد سوار سرفراز گردید و حکم شد که جاگیر جم از وطن او تنخواه دهند در دوازدهم عرض داشت فرزند خرم رسید که راجه سوبج ولد راجه باسو که زمین و ولایت او متصل به قلعه کانگره است تعهد مینماید که در عرض یک سال آن قلعه را به تصرف اولیای دولت قاهره در آورد و خط تعهد او را نیز فرستاده بود حکم شد که مطالب و دعا عباتی که دارد نموده و خاطر نشان خود ساخته راجه ندکوری را روانه ملازمت سازد تا سرانجام مهمات خود نموده بخایمت ندکوری متوجه گردد در همین روز که کیشنبه دوازدهم باشد مطابق غره رمضان بعد از گذشتن چهار گھڑی و هفت پل صبیحه فرزند ندکوری از مادر شاهزاد باسو دیگر که دختر آصف خان باشد تولد یافت دسی به روشن آرا بیگم گردید زمیندار جیت پور که در حوالی ماند و واقع است چون به مقتضای بی سعادتیا ادراک آستانبوسی نه نمود فدائے خان را فرمودم که با چندی از منصبداران و چار صد پانصد نفر مرقی انداز بر سر او رفته ولایت او را بتا ز ندکوری و سیزدهم یک فیل به فدائے خان و یک فیل به میر قاسم ولد سید مراد مرحت شد در شانزدهم بجے سنگه ولد راجه ماسنگه که در سن دوازده سالگی بوده باشد به منصب بهزاری ذات و پانصد سوار سرفراز گردید میر میران ولد میر خلیل الله یک زنجیر فیل که خود پسند نموده شد و یک فیل به ملا عبد الستار عنایت کردم بھوج پسر راجه بکر ما جیت بهدیده بعد از فوت پدرش از صوبه دکن آمده ملازمت نمود و یک صد هرنذر گذارید در هفتدهم بعرض رسید که راجه کلیان از ولایت ادریس آمده اراده آستانبوسی دارد چون در باب او حکایات ناخوش بعرض رسید بود حکم شد که او را با پیشکش به آصف خان به سپارند تا تحقیق سخنانے که در باب او مذکور شده است نماید در نوزدهم یک زنجیر فیل بجے سنگه مرحت شد در بیستم سوار به منصب

کشور و مرحمت گردید که منصب او از اصل و اضافه دویزری ذات و هزار و دویست سوار بوده باشد و در بست و سوم المداد
 افغان را بختاب رشید خانی امین از داده پرم نرم خاصه عنایت نمودم فیضان شیکش راجه کلیان سنگه که شترده زنجیر فیل بود از نظر
 گذشته شترده زنجیر فیل داخل فیل خانه خاصه شد و زنجیر را با دمرحمت کردم چون از ولایت عراق خبر وفات دالده میر میران
 دختر شاه اسمعیل ثانی از طبقه سلاطین صفویه رسیده بود خلعت بخت او فرستاده او را از لباس لغزیت برآوردیم در بست و چشم
 فدائے خان خلعت یافته با اتفاق برادرش روح الله دیگر منصبه ایران به تنبیه زمیندار حیت پوری مرخص گشتند در بست و چشم
 به قصد تماشا کے نزدیک او شکار آنحد و د از قلعه فرود آمده با اهل محل متوجه گشتم و بدو منزل کنایه آب ندکور محل نزول اجلال گشت
 چون پشه و یکبار داشت زیاده از یک شب توقف نیفتاد روز دیگر به تاراپور آمده روز جمعه سی و یکم مراجعت واقع شد
 در غره همراه به محسن خواجه که در نیولا الما و راه النهر آمده خلعت و پنجزار روپیه مرحمت شد در دوم بعد از تفحص مقدما بنکه در باب
 راجه کلیان بعض رسانیده بودند و آصف خان به تفحص آن مامور بود چون بگناه ظاهر گشت سعادت آستانه سی و ریافته یکصد
 مرد دیگر از روپیه نذر گذرانید و شیکش او که یک سلک مردارید بود شعله مشتاد دانه و دو قطعه لعل و یک پونجی که یک قطعه لعل و دو دانه
 مردارید داشت و صورت اسپ طلا مرصع بجواهر از نظر گذشت عرض داشت فدائے خان رسید که چون افواج قاهره بولایت
 حیت پور در آمدند زمیندار آنجا فرار برقرار اختیار نموده تاب مقاومت نیاورد و ولایت او بتاراج حادثات رنت الحال از
 کرده خود پشیمان است و اراده دارد که بدرگاه جهان پناه آمده طریقه بندگی و طاعت اختیار نماید روح الله را با نوبه به عقب
 او فرستاده شد که او را بدست آورده بدرگاه آرد یا اداره دادی ارباب سازد و زنان و متعلقان او را که بمیان ولایت زمینداران مسایه
 در آمده اند به بند در آورد و در هشتم خواجه نظام چهارده عدوانا که از بند رنوخا و آورده گذرانید از بند رنوخا به سورت و عرض چهارده
 روز آورده بودند و از سورت بماند و به هشت روز آورده بود کلاسه انارند کور برابر انارٹھه است غایتا انارٹھه بیدانه و این انار بادانه
 و نازک دارد و در شادابی بر انارٹھه زیادتی میکند در نیم خبر رسید که روح الله بدیسی از دیهات آن نواحی میرسد و بدو خبر میرسانند
 که زنان و متعلقان حیت پوری درین دیهه است به قصد تفحص در برون دیهه فرود آمده کسان میفرستند و مردی را که درین دیهه بوده اند
 حاضر میسازد و در اثنا تحقیق و تفحص یکے از فدویان زمیندارند کور به میان مردم دیهه در آمده در حینیکه مردم جا بجا فرود آمده بودند
 و روح الله با چند رخت برآورده بر بالاسه قالیچه نشسته بوده است آن فدوی خود را به عقب سر او رسانیده بر چپه باد میسازد
 و آن بر چپه کار گرفتاده سر از سینه او برمی آورد و کشیدن بر چپه و اصل گشتن روح الله مقارن یکدیگر واقع میگردد و چندے که حاضر

بودند آن مردک را به جهنم میفرستند و مجموع مردمی که متفرق فرود آمده بودند سلاح پوشیده بر سر دیبه روانه میشوند آن خون گزافها
 به شامت جادادون مخالفان و ستمران در یک ساعت نجومی به قتل میرسند زنان و دختران آنها به بند گرفتار میگرددند و آتش در دیبه
 زده چنان میکنند که بخیر تل خاکسری بنظر در نمی آید و تمامی آن مردم جسد روح الله را بر داشته خود را به فدائے خان ملحق می سازند و در تل
 و کار طلبی روح الله سخن نبود غایتاً غفلت این شعبده انگخت چون آثار آبادانی در آن ولایت نمائند برینند از آنجا به کوه و جنگل فرستاده
 خود را پنهان و گمناام ساخت و به فدائے خان کس فرستاده التماس عفو گناهان خود نموده حکم شد که او را قول داده بدرگاه آورد و منصب
 مرآت خان از اصل و اضافه بشرط نیست و نابود ساختن سربهان زمیندار چند رکوئه که سرودین از دوازده تمام می یابند به دویست و هزاری ذات
 و هزار پانصد سوار مقرر گشت در سیزدهم راجه سورج مل به همراهی تقی بخشی ملازم بابا خرم آمده ملازمت کرد و مطالبه که داشت مجموع بعضی
 رسانید سرانجام خدمتیکه تعهد نموده بود به واجبی شد و حسب التماس فرزند شش ساله به عنایت علم و تقاریر سر بلندی یافت به تنه که
 همراهی او معین بود و کچوه مرصع شفقت شد و مقرر گشت که سرانجام کار خود نموده بزودی روانه گردد و منصب خواجه علی بیگ میرزا که بحفظ
 و حراست احمد نگر تعین یافته بود و پنجاهاری ذات و سوار حکم شد بنور الدین قلی و خواجگی طاهر رسید خان محمد و مرغنی خان و دولی بیگ
 بهر کدام یک از بخیر فیل مرحمت نمودم در پنجاهم منصب حاکم بیگ از اصل و اضافه هزاری ذات و دویست سوار مقرر گردید در هجدهم روز راجه
 سورج مل را خلعت و فیل و کچوه مرصع و تقی را خلعت داده بخیمت کانگه مرخص ساختیم چون فرستاده های فرزند بلند اقبال شاه
 خرم با ایچیان عادل خان و شیکشهایک فرستاده بود داخل بر پا پور شدند و خاطر آن فرزند بالکلیه از مهمات صوبه دکن جمع گشت حسب
 صوبگی برادر و خاندیس و احمد نگر به سپه سالار خانان التماس نموده شاهی از خان پسر او را که در حقیقت خانخانان جوان ست بادوازه
 هزار سوار موجود به ضبط ولایت مفتوحه فرستاد و هر جاد هر محل را بجای گیری که از معتبران قرار داده بند و بست آنجا بردش که لائق و مناسب
 بود سرانجام نموده و از جمله لشکر که به همراهی آن فرزند مقرر بود و موزی سی هزار سوار بهفت هزار پیاده برق انداز در آنجا گذاشته تتره مردم
 را که بیست و پنجاه سوار و دو هزار توپچی بود همراه گرفته روانه ملازمت شد و بتاریخ روز مبارک شنبه بیستم مهر ماه اثنی سنه دوازده جلوس
 موافق یازدهم شهر شوال ۱۲۰۴ هزار بست و شش هجری بعد از گذشتن سه پیر و یک گهری در قلعه ماند به مبارک و فرخی سعادت ملازمت
 دریافت مدت مفارقت پانزده ماه دوازده روز کشید بعد از تقدیم آداب کورنش و زمین بوس بالاسی جهر و ک طلبیدم و از غایت محبت
 و شوق بے اختیار از جای خود برخاسته در آغوش عاطفت گرفتم چند آنکه او در آداب و فروتنی بیافه نمودن در عنایت و شفقت اخرویه
 و نزدیک خود حکم نشستن فرمودم هزار اشرفی و هزار روپیه به صیغه نذر و هزار اشرفی و هزار روپیه برسم تصدق معروض داشت و چون وقت

مقتضی آن نبود که پیشکش با س خود را تمام به نظر در آورده فیصل سرناک را که سر حلقه فیلان پیشکش عادل خان بود با صند و قچه از جواهر
نقیس درین وقت گذرانید بعد از آن به بخشیان حکم شد که امرائے که همراه آن فرزند آمده اند به ترتیب منصب ملازمت نمایند
اول خان جهان به سعادت ملازمت سرفرازی یافت او را بالا طلبیده بدولت قدوس امتیاز بخشیدم هزار مهر و هزار روپیه
تدریجاً و صند و قچه پرا از جواهر و مرصع آلات پیشکش گذرانید و از پیشکشهای او آنچه مقبول افتاد چهل و پنج هزار روپیه قیمت شد بعد از آن
عبدالله خان آستانخوس نموده صد مهر نذر آورد و آنگاه مهابت خان بزین بوس سر بلندی یافت صد مهر و هزار روپیه نذر دیگری
از جواهر و مرصع آلات پیشکش گذرانید یک لک و بیست و چهار هزار روپیه قیمت آن شد از آنجمله علی سست بوزن یازده مثقال که
ساگدشته در اجیمیر فرنگی بجهت فروختن آورده بود دو لک روپیه بهامیکرد و جوهریان هشتاد هزار روپیه قیمت می نمودند بنا بر آن سودا
راست بنام بازگر دانیله برد چون به پربانچو رسید مهابت خان یک لک روپیه از دستبرد بعد از آنکه راجه بهادرسنگه ملازمت
نموده هزار روپیه نذر و قدری از جواهر و مرصع آلات پیشکش گذرانید و همچنین داراب خان پسر خانخانان و سردار خان برادر
عبدالله خان و شجاعت خان عرب و دیانت خان و شباز خان و معتمد خان بخشی و او دارام که از سرداران عمده نظام الملکی بودند
بقول فرزند شاه خرم آمده در سلک دولتخواهان فتنم گشته و دیگر امرای ترتیب منصب ملازمت نمودند بعد از آن دلا س عادل خان
دولت زمین بوس دریافته عرضداشت او را گذرانید پیش ازین بجلد و س فنج رانا منصب بست هزاری دده هزار سوار به فرزند
اقبال مندرجست شده بود چون به تسخیر کن شتافت بخطاب شاهی اختصاص یافت الحال بجلد و س این خدمت شایسته منصب
سی هزاری و بست هزار سوار و خطاب شاهجهان عنایت فرمودم و حکم شد که بعد ازین در مجلس بهشت آئین صندلی نزدیک به تخت
می نهاده باشند که آن فرزند نشیند و این عنایت بهت مخصوص بآن فرزند که پیش ازین در سلسله مارسم نبود و خلعت خاصه با چار قب
نزد بخت دوزگر بیان و سرآستین و حاشیه دامن مردارید و دخت که پنجاه هزار روپیه قیمت داشت و شمشیر مرصع با پرده مرصع و خنجر مرصع
مرحمت شد بجهت سرفرازی او خود از جهر و که پائین آمده و آنچه از جواهر و خوانی زر بر سر او تار کردم و فیصل سرناک را از یک طلبیده دیدم
به تکلف آنچه از تعریف و خوبی این فیصل شنیده شد بجای خود است در کلانے و آراستگی و جمال و خوش فعلی تمام عیار است و باین
خوبی فیصل کنز دیده شد از بسکه در نظر مقبول افتاد خود سوار شده تا درون دولتخانه خاص برود و پاره زر بر سر او تار کردم و حکم
فرمودم که درون دولتخانه می بته باشند و باین نسبت نور بخت نام او نهاده شد و در جمعه بست و چهارم راجه بهرجو زیندار بگلانه
آمده ملازمت نمود نام او پرتابست و راجه آنجا سا هر کس که بوده باشد بهرجو میگوبند قریب هزار و پانصد سوار واجب خوار است

در وقت کارنامه هزار سوار هم سامان می تواند کرد ولایت بگلانه در میان گجرات و خاندیس دوکن واقع است دو قلعه مستحکم دارد سالیرو
 مالیر و چون مالیر در میان معموره است خود را بنجایب باشد ملک بگلانه چشمه های خوش و آبهای روان دارد اینه آنجا بنجایب لطیف
 و بالیده میشود از ابتدا اس غورگی تا آخر بنده ماه می کشد انگورش فراوان است اما فردا علی نیست راجه مذکور با حکام گجرات و
 دوکن و خاندیس سر رشته مدارا ولایت از دست نداده غایتا خود بدیدن هیچکدام نمی رفتند و چون از بنا خواستی که دست نصرت
 به ملک اردو را سازد به حمایت دیگر از آسیب دیگر محفوظ ماندی بعد از آنکه ولایت گجرات و دوکن و خاندیس نصرت حضرت
 عرش آشیانه درآمدند به برهانپور آمده سعادت زمین پوس دریافت و در ملک بنده منتظم گشته به منصب سه هزار سوار شد
 در نیولاک شاه جهان به برهانپور رسید یا زده زنجیر نیکویش آورد و ملازمت نمود در خدمت آن فرزند بد رگاه آمد و در خور اخلاص
 و بندگی بود اطفال و مراحم خسروان سر بلندی یافت و به عنایت شمشیر مرصع و فیصل واسپ خلعت ممتاز گشته بود از چند روز سه انگشتی
 از یاقوت و الماس و لعل بد و مرصع نمودم روز مبارک شبیه بیست و هفتم نور جهان بیگم جشن فتح فرزند شاه جهان کرده به شاه جهان
 خلقهای مکران بها بانادره که به گلخانه مرصع و مروارید های نفیس آراسته بود و شیر مرصع بخواهر نادر و دستار با طره مروارید
 و کمر بند سلسل مروارید و شمشیر یا پرده مرصع با پهل کتاره و منده مروارید و واسپ که یک زمین مرصع داشت
 و فیصل خاصه با دو ماهه فیصل عنایت نمودند و همچنین بفرزندان و اهل حرم او خلعت های و تنویر های اقمشه با قسام
 زرین بخشیدند و بنده های عوده او را اسپ و خلعت و خنجر مرصع انعام فرمودند همه جت به ملک رو به پیهرت این جشن
 شده باشد در همین روز عبدالسد خان و سردار خان برادر او را خلعت و اسپ عنایت نموده بسر کاپی که بجای آنها
 مقرر شده بود رخصت فرمودم و شجاعت خان را نیز بجایگزین کرد و در صوبه گجرات تنخواه یافته رخصت داده خلعت و فیصل
 مرحمت شد و سید حاجی را که جایگزین او در بهار بود اسپ بخشیده رخصت نمودم چون مکرر بفرز سید که خاندوران پیر و ضعیف
 شده چنانکه باید تاب قطره و تردد ندارد و صوبه کابل و بنکش سرزمین فتنه خیز است و بحیث استیصال افتخاران پوسته
 سواری و حرکت لازم دارد از آنجا که احتیاط شرط جهاندار است مهابت خان را به صاحب صوبگی کابل و بنکش تسلیم
 فرموده خلعت عنایت کردم و خاندوران بکومت ولایت طحله سرفرازی یافت ابراهیم خان فتح جنگ چهل و نه زنجیر فیصل
 از بهار بشکیش فرستاده بود بنظر گذشت درین ایام بحیث من سون کیله آوردند تا امر و ازین قسم کیله خورده نشده بود
 در کلانی مقدار یک انگشت بوده باشد خیل شیرین و راست مزه است هیچ نسبت بدیگرا قسام کیله ندارد و غایتا خال

از تعلق نیست چنانچه دو عدد از آن من خوردم اثر گرانی در خود یافتیم و دیگران میگویند که تا هفت و هشت میتوان خورد
 اگر چه کینه در اصل قابل خوردن نیست اما از اقسام او آنچه توان خورد همین است و پس اسبالتا بیت و سوم
 ماه مهر مقرر بخان ابنه گجرات را بڈاک چوکی رسانید درین تاریخ شنیده شد که محمد رضا ایلی برادر شاه عباس در آگره
 بمرض اسهال و ولایت حیات سپرد و محمد قاسم سوداگر را که از پیش برادر آمده بود و وصی خود ساخته حکم فرمودم که بموجب
 وصیت اسباب و اشیای او را بنجد مت شاه رساند تا ایشان در حضور خود بورش مرحوم لطف نمایند بسید کبیر و بنجر حسان
 و کلاے عادل خان خلعت و فیل مرحمت شد روز مبارک شنبه سیزدهم آبان ماه آبی جهانگیر قلی بیگ ترکان که ب خطاب
 جانسپار خانی سرفراز است از دکن آمده ملازمت نمود پدرش در ملک امرای ایران انتظام داشت در زمان عرش
 آشیانی از ولایت آمده بود و منصب عنایت نموده بصوبه دکن فرستادند و در آن صوبه نشو و نما یافت اگر چه غایتا مکرر مجرای
 خدمت او شده بود و درینو که فرزند شاه جهان بلازمت رسید و از اخلاص و جانپاری او معروض داشت حکم فرمودم
 که جریده بدرگاه آمده سعادت ملازمت در یابد و باز مراجعت نماید درین روز او دارام را بمنصب سه هزاری و هزار
 پانصد سوار سرفراز ساختم ذات او بر همین است و پیش عنبر اقبال تمام داشت در وقتیکه شاهنواز خان بر سر عنبر میرفت
 آدم خان حبشی و جاوورای دبا بورای کایتیه و او دارام و چندی از سواران نظام الملک جدا شده نزد شاهنواز خان
 آمده بودند و بعد از شکست عنبر باز بلاکتهای عادل خان و فریب عنبر از راه رفته ترک بندگی و دولخواهی نمودند و عنبر
 بآدم خان سوگند صحف خورده او را غافل ساخت و بفریب گرفته در قلعه دولت آباد محبوس گردانید و آخر او را کشت
 با بورای کایتیه و او دارام بر آمده بر سر حد عادل خان رفتند عادل خان در ملک خود راه نداد در همان چند روز با بورای
 کایتیه بفریب و عذر یکی از آشیایان نقد بستی در باخت و عنبر فوجی بر سر او دارام فرستاد و جنگ خوب کرده فوج عنبر را
 شکست داد و بعد از آن در آن ملک نتوانست بود و خود را بر سر حد ولایت بادشاهی انداخت و قول گرفته با اهل و عیال
 خویش و پیوند بنجد مت فرزند شاه جهان آمد و آن فرزند او را با انواع عنایت و اقسام رعایت سرافراز ساخت و منصب
 سه هزار نیات و یک هزار سوار اسیدوار گردانیده همراه بدرگاه آورد و چون بنده کار آمدنی بود پانصد سوار دیگر اضافه
 مرحمت نمودم و شهباز خان را که منصب دو هزار نیات و هزار و پانصد سوار داشت پانصد سوار دیگر افزود و بفرجی
 سرکار سارنگپور و بعضی از صوبه مالوه تعیین فرمودم بخان جهان اسپ خاصه و فیل مرحمت شد روز مبارک شنبه دهم ماه

مذکور فرزند شاه جهان پیشکشهای خود را بنظر در آور و جواهر و مرصع آلات و اقمشه نفیسه و دیگر نفایس و نوادر تمام در صحن جبر و که ترتیب چیده فیلمان و اسپان را با سارهای طلا و نقره آداشته در برابر داشته بود بجهت خاطر جوئی او خود از جبر و که پائین آمده بتفصیل دیده شد از آنجمله معلی است نفیس که در بندر کوده بجهت آنفرزند مبلغ دو لک روپیه ابتیاع نموده اند و زنش نوزده تانک که هفده شقال و پنج و نیم سرخ باشد در سرکار سن لعل از دوازده تانک بیشتر نبود و جوهریان نیز همان قیمت منظور داشتند - دیگر نیلی است از بابت پیشکش عادل خان شش تانک و هفت سرخ یک لک روپیه قیمت شد تا حال باین کلان و نفاست و خوش رنگی و شادابی نیم در نظر نیامده و دیگر الماس جکوره است از بابت عادل خان وزن یک تانک و شش سرخ چهل هزار روپیه بها کرده اند و وجهه تسمیه جکوره آنکه در و کن سبزی است که آن را ساگ جکوره میگویند و در وقتیکه مرتضی نظام الملک برار را فتح کرد روزی با اهل حرم خود بسیر باغ رفته بود یکی از عورات در میان ساگ جکوره این الماس را یافته پیش نظام الملک برد از آن روز با الماس جکوره شهرت گرفت و در فقرات احمد نگر تبصره ابراهیم عادل خان که الحال هست در آمد و دیگر زمره دست هم از پیشکش عادل خان اگرچه از کان نواست اما بغایت خوش رنگ و نفیس چنانچه تا حال این طور دیده نشده و دیگر دو مردار پیر که بوزن شصت و چهار سرخ که دو شقال و یازده سرخ باشد بیست و پنج هزار روپیه قیمت شد و دویم شانزده سرخ در نهایت غلطانی و لطافت دوازده هزار روپیه قیمت نمودند و دیگر الماسی است از بابت پیشکش قطب الملک بوزن یک تانک سی هزار روپیه قیمت نمودند یکصد و پنجاه فیل از آن جمله سه فیل با سازهای طلا از زنجیر و غیره و نه فیل با ساز نقره اگرچه بیست فیل داخل حلقه خاصه شد اما پنج فیل بغایت کلان و نامی است آدل نور بخت که آن فرزند روز ملازمت گذرانید یک لک و بیست و پنج هزار روپیه قیمت قرار یافت و دیگر موپیت از بابت عادل خان یک لک روپیه قیمت نموده در حین سال نام نهادم و دیگر پنج بند هم از پیشکش او یک لک روپیه قیمت نمودند چنانچه که انبار نام نهادم و دیگر فیل قد و سخا و فیل امام رضا از بابت قطب الملک اینها را نیز هر کدام یک لک روپیه بها شد و دیگر یکصد و اسب عربی و عراقی که اکثر اسپهال خوب بود از آن جمله سه اسب زینها مرصع داشت اگر پیشکشهای آن فرزند از حاصه خود دوازده دینار و آن و کن گرفته است بتفصیل مرقوم گرد و بطول می کشد مجلا آنچه از پیشکشهای او مقبول افتاد و موازی بیست لک روپیه می شود سوائے این قریب بدو لک روپیه بوالده خود نور جهان بیگم پیشکش نمود و شصت هزار روپیه بدیگر والد و بیگمان گذرانید مجموع پیشکش آنفرزند بیست و دو لک و شصت هزار روپیه پیش

که هفتاد و پنج هزار تومان راج ایران و شصت و هفت لک و هشتاد و هزار خانی راج توران باشد چنین پیشکش درین دولت
 اید پیوند از نظر نگذشته بود توجه و عنایت بسیار بد و نمودم در حقیقت فرزندے که شایان لطف و شفقت باشد دوست
 نهایت رضامندی و خوشنودی از و دارم اسر تعالی او را از عمر و دولت برخوردار گرداند چون در مدت عمر شکار فیل نکرده
 بودم و سیل دیدن ولایت گجرات و تماشا شای دریا سیر شوم و چشم داشتیم و مکرر قرار لان رفته فیلهای صحرانی دیده جاس شکار
 قرار داده بودند بخاطر رسید که سیر احمد آباد و تماشا شای دریا نموده وقت برگشتن که هوا گرم شود و موسم شکار فیل شود شکار
 کرده متوجه بهار الحلافه اگر شوم باین عزیمت حضرت مریم الزمانی و دیگر بگیان و اهل محل را با سباب و کارخانه جات زیادتی
 روانه اگر ساخته خود با جمعی که از همراهی آنها گزینمست برسم سیر شکار متوجه صوبه گجرات شدم و شب جمعه آبان ماه بمبارکی
 و فرخی از ماند و کوچ کرده در کنار تال علمیه فرود آمده شد صبح بشکار رفته یک نیکه گاو به بندوقی زوم شب شنبه هاجان
 بر اسپ فیل خاصه عنایت نموده بخدمت صوبه کابل و بنگش رخصت فرمودم بالتماس اد رشید خان را خلعت و اسپ
 و فیل و مخمر مرصع مرحمت نموده بگلک ا و تعین کردم ابراهیم حسین را بخدمت نجشگیری دکن سرفراز ساختم و میرک حسین بواقع
 نویسی صوبه مذکور مقرر شد راجه کلیمان پسر راجه لودرل که از صوبه او رسیه آمده بود بجهت تقصیرات که با و نسبت می کردند
 روزی چند از سعادت کورنش محرومی داشت بعد از تحقیق بگینا ه افطار هر شد اسپ و خلعت عنایت نموده همراه
 هاجان بت خان بخدمت بنگش تعین نمودم روز دوشنبه بکلا س عادل خان طره با س مرصع بطرح دکن مرحمت شد
 یک توج هزار روپی و دیگر چهار هزار روپی قیمت داشت چون افضل خان و را س رایان و کلا س فرزند شاه جهان
 این خدمت را چنانچه شرط بندگی ست و خدمتگاری تقدیم رسانیده بودند هر دو را بزیادتی منصب سرفراز فرموده را س
 رایان را بختاب بکرماجیت که در هندوان خطاب عمده است ممتاز ساختم و الحن بنده شایسته قابل تربیت است روز
 شنبه دوازدهم بشکار رفته دو نیکه گاو ماده را به بندوقی زوم چون ازین منزل شکار دور بود روز دوشنبه چهار و نیم کرده
 کوچ فرموده در موضع کید حسن فرود آمد روز شنبه پانزدهم سه نیکه گاو زوم یک از آنها که کلان تر بود دوازده من بوزن و در آن
 درین روز از میرزا رستم غریب خطا گذشت ظاهرا بندوقی را به نشان سر راست کرده اول یک تیری اندازد باز بندوقی را
 میسکند چون تیرش بسیار روان بوده بندوقی را بر سینه خود تکیه داده غلوله را از یروندان می کند که درست شود و گرفتگی
 داشته باشد قضا را درین وقت فیل با تشنه می رسد و بالا س سینه جانیکه سر بندوقی نهاده بود مقدار کف دست س سوزد

چنانچه ریزه های دارد در پوست و گوشت فرو می نشیند و خیلی جراحت می شود و الم بسیار بمیرزا رسید روز یکشنبه شانزدهم
چهار نیکه شکار شد سه ماده نیکه گاؤ و یک بکره نیکه گاؤ و روز مبارک شنبه بمیرزا رسید که آبشاری داشت و
نزدیک به اردو واقع بود رفته شد اگر چه درین ایام آب کمتر داشت اما چون دوسه روز پیشتر محراب آب از بالا بسته
بودند و نزدیک رسیدن سن گذاشتند بغایت خوب میرنجیت ارتقا عش بست گز بوده باشد از فراز کوه جدا شده
میرزا درین قسم سر را هی غنیمت است پیا لمانی معقود را بر لب آب و سایه کوه خورده شب به اردو آمد درین
روز زمیندار حبیب پوری که بالتماس فرزند شاهجهان گناه او بخشیده شده بود دولت آستانه بوس دریافت روز جمعه
هزدهم یک نیکه گاؤ کلان و یک بکره و روز شنبه نوزدهم دو ماده شکار شد چون قراولان عرض کردند که در پرگنه
حاصلپور شکار فراوانست اردوی کلان را درین منزل گذاشته روز یکشنبه بستم با جمعه از بنده های نزدیک حاصلپور
که سه کروه مسافت داشت شتاقم میرحسام الدین ولد میرجمال الدین حسین ابجو که بخطاب عضد الدوله اختصاص دارد
بمنصب هزاره یزات و چهار صد سوار اصل و اضافه سرفرازی یافت یادگار حسین قوش بیگ و یادگار تورچی را که
بخدمت بگلش تعیین شده اند فیل مرحمت نمودم درین تاریخ انگور حسینی بیدانه از کابل رسید بغایت تروتازه آمده بود
زبان این نیازمند درگاه انزوی از ادای شکر نعمتهای او قاصر است که با وجود سه ماه مسافت راه انگور کابل در
وکن تازه تازه میرسد روز دوشنبه بست و یکم سه راس نیکه گاؤ خرد و روز شنبه بست و یکم یک نیکه گاؤ خرد و
ماده در روز یکم شنبه بست سویم یک ماده شکار شد روز مبارک شنبه بست و چهارم در کنار تال حاصلپور بزم پیا ل
ترتیب یافت بفرزند شاهجهان و چند سوار امرای عظام و بنده های خاص پیا ل عنایت شد یوسف خان پسر حسین خان را که از خانزادان لائق
ترتیب است بمنصب سه هزار یزات و هزار و پانصد سوار اصل و اضافه مرحمت نمودم و بفرجاری گویند وانه رخصت نمودم و بانعام خلعت و
فیل سرفرازی یافت راسه بهاری داس دیوان صوبه دکن بسعادت آستانه بوس ممتاز گشت روز جمعه جانسپار خان را بغایت علم
سر بلند ساخته اسپ و خلعت مرحمت نموده به صوبه دکن رخصت فرمودم امروز بندوق نهایی انداختم قنار او در درون دولت خانه و رخت
گهرنی واقع شده بود قریش آمده بر سر شاخ بلندی نشست و همین میان سینه اش بنظر درمی آمد بندوق را برد و دست
گرفته در میان سینه او زد و از جای که ایستاده بودم تا سر شاخ بست و دو گز بود روز شنبه بست و ششم ترمیم ترمیم بد کرده
کچ کرده در موضع کمال پور منزل شد یک نیکه درین روز ترمیم بندوق نمودم رستم خان که از بنده های عده مستند بود

شاه جهان ست و از برهان پور با جمعی از بنده های درگاه بر سر زمینداران گونڈوانه تعیین نموده بود صد و ده زنجیر نعل و یک لک و بست هزار روپیه پیشکش گرفته درین تاریخ آستانبوس رسید زاهد و لشجاعت خان بمنصب هزار بذات و چهار صد سوار از اصل و اضافی سرفراز شد روز یکشنبه بست و بیستم شکار باز و جره کردم روز و دوشنبه نیله گاؤ کلان و یک بوکره شکار شد نیله دوازده من و نیم بوزن در آمد روز سه شنبه بست و نهم یک نیله شکار شد ببلول میان داله یار کوکه از خدمت گونڈوانه آمده سعادت ملازمت دریافت ببلول خان پسر حسین میان است و میان الوشی است از افغانان در مبادی حال حسن نوکر صادق خان بود اما نوکر بادشاه شناس و آخر در سلک بنده های بادشاهی نظام یافت و در خدمت دکن فوت شد بعد از و پسرانش بمنصب سرفراز گشتند اگر چه هشت پسر داشت اما دو پسرش هر دو بچو شمشیر و شناس آمدند برادر کلان و ر آغاز جوانی و دلچست حیات سپرد ببلول رفته رفته بمنصب هزار ری سر بلندی یافت درین وقت فرزند شاه جهان به برهان پور رسیده او را قابل تربیت دانسته بمنصب هزار روپا نقدی ذات و هزار سوار امیدوار ساخت و چون تا حال مرا ملازمت نکرده بود و بسیار آرزوی آستانبوس داشت بدرگاه طلب فرمودم بجنگ خوب خانزادی است همچنانکه باطنش بحسن شجاعت آراستگی دارد و ظاهرش هم خالی از نمودی نیست منصبی که فرزند شاه جهان بخواهد نموده بود بالتاس ادمرحت شد و بخطاب سر بلند خانی سرفراز گشت االه یار کوکه نیز جوان مردانه و بنده لائق تربیت است او را بخدمت مناسب و چسپان یافته بدرگاه طلب فرمودم روز کم شنبه غره ماه آذر بشکار رفته یک نیله گاؤ به بندوق زدم درین تاریخ واقعات کشمیر بعض میرسد که در خانه ابرشیم فروشی و دو دختر دندان دار بوجو آمده که پشت تا کمر بهم متصل بود اما سر و دست و پا های هر کدام جدا اندک زمانه زنده بوده فوت شد روز مبارک شنبه دویم در کنارتالے که دیره شده بود بزم پیاله ترتیب یافت لشکر خان را خلعت و فیل مرحمت نموده بخدمت دیوانی صوبه دکن سرفراز ساختم منصب از اصل و اضافی دو هزار پانصد بذات و هزار و پانصد سوار حکم شد بکلاسه عا و خان مهر کوکب طالع که هر کدام بوزن پانصد هر دستوری میشد و انعام شد ببلول خان اسپ و خلعت عنایت نمودم چون از آله یار کوکه هم خدمات غایسته و ترادوات پسندیده بوقوع آمده بود بخطاب بهمت خانی سرفراز گشته خلعت مرحمت شد روز جمعه سه چهار کرده و یکپا کوکچ نموده برگنه و کنان محل نزول رایات اقبال گشت روز شنبه نیز چهار کرده و یک پاؤ کوکچ نموده در قصبه دهار منزل شد و دهار از شهر های قدیم است و راجه بوج که از راجه های معتبر هندوستان است درین شهر می بود و از عهد او هزار سال گذشته در زمان سلاطین مالوه نیز مدتها حاکم نشین بوده و قتی که سلطان محمد تغلق بجزم تغیر دکن می رفت

جانبور است و در اکثر آبها سینه بدوستان می باشد و بغایت کلان می شود این چندان کلان نبود مگر چهره دیده شد که شش
 گز طول و یک گز عرض داشت روز یکشنبه چهار و نیم کرده کوچ کرده سعد پور منزل شد و درین موضع رودخانه ایست که
 ناصرالدین خلجی بالاسه آنرا پل بسته و نیشمنها ساخته است از عالم کالیا ده جاسه است و هر دو از بناها سیه و اثرها سیه
 است اگر چه عمارتش قابل تعریف نیست چون در میان رودخانه ساخته شده جوینها سیه و حوضها ترتیب داده اند
 یک طوری بنظر در می آید شب فرمودم که بر دوران جوینها و آبها چراغان کردند و روز مبارک شب به نهم بزم پیاله ترتیب یافت
 و درین روز بفرزند شاه جهان یک قطعه لعل یک رنگ بوزن نه تانگ و پنج سرخ که یک لک و سبست و پنج هزار روپیخت
 داشت باد و مر و اریدا نعام شد و این لعلی است که در زمان ولادت من حضرت مریم مکانی والده حضرت عرش آشنایی
 برسم و نامین التفات نموده بودند و سالها در سر پنج خاصه آنحضرت بود بعد از ایشان من هم تبرک خود و در سر پنج میداشتم قطع
 نظر از مالیت و نفاست چون بحسب شگون برین دولت ابد مقرون مبارک و جایون آمده بآنفرزند مرحمت شد مبارک خان
 را بمنصب هزار و پانصد یزات و سوار از اصل و اضافه سر بلند ساخته بغوجداری سرکار سیوات تعیین فرمودم با نعام خلعت
 و شمشیر و فیل ممتاز گشت بهجت خان ولد رستم خان شمشیر محبت شد کمال خان قراول که از خدمتگاران قدیم است و همیشه در کباب
 حاضر می باشد خطاب شکار خانی عنایت نمودم و او دارام بخدست صوبه دکن تعیین شد و با نعام خلعت و فیل و باد و پایان
 عراقی سرفرازی یافت و مخبر زن نشان خاصه محبوب او سپه سالار خانان اتالیق مرحمت شد و در جمعه دهم مقام فرمودم روز
 شنبه یازدهم چهار کرده پا و کم کوچ نموده در موضع خلوت نزول اقبال افتاد و روز یکشنبه دوازدهم پنج کرده کوچ کرده در
 پرگنه مذکور منزل شد این پرگنه از زمان پدرم بجایگزین شد و اسرار مقرر است و در حقیقت طور وطن او شده عمارات و بناات
 ساخته از جمله باد و سیه در سر راه اساس نهاده بغایت خوش طرح و اندام بخاطر رسید که اگر در جاسه با و سیه در سر راه ساخته
 شود همین طرح باید فرمود که بسازند اما اقلاد و برابر این باید ساخت روز دوشنبه سیزدهم بشکار رفته یک نیل گاو به بندوق زدم
 از تارینگی که فیل نور محبت فیل خانه خاصه آمده حکم است که در دو تخانه خاص و عام می بسته باشد چون از حیوانات فیل را آب
 الفت تمام است باد و جو درستان و سردی هوا از در آمدن آب مخطوط میشود و اگر آبی نباشد که تواند برآمد آب را از مشک بخور طوم
 گرفته بر بدن خود میریزد بخاطر رسید که هر چند فیل از آب مخطوط است به بالطبع بآن مجبور اما تعیین که در زمستان از آب سرد متاثر
 خواهد بود فرمودم که آب را شیر گرم کرده و در خور طوم او میریزد باشد روز سیه دیگر که آب سرد بر خود میریزد اثر عشته دلورده

برو ظاهری شد و از آب گرم بخارات آن آلوده و مخطوط میگشت و این تصرف خاصه مست روز سه شنبه چهارم شش کرده کوچ
 کرده در مقام سیلگه منزل شد روز کم شنبه پانزدهم از دریا می گذشت به نزد یک رام گدازه منزل گشت شش کرده
 کوچ واقع شد روز مبارک شنبه شانزدهم مقام نموده در سرآبشاری که قریب بار دو واقع است بزم پیاله ترتیب یافت سر بلند خان
 را بغایت علم ممتاز ساخته و فیل بخشیده بخدمت صوبه دکن رخصت فرمود و منصب او از اصل و اضافه هزار و پانصد نیا و هزار
 و دصد سوار حکم شد راجه بیمن نرائن زمیندار که به منصب هزار و سیست رخصت جاگیر یافت راجه بهوج زمیندار بگلانه را
 بمنصب چهار هزار و سیست ساخته بطن او رخصت فرمود و حکم شد که چون ملک خود برسد سپر کلان را که جانشین او است
 بر گاه فرستد که در خدمت حضور می بوده باشد حاجی بلوچ که سردار قرار داشت و نسبت سبقت و بندگی قدیم دارد و خطاب بلوچ خانی
 سرشار گشت روز جمعه هفت و دهم پنج کرده کوچ نموده در موضع دهاول نزول فرمود روز شنبه هزدهم که عید قربان بود
 بعد از فراغ قربانی و لوازم آن سه کرده و یکپا و کوچ نموده در کنار تال موضع ناگور منزل شد روز یکشنبه نوزدهم قریب پنج کرده
 مسافت طی نموده در کنار تال موضع سمریه رایات اقبال برافراخت روز دوشنبه بیستم چهار کرده و یکپا و کوچ نموده برگشته
 و در محل نزول رایات حلال گشت این پرگنه سرحد است میان ولایت مالوه و ملک گجرات تا از بدو عبور واقع شد تمام راه
 جنگل و انبوهی درخت و زمین سنگ لایخ بود روز سه شنبه بیست و یکم مقام کردم روز کم شنبه بیست و دوم پنج کرده و یکپا و کوچ
 نموده در موضع رنیا و نزول نمود روز مبارک شنبه بیست و سوم مقام نموده در کنار تال موضع مذکور بزم پیاله ترتیب یافت روز
 جمعه بیست و چهارم و نیم کرده کوچ نموده در موضع جالوت رایات اقبال برافراشت درین منزل باز گیران ملک کرناٹک آمده
 فنون بازی خود نمودند یکی از آنها زنجیر آهنی را که پنج و نیم گز طول و یک سیر و دو دایم وزن داشت یکسر آنرا در حلق
 نهاده آهسته آهسته تمام را بعد از آب فرو برد و ساعته و شش و نیم او بود بعد از آن بر آورد و روز شنبه بیست و پنجم مقام شد روز
 یکشنبه بیست و ششم پنج کرده کوچ نموده بموضع نیمه فرود آمد روز دوشنبه بیست و هفتم نیز پنج کرده کوچ کرده در کنار
 تالابی نزول فرمود روز سه شنبه بیست و هشتم چهار کرده پا و کوچ نموده نزدیک بقصبه صحرا در کنار تال و رود رایات
 اقبال اتفاق افتاد گل نیلوفر را که بزبان هندی کودنی گویند به رنگ میشود سفید و کبود و سرخ پیش ازین کبود و سفید دیده
 شد اما سرخ تا حال بنظر در نیامده بود درین تال سرخ گل تازه و سبز رنگ مشاهده شد به تکلف گلست بغایت نادرو
 لطیف چنانچه گفته اند

ز سرخی و تری خواصد چکیدن

گل کنول از کودنی کلان تری باشد رنگش سرخ چهره است و من در کشمیر کنول صد برگ هم بسیار دیده ام و مقرر است که
 کنول روزی شگند و شب غنچه میشود و کودنی بخلاف آن روز غنچه میگردد و شب بے شگند و زنبور سیاه که اهل هند آنرا بکودرا
 میگویند همیشه برین گلهاسے نشیند و کجبت خورون شیر که در میان این هر دو گلست برون میرود و بسیار چنین واقع میشود که
 گل کنول غنچه میگردد و تمام شب بھو نرا در آن غنچه میانند و همین طور در گل کودنی هم بعد از شگفتن از میان برآمده پرواز میکنند و
 چون زنبور سیاه ملازم و ایکی این گلهاست شعراے هند آنرا چون بلبل عاشق گل اعتبار نموده مضامین عالی و در سلک نظم
 کشیده اند از جمله تان سین کلاؤت که در خدمت پدرم بے نظیر زمان خود بوده بلکه در بیچ عہد و قرن معنی شل او نگذشته
 در یکے از نقشہا روے جو آنرا با قناب و چشم کشودن او را بشگفتن گل کنول و بر آمدن بھو نرا از میان آن تشبیه داده
 و در جائے دیگر بگوشت چشم نگرستن محبوب را بجرکت گل کنول و در هنگام نشستن بھو نرا نسبت کرده درین منزل انجیر
 از احمد آباد رسید اگر چه انجیر برهان پور هم شیرین و بالیده می شود اما این انجیر کم دانه و شیرین تر است و دوازده بهتر توان
 گفت روز کم شب بے بست و نسیم و مبارک شب بے سیم مقام شد درین منزل سرفراز خان از احمد آباد آمدہ سعادت
 آستانوس دریافت از پیشکشہاے او تسبیح مرواریدی که بہ یازده ہزار روپیہ خریدہ بود باد و فیل و دو اسب و
 ہفت راس گاؤ و دہل و چند تقویر پارچہ گجراتی مقبول افتاد تتمہ را باد و بخشیدم سرفراز خان بنیرہ مصاحب بیگ است کہ
 از امر اے حضرت جنت آشیانی بود حضرت عرش آشیانی او را بنام جدش مصاحب بیگ میخواندند و من در آغاز خلوس
 منصب او را افزوده بصوبہ گجرات تعین فرمودم چون نسبت خانہ زاد می موروثی باین درگاہ داشت در خدمت صوبہ
 گجرات ہم خود را نزرک ظاہر ساخت لایق تربیت دانستہ بخطاب سرفراز خانی در عالم سر بلند گردانیدم و منصب او
 بدہ ہزاری ذات و ہزار سوار رسیدہ روز جمعہ غرہ و یماہ چار کردہ پاؤ کم کوچ نمودہ در کنار تال حبسو و نزول فرمودم و دین
 منزل راے مان سردار پیادہ ہاے خدمتہ ما ہی رو ہوشکار کردہ آورد و چون طعم بگوشت ما ہی رغبت تمام وارد خصوصاً
 با ہی رو ہو کہ بہترین اقسام ما ہی ہندوستان است و از تاریخ عبور کانی چند تا حال کہ یازدہ ماہ گذشتہ با وجود نہایت
 تفحص ہم نرسیدہ بود امروز بدست آمد بغایت مخطوطا شدم و اہی براے مان عنایت فرمودم اگر چه برگنہ دو حد داخل
 سرحد گجرات است غایتاً ازین منزل در ہمہ چیز احتمالات صریح ظاہری شود صحرا و زمین نوعی دیگر مردم بوضع دیگر زبانہا

بروش دیگر جنگلی که درین راه بنظر در آمد درخت میوه دار مثل انبه و کرنی و تمر هندی داشت و مدارحی فطرت زراعت برقرار است
 ز قوم است مزارعسان بر دور مرزعه خویش ز قوم نشاینده هر کدام قطعه زمین خود را جدا ساخته اند و در میان کوچه
 راه تنگ بخت آمد و شد گذشته اند چون تمام این ملک را یک بوم است باندک تر و دواژ و حامی که واقع شود چندان گرد
 و غبار بهم میرسد که چهره آدم بدشواری بنظر در می آید بخاطر رسید که احمد آباد را بعد ازین گرد آباد باید گفت نه احمد آباد و در شنبه
 دوم چهار کرده پاؤکم کوچ کرده در کنار دریا می منزل شد و در یکشنبه سویم باز چهار کرده پاؤکم کوچ نموده در موضع
 بر دله نزول نمودم درین منزل جمعی از منصبداران که بخدمت صوبه گجرات تعین بودند سعادت آستانه بوس در یافته روز
 دوشنبه چهارم پنجگده کوچ کرده چتر سیا نزول رایات اجلال اتفاق افتاد و در روز سه شنبه پنجم پنج و نیم کرده مسافت طی نموده در پرگنه
 موده رایات اقبال برافراشت درین روز سه نیله گاؤشکار شدیکه از همه کلان تر بود سیزده سن و ده سیر بوزن در آمد و روز
 کم شنبه ششم شش کرده کوچ فرموده در پرگنه نیلاؤ منزل شد و از میان قصبه گذشته موازی یک هزار و پانصد روپیه نثار
 کردم روز مبارک شنبه هفتم شش و نیم کرده کوچ نموده در پرگنه نیلاب نزول فرمودم و در ملک گجرات کلان تر ازین پرگنه
 نیست هفت لک روپیه که بست و سه هزار تومان رایج عراق باشد حاصل دارد و مهوره قصبه مذکور هم خیلک است در وقت
 آمدن از میان قصبه گذشته هزار روپیه نثار کردم هکتار مصروف بران است که بهر بنای فیضی بخلاق خدا برسد چون مدار
 سواری مردم این ملک به عرابه است مراهم میل سواری عرابه شد تا دو کرده بر عرابه نشستم اما از گرد و غبار بسیار آزار
 کشیدم بعد از آن تا آخر منزل بر اسپ سواری کردم در اثنا راه مقرب خان از احمد آباد رسیده سعادت ملازمت
 دریافت و یک دانه مروارید که بسی هزار روپیه خریده بود پیشکش گذرانید و در جمعه هشتم شش کرده و نیم کوچ نموده محل
 دریا می شور محل نزول بارگاه اقبال گشت بکنایات از بندر با می قدیم است بقول برهمنان چندین هزار سال
 از بنا می این گذشته در ابتدا نامش ترنباوتی بوده و راجه ترنیک کنوار حکومت این ملک داشته اگر تفصیل احوال
 راجه مذکور بشرحی که برهمنان میگویند نوشته شود بطول میکشد مجلاً چون نوبت ریاست راجه ابهی کمار که از بنا میراد بود
 میرسد بقضای آسمانی بلا می درین شهر نازل می شود چندان گرد و خاک میریزد که تمام منازل و عمارات شهر در زیر
 این خاک پنهان میگردد و دنیا و حیات بسیاری از مردم زیر و زیر میگردد و غایتاً پیش از نزول بلاست که راجه از آستانه
 میگردد و بخوابش آمده ازین حادثه آگاه میسازد و راجه با حیا خود بجای در می آید و آن بت را با ستونی که در پس بت بخت تکیه

داشته بودند با خود همراه میر و قضا را اجازتیم از طوفان بلا می شکند چون مدت حیات را حجب باقی بود بعد بهمان ستون کشتی
 وجودش بساحل سلامت میرسد و بازار اراده تعمیر این شهر می نماید و آن ستون را بحجت علامت آبادانی و فراهم
 آمدن مردم نصب میکنند چون بزبان هندی ستون را استنپ و کنبه هر دو میگویند باین نسبت استنپ نگری و
 کنبه داتی می گویند و گاه بمناسبت نامش تر بنا داتی نیز می گفتند و کنبه داتی رفته رفته بکثرت استعمال کنبه بایت شد
 این بند را از عظم بنا در هندوستان ست متصل بخوری از جورهای دریای عمان واقع شده عرض جو رفعت کرده
 و طول قریب بچهل کرده تخمیناً مقرر کرده اند بهماز بدرون جو در نمی آید و در بندر کوکه که از توابع کنبه بایت است و نزدیک
 بدریا واقع گشته لنگری کنند و از آنجا اسباب را بغراب یا انداخته به بندر کنبه بایت می آرند و همین طور در وقت پرمانتن
 جهاز اسباب را در غرابها کرده می برند و بجای زوری آرند پیش از ورود موکب منصور چند غراب از بنادر فرنگه کنبه بایت
 آمده خرید و فروخت نموده اراده مراجعت داشتند روز یکشنبه دهم غرابها را آراسته بنظر در آورند و در خست گرفته
 متوجه مقصد شدند روز دوشنبه یازدهم من خود بر غراب نشسته تخمیناً یک کرده بر روی آب سیر کردم روز سه شنبه
 دوازدهم بشکار یوز رفته و او را بگیرانیده شد روز کم شنبه سیزدهم به تماشا می تال تارنگ سوار شده از میان راسته
 و بازار گذشتم و قریب به پنج هزار روپیه شمار کردم در زمان حضرت عرش آشیانی انار اسر بر بانه کلیان را می مقصدی بندر
 مذکور حکم آنحضرت حصاری پنجه از خشت و آهک برد و در شهر ساخته و سوداگر بسیار از اطراف آمده درین شهر وطن گزیده اند و خانه ها
 بسفا و منازل نیک اساس نهاده و مرفه الحال روزگار بسیار بند بازارش اگر چه مختصر است غایتاً پاکیزه و پر جمعیت و کثرت
 است و در زمان سلاطین گجرات تمغای این بندر مبلغی کللی بوده و الحال درین دولت حکم است که از چهل یک زیاده بگیرند
 و دیگر بنادر عشر گویان ده یک و هشت یک بگیرند و انواع مکالیف و مزاحمت تجار و متردین میرسانند و در جده که بندر
 مک است چار یک می گیرند بلکه بیشتر هم داند نیجا قیاس می باید نمود که تمغای بنادر گجرات در زمان حکام سابق چه مبلغ بوده و
 الله اعلم که این نیازمند درگاه اینودی توفیق بخشایش تمغای کل مالک محروسه که از حساب و شمار بیرون است یافته
 و نام این تمغا از قلمرو سن افتاده و در نیولا حکم شد که طنکه طلا و نقره ده بست وزن هر دو روپیه معمول سک که کنند سک که طنکه طلا یک
 طرف لفظ (جهانگیر شاهی سکنه) و جانب دیگر (ضرب کنبه بایت مسئله جلوس) مقرر شد و سک که طنکه نقره یک و در میان طنکه لفظ
 (جهانگیر شاهی سکنه) و بر دو این مصرع -

بزرگ این سکه زو شاه جهانگیر ظفر پر تو

و بر دس دیگر در میان سکه (ضرب کهنایت سلسله جلوس) و بر دس مصرع دوم -

پس از فتح دکن آمد چو در محبسات از ماند

در پنج احدى سکه غیر از من سکه نشده و سکه طلا و نقره اختراع نیست نامش سکه جهانگیری فرمودم روز مبارک شنبه چهار دهم پیشکش امانت خان متصدی بندر کهنایت در محل بنظر گذشته منصب او از اصل و اضافه هزار و پانصد نجات و چهار صد سوار حکم شد نورالدین قلی بمنصب سه هزار نجات و ششصد سوار از اصل و اضافه سرفرازی یافت روز جمعه پانزدهم بر فیل نورنجت سوار شده بر اسب دو انیسدم بغایت خوب و دید در وقت نگاه داشتن هم خوب استاد این مرتبه سویم است که من خود سوار می شوم روز شنبه شانزدهم رامراس ولد حسینکه بمنصب هزار و پانصد نجات و هفتصد سوار از اصل و اضافه سرفراز شد روز یکشنبه هفتصد هم بداراب خان و امانت خان و سید بایزید بار سه فیل عنایت شد درین چند روز که ساحل دریای شور معسکر اقبال بود از سوداگر و اهل حرفه داراب استحقاق و سایر موطنان بندر کهنایت را بنظر آورده فراخور حال هر کس خلعت و اسب و خرجی و مدد معاش مرحمت فرمودم دهم درین تاریخ سید محمد صاحب سجاده شاه عالم و فرزندان شیخ محمد غوث و شیخ حیدر بنبره میان وجیه الدین و دیگر مشایخ که در احمد آباد و وطن دارند باستقبال آمده ملازمت نمودند و چون عرض تماشا شد در یاد مدد و جز آب بوده ده روز مقام نموده روز سه شنبه نوزدهم رایات عنایت بصوب احمد آباد و برافرشت بهترین اقسام ماهی که در اینجا هم میرسد نامش عربیت و ماهی گیران مکرر بحبت من گرفته آوردند بے تکلف نسبت دیگر اقسام ماهی که درین ملک میشود لذیذ تر و بهتر است اما بلذت ماهی ره نیست ده نه بلکه ده هشت توان گفت و از غذاها که مخصوص اهل گجرات است کچری با جره است و آنرا لذیذ نیز میگویند از اقسام ریزه غله آنست و این غله غیر از هندوستان و ردیار دیگر نمی شود و نسبت بسیار بلاد هند و گجرات بیشتر است و از اکثر جو بات ارزان تر چون برگزیده بودم فرمودم که تیار ساخته آورند خالی از لذت نیست مرا خوشی و راقا و حکم کردم که در ایام صوفیانه که التزام ترک حیوانی نموده ام و طعامهای بے گوشت می خورم اکثر ازین کچری می آورده باشند روز سه شنبه بنظر گشتش کرده و یکپا و کوچ نموده و موضع گوساله منزل شد روز یکم شنبه بستم از پرگنه بابر گشته در کنار دریا فرود آمدم این منزل ششش کرده بود روز مبارک شنبه بستم و یکم مقام نموده بزم پیاله ترتیب یافت و همین آب ماهی بسیار شکار کرده بچسب از بندها که غل

مجلس بودند قسمت شد روز جمعه بست و دوم چهار کرده مسافت طی نموده در موضع باریجه سعادت نزول اتفاق افتاد و دین
 راه دیوار بنظر در آمد از دو نیم گز تا سه گز بعد از تحقیق معلوم شد که مردم بقصد ثواب ساخته اند که چون حمایه در راه مانده شود
 بار خود بران دیوار نهاده نفسی راست سازد و باز بے درد غیر بغایت برداشته متوجه مقصد گردد و این تصرف خاصه
 اهل گجرات است بسیار مرا این دیوار ساختن خوش آمد فرمودم که در جمیع شهرهای کلان بهمن دستور دیوارها از طرف
 بادشاهی بسیار مذروز شبیه بست و سوم پنج کرده پاؤکم کوچ نموده کنار تال کا کریم محل نزول آورد و گه گمان شکوه شد
 این تال را قطب الدین محمد بنیر سلطان احمد بانی شهر احمد آباد ساخته و برورش زینیه پایا از سنگ و آهک بسته اند و
 در میان تال باغی مختصر و یکدست عمارت بنا نهاده و از کنار تال تا عمارت میان پل بسته اند که راه آمد و شد باشد چون
 در تمام برین گذشته اکثر از هم ریخته و ضائع شده و جایکه قابل نشستن باشد مانده بود و درینو که موبد اقبال بصوب احمد آباد
 توجه فرمود صفی خان بخشی گجرات از سرکار بادشاهی شکست و ریخت آنرا مرمت نموده و باغچه را صفا داده عمارتی تو مشرف
 بر تال و باغچه ساخت بے تکلف منزلیست بغایت مطبوع و دلنشین طریش مرا خوش در افتاد و در ضلعی که پل واقع است
 نظام الدین احمد که در زمان پدرم یک چندی بخشی گجرات بود باغی ساخته بر کنار تال مذکور درین وقت بعرض رسید که
 عبداللہ خان بجیت نراسی که با عاید سپر نظام الدین احمد داشته درخت های این باغ را بریده است و نیز شنیده
 شد که در ایام حکومت خود در مجلس شراب مرد نامردی را که خالے از طرفلی و مضحکی بنوده بجز آنکه درستی و بے شعوری و بی
 ناطایم از روی مطایبه گفته بے طریق شده بیکه از غلامان خود اشارت کرد که در جهان مجلس گردش زده است از
 شنیدن این دو مقدمه خاطر عدالت آئین بغایت آشفته گشت و حکم فرمودم که دیوانیان عظام هزار سوار دو اسبه
 سه اسبه او را موافق یک اسبه مقرر داشته تفاوت آنرا که بنقاد لکدام میشود از محال جاگیر او وضع نمایند چون درین
 منزل مزار شاه عالم بر سر راه واقع بود فاتحه خوانده گذشتم تخمیناً یک لک روپیہ خرج عمارت این مقبره شده باشد
 شاه عالم سپر قطب عالم است و سلسله ایشان بخدمت جانیان منتهی می شود و مردم این ملک را از خاص و عام غریب
 اعتقاد می بایشان است چنانچه می گویند که شاه عالم اچھاے اموات می کرد و بعد از آنکه چندین مرده را ازنده ساخته
 بود پدرش بر نیمنی و قوت یافته مانع آمده است که دخل در کارخانه آلی گستاخه است و شرط بندگی نیست قصار شاه عالم
 خاوس داشت و او را فرزند نمی شد و بدعاے ایشان حق تعالی پسر بی باک را مست فرمود چون بربست و هفت سالگی

رسید درگذشت و آنجا دم گریه و زاری کنان بخدمت ایشان آمدہ معروض داشت کہ پسر من فوت شدہ و مرا ہمین یک
فرزند بود چون توجہ شامق تعالے کرامت فرمودہ بود امیدوارم کہ بدعاے شما زندہ شود شاہ عالم لفظ متفکر گشتہ بدون
حجرہ رفتند و خادم مذکور بخدمت پسر ایشان کہ او را بسیار دوست میداشت رقتہ الحاح نمود کہ شما از شاہ التماس کنید کہ
فرزند مرا زندہ سازند و پسر ایشان چون خرد سال بود بدرون حجرہ در آمدہ درین باب مبالغہ میکند شاہ عالم می گوید کہ اگر
راضی باشید عوض او جان بحق تسلیم کنید شاید التماس من قبول افتد و او عرض کرد کہ در انچه رضاے شما و خواست
خدا باشد عین رضاے منست شاہ عالم دستہای پسر خود را گرفته از زمین برداشتہ روئے سوی آسمان کردہ
گفت کہ بار خدا یا عوض آن بزغالہ این بزغالہ را بگیر و ساعت پسر جان بحق تسلیم کرد و شاہ او را برابر بالاس پانک خود
خواہانیدہ چادرے بر روئے او پوشانید و خود از خانہ برآمدہ بآن خادم گفتہ اند کہ بخانہ برو و از پسر خود خبر بگیر شاید سکتہ
کرده باشد و مخرودہ باشد چون او بخانہ مے آید پسر را زندہ می بیند مجملًا در ملک گجرات این قسم حرفہاے بسیار بشاہ عالم
نسبت مے کنند و من خود از سید محمد کہ صاحب سجادہ ایشان است و خالے از فضیلتہ و معقولیتہ نیست پرسیدم کہ این حرف
چہ صورت دار و گفت من ہم از پدر و جد خود ہمین طور شنیدہ ام و بتواتر رسیدہ و العلم عند اللہ اگرچہ این مقدمہ از آئین
خود و راست غایتا چون در مردم شهرت تمام داشت بجهت عزابت نوشتہ شد و رحلت ایشان ازین سراسے فانی
بہالم جاودانی در سنہ ہشت صد و ہشتاد واقع شدہ در زمان سلطنت سلطان محمود بیکرہ و عمارات مقبرہ ایشان از آثار
تاج خان ترسانی است کہ از امرای سلطان مظفر ابن محمود بودہ چون روز دوشنبہ ساعت بجهت درآمدن شہر اختیار
شدہ بود روز یکشنبہ بیت و چهارم مقام فرمودم درین مقام خرپزہ کاریز کہ قصبہ ایست از توابع ہرات رسید و مقرر است کہ
در خراسان بیچ جا خرپزہ بخوبی کاریز نمے شود بآنکہ یک ہزار و چار صد کردہ مسافت داشت و قافلہ بہ پنج ماہ مے آمد
بسیار درست و تازہ آمدہ و آنقدر آوردند کہ بچھ بندھا کفایت میکند و مقارن این کونکہ از بنگالہ رسید و باوجود ہزار کردہ مسافت
اکثر تر و تازہ آمدہ چون بغایت سیوہ لطیف و نازک است ہما قدر کہ بجهت خاصگی کفایت باشد پیادہ اسے ٹو اکچو کی دست
بدست میرسانند زبان از آدای شکر آئی قاصر است ۔

شکر نعمتہاے تو چند آنکہ نعمتہاے تست

درین تاریخ امانت خان و دوستان قبیل گزرا نید بغایت کابان کہ یکے از ان سہ درع و ہشت طسوطول و شانزدہ

طبعاً منتهی داشت سه من و دو سیر بوزن در آمد که بیست و چهار و نیم من عراق باشد روز دوشنبه بیست و پنجم بعد از
 گذشتن شش گھڑی در ساعت مسعود و مبارکی و فرسخی توجه شهر شدم و بریل صورت گنج که از فیضان دوستدار است
 و در صورت و سیرت تمام عیار با آنکه مست بود چون اعتماد بر سواری خود و خوش جلوی او داشتم سوار گشتم خلقه انبوه
 از مردوزن در کوچه بازار و در و دیوار بر آمده منتظر بودند تعریف شهر احمد آباد چنانکه شنیده شده بود بنظر در نیا آمد اگر چه
 میان راسته بازار را عرض و وسیع گرفته اند غایتاً دکانها را در خور و صحت بازار ساخته اند عمارتش همه از چوب است و
 ستون دکانها باریک و زبون و کوچه بازار پر گرد و غبار از مال کاگریه تا درون ارک که باصطلاح این ملک بدر گویند
 مشارکنان شافتم و بدر بختی مبارک است منازل سلاطین گجرات که در درون بدر واقع بود درین پنجاه شش سال
 خراب شده و اثری از آنها نمانده غایتاً جمیع از بندها سالی که حکومت این ملک تعین بودند عمارت ساخته اند ورنیو لا
 که از ماند و متوجه احمد آباد شدم مقرب خان منازل قدیم را از سر نو تعمیر نموده نشیمنها سالی دیگر که ضروری بود مثل جبر و عام و
 خاص و غیره ترتیب داد چون امروز روز مبارک و زن فرزند شاه جهان بود برسم معهود او را بطلا و دیگر اجناس و زن فرمودم
 و سیال بیست و هفتم از سواد مسعود و دجری و نشاط آغاز شد امید که حضرت و اسب العطایا و را باین نیازمند درگاه خود
 از زانی دار و از عمر و دولت خود برخوردار گنا و همدین روز ولایت گجرات را بجا گیر آن فرزند مرحمت فرمودم از قلع ماند و
 تا بندر کنباست برای که آیدیم یک صد و بیست و چهار کرده است بیست و هشت کوچ و سی مقام واقع شد و در کنباست
 تاده روز مقام اتفاق افتاد و از آنجا تا شهر احمد آباد بیست و یک کرده بود پنج کوچ و دو مقام طی شد محلاً از ماند و تا کنباست
 و از کنباست تا احمد آباد بشرحی که گذارش یافت یک صد و چهل و پنج کرده مسافت بدو ماه و پانزده روز آیدیم و زینت
 سنگی و سه کوچ و چهل و دو مقام شد و در سه شنبه بیست و هشت ششم بدین مسجد جامع که در میان بازار واقع است رفته
 بچند از فقرا که در آنجا حاضر بودند قریب پانصد روپیه بدست خود خیرات کردم این مسجد از آثار سلطان احمد بانی شهر احمد آباد
 است مثل بر سه در و در هر طرف بازاری و مقابل و ریای بجانب مشرق واقع شده مقبره سلطان احمد مذکور است و در آن
 گنبد سلطان احمد و محمد پسر او و قطب الدین میره او آسوده اند طول صحن مسجد غیر از مقصوره یک صد و سه درخت و عرض بیشاد
 و نه درع و در آن ایوان ساخته اند بعضی چهار درع و سه پاؤ فرش صحن از خشت تراشیده و ستونها سالی ایوان از سنگ
 خشت و مقصوره مثل است بر سید و پنجاه و چهار ستون و بالا سالی ستونها گنبد زده اند طول مقصوره هفتاد و پنج درع و عرض ۲

سے وہفت درع است و فرش مقصوره و محراب و مہر از سنگ مرمر ترتیب یافته است و در دو بازو سے پیشطاق و دو مینار بر کار
 از سنگ تراشیدہ مثل برسدہ آشیانہ در غایت اندام نقاشی و نگار سے کردہ اند و بجانب دست راست مہر متصل بکنج مقصوره
 شاہ نشینے جدا کردہ اند و از میان ستونہا بہ تختہ سنگ پوشیدہ اند و دور آن را تا سقف مقصوره بہ پنجرہ سنگ نشانیہ اند و غرض
 آنکہ چون باد شاہ بہماز جمعہ و عید حاضر شود با جمعی از مخصوصان و مقربان خود بران بالا رفتہ ادا سے صلوٰۃ نماید و آنرا اصطلاح
 این ملک ملوکچانہ گویند و ہماناکہ این تصرف و احتیاط بحکمت ہجوم عام شدہ باشد و الحق این مسجد بنا سے ایست بغایت عالی
 روز یکشنبہ سبت و ہفتم بخانقاہ شیخ وجیہ الدین کہ نزدیک بدو تخانہ بود رفتہ بر سر مزار ایشان کہ در صحن خانقاہ واقع است فاتحہ
 خواندہ شد این خانقاہ را صادق خان کہ از امرائے عمدہ پیرم بود ساختہ است شیخ از خلفائے شیخ محمد غوث است اما خلیفہ
 کہ مرشد خلافت او سباحات کند و ارادت ایشان بر ہانی ست روشن بر بزرگی شیخ محمد غوث و شیخ وجیہ الدین بفضائل صدیقی و کمالات معنوی آراستگی داشت
 پیش ازین بے سال درین شہر و دیست حیات سپردہ بعد از ان شیخ عبدالعزیز بوصیت پدر بر سندان شاد شستہ بغایت درویشی متراض بود چون
 مشارالیم بچہ ارجمت از دمی پوشتہ زدنش شیخ اسد اللہ جانشین گشت و ہمدان زدوی بجا آمد بقاشافت و بعد از و برادرش شیخ حیدر صاحب سجادہ شد و
 الحال در قید حیات است و بر سر مزار جد و آبای خود بنجدست درویشان و تیمار حال ایشان مشغول و اثر صلاح از ناصیہ روزگارش ظاہر چون عرس شیخ
 وجیہ الدین در میان بود یکہزار و پانصد روپیہ گنج عرس بشیخ حیدر عنایت شد و یکہزار پانصد روپیہ دیگر جمعے از فقرائے خانقاہ
 ایشان حاضر بودند بہرست خود خیر کردم و پانصد روپیہ بہ برادر شیخ وجیہ الدین لطف نمودم ہمچنین بہر کد ام از خویشان و سواں ایشان
 در خور استحقاق خرچی و زمین مرحمت شد و بشیخ حیدر فرمودم کہ جمعے از درویشان و مستحقان را کہ سحر رفتے بحال آندا داشته باشند
 بخصور آورده خرچے دزمین التماس نمایند روز مبارک شنبہ بیت و ششم بسیر رستم خان باڑی رفتہ یکہزار و پانصد روپیہ در
 راہ تار کردم باڑی با اصطلاح اہل ہند باغ را گویند و این باغیست کہ برادرم شاہ مراد بنام پسر خود رستم ساختہ بود یک
 جشن مبارک شنبہ درین باغ کردہ بچندے از بندہ ہائے خاص پیا لہا عنایت کردم و آخر روز بیانچہ حویلی شیخ سکندر کہ در
 حوارین باغ واقع است و انجیرش بغایت خوب رسید بود رفتہ شد چون میوہ را بہرست خود چیدن لذتی دیگر دارند و من تا حال
 انجیر بہرست خود بخیدہ بودم درین ضمن سرفرازی او ہم منظور بود بے تکلفانہ رقم شیخ سکندر گجراتی الاصل است و خالے از
 مقبولیتے نیست و براحوال سلاطین گجرات استحضار تمام دارد و مدت ہشت نہ سال است کہ در سلاک بندہ ہا منتظم است چون
 فرزند شاہ بہان رستم خان را کہ از عمدہ بندہ ہائے اوست بکومت احمد آباد مقرر فرمودہ بود و بالتاس آن فرزند رستم باڑی را

بنا سبب است که باو بخشیدم و درین روز راجه کلیان زمیندار ولایت ایدر سعادت آستانه نوی در یافته یک زنجیر فیل و نه اسب
 پیشکش گذرانید فیل را باو بخشیدم این از زمینداران معتبر سرحد گجرات است و ملک او متصل بکوهستان رانا واقع شده و سلاطین
 گجرات پیوسته بر سر راجه آنجا لشکر کشیده اند اگر چه بعضی اطاعت گوئی کرده اند و پیشکش سیداده غایتا خود بدین پیچ
 کدام زنده اند بعد از آنکه حضرت عرش آشیان فرج گجرات فرموده اند افواج منصوره بر سر او تعیین شد چون خلاصی خود را انحصار
 و اطاعت و فرمان پذیرایی یافت ناگزیر بندگی و دولتخواهی اختیار نمود و سعادت آستانه نوی شافت و از آن تاریخ در ملک
 بنده نامتظم است و هر کس بجاوست احمد آباد تعیین می شود بدین آمده در وقت کار و خدمت با جمعیت خود حاضر می شود
 روز شنبه غره ماه بن گشته چندین که از همه زمینداران این ملک است دولت آستانه نوی در یافته نه اسب پیشکش گذرانید روز یکشنبه دوم راجه کلیان
 زمیندار ایدر و بسید مصطفی و میر فاضل فیل عنایت شده و شنبه لشکار باز جره سوار شده قریب به پانصد روپیہ در راه نثار کردم و درین تاریخ
 ناشیاتی از بدخشان رسید روز مبارک شنبه ششم سیر باغ فتح که در موضع سیر خیر واقع شافت مکنزار و پانصد روپیہ در راه نثار کردم چون مزار
 شیخ احمد کتو بر سر راه واقع بود نخست بدانجا رفته فاتحه خوانده شد کتو نام قصبه ایست از سرکار ناگور و مولد شیخ از آنجا است شیخ در عهد سلطان احمد که بانی شهر احمد آباد
 بوده اند و سلطان احمد بایشان ارادت و اخلاص تمام داشت و مردم این ملک را باو مغرب اعتقاد است ایشان را از اولیای کبار می دانند و در هر شب
 جمعه خلق انبوه از وضع و شریف بزیارت ایشان حاضر می شوند سلطان محمد پسر سلطان احمد مذکور عمارات عالی از مقبره
 مسجد و خانقاه بر سر مزار ایشان بنا نموده و متصل بمقبره در ضلع جنوب تالی کلان ساخته و در آن را سنگ و آهک ریخته بر آدوده و
 اتمام این عمارات در زمان قطب الدین و محمود مذکور شده مقبره چندی از سلاطین گجرات بر کنار تال در طرف پای شیخ واقع
 است و در آن گنبد سلطان محمود بیکره و سلطان مظفر پسر او و محمود شهید بنیره سلطان مظفر که آخرین سلاطین گجرات است آسوده
 اند بیکره بزبان اهل گجرات بروت برگشته را گویند و سلطان محمود بروت با کلاں برگشته داشت باین نسبت بیکره میگفته اند
 و متصل بمقبره ایشان گنبد خوانین آنهاست و بکلف مقبره شیخ بغایت عمارت عالی و جاکه نفیس است و از روی
 قیاس تخمینا پنجاه و سیه صرف این عمارت شده باشد و اندر علم بالصواب بعد از فراغ زیارت به باغ فتح رفته شد
 له شیخ احمد کتو لقب جمال الدین در دہلی سال هفصد و سی و هفت برادر بزرگ زادگان آنجا است مرید و خلیفه بابا اسحاق مغربی است نام اول فیروز الدین از
 نیرنگی پسر نیل در طوفان باد از بنگاه خود جدا شده پس از روزگار بخدمت بابا اسحاق مغربی سعادت اندوخت و دانش صوری و معنوی گرد آرد و در زمان سلطان احمد
 گجرات رفت و در بزرگ او را پذیرفتند و به نیایش گری برخاستند پس سفر عرب و عجم نمود و بے بزرگان را دریافت خواجگاه میر گنج احمد آباد آئین اکبری

این باغ در زیننه واقع است که سپه سالار خانان آتالیق بانو که خود را بمظفر خان مخاطب ساخته بود جنگ صفت کرده
 شکست داده ازین جهت باغ فتح نام نهاده و اهل گجرات فتح باطری می گویند و تفصیل این اجمال آنکه چون بمیان اقبال
 حضرت عرش آشیانه ملک گجرات مفتوح گشت و بنو بدست افتاد و اعماد خان بعضی رسانید که این پسر بلیا نیست و چون از
 سلطان محمود و فرزند نامند و از اولاد سلاطین گجرات نیز هیچ کس نبود که بسطنت بر داریم ناگزیر صلاح وقت را منظور داشته
 چنین ظاهر ساختیم که این پسر محمود است و سلطان مظفر نام کرده بسطنت برداشتیم و مردم بنا بر ضرورت قبول این معنی
 کردند چون آنحضرت قول اعتماد خان را درین سواد معتبر میدانستند و را وجودی ننهادند و مدت ها در میان خواصان
 خدمت میکرد و توجه بحال اومی فرمودند بنا برین از فتنه گران گجرات آمده چند سال در پناه زمینداران روزگار بسر برد و آنکه
 شهاب الدین احمد خان را از حکومت گجرات معزول ساخته اعتماد خان را بجای او تعیین فرمودند جمعی از نوکران شهاب الدین
 خان که دل نهاد گجرات بودند از وجدائی گزیده باسید نوکری اعتماد خان در احمد آباد ماندند بعد از آن که اعتماد خان بشهر در آمد
 بدو رجوع آورده اقبالی از جانب او نیافتند و روی رفتن نزد شهاب الدین خان داشته اند و ماندن در
 احمد آباد چون از همه جهت ناسیدی دست داد چاره کار منحصر بر آن دیدند که خود را بنور ساینده او را دست آورفته و فساد
 سازند و باین عزیمت ششصد هفتصد سواران جماعت نزد بنورفته او را با لوبند کاشی که بنور پناه او بود برداشته متوجه
 احمد آباد شدند و تا رسیدن بحوالی شهر بسیار از بید و لتان واقع طلب با و پیوستند و قریب هزار سوار از مغول و اهل
 گجرات جمع شدند چون اعتماد خان ازین سانحه وقوف یافت شیر خان نام پسر خود را در شهر گذاشته خود بطلب شهاب خان که توجه
 درگاه شده بود شتافت تا با داد او تسکین این شورش دهد بآنکه اکثر از مردم خوب از وجدان شده بودند از نقوش پیشانی باز ماند و نیز
 حرف بیوفائی میخواند ناچار بر فاقه اعتماد خان عطف عنان نموده قضا را پیشتر از رسیدن اینها بنود حصار احمد آباد در آمده بود
 و دلتخواهان در سواد شهر به ترتیب صفوف پرداختند و مفسدان از قلعه برآمده بعضی کارزار شتافتند و چون فوج اهل ادبار نمودار شدند
 از نوکران شهاب خان باز مانده بودند همه بکیار راه حقیقه سپرده بغنیم پیوستند و شهاب خان شکست خورده بصوب طین که در تصرف
 بندهای بادشاهی بود شتافت حشم و بنگاه او بگارت رفت و بنو باین مفسدان منصبها و خطاها داده بر سرتیپ الدین محمد خان
 که در پرگنه برده بود رفت و نوکران مشارالیه نیز بروش نوکران شهاب خان طریقی بیوفائی سپرده جدائی اختیار نمودند چنانچه شرح
 این وقایع در اکثر نامه تفصیل مسطور است آخر قطب الدین محمد خان را قول داده بدرجه شهادت رسانید و مال و اموال او که در برابر

خزانہ مردمی باشوکتے بود بتاج حاج حادثات رفت و قمرین پچل پنج هزار سوار در اندک مدت برگرداد فراہم آمدند چون صورت و قمر
بہرین حضرت عرش آشیلے رسید میرزاخان خلعت ہرم خان را با جمعی از بہادران زرم جو سے بر سر او تعین فرمودند و روز یکم
میرزاخان بجالی شہر رسیدہ صفوف اقبال آراستہ تخمیناً ہشت نہ ہزار سوار داشت و بنو با سے ہزار سوار و برابر آمدہ عساکر او بار
اثر خود را ترتیب داد بعد از قتال و جدال بسیار نسیم فتح و فیروزی بر علم و توجہ ابان و زید و نوشکست خوردہ بحال تباہ راہ او بار
پیش گرفت پدرم بجلد و سے این فتح منصب پنج ہزاری و خطاب خانخانانی و حکومت ملک گجرات بمیرزاخان عنایت نمودند باغی
کہ خانخانان در عرصہ کارزار ساختہ برکنار و ریاسے سامر قہی وقع است و عمارات عالی باصفہ در نور آن مشرف بر دریا
بنانماہ و اطراف باغ را دیوار سے از سنگ و آہک در غایت استحکام کشیدہ و این باغ یکصد و بیست جریب است و تکلف
سیرگاہ خوشی است مکن کہ دو لک روپیہ خرچ شدہ باشد مرا خود خیلکے در او قناد توان گفت کہ در تمام گجرات مثل این باغے نباشد
جشن مبارک شنبہ کردہ بہ بندھاسے خاص پیالہ عنایت نمودم و شب در آنجا بسر بردہ آخر طاسے روز جمعہ شہر در آمدم تقریباً ہزار
روپیہ در راہ بتار شد درین وقت باغبان بعض رسانید کہ چند درخت گل چنیہ از بالا سے صفہ کہ مشرف بر دریا است نوکر مقرب خان
بریدہ از شنیدن این حرف خاطر آزرده گشت و خود متوجہ تحقیق و باز خواست شد چون ثبوت پیوست کہ این فعل زشت از و سرزد
حکم فرمودم کہ ہر دو انگشت اہام اور قطع کہ زندہ تا موجب عبرت دیگران شود و ملاحظہ نیست کہ مقرب خان را ازین معنی اطلاعی
بنودہ والا در بہان وقت بسزا میرسایند روز شنبہ پانزدہم کو توال شہر و سے را گرفته آورد کہ پیش ازین چند دفعہ او را ہزدی
گرفتہ ہر بار عضو سے از اعضائش بریدہ بود مگر تہ دست راست و بار دوم انگشت اہام دست چپ و دفعہ سوم گوش چپ
و نوبت چہارم پے ہر دو پا و بار آخر بینی و معند ترک کار خود نکرودہ و دوش بخانہ گاہ فروشی بدزدیدن آمدہ بود قصداً صاحب خانہ
خبردار شد و او را گرفت و ز و چند زخم کار و بگاہ فروش زدہ او را ہلاک میسازد و درین شور و غوغا خویشان او ہجوم آوردہ دزد
رامی گیرند فرمودم کہ دزد را بخویشان مقتول حوالہ نمایند تا او را بقصاص رسانند۔

ہم در سر آن روے کہ در سرداری

روز کم شنبہ دوازہم مبلغ سہ ہزار روپیہ بظمت خان و مقعد خان سپردہ شد کہ فردا بر سر مزار شیخ احمد کھٹور قہ بہ فقر او را باب استحقاق کہ
در آن بقعہ توطن دارند قسمت نمایند روز مبارک شنبہ سیزدہم بمیرل فرزند شاہجہان فتح جشن مبارک شنبہ در آنجا ترتیب یافت و بحجے از
بندہ شے خاص پیالہ مرحمت شد و فیل سدر متھن را کہ در فیلان خاصہ بجلدی و شبک پائی و خوش جلوی اختیار تمام داشت و بہر سبب

هم خوب میدوید و از فیلان اول بود و حضرت عرش آشیانی بغایت این را دوست میداشتند چون فرزند شاه جهان بسیار مایل بود
و مکرر التماس نمود بجایه شده با ساز ظلا از زنجیر و غیره با یک ماده فیل درین روز بآن فرزند مرحمت فرمودم و یک لک در ب
و کلاسه عادل خان انعام شد درین دلا بعضی رسید که مکرم خان و عظیم خان که صاحب صوبگی ارژویه سرفراز است فتح ولایت
خورده کرده در راجه آنجا گرخت بر اج مندره رفته است و چون از خانزادان لایق تربیت بود منصب او را از اصل و اضافه سه هزار نیک
و دویست سوار حکم فرمودم و بغایت تقار و اسب و خلعت سرفراز ساختم در میان سرحد ولایت او و لیس و کولکنده و وزمیندار
واسطه بودند یک راجه خورده دوم راجه مندره ولایت خورده و تو به صرف بند با سه درگاه و رآمد بعد ازین نوبت راج مندره
است بکرم آبی امید جهان است که قدم همت پیشتر هم بگذرد درین وقت عرض داشت قطب الملک بفرزند شاه جهان رسید که چون
ملک من سرحد بادشاهی قریب شده و مرا نسبت بندگی باین درگاه است امید دارم که بکرم خان فرمان شود که دست تصرف
بلک من دراز نسازد و این دلیلی است بر حرأت و جلالت او که مثل قطب الملک همسایه از دور حسابست درین تاریخ اکرام خان
پسر اسلام خان به فوجداری تچجور و لواحق آن سرفراز ساخته خلعت و فیل مرحمت نمودم چند رسیدن زمیندار بلو و خلعت و اسب و
فیل متازگشت و بلاچین قاقشال فیل عنایت شد و هم درین وقت منظر پسر سیرز باقی ترخان سعادت آستا بنوس دریافت والد
او و دختر باره زمیندار کج بود چون میرزا باقی بر حمت حق پیوست و ریاست خطه میرزا جانی رسید از تو هم میرزا جانی پناه زمیندار مذکور
برده از طفولیت تا حال در آن حدود گذرانیده و در نیولا که نزول سوکب اقبال با حمد آباد اتفاق افتاد آمده ملازمت نمود اگرچه
در میان مردم صحرائی نشو و نما یافته و از رسم و عادت بیگانه است غایتاً چون سلسله اینها را نسبت خدمتگار و حقوق بندگی از
زمان حضرت صاحبقران ثانی انار آمد بر بانه باین و دومان عالیشان ثابت است رعایت احوال او لازم شمرده بالفعل و دویست
روپیه خریچه خلعت عنایت فرمودم و منصبی که در خور حال او باشد مرحمت خواهد شد شاید که در سپاهگرها خود را خوب ظاهر سازد و روز
مبارک شنبه بست دوم بلوغ فتح رفته سیرگل سرخ کرده شد یک تخته خوب شکفته بود درین ملک گل سرخ کمتر میشود در یک جا نمیتواند
غنیست بود شقایق زارش هم بدین و انجیر با سه رسیده هم داشت چند انجیر بدست خود چیدم آنکه از همه کلان تر بود وزن فرمودم هفت
دو نیم توله وزن و رآمد درین تاریخ هزار و پانصد خرپزه کاریز که خان عظم پیشکش فرستاده بود رسید هزار خرپزه به بند با سه که در
رکاب بودند انعام شد و پانصد خرپزه باهل محل و چهار روز درین باغ بعیش و کامرانی گذرانیده شب دوشنبه بست و چهارم بشهر آمدم
ازین منبر پزه چند به شایخ احمد آباد عطا شد و باعث تعجب آنها گشت که در ملک گجرات خرپزه بغایت زیور دیده میشود

از خوردن این خیریه حیران ماندند که در عالم چنین نعمتی بهم بوده است روز مبارک شنبه بست و سقتم در باغچه بکینه نام که در درون
 دو تخته واقع است و آنرا یکی از سلاطین گجرات ساخته اند بزم پیاپی ترتیب یافت و بنده های خاص بساغر های لبریز عنایت
 سرخوش گشتند یک تخته انگور و درین باغچه به کمال رسیده بود حکم فرمودم که جمیع از بندوها که پیاپی خورده اند خوشه های انگور بدست
 خود چیده مزه سازند روز دوشنبه غره اسفندارند از احمد آباد کوچ فرموده رایات مراجعت بصوب مالوه برافراشت و تا دو تخته
 که در کنار تال کا که به ترتیب یافته بود نشان کنان شافتم سه روز درین منزل مقام واقع شد روز مبارک شنبه چهارم پیشکش مقرب خان
 بنظر گذشت تخته که نفاس داشته باشد و خاطر بان رغبت کند نبود و از همین خجالت پیشکش را بفرزندان خود داده که در درون محل
 گذرانند از جواهر و مرصع آلات و اقمشه موازی یک لک روپیه را قبول نموده تتمه را با و بخشیدم از اسپان کچی هم قریب بصد راس گرفته شد
 اما سپ بر جسته نبود که تعریف توان کرد روز جمعه پنجم پیشکش کرده کوچ کرده بر کنار دریا که احمد آباد نزول اجلال اتفاق افتاد چون فرزند
 شاه جهان رستم خان را که عمده بند های اوست بجاگرفت گجرات میگذاشت با تماس آن فرزند علم و تقاره و خلعت و خنجر مرصع عنایت
 فرمودم تا حال درین دولت رسم نبود که بنوکر شاهزاده با علم و تقاره مرحمت شود چنانچه حضرت عرش آشیانی با کمال شفقت و مهربانی که بمن داشتند
 بتجویز خطاب و علم و تقاره با مراعی من فرموده بودند چون توجه و التفات من نسبت بآن فرزند بجدیت که در هیچ مرتبه از مراعات خاطر جوی
 او را از دست تو انم داد و در واقع فرزند نیست شایسته و بهمه عنایتی زمینده و در عنوان عمر و دولت بهتر جانب که روی همت نماده
 آن هم را خاطر خواه من صورت داده و بهرین روز مقرب خان رخصت وطن یافت چون مزار قطب عالم پدر شاه عالم بخاری که در موضع
 بنوه واقعت بر سر راه بود خود با بخارفته پانصد روپیه بمقیان آن مقام خیر کردم روز شنبه هشتم در دریا که محمود آباد بکشتی کشته شکار
 ماهی کرده شد بر کنار آب مذکور مقبره سید مبارک بخاری واقعت که از امرای عمده گجرات بوده و این عمارت را بعد از وفاتش سید
 میران ساخته و بنایت گنبدیت عالی بر دور آن حصاریت از سنگ و آجر در بنایت استحکام ترتیب یافته تخمیناً از دو لک روپیه بیشتر خرج
 شده باشد مقبره های سلاطین گجرات که بنظر درآمده هیچکدام ده یک این نیست هر چند آنها صاحب ملک بوده اند و این تذکره غایتاً بهمت و توفیق
 خدا داد است هزار آفرین بر فرزندی که مقبره پدر خود را چنین ساخته -

کزو مانده بکستی یا دگاری به

روز یکشنبه مقام فرموده شکار ماهی کرده شد چهار صد ماهی بدام افتاد از آنجمله یک ماهی بے پولک بنظر درآمد که آن را سنگ ماهی گویند پیشکش
 بنایت کلان در بر آمدن می نمود فرمودم که در حضور چاک کردن از میانش ماهی پولک داری برآمد که تازه فرو برده بود و هنوز تغیر در و نرفته

حکم کردم که هر دو را وزن کنند سنگ ماهی شش و نیم سیر نظر در آمد و آنرا که فرو برده بود قریب بدو سیر ظاهر شد و روز دوشنبه ششم چهار کرده
 و یک پاؤ کوچ فرموده در موضع موده منزل شد مردم اینجا تعریف برسات گجرات میکردند قضا را شب گذشته و امروز تا چاشت خلیج باران
 شد و گرد و خاک فرو نشست چون این ملک ریگ بوم است یقین که در برسات گرد و خاک نباشد و گل و لاس نمیشود و صحرا با سبزه خرم
 گردد و غنای ابر بود بهر حال نمونه از برسات هم دیده شد و روز ششم پنج و نیم کرده کوچ نموده در کنار موضع بر سیمای زول اقبال آمدند
 منزل خبر رسید که مانسنگه سیوڑه جان بهاکان جنم سپرده تفصیل این اجمال آنکه سیوڑه گروهی اند از ملاحدہ جنود همیشه سرو پا بر پهنه می باشند
 جبهه موے سرویش و برت می کنند و بعضی تراشند و لباس و دقت نمی پوشند و دار اعتقاد آنها برین است که هیچ جاندار را آزرده
 بناید ساخت و طایفه بانیه آنها را پیرو مرشد خود میدانند ملک سجده و پرستش می نمایند و این سیوڑه با دو فرقه اندیکه را تیاگویند و دیگر
 که کھل مانسنگه مذکور سردار طایفه که کھل بود و با چند کلان گروه پتا هر دو پیوسته در خدمت حضرت عرش آشیانی می بودند چون آنحضرت شفقار
 شدند و خسر و گرنجیت و من از پے او ایلتا کردند و راه سنگه بر پهنه زمیندار بیکانیر که بین تربیت و نوازش آنحضرت بر تبه امارت رسیده بود
 از مانسنگه مذکور مدت سلطنت و پیش آمدن احوال مرا می پرسید و آن سیاه زبان که خود را در علم نجوم و تنجرات ما هر میگفت با و می گوید که
 نهایت سلطنت ایشان تا دو سال است و آن خرافت مبهوت با عیاد این سخن بی رخصت بوطن خود رفت و بعد از آن که حق جل سبحان این
 نیازمند را بکرم و لطف خود برگزیده و بهمنان فتح و فیروزی بمستقر خلافت ممکن گشتم شمرنده و سرفکنده بدرگاه آمد و خاست احوال او در
 جابے خود گذارش بافته القصه مانسنگه مذکور در بهان سه چهار ماه بعلت جذام مبتلا شد و اعضایش از هم رنجیت تا حال بزندگانی که مرگ
 از آن مراتب بهتر است در بیکانیر روزگار بسر می برد و در نیولا او را بیا و آورده حکم طلب فرمودم در اثنا سه ماه که بدرگاه می آوردند
 از غایت توهم زهر خورده جان بهاکان جنم سپرد و هرگاه نیت این نیازمند درگاه ایزدی مصروف بر عدالت و خیر باشد یقین که هر کس که در
 حق من بداندیشه در خور نیت خود خواهد یافت طایفه سیوڑه در اکثر بلاد هندی باشند غایتا در ملک گجرات چون مدار سودا و خرید و فروخت
 بر بانیانست سیوڑه بیشتری باشد و غیر از تجانه منازل کجبت بودن و عبادت کردن آنها ساخته اند که در حقیقت دار الفساد است و آن
 و و خرقه و رایش سیوڑه با می فرستند و اصلا حیا و ناموس در میان نیست و انواع فساد و بیباکی از آنها توقع می آید بنا برین حکم
 با خرج سیوڑه با فرمودم و فرامین باطراف فرستاده شد که هر جا سیوڑه باشد از قلمرو من بر آورند و روز کم شنبه دهم بشکار رفت
 و ونیله گاؤیکه نزدیکه مده به بندوق زوم درین روز سپرد لا و رخا از پیش که بجای گیرد پیش تنخواه بوده آمده سعادت زمین بوسس
 دریافت و اسب کچی پیشکش گذرانیده لغایت خوش شکل است و خوش سواری تا ملک گجرات و آمده ایم باین خوبی اسب پیشکش

نیاورد و قیمتش هزار روپیه حکم شد روز مبارک شنبه یازدهم در کنار تال مذکور بزم پیاپی ترتیب یافت و جمعی از بندها س درگاه را
 که بخدمت این صوبه تعیین شده بودند مشمول عواطف و نوایش بیدریغ ساخته رخصت فرمودم از جمله شجاعت خان عرب را بمنصب
 دو هزار و پانصد ریات و دو هزار سوار از اصل و اضافه سرفراز فرموده تقاره و اسپ و خلعت عنایت شد و همت خان را بمنصب هزار
 و پانصد ری و هشتصد سوار سرفراز ساخته خلعت و قیل لطف نمودم کفایت خان که بخدمت دیوانی صوبه مذکور اختصاص دارد و هزار و دو
 صدی و سیصد سوار از اصل و اضافه ممتاز گشت صفی خان بخشی با سپ و خلعت سرفراز شد و حاجه عاقل را بمنصب هزار و پانصدی
 و شش صد و پنجاه سوار از اصل و اعنانه اختصاص بخشید بخدمت بخشی گری احدیان تعیین فرمودم و بختاب عاقل خانے ممتاز
 یافت و سه هزار و رب بکلیل قطب الملک که پیشکش آورده بود انعام مرحمت شد درین تاریخ فرزند شاهجهان انارویه که از فراه بجهت
 او آورده بودند بنظر گذارید که تا حال باین کلائے ویده نشده بود فرمودم که وزن کنند بیهیست و نه ماشه و انار چهل و نیم توله
 بوزن در آمد و در جمیع دوازدهم بشکار رفته و دینله گاؤیکه نزدیکه ماده شکار شد و روز شنبه سیزدهم سه نیده گاؤ و دو نزدیکه ماده
 به بندوق زد و روز یکشنبه چهاردهم بشیخ اسمعیل و لشیر محمد غوث خلعت و پانصد روپیه خریجه عنایت فرمودم روز و دوشنبه پانزدهم
 بشکار رفته و ماده نیده گاؤ به بندوق زد و سه شنبه شانزدهم مشایخ گجرات را که بکشت بعت آمده بودند مرتبه دیگر خلعت و خریجه
 بار ارضی مدد معاش داده رخصت فرمودم و به هر یک از اینها کتابی از کتاب خانه خاصه مشتمل تفسیر کشاف و تفسیر حسینی در فضیله حاج
 مرحمت شد و بر پشت آن کتب تاریخ آمدن گجرات و مرحمت نمودن کتاب مرقوم گشت درین مدت که شهر احمد آباد از نزول رایات
 جلال آراستگی داشت شغل شبان روزی من این بود که ارباب استحقاق را بنظر آورده روزی زمین عنایت فرمایم و با آنکه شیخ احمد
 صدر و چندے از بندها س مزاجدان تعیین شده بودند که در دیشان و مستحقان را ببلایست می آورده باشند و با فرزندان شیخ محمد غوث
 و بنیره شیخ وجیه الدین و دیگر مشایخ نیز حکم فرموده بودم که از ارباب استحقاق هر جا گمان داشته باشند بخدمت حاضر سازند و همچنین در محل
 چندے از عورات بهمین خدمت مقرر بودند که ضعیف بار بنظر گذارند و بیکه بهمت مصروف آن بود که چون بعد از سالها مثل
 من بادشاهی بطالع فقرای این ملک آمده باشد باید که هیچ احدی محروم نماند و حق تعالی شاهد است که درین عزیمت کوتاهی
 نکرده ام و هیچ وقت ازین شغل فارغ نبوده ام اگر چه از آمدن احمد آباد و اصلاح خط و نشانه ام غایتاً خاطر حقیقت شناس را باین جورند
 دارم که آمدن من موجب رفاهیت حال جمعی کثیر از درویشان شد و خلقی بنوار سید روز سه شنبه شانزدهم کوکب پسر قمر خان را که
 در برهانپور بلباس فقر و آرمه سر لبرجای غربت نهاده بود گرفته آورده و شرح این برسم اجمال آنکه کوکب بنیره میر عبد الطیف قزوینی

۱۶
 ۱۷

است که از سادات سیفی بوده و نسبت خانزادی موروثی باین درگاه دارد از تعینات لشکر دکن بودگویار و زرے چند و در آن لشکر
به تنگدستی و پریشانی میگذرانید و چون مرگش بود که باضافه منصب سر قرازی نیافته بود توهم بے غنائی من علاوه آن میشود و از
آشوب خاطر و تنگ حوصلگی بلباس تجرد و رآمده سر بصرای آوارگی می بندد و در عرض شش ماه تمام ملک دکن را از دولت آباد
و بیدر و بجا پور و کرناٹک و گل کنده سیر کرده به بندر دایل میرسد و از آنجا بکشتی نشسته در بندر کومبی آید و بندر سورت و بروج و دیگر
قصبات را که در سیر راه واقع بود سیر نموده با حمد آباد میرسد درین وقت زاهد نام یکی از نوکران فرزند شاه جهان او را گرفته بدرگاه
آورد حکم فرمودم که باین بزرگان بجنور آوردند چون بنظر درآمد پرسیده شد که با وجود حقوق خدمت پدر و جود نسبت خانزادگی عیث
این بے سعادت چه بود عرض کرد که در خدمت قبله و مرشد حقیقی دروغ نمی توان گفت راستی آنکه پیش ازین امیدوار محبت
بودم و از نیک طالع موافقت نکرد و ترک تعلقات ظاهری نموده براسیمه رویادی غربت نهادم چون از گفتارش آثار صدق ظاهر
بود و در دلم اثر کرد و از آن شدت فرو آمدم و پرسیدم که درین گشتگی عادل خان و قطب الملک و عنبر بیچ کدام را دیده معروض شد
که هرگاه طالع من درین درگاه مدون کرده باشد و ازین دولت که بحر است بیکران لب نشسته مراد مانده باشم حاشا که بچشمه سار آنالاب
سمت تر سازم و بریده باد سرری که بسجود این درگاه رسیده باشد و دیگرے فردا آید از روزیکه قدم بادی غربت نهاده ام
تا حال و قایم خود را بطریق روزنامه بر بیاضی ثبت نموده ام حقیقت احوال من از آنجا ظاهر خواهد بود این حرف بیشتر موجب تحرم
گشت و مسودات او را طلبیده خواندم معلوم شد که درین گشتگی و غربت محنت و ریاضت بسیار کشیده و اکثر پیاده گردیده
و بقوت ناگزیر عاجز گردیده ازین جهت خاطر مباد و هر بان شد و روز دیگر بجنور طلبیده بند از دست و پایش فرمودم که بر دارنده خلعت
واسپ و هزار روپیہ خرج عیث شد و منصب اداچی بوده پانزده اضافه محبت نمودم و چند ان اظهار لطف و عنایت فرمودم که هرگز
در محله او نگذاشته بود بزبان حال این بیت میگفت -

اینکه می بینم به بیدار است یارب یا بخواب | خوشتر است را در چنین نعمت پس از چندین غلاب

روز کم شنبه هفتم شش کرده کوچ فرموده در مقام باره سینور نزول اقبال اتفاق افتاد پیش ازین مذکور می گشت که در کشمیر
اثر و بانی ظاهر شد و درین تاریخ عرض داشت داتمه نویس آنجا رسید نوشته بود که درین ملک علت و باشته او تمام یافته و کس بسیار تلف
میشود باین طریق که روز اول در دسروپ بهم میرسد و خون بسیار از بینی می آید روز دوم جان بحق تسلیم می کند و از خانه که یک کس
فوت شد تمام مردم آن خانه در معرض تلف اند و هر که نزد بیماری یا مرده برود بهمان حال مبتلای گردد و از جمله شخصی مرده بود او را

بربالا کاه انداخته شسته اند اتفاقاً گاو سه کاه از آن کاه می خورد می میرد و بعد از آن سگ چند از گوشت آن گاو خورد و تمام مردم آن دو کاه را بجای رسیده که از توهم مرگ پدر نزد یک پسر و پسر نزد یک پدر نمی رود و از غریب آنکه در محله که ابتدا سگ بیماری از آنجا شده بود آتش در گرفته قریب بسه هزار خانه در آن محله سوز و دود را شناسه طفیلی این حادثه عیاجی که اهل شهر و مواضع و نواحی برنی نیزند شکل مستدیری بر درهائی خانه ظاهر شده می بینند سه دایره کلان بر روی هم و دود آنرا در اوسط یک دایره خود و دیگر دوازده که میان آن بیاض ندارد و این اشکال در همه خانه ها هم رسیده و در مساجد نیز ظاهر میگردد و از روز یکم آتش فتاده و این اشکال نمایان گشته فی الحقیقه در و با میگویند که شده است چون این مقدمه غریب است تمام داشت نوشته شد غایت بقانون خود راست نمی آید و عقل من قبول این معنی نمی کند و العلم عند الله امید که حق جل سبحان تعالی بر بنده پادشاه گناه کار خود مهران گرد و دوزین بلیه بالکلیه نجات یابد روز مبارک شنبه هفدهم و نیم کرده کوچ نموده در کنار آب نهی منزل شد درین روز زمیندار جام دولت زمین بوس دریافت پنجاه راس اسب شیکش و صد مهر و صد روپیه نذر گذرانید نامش حیا است و جام لقب است هر کس که جانشین شود او را جام میگویند و این از زمینداران عمده ملک گجرات است بلکه از راجاهای نامی هندوستان است ملکش بدریاسه شور متصل است پنج شش هزار سوار همیشه میدارد و در وقت کار تاده دوازده هزار سوار هم سلمان میتواند داد و ولایت اداسپ بسیار هم میرسد چنانچه تاده هزار روپیه اسب کچی خرید و فروخت میشود بر وجه مذکور خلعت عنایت فرمودم و همدین روز کچی نرائن راجه ولایت کوچ که در اقصای بلاد ننگاله واقعست سعادت آستان بوس دریافت پانصد مهر نذر گذرانید بغایت خلعت و خنجر مرصع سرفراز گشت نوازش خان پسر سعید خان که جگومت ولایت چونکره تعیین بود بدولت زمین بوس استسعاد یافت روز جمعه نوزدهم مقام شد روز شنبه بیستم چهار کرده پاکو کم کوچ نموده بر کنار تال جنود نزول نمودم روز یکشنبه بیست و یکم چهار کرده و نیم کوچ کرده در کنار تال بر و ال فرود آمده شد درین روز خبر فوت عظمت خان گجراتی که بحجت بیماری در احمد آباد مانده بود بمساجد جلال رسید و از بندها که مزاجدان بود و خدمات نیک از وی می آمد و از حقیقت ملک دکن و گجرات و قوت تمام داشت خاطر حق شناس از خبر فوت او گوانی پذیرفت و در تال مذکور گریه و بجز در آمد که بجز در رسیدن انگشت و پاسر چوبه بر گماش نیز هم می آورد و بعد از زمانه باز شگفته میگردد و در گوش از عالم برگ درخت قره بندی است نامش یعنی شجر الحیا است و بندی بختی میگویند و لاج بعضی حیا است چون از رسیدن دست و انگشت سر هم می آرد ازین جهت به حیا نسبت کرده اند بکاف خالی از غریبی نیست و نامش را هم فقرک یافته اند و میگویند که در خشکی هم میشود روز و شنبه بیست و دوم مقام شد و در آن شهر

آوردند که درین نزدیکی شیربیت که بمردم را بگذری مزاحمت و آسیب میرساند و در بیشتر که میباشند کله و استخوان چندس از آدمیان
که تازه خورده بود و دیده شد بعد از دو پیکر روز لشکریان شیرسواری نموده بیک زخم بندوق کارش ساختم اگر چه شیرکلان بود غایتا از نیمه
کلان تر بار بازده شد از جمله شیر که در قلعه ماند وزده بودم هشت و نیم سن بود این هفت و نیم سن بوزن درآمد کمین از آن کمتر و زشته
بیت و سوم سه و نیم کرده و کسر سه کوچ نموده بر لب آب بایب نزول نمودم و روز کم شنبه بیت و چهارم قریب بشش کرده طے نموده
در کنار تال همده منزل شد روز مبارک شنبه بیت و پنجم مقام فرموده بزم پیاله ترتیب یافت و بندها سه خاص مبالغه عنایت بخش
گشتند و از ایشان خان را بمنصب سه هزار و دو هزار سوار که اصنافه یا نصدی ذات باشد سرفراز ساخته و خلعت و قیل و حرمت
نموده و خصیت جاگیر فرمودم و محمد حسین سبک را که بخت اقبال اسپان را وارید بلخ فرستاده شده بود درین تاریخ بدرگاه رسیده سعادت
زمین بوس دریافت از اسپان آورده و یک اسپا برش بقایت خوش رنگ و خوش بخت است تا حال باین رنگل برش
دیده نشده بود و چند راه دارد دیگر خوب آورده بود بنابران او را بخطاب تجارت خالی سرفراز فرمودم و روز جمعه بیت و ششم پنج کرده
دیک پاو طے نموده در موضع جالود منزل شد و راجه پنجم نرائن عموی راجه کوچ که الحال ملک گجرات را با و عنایت فرموده ام اسپا عنایت
کردم و روز شنبه بیت و هفتم سه کرده کوچ کرده در مقام بوده نزول اجمال اتفاق افتاد و روز یکشنبه بیت و هشتم پنج کرده طے نموده کنار قصبه
و حد که این قصبه سرحد گجرات و مالوه است محل نزول رایات جلال گشت چهلوان بهاد و اندین برق انداز بچه لنگوری را با بزمی به
مازمت آورده عرض نمود که در راه یک از دپچیان این بنده لنگور ماده را که بچه خود را در سینه گرفته بر بالاس درختی نشسته بود پسند
و آن سنگ دل زخم نموده ماده لنگور را به بندوق میزد و بجز در سیدن بندوق بچه را از سینه جدا کرده بر شاخه میگذارد و خود بر
زمین افتاده جان می سپارد و درین اثنا سه من رسیدم و آن بچه را فردا آورده بخت شیر خورون نزد یک این بزرگم و هم حق تعالی
بزرگوار و مهربان ساخته شروع در رسیدن و مهربانی کرد و با وجود عدم جنسیت با هم چنان الفت گرفته اند که گویا از شکم او برآمده فرمودم
که بچه را از جدا سازند بجز جدا ساختن بزرگوار فریاد و بیطلت قریه کرد و بچه لنگور نیز به تاسه بسیار نمود اما الفت بچه لنگور بخت شیر خورون
چندان تعجب ندارد و مهربانی بزرگان بچه جلای بسیار است لنگور جانور است از عالم میمون غایتا موسی میمون بزرگ و میمون در ویش
سرخ و موسی لنگور سفید و در ویش سیاه و موسی لنگور و چندان از موسی میمون دراز است بنابر غایت این مقدمه نوشته شد روز و شنبه بیت و نهم
مقام نموده لشکریان را بفرموده و بندها سه کرده کوچ کرده در مقام بوده نزول اجمال اتفاق افتاد و روز یکشنبه بیت و دهم سه کرده کوچ کرده در مقام بوده نزول اجمال اتفاق افتاد و روز یکشنبه بیت و دهم سه کرده کوچ کرده در مقام بوده نزول اجمال اتفاق افتاد

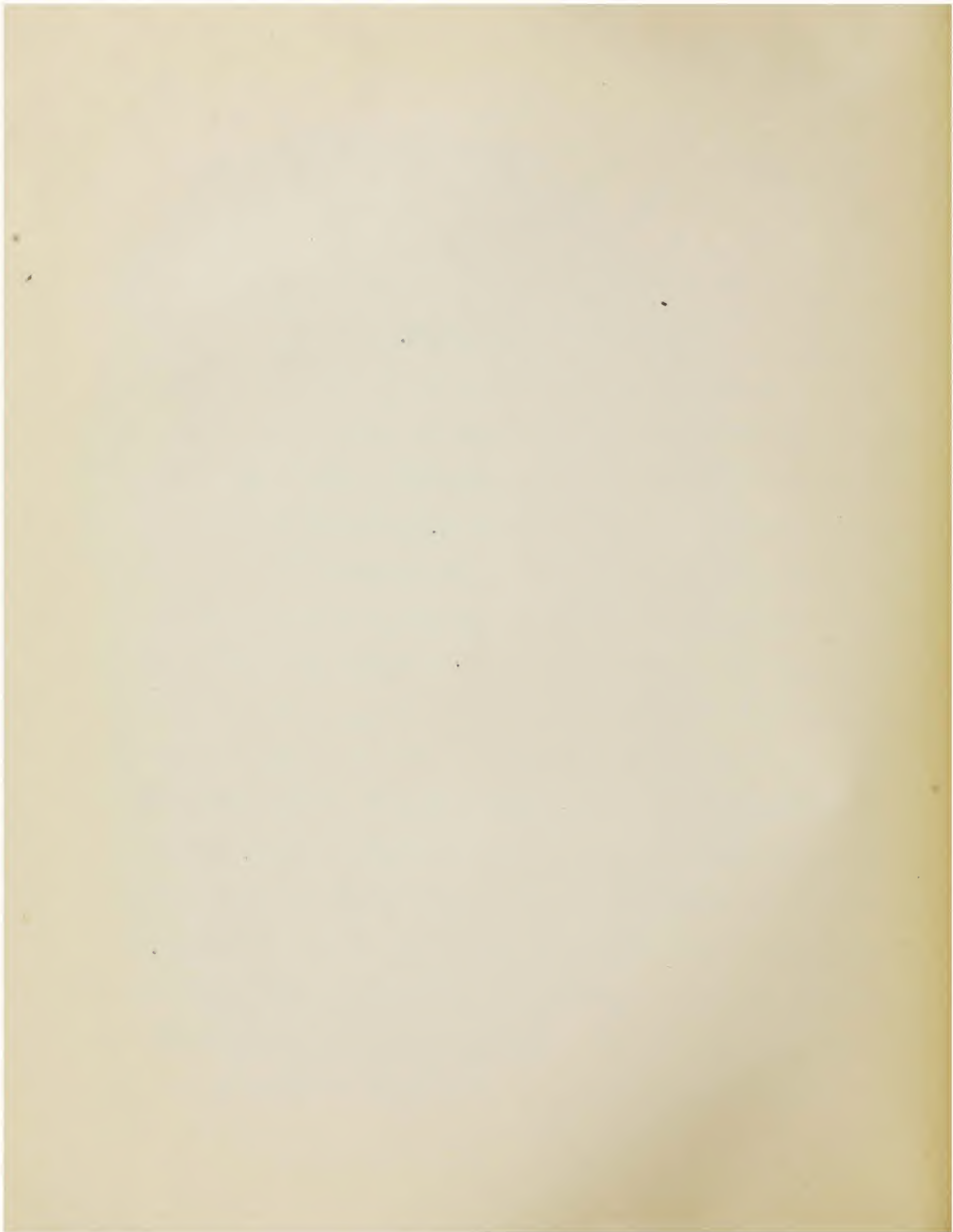
تمام شد جلدا اول توژک جهانگیری

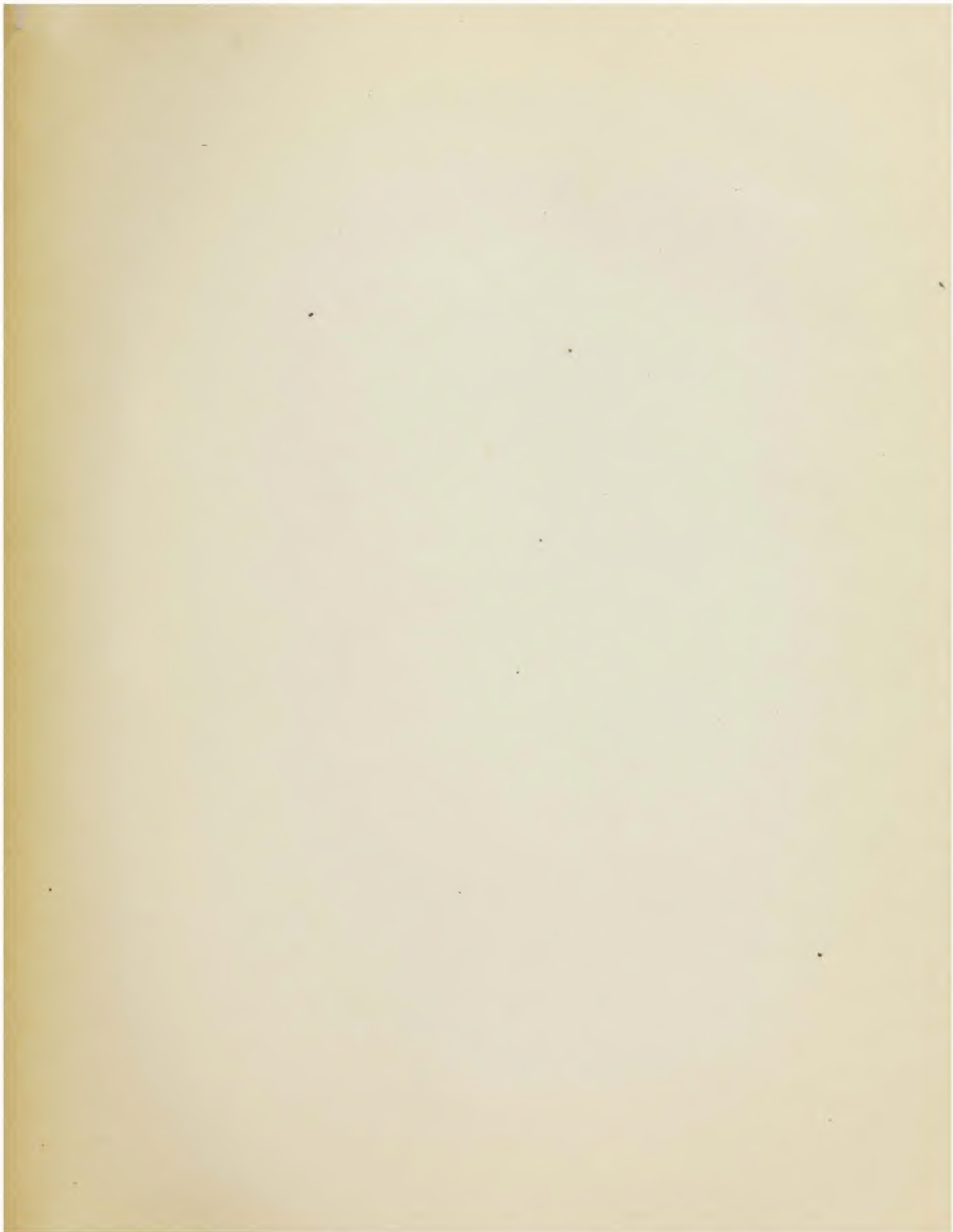
حکم جہانگیر

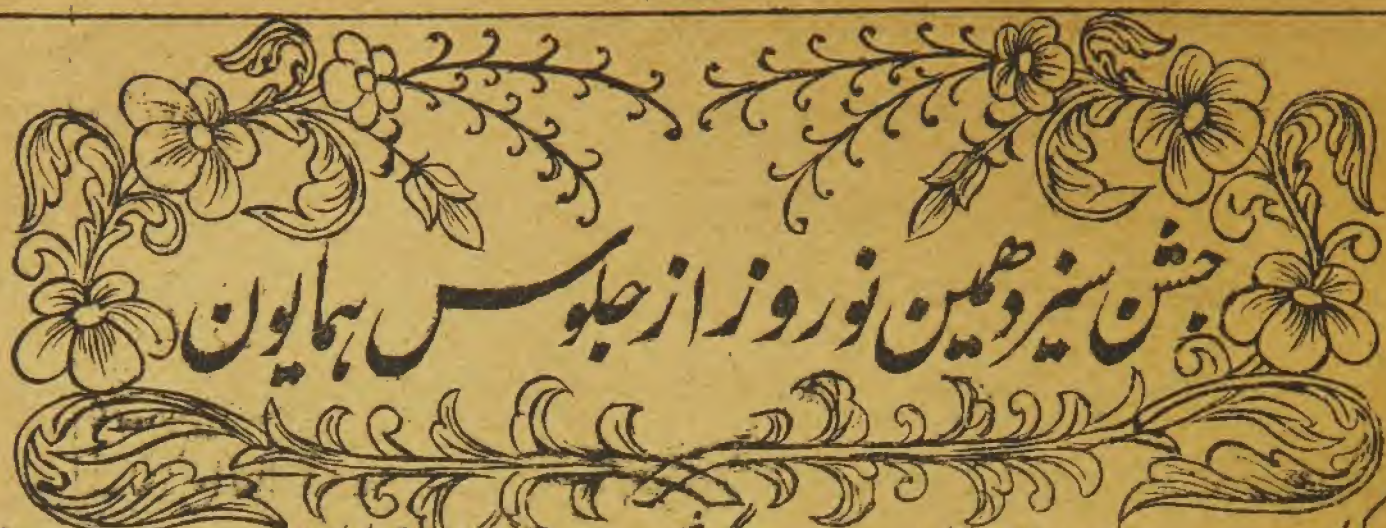
حکم فرمودم کہ این دو از وہ سالہ احوال را ایک جلد ساختہ نسخہ ہائے متعدد و ترتیب نمایند کہ بہ
 بندہ ہائے خاص عنایت فرمایم و بسایر بلاد فرستادہ شود کہ از باب دولت و اصحاب سعادت
 دستور العمل روزگار خود سازند

شب کیشنه میت و سوم ربیع الاول ساله هجری بعد از گذشتن چهارده نیم طری تخیل آفتاب یعنی حضرت نیر عظم عطیه بخش
عالم به برج حمل اتفاق افتاد و تا این نوروز جهان افروز دوازده سال از جلوس بهایون این نیازمند درگاه الهی بخیر و خوبی
گذشته سال نو مبارک و فرخه آغاز شد روز مبارک شنبه دویم ماه فروردی ماه الهی جشن وزن قمری انجمن افروز گشت سال بخواه و یکم
از عمر این نیازمند درگاه انیزدی مبارک که آغاز شد امید که مدت حیات در مرصیات الهی صرف شود و نفسی بے یاد او نگردد و بعد
از فراغ وزن تازه بتازه یزم نشاط ترتیب یافت و بنده باے خاص بساغر لبریز عنایت سرخوش گشتند درین روز آصف خان
که بمنصب پنج هزارتی ذات و سه هزار سوار سرفرازی داشت بقنایت چهار هزار سوار و واسپه و سه اسپه ممتاز شد و ثابت حسان
بخدست عرض مکرر سرفرازی یافت خدمت توپخانه بمقصد خان مرحمت نمودم واسپه کچی که سپرد لا و رخا پیشکش آورده بود با آنکه
تا در ولایت گجرات نزول موکب اقبال اتفاق افتاده مثل این اسپه بسرکار نیامده چون میرزا رستم بسیار اظهار میل و خواش
نمود و خاطر او را عزت میداشتم با عنایت نمودم بجام چهار انگشتی از الماس و یاقوت و زمرد و نیلم و دو دست بازو محبت شد و بر اوجه
چکمی نرائن نیز چهار انگشتی از نعل و عین المره و زمرد و نیلم نیز عنایت شد و مروت خان از بنگاله سه زنجیر نیل مشکیش فرستاده بود و دو فیل غله
شد شب جمعه فرمودم که و در تال را چرخان کردند بقنایت خوب شده بود و در کیشنه حاجی رفیق از عراق آمده سعادت آستان بوس
در یافت و مکتوبی که برادر م شاه عباس مصحوب او ارسال داشته بود گذرانید مشارالیه غلام میر محمد امین خان قافله باشی ست و میراد
از عالم فرزندان تربیت کرده و در واقع خوب خدمتگار است مکرر اجراق آمد و رفت نموده به برادر م شاه عباس آشنا شده درین دفعه از
اسپان بچاق و قمشه نفیسه آورده بود چنانچه از اسپه باے او چند اسپه داخل طویل خاصه شد چون بنده کار آمدنی و خدمت کار لایق
عنایت است بخطاب ملک التجار سرفراز ساختم روز دوشنبه بر اوجه چکمی نرائن شمشیر خاصه و تسبیح مرصع و چهار دانه مروارید بحببت حلقه گوش محبت
نمودم روز مبارک شنبه میرزا رستم که بمنصب پنج هزارتی ذات و هزار سوار سرفراز بود با ضافه پانصد سوار امتیاز یافت اعتقاد خان بمنصب

چهار هزاری و هزار سوار ممتاز شد سرفراز خان بمنصب دو هزار و پانصدی و هزار و چهار صد سوار سرفراز گشت معتمد خان بمنصب هزاری و
 صد و پنجاه سوار سربندی یافت به اینرا سنگدین و فدائی خان اسپ صد مری عنایت شد چون صوبه پنجاب بحفظ و حراست
 اعتماد الدوله مقرر است حسب الالتماس او میر قاسم بخشی احدیان را که نسبت و سلسله ایشان دارد و حکومت صوبه مذکور سرفراز فرمودم
 و منصب هزار زیات و چهار صد سوار و خطاب قاسم خانی مرحمت کردم پیش ازین بر اجهلگی نرائن اسپ عراقی عنایت نموده بودم
 درین تاریخ فیل و اسپ ترک بخشیده رخصت بنگال فرمودم جام بانعام کمر شمشیر مرصع و تسبیح مرصع و اسپ یک عراقی دیگر و ترک
 خلعت سرفرازی یافته رخصت دهن شد صلح برادرزاده آصف خان مرحوم را بمنصب هزاری و سیصد سوار ممتاز ساخته رخصت صوبه
 بنگال فرمودم و اسپ بمشارالیه مرحمت شد درین تاریخ میر حله از عراق آمده دولت زمین بوس دریافت مشارالیه از سادات مستبر
 اصفهان است و سلسله اینها در عراق همیشه حمت داشته اند و الحال برادرزاده او میر رضی در خدمت برادرش شاه عباس بمنصب
 صدارت اختصاص دارد و شاه صبیح خود را با نسبت کرده میر حله پیش ازین بچهارده سال از عراق برآمده نزد محمد قلی قطب الملک
 بگلکند رفته بود نامش محمد امین است و قطب الملک او را میر حله خطاب داده بود و مدت ده سال مدار علیه او بوده و صاحب سامان شده
 بعد از آنکه قطب الملک مذکور و ولایت حیات سپرده و نوبت ریاست به برادرزاده او رسید میر سلوکی که خاطر خواه او باشد نکرده و میر
 رخصت گرفته بوطن شافته و شاه بنا بر نسبت میر رضی و عنایتی که مردم صاحب سامان را در نظر باری باشد میر مذکور توجه و شفقت
 بسیار نظر فرموده و او نیز پیشکش لایق گذرانیده مدت سه چهار سال در عراق بسر برده و ملک ما بهم رسانیده چون مکرر معروض
 گشت که او اراده خدمت این درگاه دارد فرمان فرستاده بدرگاه طلب فرمودم و مشارالیه بجز رسیدن فرمان ترک تعلقات نموده جریده
 روی اخلاص بدرگاه نهاد و درین تاریخ بغیر بساط بوس مفتخر گشته و دوازده راس اسپ و نه تورقماش و دو دانگشتی پیشکش گذرانید
 چون از روی عقیدت و اخلاص آمده مشمول عواطف و مراحم ساخته بالفعل بمیت هزار در بخری و خلعت عنایت شد و درین
 روز خدمت بخش گری احدیان را از تغیر قاسم خان بنایت خان مرحمت فرمودم و خواجه عاقل را که از بنده های قدیم است بخطاب
 عاقل خان سرفراز فرموده اسپ عنایت نمودم روز جمعه و لا در خان از دکن آمده سعادت آستان بوس دریافت صد مهر و هزار روپیه
 نذر گذرانید باقر خان فوجدار صوبه ملتان بمنصب برشتصدی ذات و سیصد سوار سرفراز گشت تجارت خان و با هوای زمیندار صوبه
 ملتان بانعام فیل ممتاز شد و در شنبه یازدهم بعزم شکافیل از دود کوح فرموده در موضع کره باره نزول اجلال اتفاق افتاده و در شنبه
 دوازدهم موضع سجارا نخل و رود موکب منصور گشت از اینجا تا دود و حدیث کرده است و تا شکارگاه یک و نیم کرده صبح روز و شنبه سیزدهم

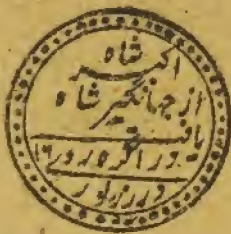
با جمعی از بنده های خاص لشکر فیل متوجه شدم چراگاه فیل در کوستانی واقع است و فراز و نشیب بسیار گذار پیاده بصورت میسرست
 پیش ازین جمعی کثیر از سوار و پیاده بطریق قمرغه و در جنگل را احاطه نموده بودند و بیرون جنگل بر فراز درختی بجهت نشستن من تختی از چوب
 ترتیب داده در اطراف آن بر چند درخت دیگر نشیمن با بخت امر ساخته بودند و لیست فیل نر با کند های مستحکم و بسیاری از ماده فیلان
 آماده داشته و بر هر فیل دو نفر فیلان از قوم جرگه که لشکر فیل مخصوص آنهاست نشسته و مقرر شده بود که فیلان صحرائی از اطراف
 جنگل بحضور بیارند تا تماشا شایه لشکر آنها کرده شود و قضا را در وقتی که مردم از اطراف جنگل درآمدند از انبوهی درخت و پست
 و بلند بسیار سلسله انتظام از هم گسیخت ترتیب قمرغه بر جانماند فیلان صحرائی سر اسیمه بر طرف روی نهاده و دوازده زنجیر فیل
 از نر و ماده باین ضلع افتادند چون بیم آن بود که مبادا در روز و فیلها سگهای خانگی را پیشتر رانده هر جا یافتند بستانند اگر چه فیل بسیار
 بدست نیامدند غایتاً دو فیل نفیس لشکر شد بغایت خوب صورت و صیل و تمام عیار چون کوهی را که در میان جنگل واقع است
 و این فیلان در آن جنگل می بودند را کس به طایفی می گویند یعنی دیو کوه باین نسبت را در آن سر و پا و نر که نام دیوهاست این هر
 دو فیل را نام کردم روز سه شنبه چهار و هم و کم شنبه پانز و هم مقام فرمودم شب مبارک شنبه شانز و هم کوچ نموده بمنزل کریمه باره نزل
 اجلال اتفاق افتاد حاکم بیگ که از خانزاده درگاه است بخطاب حاکم خانی سرفراز گشت و مبلغ سه هزار روپیه بنگرام زمیندار
 کوستان پنجاب افهام شد چون گرمانایت اشتداد داشت و سواری روز متعذر بود کوچ بشب قرار یافت روز شنبه سحر هم در پرگنه
 دو حد بمنزل شد روز یکشنبه نوز و هم حضرت نیر عظم علیه بخش عالم در شرف خانه محل جلوه جهان افروزی فرمود و درین روز جشن عالی
 ترتیب یافته بر تخت مراد جلوس فرمود شهنواز خان را که بمنصب پنج هزار ذوات سرفرازی داشت بغایت دو هزار سوار و اسبه و
 سه اسبه تراز ساخته خواجه ابوالحسن میر بخش بمنصب چهار هزار ذوات و دو هزار سوار اصل و اضافه سرفرازی یافت چون
 احمد بیگ خان کابلی که بکومت کشمیر سرفرازی داشت تعهد نموده بود که در عرض دو سال فتح ولایت تبست و کشتوار نماید و آن
 وعده بنقض گشت و این خدمت از و بانصرام نرسید بنا برین او را معزول ساخته دلا در خان کاکر را به صاحب صوبگی کشمیر سر ملندی
 بخشیدم و خلعت و فیل مرحمت نموده رخصت فرمودم و او نیز خط تعهد سپرد که در عرض دو سال فتح تبست کشتوار نماید بدین الزمان
 پسر شاه رخ میرزا از جاگیر خود که در سلطان پور داشت آمده سعادت آستانوس دریافت قاسم خان را بغایت خنجر مرصع
 و فیل سرفراز ساخته بکومت صوبه پنجاب رخصت فرمودم شب سه شنبه بیست یکم از منزل مذکور کوچ فرموده عنان موکب
 اقبال بصوب احمد آباد معطوف داشتیم چون از شدت گرما و عفونت هوا محنت بسیار می کشیدند و تا رسیدن باگرد مسافت

بعید یا بیست و پنج یا طرم گذشت که ایام تابستان برین میم بدو الخلافه توجه فرمائیم چون تعریف بر شکل ملک گجرات بسیار شنیده میشد
و شهرت احمد آباد را نسبت به نمانده بود قصد گجرات بخمال گذشت آخر رای بودن احمد آباد قرار گرفت و از آنجا که حمایت و حراست از
حق سبحانه همه جادهمه وقت حافظ و ناصر این نیازمند است مقارن این حال خبر رسید که باز در آگره اثر و باع ظاهر شد و مردم
بسیار تلف میشوند بنا برین فسخ غریبیت آگره که باهام غیبی در خاطر پر تو انگنده بود مصمم گشت جشن مبارک شبیه بیست و سوم منزل جالود
ترتیب یافت پیش ازین مضابطه سک چنان بود که یک روزه از اسم مرا نقش می کردند و بر روی دیگر نام مقام و ماه و سنه
جلوس و ریولا بخاطر رسید که بجای ماه صورت برج را که آن ماه منصوب باشد نقش بکنند مثلاً در ماه فروردی صورت بره و در
آردی بهشت شکل و چون همچنین در هر ماه که سک شود یک طرف صورت آن برج را بنوعی نقش کنند که حضرت نیر عظم از آن طالع
باشد و این تصرف خاصه من است و تا حال نشده بود

درین روز اعتقاد خان بغایت علم سرفرازی یافت به مدت خان که از تعینات صوبه بنگاله است نبر علم مرحمت شد و شب شبیه
بیست و هفتم در موضع بدو والد از پرگنه مهرانزول اقبال اتفاق افتاد و درین منزل آواز کوئل شنیده شد کوئل مرغی است از عالم
زاغ غایتاً در حبه خرد تر هر دو چشم زاغ سیاه می باشد و از کوئل سرخ ماده او خالها سفیدی دارد و ز سیاه یک رنگ است زاده
بغایت خوش آواز می باشد بلکه آواز او را هیچ نسبتی با آواز ماده او نیست کوئل در حقیقت بلبل هندی است همان که هست
و شورش بلبل در بهاری باشد آشوب کوئل در آمد برسات که بهار هندوستان است می شود و ناله اش بغایت دلنشین و مؤثر است
و آغاز مستی او مقارن است بریدن انبه اکثر درخت انبه می نشیند و از رنگ و بو انبه مخطوط است و از عرایب آنکه کوئل
خود بچه از بیضه بر نمی آرد و در وقت بیضه نهادن هر جا آشیانه زاغ را خالی می یابد بیضه آن را بمنقار شکسته بیرون می اندازد
و خود بجای آن بیضه می نهد و می چرد و داغ آن را بیضه خود تصور کرده بچه بر می آرد و در پیش میدهد و این امر غریب
را من خود در آله آباد مشاهده کرده ام شب کم شبیه بیست و نهم کنار دریا می منزل شد و جشن مبارک شبیه در آن محل
ترتیب یافت دو چشمه در کنار دریا می ظاهر شد بغایت آب صاف داشت چنانچه که اگر دانه خشتاش هم در او افتد
تمام ظاهری شود تمام آن روز بهر اهل محل گذرانیده شد چون سیر منزل دلکش بود فرمودم که بر لب هر چشمه صفه بستند و روز
جمع در دریا می شکار می کرده شد و ماهی های کلان پولک دار بدام افتاد نخست بفرزند شاه جهان حکم شد که
شمشیر خود بیا ز ماید بعد از آن با مرا منم و دوم که شمشیر های که در کمر بسته اند بفرزند شمشیر آن فرزند بهتر از همه برید

اینست نقش پاسه سکه عهد جهانگیری که یک طرف آن شکل بروج دوازده گانه نقش
می شد و من لبعی بسیار اصل آن سکه پاسه دوازده گانه را بهمرسانیده نقل
آن با بعینه درین مقام نقش می کنم

نقش سکه صورت حمل مطابق ماه فروردین

نقش سکه صورت ثور مطابق ماه اردی بهشت

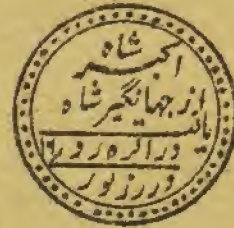
نقش سکه صورت جوزا مطابق ماه خرداد

نقش سکه صورت اسد مطابق ماه مرداد

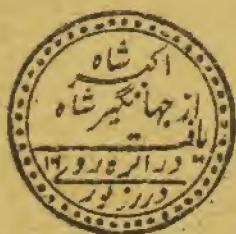

نقش سکه صورت سنبله مطابق ماه شهریور

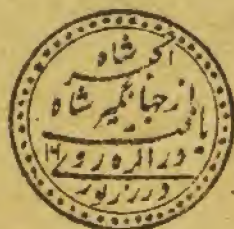
نقش سکه صورت میزان مطابق ماه مهر

نقش سکه صورت عقرب مطابق ماه آبان

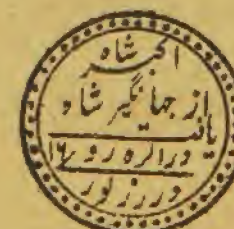
نقش سکه صورت قوس مطابق ماه آذر

نقش سکه صورت جلدی مطابق ماه دی

نقش سکه صورت دلو مطابق ماه بهمن

نقش سکه صورت حوت مطابق ماه اسفندیار

ماهی پانجمی از بندها که حاضر بودند قسمت نموده شد شب شنبه غره اردی بهشت ماه از منزل مذکور کوچ فرموده به سیاهوان
 و تواجیان حکم کردم که از مواضعی که بر سر راه و نزدیکی واقع است بیوه و بیچاره آنجا را جمع ساخته بجنور بیارند که بدست
 خود خیر کنم که هم باعث مشغولیت و هم نامزدان بقیض میرسد که ام مشغول به ازین خواهد بود و روز دوشنبه سویم شجاع خان
 عرب و همیت خان و دیگر بنده های که از تعینات صوبه دکن و گجرات بودند دولت آستان بوس دریا قندیشاخ دار بابت علوت
 که در احمد آباد توطن دارند ملازمت نمودند و سه شنبه چهارم کنار دریا که محمود آباد محل نزول عساکر اقبال گشت رستم خان را
 که فرزند شاه جهان بکومت گجرات گذاشته بود بسلامت زمین بوس سرفراز شد جشن مبارک شنبه سیشتم در کنار تال کاکریه ترتیب
 یافت نا هر خان حسب الحکم از صوب دکن آمده بسلامت کورنش فرق عزت برافراخت بفرزند شاه جهان انگشتری الماس از
 بابت پیشکش قطب الملک که هزاره قیمت داشت مرحمت شد اتفاقاً دران الماس سه خط در برابر یکدیگر و خط حرکت و زیر
 آن واقع بود چنانچه نقش مد ظاهیر میشد این الماس را از نوادر روزگار دانسته فرستاده بود حالانکه رنگ و تراش و بیوه هر عیب
 است لیکن بظاهیر عام فریب بود و معذرت از مدتی که معتبر است نبود چون فرزند شاه جهان می خواست که از غنائم فتح دکن
 یا دود بخت برادرم شاه عباس فرستد این الماس را با دیگر تحفه با بخت ایشان ارسال میداد و درین روز هزار روپیه
 در وجه انعام بر کمرای باد فروش عنایت فرمودم مشارالیه گجراتی الاصل است و از نقل و سرگذشت احوال این ملک
 استحضار تمام دار و نامش بونته بود یعنی نهال بخاطر رسید که پیر مردی را بونته گفتن به نسبت است خصوص الحال که بسباب بکرم
 ماسر سبز و بارور بوده باشد بنا بران حکم فرمودم که بعد ازین او را بر کمرای میگفته باشند بر که زبان هندی و رخت را میگویند روز
 جمعه هفتم ماه مذکور موافق غره جادی الاولی در ساعت مسعود مختار بمبارک و فرستد بشهر احمد آباد در آمد وقت سواری فرزند
 بلند اقبال شاه جهان بیست هزار چمن که پنج هزار روپیه باشد بخت نثار آورده بود و در دو تختانه نثار کنان شرافت چون
 بدو تختانه نزول اقبال فرمودم طره مرصع که بیست و پنج هزار روپیه قیمت داشت بر رسم پیشکش گذاریند و از بنده های که او که دین
 صوبه گذاشته بود نیز پیشکشها آوردند همه بخت قریب بچهل هزار روپیه شده باشد چون بعرض رسید که خواجه بیگ نیز راست
 صفوی در احمد نگر بجوار سفرت ایزدی پیوسته خیر خان را که بفرزند می برگزیده بود بلکه از فرزند صلی گرامی تر میداشت و حقیقت
 جوان رشید خست طلب و بنده قابل تربیت است بمنصب دو هزار می ذات و سوار از اهل و اضافه سرفراز ساخته حراست قلعه
 احمد نگر بعد از او مقرر فرمودم درین ایام از شدت گرما و عفونت هوا بیماری در میان مردم شایع شده و از اهل شهر دارد و کم کسی باشد

که دوسه روزی باین بلا مبتلا نشده باشند تپا محرق یا در داغها بمیرسد و در عرض دوسه روز آزاد تمام میرساند چنانچه بعد از صحت
 مدتی اترضعف و سستی باقی می ماند غایتا عاقبت بخیر است و حذر جانے بکسی کم میرسد و از مردم کمین سال که درین ملک
 وطن دارند شنیده شد که پیش ازین به سه سال همین قسم تپا بهم رسیده بود و بخیر گذشت بهر حال در آب و هوا و گجرات
 زبونی ظاهر شد و ازین آمدن بغایت پشیمانم امید که حق جل و علی بفضل و کرم خویش این گرانی را که سبب نگرانی خاطر
 است از میان مردم بردارد و روز مبارک شنبه سیزدهم بدیع الزمان پسر میرزا شاه رخ بمنصب هزار و پانصدی ذات و سوار
 و عنایت علم سرفراز یافته بخدمت فوج داری سرکار شین تئین شد سید نظام فوجدار سرکار لکنو بمنصب هزاری ذات و هفتصد
 سوار ممتاز گشت منصب علی قلع درمن که از تعینات صوبه قندهار است بالتماس بهادر خان صاحب صوبه قندهار هزار یزات
 و هفتصد سوار حکم شد سید هزار بر خان باره بمنصب هزاری ذات و چهار صد سوار سر بلندی یافت زبردست خان را بمنصب هشتصدی
 ذات و سه صد و پنجاه سوار سرفراز فرمودم و درینو لا قاسم خواجه ده بندی پنج دست باز تو بغون از ما و الله بمصوب یک از
 اقوام خود برسم نیازا رسال داشته بود یک دست در راه ضایع شد چهار دست سلامت و را و حین رسیدند حکم فرمودم که مبلغ
 پنج هزار روپیه حواله کس ایشان نمایند که از هر قسم متاع که مرصه خواجه و اندا اقباع نموده بر دو هزار روپیه بشار الیه العام شد
 و بهدین وقت خان عالم که نزد و دارا اے ایران باطلی گرمی رفته بود یک دست باز آشنایی که بزبان پارسی اکنه سگویند
 پیشکش فرستاده بود از نظر گذشت بظاهر علاست که از باز و دای تمیز توان کرد و در و بعد از پراپیدن لغاوت ظاهر میشود و روز
 مبارک شنبه سیم میر ابو الصالح خویش مرحومی میرزا یوسف خان حسب احکم از و کن آمده سعادت آستانه در یافت صد مهر
 نذر و کلکی مرصع پیشکش گذرانید میرزا یوسف خان از سادات رضوی مشهور است و سلسله آنها در خراسان همیشه معزز و مکرم
 بوده اند و بالفعل برادرم شاه عباس صبیح خود را به برادر خرد میر ابو الصالح مذکور نسبت کرده پدرش مرزا اتغ خادم باشی
 روحه رضیه امام هشتم است و میرزا یوسف خان بیامن تربیت حضرت عرش آشیانے بمرتب امارت و منصب پنج هزاری رسیده بود
 بے تکلف خوب میری بود و نوکر را بسیار تو زک میداشت و بسیاری از خویشان او برگردا و فراجم آمده بودند در صوبه دکن بر حمت
 حق پیوست اگر چه فرزند بسیار از دماند و نظریه حقوق قدیم رعایا یافته خصوص و تربیت پسر کلانش ثنایت توجیه مندر گشت در اندک
 مدت بمرتب امارت رسانیدم غایتا از و تا پدر فرق بسیار است روز مبارک شنبه سبت و هفتم حکیم مسیح الزمان بیست هزار در پانچام
 مرحمت شد و حکیم روح الله صد مهر و هزار روپیه عنایت فرمودم چون مزاج مرا بسیار خوب دریافته بود و دید که بواسطه گجرات بغایت

ناسازگار است حکیم مذکور گفت همین که شما در شراب و افیون معتاد اندک کمی بخورید فرمود تمام این کوفت شما یکبارگی بر طرف خواهد شد و همین که من در یک روز هر دو از آنها کم کردم در همان روز اول بسیار فائده کرد و روز مبارک شنبه سویم خورد و او ماه قزلباش خان بمنصب هزار و پانصد یزدت و هزار و دویست سوار از اصل و اخلافه سرفرازی یافت و عرض داشت گنجیت خان داروغه قیل خان و بلوچ خان قراول سگی رسید که تا حال شصت و نه زنجیر قیل از زو ماده شکار شده بود و بعد ازین هر چه شود عرض داشت خواهد شد حکم کردم که قیل سیر و آنچه خورد باشد زنها رنگیرند و غیر ازین دو قسم از زو ماده هر چه بنظر در آید شکار کنند روز دوشنبه چهارم مبلغ دو هزار روپیة بجیت عرس شاه عالم بسید محمد صاحب سجاده ایشان عنایت نمودم و اسب خاصگی که پی که از اسپان سره جام بود پیشکش نمود بود و بر اجه ز سنگه دیوم حمت شد هزار روپیة به بلوچ خان قراول سگی که بخدمت شکار قیل تعیین است انعام فرمودم روز سه شنبه پانزدهم از گرانی در دسر در خود یافتیم آخر به تپ بنجر شد شب پیاله باے معتاد را بخوردم و بعد از نیم شب از انجمار بر تخت تپ انز و دم و تا دم صبح بر بستر طپیدم آخر روز کم شنبه شانزدهم تپ تحقیق یافت و باستصواب حکما شب ثلثان مقدار پیاله خورده شد و بجیت خوردن شور باے ماش و برنج هر چند بکلیف میگردند و مبالغه می نمودند و تا استم بخورد و قرار داد تا بعد نمیزرسیده ام یاد ندارم که هرگز شور باے بوغان خورده باشم امید که بعد ازین هم حاجت نه افتد چون درین روز غذا آوردند طبیعت رغبت نه نمود و مجلاسه روز دوشنبه بفاصله گذشت با آنکه یک شبان روز تپ کشیده ام و ضعف و بی طاقتی بعدیست که گویا مدت صاحب فراش بوده ام اشتها مطلق نمانده و بطعام رغبت نمی شود و در حیرتم که بانی این شهر راجه لطافت و خوبی منظور بوده که در چنین سرزمین بی فیض شهر ساخته بعد از و دیگران نیز عمر عزیز خود را درین خاکدان بر همه چیز گذرانیده اند و هوایش مسموم و زمینش کم آب و در یک بوم و گرد و غبار بعد سکه کشیش ازین شرح داده شد آب بغایت زبون و ناگوار و رودخانه که در کنار شهر واقع است غیر از ایام برسات همیشه خشک می باشد چاهها اکثر خشک و تلخ تالابها که در سواد شهر واقع است لجا بون گا و ران دو غاب شده مردم اعیان که بقدر سامانے دارند در خانه باے خود بر کما ساخته اند و در ایام برسات از آب باران پرمی سازند و تا سال دیگر از آن آب میخورند و مضرات آبی که هرگز هوا با و نرسد و راه برآید بخار نداشته باشد ظاهراست بیرون شهر بجای سبز و دریا حین تمام صحرای قوم زار است و نسیمی که از روسے قوم و زو فیض او معلوم مصرع

ای تو جوعه خوبی بحیه نامست خوانم

پیش ازین احمد آباد را گرد آباد گفته بودم الحال نمی دانم که سمومستان نام نهم یا بیارستان خوانم یا زو قوم زار گویم یا جهنم آباد که شامل جمیع صفات است اگر موسم برسات مانع نبوده که یک روز درین محنت سمرات وقت نمی فرمودم و سلیمان دار بر تخت با نشسته بیرون شیشه انجم و خلق خدا را

ازین پنج و محنت خلاص میساختم چون مردم این شهر بغایت ضعیف دل و عاجزانده بخت احتیاط که مباد العیسی از اهل اردو به تعدی و ستم در خانه ملکه آنها فرو آیند و مزاحم احوال فقرا و مساکین شوند و قاضی و میر عدل بحسبت رود دیدگی مدانست نمایند تا نتوانند بآن ستم پیشیا پس آمد از تار بجای که درین شهر نزول سعادت اتفاق افتاد با وجود وحدت و حرارت هوا هر روز بعد از فراغ عبادت و دوپهر بجهت که طرف دریا که هیچگونه حایله و مانعی از درو و یوار و سیاول و چوبدار ندارد برآمده دوسه ساعت بخومی می نشینم و بمقتضای عدالت بفریاد داد خواهان رسیده ستم پیشیه بارادر خور جرایم و تقصیرات سیاست میفرمایم حتی در ایام ضعف با کمال درد و الام هر روز به دستور معهود بجهت که برآمدن آسانی بر خود حرام داشته ام

بهرنگهبانی حلق خدا | شب نلکم دیده بخواب آشنا | از بے آسودگی جسمه تن | پنج پسندم به تن خویشتن
بکرم آتی عادت چنان شده که در میان شبانروزی پیش از دوسه ساعت بخومی نقد وقت بتاراج خواب میرود و درین ضمن دو فائده مظهر است یکے آگاهی از ملک و دوم بیدار ولی بیاد حق و حقیقت باشد که این عمر چند روزه بفقالت بگذرد چون خواب گرانی در پیش است این بیداری را که دیگر در خواب نخواهم دید غنیمت شمرده یک چشم زدن از یاد حق غافل نباید بود

باش بیدار که خواب بے عجبی در پیش است

و همان روز که تپ کردم فرزند بجان پیوند شاه جهان تپ کردم و کوفت او با متداد انجامید و تاوه روز بکورتش نتوانست رسید روز مبارک شنبه بیست و چهارم آمده ملازمت نمود بغایت ضعیف و ناتوان بنظر درآمد چنانچه اگر کسی نگوید توان فهمید که این کس بیاری یک ماه بلکه بیشتر هم کشیده باشد شکر که عاقبت بخیر گذشت روز مبارک شنبه سے و یکم میر حله که ورینولا از ایران آمده مجله از احوال و رفوزه کلک و قالیچ نگار شده بمنصب هزار و پانصد زیات و دو بیست سوار فرق عزت برافراخت و درین روز بحسب ضعیفی که کشیده ام یک زنجیر فیل و یک راس اسب و اقسام چهار پایه با مقدار سے از طلا و نقره و دیگر اجناس برسم تصدق بمستحقان عنایت شد اکثر از بنده ما در خور سرمایه خویش تصدقات آورده بودند فرمودم که اگر غرض اظهار اخلاص و مجراست مقبول نیست و اگر از صدق عقیدت است چه حاجت با درون حضور غایبان خود بفقرا و ارباب استحقاق قسمت نمایند روز مبارک شنبه بیستم تیر ماه آتی صادق خان بخشه بمنصب دو هزار و سی و دو سوار از اصل و اضافه سرفرازی یافت ارادت خان میر سامان بمنصب دو هزار و هزار سوار ممتاز گشت میر ابو صالح رضوی بمنصب دو هزار و هزار سوار بخطاب رضوی بخانه و عنایت علم و فیل سرفراز شده بصوبه دکن رخصت یافت و ورینولا بعض رسیده که سپهسالار تالیق خان خانان در تتبع این مصرع مشهور که - ع

بهریک گل زحمت صد خاری باشد کشید

غزلی گفته و میرزا رستم صفوی و میرزا مراد پسر او نیز طبع آزمائی نموده اند مطلع و دریدیه بخاطر رسید

ساغری برج گلزاری باید کشید | ابر بسیار است می بسیاری باید کشید

از ایستادها سبزه بزم حضور هر که طبع لطفی داشت غزل گفته گذرانید این مصرع ظاهر شد که از مولانا عبدالرحمن جامی است غزل
او تمام بنظر در آمد غیر از آن مصرع که بطریق مثل زبان زور و زکار شده و دیگر کار سبزه نساخته بغایت ساده و بهوار گفته و رین تایخ خبر
فوت احمد بیگ خان حاکم کشمیر رسید پسران او که از خانه زادان این درگاه اند و اثر رشد و کار طلبه از ناصیه احوال آنها ظاهر بود
بناصب مناسب سرفرازی یافته بخدمت صوبه بگش و کابل تعین شدند منصب او دو هزار و پانصدی بود پسر کلان او بمنصب
سه هزار و سیصد و دیگر بمنصب نهصدی ممتاز گشتند روز مبارک شنبه چهاردهم خواجه باقیخان که بجوهر اصالت و شرافت و نجابت
و شجاعت آراستگی دارد و یکی از نهانجات ملک برار معده اوست بمنصب هزار و پانصدی و هزار سوار از اصل و اضاف و بخطاب
باقیخان علم عزت برافراخت را سبزه که در سابق دیوان صوبه بگش بود بدیوانی صوبه مالو امتاز گشت در نیولاجفت شدن سارس
که تا حال دیده نشده بود و در مردم شهرت دارد که هرگز هیچکس ندیده بنظر در آمد سارس جانوریست از عالم کلنگ غایتاً از کلنگ ده دوازده
پر کلان تر و میان سر بر ندارد و پوسته است بر استخوان سر کشیده و از پشت چشم تا مقدار شش انگشت از گردن او سرخ می باشد اکثر
در صحرای جفت بسمی برد و حیوانات خیل خیل هم بنظر در می آیند و جفت آن را از صحرای آورده در خانه مانگاه می دارند و با مردم نه
می گیرند قصه جفت سار سبزه است در سرکار سن که ایله و مجنون نام نهاده ام روزی یکی از خواجه سرایان عرض کرد که در حضور من
اینها با هم جفت شدند حکم فرمودم که هرگاه بازاریاده جفت شدن داشته باشند مرا آگاه سازند و هنگام سفیده صبح آمده عرض کرد که بازمی
خواهند که جفت شوند در لحظه خود بجهت تماشای شافتم ماده پارسه خود را راست گذاشته اند که خم کرد و زاول یک پارسه خود را از
زمین برداشته بر پشت او نهاد و بعد از آن پارسه دوم را و لحظه بر پشت او نشسته جفت شد آنگاه فرود آمد و گردن را دراز ساخته
نزل را بر زمین رسانیده یک مرتبه برگرد و ماده گشت بکن که بیضه نهاده بچه هم بر آرد و از الفت و محبت سارس با جفت خود
تعلما غریب و عجیب بسیار شنیده شد چون بتواتر رسیده و غایت تمام دارد نوشته می شود از جمله قیام خان که از خانه زادان این درگاه
است و در فن شکار و قراولی و قوت تمام دارد و عرض کرد که روزی بکار رفته بودم سار سبزه نشسته یا فتم چون نزدیک تر
شافتم از جای خود برخاسته روان شد و از رفتار او اثر ضعفی دلم یافته شد جای که نشسته بود فتم استخوانی چند باشته بر بنظر

در آمد که در زیر خود گرفته نشسته بود و در آن دام چیده خود را بگوشه کشیدم خواست که بجای خود آمده بنشیند پایش بدام مضبوط شد پیش رفته گرفتم بغایت سبک به نظر در آمد چون نیک دیدم در سینه و شکم اصلا بر نمانده گوشت و پوست از هم ریخته و گرم افتاد بلکه در تمام اعضا اثری از گوشت نمانده شست پری با استخوانی چند بدست در آمد ظاهر شد که جفتش مرده و از فراق او باین روز نشسته

بگذاختن از بهر دل افروز مرا	افروخت چو شمع آه جانسوز مرا	روز طربم سیاه شد چون شب غم	نشان از فراق تو بدین روز مرا
-----------------------------	-----------------------------	----------------------------	------------------------------

همت خان که از بنده های خوب من است و سخن او اعتماد را می شاید عرض کرد که در پرگنه دو حد جفت سارے بر کنار تال بنظر در آمد از بند و قیام من سیکه راز و دهمان جاسرش بریده پاک ساخت قضا را در آن منزل دوسه روز مقام واقع شد جفت او پیوسته در آن گرد و پیش میگشت و فریاد و فغان میکرد و مرا از بقراری او دل بد روی آمد و غیر از ندانست چاره بود چون از آن منزل کوچ شد بحسب اتفاق بعد از میت و پنج روز بهمان مقام عبور افتاد از متوطنان آنجا مال و حال و خاتمت احوال آن سارے پرسیدم گفتند که در همان روز جان داد و هنوز اثری از استخوان و پروبال او بر جاست من خود با بخار رفته دیدم نوعی که گفته بودند نشان یا قتم ازین عالم نکلها در میان مردم بسیار است نوشتن آنها طوے دار و روز شنبه شانزدهم خبر فوت راوت شنیدم که از تعینات صوبه بهار بود بعضی رسید و مانسکه سپر کلان او بمنصب دو هزار و سیصد سوار سرفراز گشت و دیگر فرزندان و اقوام او باضافه منصب سرفراز شدند و بتابعیت او مامور گشتند روز مبارک شنبه بست و یکم نیل باون سرشکار خاصه که بحجت رام شدن در پرگنه دو حد گذاشته شده بود بدرگاه رسید حکم فرمودم که نزدیک بجزو که طرف دریای نگاه دارند که همیشه در مد نظر باشد در نیل خانه حضرت عرش آشیانی کلان تر از نیل در جنسال که مدتها سر حلقه فیلمان خاصه بود بنظر من در نیل در تقاع آن چهار درع و سه نیم پاگز آتی بود که هشت درع و سه انگشت شرعی باشد و بالفعل در فیلمان سرکار من از همه کلان تر بهلوان عالم گجراج است که عرش آشیانی خود بدولت شکار فرموده بودند و سر حلقه فیلمان خاصه نیست ارتفاعش چهار درع و نیم پاست که هفت درع و هفت انگشت شرعی باشد گز شرعی بعضی بست و چهار انگشت آدم متساوی الحلقه قرار یافته و گز آتی بعضی چهل انگشت است درین تاریخ مظفر خان که بنجد مت صاحب صوبگی ولایت طحله سرفراز شده بود سعادت آستانوس دریافت صد مهر و صد روپیه نذر و موازی یک لک روپیه از جواهر و مرصع آلات پیشکش گذرانید و در نیل و خبر رسید که حق سبحانه تعالی بفرزند پریز پسر از صبییه مغفوری شاه مراد کرامت فرمود امید که قدش برین دولت مبارک باشد روز یکشنبه بست و چهارم را سبهاره دولت آستانوس دریافت و ملک گجرات کلان تر ازین زمینداری نیست ملکش

بدریاے شور پیوسته است بهاره و جام از یک جدا ندیده پشت بالاتر بهم میرسند غایتاً بجبت ملک جمعیت اعتبار بهاره از جام
 بیش است مے گویند که بدین هیچ یک از سلاطین گجرات نیامده سلطان محمود فوجی بر سر او فرستاده بود جنگ صف کرد و شکست
 برفوج محمود افتاد القصد در وقت که خان اعظم به تسخیر قلعه جونا گڑھ ملک سورت تشریف داشت تنوکه مخاطب بسلاطین مظفر بود و خود را
 وارث ملک میگرفت بحال بتاه در پناه زمینداران روزگار بسر می برد و بعد از آن جام با فوج منصوره جنگ بست کرد و شکست خورد
 و تنو به پناه راس بهاره در آمد خان اعظم نور از راس بهاره طلب نمود مشارالیه چون تاب مقاومت با لشکر منصور نداشت
 نور اسپرده باین دولتخواهی از صدقات افواج قاهره محفوظ ماند در آن وقت که احمد آباد بمورد موبد کب اقبال آراستگی یافت و بزودی
 کوچ شد بلامست نرسید زمین او هم خیمه راه بود و فرصت نیز مقتضی تعیین افواج نبود چون بحسب اتفاق باز مراجعت واقع شد درین
 دفعه فرزند شاهجهان راجه بکر با حیت را با فوجی از بنده های درگاه تعیین فرمود او نجات خود را منحصر در آمدن دانسته خود بسعادوت
 آستانوس شتافت و دولست مهر و دو هزار روپیه نذر و صداسپ پیشکش گذرانید غایتاً از اسپان او کیکی آنچنان نبود که خاطر پسند
 باشد عمرش از هشتاد و زیاده بنظر می در آمد و خود میگویی که نود سال دارم که در حواس و قوای ظاهر فتور می زفته از مردم او
 پیری بنظر در آمده موهای ریش و برت و ابروهای او سفید شده میگویی که ایام طفولیت مرا راس بهاره یاد دارد و در پیش او
 از خردمی کلان شده ام و درین تاریخ ابوالحسن مصور بخطاب نادر زمانی سرفراز گشت مجلس جلوس مرا در دیباچه جهانگیر نامه کشیده
 بنظر در آورد چون سزاوار تحسین و آفرین بود و مور و الطاف میکرد ان گشت کارش بعیار کامل رسیده و تصویر او از کارنامه های
 روزگار است و درین عصر نظیر و غدیل خود ندارد و اگر درین روز او استاد عبدالحی و استاد بهزاد و صفحہ روزگاری بودند انصاف کار
 او می دادند پدرش آقا رضائی مروی در زمان شاهزادگی من بخدمت سن پیوسته او را نسبت خانزادی باین درگاه است غایتاً
 او را هیچ آشنائی و مناسبت بکار پدرش نیست بلکه از یک عالم نمیتوان گفت و من نسبت با و حقوق تربیت بسیار است و همچنین
 تا حال خاطر همیشه متوجه تربیت او بوده تا کارش بدین درجه رسیده الحق نادره زمان خود بوده و همچنین استاد منصور نقاش که خطاب
 نادر العصری ممتاز است و در فن نقاشی بگام عصر خود است و در عهد دولت پدر من و من این دو تن ثالث خود ندانند مراد فوق
 تصویر و مهارت تمیز او بجای رسیده که از استادان گذشته و حال کار هر کس بنظر در می آید بے آنکه نامش مذکور شود بدیهه و ریاضی که
 کار فلان است بلکه اگر مجله باشد ششکل بر چند چهره و هر چهره کاریکی از استادان باشد می توانم یافت که هر چهره کار کیست و اگر در یک
 صورت چشم دابر و او گیر می کشیده باشد در صورتی فهمم که اصل چهره کار کیست و چشم دابر و او را که ساخت شب یکشنبه می کشید و یکم

تیسر ماه باران عظیم شد تا روز سه شنبه غره امرداد ماه آبی بشدت هر چه تمام تر بارید و تا شانزده روز پیوسته ابر و باران بود چون
این ملک رنگ بوم است و بناهایش در غایت زیبونی عمارات بسیار و افتاد و اساس حیات جمعی از پادشاهان و متوطنان این شهر
شنبه شده که مثل باران امسال یاد ندارند که در هیچ سینه شده باشد و در خانه ساکنین میسر است اگر چه بظاهر هر آب می نماید غایتا اکثر
جایا بایست فیل خود همیشه آمد و رفت میکنند همین که یکروز امساک باران شد اسپ و آدم نیز پایا میگذرانند سر چشمه این رودخانه در
کوبستان در ملک ران واقع است از کوه کوه برمی آید و یک ونیم کوه طے نموده از ته میر لور میگذرد و در اینجا این رودخانه را
دریا و داکل میگویند چون سه کوه از میر لور گذشت ساکنین می نامند روز مبارک شنبه دهم را و بهاره بغایت فیل زیاده
فیل و خمر مرغ و چهار انگشتی از یاقوت سرخ و یاقوت زرد و نیلم و زمرد و سرفراز یافت میشد ازین التالیق جان سپار خان خانان
سپه سالار حسب الحکم فوجی بسر کرده پس خود امر الله بجانب گوژدانه بجبت گرفتن کان الماس که در تصرف پنجوز میندار خان دلیس است تعیین
نموده بود درین تاریخ عرض داشت او رسید که زمیند ر مذکور مقاومت با لشکر منصور زیاده از اندازه و مقدار خویش دانسته کان را
بیشکش نمود و داروغه بادشاهی بضبط آن مقر گشت الماس آنجا باصالت و نفاست از سایر اقسام الماس امتیاز تمام دارد و نزد
جوهریان بغایت معتبر و همه نیک اندام و بهتر تر و برتر میشوند و دم کان گوهر که در حدود ملک بهار واقع است و الماس آنجا از کان
بر نمی آید رودخانه ایست که در ایام ریاست سیل از فراز کوه می آید و پیش آن را می بندند و چون سیل از روی بند گذشت و آب کم
شد جمعی که درین فن مهارت دارند و مخصوص این کار اند بر رودخانه در آمده الماس می آرند و الحال سه سال است که این ملک
تصرف اولیا و دولت ابد قرین در آمده و زمیندار آنجا مجوس است غایتا آب آنسوی زمین بغایت مسموم است و مردم بیگانه
و آنجانی نمی توانند بسر برد سویم در ولایت کرناٹک متصل بسرحد قطب الملک در پنجاه کوه مسافت چهار کان واقع است و در
تصرف زمینداران است و الماس آنجا اکثر پنجه بهم میرسد روز مبارک شنبه دهم نا بهر خان بمنصب هزار و پانصدی ذات و هزار سوال
سرفراز گشت و یک زنجیر فیل با و عنایت شد مکتوب خان داروغه کتب خانه بمنصب هزار و پانصدی ذات سر ملندی یافت چون حکم
فرموده بودم که شب برات بر دو رتال کا کر یہ چراغان ترتیب نمایند آخر ما سه روز و دو شنبه چهار و دهم ماه شعبان بقصد تماشای
آن توجه فرمودم اطراف تال را با عمارت میان بقانوس الوان و اقسام صنایع که در چراغان مقرر است آراسته آتش بازیها ترتیب
داده بودند بغایت چراغان عالی شد و آنکه درین مدت پیوسته ابر و باد و باران بود بغایت آبی از اول شب هوا صاف شد و
اثری از ابر نماند و بر حسب دلخواه تماشای چراغان میسر گشت و بنده با سه خاص بساغر نشاط خوشوقت گردیدند حکم کردم که

شب جمعه باز بهین دستور چراغان کنند از غریب اتفاقات آنکه آخر روز مبارک شنبه هفتم متصل باریدگی بود و در وقت روشن شدن
چراغ باران استاد و تماشاخانه چراغان خاطر خواه شد درین روز اعتماد الدوله بیک قطعه نیکم قطعه در غایت نفاست و یکزنجیر فیصل
بیدندان بایراق نقره شکیش نمود چون خوبصورت و خوش ترکیب بود داخل قیابان خاصه مقرر شد در کنار تال کا کر یہ سناسے که از قریب از خان
طایفه هندو اندک کلبه درویشان ساخته منزه بود چون خاطر همواره بصحبت درویشان راغب است بے تکلفانه بملاقات او شافتم و
زمانے تمتد صحبت او را دریا فتم خالی از آگاهے و معقولیت نیست و بآئین دین خود از مقدمات صوفیه وقوف تمام دار و وظائف
خود را بر دوش اهل فقر و تخرید موافق ساخته و خود را از طلب و خواهش گذرانیده توان گفت که ازین طایفه بهتر از وے به قطر
نیامده روز دوشنبه بخت و یکم سارے که جفت شدن آنرا در اوراق سابقه ثبت کرده ام در باغچه خس و خاشاک فراهم آورده
اول یک بیضه نهاده روز سوم بیضه دوم نهاده این جفت سارس را در یک ماه یکے گرفته شده بود و پنج سال در سرکار مانده بقصه
بعد ازین پنج و نیم سال جفت شدند و تا یک ماه جفت میشدند در بیست و یکم ماه امر داد که با صلح اهل هند ماه ساون گویند بیضه
نهاده ماده تمام شب تنها بر بیضه می نشیند و نر نزدیک ماده استاده پاس میدارد و چنان آگاهے باشد که هیچ جان داری را محال آن
نیست که نزدیک با و توان گذشت یک مرتبه را سوکلا نے نمودار شد بشدت هر چه تمام تر بجانب او دویده تا را سو خود را بسو را رخ
نر ساینده دست از او باز نداشت چون نیر اعظم جهان را بنور خویش نوزانی ساخت نر بر سر ماده آمده بمقتار پشت او را می خار و
و بعد از آن ماده برے خیز و نمی نشیند و باز ماده نیر بهین دستور آمده او را بر می خیزاند و خود می نشیند مجلاً تمام شب ماده تنها بر بیضه
نشسته پرورش می دهد و روز نر و ماده به نوبت می نشینند و در وقت نشستن و برخاستن نهایت احتیاط بجای آوردند که سبب ادا
آیسه به بیضه رسد در هنگام مراجعت از شکار فیل چون موسم شکار باقی بود گچیت خان دار و نه و بلوچ خان قراول بیگے را
گذاشته شده بود که تا ممکن و مقدور باشد فیل بگیرند و همچنین جمعی از قراولان فرزند شاه جهان نیز باین خدمت مامور تعیین شده
بودند درین تاریخ آمده ملازمست نمودند بیگے یکصد و هشتاد و پنج زنجیر فیل از نر و ماده شکار شده هفتاد و سه زنجیر نر و یکصد و دو از ماده
ازین جمله چهل و هفت زنجیر نر و هفتاد و پنج ماده که یکصد و بیست و دو زنجیر باشد قراولان و فوجداران بادشاهی تمکار کردند و بیست و
هشت زنجیر نر و سه و هفت ماده که شصت و سه زنجیر باشد قراولان و فیل بانان فرزند شاه جهان گرفتند روز مبارک شنبه بیست و چهارم
بسیار باغ فتح رفته و در در آنجا بعیش و نشاط گذرانیده شد آخر روز شنبه بدو تختانه معاودت اتفاق افتاد چون آصف خان
بعض رسانید که باغچه حویلی بنده بغایت سبز و خرم شده انواع گل دریا حین شگفته حسب الاتماس مشارالیه روز مبارک شنبه سی یکم

بمنسند او رقم الحق خوب سرمنزله به نظر در آمده و خوش وقت گشتم از جواهر مرصع آلات و ائمه مواز سے سے و پنج هزار
روپیہ پیشکش او قبول افتاد مظفر خان بغایت خلعت و فیل سرفرازی یافته بدستور سابق خدمت حکومت صوبہ ٹھٹہ بعدہ
او مقرر شد خواجہ عبدالکریم گیلانی که برسم تجارت از ایران آمده بود برادر مر شاه عباس مکتوبے با محقر تحفه مصحوب او ارسال داشته
بودند درین تاریخ مشارالیه را خلعت و فیل عنایت نموده رخصت انعطاف ارزانی فرمودم و جواب کتاب شاه بابا و بودے
مرسول گشت و خان عالم نیرمان مرحمت عنوان و خلعت خاصه سرفراز سے یافت روز جمعه غره شهر یور ماه شد از روز یکشنبه سویم
تا شب مبارک شنبه باران بارید از غریب آنکه روز های دیگر حفبت سارس پنج شش مرتبه بنوبت بالاے بیضه می نشیند
درین شب از روز که پیوسته باران بود و هوا بقدر برودت داشت بجهت گرم داشتن بیضه با از اول صبح تا نصف النهار متصل نشست
و ازین روز تا صبح روز دیگر بے فاصله ماده نشست که مبادا از برخاستن و نشستن بسیار برودت هوا تاثیر کند و نم به بیضه ها
رسد و ضایع شوند مجلا آنکه آدمی برهنه نوزد عقل او را کم می کند و حیوان بمقتضای حکمت از لے مجبول بآن شده و غریب تر آنکه
در اوایل بیضه ها را متصل بهم در زیر سینه نگاه میداشت بعد از آن که چهارده پانزده روز گذشت در میان بیضه ها بقدر فاصله
گذشت که مبادا از اتصال آنها حرارت بافراط شود از گرمی بسیار فاسد گردند روز مبارک شنبه هفتم مبارکی و خرمی پیشخانه بجانب
آگره بر آورده شد پیش ازین منجهان و اختر شامان بجهت کوچ ساعت مذکور اختیار نموده بودند چون باران بافراط شد از رودخانه
محمود آباد دریا سے می عبور لشکر منصور متعذر بود ناگزیر درین ساعت پیشخانه را بر آورده روز سبت و یکم شهر یور ساعت کوچ مقرر
گشت چون فرزند شاه جهان خدمت فتح قلعه کانگره که کند تسخیر هیچ یک از سلاطین و الا شکوه بر فراز کانگره آن نرسید بر دست نهیت
خویش لازم شمرده فوجی بسرکردگی راجه سورجبل سپهر راجه باسو و لقی که از بنده های روشناس اوست پیش ازین فرستاده بود
درینو لایا ظاهر شد که فتح آن حصن متین بجمع که پیش ازین تعیین فرموده صورت پذیر نیست بنا برین راجه بکرماجیت را که از بنده های
عده اوست با دو هزار سوار موجود از ملازمان خاصه خود و جمعه از بنده های جهانگیری شل شاه باز خان لودی و بهروی ازین
ها را در اے پر تھی چند و سپران رام چند و دولت نفر برق انداز سوار و پانصد نفر توپچی پیاده سواے فوج که سابقا فرستاده تعیین
فرمودند و چون ساعت رخصت او درین روز مقرر گشته بود مشارالیه تسبیح زمره که ده هزار روپیہ قیمت داشت برسم پیشکش گذرانیده بغایت
خلعت و شمیر سرفرازی یافته با نخدمت رخصت شد چون در انصوبه جاگیر نداشت فرزند شاه جهان پرگنه برجهان را که بست و دو لکه
دام جمع دارد و خود بالعام الناس نمود که بجای او مقرر دارد و خواجہ لقی دیوان بیوتات که بخدمت دیوانی صوبه کن مقرر گشته بود بخلاف معتد خانے

فیل و خلعت ممتاز شد و بهت خان رابع فوجاری سرکار بهر پنج و آن حد و درخصت فرموده اسپ و پریم نرم خاصه عنایت نمودم
در پکنه بهر پنج بجای گیر او مرحمت شد و در اسپ پتخی چند که بخدست کانگزه مقرر گشته بمنصب بهنقصیدی و چهار صد و پنجاه سوار فرقی غوث
پهراخت چون عرس شیخ محمد غوث در میان بود هزار و در بجهت خرج آن بفرزندان ایشان لطف شد مظفر ولد بهادر الملک که از
تعلیمات صوبه دکن است بمنصب هزارمی ذات و پلنصد سوار سر بلند می یافت چون وقایع دوازده سال از جابگیری نامه به بیاض
برده شده بود بمقتضای کتاب خان خاصه حکم فرمودم که این دوازده سال احوال را یک جلد ساخته نسخه های متعدد ترتیب نمایند
که به بندگی خاص عنایت فرمائیم و بسایر بلاد فرستاده شود که ارباب دولت و اصحاب سعادت دستور العمل روزگار خود سازند
روز جمعه هشتم یک از فاقه نویسان تمام را نوشته و جلد کرد و بنظر در آور و چون اول نسخه بود که ترتیب یافته به فرزند شاهرجهان
که او را در همه چیز از همه فرزندان خود اول میدانم مرحمت نمودم و بر پشت کتاب بخط خاص تموم گشت که در فلان تاریخ و فلان مقام آن
فرزند عنایت شد امید که توفیق در یافت این مطالب که باعث رضا جوئی خالق و دعا گوئی خلق است نصیب و روزی باد
روز سه شنبه دوازدهم سجان قلی قراول سیاست رسید و تفصیل این اجمال آنکه او سپر حاجی جمال بلوچست که از قراولان خوب
پریم بود و بعد از شفقار شدن آنحضرت نوکر اسلام خان شده همراه او به بنگال رفته بود و در اسلام خان بنا بر نسبت خان زادگی
این درگاه مراعات احوال بواجبه نموده و محل اعتماد دانسته پیوسته در سواری و شکار نزدیک بخودی داشت عثمان افغان که سالها
به ترم و عصیان دران صوبه گذرانیده و خاتمت احوال او را و راقی گذشته گذارش یافته چون حراس بقیاس از اسلام خان
داشت کس نزد این بے سعادت فرستاده بجهت قتل تقبالت می نماید و اعتماد این کار کرده و در کس دیگر را با خود متفق می سازد و مختار
پیش از آنکه اراده باطل این حق ناشناس از حیز قوه بفعل آید یک از آنها آمده و در آگاه میکند اسلام خان در خط آن حرام نمک را گرفته
مقید و مجوس می گرداند و قصه بعد از فوت مشارالیه بدرگاه آمد چون برادران و خویشان او در سلک قراولان انتظام داشتند حکم شد
که او نیز در زمره قراولان تنظیم باشد و درین وقت پسر اسلام خان بطریق معارض کرد که لایق خدمت نزدیک من نیست بعد از
شکار فتن ظاهر شد که چنین مقدمه با نسبت کرده بودند معذرا چون برادرانش بمبالغه عرض نمودند که محض تمست بوده و بلوچخان
قراول بیگانه صاف شد از قتل سیاست او در گذشته و حکم فرمودم که همراه بلوچ خان خدمت می کرده باشد باین که است و جلان
بخش بے سبب و جهت از درگاه گریخته بجانب آگره و آنخود و رفت به بلوچ خان حکم شد که چون ضامن بود اول او
را حاضر سازد و او کسان به تفحص فرستاده در یک از مواضع آگره که خالی از ترموی نیست و جنده نام دارد و برادر

بلوچ خان که به تفحص او رفته بود او را دریافت هر چند بکامیت خواست که بدرگاه آورده و هیچ وجه را صنی نشد و مردم بجمایت برخاستند
 ناگزیر نزد خواجه جهان باکره رفته حقیقت را باز نمود مشارالیه فوجی بر سر آن ده تعیین فرمود که حیراً و قراً او را گرفته بیاورند مردم آن
 موضع چون ویرانی و خرابی خود را در آئینه محال مشاهده نمودند او را بدست او دادند درین تاریخ مقید و مسلسل بدرگاه رسید حکم
 بقتل او فرمود میر غضب بسرعت هر چه تمام تر او را بپایست گاه برد و بعد از زمانه شفاعت یکم از نزدیکان جان بخشی فرموده
 حکم بر بریدن پاسبی او شد و بحسب سر نوشت پیش از رسیدن حکم بپایست رسیده بود هر چند آن خون گرفته استحقاق کشتن داشت
 مع هذا خاطر حق شناس ندانست گزیده مقرر فرمود که بعد ازین حکم بقتل هر کس شود پا وجود تاکید و مبالغه تا وقت غروب آفتاب عتاب
 نگاهدارند و نکشند و اگر تا آن وقت حکم نجات نرسد ناگزیر بپایست رسانند روز یکشنبه دریا بهی عظیم طغیان نمود و موج های
 کلان کلان بنظر درآمد با وجود بارانهای گذشته هرگز باین شدت بلکه نصف این نیامده بود از اول روز آغاز آمدن سیل شد
 و آخر روز و یکم نهاد مردم کمین سال که درین شهر توطن دارند عرض کردند که یک مرتبه در ایام حکومت مرتضی خان چنین
 جلوه یزید سیل آمده بود و غیر از آن بخاطر نمیرسد درین ایام یکم از قصاید مغزی که مداح سلطان سنجو ملک الشعراء او بود و جماع
 افتاد بقاییت سلیس و هموار گفته مطلعش اینست -

ای آسمان منحر حکم روان تو | کیوان پیر بنده بخت جوان تو

سعید از زیر گرباشی که طبع نظمی داشت قصیده مذکور را تتبع نموده بعضی رسایند خوب گفته بود این چند بیت از آن قصیده است
 اقبل این کلان است ۱۲ | اسی نه فلک نموده از آستان تو

دوران پیر گشته جوان در زمان تو	نخست دل توفیق و تجوید سبب چو مهر
از باغ قدرت است فلک یک تیغ سبز	انداخته بروی هوا باغبان تو
جان های قدسیان همه از نور جان تو	باد اجهان بکام تو ای باد شاه عهد
ای سایه خدا تو پر نور شد جهان	باد همیشه نور خدا سایان تو

روز مبارک شنبه چهاردهم بصله این قصیده حکم فرمودم که سعید را بزور زن کنند آخر روز سیر باغ و رستم باطنی رفته شد بقاییت
 سبز و خرم بنظر درآمد وقت شام بر کشتی نشست از راه دریاد و تخانه معاودت نمودم روز جمعه پانزدهم ملا امیری نام پیر مردی از طرف
 ملا الهی آمده سعادت آستانه بوس دریافت و چنین بعضی رسانید که از قدیمان عبداللہ خان اوزبک بودم و از ایام جوانی و عنفوان نشو و نما
 تا وقتیکه خان شندقار شدند در سلک خدمتگاران قدیم و نزدیک امتیاز داشته در خلا و ملا محرم بوده و بعد از گذشتن خان تا حال در آن

ملک آباد گردانیده و اینوالا بقصر زیارت خانه مبارک از وطن مالومه برآمده خود را بلازمست رسانیدم او را در بودن و رفتن مختار ساختم عرض
نمود که روزی چند در خدمت خواهم بود هزار روپیه خریجه خلعت مرحمت شد بنایت پیر شگفته روئے پر نقل و سخن است فرزند شاه جهان
نیز پانصد روپیه و سروپا لطف کرد در میان باغچه دولتیانه خورم صفا و حوضه واقع است و یک ضلع آن صفا درخت مو سرسبز است
که پشت بر آن داده می توان نشست چون یک طرف تنه او مقدار سه ربع گز کاواک شده بدینا بود فرمودم که لوح سنگ مرمر
تراشیده در اینجا مضبوط سازند که پشت بر آن نهاده می توان نشست درین وقت سیئه بدیه بر زبان جاری گشت و بسنگ تراشان
حکم شد که در آن لوح نقش کنند تا بطریق یادگار در صفحه روزگار بماند و آن بیت انیست - بیت

نشین گاه شاه هفت کشور | جهانگیر این شاه هشتاد و یک

شب سه شنبه نوروز هم در دولتیانه خاص بازار ترتیب یافت پیش ازین ضابطه چنان بود که هر چند گاه اهل بازار و محترفه شهر
حسب الحکم در سخن دولتیانه دکان با آراسته از جواهر مرصع آلات و انواع اقمشه و اقسام اقمشه آنچه در بازار با بفرودخت میرود حاضر ساخته
بنظر در آورند بخاطر رسید که اگر در شب این بازار ترتیب یابد و فانوس بسیار در پیش دکانها چیده شود و طور نمودی خواهد داشت
بے تکلف خوب برآمد و غیر مکرر بود کجیح دکانها سیر کرده آنچه از جواهر و مرصع آلات و هر قسم خیریه خوش آمد خریدیم از هر دکان متاع
بلا امیری انعام شد و چندان جنس باورسید که از ضبط آن عاجز آمده بود روز مبارک شنبه بیست یکم شهر پور ماه آبی سنه ۱۰۳۰ جلوس
مبارک مطابق بیست و دوم رمضان سنه هزار و بیست و هفت بھری بعد از گذشتن دو نیم ساعت نجومی مبارکی و فرسخی
رایات عزیمت بصوب دارالخلافه اگره برافراشته شد و از دولتیانه تا تال کا کر یک محل فرود رایات اقبال بود بدستور معهود و شای
کنان شتافتیم در پهن روز جشن و زن شمسی منعقد گشت و بحساب سنه شمسی سال پنجاهم از عمر این پناز مند و نگاه ایزوی مبارک کے آغاز
شد و ضابطه مقرر خود را بطلا و دیگر اجناس وزن نموده مر واد پر و گل زرین شمار کردیم و شب گماشاے چراغان نموده در حرم سرے
دولت بعیش و عشرت گذرانیده شد روز جمعه بیست و دویم حکم کردیم که جمیع مشایخ و ارباب سعادت را که درین شهر توطن دارند حاضر سازند
که در ملازمت اظهار نمایند و سه شب برین و تیره گذشت و هر شب تا آخر مجلس خود بر پیرایه استاده بزبان حال میگفتم - سه

خداوندگار تو نگر توئے	توانا و درویش پر توئے	نه کشور کشایم نفس زمان دهم	یکے از گدایان این در گم
تو بر خیر دنیکی و هم و سترس	و گر نه چه خیر آید از من بکس	منم بندگان را خداوندگار	خداوند را بنده حق گذرا

جمعه از نقرار که تا حال بلازمست نرسیده بودند التماس مدد معاش داشتند در خور استحقاق هر یک زمین و خریجه مرحمت شد

کامیاب خواهش گردانیدم شب مبارک شنبه بیست و یکم سارس یک بچه برآورد و شب دوشنبه بیست و پنجم بچه دوم مجمل یک بچه بعد از سی چهار روز
و دوم بعد از سی و شش روز برآمد و در حبه از بچه قازوه یا زوه کلان تر یا برابر بچه طادوس یک ماه توان گفت پشیش نیک رنگ است روز
اول بیج نخورد و از روز دوم مادرش ملخه خرد را به مقدار گرفته گاه مثل کبوتر می خوراند گاه بروش مرغ پیش بچیه می
انداخت که خود بچینه اگر ملخ ریزه بود درست میگذاشت و اگر کلان تر بعضی را دوپاره و بعضی را سه پاره می کرد تا بفرغت بجای
او تواند خورد چون بسیار میل دیدن آنها داشتیم حکم فرمودم که با احتیاط تمام چنانچه آزاری و آسیب به آنها نرسد بحضور بیارند و بعد از
دیدن باز فرمودم که بهمان باغچه درون و درختخانه برده بمحافظت تمام نگاه دارند هرگاه نقل و حرکت توان فرمود بکار نیست خواهند آورد
درین روز حکیم روح الله بانعام هزار روپیه سرفراز شد بدیع الزمان پسر میرزا شاه رخ از جاگیر خود آمده ملازمت نمود روز
سه شنبه بیست و ششم از تال کا کر یک کج کرده در موضع کنج منزل گزیدیم روز یکشنبه بیست و هفتم برکنار دریای محمود آباد که اینک نام دارد
نزول اقبال اتفاق افتاد چون آب و هوای احمد آباد بسیار زبون بود محمود بیکره باستصواب حکما بر ساحل دریای مذکور
شهری اساس نهاده اقامت گزیده بود و بعد از آن که جا پائیر افتح کرد آن جا را دارالملک کرد و تا زمان محمود شهید حکام گجرات اکثر
اوقات در آنجا می بودند محمود مذکور که آخرین سلاطین گجرات است باز در محمود آباد نشیمن گاه خود قرار داد و بکلفت آب و هوای
محمود آباد را بیج نسبتی با احمد آباد نیست بجهت امتحان فرمودم که گو سفندے را پوست کنده در کنار تال کا کر یا ویزند و همچنین
گو سفندے را در محمود آباد تا تفاوت هوا ظاهر گردد اتفاقا بعد از گذشتن هفت گطری روز در آنجا گو سفندی را آویختند چون سه
گطری از روز ماند بمرتبہ تعفن و متغیر گشت که عبور از حوالی آن دشوار بود در محمود آباد وقت صبح گو سفند را آویختند تا وقت شام حلال
متغیر نشد و بعد از گذشتن یک و نیم پیر از شب تعفن پیدا کرد و مجلا در سواد شهر احمد آباد بعد از هشت ساعت بخومی تعفن گشت در محمود آباد
بعد از چهارده ساعت روز مبارک شنبه بیست و هشتم رستم خان را که فرزند اقبال مندا شاه جهان بکومت و حراست ملک گجرات مقرر
نموده بغایت اسب و فیل و پریم ورم خاصه سرفراز ساخته رخصت فرمود و بنده های جهانگیری که از تعینات صوبه مذکور اند
در خور رتبه و پایه خویش با اسب و خلعت ممتاز گذشتند روز جمعه بیست و نهم شهر یوم مطابق غره شوال را سه باره بخلعت و شمشیر صغ و
اسب خاصه فرق عزت را برافراخته بطن خود و رخصت گشت و فرزند ان او نیز با اسب و خلعت سرفرازی یافتند روز شنبه بسید محمد بنیر
شاه عالم فرمودم که هر چه میخواسته باشد به حاجا بنه التماس نماید و بر طبق این سوگند مصحف دادم موسی الیه عرض کرد که چون
بمصحف قسم میدهند التماس میخواهی نمائیم که پیوسته با خود داشته باشیم و از تلاوت ثواب بحضرت رسد بنا برین مصحف بخط

یا قوت بقطع مطبوعه مختصر که از تفایس و نوادر روزگار بود بمیرزا کور عنایت شد و بر پشت آن بخط خاص مرقوم گشت که در فلان تاریخ و فلان مقام بسید محمد این کرامت بظهور رسید نفیس الامر آنکه میرزا بابت نیک نهاد و منتقم است با نجابت ذاتی و فضائل کبسی با خلاق حمیده و اطوار پسندیده آراسته بسیار شگفته رو و کشاده پیشانی است و از مردم این ملک بخوش ذاتی میرکس دیده نشد بشار الیه فرمودیم که مصحف بعبارت سلیس خالص از تکلف و تصنع ترجمه نماید و اصلاً بشرح و بسط و شان نزول آن متقید نشده بلغات ریخته قرآن را لفظ بلفظ فارسی ترجمه کند و یک حرف بر معنی تحت اللفظ نیفزاید و بعد از تمام آن مصحف مصحوب فرزند خویش جلال الدین سید روانه درگاه سازد و فرزند میرزا جوانی است بفتون ظاهری و باطنی آراسته آثار صلاح و سعادت مندی از ناصیه احوالش ظاهر و میرزا فرزند می او می نازد و الحق شایستگی این دارد و نفعی که جوانی است با آنکه مکرر بشان گجرات مویدها بظهور رسیده بود مجدداً در خواست حقایق هر یک از نقد و جنس رعایتها کرده رخصت العطات ارزانی داشتم چون آب و هوا ای این ملک بمزاج من ناسازگار بود حکما چنین صلاح دیدم که قدری از مقدار پیاله کم باید کرد بصواب دید آنها شروع در کم ساختن پیاله نموده شد و در عرض یک هفته بوزن یک پیاله کم کردم اول هر شب شش پیاله بود و هر پیاله هفت و نیم توله که مجموعه آن چهل و پنج توله باشد شراب ممزوج مقدار بود و الحال شش پیاله هر پیاله شش توله و سه ماشه که در کل سی و هفت نیم توله باشد خورده می شود از بدایع و قالیح آنکه پیش ازین بشان زده و هفتده سال درال آباد با خدای خود عهد کرده بودم که چون سین عمرم به خمسین رسد ترک شکار تیر و بنندوق نموده هیچ جاندار را بدست خود آزرده نسازم و مقرب خان که از منظران مفضل قدس بود ازین نیت آگاه شد داشت القصه و رین تاریخ که عمرم پسن مذکور رسیده آغاز سال نچاه است روزی از کثرت دود و بخار نفسم تنگی کرد آزار بسیار کشیدم در آن حالت بالهام غیبی از عهدی که با خدا کرده بودم بیاوم آمد و غریمت سابق در خاطرم تصمیم یافت و بان خود قرار دادم که چون سال نچاهم با خیر رسیده مدت و عده بسره آید بتوفیق الله تعالی روزی که بعبادت زیارت حضرت عرش آشیانی انا را اندر بهانه مشرف گردم استمداد همت از بواطن قدسی موطن آنحضرت جسته دل را از ان شغل باز دارم بجزر و خطور این نیت در خاطر آن کلفت و آزر دگی رفع شد خود را خوش وقت قناره یافتم و زبان را بحد و سپاس از وجلشان و شکر موابا سپیدم انچه شتی بخشیدم امید که توفیق میسر گردد.

چه خوش گفت فردوسی پاک زاد	که رحمت بران تربت پاک باد	میا از امور سکه که دانه کش است	که جاندار و دجان شیرین خوش است
روز مبارک مشبه چهارم ماه الکی سید کبیر و بخترخان و کلا	عادل خان را که پیشکش او بدرگاه والا آورده بود	مدر رخصت العطات	

از انانی داشتیم سید کبیر خلعت و خنجر مرصع و اسب سرفرازه یافت و بخترخان با اسب و خلعت و او رسی مرصع که اهل آن ملک در
گردن می آویزند ممتاز گشت و مبلغ شش هزار در بخریچه بهر دو انعام شد و چون عادل خان مکرر بوسیله فرزند اقبال مندر
شاهجهان التماس شبیه خاصه شریفه نموده بود شبیه خود را با یک قطعه لعل گران بها و فیل خاصه بشمار الیه عنایت فرمودم و فرمان جمیع
عنوان صادر گشت که از ولایت نظام الملک و قطب الملک هر جا و هر قدر تواند تصرف نمود با انعام او مقرر باشد و هرگاه ملک و مرد
میخواسته باشد شاه نواز خان فوجی آراسته بملک او تعیین نماید و در زمان سابق نظام الملک که کلان ترین حکام دکن بود و همه در
بگلانی قبول داشتند و برادر همین میدانستند و رنیو لا عادل خان مصدر خدمات شایسته گشت و بخطاب والاے فرزند می شرف
اختصاص یافت او را ببرداری و سری تمام ملک دکن بلند مرتبه ساختم و بجهت شبیه این رباعی بخط خاص مرقوم گشت

اے سوے تو دایم نظر رحمت ما	آسوده نشین بسایه دولت ما
سوے تو شبیه خویش کردیم روان	تا معنی ما به بینی از صورت ما

و فرزند شاهجهان حکیم خوش حال پسر حکیم بهام را که از خانه زادان خوب این درگاه است و از صغری در خدمت آن فرزند
کلان بوده بجهت رسانیدن نوید مراحم جلالگیری بمرافقت و کلاے عادل خان نزد او فرستاد و بهرین روز میرجله بخدمت عرض مکرر
فرق عزت برافراخت چون کفایت خان دیوان صوبه بگجرات را در هنگامیکه بدیوانی صوبه بنگاله اختصاص داشت بعضی حوادث
روے داده بود از سامان افتاده بنا برین مبلغ پانزده هزار روپیه با انعام او مرحمت شد و رنیو لا دو جلد جلالگیری نامه ترتیب یافته
بنظر گذشت یکے را چند روز پیش ازین بهار الملکی اعتماد الدوله لطف فرمودم و درین تاریخ دیگرے بفرزند می آصفخان
عنایت نمودم روز جمعه پنجم بهرام پسر جلالگیری قلی خان از صوبه بهار آمده دولت زمین بوس دریافت و الماے چند از حاصل
کان کوکره آورده گذرانید چون دران صوبه از جلالگیری قلی خان خدمت شایسته بظهور نرسیده بود معه ذلک بعرض مکرر رسید که
چندے از برادران و خویشان او دران ملک دست تسلط و تعدی دراز ساخته بنده های خدا را مزاحمت و آزار میرسانند
و هر یکے خود را حاکمی تراشیده جلالگیری قلیخان را تکلیف نمی دهند بنا برآن مقرب خان که بنده قدیم الخدمت مزاحبان است فرمان بتخط
خاص صادر گشت که بصاحب صوبگی بهار سرفراز و ممتاز بوده بجز رسیدن فرمان قضا جریان بدانصوب شتاب از الماس های که ابراهیم خان
فتح جنگ بعد از فتح کان مذکور بدرگاه ارسال داشته بود و چند قطعه بجهت تراشیدن حواله حکاکان سرکار شده بود و درین وقت که بهرام ناگاه باکره
رسید بعد از درگاه می شد خواجہ جهان چندے را که طیار شده مصحوب او بدرگاه فرستاد یکے از انها با نقش است و بظاہر از نیلم تمیز

نمی‌توان کرد تا حال الماس باین رنگ دیده نشده چند سرخ بوزن درآمده جوهریان سه هزار روپیه قیمت کردند و عرض کردند که اگر
سفید و تمام عیار می بود بیست هزار روپیه می ارزید اسال تا تاریخ ششم همراه ابنه خورده شد درین ملک لیمون فراوان است
و بالیده می شود و از باغ کا کونا نام هندو که چند لیمون آورده بودند بغایت لطیف و بالیده یک که از همه کلان تر بود فرمودم که وزن
کنند هفت توله برآمد روز شنبه ششم جشن دهمه ترتیب یافت اول اسپان خاصه را آراسته بنظر در آورند بعد از آن فیلان خاصه
را آراسته گذرانیدند چون دریای می هنوز پایاب نشده بود که اردو که گیهان شکوه عبور تواند نمود و آب و هوا که محمود آباد و دران
بسیج نسبتی دیگر منازل نمود باز ده روز درین سر منزل مقام واقع شد روز دوشنبه ششم از منزل مذکور کوچ کرده در موده نزول و قبل
اقدام خواجه ابو الحسن بخشه را که با جمعی از بنده های کارگذار ملاح و خاوه بسیار پیشتر فرستادم که دریای می را پل بندند که انتظار
پایاب بناید کشید و اردو که ظفر قرین بسو لیت عبور تواند نمود روز سه شنبه نهم مقام شد روز کم شنبه دهم موضع این محل نزول را ایات
جلال گشت در اوایل سراسر پای بچه خور اینها را گرفته سرنگون آویزان می ساخت و بیم آن میشد که مبادا از اثر بیهوشی باشد و
ضایع سازد بنا بران حکم فرموده بودم که نمر را جدا نگاه دارند و پیش بچه ها نگذارند در نیولا صحبت امتحان فرمودم که نزدیک بچه ها
نگذارند تا حقیقت بیهوشی و محبت ظاهر گردد و بعد از گذشتن نهایت تعلق و مهر دریافت شد و محبت او هیچ کمتر از محبت ماد و بیست
و معلوم می شود که آن اداهم از روی دوستی بوده روز مبارک شنبه یازدهم مقام شد و آخر روز بشارت یوز رفته سه آهوی سیاه
و چهار ماده آهو و چکاره بوز گیرانیده شد روز یک شنبه چهاردهم تیر بشارت یوز رفته پانزده راس آهو از نو ماده گیرانیده شد
بمیرزا رستم و سهراب خان پسر اد حکم فرموده بودم که بشارت یوز رفته هر قدر که تواند بانبذوق بزنند هفت راس از نو ماده پدید
بمیرزا کرد و چون بعض رسید که درین نواحی شیر می است مردم آزار که بگوشت آدم عادت کرده و آسیب او خلق خدا میرسد بفرزند
شاه جهان حکم شد که شر او را از بنده های خدا کفایت کند آن فرزند حسب احکم بندوق زده شب بخطر در آورده فرمودیم که در حضور پوست
کنند اگر چه بظاہر پیکان می نمود چون لاغر بود از شیر های کلان که من خود انداخته ام در وزن کمتر برآمد روز دوشنبه پانزدهم و
روز سه شنبه شانزدهم بشارت یوز رفته هر روز و نیله گا و ب تفنگ زده شد روز مبارک شنبه هجدهم برکنار تالای که مخیم بارگاه قبال
بودیم پال آراشگی یافت گلهای کنول و روای آب نوزک شکفته بود بنده های خاص بساغر نشاط خوشوقت گشتند جهانگیر قلچان
بست و بجزیر فیل از صوبه بهار و مروت خان بیست و پنج هزار تنگالیشکیش ارسال داشته بود بنظر گذشت یک فیل از جهانگیر قلچان و دو فیل از
مروتخان داخل فیلان خلاصه شد و بنده بخلقه تقسیم یافت میرخان پسر میرزا ابوالقاسم شکیلین که از خان زادان این درگاه است منصب

هشت صدی ذات و ششصد سوار از اصل و اخلافه سرفرازی یافت قیام خان نجمت قراول بیگ و منصب ششصدی ذات و
صد پنجاه سوار قنار گشت عزت خان که از سادات بارهه و مجریه شجاعت و کار طلبی امتیاز دارد از تعینات صوبه بنگش است حسب التماس
و مابست خان صاحب صوبه مذکور منصب هزار و پانصدی ذات خلعه و هشت صد سوار فرق عزت برافراخت کفایت خان دیوان صوبه بنگش
بعایت فیل سرفراز شده مخص گشت لطف خان بختی صوبه مذکور شمشیر محبت نمودم روز جمعه نور وظم بشکار رفته یک نیله گاؤز زدم در
مدت العمر بیاد دارم که تیر بندوق از نیله گاؤز کلان پران گذشته باشد از ماده بسیاری گذرد درین تاریخ با آنکه چیل و پنج قدم مسافت بود
از دو پوست آزاد گشت بمطرح اهل شکار قدم عبارت از دو گام است که پیش و پس بناده شود روز یکشنبه بست و یکم خود بشکار باز
و جره خوشوقت گشته بمیرزا رستم و داراب خان و میر سیران و دیگر بنده با حکم فرمودم که بشکار نیله گاؤز رفته هر قدر توانند به بندوق بزنند
نوزده راس از نر و ماده شکار کردند و ده راس آهو هر کس از هر قسم بوزگیرانیده شد ابراهیم خان بخشی صوبه دکن حسب التماس
خانخانان سپه سالار منصب هزاری ذات و دویست سوار سرفرازی یافت روز دوشنبه بیست و دوم از منزل مذکور کوچ واقع شد
روز سه شنبه بست و سویم باز کوچ فرمودم قراولان عرض کردند که درین نواحی ماده شیرے با سه بچه بنظر آورده چون نزدیک
براه بود خود بقصد شکار متوجه گشته هر چهار را به تفنگ زدیم و از آنها بمنزل پیش شتافته از پله که بر بالای می بسته شده بود عبور
فرمودم با آنکه درین دریا کشتی نبود که پل توان بست و آب بعایت عمیق بود و نند میگذشت بحسن اهتمام خواجه ابوالحسن میر بخشی پیش از
دو سه روز پله در نهایت استحکام که طول یکصد و چهل درعه و عرض چهار درعه است مرتب گشته بحجت امتحان فرمودم که فیل کن بندر
خاص را که از فیلمان کلان قوی پیکل است با سه ماده فیل از روی پل گذرانیدند بنوعی مستحکم بسته شده بود که توایم او از بار فیل
کوه پیکر اصلا متزلزل نگشت از زبان معجز بیان حضرت عرش آشیانی انار اسد برهانه شنیده ام که میفرمودند که روزی در غفوان
جوانی دو سه پیاله خورده بودم و بر فیل سوار شده با آنکه هشیار بودم و فیل در رعایت خوش جلوی باراده و اختیار سن می گشت خود
بیوش و فیل را بدست و سرکش و امنوده بجانب مردم میدوانیدم بعد از آن فیل دیگر طلبیده هر دو را بجنگ انداختم و آنها جنگ کنان
تا منزل که بر دریایه جنبه بسته شده بود شتافتند قنار انقیل گرخت و چون از طرف دیگر راه گریز نیافت ناگزیر بر بست پل روان
شد و فیل که من بر سوار بودم از پله او شتافت هر چند عنان او بدست اختیار من بود و با نیک اشارت می ایستاد بخاطر رسید که اگر فیل
را از رفتن بالای پل باز دارم مردم آن ادا را می ستانند را محمول بر خاشکی خواهند داشت و ظاهراً خواهد شد که نه من مست بخود
بوده ام نه فیل بدست و خود سرو این ادا را از باد شایان ناپسندیده است لاجرم بتائید ایزد سبحانه استعانت جسته فیل خود را

از تعاقب او باز نداشتند و هر دو بر روی پل روان شدند چون پل بکشتی ترتیب یافته بود هرگاه فیل و ستمای خود را بر کنار کشتی می نهادند نصف کشتی بآب فرو می رفت و نصف دیگر بلندی ایستاد و هر قدم گمان آن می شد که چون کشتی با از هم گسیخته گردد و مردم از مشاهده این حال عزیزی بجز اضطراب و شورش می بودند چون حمایت و حراست حق جل و علا همه جا و همه وقت حارس حامی این نیازمند است هر دو فیل و رمضان سلامت از آن پل عبور نمودند روز مبارک شنبه بخت و پیچ بر کنار آب می بزم پیاله قریب یافت و چندی از بنده های خاص که درین قسم مجالس و محافل راه دارند بساغر های لبریز و عنایت های سرشار کام دل برگرفتند بے تکلف متر لست بغایت دل نشین بدو وجه در آن منزل چهار مقام واقع شد یکی خوبه جا و دوم آن که مردم در گذشتن اضطراب نمایند روز یکشنبه بخت و هشتم از کنار آب می کوچ فرمودم روز دوشنبه باز اتفاق کوچ افتاد و درین روز غریب تماشاخانه مشاهده شد جفت سارس که بچه کشیده بودند روز مبارک شنبه از احمد آباد آورده بودند و صحن دوله خانه که بر کنار تال ترتیب یافته بود با بچه های خودی گشتند اتفاقاً نزداده هر دو آواز کردند و جفت سارس صحرایی آواز اینها را شنیده از آن طرف تال فریاد بردارد و در نزد و بر اثر آن پرواز کند و بر آواز آمد و نزد و ماده بجا افتاد و با آنکه چند کس ایستاده بودند صلا محابا و ملاحظه مردم نکردند و خواجہ سرایانی که محافظت آنها مقررند بقصد گرفتن شتافته یکی بر نزد و آویخت و دیگری ماده آنکه نزد گرفته بود بتلاش بسیار نگاہ داشت و آنکه ماده دست انداخته نتوانست نگاہ داشت و از جنگ او بدر رفت من بدست خود حلقه در بینی و پا های او انداخته آزاد ساختم و هر دو بجا و مقام خویش رفته قرار گرفتند غایتا هر دفعه که سارس های خلنگی فریاد میکردند آنها نیز در بر آمد و از من دادند و هم ازین عالم تماشا می آهوه صحرایی دیده شد در پرگنه کر نال بشکار رفته بودم قریب به سی کس از اهل شکار و خدمت گار در ملازمست حاضر بودند آهوه سیاه با ماده آهوه چند نفر در آمد یک مرتبه آهوه آهوه گیر راجبگ او سر دادیم و دوسه شاخ جنگ کرده پس پا برگشته آمد و دفعه دیگر خواستم که بچاند بر شاخ آهوه آهوه گیر بسته بگذاریم تا گرفتار شود و درین افتخار آهوه صحرایی از شدت غضب و غیرت هجوم مردم را در نظر آورد و ده بے محابا و دیده آمد و دوسه شاخ با آهوه خلنگی جنگ درگیر کرده از میان بدر رفت درین تاریخ خبر فوت عنایت خان رسید و از خدمتگاران و بنده های نزدیک بود با آنکه افیون میخورد و هنگام فرصت مرکب پیاله هم میشد رفته رفته شیفته شراب گشت چون ضعیف بینی بود زیاد از حوصله و طاقت خویش از تکاب می نمود و مرض اسهال مبتلا شد و درین ضعف دوسه دفعه از عالم صرع غشی بر مزاجش مستولی گشت حسب حکم حکیم رکنابغا لیه و پر خشت هر چند تدریجاً بکار و نفعی بر آن مرتب نگشت مع ذلک غریب جوئی بهر ساند و با آنکه حکیم مبالغه و تا کید می نمود که در شیان روزی

بیش از یک نوبت مرکب غذا نشود ضبط احوال خود نمی توانست کرد و یوانه دار خود را بر آب و آتش سے زود تا آنکہ بسور القینہ و ہستقا منجر شد بسیار زبون و ضعیف گشت چند روز پیش ازین التماس نمود کہ خود را پیشتر با گروہ رساند حکم فرمودم کہ بحضور آمدہ رخصت شود و پالکی انداختہ آوردند بجہی نحیف و ضعیف بنظر درآمد کہ موجب حیرت گشت سع

کشیہ پوستے براستخوانے

بلکہ استخوان ہم بہ تحلیل رفتہ با آنکہ مصوران در کشیدن شبیہ لاغر نہایت اغراق بجاری برد اما ازین عالم بلکہ نزدیک باین ہم نظر در نیامد و بجان اللہ آدم زادہ باین سیات و ترکیب ہم میشود این دو بیت او ستاد و درین مقام مناسب اقتادہ سے

سایہ من گرم نگیرد پایے | آنا قیامت نداردم بر جایے | نالہ از بسکہ ضعف دل بیند | تا بلب چند جائے نشیند

از غایت غرائب فرمودم کہ مصوران شبیہ او را کشند القصہ حال او را بسیار متغیر یافتیم کہ زہنہ روز چہین وقت نفسی از یاد حق غافل بناید شد و از کرم او نا امید بناید شدہ اگر مرگ امان بخشد آن را و متنگاہ مغذرت و فرصت تدارک با بدیش مرد و اگر مدت حیات بسر آمدہ ہر نفس کہ بیاد او بر آید غنیمت باید دانست از باز ماندن ہر نفس دل مشغول مباش کہ اندک حق خدمت پیش ما بسیار است چون از پریشانی او بعضی رسیدہ بود و ہزار روپیہ خرج راہ با دادادہ رخصت کردم روز دوم مسافر راہ عدم گشت روز سہ شنبہ سے ام کنار آب مانب محل نزول آورد و سے گیہان پوسے گردید جشن نوروز مبارک شنبہ دویم ابان ماہ الہی درین منزل آراستگی یافت امان اللہ پھر مہابت خان حسب التماس او بمنصب ہزاری ذات و سید سوار سرفراز شد گرد و ہر ولد را سے سال بمنصب ہزاری ذات و شہید سوار سربلندی یافت عبداللہ سپہ خان عظم ہزاری ذات و سید سوار ممتاز گشت دلیر خان کہ از جاگیر داران صوبہ گجرات است بہرمت اسپ و فیل سرفراز نمودم رنہاز خان سپہ شہباز خان کنبو حسب الحکم از صوبہ دکن آمدہ بخد مت بخشگری و واقعہ نویسی لشکر بنگلہ سرفراز گشت و منصب او بہتقدی ذات و چار صد سوار مقرر شد روز جمعہ سویم کوچ فرمودم درین منزل شاہزادہ شجاع جگر گوشہ فرزند شاہجہان کہ در دامن عصمت نور جہان بگیم پرورش سے یا بدر مرا نسبت باو تعلق خاطر و دل بستگی بہر تہ اہست کہ از جان خود عزیز میدارم بیاری کہ مخصوص اطفال است و از اہم الصبیان میگویند بہرسانید و زمانے ممتد از ہوش رفت ہر چند اہل تجربہ تدبیرات و معالجات بکار بردند سود نداد و بیہوشی او ہوش از من ر بود چون از تداوی ظاہری ناہمدی دست واداز روی خضوع و خشوع فرق نیاز بدرگاہ کریم کار ساز و رحیم بندہ نواز سودہ صحت او را مسألت نمودم درین حالت بخاطر گذشت کہ چون با خدای خود عہد کردہ بودم کہ بعد از تمام سن خمیسین از عمر این نیازمند ترک شکار تیر و بند و ق نمودہ بیچ جاندار سے را بدست

خود آزرده نسازم اگر به نیت سلامتی او از تاریخ حال دست ازان کار باز دارم ممکن که حیات او وسیله نجات چندین جاندار شود
حق سبحانه تعالی او را باین نیازمند از زانی وارد القصره بغرم درست و اعتقاد صادق با خدا عهد کردم که بعد ازین هیچ جاندار را
به دست نیازم بگرم آگهی گوشت او تحفیف تمام یافت و دوران هنگام که این نیازمند در بطین والدیه بود بدستور کسی که دیگر اطفال در شکم
حرکت می کنند رونق اثر حرکت ظاهر نشد پرستاران مضطرب و متلاطم گشته صورت حال را بعضی حضرت عرش آشیانی رسانیدند
دوران ایام پدرم پیوسته شکار یوز می فرمودند چون آن روز جمعه بود به نیت سلامتی من نذر فرمودند که در مدت عمر روز جمعه شکار یوز
نکنند تا آنکه ایام حیات برین عزیمت ثابت قدم بودند و من نیز متابعت آنحضرت نمودم تا حال شکار یوز روز جمعه نکرده ام مگر با کجبت
ضعف نور چشمی شاه شجاع سه روز درین منزل توقف واقع شد امید که حق تعالی او را عمر طبعی کرامت فرماید روز سه شنبه هفتم کوچ
اتفاق افتاد روزی پسر حکیم تعریف شیر شتر میگرد و بخاطر رسید که اگر روزی چند بدان مداومت نماید ممکن که نفقه داشته باشد و بمرزج من
گوارا باشد آصف خان ماده ولایتی شیر دار داشت قدری ازان شیر تناول کردم بخلاف شیر دیگر شتران که خالص از شور نیست
بذائق من شیرین و لذیذ آمد و الحال قریب یکماه است که هر روز پیاله مقدار نیم کاسه آنجوری باشد ازان شیر می خورم و نفقه ظاهر
شده رافع تشنگی است غریب آنکه دو سال پیش ازین آصف خان این مایه را خرید بود و دوران وقت بجهت نداشت و اصلاً اثر شیر ظاهر
نمود درین ایام بحسب اتفاق از پستان او شیر برآمد هر روز چهار شیر گاو و پنج شیر گندم و یک سیر قند سیاه و یک سیر باویان بخورد
اومی دهند که شیرش لذیذ و شیرین و مفید باشد بکلفت بذائق من خیلگی در افتاد و گوارا آمده و بجهت امتحان شیر گاو و شیر میش را
طلبیده هر سه را چشیدم در شیرینی و عذوبت شیر این شتر نسبتی نیست فرمودم که چند مایه دیگر را هم ازین قسم خوراک بدهند تا ظاهر
شود که از اثر غذاها لطیف عذوبت است یا در اصل شیر این شتر شیرین است روز کم شنبه هفتم کوچ فرمودم روز مبارک شنبه
نهم مقام واقع شد دولت خانه بر مقام تال کلان در ترتیب یافته بود فرزند شاه جهان کشتی طرح کشمیر که نشیمن گاه آن را از نفوس ساخته
بودند پیشکش نمود آخر با سه آن روز بران کشتی نشسته سیر تال کرده شد عابد خان بخشی بنگش را که بدرگاه طلبیده آشته شده بود درین روز
سعادت آستان بنوس در یافته بخدمت دیوانی بیوتات سرفراز گشت سرفراز خان که از گلپایان صوبه بکرات است بغایت عسکری
اسپ پنجاق خاصه و فیل فرق عزت برافراخته رخصت یافت عزت خان که از تعینات لشکر بنگش است بغایت علم سر بلند
گردید روز جمعه دهم کوچ فرموده شد میر میران بنصب دو هزار دیوانه و شمشیر صد سوار سرفرازی یافت روز شنبه یازدهم
پرگنه دو محل در دود موبک مسعود گشت شب یکشنبه دوازدهم آبان ماه الهی سنه سیزده جلوس مطابق پانزدهم ذی قعدة هزار

و طبیعت و هفت بجای بطالع نوروز و درجه میزان بخشد به سنت بفرزند اقبالند شاه جهان از حیثه آصف خان گرامی فرزند کرامت
فرمود امید که قدمش برین دولت ابد قرین مبارک و فرخنده باد سه روز در منزل مذکور مقام نموده روز یکشنبه پانزدهم در موضع
نوروز زول اقبال اتفاق افتاد چون الترام شده که جشن مبارک شبته تا مقدور ممکن باشد در کنار آب و جابای بصفا ترتیب یابد
درین نزدیکی سرزمینی که قابلیت آن داشته باشد نبود ناگزیر قریب نیمی از شب مبارک شبته شانزدهم گذشته باز سواری فرمودم
و هنگام طلوع نیر اعظم فروغ بخش عالم در کنار تال پاکور زول اقبال واقع شد آخر پاهای روز بزم پیاله آراسته بچندی از بنده های
خاص پیاله عنایت نمودم روز جمعه هفدهم کوچ فرمودم کیشوداس مار و جاگیر دار آن نواحی است حسب الحکم از دکن آمده بسعادت زمین
بوس سرطنیدی یافت روز شبته هیزدهم حاکم رام گدیده معسکر اقبال گشت چند شب پیش ازین سه گطری بطلوع مانده بود در کره دوا
مانده بخار و دخانی تشنگی عمده نمودار شد و هر شب یک گطری بیشتر از شب دیگر ظاهر میگشت و چون تمام نمود صورت حربه پیدا کرد و در
سرباد یک میان گنده خمار مانند و حره پشت بجانب جنوب و در سه بسو شمال الحال یک پهلوی طلوع مانده ظاهری گرد و بختان و
آخر شناسان قد و قامت او را با سطرلاب معلوم کردند که بست و چهار درجه فلكی را با خیالات منظر ساز است و حرکت فلك اعظم متحرک و
حرکت خاصه نیز در جهت حرکت فلك اعظم در دایره هری شود چنانچه اول در برج عقرب بود آنرا گذاشته بمیزان رسید و حرکت عرض
در جهت جنوب بیشتر دار و دانا یان فن نجوم در کتب این قسم را حربه نامیده اند و نوشته اند که ظور این دلالت میکند بر ضعف ملوک
عرب و استیلا دشمنان ملوک عرب بر ایشان و العلم عند الله تا اینجا مذکور بعد از شانزده شب که علامت ظاهری شده بود در بهمان
سمت تبار نمودار گشت که هریش روشن داشت و تا دوسه گزوم او درازی نمود و اما در دم اصلا روشن نشد و در خشنگی نبود
الحال قریب هشت شب است که نمودار شده هرگاه که منتفی گردد مرقوم خواهد نمود و از آثار و آنچه بطور رسد نوشته خواهد شد روز
یکشنبه نوزدهم مقام کرده روز دوشنبه در موضع سبیل کبیره نزول فرمودم روز سه شنبه بست و یکم باز مقام شد بر شید خان افغان
خلعت و قیل مسجوب رنبا ز خان رحمت نموده فرستادم روز کم شبته بست و دوم پرگند پور مخیم اردوی گیان شکوه گشت روز مبارک شبته
بست و سیوم مقام کرده بزم پیاله ترتیب یافت و در آب خان خلعت نادری سرفراز شد و در جمعه مقام نموده روز شبته بست و پنجم
پرگند پور مخیم حاکم اقبال گشت روز یکشنبه بست و ششم در کنار آب چیل نزول فرمودم و در دوشنبه بست و هفتم بر لب
آب کنر منزل شد روز سه شنبه بست و هشتم سواد بلده اوچین مور در ایالت فیروزی گردید از احمد آباد تا اوچین بود و هشت
کرده مسافت را به بست و هشت کوچ و چیل و یک مقام که دو ماه و نه روز باشد آمده شد روز کم شبته بست و نهم با جبر و پ

که از متراضان کیش هندو است و تفصیل احوال او در اوراق سابق نگاشته کلک قالیچ نگار گردید صحبت داشته بسیر و تماشا کایه توجیه
فرمودم بے تکلف صحبت او از منتقامات است درین تاریخ از مضمون مرض داشت بهادر خان حاکم قندهار بوضوح پیوست که
در سنه هزار و سبت و شش هجری که عبارت از سال پاره باشد در قندهار و نواحی آن کثرت موش بحدی رسید که جمیع محصولات و
غلات و مزرعوی و سرور خیمه های آن ولایت را ضایع ساخته اند تا زراعت در و نشده بود خوشه بار را بریده می خوردند چون رعایا
مزرعات خود را بخرمن در آورده و نذنا کوفتن و پاک ساختن نصف دیگر تلف شده بود چنانچه ربعی از محصولات شاید بدست در
آمده باشد و همچنین از فالیزها و از باغات اثر نماند مگر در چند سوره و آواره و معدوم شدند چون فرزند شاه جهان جشن ولادت پسر خود
را نکرده در او حین که محال جاگیر اوست التماس نمود که بزم روز مبارک شبته سی ام در منزل او آراستگی یابد لاجرم آن فرزند را
کامروای خواش ساخته در منزل او بعیش و طرب گذرانیده شد و بنده های خاص که درین قسم مجالس و محافل باری یا بند
بسا غلامی لبریز عنایت سه خوش گشتند و فرزند شاه جهان آن مولود مسعود را به نظر در آورده خواست از جواهر و مرصع آلات و
پنجاه زنجیر فیلی نرو بیت داده برسم پیشکش گذرانیده التماس نام نمود انشاء الله بساعت نیک نهاده خواهد شد و از فیلان او
هفت زنجیر فیلی داخل حلقه خاصه شد تمه به فوجداران تقسیم یافت و در کل آنچه از پیشکشهاست او مقبول افتاد و ولایت پیه خواهد بود
درین روز عضدالدوله از جاگیر خود رسیده سعادت آستان بوس دریافت هشتاد و یک عدد و مهر بصیغه نذر و نیل برسم پیشکش
گذرانید قاسم خان که از حکومت بنگاله معزول ساخته بدرگاه طلب داشته شده بود بدولت زمین بوس مستعد گشته هزار مهر نذر
گذرانید و در جمعه غره آذر ماه بشکار باز و جبه خاطر را رغبت افزود و در اثنا سوار می بقطع زراعتی از جوار گذر افتاد با آنکه هر تنه
یک خوشه باری آورد تنه بنظر در آمد که دوازده خوشه داشت موجب حیرت گشت درین حال حکایت بادشاه و باغبان بخاطر گذشت

حکایت بادشاه و باغبان

یکی از سلاطین در هوای گرم بدر باغی رسید پیر باغبان را دید بر در استاده پرسید که درین باغ انار هست گفت هست سلطان
فرمود که قدحی آب انار بیا و باغبان را دختر بود بحال صورت و حسن سیرت آراسته با و اشارت کرد تا آب انار حاضر سازد و دختر رفت و
فی الحال قدحی پر آب انار بیرون آورد و برگی چند بر روی آن نهاده سلطان از دست او گرفت و در کشید انگاه از دختر پرسید که مقصود از گذشتن
این برگها بر روی آب چه بود دختر زبان فصیح و اداسی ملیح معروض داشت که در چنین هوای گرم غرق از عرق قطره و سواری رسیدن آب را بیکدم در کشیدن فی

حکمت است بنابرین احتیاط بر گمارا بر روی آب و قدح نهادم تا آب همتگی و تانی نوش جان فرماید سلطان را این حسن ادا بقایت
 خوش آمد و بخاطر گذاریند که این دختر را داخل خدمه محل خود سازم بعد از آن از باغبان پرسید که هر سال حاصل تو از این باغ چیست
 گفت سیصد دینار گفت بدیوان چه میدی گفت سلطان از سر درختی چنبره می گیرد بلکه از زراعت عشره می ستاند سلطان
 را بخاطر گذشت که در مملکت من باغ بسیار و درخت بیشمار است اگر از حاصل باغ نیز عشری و ده مبلغی کفایت می شود و رعیت
 را چندان زیاده نمی رسد بعد از این بفرمایم که خراج از محصول باغات نیز بگیری گفت قدری آب دیگر هم از انار بیار و دخترت
 و بعد از دیری آمد و قدحی آب انار آورد و سلطان گفت که آن نوبت که رفتی زود آمدی و بیشتر آوردی و این مرتبه انتظار
 بسیار داده و کمتر آوردی و دختر گفت که آن نوبت قدح را از آب یک انار مال مال ساخته بودم و درین دفعه پنج شش انار
 افشردم و آنقدر آب حاصل نشد سلطان را حیرت افزود باغبان معروض داشت که برکت محصول از اثر نیت نیک بادشاه است
 مرا بخاطر میرسد که شما بادشاه باشید و در وقت که حاصل باغ را از من پرسیدید نیت شما و گریه گون شده باشد لاجرم برکت از
 میوه رفت سلطان متاثر گشت و آن اندیشه از دل برآورد پس گفت یک نوبت دیگر قدری آب انار بیار و دختر باز رفت و بزودی
 قدح را بالالب برون آورد و خندان شادان بدست سلطان داد و سلطان بر فرست باغبان آفرین کرده صورت حال ظاهر ساخت و
 آن دختر را از دور خواست و خواستگاری نمود این حقیقت از آن بادشاه حقیقت آگاه بر صفحه روزگار یادگار ماند القصه ظهور این بود
 معنی آثار نیت نیک و ثمرات عدالت است هرگاه بهنگه همت و نیت سلاطین معذلت آئین مصروف و معطوف بر آسودگی خلق و
 رفاهیت رعایا باشد ظهور خیرات و محصول زراعت و باغات مستبعد نیست و شاهدی که درین دولت ابد قرین بر سر درختی هرگز
 محصول رسم نبوده است و نیست و در تمام ممالک محروسه یکدام و یکجه باین صیغه داخل خزانه عامه و دواصل دیوان اعطای نمی شود بلکه
 حکم است که هر کس در زمین مزرعی باغ سازد حاصل آن معاف باشد امید که حق سبحانه این نیازمند را همواره بر نیت خیر موافق دارد

چونیت بخیر است و خیرم ده

روز شنبه دوم بار صحبت جد روی خاطر شوق افزو و بعد از فراغ عبادت نیمروز بکشتی نشسته بقصد ملاقات او شافتم که در آخر
 روز در گوشه انزوایی او دیده صحبت داشتم بسیار سخنان بلند از حقایق و معارف استماع افتاد بے اغراق مقدمات تصوف منقح
 بیان می کند و از صحبت او مخطوط میتوان شد شخصت سال از عمرش گذشته است و دو ساله بود که قطع تعلقات ظاهری کرده و قدم
 هست بشا همراه تجرد نهاده و سه و هشت سال است که در لباس بے لباسی بسر میرود و در وقت رخصت گفت که شکر

این موهبت آئی بکدام زبان ادا نمایم که در عهد دولت چنین بادشاه عادل جمعیت وقت و آرامش خاطر بعبادت معبود خود مشغولم
 و از هیچ رکنز غبار تفرقه برداشتن غنیمت من نمی نشیند و وزیر یک شنبه سویم از کالیاده کوچ فرمودم در موضع قاسم کپیره نزول واقع
 شد و در آنجا راه بشکار باز و جره مشغول داشتم اتفاقاً کاروانگی برخاست باز تو بغون را که نهایت توجه بآن دارم از پی
 او پرانیدم کاروانک از چنگ او بدر جست و باز هوا گرفته بمرتب بلند شد که از نظر ما غائب گردید هر چند قراولان و میرشکاران از پی
 او باطراف تا ختند اثری از او نیافتند و محال نمود که در چنین صحرائی باز بدست آید و لشکر میر کشمیری که سردار میرشکاران کشمیر
 است و باز مذکور حواله او بود و سراسیمه بے سراغ و نشان در اطراف صحرائی شتافت ناگاه از دور درختی دید چون نزدیک
 رسید باز را بر سر شاخ نشسته یافت مرغ خانگی را نموده باز را طلبید سه گھڑی بیشتر نگذشته بود که گرفته بحضور آورد و این موهبت غیبی
 که در گمان و خیال هیچکس نبود مسرت افزای خاطر گشت بانعام این خدمت منصب او را افزوده اسب و خلعت مرحمت نمودم
 روز دوشنبه چهارم و سه شنبه پنجم و کم شنبه ششم پے در پے کوچ واقع شد و در مبارک شنبه هفتم مقام نموده در کنار تال جشن نشاط
 آراستگی یافت نور جهان بیگم بیاری داشت که بدین تاهیران گذشته بود و اطباء که بعبادت خدمت اختصاص دارند از مسلمان و
 هند و هر چند تدبیرات بکار بردند سودمند نیفتاد و از تدوی آن بجز معترف گشتند در نیولا که حکیم روح الله بخدمت پیوست و مقصدی
 علاج آن شد بتایید ایزد عزاسمه در اندک مدت صحت کامل رونمود و بصله این خدمت شائسته حکیم را بمنصب لایق سرفراز
 ساخته سه موضع از وطن او بطریق ملکیت عنایت فرمودم و حکم شد که مشارالیه را بنقره وزن کرده در وجه انعام او مقرر دارند و در جمعه
 هشتم تار و زکشیته سیزدهم پے در پے کوچ اتفاق افتاد و هر روز تا آخر منزل بشکار باز و جره مشغول بوده و راج بسیار گیرانده شد
 روز یکشنبه گذشته کنور کرن پسرانا امر سنگه بدولت زمین بوس سرفراز گذشته تسلیات مبارک با فتح دکن بتقدیم رسانیده صد مهر و هزار
 روپیه بصیغه نذر و موازی بستی و یک هزار روپیه از قسم مرصع آلات با چند اسب و فیل شیکش گذرانید انچه از قسم فیل و اسب بود با و
 بخشیدم و تنه بمعرض قبول مقرون گشت و روز دیگر با و خلعت مرحمت شد میر شریف وکیل قطب الملک یک زنجیر فیل و باراد تخان
 میر سامان نیز یک زنجیر فیل عنایت شد سید هزبرخان بفوجداری سرکار میوات سرفراز شد منصب او از اصل اضافه هزارینات
 و پانصد سوار مقرر گشت سید مبارک راجا است قلعه رهناس ممتاز ساخته منصب پانصدی ذات و د صد سوار مرحمت فرمودم روز
 مبارک شنبه چهارم در کنار تال موضع سندهارا مقام کرده بزم پیاله ترتیب یافت و بنده های مخصوص بساغرهای نفاط خوشوقت
 شدند جانوران شکاری که در آگره بکر زیسته بودند و خواجه عبداللطیف قوش بیگی درین روز آورده بنظر گذرانید انچه لایق سرکار

خاصه بود انتخاب نموده تتمه را با مراد دیگر بنده با بخشیده شد درین تاریخ خبر بفرستاد و کافر نعتی راجه سور حمل و لدر راجه با سو بمسامع جلال رسید راجه با سو چند پسر داشت مشارالیه اگر چه بسال از همه کلان تر بود غایتاً پدر بخت بد اندیشی و فتنه جوئی پیوسته او را محبوس و مضبوط میداشت همچنان از و ناراض و آزرده خاطر گذشت بعد از فوت او چون این بے سعادت از همه کلان تر بود دیگر فرزند قابل درشید نداشت حقوق خدمت راجه با سو بطور منطوق و فرموده بخت انتظام سلسله زمینداری و محافظت ملک و وطن او این بیدولت را بخطاب راجه و منصب دوهزاری سر قرا از ساخته جاوید گیر پیش را که بسعی خدمت و دولتخواهی بدست آورده بود و مبلغای کل از نقد و جنس که بسالهای دراز اندوخته بود با و از زانی داشت و در هنگامیکه مرحوم مرتضی خان بخدمت فتح کانگره دستور یافت چون این بیدولت زمیندار عمده آن کوستان بود بطا هر تعهد خدمات و دولتخواهی با نمود بلکه مشارالیه مقرر گشت و بعد از آن که بمقصد پیوست مرتضی خان محاصره را بر اهل قلعه تنگ ساخت و این بدسگال از صورت حال دریافت که عنقریب مفتوح خواهد شد در مقام ناسازی و فتنه پرداز و درآمده پرده آزر م از پیش رو برگرفت و با مردم مشارالیه کار را بنازعیت و محاصرت رسانید مرتضی خان نقش بیدولت و او بار از صفحہ جبین آن برگشته روزگار خوانده شکایت او را بدرگاه والاعرض داشت نمود بلکه صریح نوشت که آثار بغی و نادر دولتخواهی از احوال اذ ظا هراست و چون مثل مرتضی خان سردار عمده بالشکرگران در آن کوستان بود آن بے سعادت وقت را مقتضی ترتیب اسباب شورش و آشوب نیافته بخدمت فرزند شاه جهان عرض داشت نمود که مرتضی خان تحریک ارباب غرض با من سوی مزاجی بهم رسانیده در مقام خراب ساختن بر انداختن من شده به حصیان و بغی شتم می سازد امید که سبب نجات و باعث حیات من گشته مرا بدرگاه طلب فرمایند هر چند که بر سخن مرتضی خان نهایت اعتماد داشتم غایتاً این که او التماس طلب خود بدرگاه نموده شبهه بخاطر رسید که سبب ارباب فساد شورش درآمده و غور ناکرده او را شتم می ساخته باشد مجلاً بالتماس فرزند شاه جهان از تقصیرات او گذشته بدرگاه طلب فرمودم و مقارن این حال مرتضی خان بجوار حمت از دی پیوست و فتح قلعه کانگره تا فرستادن سردار دیگر در عقد توقف افتاد چون این فتنه سرشت بدرگاه والا رسید نظر بطا هراحوال او افکنده در آن زودی مشغول و مشغول عواطف بیدریغ ساخته در ملازمت شاه جهان بخدمت فتح دکن رخصت نموده شد بعد از آن که ملک دکن به تصرف اولیای دولت اید قرین درآمد در خدمت آن فرزند و سائل برانگیخته مقصدی فتح قلعه کانگره گشت هر چند این بے حقیقت حق ناشناس را باز در آن کوستان راه دادن از آئین حرم و احتیاط دور بود لیکن چون این خدمت را آن فرزند بعد از خویش گرفته بود ناگزیر بر اراده و اختیار او گذاشته شد و فرزند را قبل از او را باقی نام به یک از بنده های خود و فوجی شایسته از

منصب داران و احدیان و برق اندازان بادشاهی تعیین فرمود چنانچه این احوال برسم جمال و در اوراق گذشته سمت ذکر یافته
چون بقصد پیوست باقی نیز آغاز خصوصیت و بهانه جوئی نموده جوهر ذاتی خود را ظاهراً ساخت و مکر رشکایت او را عرض داشت
نمود حتی که صریح نوشت که صحبت من با و راست نمی آید و این خدمت از دستش نمی شود اگر سردار دیگر مقرر نمایند فتح این قلعه
بزودی خواهد شد ناگزیر تقی را بحضور طلب داشته راجه بکرماجیت را که از بنده های عمده دوست با فوجی از مردم تازه تر بود
باین خدمت رخصت نمود چون این بے سعادت دریافت که زیاده برین حیل و تدویر از پیش نخواهد رفت تا رسیدن بکرماجیت
جمع از بنده های درگاه را به بهانه آنکه مدتها یساق کشیده بے سامان شده اند رخصت نمود که بجاگیرهای خود شتافتند تا آن
راجه بکرماجیت بسان خود پروازند چون بظاہر تفرقه در سلسله جمعیت دولتخواهان راه یافت و اکثر بے بحال جاگیر خود را رقتند
و معدودی از مردم روشناس و رانجامانند قاپو دانسته آثار بے فساد ظاهراً ساخت سید صفی باره که بمزید شجاعت و جلالت
اخصاص داشت با چند بے از برادران و خویشان پاس بخت افشرد و شربت خوشگوار شهادت چشید و بعضی را به زخمهای
کاری که پیرایه شیران کارزار است آن بدوات از عرصه بنزد برگرفته بکبت سراسر خود برو جمع از جاده دوستی به تنگ پا خود را
بگوشه سلامت کشیدند و آن بدبخت دست تقدیری و تصرف به پرگنات دامن کوه که اکثر از ان بجاگیر اعتماد الدوله مقرر است در از ساخت
از تاخت و تاراج سر بوی فرونگذاشت امید که همبرین زود بے سزای اعمال و جزای افعال قبل از گرد و فلک این دولت
کار خود بکند ان شاء الله تعالی روز یکشنبه هفدهم از گھاٹی چاندا عبور واقع شد روز دوشنبه سید هم اتالیق جان سپار خانخانان سپهسالار
به سعادت آستان بوس منفر گشت چون مدت های مدید از حضور دور بود و مویک منصور انوواجی سرکار خاندیس و برهانپور عبور میفرمود
التاس دریافت ملازمت نمود حکم شد که اگر خاطر او از همه جهت جمع باشد جرید و آمده بزودی معاودت نماید بنا برین حسب الحکم
بسرعت تمام تر شتافت درین تاریخ دولت زمین بوس دریافت و با انواع تفرات و خسر و آنه و اقسام عواطف شایان فرقی عزت
برافراخته هزار و هزار روپیه بیصیغه تذکره گذرانید چون اردو در گذشتن گھاٹی صعوبت بسیار کشیده بود بحسبیت احوال مردم
روز سه شنبه نوزدهم مقام فرمود روز یکشنبه بستم کوچ کرده روز مبارک شنبه بیست و یکم باز اتفاق مقام افتاد در کنار دریای که بستم اظهار
دار و بزم پیاپی مرتب گشت اسب سمنده خاصه سمیر نام که از اسپان اول بود بنجائانان عنایت نمود سمیر باصطلاح اهل هند کوه طلار گویند
و بحسبیت مناسب رنگ و کلاسه جسته باین اسم موسوم گشته روز جمعه بیست و دوم و شنبه بیست و سوم پے در پے کوچ شد درین روز بحسب
البشار مشاهد افتاد آب در غایت صفای چو ش و خروش از جاسه مرتفع می ریزد و بر اطراف نشیمن های خدا آفرین بے تکلف درین نزدیکی

بیان خوب آشنای بنظر درینا مزار سیر گاه است لکن از تماشای آن مخطوط گشتم روز یک شنبه بیست و چهارم مقام نموده در تالابی
 که پیش دو تخته واقع شد بر کشتی نشسته شکار مرغابی کرده شد روز دو شنبه بیست و پنجم و سه شنبه بیست و ششم و کشنبه بیست و هفتم پے
 در پے کوچ افتاد بخانه خانان پستین خاصه که در بر داشتیم لطف نمودم و هفت راس اسب از طویله خاصه که بر هر کدام سواری کرده
 شد نیز آن اتالیق مرحمت نمودم روز یک شنبه دوم دیماه آلتی قلعه رن تهنبور محل را بایات جلال گشت این قلعه از اعظم قلاع هندون
 است در زمان سلطان علاء الدین خلجی راسے تیمبر دیو متصرف بود سلطان مدتهاے مدید محاصره نموده بجنّت و تردد بسیار
 مفتوح ساخت و در آغاز سلطنت حضرت عرش آشیانی انار الله بر خانه راسے سرحن باڈا در تصرف داشت و پیوسته شش هفت
 هزار سوار نام آدمی بودند و آنحضرت بمیاسن تائید ایزد سبحان در عرض یکماه و دو روز فتح کردند و راسے سرحن برهنه نوئی بخت سادات
 آستانبوس دریافته در سلک دو تنخواه بان منتظم گشت و از امرای معتبر و بنده های معتقد شد بعد از و پسرش رای بهوج نیز در
 زمره امرای عظام انتظام داشت الحال بنیره او سر بلند راسے داخل بنده های عمده است روز دو شنبه سوم بعزم تماشای
 قلعه توجه نمودم دو کوه در برابر یکدیگر واقع است یکی رارن میگویند و دیگری را تهنبور قلعه بر فراز تهنبور اساس یافته و این هر دو
 اسم را ترکیب داده رن تهنبور نام کرده اند اگر چه قلعه در غایت استحکام است و آب فراوان دارد غایتاً کوه رن حصه است قوی و
 فتح این حصار منحصر است از ان جانب چنانچه والد بنرگوارم حکم فرمودند که توپ ها را بر فراز کوه رن بر آورده و عمارات درون
 حصار را بمحرک گیرند اول توپے را که آتش دادند بچو کندی محل راسے سرحن رسید و از افتادن آن عمارت زلزله در بنای همت
 او راه یافت و توهم عظیم بر باطن او مستولی گشته و نجات خود را منحصر در سپردن قلعه دانسته فرق جو دیت و خاکساری بدنگاه شمشاد
 جرم بخش عذر پذیر سود القصد قرار داد و خاطر چنان بود که شب در بالاسے قلعه گذرانیده روز دیگر بار و مراجعت فرمایم چون منازل
 و عمارات درون حصار بر دوش هندوان اساس یافته و خانه ها را بے هوا و کم فضا ساخته اند و نشین نیفتاد و خاطر نیز توقف راضی نشد
 حامی بنظر در آمده که یکے از نوکران رستم خان متصل بحصار قلعه ساخته باغچه و نشینی مشرف بر صحرا خالی از فضاے و هوای نیست و در
 تمام قلعه به ازین جایی نه رستم خان از امرای حضرت عرش آشیانی بوده از صغیرن در بندگی آنحضرت تربیت یافته نسبت
 محرمیت و قرب خدمتی داشته از غایت اعتماد این قلعه را حواله با و فرموده بودند بعد از فراغ تماشای قلعه و منازل آن حکم شد که جمعی از مجربان
 را که درین حصار محبوس اند حاضر سازند تا بحقیقت حال و حقیقت احوال هر یک واریسیده بمقتضای عدالت حکم فرموده شود مجلاً غیر از
 معامله خون یا شخصی که از خلاصه او فتنه و آشوب در ملک راه می یافت دیگر همه را آزاد ساختم و بر سر کدام در خور سال او

خریجه خلعت عنایت شد و شب سه شنبه چهارم بعد از گذشتن یکپرده سه گطی بدولت خانه مراجعت فرمودم روز یکشنبه پنجم قریب
 به پنج گروه کوچ نموده روز مبارک شنبه ششم مقام واقع شد درین روز خانانان پیشکش خود بنظر درآورد و از قسم جواب و مرصع
 آلات و اقمشه و فیل آنچه پسند افتاد برگزیده تتمه را بمشارالیه مرحمت فرمودم مجموع پیشکش و آنچه بدرجه قبول رسید بوازی یک لک
 پنجاه هزار روپیه قیمت شد روز جمعه هفتم پنج گروه کوچ نمودم پیش ازین سارس را به شاهین گیرانیده بودم لیکن شکار روزنامه حال
 تماشا نکرده بودم چون فرزند شاه جهان ذوق شکار شاهین بسیار دارد و شاهین هفتی او خوب رسیده حسب التماس آن فرزند
 صبح بگاه سوار شدم یک درنا بدست خود گیرانیدم و درنا دیگر را شاهین که آن فرزند در دست داشت گرفت بے تکلف از
 شکار با بے خوب خوب است بغایت الغایت مخطوط گشتم اگر چه سارس جانور کلان است غایتا سست پر کاواک واقع شد
 شکار و درنا را هیچ نسبتی بآن نیست بنازم دل و جگر شاهین را که این قسم جانوران قوی جسته را میگیرد و بزور سر نخه بهمت زبون
 میاز و حسن خان قوشچی آن فرزند بجلدوی این شکار بغایت فیل و اسب و خلعت سرفرازی یافت و پسرش نیز با سپ و خلعت
 ممتاز گشت روز شنبه هشتم چهار گروه و یکپا و کوچ کرده روز یکشنبه نهم باز مقام نمودم درین روز خانانان سه سالار خلعت خاصه و کمر مشیر
 مرصع و فیل خاصه با تالایر فرق عزت برافراخته مجدداً البصاحب موبک ملک خاندیس و دکن سر بلند می یافت منصب آن کن سلطنت
 از اصل و اضافه هفت هزاری ذات و سوار مرحمت شد چون صحبت او بالشکر خان را است نیامد حسب التماس مشارالیه عابد خان
 دیوان بیوتات را بخدمت دیوانی بیوتات مقرر فرمودم و منصب هزاری ذات و چهار صد سوار عنایت شد اسب و فیل و خلعت
 مرحمت نموده بدان صوب فرستادم و همدرین روز خاندوران از صوبه کابل رسیده دولت زمین بوس دریافت هزار عمر و هزار روپیه
 بصیغه نذر گذرانید و تسبیح مردار پیر با پنجاه راس اسب و ده قطار شتر زوداده ولایتی و چند دست جانور شکاری و چینی و خطائی و غیره
 برسم پیشکش معروض داشت روز دوشنبه دهم سه گروه و یکپا و روز سه شنبه یازدهم پنج گروه و سه پا و کوچ شد درین روز خاندوران
 مردم خود را آراسته بنظر درآورد و هزار سوار مغل که اکثر اسب ترکی و بعضی عراقی و مجلس داشتند بشمار داد و با آنکه جمعیت و اکثر متفرق گشته
 بعضی ملازمها بتجان شده و در همان صوبه مانده اند و جمعی از لاهور جانی گزیده با طراف مالک رفته اند انقدر سوار خوش بختیمیت نبود
 بے تکلف خاندوران در شجاعت و دلآوری و جمعیت داری از یکتایان روزگار است اما افسوس که پیر منحنی شده و کبر سن او را دریافته و
 با صراش بسیار ضعیف و زبون گشته و و پسر جوان و رشید دارد خالی از معقولیتی نیستند غایتاً خود را در برابر خاندوران نمودن کاری است مشکل و
 عظیم درین روز بمشارالیه و فرزند جهان او خلعت و شمشیر مرحمت شد روز یکشنبه دوازدهم سه نیم گروه و در نور دیده برکنار تال ماند و زردل

سعادت اتفاق افتاد در میان تال نشینے از سنگ واقع است بریکے از ستونہا این رباعی شخیصے ثبت نموده بود بنظر در آمد و مرا از جادو آورو الحق از شعر اے خوب است۔ رباعی

یاران موافق ہمہ از دست شدند	اور دست اجل یگان یگان بست شدند	بودند تنگ شراب در مجلس سمر	ایک لحظہ ز با پشت ک مست شدند
-----------------------------	--------------------------------	----------------------------	------------------------------

درین وقت رباعی دیگر ہم ازین عالم شنیده شد چون بسیار خوب گفته آن را نیز نو شتم۔ رباعی

افسوس کہ اہل خود و ہوش شدند	از خاطر ہمدان فراموش شدند	آنان کہ بصد زبان سخن میگفتند	آیا چه شنیدند کہ خاموش شدند
-----------------------------	---------------------------	------------------------------	-----------------------------

روز مبارک شنبہ سیزدہم مقام کردہ شد عبد العزیز خان از صوبہ بنگش رسید سعادت آستانہ بنوس دریافت اکرام خان کہ بغوجہ داری فچور و اطراف آن متعین بود بدولت ملازمت سر بلند گشت خواجہ ابراہیم خان بخشی صوبہ دکن بخطاب عقیدت خانے سرفراز شد میر حلج از کولمیان صوبہ مذکور از جوانان مردانہ است بخطاب شورہ خانی و علم سر بلندی یافت روز جمعہ چار دہم پنج کردہ و یکپا و کوچ شد روز شنبہ پانزدہم سہ کردہ طے نمودہ در سواد بیانہ نزول اجلال اتفاق افتاد خود با اہل حرم بہ تماشاے بالائے قلعہ شاتقم محمد بخشی حضرت جنت آشیانے کہ حراست قلعہ بعدہ او مقرر بود منزلی ساختہ مشرف بر صحرا بغایت مرتفع و خوش ہوا و مزار شیخ بہلول نیند در جوار آن واقع است و خالی از فیضی نیست شیخ برادر کلان شیخ محمد بخش است و در علم دعوت اسماء طولے داشته و جنت آشیانی را بشیخ مذکور را بطہ محبت و حسن عقیدت بروجہ کمال بودہ در ہنگامیکہ آنحضرت تسخیر ولایت بنگالہ فرمودہ یک چندی دران ولایت اقامت گزیدند مزار ہندال حکم آنحضرت در آگرہ ماندہ بود جمعے از قلعہ چیان زر بندہ کہ سرشت آنہا بہ فتنہ و فساد مجہول است راہ بیوفائی سپردہ از بنگالہ ترمیز را آمدند و سلسلہ جنبان حبث باطن میرزا شدہ بہ لغی و کافر نعمتے و ناحق شناسی ہنہونی کردند و میرزا سے بے عاقبت خطبہ بنام خود خواندہ صریحا اعلام لغی و عناد مرتفع گردانید چون صورت واقعہ از عرضداشت و دلتخواہان بمسامع جلال رسید آنحضرت شیخ بہلول را بہجت نصیحت فرستادند کہ میرزا را از ارادہ باطل گردانیدہ بشاہراہ اخلاص و اتفاق ثابت قدم سازد چون آن بید و تمان فتنہ سرشت چاشنی سلطنت را در کام میرزا شیرین ساختہ بودند میرزا باندیشہ باطل خام طمع شدہ بموافقت و متابعت راضی نگشت و تہر یک ارباب فساد شیخ بہلول را در چار باغ کہ حضرت فردوس مکانی بابر بادشاہ بر لب آب چون ساختہ اند بہ تیغ بیاباکی شہید گردانید و چون محمد بخشی را بشیخ مذکور نسبت را دات بود نقش او را در قلعہ بیانہ بردہ مدفون ساخت روز یک شنبہ شاتزدہم چار دہم کردہ طے نمودہ در منزل برہ رسیدہ شد چون باغ و باولی کہ حکم مریم زمانی در پرگنہ جوست اساس یافتہ و در سہراہ واقع بود تماشاے آن توجہ فرمودم بی محکلف

باولی عمارتی است عالی و بغایت خوب ساخته اند از کار فرمایان تحقیق شد که مبلغ بست هزار روپیه صرف این عمارت شد و چون
 درین حوالی شکار خیلک بود روز دوشنبه هفت و هجدهم مقام فرمودم روز سه شنبه هیزدهم سه کرده و یک نیم پاؤ گذشته در موضع دایر منو
 و رود موکب مسعود اتفاق افتاد و روز کم شنبه نوزدهم دو کرده و نیم طی نموده در کنار کول فچور رایات منصور برافراشت و چون هنگام
 غریمت فتح دکن ازین تهنیت برآورد و چنان آسای منازل و بعد مسافت آنها نوشته شده بود درین مرتبه به تکرار نوشتن مناسب ندید
 و از راه رن تهنیت برآورد و برآورد که آمده شد و دست دسی و چهار کرده مسافت به شصت و سه کوح و پنجاه و شش مقام که
 مجموع یکصد و نوزده روز بوده باشد طے نموده شد بحساب شمسی چهار ماه و یک روز کم گذشته و قمری چهار ماه کامل و از تاریخی که موکب
 اقبال بفرم فتح رانا و تسخیر ملک دکن از مستقر الخلافه منقضت فرموده تا حال که رایات جلال معینان نصرت و اقبال باز بمرکز سلطنت
 قرار گرفت پنج سال و چهار ماه شد بخان و اختر شناسان روز مبارک شنبه بیست و هشتم دی ماه الکی سنه سیزدهم مطابق سلخ محرم
 سنه یک هزار و بیست و هشت بھری ساعت در آمدن بدر الخلافه اگره اختیار فرموده بودند درینولا کمر از عریض و دولتخواهان معین
 گشت که علت طاعون در شهر اگره شایع است چنانچه در روزی قریب بصد کس کم و زیاده در زیر غل و یا کش ران یا دونه گلودان
 برآورده ضائع می شوند و این سال سیوم است که در موسم زمستان طغیان میکند و در آفات تابستان معدوم میگردد و از غائب آنکه
 درین سه سال جمیع قصبات و قریات نواحی اگره سرایت کرده و در فچور اصلا اثر این ظا هر نشده حتی در آمان آباد تا فچور و نیم
 کرده مسافت است مردم آنجا از بیم و با ترک وطن داده بدیگر مواضع پناه برده بودند تاگزیر مراعات حرم و احتیاط از ضرر و زیان
 دانسته مقرر شد که درین ساعت مسعود و مبارک کے ذریعے و معموره فچور نزول موکب منصور اتفاق افتد و بعد از تخفیف بیماری و گران ساعت
 دیگر اختیار نموده بدولت و سعادت و ورود رایات جهان کشا بمستقر الخلافه ارزانی فرمائیم انشاء الله تعالی و تقدس جشن مبارک شنبه در
 کنار کول فچور ترتیب یافت چون ساعت داخل شدن بمعموره بست و هشتم قرار یافته هشت روز و هیزمین منزل توقف مقرر گشت
 حکم فرمودم که دور تال را پیوند دهند هفت کرده برآمد درین منزل غیر از حضرت مریم الزمانی که بقدر تکسر میداشته اند دیگر جمیع بیگمان و
 غلوت نشینان مرادق مفت و سایر برنده های درگاه دولت استقبال در یافتند صبیح آصف خان مرحوم که در خانه عبداللہ خان پسر
 خاظم است قلعے عجیب و غریب گذرانیده نهایت تاکید و تہیج آن نمود بجهت عزابت مرقوم گشت گفت روزی در محفل خان موشی
 بنظر در آمد سر اسیمه اقمان و خیزان بطر زمستان هر سو میرفت و نمی دانست که کجا میرود و به یکے از کینزان گفتم که دم آن را را
 گرفته پیش گر به انداخت گر به بشوق و میل از جابے جسته موش را بدین گرفت و فی الفور گذاشت نفرت ظا هر ساخت

رفته رفته آثار ملال و آزرگی اندر چهره او پیدا شد روز دیگر نزدیک مردن رسید بخاطر گذشت که انبک تریاق فاروق باید داد چون
دانش کشوده شد کام و زبان سیاه منظور آمد تا سه روز بحال تباه گذراشیده در چهارم مهبوش آمد بعد ازان کنیز کے را دانه طاعون
نظار شد و از افراط سوزش و فزونی در و آرام و قرار و روانه و رنگش متغیر گشت زردی بسیار مایل و تب محرق کرد روز دیگر
از پایان اطلاق شده و رگ گشت و همین روش هفت و هشت کس در انخانه صنایع گشتند و چندی بیمار بودند که ازان منزل برآمده
بباغ رفتیم آنها نیکه بیماری داشتند و در باغ فوت شدند و در انجا دیگر دانه بر نیامد و در عرض هشت و نه روز هفتده کس
مسافر راه عدم شدند و تیر گشت آنها که دانه بر آورده بودند اگر آب جبت خوردن یا غسل کردن از دیگر طلبیدند فی الفور در هم
سرایت کردند و آخر چنان شد که از غایت توهم هیچکس نزدیک آنها نمی گشت روز شنبه بست و دوم خواجه جهان که بجا است اگر
مقرر بود سعادت آستانوس دریافت پانصد مصلیغه نذر و چهار صد روپیه برسم تصدق گذرا نید روز و شنبه بست و چهارم بشار الیه
خلعت خاصه مرحمت شد روز مبارک شنبه بست و هشتم بعد از گذشتن چهار گھڑی که قریب بدو ساعت نجومی باشد سحر

بساعتی که تو لا کند بدو تقویم

مبارکی و فرسخه ریایات منصور مجبوره فقیره نزول سعادت ارزانی فرمود و در همین ساعت چشم فرزند ارجمند اقبالند شاه جهان ترتیب یافت
و اورا بطلا و دیگر اجناس و زن فرمود و سال بست و هشتم بحساب ماه های شمسی مبارکی آغاز شد امید که بمرطبی رسد و بدرین تاریخ
حضرت مریم الزمانی از اگره تشریف گرامی ارزانی فرمودند و بدریافت دولت ملازمت ایشان سعادت جادید اند و ختم امید که ظل
تربیت و شفقت ایشان بر سر این نیازمند مخلد با و چون اکرام خان پسر اسلام خان خدمت فوجداری این حدود را چنانچه باید بقید
ضبط در آورده بود منصب او را از اصل و اضافه هزار دپانصد نجات دهنار سوار محنت شد سهراب خان پسر میرزا رستم صفوی بمنصب
هزار نجات و سیصد سوار ممتاز گشت و درین روز عمارت و دتخانه حضرت عرش آشیانی را تفصیل سیر کرده بفرزند شاه جهان نموده شد
و درون آن حوض کلانی از سنگ تراشیده در غایت صفا ترتیب یافته کپورت ملا و نام سی و شش درعه و سی و شش چار و نیم درعه و یکم آنحضرت
متصدیان خزان عامره بفلوس و روپیه ملو ساخته بودند سی و چهار کرو و چهل و هشت لک و چهل و شش هزار و ام که شانزده لک و هفتاد و
نه هزار و چهار صد روپیه باشد که مجموع یک کرو و سه لک بحساب هندوستان و سیصد و چهل و سه هزار تومان مضابطه ایران بوده باشد متهاشته لبان
با و یہ طلب را انان چشمه سار مکرست سیراب امید می ساختند روز یک شنبه غره بهمن ماه بحافظ یار علی گوینده هزار و رب انعام شد محبت علی
پسر باغخان چکنی و ابوالقاسم خان جیلانی که دارا سے ایران چشم جهان بین آنها را میل کشیده سر بجا آید و گاه داده مدته است

که در پناه این دولت روزگار بفریغ خاطر بسرمی برند و هر کدام در خور حال آنها وجه معیشت مقرر گشته و درین تاریخ از آگره آمده سعادت آستانبوس دریافتند و هر یک هزار روپیه انعام شد عیش مبارک شنبه پنجم در دولتخانه بآراستگی ترتیب یافت و بنده های خاص بساغر های نشاط خوشوقت گشتند نصرا اللہ که فرزند سلطان پرویز بود و فیصل که دامادان را مصحوب او بدرگاه فرستاده بود و رخصت معاودت یافت جلد جهانگیر نامه با اسپ پنجاق خاصه عنایت شد که بجبت آنفرزند به برد و در کیشنه ششم بکنور کن پسر رانا امر سنگ اسپ و فیصل خلعت و کپوه مرصع با پول کتاره مرحمت نموده شد و بجای جاگیرش رخصت فرمودم و مصحوب او اسی برانا فرستاده شد و هر دین روز بزم شکار امان آباد توجه نمودم چون حکم بود که آهوان آن سرزمین را هیچکس شکار نکند درین شش سال آهوی بسیار فراهم آمده و بغایت رام شده اند تا روز مبارک شنبه و از دهم بدولتخانه معاودت نمودم و روز مذکور بدستور معهود بزم پیاله ترتیب یافت شب جمعه سیزدهم بروضه غفران پناه شیخ سلیم حنطی که شمه از محامدات و محاسن صفات ایشان در وی با چه این توانا ثبت افتاده رفته فاخته خوانده شد هر چند اظهار کرامات و خوارق عادات نزد برگزیده های درگاه انردی پسندیده نیست بدون مرتبه خود دانسته از اظهار آن اجتناب می نمایند لیکن وقتی از اوقات در جذب بستی بے اراده و اختیار یا بقصد هدایت شخصی ظاهر شد جلد آن که پیش از ولادت من حضرت عرش آشیانی را بنوید قدوم این نیازمند فرمود و برادر دیگر امیدوار ساخته بودند و دیگر آنکه نوی بتقریبی حضرت عرش آشیانی پرسیدند که عمر شما چند است و زمان ارتحال بدار الملک بقا کی خواهد بود در جواب گفتند که حق جل و علی عالم السرائع و الخفیات است و بعد از مبالغه و اغراق اشارت باین نیازمند فرمودند که هرگاه شاهزاده به تعلیم معلّم یا دیگر چیزی یاد گیرند و آن تکلم می شوند نشان وصال است لاجرم آنحضرت جمعی که در خدمت من مقرر بودند تاکید فرمودند که هیچکس بشاهزاده از تعلیم و نشر چیزی تعلیم نکند تا آنکه دو سال و هفت ماه گذشت و روزی یکی از عورات مستحقه که در آن محله بود اسپند همیشه بجبت دفع عین الکمال می سوخت باین بهانه در خدمت من راه داشت و از خیرات و تصدقات بهره مندی شد مرا تنها یافته غافل از آن مقدمه این بیت را بمن تعلیم نمود - بیت

الکی غنچه امیسد بکشانے | گلے از روضه جاوید بناے

من بخدمت شیخ رفته این بیت را خواندم شیخ بی اختیار از جای خود بر جسته بلازمست حضرت عرش آشیانی شتافتند و از ظهور این واقعہ چنانچه بود آگاه بنخشدند قضا را بهمان شب آثار تب ظاهرا شد و روز دیگر کس بخدمت آن حضرت فرستاده تا نسین کلا لوت را که از گونیده های بنیظیر بود طلب داشتند تا نسین بلازمست ایشان رفته آغاز گویندگی نمود بعد از آن کس بطلب حضرت عرش آشیانی

فرستادند چون آنحضرت تشریف آوردند فرمودند که دعد وصال رسید و از شما وداع می شویم و دستار از سر خود برداشته بر سر من
 نهادند گفتند که ما سلطان سلیم را جانشین خود ساختیم و او را بجای حافظ و ناصر سپردیم و همان زمان ضعف ایشان استدرا و می یافت و اثر
 گذشتن بیشتر ظاهر میشد تا بوصول محبوب حقیقی پیوستند یکی از اعظم آثار که در عهد دولت و زمان خلافت حضرت عرش آشیانی
 بطور آید این مسجد و روضه است بے اغراق عمارتی است نهایت عالی تمکین که مثل این مسجد در هیچ بلادی نیست عمارتش همه
 از سنگ و در کمال صفا اساس نهاده پنج لک روپیه از خزانه عامه صرف شده تا با تمام رسیده و آن که قطب الدین خان کوکلتاش مجمر
 و دور روضه و فرش گنبد و پیشطاق مسجد را از سنگ مرمر ساخته سوائے این است این مسجد ششکل است بر دو دروازه کلان بر سمت
 جنوب واقع است در غایت ارتفاع و نهایت تکلف پیشطاق دو ازه در عرض و شانزده طول و پنجاه و دو در عرض ارتفاع دارد
 بے و دوزیه بالا بید رفت تا با آنجا رسیده و در دیگر فرود ترازین رو بمشرق واقع است طول مسجد از مشرق و بمغرب با عرض دیوارها
 دو صد و دو ازه در عرض است از آنجمله مقصوده بیست و پنج و نیم درع پانزده در پانزده درع گنبد میان است و هفت درع عرض و
 چهارده طول و بست و پنج درع ارتفاع پیشطاق است و هر دو پیروی این گنبد کلان دو گنبد دیگر خود برست و ده درع درع
 تته ایوان ستون دار ساخته اند و عرض مسجد از شمال بجنوب یک صد و هفتاد و دو درع است و بر اطراف نمود ایوان و هشتاد و چهار
 حجره است عرض حجره چهار درع و طول پنج درع است و ایوان بر عرض هفت و نیم درع است و صحن مسجد سوائے مقصوده و ایوان
 و در یک صد و شصت و نه درع طول و یک صد و چهل و سه درع عرض است و بالای ایوان با دو در و بالای مسجد گنبد هاسے خسرو
 ساخته اند که در شب با عرس و ایام متبرکه که شمع در آن میان نهاده دور آن را با چراغ ایوان میگیرند و از عالم فانوس می نمایند و زیر صحن مسجد
 را بر که ساخته اند که باب باران ملو میسازند و چون فتنه گرم آب و بد آب است و بایل این سلسله و درویشانی که چوسته مجاور این مسجد اند
 تمام سال کفایت می کنند و در مقابل دروازه کلان بر سمت شمال مایل بمشرق روضه شیخ است میان گنبد هفت درع و دور
 گنبد ایوان سنگ مرمر که پیش آنرا نیز پنجره سنگ مرمر ساخته اند در غایت تکلف و مقابل این روضه بر سمت مغرب باند که فاصله گنبد
 دیگر واقع است که خویشان و فرزندان شیخ در آنجا آسوده اند از عالم قطب الدین خان و اسلام خان و معظم خان و غیره که
 همه نسبت این سلسله و مراعات حقوق بمرتبه امارت و پایه عالی رسیده اند چنانچه احوال هر یک در جابے خویش مذکور گشت
 الحال پسر اسلام خان که بخطاب اکرام خانے سرفرازی دارد و صاحب سجاده است و آثار سعادت مندی از احوال او
 ظاهر و خاطره تربیت او متوجه بسیار است روز مبارک شنبه نوزدهم عبدالعزیز خان را بمنصب دو هزار ری ذات و هزار سوار

ایوان

شم

سرفراز ساخته بخدمت فتح قلعه کانگروه و استیصال سور جبل کافر نعمت تعیین فرمودم و فیل و اسب و خلعت بشار الیه مرحمت شد
 ترسون بهادر نیز بهان خدمت دستوری یافت و منصب او هزار و دویست و صدی ذات و چهار صد و پنجاه سوار مقرر گشت و اسب
 عایت نموده رخصت فرمودم چون منزل اعتماد الدوله در کنار تال واقع بود و بنایت جاسی بصفا و مقام و نشین تعریف می نمودند
 حسب التماس آن مشارالیه جشن روز مبارک شنبه بستم و ششم در آنجا ترتیب یافت و آن رکن السلطنت بلوازم پاس
 انداز و پیشکش پرداخت و مجلس عالی آراست و شب بعد از خوردن طعام بدو تخانه معاودت واقع شد روز مبارک شنبه
 سویم ماه اسفند از ندائی سید عبدالوهاب باره که در صوبه گجرات خدمت و تردوات از دلیپور رسیده بود و منصب هزاری ذات و
 پانصد سوار سرفرازی یافته بخلاب و لیر خانی فرق عزت برافراخت روز شنبه دوازدهم بقصد شکار امان آباد و حضرت موب اقبال
 اتفاق افتاد تا روز یکشنبه با اهل محل به نشاء شکار مشغول بوده شب مبارک شنبه بستم و بنظم بدولت خانه مراجعت
 واقع شد حضار روز سه شنبه در اثنای شکار عقده و وارید و علی که نور جهان بیگم در گردن داشت گیسفیه یک قطعه لعل که بدو هزار
 روپیه می ارزید یا یکیدانه مروارید که هزار روپیه بها داشت گم شد روز یکشنبه هر چند قراولان تفحص و محسوس نمودند بدست نیفتاد
 بخاطر رسید که هرگاه نام این روز یکشنبه است پیدا شدن آن درین روز از محالات است بخلاف آن چون روز مبارک شنبه همیشه
 برین نجسته و مبارک آمده است باندک تفحص قراولان هر دو را در آن صحرا بے سرو بن یافته بهلازمست من آوردند و اتفاقات
 حسیه آنکه درین روز فرخنده جشن و زن قمری و بزم بسنت بارے آراستگی یافت و بشارت فتح قلعه مؤشکت سور جبل سیاه نخت
 نیز رسید فیصل این اجمال آنکه چون راجه بکر باجیت با افواج منصور بدان حدود پیوست سور جبل برگشته روز خواست که روزی
 چند به تنبال و یاده و رانی بگذرانند مشارالیه که از حقیقت کار آگاهی داشت سخن او نه پروا خسته قدم جرأت و جلالت پیش نهاد و آن
 محذول العاقبت سر رشته تربیل زدست داده نه بجنگ صف پای بهمت قایم داشت و نه بلوازم قلعه اری بهمت گماشت باندک زود و خورده
 کس بسیار کشتن داده راه آوارگی پیش گرفت و قلعه مؤشکت که اعتقاد قوی آن برگشته نخت بود به نخت و تعب هر دو مفتوح گشت و یکی
 که با عن جد و تصرف داشت پامال عساکر اقبال شد و آن سرگشته بادی ضلالت و ادبار بحال تباد پناه بگریوه پاس دشوار گذار برده
 خاک مذلت و خواری بر فرق روزگار خویش نخت راجه بکر باجیت ملک او را پس سرگذاشته با فواج قاهره تعاقب و شتافت چون صورتحال
 بمسامع جلال رسید بجلد وے این خدمت شایسته نقاره بر راجه مرحمت فرمودم و فرمان قضا جوین از فرمان جلال شرف از ترفع یافت که
 قلعه دهمالانی که ساخته و پروا خسته او و پدر او باشد از بنج و بنیاد برانداخته اثرے ازان بر روی زمین نگذارند و از غریب آنکه سور جبل برگشته روزگار

برادری داشت جگت سنگه نام چون او را بختاب راجگی و پایه امارت سر بلند ساختم و ملک را نارا و سامان و شتم و خدم بے شریک و
 و سیم بشار الیه عنایت نمودم بحجت مراعات خاطر او جگت سنگه را که با او سر سازگاری نداشت منصب قلیله تجویز فرموده بصوبه بنگال
 فرستاده بودم و آن بجایه دو روز وطن در غربت روزگار بے بخواری و شمن کامی گذرانیده انتظار لطیفه غیبی داشت تا آنکه بطالع او چنین
 منصوب نشست و آن بے سعادت تیشه بر پایے خود زد جگت سنگه را بصرعت هر چه تمامتر بدرگاه طلب داشت بختاب راجگی
 و منصب هزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساخته بست هزار دربار مد و خرج از خزانه عامه عنایت شد و کپوه مرصع و خلعت اسپ
 و فیل مرحمت فرموده نزد راجه بکر باجیت فرستادم و فرمان گیتی مطاع شرف صدور یافت که اگر بشار الیه بر همین طالع مصد
 خدمات شایسته گردد و دولت خواهی از او بظهور رسد دست تصرف او را در آن ملک قوی مطلق گردانند چون تعریف باغ نور منزل
 و عمارات که بتازگه احداث یافته مکرر بعرض رسیده بود روز دوشنبه بر بارگی شوق سوار شده در باغ بوستان سرا
 منزل گزیدم و روز سه شنبه در آن گلشن و گلشایعیش و فراغت گذرانیده شب کم شنبه باغ نور منزل بور و دو موکب مسعود آراستگی یافت
 این باغی است مشتمل بر سیصد و سی جریب بگرازی و دوران را دیوار عریض رفیع از خشت و آهک ریخته بر آورده در غایت
 استحکام و در میان باغ عمارات عالی و شین گاه به تکلف و حوضهای لطیف ساخته شده و در بیرون دروازه چاه کلانی ترتیب
 یافته که سه دو حجت کا و متصل آب می کشد و شاه جوی در میان باغ درآمده بچونما مهریز و غیر ازین چندین چاه دیگر است
 که آب آنها بچونما چنین تقسیم می یابد با انواع و اقسام فواره و آبشار زینت افزوده و تالابی در میان حقیقی باغ واقع است که آب باران پر میشود اگر حیوانات
 در شدت گرما آب آن رو بکی نهند از آب چاه مد میرسانند که پوسته لبریز باشد قریب یک لک و پنجاه هزار روپیه تا حال صرف این باغ شده و هنوز تمام
 است و مبلغا بساختن خیابانها و نشانیدن نهالها صرف خواهد شد و نیز قرار یافته که میان باغ را از سر نو حصر نموده را در داخل و خارج آب را
 بنوعی استحکام بخشند که همیشه پر آب باشد و آب آن از هیچ راهی بدین رود و نقصان نپذیرد و لیکن که قریب بدولت و سپه
 بهمه حجت صرف شود تا با تمام رسد روز مبارک شنبه بیست و چهارم خواجه جهان پیشکش کشید از جواهر و مرصع آلات و اقمشه
 و فیل و اسب موازی یک لک و پنجاه هزار روپیه انتخاب نموده تتمه بشار الیه عنایت نمودم تا روز شنبه در آن گلزار نشاط و بخت
 و انبساط گذرانیده شب یکشنبه بست و هفتم به فتحپور عنان مراجعت معطوف داشتم و حکم شد که امرای عظام بدستور هر سال
 دو لخانه را آئین بندی نمایند روز دوشنبه بست و هشتم بقدر آشوبی و چشم خود یا فتم چون از قلبه خون بود فی الفور علی اکبر جراح
 فرمودم که فصد گیر و روز دهم نفع آن ظاهر شد و هزار روپیه با و مرحمت شد روز سه شنبه بست و نهم مقرب خان از وطن

خود آمده سعادت آستان بنوس دریافت و بانواع مرام سرفراز ساختم

چهارمین نوروز از جلوس بهایون

صبح مبارک شبیه چهارم شهر ربیع الآخر سنه هزار و بیست و هشت هجری حضرت نیر اعظم فروغ بخش عالم بیت الشرف محل شرف و سعادت تحویل ارزانی داشت و سال چهار و هم از سباه جلوس این نیازمند بهبار کی و فرخی آغاز شد در روز مبارک شبیه غره نور و زکیتی فروز فرزند اقبال مندر شاه جهان که غره ناصیه مرادات و فرغ جبهه سعادات است جشن عالی ترتیب داده منتخب تخت روزگار از نفایس و نوادر هر یار بهسم پیشکش معروض بساط اخلاص گردانید از آن جمله با قوتی است بوزن بیست و دوسرخ خوش رنگ و آبدار و باندام جوهر یان چهل هزار روپیه قیمت نمودند و دیگر قطعه است قطعه که وزن آن سه ٹانگ بغایت نفیس قیمت آن نیز چهل هزار روپیه شد و دیگر شش دانه مروارید که یکی از آنها یک ٹانگ و هشت سرخ وزن دار و دیگر آن فرزند و گجرات به بیست و پنج هزار روپیه اتبیاع نمودند و پنج دانه دیگر به سه هزار روپیه و یک قطعه الماس که هر دوی هزار روپیه ارزش آن شده و همچنین پرده مرصع با قبضه شمشیر که در زرگر خانه آن فرزند با تمام رسید و اکثر جواهر آن را تراشیده نشانده اند و آن فرزند نهایت وقت تصرف طبیعت بکار برده پنجاه هزار روپیه قیمت قرار یافته و این تصرفات خاصه اوست که تا حال بخاطر بیگس نرسیده بود و به تکلف خوب یافته یک جفت نقاره مرسل نواز را از طلا ساخته همه کور که و نقاره و کرنا و سزا و غیره آنچه لازمه نقاره خانه بادشاهان ذی شوکت است تمام را از نقره ترتیب داده در ساعت فرخنده و مسعود که بر تخت مراد جلوس نمودم به نوازش در آورند مجموع به شخصیت و پنج هزار روپیه برآمده دیگر تخت سواری فیل که اهل زمان بوده گویند از طلا ساخته به سه هزار روپیه مرتب گشته و دیگر ده زنجیر فیل کلان با پنج زنجیر تلایران بهشت پیشکش قطب الملک حاکم گولکنده فیل اول وادائی نام داشت چون در نوروز داخل فیلیخانه خاصه شد نوروز نام کردم الحق فیل است بغایت عالی در کلانی و جمال و شکوه هیچ کاسته ندارد چون در نظرم خوش نمود خود سوار شده و در صحن دو تماشا گردانیدم قیمت این فیل هشتاد هزار روپیه متفرگشت و بهای شش زنجیر دیگر بهشت هزار روپیه و رخوت طلا از زنجیر و غیره که بحسب فیل نوروز آن فرزند ترتیب داده بود بیسی هزار روپیه قیمت شد فیل دوم با رخوت نقره گذشت و ده هزار روپیه دیگر از جواهر شفرقه برگزیده شد و از پارچه های نفیس گجرات که گرگرافان آن فرزند ترتیب داده فرستاده بودند اگر تفصیل مرقوم گردد و بطول می انجامد القصه مجموع پیشکش او چهار لک و پنجاه هزار روپیه شد

امیر که از عمر و دولت برخوردار بود و در روز جمعه دویم شجاع خان عرب و نورالدین قلی کوتوال پیشکش گذراندند و در شنبه سیوم داراب خان
 پسر خانخانان روز یکشنبه چهارم خانجهان التماس ضیافت نمود از پیشکشها ۱۰۰۰۰ روپیه خرید و یک هزار روپیه نیز به بست هزار روپیه خرید و بود
 با دیگر نقایس که مجموع آن یک لک و ۵۰۰ هزار روپیه قیمت شد قبول افتاد و تهمه بمشار الیه بخشیده شد و روز و شنبه پنجم راجه کشن داس
 و حاکم خلان روز سه شنبه ششم سردار خان روز کم شنبه هفتم مصطفی خان و امانت خان پیشکش گذراندند از هر کدام اقلیله کجبت
 سرفراز ۱۰۰۰۰ آنها قبول نموده شد روز مبارک شنبه هشتم مدار الملکی اعتماد الدوله در منزل خویش حش ملوکانه آراسته التماس ضیافت
 نمود و قبول این متمس پایه قدر او افزوده شد الحق در آراستن مجلس و افزایش پیشکش نهایت اغراق و تکلف بکار برده اطراف
 تال را تا جائیکه چشم کار میکرد و کوچا که از دور و نزدیک می نمود باقسام حراخان و خانوس الوان زینت بخشیده بود و از جمله
 پیشکشها ۱۰۰۰۰ آن مدار السلطنت تختی است از طلا و نقره در نهایت تکلف و تصنع و پاپیای ۱۰۰۰۰ آن را بصورت شیر نموده که تخت
 را بر داشته اند و مدت سه سال با تمام تمام رسیده بود و بچار لک و پنجاه هزار روپیه مرتب گشت و این تخت بهر مندر نام
 فرنگی ساخته که در فنون زرگری و حکاکی و انواع هنرمندی عدیل و نظیر خود ندارد و بجایت خوب ساخته و این خطاب را من
 با و عنایت فرمود و سوائے آن پیشکشی که بجهت من آورده موازی لک روپیه از مرصع آلات و اقمشه به بگیان و اهل محل گذرانید
 بے اغراق از ابتداء زمان دولت حضرت عرش آشیانی انار اسد بر پا تا حال که سال چهارم از عهد سلطنت این نیازمند است
 پیشکش از امرایان عظام چنین پیشکش نکشیده الحق او را بدیگران چه نسبت درین روز اگر ام خان پسر اسلام خان منصب دو
 هزار زیات و هزار سوار از اصل و اضافه سرفراز ۱۰۰۰۰ یافت و آنرا ۱۰۰۰۰ سنگدن منصب دو هزار زیات ذات و هزار و شصت سوار
 از اصل و اضافه سرفرازی یافت روز جمعه نهم اعتبار خان پیشکش گذراند و بهرین تاریخ خاندوران بجایت اسپ و فیل سرفراز
 شده به ایالت ولایت پٹنه رخصت یافت و منصب او بدستور سابق شش هزار زیات و پنج هزار سوار مقرر گشت روز شنبه دهم
 فاضل خان روز یکشنبه یازدهم میر میران روز و شنبه دوازدهم اعتقاد خان روز سه شنبه سیزدهم تاتار خان و آنرا ۱۰۰۰۰ سنگدن روز
 کم شنبه چهاردهم میرزا راجه بجا و سنگه پیشکش کشیدند و از هر کدام پنجه نقایس و تازی داشت برگزیده تهمه با آنها مرحمت فرمود و روز مبارک شنبه
 پانزدهم آصف خان در منزل خود که بجایت جابے بصفا و دلنشین بود مجلس عالی و حش با و شاهانه آراسته التماس ضیافت نمود و متمس را پایه
 قبول بخشیده با اهل محل تشریف برده شد و آن رکن السلطنت این عطیه را از مواهب علی شمرده و در افزونی پیشکش و ترتیب مجلس غایت
 اغراق بکار برده بود و از جواهرگران بهادری و زلفیت با ۱۰۰۰۰ نفیس و اقسام تحف آنچه پسند افتاد برگزیده تهمه بمشار الیه عنایت فرمود و از جمله پیشکشها

اولی است بوزن دوازده ونیم تانک که بیک لک و بیست و پنج هزار روپیه خریده بود قیمت مجموع پیشکش او آنچه مقبول افتاد یک لک و شصت و هفت هزار روپیه شده درین تاریخ خواجه جهان بمنصب پنج هزاری ذات و دو هزار و پانصد سوار سرفراز شد لشکر خان حسب الحکم از دکن آمده بدولت ملازمت سر بلندی یافت چون در خاطر قرار گرفته که بعد گذشتن ایام برسات در آغاز خوبی های هوا بفضل اینرجل و علی موکب گهیا ن نظیر بسیر گلزار همیشه بهار کشمیر منضت فرماید لاجرم محفلات و محارست قلعه و شهر آگره و فوجدارای اطراف و نواحی بدستور یک خواجه جهان داشت بشکر خان مناسب دیده او را نیوید این مرحمت ممتاز ساختن امانت خان بخدمت و اروننگه داغ و گذرانیدن سواران خود محله سرفراز گشت روز جمعه شانزدهم خواجه ابوالحسن میر بخشی و روز شنبه هفتم صادق خان بخشی و روز یکشنبه هشتدهم ارادت خان میر سامان و روز دوشنبه نوزدهم که جشن روز شرف بود عند الدوله پیشکش گذرانیدند و از هر کدام آنچه پسنداقاد و بخت سرفرازی نمایان قبول یافت درین نوروز قیمت پیشکشها که بنده های درگاه گذرانیده اند و معروض قبول افتاده است لک روپیه شده روز شرف بفرزند سعادت مند شاهزاده سلطان پرویز منصب بیست هزاری ذات و ده هزار سوار از اصل و اضافی مرحمت نمود و عماد الدوله بمنصب هفت هزاری ذات و سوار شرف اختصاص یافت عند الدوله را بخدمت آتالیقی قرة العین خلافت شاه شجاع امتیاز بخشیدم امید که بعمر طبعی برسد و از اهل سعادت و اقبال باد قاسم خان منصب هزار و پانصد نجات و پانصد سوار و باقر خان بمنصب هزاری ذات و چهار صد سوار سرفراز شدند چون مهابت خان التماس کمک نموده بود پانصد سوار احدی بصوبه ننگش تعین فرمودم و عزت خان را که در آن صوبه بمصدر خدمات شائسته شده بود بعنایت فیل و کپور و مرصع سرفراز ساختم و رینولا عبدالستار مجموعه بخط خاص حضرت جنت آشیانی انار آمد بر بانه مشتمل بر بعضی از دعوات و مقدمه از علم نجیم و دیگر امور غریبه که اکثری را آفروده و بحقیقت وارسیده و ران جریده ثبت فرموده اند برسم پیشکش گذرانید بعد از زیارت خط مبارک ایشان ذوقی و نشاطی در خود مشاهده نمودم که خود را کم بآن حال و دوام بغایت الغایت مخطوط گشتم بخدا که هیچ تحفه پیش من بآنها نمی رسد بجلد و این خدمت منصب او را آنچه در تخمینه او نگذاشته بود افزوده هزار روپیه انعام فرمودم بهر مند فرنگی که تحت مرصع را ساخته بانعام سه هزار و رب و اسب و فیل سرفراز شد خواجه خاد و محمود که ساکن طریق خواجه باست و خالی از درویشی و نامرادی نمی نماید هزار روپیه لطف فرمودم لشکر خان بمنصب سه هزاری ذات و ده هزار سوار سر بلندی یافت و محمود خان بمنصب نه صدی ذات و چهار صد و پنجاه سوار و خواجگی طاهر بیست صدی ذات و سه صد سوار و سید احمد قادری بیست صدی و شصت سوار سرفراز گشتند و خواجه سازنگر و منصب بیست صدی ذات و سه سوار میر خلیل الله پسر عند الدوله بمنصب شش صدی ذات و دو صد و پنجاه سوار

فیروز خان خواجہ سرانم منصب ششصدی و یکصد و پنجاه سوار و خدمتخان بمنصب پانصد و پنجاهی و یکصد و سی سوار و محرفخان
 پانصدی و یک صد و بیست سوار عزت خان بمنصب ششصدی ذات و یکصد سوار راسے نیوالیداس مشرف قیل خان بمنصب
 ششصدی ذات و یکصد و بیست سوار و راسے مانیداس مشرف محل بمنصب ششصدی ذات و یکصد سوار سرتندی یافتہ مل
 جگمل پسران کشن سنگھ ہر کدام بمنصب پانصدی و دو صد و بیست و پنج سوار امتیاز یافتہ اگر اصفافہ منصب داری آہنا کہ از
 پانصدی کمتر اندگذاشته شود بطول انجا بدخضر خان متعینہ خاندیس دو ہزار و پیرہ الغام شد روز کم شنبہ بیست و یکم بقصد شکار متوجہ
 امان آباد گشتم پیش ازین بچید روز حسب الحکم خواجہ جهان و قیام خان قراول باشی بکبت شکار قمرغہ فضاے وسیعی اختیار
 نموده بر دور آن سراپردہ کشیدہ آہوے بسیار از اطراف صحرا راندہ بدرون سراپردہ آورده بودند چون عہد کردہ ام کہ بعد ازین
 بیچ جاندارے را بدست خود نیا نازم بخاطر رسید کہ ہمہ را زندہ گرفتہ در میان چوکان فچور گذاشتہ شود کہ ہم ذوق شکار دریافتہ
 باشم و ہم آسبہ آہنا زسد تبارین ہفتصد راس در حضور گرفتہ بہ فچور فرستادہ شد چون ساعت در آمدن بدار الحلافہ نزد یک لود
 براسے مان خدمتہ حکم فرمودم کہ از شکار گاہ تا میدان فچور دور و پیش کوچہ سراپردہ می کشیدہ باشند و آہوان را از انجا راندہ
 بمیدان رسانند و قریب ہشتصد آہو باین طریق فرستادہ شد کہ مجموع کھزار و پانصد راس بودہ باشد شب کم شنبہ بیست و ہشتم
 از امان آباد کوچ فرمودہ در بوستان سرے منزل گزیدہ شد و از انجا شب مبارک شنبہ بیست و نہم باغ نور منزل نزول
 اقبال اتفاق افتاد و در جمعہ سی ام والدہ شاہجہان بجوار رحمت ایزدی پوست روز دیگر خود بمنزل آن فرزند گرامی رفتہ با انواع
 و اقسام و لوازمی و خاطر جوئی اود رسیدہ ہمراہ خود بدولت خانہ آوردم روز یکشنبہ غرہ اردی بہشت ملہ الہی بساعت سعادت قرین کہ
 منجان و اختر شناسان اختیار نمودہ بودند بر فیل خاصہ و لیزام سوار شدہ مبارکے و فرسخے بشہر درآمد خلق انبوه از مرد و زن در کوچہ
 و بازار و در و دیوار فراہم آمدہ انتظار داشتند بآئین معہود تا درون دولت خانہ تبارکنان شافتم از تارنجیکہ موکب مسعود باین سفر
 عاقبت محمود نہضت فرمودہ تا حال کہ قرین سعادت و اقبال مراجعت نمودہ پنج سال و ہفت ماہ و نہ روز است ورنیولا بفرزند
 سلطان پرویز فرمان شد کہ چون مدتماے مدید گذشتہ کہ از خدمت حضور محروم است و باو ذراک سعادت زمین بوس مستعد نگشتہ اگر
 آرزو مند طاعت باشد بموجب حکم متوجہ در گاہ شود و بعد از ورود فرمان مرحمت عنوان آن فرزند بطور این مکرمت را از مواہب غیبی دانستہ
 روے امید بدر گاہ سپہر اشتباہ نہاد و درین شالی بقرا و ارباب استحقاق چیل و چہار ہزار و ہفتصد و ہشتاد و شش بگیہ و دو دویہ در دست
 و سیصد و بیست خردار غلہ از کشمیر و ہفت قلیہ زمین از کابل مدد معاش لطف نمودم امید کہ ہموارہ توفیق کام بخشے و خیر سگالے

نصیب و روزی با دوازده سوار این ایام باغی شدن الی واد پسر جلال افغان است تفصیل این حال آنکه چون مهابت خان بظبط
نگش و استیصال افغانان دستوری یافت بگمان آنکه شاید این بے سعادت در برابر مراحم و نوازش مامصد رخصتی تواند شد التماس نموده
همراه بر و چون سرشت این کافر نعمتان حق ناشناس بنفاق و بداندیشی مجبول است بنا بر خرم و احتیاط مقرر شد که فرزند و برادر
او را بدرگاه فرستد که بطریق یرغمال در خدمت حضور باشد و بعد از آنکه پسر و برادر او بدرگاه رسید بجهت تشلے و دلا ساسی او با نواع مرحم
و نوازش سرفراز ساختم لیکن از آنجا که گفته اند —

گلیم بخت کسے را که بافتند سیاه | آباء زمزم و کوثر سفید توان کرد

از تاریخی که بآن سرزمین پیوست آثار بی دولتی و حق ناشناسی از وجبات احوال او ظاهراً شدن گرفت و مهابت خان بجهت نظام
کار سرشته مدارا از دست نیندا و تا آنکه در نیولافوجی سپرداری پسر خود بر سر طایفه از افغانان فرستاده بود او را همراه ساخت چون
بمقصد پیوستند از نفاق و بداندیشی بموی الیه آن یورش خاطر خواه با انجام نرسید و بے حصول مقصود مراجعت نمودند الی واد بدیناد
توهم آن که مبادا درین مرتبه مهابت خان ترک مدارا نموده در مقام تحقیق و باز پرس و آمده به پاداش کردار خود گرفتار شود پره آرم
از میان برگرفته بغی و حرام نمکی را که درین مدت پوشیده میداشت بے اختیار ظاهر ساخت و چون حقیقت حال از عرض داشت
مهاتجان بمساع جلال رسید حکم فرمود که پسر او را با برادرش در قلعه گوالیار محبوس دارند اتفاقاً پدر این بے دولت نیز از خدمت
حضرت عرش آشیانے گریخته بود و دو سالها بدزدی و راهزنی روزگار بسر می برد تا بسزای کردار زشت خود گرفتار شد امید هست که
این بی سعادت هم درین زدوی بیاداش اعمال خویش متبلا گردد و روز مبارک شنبه نجم مانسنگ ولد راوت شنکر که از لکیان صوبه بهار
است بمنصب هزاری ذات و ششصد سوار سرفرازی یافت عاقلخان راجبت دیدن محله و تحقیق جمعیت منصب اراکانی که بخدمت نگش مقرر
رخصت فرمود و فیله بمشار الیه عنایت شد مهابت خان خنجر خاصه طرح ماژندران مصحوب دوست بیگ مرحمت نموده فرستاد و پیشکش
روز و شنبه بمحمود آبدار که از زمان شاهزادگی و ایام طفولیت بلد زمزم بدگی و خدمتگاری اشتغال دارد و انعام مقرر شد بیزن خویش
پاینده خان مغول بمنصب هفتصد و چارصد و پنجاه سوار ممتاز گشت محمد حسین برادر خواجه جهان را که بخدمت بخشگیری کانگه و تقصیر
و انصب ششصدی ذات و چهارصد و پنجاه سوار مرحمت نمود درین تاریخ تربیت خان که از خانزادان موردی این گاه بود و دهمین نیت رست
در ملک امر انتظام داشت و در بیت حیات سپرد خالی از نامرادی و سلامت نفس بنود جوانی عیاش طبیعت بود تمامی عمر خود را میخواست
که بفرغت بگذراند بغمه مندی بسیار میل داشت و بدین منصفه مرد بے بدی بود و راجه سورسنگ بمنصب دو هزار و پندت و سوار سرفراز شد

بکریم الله ولد علی مردان خان بهادر و باقر خان فوجدار ملتان و ملک محب افغان و مکتوب خان فیل مرحمت شد سید بایزید بخاری که
حراست قلعه بهکریه و فوجداری آن خود و بعد از او دست نیز بغایت فیل سرفرازی یافت امان الله سپر هایت خان بانعام خنجر مرصع ممتاز گشت
شیخ احمد هانسی و شیخ عبداللطیف سنبل و فراست خان خواجه سراسر و در آن کنور چند مستوفی فیل مرحمت نمود محمد شفیع بخشی صدوق
پنجاب بمنصب پانصدی ذات و سید سوار فرق عزت برافراخت بهونس سپر هتر خان که حراست قلعه کالنجر بعد از او دست منصب
پانصدی ذات و یکصد و پنجاه سوار عنایت شد درین تاریخ خبر فوت شاه نواز خان سپر سپه سالار خانخانان سبب گرانی خاطر گشت
در هنگامیکه آن اتالیق از ملازمت رخصت می شد بتاکید تمام فرموده شده بود که چون مکرر بمسامع جلال رسیده که شاه نواز خان شیفه
شراب گشته و پیاله با فراط میخورد اگر در واقعه این سخن فروغ صدق دارد حیث باشد که درین سن خود را صنایع سازد باید که او را بطور او
نگذارد و ضبط آن احوال بواجب نماید اگر خود از عهده او بیرون نتواند آمد صریح عرض داشت نماید که بجنور طلبیده باشد با صلح حال او
توجه فرمایم چون به برهان پور رسید شاه نواز خان را بغایت ضعیف و زبون دریافته بتدبیر علاج او پرداخت قضا را بعد از روزی
چند صاحب فراش گشته بر بستر تا توانی افتاد هر چند اطباء معالجات و تدبیرات بکار بردند سودمند نشد و عین جوانی و دولت در سنه
سے و سه سالگی با جهان جهان نگرانی و حسرت بجوار رحمت و مغفرت ایزدی پیوست از شنیدن این خبر ناخوش تا سفت بسیار
خوردم الحق خوب خانه زاوے رشید بود بایسته درین دولت مصدر خدمات عمده شدی و اثرهای عظیم ماند اگر چه همه را این راه
در پیش است و از فرمان گیتی مطلع قضا و قدر بیکس را چاره و گریز نیست لیکن باین روش رفتن گران می نماید امید که از اهل آمزش
باوراجه ساز نگذیرد که از خدمتگاران نزدیک و بنده های مزاجدان است نزد آن اتالیق فرستاده با انواع مراحم و نوازش پریش و
دلجوئی فرمودم و منصب پنج هزاری شاه نواز خان را بر منصب برادران و فرزندان او افزوده شد و ارباب خلق برادر خود را بر منصب
پنج هزاری ذات و سوار از اصل و اضافی سرفراز ساخته بغایت خلعت و فیل و اسب و شمشیر مرصع امتیاز بخشیدم و نزدیکش خدمت
فرمودم که او را بجای شاه نواز خان سپرداری صوبه برادر و احمد نگر مقرر نماید رحمت داد برادر و دیگرش بمنصب دو هزاری و شصت
سوار سربندی یافت منوچهر سپر شاه نواز خان بمنصب دو هزاری ذات و هزار سوار و غنچه گشت طغرل ولد شاه نواز خان بمنصب
هزار و بیست و پانصد سوار ممتاز شد روز مبارک شنبه دوازدهم قاسم خان خویش اعتماد الدوله به عنایت علم فرق برافراخت هدیه
سپر سید حاجی را که بارادۃ بندگی و خدمت آمده بود و منصب پانصدی ذات و یکصد سوار عنایت شد صدر جهان خویش مرحوم
مرتضی خان بمنصب هفت صدی ذات و ششصد سوار بخدایت فوجداری سنبل سرفرازی یافت و فیل مرحمت نموده رخصت

فرمودم بهار تهنه بندلیه را بمنصب ششصدی ذات و چهار صد سوار امتیاز بخشیده فیل عنایت شد بنگرام راجه جو نیز فیل مرحمت شد در
احمد آباد و دو بکه مار خور همراه داشت چون ماده در سرکار نبود که جفت توان کرد بخاطر رسید که اگر با بز بر بری که در عربستان مخصوص
که از بندر شهر در خاومی آزند جفت کرده شود اما نتاج آنها بچه شکل و شمایل بهمرسد القصه با هفت بر بری ماده جفت فرموده شد
و بعد از انقضای مدت ششماه در تهنه بر کد ام یک بچه آوردند چهار ماده و سه نر و بغایت خوش صورت و خوش ترکیب و خوش رنگ
و درین رنگها آنچه بکه مشابهت و مناسبت دارد مثل سمن خطای سیاه در پشت داشته باشد و سرخ نیز از دیگر الوان خوشترنگ
و خوشتری نماید و اصلت درو بیشتر ظاهر می شود و از شوخه و دیگر آدای مضحک و انواع جست و خیز چه نویسد آدای
چند مشاهده می شود که بے اختیار خاطر را بتماشای آن رغبت افزاید و اینکه در مردم شهرت گرفته که مصور آدای بے جست و خیز
بزغال خوب نمی تواند کشید اینجا یقین شد اگر حیثا آدای بزغال را یک طور بکشد و در کشیدن آدای غریبه و انواع جست و خیز و شوخیهای این
شک نیست که بجز اعتراض خواهد نمود از جمله بچه یکماه بلکه بست روزه بنوعی از جا بای مرتفع حسته خود را بر روی زمین میگیرد و اگر غیر بزغال بکشد یک عضو
درست نخواهد ماند از بسکه مرا خوش آمده فرمودم که همیشه نزدیک نگاه دارند و هر کد ام را نامی مناسب آنها داده شد بغایت محظوظم
و در فراهم آوردن بکه مار خور و بز اصیل نهایت توجه دارم و می خواهم که نتاج اینها بسیار شود و در مردم انتشار یابد بعد از آن
که نتاج اینها را با یک دیگر جفت کرده شود ظن غالب آن است که نفیس تر بهمرسد و یکی از خصوصیات و امتیاز اینها
نسبت به بزغال آنکه بزغال بجزد زائیدن تا پستان بدن نگیرد و شیر نخورد و فریاد و اضطراب بسیار ظاهر می کند و این بخلات
آن اصلا آواز بر نمی آرد و در غایت استغناء و بے نیازی استاده می باشد شاید که گوشت اینها در غایت خوش مزگی بوده
باشد قبل ازین فرمان شده بود که مقرب خان بصاحب صوبگی بهار سرفراز گشته بدانصوب شتاب مشارالیه خود را بدرگاه
رساند که زمین بوس نموده متوجه مقصد گردد و بنا برین روز مبارک شبته دوم خورداد فیل با تملایر و دواسپ و کچپوه مرصع
عنایت نموده رخصت فرمودم و پنجاه هزار روپیه برسم سعادت مرحمت شد و بهدرین تاریخ سردار خان بخلعت و فیل و
اسپ سرفراز گشته بجایگردداری سرکار منگیر که در ولایت بهار و بنگاله است رخصت یافت میر شرف وکیل قطب الملک
که در درگاه بود رخصت شد و فرزند اقبال مند شاه جهان برادر افضل خان دیوان خود را بمرافقت او تعیین نموده چون
قطب الملک اظهار اخلاص و ارادت نموده مکرر التماس شبیه کرده بود حسب التماس مشارالیه شبیه خود را با کچپوه مرصع و
پهل کتاره مرحمت فرمودم و بستان و چهار هزار روپ و خنجر مرصع و اسپ و خلعت بمیر شریف مذکور عنایت شد فاضل خان

دیوان بیوتات بمنصب ہزاری ذات و پانصد سوار سرفراز شد حکیم رگنا تھ بمنصب ششصدی ذات و شصت سوار سرفراز شد چون درین
ایام عرس حضرت عرش آشیانی بود پنج ہزار روپیہ حوالہ چندی از بندہ ہائے معتبر شد کہ بقرا و ارباب استحقاق قسمت نمایند چند علیخان
را کہ جاگیر دار سرکار شکر بود بمنصب دو ہزار و پانصدی ذات و سوار افتخار بخشیدہ بکبک ابراہیم خان فتح جنگ صاحب صوبہ ولایت
بنگالہ مقرر فرمود و شمشیری بمشار الیہ عنایت شد چون میرزا شرف الدین حسن کاشغری در خدمت نگیش جان نثار گشت ابراہیم حسین
سیرا و را بمنصب ہزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساختم در نیوالا ابراہیم خان دو منزل کشتی کہ باصطلاح آن ملک گوشہ گویند نشین گاہ
سیکے را کہ از طلا و دوم را از نقرہ ساختہ برسم پیشکش ارسال داشتہ بود از نظر گذشت بے تکلف در قسم خود از فردا علی است یکے را
بفرزند شاہجہان لطف نمودم روز مبارک شنبہ نہم سادات خان بمنصب ہزاری ذات و شصت سوار سربندی یافت درین تاریخ
عصند الدولہ و شجاعت خان عرب بحال جاگیر خود رخصت شدند روز مبارک شنبہ آصف خان کھپوہ مرصع معہ پھول کٹارہ عنایت
فرمودم چون فرزند سعادت مند سلطان پرویز متوجہ درگاہ والا شدہ التماس خلعت تاوری خاصہ نمودہ بود کہ در روز ملازمت مبارکی
پوشیدہ سعادت زمین بوس دریا بد حسب التماس و خلعت تاوری و چیرہ و فوطہ خاصہ حوالہ شریف وکیل آن فرزند فرمودم کہ نزد
روان ساز و روز مبارک شنبہ بہت و سویم میرزا والی اسپر عمہ این نیاز مند حسب الحکم از صوبہ دکن آمدہ دولت آستانہ بوس دریاقت
پدرش خواجہ حسن خالدار از خواجہ زادہ ہائے نقشبندی است عم من میرزا محمد حکیم ہمشیرہ خود را بخواجہ نسبت کردہ بودند تعریف خواجہ
از مردم بسیار شنیدہ شد حسب و نسب باہم جمع داشت و مدتہا حل و عقد سرکار میرزا محمد حکیم عموی من بقبضہ اختیار خواجہ بود و مراعات
خاطر خواجہ بسیاری فرمودند پیش از شفقار شدن میرزا و ولایت حیات سپردا و دو پسر ماند میرزا بدیع الزمان و میرزا والی سیرزا
بدیع الزمان بعد از فوت مرزا اگر نجات با و را انہر رفت و دوران غربت مسافر راہ عدم شد و بگیم با میرزا والے بدرگاہ آسمان جاہ پیوست
و حضرت عرش آشیانی مراعات خاطر بگیم بسیاری فرمودند میرزا ہم جوان سنجیدہ آرمیدہ است خالی از معقولیت و فہمیدگی نیست از
علم موسیقی و قوت تمام دارد در نیوالا بخاطر رسید کہ صبیہ شاہ زادہ مرحوم دانیال را بمیرزا نسبت فرمودہ شود و باعث طلب میرزا
بدرگاہ ہین بود این صبیہ از دختر قلیچ محمد خان است امید کہ توفیق رضا جوئی و خدمتگاری کہ وسیلہ سعادت مہندی و
بر خور داری است نصیب و روزی با و درین تاریخ سربلند را سے کہ بخدست صوبہ دکن معین است بمنصب دو ہزاری
و پانصدی ذات و ہزار و پانصد سوار سرفراز شد و درین ایام بعض رسید کہ شیخ احمد نام شایدے در سہروردہ ام
زرق و سا لوس خروچیدہ بسیارے از ظاہر پرستان بے معنی را صید خود کردہ و بہر شہرے و دیارے یکے از مردیان

خود را که آئین دکان آرائی و معرفت فروشی و مردم فریب را از دیگران بختی تر از خلیفه نام نهاده و فرستاده و مزخرفات که بمردان مقتدران
 خود نوشته کتابی فراهم آورده مکتوباتی نام کرده و در آن جنگ و محاربات بسا مقدمات لطایل مرقوم گشته که بکفر و زندقه و سرسختی
 می شود از آنجمله در مکتوبی نوشته که در اثنا رسوبک گذارم بمقام ذی النورین افتاد مقامی دیدم بقایت عالی و خوش بصفا از آنجا دور
 گذشتم بمقام فاروق پیوستم و از مقام فاروق بمقام صدیق عبور کردم و هر کدام را تعریفی در خور آن نوشته و از آنجا بمقام محبوبیت و دل شده
 مقامی مشاهده افتاد بقایت منور و طوبی خود را با انواع انوار و الوان منعکس یافتیم یعنی استغفار انداز مقام خلفا در گذشته بجا میترسید جمع
 نمود و دیگر گستاخها کرده که نوشتن آن طوایف و از ادب و وراست بنا برین حکم فرمودم که بدرگاه عدالت آئین حاضر سازند
 حسب احکم بلامقام پیوست و از هر چه پرسیدم جواب معقول نتوانست سامان نمود و با عدم خرد و دانش بقایت مغرور و خود پسند
 ظاهر شد صلاح حال او منحصر درین دیدم که روزی چند در زندان ادب محبوس باشد تا شوریدگی مزاج و آشفتگی دماغش قدری
 تسکین پذیرد و شورش عوام نیز فرو نشیند لاجرم بانه را به سنگدلان حواله شد که در قلعه گویا را مقید دارند و در شنبه بستی و نیم خور داد
 فرزندان چند شاهزاده سلطان پرویز از آل آباد رسیده بسجود آستان خلافت حسین اخلاص نورانی ساخت بعد از ادای رسوم زمین بوس
 بنوازش بیکران مخصوص گشته حکم نشستن فرمودم دو هزار مرد و دو هزار روپیه بصیغه نذر و الما سے برسم پیشکش وقت ملازمت
 گذرانید چون فیلهای او هنوز نرسیده بود وقت دیگر بنظر خواهد گذشت راجه کلیان زمیندار رتنپور را که آن فرزند حسب احکم نوبه
 بر سر او فرستاده هشتاد فیل و یک لک روپیه پیشکش گرفته همراه بدرگاه گیتی پناه آورده بود دولت آستان بوس دریافت وزیر خان
 دیوان آنفرزند که از قدیم بنده های این درگاه است بسعادت کورنش سرفراز شده بستی و هشت زنجیر فیل از نرواده پیشکش
 گذرانیده از آنجمله نه زنجیر فیل مقبول افتاد و تمه بمشارالیه عنایت شد چون بعرض رسید که مروت خان پسر افتخار خان که از خانه نادان
 و تربیت یافته های این درگاه است در اقصای بلاد بنگاله با طایفه تکه جنگ کرده جان نثار شد اله یا برادر او را بمنصب
 هزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساختم برادر دیگرش بمنصب چهارصد زیات و سوار سر بلندی یافت تا باز ماندگار گنده نشد و روز
 دوشنبه سوم تیر ماه آلبی در سواد شهر چار آبو سیاه و یک ماده و یک آهوبه تسکارسد چون از پیش منزل فرزند سعادت مند سلطان
 پرویز عبور اتفاق افتاد و در زنجیر فیل و ندان دار با تلامی برسم پیشکش گذرانید هر دو زنجیر داخل فیلمان خاصه حکم شد روز مبارک شنبه سیزدهم
 سید حسن المصطفی برادر کامکار شاه عباس فرمان روا ای ایران سعادت آستان بوس دریافت مرا سله آن برادر گرانی را با پایاله آنجوری بلورین که
 علی برپوش آن نشانیده بودند گذرانید چون از فرط محبت و واد و خلوص مودت و اتحاد بود سبب از و یاد دوتی و ارتباط گشت درین روز فدا آنجان

بمنصب هزاری ذات و پانصد سوار سربندی یافت نصرالله ولد فتح الله که محافظت و محاربت قلعه انبر لجه اوست بمنصب هزار و پانصدی ذات و چهار صد سوار سرفراز شد روز مبارک شنبه بیستم امان الله سپهر حمایت خان بمنصب هزار و پانصدی ذات و هشتصد سوار سرفراز شد وزیر خان را بنجد دست دیوانی صوبه بنگاله اختصاص بخشیده اسپ و خلعت و خنجر مرصع مرحمت فرمود میر حسام الدین وزیر دست خان فیل عنایت شد و درین تاریخ حافظ حسن ملازم خان عالم با مکتوب مرغوب گرانی برادرم شاه عباس و عرض داشت آن ککن السلطنت بدرگاه پیوست و خنجر قبضه دندان ماهی جوهر دار سیاه ابلق که برادرم بخان عالم لطف نموده بودند چون نفاست تمام داشت بدرگاه فرستاده بود از نظر گذشت لغایت پسندیده اقدار الحق تحفه ایست تا در تاحال اصلا ابلق دیده نشده بود و بسیار خوش آمد روز مبارک شنبه بیست و هفتم میرزا دایه بمنصب دو هزار سوار سربندی یافت بست و چهارم هزار در ب و روجه انعام بسیر حسن ایلمی عنایت شد بعد الله خان بهادر فیروز جنگ فیل مرحمت نمودم روز مبارک شنبه دوم امرداد ماه آلمی باعتبار خان اسپ عنایت شد عاقل خان بمنصب هزار سوار سرفراز یافت شب شنبه چهارم امرداد ماه آلمی مطابق پانزدهم شعبان جشن شب برات بود حسب الحکم لب دریا کشتی بار ابا نواع چراغان و اقسام آتش بازی آراسته بنظر در آورند الحق چراغانی ترتیب یافته بودند بغایت خوش می نمودند مدت ممتد از سیر و تماشا کس آن مخطوط شدم روز سه شنبه میرزا علی سیدانی که از خانه زادان قابل تربیت است بمنصب هفتصدی ذات و پانصد سوار امتیاز یافت بخواجه زین الدین منصب هفت صدی ذات و سیصد سوار مرحمت فرمودم خواجه حسن بمنصب هفتصدی ذات و یکصد سوار سرفراز گشت روز مبارک شنبه نهم بشکار موضع سمونگر رفته شد تا روز دو شنبه در آن صحرا کشتا بسیر و شکار خوشوقت بوده شب سه شنبه بدولت خانه معاودت اتفاق افتاد روز مبارک شنبه شانزدهم بهشتون بنیره شیخ ابوالفضل بمنصب هفتصدی ذات و سیصد و پنجاه سوار سرفراز یافت روز مبارک شنبه بسیر باغ گل افشان که بر لب آب جهنم واقع است رفته شد و را تماشای راه باران فروریخت و خوب بارید چمن را بتازگی طراوت و لغارت بخشید انناس کمال رسیده بود سیرستونی کرده شد از عماراتی که مشرف بر دریا اساس یافته چندان که نظر کاری کرد غلزه سبزه و آب روان هیچ محسوس نمی شد این ابیات انوری مناسب مقام افتاد - ابیات

روز عیش و طرب بستان است	روز بازار گل و ریحان است	توده خاک عمیر آسود است
دامن بادگلاب افشان است	از ملاقات صبا روی غدیر	راست چون آرزو سوهان است
چون باغ مذکور لجه تربیت خواجه جهان مقرر است پاره چاه ز رفعت طرح تازه که درینولا از عراق بجبت او آورده بودند		

بر پیش گذر انداخته پسند افتاد بر گزیده تهمه با و مرحمت فرمودم باغ را هم خوب ترتیب داده بود و منصب او از اصل و اصنافه
 پنج هزاری ذات و سه هزار سوار حکم شد از اتفاقات غریبه آنکه با خان عالم خنجر قبضه دندان ابلق جوهر دار که از پیش برادر کا مگار عالی مقدار
 شاه عباس یافته فرستاده خاطر بحدسے راغب بایل دندان ابلق شده که چندے از مردم صاحب وقوف بجانب ایران و توران تعیین
 فرمودم که در شخص و تحس کوشیده از هر جادوهر کس به روش و بهر قیمت که بدست افتد تقصیر نکنند بسیارے از بنده های مزاجدان
 و امراء و ایشان بجهت بجز خود پیوسته در طلب و شخص می باشند قصار و در همین شریکے از مردم اجنبی بوقوف دندان ابلق در غایت
 لطافت و نفاست تعلیلے در سر بازار می خرد و اعتقادش اینکے مگر در وقتے از اوقات در آتش افتاده و سیاهی اثر سوختن است بعد
 از دتنے یکے از بخاران سرکار فرزند اقبال مند شاه جهان می نماید که یکپارچه ازین دندان بجهت سستی باید بر آورد و چنان باید کرد که اثر خنجر
 سیاهی نماند غافل از آن که سیاهی قدر قیمت سفیدی را افزوده و این خال و خط است که مشاطه تقدیر پیرایه جمال او نموده بخارنی الفور
 زردار و غم کارخانه خود شافتة این مرده را با و میرساند که چنین جنبی کیاب و تحفه و نادر که خلقے در طلب او سرگردانند و مسافتمای
 بعید طے نموده و باطراف و اکناف بلا و شافتة اندمفت و رایگان بدست یکے از مردم مجهول افتاده قدر قیمتش نمی شناسد سهل و آسان
 از توان گرفت مشارالیه بمرافقت او رفته در ساعت بدست می آرد و روز دیگر بخدمت آنفرزند می گذرانند چون فرزند شاه جهان
 بملازمت پیوست نخست اظهار شگفتگی بسیار نمود بعد از آنکه دماغ از نثار باوه آراستگے یافت بنظر در آورد و بنسایت مرا
 خوش وقت گردانید

اے وقت تو خوش که وقت ما خوش کردی

چندان دعا بے خیر و رحمت او کردم که اگر از حد یک آن با حاجت مقرون گردد و بجهت بر خور داری دین و دولت او کافی است
 درین تاریخ بهلیم خان یکے از نوکران عمده عادل خان آمده ملازمت نمود چون از روی اخلاص اختیار بندگی نموده بود بمبراحم بیدریغ
 اختصاص بخشیده خلعت و اسب و شمشیر و ده هزار درپ انعام شد و منصب هزاری ذات و پانصد سوار عنایت فرمودم و درینولاعرض داشت
 خان دوران رسید نوشته بود که آنحضرت از کمال مرحمت و قدر دانی پیر غلام خود را با وجود کبر سن و ضعف با صبره بکومت ملک مٹھے
 سرفراز فرموده بودند چون این ضعیف بغایت بخت پیروسخنے شده و در خود قوت و مددست تر و دو سواری نمی یابد التماس دارد که از
 سپاه گری معاف نموده در سلک لشکر دعا انتظام بخشند حسب التماس و حکم شد که دیوانیان عظام برگنه خوشاب را که سے ملک و ام جمع
 اصلی اوست و مدتهاست که در وجه جاگیر مشارالیه تنخواه است و بغایت معذور و منزوع شده بجهت مدد خرج او مقرر دارند که آسوده و

مرغه الحال روزگار بسر برد و پسر کلان آو شاه محمد نام منصب هزاری ذات و ششصد سوار سرفرازی یافت و پسر دوم یعقوب بیگ
 منصب هفتصدی ذات سیصد و پنجاه سوار فرق عزت برافراخت سویم اسد بیگ منصب سیصدی ذات و پنجاه سوار ممتاز گشت و ز
 شنبه غرضه شهر یور ماه آبی بحبت اتالیق جان سپار خانخانان سپسالار و دیگر امرای عظام که بخدایت صوبه و کن مقرر اند خلعت باران
 مصحوب یزدانی عنایت فرمودم چون عزیمت سیر گلزار همیشه بهار کشمیر در خاطر تصمیم یافته نورالدین قلی رخصت شد که پیشتر شتافت
 نشیب و فراز راه پونج راحتی الامکان علاج نماید و نوس سازد که عبور چار و امانی بار بردار از کریمه هاسه دشوار گذار بهولیت
 میسر شود و مردم محنت و تعب نکشند و جمع کثیر از علمه و فخره انیکار مثل سنگ تراش و نجار و بیلدار و غیره بهمراهی او رخصت یافتند و فیلی ایشار الیه
 عنایت شد شب مبارک شنبه سیزدهم بهار نور منزل رفته تا روز یکشنبه شانزدهم در آن گلشن نشاط بعیش و انبساط گذشت راجه
 بکریاست بهگیله از قلعه ماند پور که وطن مالوفه اوست آمده سعادت آستانه بوس دریافت فیله و کله مرصع برسم پیشکش گذرانید
 مقصود خان منصب هزاری ذات و یکصد و سی سوار سرفراز گشت روز مبارک شنبه بستم فرزند شاه پرویز و وزیر خیر فیلی پیشکش آورد
 و داخل حلقه خاصه حکم شد تبارخ بست و چهارم ماه مذکور در دولت خانه حضرت مریم زمانی جشن و زن شمسی انجمن افزود گشت سال
 پنجاه و یکم بحساب ماهها شمس بفرخه و فیروزی آغاز شد امید که مدت حیات در مرضیات ایزد جل سبحانه مصروف با وسع جلال
 خلف سید محمد بنیره شاه عالم بخاری را که محله از احوال او در ضمن وقایع سفر گجرات مرقوم گشته رخصت انعطاف ارزانی داشتیم ماده فیلی
 بحبت سواری او با خرج راه عنایت شد شب یکشنبه سی ام مطابق چهاردهم شهر شوال که قرص ماه بعیار کامل رسیده بود در عمارات
 باغ که مشرف بر دریاهای جمنا واقع است جشن ماستابی ترتیب یافت و بغایت مجلس آرمیده و بزم پسندیده گذشت غرضه ماه آبی از
 دندان ابلق جوهر دار که فرزند سعادت مند شاه جهان پیشکش کرده بود فرمودم که مقدار دو قبضه خنجر و یک ششصت ازان بریدند
 بغایت خوش رنگ و نفیس برآمد با ستاد پورن و کلیان که در فن خاتم بندی عدیل و نظیر خود ندارند حکم شد که قبضه خنجر را باندازی که در نیوا پسند
 افتاده و بطرح جهانگیری شهرت یافته بسازند همچنین تیغه و غلاف گیری و بند و بان را با ستادانی که هر کدام در فن خود از یکتایان
 روزگار اند فرموده شد الحق چنانچه خاطر میخواست ترتیب یافت یک قبضه خود الطور ابلق برآمده که از دیدنش حیرت افروز و از جسد
 هفت رنگ محسوس میشود و بعضی گلهای چنان می نماید که گویی نقاش صنغ بکاک بدایع نگار از خط سیاه بر دور آن تحریر کرده نفس الامر آنکه
 بحد نفیس است که یک نفس نمی خواهم که از خود جدا سازم و از جمیع جواهر گران بها که در خزانه است گرامی تر میدارم روز مبارک شنبه
 بهار که و فرخه در کمر بستم و استادان نادره کار که در اتمام آن نهایت صنعت و وقت لعل آورده کارنامه ظاهر ساخته بودند

تذکره جهانگیری بیداد

نقشه کوس سواره که یکم جهانگیر بادشاه از اگره تالا هوشیارشده
در قریب بیرون شهر دلی

بانعامات سرفراز گشتند استاد پورن بغایت فیل و خلعت و حلقه طلا بجست سر دست که اهل هندان را که طوطو گویند و کلیان بختاب عجائب
 دست و اضافه و خلعت و پونجی مرصع و همچنین هر کدام در خور حالت و هنر مندی خود و نوازشات یافتند چون بعرض رسید که امان الدین سیر
 نهایت خان به احداد بدنها و جنگ کرده فوج او را شکست داده بسیار از افغانان سیاه رو و باطن را علف تیغ خون آشام ساخته شمشیر
 خاصه بجست سرفرازی او فرستاده شد روز شنبه پنجم خبر فوت راجه سورج سنگم رسید که در دکن با جل طبعی در گذشت او نبیره مالک بود است
 که از زمینداران عمده هندوستان بود و زمینداری که باران ادم از تقابل و مساوات میزند این است بلکه در یکی از جنگها بر رانا
 غالب آمده و احوال او در اکبرنامه بشرح و بسط مذکور است راجه سورج سنگم بمیان تربیت حضرت عرش آشیانی و این نیازمند
 درگاه سبحانی بمراتب بلند و مناصب ارجمند رسید ملکش از پدر و جد در گذشت پسرش گج سنگم نام دارد و پدرش در زمان حیات همت
 ملکه و مالی خود را بقبضه اقتدار او سپرده بود چون قابل تربیت و نوازش دانستم او را بمنصب سه هزار ری ذات و دو هزار سوار و علم
 و خطاب راجه و برادر خردش را بمنصب پانصد ری ذات و دو صد و پنجاه سوار سرفراز ساخته جاگیر در وطن مرحمت فرمودم روز مبارک شنبه
 دهم همراه حسب التماس آصف خان بمنزل او که در کنار جنبه اساس یافته رفته شد حمای ساخته در نهایت صفا و نفاست بغایت
 مخطوط گشتم بعد از فراغ غسل بزم پیاله ترتیب یافت و بنده بای خاص بساغر بای نشاط خوشوقت شدند از پیشکشها بای او
 آنچه پسند افتاد برگزیده تتمه بمشارالیه بخشیدم قیمت مجموع پیشکش او که گرفته شد مبلغ سه هزار روپیه بوده باشد باقر خان فوجدار
 ملتان بغایت علم سر بلندی یافت پیش ازین حسب الحکم از دار الخلافه اگره تا دریا بای آنک دو طرفه درخت نشایند خیابان تربیت
 داده اند و همچنین از اگره تا بنگاله و در نیولا حکم کردم که از اگره تا لاهور بر سر هر گروه سیله بسازند که علامت گروه باشد و بفاصله گروه
 چاه آب تا متر دین آسوده و مرفه الحال آمد و رفت نمایند از تشنگی و تابش آفتاب محنت و صعوبت نکشند روز مبارک شنبه
 بیست و چهارم همراه حش و سمره ترتیب یافت بآمین هند اسپان را آراسته بتظر در آورند و بعد از دیدن اسپان چند بنحیر
 فیل بنظر گذشت چون معتد خان در نوروز گذشته پیشکش نگذاشته بود درین حش تخت طلا بایک انگشتری یا قوت و یک بسد و
 دیگر جزویات پیشکش کرد تخت نغزک ساخته شده قیمت مجموع آن شانزده هزار روپیه باشد چون از صدق عقیدت و اخلاص
 آورده بمعرض قبول مقرون گشت درین روز زبردست خان بمنصب هزار ری ذات و چهار صد سوار سرفرازی یافت چون
 ساعت کوچ روز دسره مقرر شده بود وقت شام مبارکی و فرخی برکشتی شسته متوجه مقصد گشتم و هشت روز در منزل دل توقف
 افتاد تا مردم بفرغ خاطر سامان نموده بر آیند ما بتخان از پیشکش بڈا کوچکی سید فرستاده بود بسیار تروتازده آمد لطافت تمام داشت از

از خوردنش مخلوط گشتم با سیب خوب کابل که در سها نجا خورده شد و سیب سمرقندی که هر سال می آمدند طرث نمی توان نهاد و شیرینی و
 ترکت و راست مزگی هیچ نسبت با نهادن در حال باین نفاست و لطافت سیب ندیده شده بود می گویند که در نگارش بالا متصل
 بشکر دره و بی است سیوران نام در آن نوده سه درخت ازین سیب است و هر چند سعی نمودند جاسی دیگر باین خوبی نشد بسید حسن
 ایچی برادرم شاه عباس ازین سیب الوش عنایت کردم تا معلوم گردد که در عراق بهتر ازین می شود یا نه عرض کرد که در تمام ایران
 سیب اصفهان ممتاز است نهایتش همین قدر خواهد بود و روز مبارک شنبه غره ماه آبان الهی زیارت روضه حضرت عرش آشیانی
 انار الله بر آن رفته فرق نیاز بر آستان ملائک آشیان سوده صد مرتبه زگر گذرانیدم جمیع بیگمان و اهل محل بطواف آن آستان ملائک
 مطاف استسما و جسته نزد رات گذاریدند شب جمعه مجلسی عالی آراسته شد از مشایخ و ارباب عظیم و حفاظ و اهل نغمه بسیار سماع فرام
 آورده وجد و سماع کردند و بهر کدام در خور استحقاق و استعداد آنها از خلعت و فرجی و شال عنایت شد عمارات این روضه متبرکه بغایت عالی
 اساس یافته درین مرتبه باز بخاطر رسید از آنچه بود بسیار افزوده شب سویم بعد از گذشتن چهار گطری از منزل مذکور کوچ اتفاق افتاد و
 پنج دیم کرده براه دریا نور دیده چهار گطری از روز برآمده بود که بمنزل رسیده شد بعد از دوپیر روز از آب گذشته هفت دراج شکار کردم
 آخر امروزی رسیدن ایچی بیست هزار روپیه انعام شد و خلعت طلا دوز با جعبه مرصع و فیل مرحمت نموده رخصت الغطاف ارزانی
 داشتم و محبت برادرم صراحی مرصع که بشکل خروس ساخته بودند و مقدار معتاد من شراب در می گنجید برسم ارغوان فرستاده شد امید
 که سلامت بمنزل مراد برسد لشکر خان را که بکجاست و حراست دار الخلافه اگره اختصاص یافته خلعت و اسب و فیل و نقاره و خنجر
 مرصع عنایت نموده رخصت فرمودم اکرام خان بمنصب دو هزار و یک ذات و یک هزار و پانصد سوار و خدمت فوجدار می سرکار سیوات
 سرفرازی یافت پسر اسلام خان است و او نبیره صاحب سجاده عفران پناه شیخ سلیم است که محامد ذات و محاسن صفات و نسبت
 دعا گوئی ایشان باین دو دمان والا در اوراق گذشته نگاشته کلاک صداقت رقم گشته در نیولا از شخصه که سخن او بفروغ صدق آراستگی داشت
 استماع افتاد که در زمانه که مرا بقدر تکسیری و ضعفی در اجیر دستداد پیش از آنکه این خبر ناخوش بولایت بنگاله رسد روزی
 اسلام خان در خلوت نشسته بود ناگاه او را بخودی دست میداد چون بخودی آید بیک از معتمدان خویش که بھیکن نام داشت و از
 محران او بوده می گوید که از عالم غیب مرا چنین نمودند که پیکر مقدس حضرت شاهنشاهی بقدر گرانی دارد علاج آن منحصر در معدا
 ساختن چیز است بغایت عزیز و گرامی نخست بخاطرش گذشت که فرزند هوشنگ را فدا می فرقی مبارک آنحضرت سازم لیکن
 چون خرد سال بود و هنوز تمتع از حیات نیافته و کام دل بر نگرفته مرا بر حال او رحم آمد خود را فدا می صاحب و مربی خود کردم و پدید

کہ چون از صمیم القلب و صدق باطن است بدرگاہ آلی مقبول افتد فی الفور تیر و عابدت اجابت رسید و در بہان نزد و سے اثر
ضعف و عارضہ بیماری در خود احساس نمود آنرا فائدا مرضی یافت تا بجوار رحمت ایزدی پیوست و حکیم علی الاطلاق صحت
عاجل و کامل از شفا خانہ غیب باین نیازمند گرامت فرمود اگرچہ حضرت عرش آشیانی اناراللہ ربہ بانہ با ولاد و احداث شیخ الاسلام
توجہ مغرور داشتند و ہر کدام را در خود قابلیت و استعداد تربیت باور عایت با فرمودہ بودند لیکن چون نوبت سلطنت و خلافت
باین نیازمند رسید بحجت ادلے حقوق آن بزرگوار رعایتہاے عظیم یافتند و اکثر از ایشان بعالی مرتبہ امارت رسیدند و بصاحب
صوبگی با ترقی و تصاعد کردند چنانچہ احوال ہر کدام در جابجای خود گذارش نمود چون درین موضع ہلال خان خواجہ سرکہ از خدمتگاران
زمان شاہزادگی است سرکے و بلفے ساختہ بود پیشکش گذارند بحجت سرفرازی او قلیگے گرفتہ شد ازین منزل بچارکوج در
ظاہر متہرا و رود موکب مسعود اتفاق افتاد و روز مبارک شنبہ ہشتم تہماشاہ بندر این و دیدن تہماشاہے آنجا رفتہ شد اگرچہ
در ہمد سلطنت حضرت عرش آشیانی نے امراے سراجیوت عمارات بہ طرز خود ساختہ و از بیرون بہ تکلفات افزودہ غایتا در درون چندان
شہرہ و ابابیل در و خانہ ہا کردہ کہ از بوسے بر آہنا یک نفس بند نمی تواند شد۔

از برون چون گور کا مندر پر حلال | از درون قمر خداے عزوجل

درین روز مخلص خان حسب الحکم از بنگال آمدہ سعادت آستانہ بنوس دریافت صدر و صدر و پیہ بصیغہ نذر و نعلے و طرہ مصطفی برسم
پیشکش گذارند و در جمعہ نهم شش یک رو پیہ خمانہ بحجت ذخیرہ قلعہ آسیر تر و سپہ سالار خانخانان فرستادہ شد و اوراق گذشتہ
تقریبات از کیفیات احوال کسائین چہ روپ کہ در او جین گوشہ اندوا داشت مرقوم گشتہ در نیولا از او جین متہما کہ از اعظم معابد
ہندو است نقل مکان نمودہ بر کنار دریایہ جناب عبادت معبود حقیقی اشتغال دارد چون صحبت او پیرامون خاطری گشت بقصد ملاقات
او شتافتم و زمانے ممتد در خلوت بیزحمت غیر صحبت داشتہ شد الحق کہ وجودش بغایت معتظم است در مجلس او محظوظ و مستفید می توان
شد روز شنبہ دهم قرار لان بعرض رسانند کہ درین نزدیکی شیرے است کہ آزار و آسیب از دبر عایا و متر دین میر سہ فی الفور حکم
فرمود کہ فیل بسیار بردہ بیشہ را نیک محاصرو نمایند و آخر ہاے روز خود باہل محل سوار شدیم چون عہد کردہ ام کہ ہیچ جاندارے را
بہست خود نیاوریم بنور جان بیگم فرمود کہ بندوق بیند ازید با آنکہ فیل از بوسے شیر قرار و آرام نمیگیرد و پیوستہ در حرکت است از بالای
عماری آفتاب بے خطا انداختن کاریست عظیم مشکل چنانچہ میرزا رستم کہ در فن بندوق اندازی بعد از سن مثل او دوتی نیست کہ چنان
شدہ کہ سہ تیر و چہار تیر از بالاے فیل خطا کردہ فور جان بیگم تیر اول چنان زد کہ بہان زخم تمام شد روز و شنبہ دوازدهم باز خاطر را

بلاعات گسائین چدر و پ رغبت افزو و سبک کلفانه بکلبه او شتافته صحبت داشته شد سخنان بلند در میان آمد حق جل و علی غریب
توفیق کرامت فرموده فهم عالی و فطرت بلند و مدر که تن را با دانش خدا و ادب و دل از تعلقات آزاد ساخته پشت پا بر عالم و افیما
زده در گوشه تجرید مستغنی و بی نیاز شسته از اسباب دنیوی نیم گز کمنه کر پاس که ستر عورت شود و پارچه از سفالین که دم آبی
توان خورد اختیار نموده در زمستان و تابستان و برسات عریان و سرد و پاره پاره لبی بر دو سوراخی که بصدر محنت و شکنجه توان گردیده در
آمدن بوسه که طفل شیر خواره را به رحمت توان در آور و رحمت بودن قرار داده این دوسه بیت حکیم ثنائی علیه الرحمه مناسب حال افتاد

داشتن لقمان بی کریمه تنگ	چون گلوگاه نامی و سینه چنگ	با الفضولی سوال کرد از وی	چیت اینجا بخشش بدست دینی
	بادم گرم و چشم گریان پیر	گفت هذا لمن یوت کثیر	

روز یکشنبه چهاردهم باز بلاعات گسائین رفته از وداع شد مبع کلف جدائی از صحبت او بر خاطر حقیقت گزین گرانی نمود روز
مبارک شنبه پانزدهم کوچ فرموده در برابر بند را بن منزل گزیدیم درین منزل فرزند سعادت مند سلطان پرویز رخصت شده
باله آباد و محال جاگیر خود شتافت اراده خاطر چنان بود که او درین پورش سعادت همراهی اختصاص یابد چون پیش ازین اظهار
پیشانی نمود ناگزیر جدائی او رخصت و ادم و اسب پنجاق و کمر خنجر و شمشیر خاصه و سپر خاصه مرحمت شد امید که
باز برودی و خوبی دولت حضور یا بد چون مدت حبس خسرو بطول انجامیده بود بخاطر صواب اندیش رسید که پیش ازین او را محبوس
داشتن و از سعادت خدمت محروم داشتن از مرحمت و در است لاجرم بحضور طلبیده حکم کورنش کرد و مجدداً نقوش جلالیم او
بر لال عفو شست و شویافت و غبار خجالت و زلات از ناصیه او زدوده شد امید که توفیق رضا جوئی و سعادت بزرگی نصیب و
روزی او با در و زحمه شانزدهم نخلص خانرا که بحیث خدمت دیوانی سرکار فرزند شاه پرویز طلبیده بودم در خدمت آن مستر زنده
رخصت یافت و منصب او بدستوری که در بنگاله داشت دو هزاری ذات و به قصد سوار مرحمت فرمودم روز شنبه هفتم مقام
شده درین منزل سید نظام پسر میر سران صدر جهان که بفوجدار ی سرکار فوج اختصاص داشت دولت ملازمت دریافت و
زنجیریل و چند دست جانور شکاری پیشکش گذرانید یک زنجیر و دو دست باز گرفته شد روز یکشنبه بنیز دهم کوچ اتفاق افتاد در نیولا
دارای ایران مصحوب پری بیگ میر شکار یک دست شتقار خوش رنگ فرستاده بود و یک دست دیگر خان عالم داده مشارالین نیز
باشتقار شاه بی که بدرگاه ارسال داشته خود در راه ضایع می شود و شتقار شاه بی نیز از غفلت میر شکار بچنگ گری می افتد اگر چه زنده
بدرگاه رسانیدند لیکن یک هفته پیش نماند و تلف شد چه نویسم از حسن و رنگ این جانور خالص سیاه برهه بال و بر پشت پهلوی

بسیار خوشنما بود و چون خالی از غرابت نبود با ستاد منصور نقاش که بخطاب نادور العصر سر فراز است فرمودم که شبیه آن را کشیده نگاہدار و دو ہزار روپیہ بکسار مذکور لطف نموده خصصت فرمودم در عہد دولت حضرت عرش آشیانی انا را اندر بہانہ وزن سیر سے دام بود مقارن این حال بخاطر گذشت کہ خلافت ضابطہ ایشان چہا باید کرد ادلی آنکہ بدستور سابق سی دام باشد روزی گسائین جدد و پ تقریبی گفت کہ در کتاب یہ کہ احکام دین مادر انجا مثبت است وزن سیر راسی و شش دام نوشته اند چون از اتفاقات فیہی حکم شما بانچہ کہ در کتاب ما است مطابق اقتاد اگر بہان سی و شش دام مقرر فرمایند بہتر خواهند بود حکم شد کہ بعد ازین در تمام مالک سی و شش دام مہمول باشد روز دو شنبہ نوزدہم کوچ شد راجہ بھاو سنگھ را بلکہ لشکر و کن تعین فرمودم اسپ و خلعت مرحمت نموده شد ازین تاریخ تا روز کم شنبہ بست و ہشتم پے در پے اتفاق کوچ واقع شد روز مبارک شنبہ بست و نہم دار البرکت دہلی پور و موکھتال آراشگی یافت نخست با فرزند ان و اہل محل زیارت روضہ منورہ حضرت جنت آشیانی انا را اندر بہانہ شتافتہ مذورات گذرانیدہ شد و از انجا بطوان روضہ مہترکہ سلطان المشائخ شیخ نظام الدین ہشتی رفتہ استمداد ہمت نمودم و آخر ہائے روز بدولت خانہ کہ در سلیم گڈھ ترتیب یافتہ بود نزول سعادت اتفاق افتاد روز جمعہ سی ام مقام شد چون درین مدت شکار گاہ پرگنہ پالم راجہ حکم محافظت نموده بودند بعض رسید کہ آہو بسیار جمع شدہ روز شنبہ غزوہ آہو ماہ آہی بجزم شکار یوز سواری نموده شد آخر ہائے روز در آٹھائے شکار ڈالہ با فراط بارید در کلائی مقدار سیسی بود ہوار انبایت سرد ساختہ درین روز سہ آہو گیرانیدہ شد روز یک شنبہ دوم چیل و شش آہو شکار کردم روز دو شنبہ سویم بست و چار آہو بیوز گیرانیدہ شد و دو آہو فرزند شاہجہان بہ بندوق زد روز سہ شنبہ چارم پنج آہو گیرانیدہ شد روز کم شنبہ نیم بست و ہفت آہو شکار شد روز مبارک شنبہ ششم سید بہوہ بخارے کہ کو حکومت و حراست دار الملک دہلی اختصاص داشت سہ زنجیریل و ہیزدہ راس اسپ و دیگر جزویات برسم پیشکش گذرانیدہ یک زنجیریل و دیگر جزویات مقبول افتاد و تتمہ باونج شیدم با ششم خوشی فوجدار بعضے پرگنات میہوات بسعادت آستان بوس سر فرازے یافت تا روز مبارک شنبہ سیزدہم در حد و پالم بشکار یوز مشغول بودم در عرض دو روز چار صد و بست و شش آہو گیرانیدہ بدہلی مراجعت واقع شد و در خدمت حضرت عرش آشیانے شنبہ بودم کہ آہو را کہ از چنگ یوز خلاص سازند بآنکہ آسبے از ناخن و دندان باور سیدہ باشد زندہ ماندن آن از محالات است درین شکار رحبت مزید احتیاط آہوہے چیتہ و خوشی قہمی جفہ پیش ازان کہ زخمی از دندان و ناخن بانہا برسد خلاص ساختہ فرمودم کہ در حضور نگاہ داشتہ نہایت محافظت تیمار واری بکار برزد یک شبانروز بحال خود بودہ آرام و قرار داشتند روز دہم تغیر فاحش در احوال آنها مشاہدہ رفت از عالمستان دست و پا را بجا و

بے قانون انداخته می افتادند و برمیخواستند هر چند تریاق فاروقی و دیگر دواهای مناسب داده شد تا شير نکر و تا یک پاس باین
 کیفیت گذرانیده جان دادند و درین تاریخ خبر ناخوش رسید که فرزند کلان شاه پرویز در آگره و ولایت حیات سپرد چون گلزنک شده بود
 و آن فرزند نهایت تعلق و دوستی داشت ازین ساخته دلخراش بغایت متأثر و آزرده خاطر گشته اضطراب و بیطاعتی بسیار ظاهر ساخته
 است بجهت دلنازی و خاطر جوئی او عنایت نامه با فرستاده ناسور و درونی او را برهم لطف و عاطفت و او فرمودم آمید که حق جل و
 علیه صبر و شکیب کرامت کند که درین قسم قضا یا بهتر از تحمل و بردباری غمگساری نمی باشد و ز جمعه چهاردهم بالتاس آغائی آغامان
 بمنزل او رفته شد او را بسبب سبقت خدمت و طریق بندگی موردی باین و دومان رفیع الشان ثابت است و حضرت عرش آشیانی
 انار الله به بان و در هنگامیکه مرا کتخت ساختند آغائی آغامان را از بهشیره من شاه زاده خانم گرفته بخدمت محل من مقرر فرمودند از آن
 تاریخ سی و سه سال است که در خدمت من می باشد و خاطر ایشان را بغایت عزیز دگر می میدارم و ایشان با خلاص خدمت سلسله
 مارده اند در هیچ سفری و یورش با راده و اختیار خویش از ملازمت من محروم نمانده اند چون کبریا ایشان را دریافت التماس نمودند
 که اگر حکم شود و در دلی اقامت گزیده آنچه از عمر باقی باشد بدعا گوئی صرف سازم که دیگر مرا طاعت نقل و حرکت نمانده و از آمد و شد
 محنت و صعوبت می کشم و از سعادت مندیهای ایشان آنکه بخدمت عرش آشیانی هم سال واقع شده اند مجلاً آسودگی ایشان را
 منور داشته حکم فرمودم که در دلی توقف نمایند و در اینجا بجهت خود باغی و سراپای و مقبره ساخته اند و می دانست که تمهید آن
 مشغول اند انقصه مراعات خاطر آن قدیم الخدمت را مطلع نظر داشته بمنزل ایشان رسیده شد و بسید بهوه حاکم شهر تاکید فرمودم که در لوازم
 خدمتگاری و پاس خاطر ایشان چنان تاکید نماید که از هیچ رکن و غبار کلفتی بر حواشی خاطر ایشان نه نشیند و درین تاریخ راجه کشد اس
 بمنصب دو هزار و سیصد سوار از اصل و اضافه سر بلندی یافت چون سید بهوه خدمت فوجداری دلی را چنانچه باید تقدیم
 رسانیده بود و مردم آنچند و از حسن سلوک او نهایت رضا مندی داشتند بدستور سابق محافظت و محارست شهر دلی و فوجداری
 اطراف آن بشمار الیه مقرر فرموده بمنصب هزار و سیصد سوار از اصل و اضافه سرفراز ساخته فیل مرحمت نموده رخصت
 نمودم و در شب پانزدهم میرزا و اهل را بمنصب دو هزار و سیصد سوار و عنایت علم و فیل اختیار بخشیده بصوبه دکن تعین فرمودم
 شیخ عبدالحق دهلوی که از اهل فضل و ارباب سعادت است و درین آملین دولت ملازمت و دریافت کتابی تصنیف نموده بود
 شملبر احوال مشایخ هند بنظر در آمده خیال که زحمات کشیده مدت است که در گوشه دلی بوضع توکل و تفرید بسر می برد و گرامی است
 صحبتش بے ذوق نیست با نوال مراحم و لغوازه که در رخصت فرمودم و در یک شب پانزدهم از دلی کوچ کرده شد

روزی جمعه بیست و یکم برپا گشت که از نزول سعادت اتفاق افتاد برگزیده مذکور وطن مالوف مقرب خان است آب و هوایش معتدل و
 زمینش قابل مقرب خان و راجا باغات و عمارات ساخته چون مکرر تعریف باغ او بعرض رسیده بود خاطر امیر آن رغبت افزود
 روز شنبه بیست و دوم با اهل حرم از سیران باغ مخطوط گشتم به تکلف باغی است بغایت عالی و دلنشین آنچه دیوار بخت
 دور آن بر کشیده و عیا با نماز فرش بسته یکصد و چهل بیگانه است و در میان باغ حوضی ساخته است طول و ویست و بیست
 و ربع عرض و ویست و ربع و در میان حوض صفه مائتبی بیست و دو و ربع مربع و هیچ درخت اگر سیر و سر و سیر
 نیست که در آن باغ بنا شده از درختها میوه دار که در ولایت میشود حتی نهال پسته سبز شده سر و باغ خوش قد با نام دیده شد
 که تا حال باین خوبی و لطافت سر و بنظر در نیامده باشد فرمودم که سر و باغ را بشمارند سیصد و درخت بشمار و در اطراف حوض
 عمارات مناسب اساس یافته هنوز در کارند و دو شنبه بیست و چهارم خیر خان که حراست قلعه احمد نگر بعهده اوست بمنصب دو
 هزار و پانصدی ثقات و هزار و ششصد سوار ممتاز گشت روز یکم شنبه بیست و ششم حضرت و اهب العطا یا فرزند شاه جهان را پسر
 از صبیبه آصف خان که است فرمود هزار مرند رگزار اینده التماس نام نمود امید بخش نام کردم امید که قدش برین دولت مبارک و
 فرخنده باد و روز مبارک شنبه بیست و هفتم مقام شد و برین چند روز از شکار جزر و توغذری مخطوط بودم جزر بود و فرمودم که وزن
 کردند و سیر و یک پا و جهانگیری برآمد و الباق و دو سیر و نیم پا و توغذری کلان یک پا و از جزر بود کلان تر شد و روز مبارک شنبه
 پنجم دیماه آنی در مقام اکبر پور از کشتی برآمده براه خشکی منت منت موکب اقبال اتفاق افتاد و از اگر تا منزل مذکور که در و در
 برگزیده بزرگ واقع است یکصد و بیست و سه کوه براه در پاک بود و یک کوه براه خشکی است بیست و چهار کوه و بعهده مقام علی منزل
 شد و سوا این یک هفته در بر آمدن شهر و دوازده روز در پالم بخت شکار توقف نموده بودم که سگی هفتاد و روز باشد و برین
 تاریخ جهانگیری خان از بهار آمده و ده لک زمین بوس دریافت و صد و صد و پیم بریم نذر گذرانیده از روز مبارک شنبه
 گذشته تا روز یکم شنبه یازدهم پسر و پسر کوچ واقع شد و روز مبارک شنبه دوازدهم از سیر باغ سرزند خوش وقت گشت از باغهای
 قدیمی است و درختها سال رسیده و در طراوتی که پیش ازین داشت مانده معذرت غنیمت است خواجیه دلیسی که از زراعت
 و عمارت صاحب وقت است محض بخت مرست این باغ او را اگروری سرزند ساخته پیش از ساعت کوچ از دارالخلافه اگر حضرت
 فرموده بودم و بقدر ترتیب و مرست نموده مجدداً تائید کرده شد که اکثر درختهای کهنه بطلوت را و در ساخته نهالهای تازه باشند عواقب نبوی
 را از سر و صفاداده عمارت های قدیم را تعمیر نمایند و دیگر عمارات از حمام و غیره در جای مناسب حکم شد که اساس نهال و بنای بیگانه

که از لکریان عبداللہ خان است بنصب ہفتصدی ذات و پنجاہ سوار سرفراز گشتہ مظہر حسین پسر وزیر خان بنصب ہشتصدی ذات
و سیصد سوار قتلہ گشتہ شیخ قاسم بخدمت صوبہ دکن رخصت شد روز مبارک شنبہ یازدہم حسب الاتماس فرزند سعادت مند شاہجہان
بتزل او تشریف از رانی فرمودم بحبت ولادت فرزند می کہ حق جل و اعلیٰ کرامت فرمودہ جشن عالی آراستہ پیشکش کشید از ان جملہ
شمشیر نیمہ یک آویز کہ کار رندکیت و قبضہ و بند باز آن از نیلم فرنگ تراش ترتیب یافتہ الحق پاکیزہ و مطبوع ساختہ شدہ دیگر فیلیست
کہ راجہ بکلانہ و برہان پور بآن فرزند گذرا نیدہ بود چون آن فیل خوش صورت و خوش فعل است داخل فیلان خاصہ حکم شد مجموع
قیمت پیشکش آنچہ قبول و مقبول افتاد یک لک و سہ ہزار روپیہ باشد و قریب پچہل ہزار روپیہ بوالدہ با ودلی نعمت ہائے خود
گذرانید و رین ایام سید با نیرید بخاری فوجدار صوبہ بکر یکراس رنگ کہ در غروی از کوہ آورده در خانہ پرورش دادہ پیشکش فرستادہ
بود بنظر گشتہ بغایت خوش آمد از قسم مار خور و قوچ کوہی بسیار دیدہ شد کہ در خانہ پرورش یافتہ اما رنگ بنظر در نیامد بود
فرمودم کہ باز بربری کیجا نگاہ دارند تا جفت شود و نتاج ہم رسد بے تکلف نسبتی بار خور و قوچار نمار رسید با نیرید بنصب ہزار ذات
و ہفتصد سوار سرفراز شد روز و شنبہ سبت و سوم مقیم خانرا خلعت واسپ فیل و کپوہ مرغ سرفراز ساختہ بصوبہ بہار تعین ہم
روز یک شنبہ سبت نہم بر لب آب بیاہ جشن فرزند اقبال مند شاہجہان ترتیب یافت و ہمد رین روز راجہ بکر حاجیت کہ محاصرہ
قلعہ کانگرہ اشتغال دار بحبت عرس لعینہ مدعیات حسب الحکم بدرگاہ آمدہ سعادت آستانہ بنوس در یافتہ روز و شنبہ سہم
فرزند شاہجہان بحبت دیدن عمارات دولت خانہ کہ تبارگی احداث یافتہ وہ روز رخصت گرفتہ بلا ہور شتافت و راجہ بکر حاجیت
بغایت خجہ خاصہ و خلعت واسپ سرفراز گشتہ بخدمت محاصرہ قلعہ کانگرہ مراجعت نمودہ روز کم شنبہ دوم بہمن ماہ الہی باغ
کلا نور پور و موکب مسعود آراستگی یافت و رین زمین حضرت عرش آشیانے بر تخت خلافت جلوس فرمودہ اند چون خبر نزد یک
رسیدن خان عالم بدرگاہ رسید ہر روز یکے از بندہ ہارا بحبت سرفرازی او برسم استقبال فرستادہ با نواع و اقسام مراحم و
نوازش پایہ عزت و منزلت او افزودم و عنوان فرامین را بمصرعی یا پتی بدیہ مناسب مقام زینت بخشیدہ بہ عنایت ہائے سرشار مخصوص
ساختم از جملہ یک مرتبہ طرہ جاگیر فرستادہ این مطلع بر زبان قلم آمد۔

بصوت فرستادہ ام بوسے خویش

اگر آدم تراز و دوسوے خویش

روز مبارک شنبہ سوم و رباع کلا نور خان عالم بسعادت آستانہ بنوس سرفرازی یافت ہمد ہر ہزار روپیہ بصیغہ تدر آور و پیشکش خود را
بر در خواہ گذرانید زنبیل بیگ ایچی برادرم شاہ عباس با مرسلہ شایہ و تقایس آن دیالکہ بہم سوغات ارسال داشتہ اند شاقب می رسد از

عنایات و عزت که برادر بخان عالم می فرمودند اگر تفصیل مرقوم گردد جل بر اغواق خواهد شد همواره در محاورات خان عالم خطاب میکردند
و هر خطه از خدمت خود جدا نمیداشتند بحسب اتفاق اگر روزی یا شبی در خانه خود خواسته بسر بود بکلفانه بمنزل او تشریف
برده پیش از پیش اظهار محبت می فرمودند روزی در فرخ آباد شکار قمر غنطرح افگند بخان عالم حکم تیراندازی فرمودند مشارالیه
از راه ادب کمانی باد و تیر پیش آورد و شاه پنجاه تیر دیگر از ترکش خاصه لطف نمودند قضا را ازین تیر با پنجاه تیر بشکافی رسد و
و تیر خطامی شود انگاه بچند از ملازمان او که در مجالس و محافل راه داشتند حکم تیراندازی میفرمایند اکثری خوب می اندازند
از جمله میر یوسف قزاقی تیر زده که از دو خوک پران گذشته و استاد های بساط قرب بے اختیار آفرین میگویند و در هنگام
خصت خان عالم را در آغوش عزت گرفته التفات بسیار اظهار نمودند و بعد از آنکه از شهر برآمده باز بمنزل او تشریف آورده عذر باخوشت
وداع کردند از نقایس و نواد روزگار که خان عالم آورده الحق از تائیدات طالع او بود که چنین تحفه بدست افتاد مجلس جنگ
صاحبقران است با نقیمش خان و شبیه آنحضرت و اولاد امجاد و امر او عظام را که در آن جنگ بسعادت همراهی اختصاص داشتند
کشیده و نزد یک بر صورتی نوشته که شبیه کیست و این مجلس شتمل است بر دولیت و چهل صورت و مصور نام خود را بر این
شاه رسنه نوشته کارش بنایت بخت و عالی است و بقلم استاد بهزاد مناسبت و مشابعت تمام دارد اگر نام مصور نوشته بودی
گمان می شد که کار بهزاد باشد و چون بحسب تاریخ او پیشتر است اغلب ظن آنکه بهزاد از شاگردان اوست و بروش او متفق گشته
این گرامی تحفه از کتابخانه علین مکانی شاه اسمعیل باقی و یا از حضرت شاه طهماسب بسرا برادرم شاه عباس انتقال یافته و
صادقی نام کتاب دار ایشان در دیده بدست شخصی فروخته قضا را در صفایان این مجلس بدست خان عالم می افتد و بشاه نیز خبر میرسد
که او چنین تحفه بدست آورده و بهم رسانیده به بهانه تماشا از و طلب میفرمایند خان عالم بهر چند خواست که بطالفت الحیل بگذراند
چون کمر بهبالت اظهار فرمودند ناگزیر بخدمت ایشان فرستاده شاه بجز دیدن شناخته اند روزی نزد خود نگاه داشته غایت
چون توجه خاطر مارا با مثال این نقایس میدانند که در چه مرتبه است از خواستن تیر و سکه و جزوی بجهاد الله که مضائق نیست حقیقت را
بخان عالم ظاهر ساخته باز بمشارالیه لطف نمودند و وقتیکه خان عالم را براق میفرستادم بشناس نام مصور را که در شبیه کشی از یکایان
روزگار است همراه داده بودم که شبیه شاه و همایون دولت ایشان را کشیده میار و شبیه اکثری را کشیده بود و بنظر در آورده و خصوصاً

۱۰ نقیمش خان آنچنین در نسخا بنظر آمد و صواب آنکه نقیمش یا توغتمش نویند مراد از آن مصاف امیر تیمور صاحبقران یا توغتمش خان بادشاه
دشت قباچاق است که اجماع فراموش کرده بر مالک صاحبقران تاخدا آورده بود ۱۱ امیر علی

شبه شاه برادرم را بسیار خوب کشیده بود چنانچه به کس از بندهاے ایشان نمودم عرض کردند که بسیار خوب کشیده همدرین تاریخ قاسم خان بادلیان و بخشی لاهور دولت زمین بوس دریا قندلشند اس مصور بغایت فیل سرفراز شد بابا خواجه که از لکیان صوبه قندھار است بمنصب هزاری ذات و پانصد و پنجاه سوار ممتاز گشت روز سه شنبه ششم مدارالمهامی اعتماد الدوله لشکر خواراسمان داد با آنکه ضبط صوبه پنجاب لعهد و کلاے ایشان مقرر است و در هندوستان نیز جاگیر متفرقه دارند پنج هزار سوار بنظر و آوردن چون وسعت کشمیر آنقدر نیست که محصولش بجمعی که همواره ملازم موکب اقبال اند و فاکند و از ططنه نهضت را یات جلال نریخ غلات و جوبات به تغیر اعلیٰ رسیده بود بحجت رفاهیت عامه خلایق حکم شد که بندهاے که در رکاب اند سامان مردم خود نموده محدودی که ناگزیر اند همراه گرفته تتمه بحال جاگیر خود و خاصیت نمایند و همچنین در تخفیف دادن چارواها و شاگرد و پیله نهایت تاکید و احتیاط مرعی دارند روز مبارک شنبه دهم فرزند اقبال مند شاه جهان از لاهور آمده سعادت قدمبوس دریافت جهانگیر قلیخان را بخلعت سپ و فیل سرفراز ساخته بابرادران و فرزندان بصوبه دکن رخصت فرمودم درین تاریخ طالب آملے بخطاب ملک الشعرا خلعت امتیاز پوشیده اصل او از امل است یک چندی با اعتماد الدوله می بود چون رتبه سخنش از همگنان درگذشت در سلک شعراے پای تخت منظم گشت این چند بیت از دست -

ز غارت چنت بر بهار قتهاست	که گل بدست تو از شلخ تازه ترانند	لب از گفتن چنان بستم که گوئے	دهان بر چهره زخمی بود و بوشد
عشق در اول و آخر همه ذوق است و سماع این شرابے است که هم بخت و هم خام خوش است			
گرسن بجای جوهر آئینه بودے	بے رونما ترا بتو کے می نمودے	دولب دارم کی در می پرستے	یکے در غدر خواہی ہای ہستے
روز دو شنبه چهار و هم حسینے پسر سلطان قوام رباعی گفته گذرانید *			
گردے که ترا ظرف دامن ریزد	آب از رخ سرمه سلیمان ریزد	اگر خاک درت با متحان بشارند	از وی عشق جبین شان ریزد
معتد خان درین وقت رباعی خواند مرا بغایت خوش آمد و در بیاض خود نوشتم -			
زہر بفرق خود چشانی کہ چہ شد	خون بریزی و آتین فشانی کہ چہ شد	ای غافل الا انک تیج ہجر تو چہ کرد	خاکم بشارت ما بدانی کہ چہ شد
طالب صفا ہائے الاصل است و مرغوان شباب بلباس تجرید و قلندری گذاریش بکشمیر افتاد و آنہ خوبے جاد و لطافت آب ہوا دل نہاد آن ملک شدہ توطن و تامل اختیار کرد بعد از فتح کشمیر بجدست عرش آشیائے پیوستہ و در سلک بندهاے درگاہ انتظام			

یافته الحال عمرش قریب بصدر رسیده و در کشمیر بفرارغ خاطر با فرزندان و متعلقان بدعاے دولت ابد قرین مشغول است چون بعرض رسید که در لاهور میان شیخ محمد میر نام درویشی است سندی الاصل بغایت فاضل و متراض و مبارک نفس و صاحب حال و در گوشه توکل و عزت منزوی گشته از فقر غنی و از دنیا مستغنی نشسته است بنا برین خاطر حق طلب بے ملاقات ایشان قرار نگیرد و بدیدن ایشان رغبت افزود چون به لاهور رفتن متعذر بود رقعہ بخدمت ایشان نوشته شوق باطن را ظاهر ساختم و آن عزیز با وجود کبر سن و ضعف بنین تصدیقه کشیده تشریف آورد و مدت ممتد تنها با ایشان نشسته صحبت مستوفی داشته شد الحق ذات شریف است و درین عهد بغایت غنیمت و عزیز الوجود این نیازمند از خود برآمده با ایشان صحبت داشت و بسا سخنان بلند از حقایق و معارف استماع افتاد هر چند خواستم نیازم بگذرانم چون پامیه بیت ایشان را از ان عالی تر یافتم خاطر با ظهار این مطلب رخصت نداد و پست آهوسفید بکیت جاے نماز با ایشان گذرانیدم فی الفور وداع شده به لاهور تشریف برد و در روز کم شنبه بیست و سویم در حوالے دولت آباد نزول موکب اقبال اتفاق افتاد و دختر باغبانے بنظر درآمد با برکت و ریش انبوه مقدار یک قبضه ظاهرش بمردان مشتبہ در میان سینه هم موئے برآمده اما پستان ندارد و بفرس دریا فتم که باید فرزند نشود گفت که مرا تا حال حیض نشده و این دلیلست بران بچندی از عورات فرمودم که بگوشه برده ملاحظه نمایند که مباد خفشی باشد معلوم شد که از دیگر عورات سر موئے تفاوت ندارد و بنا بر عرابت درین جریده اقبال ثبت افتاد و روز مبارک شنبه بیست و چهارم با قرخان از ملتان آمده سعادت زمین بوس دریافت و در اوراق گذشته مزوم گشته که اله داد پسر جلال بارکی از لشکر ظفر اثر فرار نموده راه ادبار پیش گرفت و رینولاندامت گزیده با شنائی با قرخان با اعتماد الدوله ملتجی شد که استشفاع گناه من نمایند حسب الالتماس ایشان حکم فرمودم که اگر از کرده خود پشیمان گشته روی امید بدرگاه هند زلات جبرایم او بعفو مقرون گردد و درین تاریخ با قرخان او را بدرگاه آورد و مجدداً بشفاعت اعتماد الدوله آثار خجالت و غبار ندامت بزالال عفو از ناصیه احوال او شست و شو یافت سنگرام زمیندار جو بختاب راجگی و منصب هزاری ذات و پانصد سوار و عنایت فیل و خلعت سرفراز شد غیرت خان فوجدار میانہ و آب بمنصب هشتصدی ذات و پانصد سوار ممتاز گشت و حاجه قاسم بمنصب هفتصدی ذات و دود و پنجاه سوار فرق عزت برافراخت به تهمتن بیگ پسر قاسم که بمنصب پانصدی ذات و سید سوار مرحت شد به خان عالم فیل خاصه معه تلایر عنایت نمودم ازین منزل با قرخان را بمنصب هزار و پانصدی ذات و پانصد سوار سرفراز فرموده باز بصوبه داری رخصت فرمودم روز دوشنبه بیست و هشتم پرگنه کردی که بر ساحل بہت واقع

است محل نزول موکب اجلال و اقبال گشت چون این کوستان از شکارگاه های مقرر است حسب الحکم قراولان پیشتر آمده
 هر که ترتیب داده بودند روز یکشنبه غره اسفندارند ماه آگهی شکاری را از شش گروه مسافت رانده روز مبارک شنبه دوم بشناختند
 در آورده اند یکصد و یکراس از قوچ و چکاو و شکار شد چون مهبت خان مدتها بود که از سعادت حضور محرومی داشت بالتماس
 او حکم فرموده بودم که اگر از نسق آن هم اطمینان حاصل کرده باشد و از هیچ رگبزدول نگذاری نذار و افواج را در تنگناخت
 گذاشته جریده متوجه درگاه شود درین روز سعادت آستانه بس در یافته صدر مندر گذر آید خان عالم بمنصب پنجزار نجات
 دسه هزار سوار سرفراز گشت مقارن این حال عرض داشت نورالدین قلی از راه پنج رسید نوشته بود که گریوها را حتی الامکان
 اصلاح داده هموار ساخته بودم قضا را چند شبانروز بارندگی شد و بالای کوتل با ارتفاع سه دایع برف افتاده هنوز
 می بار و اگر بیرون کوه تا یک ماه توقف نمایند عبور ازین راه میسر است و الا دشواری نماید چون عرض ازین عنایت
 دریافت موسم بهار و شکوفه زار بود از توقف فرصت از دست می رفت ناگزیر عطف عنان نموده براه پگلی و دستور
 نهضت را بات اقبال اتفاق افتاد و روز جمعه سوم از دریای بهت عبور واقع شد با آنکه آب تا کم بود چون بغایت تند
 میرفت و مردم در گذشتن محنت می کشیدند حکم فرمودم که دو دست زنجیر فیل بر سر گذر با برده اسباب مردم بگذرانند جمعی که
 ضعیف و زبون باشند نیز سواره عبور نمایند تا آسیب جانی و مالی به نامرادی نرسد و درین تاریخ خبر فوت خواجه جهان رسید او
 از بنده های قدیم و خدمتگاران زمان شاهزادگی بود اگر چه در آخر اندک ملازمت سن جدا شده روزی چند بخدمت
 عرش آشیانی پیوست چون بجای بیگانه نرفته بود بر خاطر مچندان گران نیامد چنانچه بعد از جلوس رعایتی که در محلیه او
 نگذاشته بود فرمودم تا آنکه بمنصب پنج هزار می یافت و شرح احوال او به تقریبات درین جریده
 اقبال ثبت افتاده خدمات عمده را نتمه شده و در کارها طرفه کمی داشت غایتا از کسب قابلیت و استعداد ذاتی او و
 دیگر جزئیات که پیرایه جوهر انسانی است به نصیب بود و درین راه ضعف قلبی بهر ساینده روزی چند با وجود کمترین
 در رکاب سعادت بسر برد چون ضعف او اشتداد یافت از کلا نوز رخصت گرفته بلاهور شتافت و در انجا با جل طبعی در
 گذشت روز شنبه چهارم ماه مذکور قلعه رهناس مخیم اردو به ظفر قرین گشت قاسم خان را بغایت اسب و شمشیر و
 پریم نرم خاصه سرفراز ساخته رخصت لاهور فرمودم با غنچه بر سر راه واقع بود سیر شکوفه کرده شد و درین منزل تیهو بهر رسید
 گوشت تیهو از کبک لذیذ تر است روز یکشنبه پنجم میرزا حسن پسر میرزا رستم بمنصب هزار می ذات و چهار صد سوار ممتاز

گشت بصوبہ دکن تعین شد خواجہ عبداللطیف قوش بیگی نیز بمنصب ہزاری ذات و چار صد سوار سرفرازی یافت درین سہرین
گلے نظر و آمد درون سفید و بیرون سرخ و بعضے درون سرخ و بیرون زرد و بفرسی لاله میگاہ میگویند و ہندی تہل بعضے
زمین است چون گل کنول مخصوص آب است این را تہل کنول نامیدہ اند یعنی کنول صحرائی روز مبارک شنبہ نہم عرضداشت
ولا در خان حاکم کشمیر نوید رسان فتح کشتہ اگر گشت تفصیل این اجمال بعد از رسیدن او بپایہ سر ریجاہ و جلال رقمزدہ
کک و قالیچ نگار خواجہ شد فرمان مرحمت عنوان با خلعت خاصہ و خنجر مرصع فرستادہ محصول یکسالہ ولایت مفتوحہ بجلدوی
این پسندیدہ خدمت عنایت شد روز شنبہ چار دہم مقام حسن ابدال محل نزول رایات جلال گشت چون کیفیات راہ و
خصوصیات منازل و خنمن و قالیچ پورش کابل مرقوم شد بہ تکرار پیرداخت ازین جا تا کشمیر منزل بمنزل نوشتہ خواہد شد
انشاء اللہ تعالیٰ از تاریخہ کہ بمنزل اکبر پور مبارکی و خیریت از کشتی برآمدہ تا حسن ابدال یکصد و ہفتاد و ہشت کردہ مسافت
در عرض شصت و نہ روز بحیل و ہشت کوچ دیک مقام طرشد چون درین منزل چشمہ پر آبے و آبشاری و حوضی در غایت
لطافت واقع است دو روز مقام فرمودہ روز مبارک شنبہ شانزدہم حش و زن قمری ترتیب یافت سال پنجاہ و
سوم بحساب شہور قمری از عمر این نیازمند در گاہ مبارکی آغاز شد چون ازین منزل کوہ کوتل و نشیب و فراز بسیار در پیش
بودہ بیک دفعہ عبور اُردوے گیہان پورے دشواری نمود مقرر گشت کہ حضرت مریم زمانے بادگیر گیہان روزی چند
توقف فرمودہ با سودگی تشریف آرند مدار الملک اعما و الدولۃ الخاقانی و صادق خان بخشی و ارادت خان میرسامان با علمہ
بیوتات و کارخانجات بمرد عبور نمایند و ہمچنین رستم میرزاے صفوی خان عظم و جمعے از بندہ ہا براہ پونج رخصت یافتند
و موکب اقبال جریدہ با چندے از منظوران بساط قرب و خدمتگاران ضروری روز جمعہ ہفتدہم سہ و نیم کردہ کوچ نمودہ
در موضع سلطان پور منزل گزیدہ درین تاریخ خبر فوت رانا امر سنگہ رسید کہ در او دیو پور با جل طبعے مسافر راہ عدم شد جگت سنگہ
نیرہ و بیہم سپرا و کہ در ملازمت می باشند بخلعت سرفرازی یافتند و حکم شد کہ راجہ کشناس فرمان مرحمت آمیز با خطاب
رانا و خلعت و اسب و فیل خاصہ بعبت کنور کرن برودہ مراسم تعزیت و تہنیت بتقدیم رساند از مردم این مرز و بوم ستیاع
افتاد کہ در غیر ایام ہر سات کہ اصلا اثرے از ابر و صاعقہ نباشد آوازے مانند لصدائے ابرازین کوہ بگوش میرسد و این
کوہ را اگرچہ می نامند بعد از یک سال و دو سال البتہ چنین صدائے ظاہری شود و این حرف را مکرر در خدمت حضرت
عرش آشیائے نیر شینہ ہ بودم چون خالی از غرابے نیست نوشتہ شد و العلم عند اللہ روز شنبہ ہیز دہم چار کردہ و نیم

گذشته در موضع سنجی نزول اجلال واقع شد ازین منزل داخل پرگنه هزار اتقار لغت روز یکشنبه نوزدهم سه کرده و سه پا و در
نور دیده در موضع نوشهره منزل شد ازینجا داخل دهنقور است چند آنکه نظر کار میکرد و چاک با سه سبز در میان گل تهل
کنول و قطعه گل سرشت شکفته بود و بغایت خوش می نمود روز دوشنبه بستم سه و نیم کرده کوچ کرده در موضع سلمه رود
موکب مسعود اتفاق افتاد و مهابت خان از قسم جواهر و مرصع آلات موازے شخصت هزار روپیه پیشکش گذرانید
درین سرزمین گلی بنظر در آمد سرخ آتشین با ندام گل ختمی اما از و خرد و چندین گل یکجا نیک بیکدیگر شکفته از دور
چنان نماید که گویا یک گل است درختش مقدار درخت زرد آگونی شود و درین دامن کوه خود و نیز بسیار بود و رعایت
خوشبختی رنگش از بنفشه کمتر و در سه شنبه بستم و یکم سه کرده طے نموده در موضع مالکے نزول اقبال واقع شد درین
روز مهابت خان را بنجد مست بنگش رخصت فرموده اسپ و فیل خاصه و خلعت باو ستین مرحمت نمود امرو تا آخر
منزل تقاطع بود شب کم شنبه بستم و دوم نیز باران شد وقت سحر برف بارید و چون اکثر راه بسته بود از باران لغزیدی
بهر سائید چار و اسے لاغر هر جا افتاد برخواست بستم و پنج زنجیر فیل از سرکار خاصه شریفه تصدیق شد بجهت باریدگی
دور و مقام فرمودم روز مبارک شنبه بستم و سوم سلطان حسین زمیندار بکلی دولت زمین بوس دریافت اینجا داخل
ملک بکلی است از غرایب اتفاقات آنکه در وقتیکه حضرت عرش آشیانی میرفتند درین منزل برف باریده بود و
الحال تیر باریده درین چند سال اصلا برف نیاید ملک باران هم کم شده بود روز جمعه بستم و چهارم چهار کرده
طے نموده در موضع سوادنگر محل نزول موکب منصور گشت درین راه هم آنچه بسیار بود و درخت زرد آلود شفا لوی
صحرا اشکوفه کرده سراپا در گرفته بود و درختها صنوبر چون سرودیده را قریب میداد و روز شنبه بستم و پنجم
قریب به و نیم کرده در نور دیده ظاهر بگلے بود و موکب مسعود آراستگی یافت روز یکشنبه بستم و ششم لشکار
کبک سوار شده آخر با سه روز بالتماس سلطان حسین بمنزل او تشریف برده پای عرش در امثال و اقران اقوام
حضرت عرش آشیانی نیز بمنزل او تشریف برده بودند از قسم اسپ و خجرو باز و جبهه پیشکش کشید اسپ و خجرا و بنفشه
فرمودم که باز و جبهه را کمر بسته آنچه بر آید بنظر خواهد گذرایند سرکار بگلے سے و پنج کرده در طول و بستم و پنج در عرض
است مشرق رویه کوستان کشمیر و بر سمت مغرب اٹک بیارس و بجانب شمال گنور و بجانب جنوب گلر واقع است اینچس
در زمانے که صاحبقران گیتی ستان فتح هندوستان نموده بدارالملک توران عنان اقبال معطوف داشته اند میگویند

که این طایفه را که ملازم رکاب نصرت قباب بودند درین حدود مقام مرحمت گذاشته اند میگویند که ذات اقدس الهی
 نمیدانند که در آن وقت کتان ترانیا که بود و چه نام داشته الحال خود لاهوری محض اند و زبان چنان تکلم و حقیقت مردم و هفتور نیز برین
 قیاس است و در زمان عرش آشیانی شاه رخ نامی زمیندار و هفتور بود الحال بهادر سپهبد است اگر چه با هم نسبت خویشی و پیوند دارند
 لیکن نزاعی که لازم میزدند از آن است همیشه بسره خود و دو میباشند آنها پیوسته و دو تنخواه آمده اند سلطان محمود پدر سلطان حسین شاه رخ
 هر دو در وقت شاهزادگی در ملازمت من رسیده بودند با آنکه سلطان حسین به تقاد و ساله است در قوای ظاهری او اصلا فتوری راه
 نیافته و تاب و طاقت سواری و ترو و چنانچه باید دارد درین ملک بوزه می سازند از زمان و برنج که آن را سر میگویند غایتاً
 از بوزه بسیار تند ترو و مدار خوراک این مردم بر سر است و هر چند کهنه تر باشد بهتر است و این سر را در خم کرده و سر خم را
 محکم بسته دو سال و سه سال در خانه نگاه می دارند و بعد از آن زلال روستی خم را گرفته آنرا آچمی می نامند و آچمه ده ساله
 هم می باشد پیش آنها هر چند کن سال تر بهتر و اقل مدت یک سال است سلطان محمود کاسه کاسه ازین سر می گرفت و لاجرم
 می کشید سلطان حسین هم ملتزم است و بجهت من از فردا عیالیش آورده یکبار برای امتحان خوردم پیش ازین هم خورده شده
 بود کیفیت مشی است اما خال از کرختی نیست معلوم شد که اندک بنگی هم همراه می سازند و در خمارش غلبه میکند اگر شراب
 نباشد بالضرورت بدل شراب تواند شد از میوه باز رو آلود و شفتا بود و مردمی شود چون تربیت نمی کنند همه خود روست و
 همه ترش و ناخوش می باشد از سر شکوفه آنها مخطوط می توان شد خانه و منازل هم از چوب است بروش اهل کشمیر می سازند
 جانور شکاری هم می رسد اسپ و استر و گاو و گاو میش می دارند و بز و مرغ فراوان است استریش ریزه می شود بجهت
 بارگران بکار نمی آید چون بعرض رسید که چند منزل پیشتر آبادانی که غله آنجا بار و دوسه ظرف قرین کفایت کند نیست حکم شد
 که پیشخانه مختصر بقدر احتیاج و کار خانجات ضروری همراه گرفته فیلمان را تخفیف دهند و سه چهار روز از وقت برگیرند و از ملازمان
 رکاب سعادت چند می همراهی گزیده بقیه مردم بسر کردگی خواجه ابوالحسن بخشی چند منزل عقب می آمده باشند و با کمال
 احتیاط و تاکید به مقصد زنجیر فیل بجهت پیشخانه و کارخانه جات ناگزیر نمود و منصب سلطان حسین چهار صدی ذات و سیصد
 سوار بودند درین وقت بمنصب ششصدی ذات و سیصد و پنجاه سوار سر فرازان یافت و خلعت و خنجر مرصع و فیصل
 مرحمت فرمودم بهادر و هفتوری بکلیک لشکر بنگش تعیین است منصب او را از اصل و اضافه دو صدی ذات و یک صد
 سوار حکم شد و در کم شنبه بیست و نهم پنج گروه و یکپاؤ کوچ نموده از پل رودخانه نین سکه گذشته منزل گزیدیم این نین سکه

از طرف شمال بجانب جنوب میروند و این رودخانه از میان کوه دارو که مابین ولایت بدخشان و تبت واقع است برآمده
چون در نیجا آب مذکور دو شاخ شد بجهت عبور لشکر منصور حسب الحکم دو پل از چوب مرتب ساخته بودند یکی در طول هژده
درعه و دویم چهارده و در عرض هر کدام پنج درع و درین ملک طریق ساختن پل آن که در ختای شاه دار بروی آب
می اندازند و هر دوسر آن را بسنگ بسته استحکام میدهند و تخته چوب های سطر بر روی آن انداخته بمیخ و طناب توی
مضبوط می سازند و باندک مرسته سالها سال بر جا است القصه فیلان را پایاب گذرانیده سوار و پیاده از روی پل
گذشته سلطان محمود نام این رودخانه را نین سک کرده یعنی راحت چشم نام نهاده روز مبارک شنبه سیم قریب سه
ونیم کرده در نور دیده برب رودخانه کشن گنگا منزل شد درین راه کوتله واقع است بغایت بلند ارتفاع آن یک ونیم
کرده سر نشیب یک ونیم کرده و این کوتل را پیم درنگ می نامند وجه تسمیه آن که بزبان کشمیری پنبه را پیم میگویند
چون حکام کشمیر داروغه گذاشته بودند که از بار پنبه تمغا بگیرند و درین جا بجهت گرفتن تمغا درنگ می شد بنا برین پیم
درنگ شهرت یافته و از گذشت پل آبشار است در نهایت لطافت و صفا پیاله های معتاد را برب آب
و سایه درخت خورده وقت شام بمنزل رسیدم برین رودخانه پیله بود از قدیم پنجاه و چهار درعه در طول و یک نیم
در عرض که پیاده می گذشتند حسب الحکم پل دیگر در محاذی آن ترتیب یافته طول پنجاه و سه درعه و عرض سه درعه
چون آب عمیق و تند بود فیلان را برهنه گذرانیده سوار و پیاده و اسب از روی پل گذشته حسب الحکم
حضرت عرش آشیانے سرانے از سنگ و آهک در غایت استحکام بر فراز پشته مشرف بر آب اساس یافته
یک روز به تحویل مانده معتمد خان را پیشتر فرستاده شده بود که بجهت تخت نشستن و آراستن جشن نوروز
سرزمینی که ارتفاع و امتیاز داشته باشد اختیار نماید اتفاقاً از پل گذشته مشرف بر آب
پشته واقع بود و سبزه خرم بر فراز آن سطحی پنجاه درعه گویا کار فرمایان قضا و قدر بجهت چنین روزی مهیا
داشته بودند مشا را لیه لوازم جشن نوروزی را بر فراز آن پشته ترتیب داده بود بغایت مستحسن اتفاقاً معتمد خان
مور و تخمین و آفرین گشت رودخانه کشن گنگا از طرف جنوب بے آید و بجانب شمال میروند آب بهت از سمت شرق
آمده برودخانه کشن گنگا پیوسته بطرف شمال جاری است۔

جشن پانزدهمین نوروز از جلوس همایون

تحويل نیر عظم مراد بخش عالم بشرف خانه حمل روز جمعه پانزدهم شهر ربیع الثانی سنه یک هزار و بست و نه هجری
 بعد از تقصای دوازده و نیم گمزی که پنج ساعت نجومی باشد اتفاق افتاد و سال پانزدهم از جلوس این نیازمند
 درگاه آبی بمبارکی و فرخی آغاز شد روز شنبه دوم چهار کروه و نیم پا و کوچ نموده در موضع بکر منزل گزیدیم درین راه
 کوتل بود بقدر سنگلاخ داشت طاوس و دراج سیاه و لنگور که در ولایت گرم سیری باشد دیده شد ظاهراً هر دو سر و سر
 هسم می تواند بود از نیجات کشمیر هر چهاره بر کنار دریای بهت است دو جانب کوه واقع شد و از ته دره آب غایت
 تنیدی پر جوش و خروش میگذرد بهر چند فیل کلان باشد نمی تواند پائے خود را قایم ساختنی الفور می غلط روی برد و
 سگ آبی هم دارد و یکشنبه سیوم چهار کروه و نیم ملی نموده در موسران نزول فرموده شب جمعه سوداگران که در پرگنه باره و
 توطن دارند آمده لازمست نمودند وجه قسمیه باره موله پر سیده شد عرض کردند که باره بزبان هندی خوک را میگویند
 و موله مقام را یعنی جابے باره و از جمله اوتار که در کیش بنود مقرر است یکے اوتار باره است و باره موله بکثرت
 استعمال باره موله شده روز و دو شنبه چهارم و نیم کروه گذشته در بولباس منزل گزیدیم چون این کو بهار ابعنایت
 تنگ و دشوار نشان می دادند و از بهجوم مردم عبور بصوبت و زحمت میسر میشد بمعتمد خان حکم فرمودم که غیر از آصفخان
 و چندی از خدمتگاران ضروری هیچ کس را نگذارند که در رکاب سعادت کوچ کنند و آورد و راهم یک منزل عقب
 می آورده باشند اتفاقاً مشارالیه دیر خود را پیش ازین حکم روانه ساخته بود بعد از آن بمردم خود می نویسد که در باب
 من چنین حکم شده شما هر جا که رسیده باشید توقف نمایند برادران او در پائے کوتل بولباس این خبر را شنیده بهانجا
 دیر خود را فرود می آرند و زمانیکه موکب اقبال قریب بمنزل او رسید برف و باران باریدن آغاز کرد و هنوز
 یک میدان راه طے نشده بود که دیر او نمایان شد بطور این موهبت را از اتفاقات غیبی شمرده با اهل محل
 بمنزل مشارالیه فرود آمده از آسیب سرماه برف و باران محفوظ ماندیم برادران او حسب الحکم کس بطلب او نیند

در وقتیکہ این مژده باو میرسد کہ فیلان و پیشخانہ بر فراز کوتل برآمدہ راہ را تنگ ساختہ اند چون سوار گذشتن متعذر نبود از غایت شوق و ذوق پیادہ سراز پانٹناختہ در عرض دو ساعت و دو نیم کر وہ مسافت طے نمودہ خود را بہلاز مست رسانید و بزبان حال این بیت میخواند۔

آمد خیالت نیم شب جان دادم گشتم محل | انجلیت بود در ویش درانگہ چو همان در رسد

انچہ در بساط او بود از نقد و جنس و مناطق و مسافت تفصیل کر وہ برسم پا انداز معروض داشت ہمہ را با و بخشیدم و فرمودم کہ متاع دنیا در چشم بہمت ماچہ نماید جوہر اخلاص را بہبائے گران خریداریم این اتفاق را از اصل اخلاص و تائیدات طالع او با بد شمر د کہ شل من باد شاہی با اہل حرم خود یک شبان روز در خانہ او براحت و آسودگی بسر برد و او را در اشال و اقربان و اجناس جنس سرفرازے نصیب شود روز سہ شنبہ پنجم دو کر وہ گذشتہ در موضع کمائی نزول اجلال اتفاق افتاد سر دیابے کہ در برداشتم بہ معتمد خان مرحمت فرمودم و منصب او اصل و اضافہ ہزار و پانصدی ذات و ہزار و پانصد سوار حکم شد و ازین منزل داخل سرحد کشمیر است و در ہین کوتل بہو لباس یعقوب پسر یوسف خان کشمیری با فواج منصورہ حضرت عرش آشیائے کہ راجہ بھگوان داس پدر راجہ مان سنگھ سردار بود جنگ کر وہ اند دوین روز خبر رسید کہ سہراب خان پسر رستم میرزا و آب بہت غریق بحر فنا گشت تفصیل این اجمال آنکہ او حسب الحکم یک منزل عقب می آید و در راہ بخاطرش میرسد کہ بدریا در آمدہ غسل کند با آنکہ آب گرم میسر بود ہر چند مردم مانع آمدند و گفتند کہ درین قسم ہوائے سرد بے ضرور و در چنین دریائے زخار و خونخوار کہ فیل مست را سہ غلط اند و را آمدن از آئین حرم و احتیاط دور است بکرت آنها مقید نمی شود و چون وقت ناگزیر در رسیدہ بود از غایت خود رانی و غرور و جمالت با اعتقاد و اعتماد و ثنای خود کہ درین فن بے نظیر بود بجد ترمی شود و با یک نفر خدمتیہ و یک کس دیگر کہ شتا و رے میدانستند بر فراز سنگے کہ پر لب آب بود برآمدہ خود را بدریا می اندازد و بکجراقتادون از تلاطم اسواج نمی تواند خود را جمع ساخت و بشتا و رے پرواخت افتادون ہمان بود و رفتن ہمان سہراب خان با خدمتیہ خست حیات بسیل فنادرد او و کشتی گیر بعد جان کندن کشتی و جوہر بسا حل سلامت رسانید میرزا رستم را غرایب الفتی و تعلق و محبتے باین فرزند بود و در راہ پونچ از شنیدن این خبر جا بجاہ جامہ شکیبائی چاک زوہ بتیابے و اضطراب بسیار ظاہری سازد با جمیع متعلقان خویش لباس ماتم پوشیدہ سرو پا برہنہ متوجہ ملازمت می شود و از سوز و گداز مادرش چہ نویسند اگر چہ میرزا دیگر فرزندان ہم دارد غایت پیوند

دل باین فرزند داشت عمر آن بیست و شش ساله بود و در بندوق اندازی شاگرد رشید پدرش بود سواری فیل و ارا به خوب
 میدانست در یورش گجرات اکثر اوقات حکم می شد که در پیش فیل خاصه سوار شود و در سپاهگری خیلی چسپان می بود روز
 یکم شنبه ششم سه کروه طی نموده در موضع ریوند منزل شد روز مبارک شنبه هفتم از کوتل کواریست عبور فرموده در موضع وچه نزول
 اقبال اتفاق افتاد مسافت این منزل چهار کروه و یک پاؤ است کوتل کواریست از کوتل هاسے صعب است و آخرین کوتل
 این راه است روز جمعه هشتم قریب بجای کروه طی نموده در موضع بلتار منزل شد درین راه کوتل بنود بقدر وسعت
 داشت صحرا صحرای چین چین شکوفه و انواع ریاحین از نرگس و بنفشه و گلهاے غریب که مخصوص این ملک است بر نظر درآمد
 از جماعگی دیده شد که به هیات عجیب پنج شش گل نارنجی رنگ رنگ سرنگون شکفته و از میان گلهاے برگی چند
 سیمبر برآمده از عالم اناس نام این گل بولانیگ است و گل دیگر مثل پونی بر دور آن گلهاے ریزه باندام یا سمن
 رنگ و بعضی کبود و بعضی سرخ و در میان نقطه زرد بغایت خوشنما و موزون نانش لدر پوش و پوش علی العموم رامی گویند از غل
 نزد هم درین راه افرادان است گل کشمیر از حساب دشوار بیرون است کدام بار را نویسم و چند توان نوشت آنچه اتیازی
 و ابر و مردم می گردد درین راه آبشارے بر سر راه واقع است بغایت عالی و نفیس از جای بلند می ریزد درین راه
 آبشارے باین خوبی دیده نشده لحظه توقف نموده چشم و دل را از جای بلند به تماشاے آن سیراب ساختم روز شنبه
 نهم چهار کروه و سه پاؤ کوچ فرموده باره مولد عبور موکب منصور اتفاق افتاد باره مولد از قصبه هاسے مقرر کشمیر است و از اینجا
 تا شهر چهار کروه مسافت است و بر لب آب بهت واقع شده جمعی از سوداگران کشمیر درین قصبه توطن گزیده مشرف
 بر لب آب منازل و مساجد ساخته اند آسوده و مرفه الحال روزگار بسرے برند حسب الحکم پیش از ورود موکب مسعود
 کشتی هاسے آراسته درین مقام میا داشته بودند چون ساعت درآمدن روز دوشنبه اختیار شده بنا برین دوپهرا از
 روز یکشنبه دهم گذشته بشهاب الدین پور درآمد درین روز دلاور خان کاکر حاکم کشمیر از کشتوار رسیده دولت آستانوس دریافت
 بفضول عواطف روز افزون بادشاهانه و گوناگون نوازش خسروانه سرفرازی یافت الحق این خدمت را چنانچه باید تقدیم
 رسانیده امید که حضرت و اسب العطا یا جمیع بندهاے با اخلاص را جبین افروز عزت گردانا و کشتوار برسمت جنوب کشمیر واقع
 است از معموره کشمیر تا منزل الکه حاکم نشین کشتوار است شصت کروه مسافت پیوده آمد بتاریخ دهم شهر یور ماه آبی سنه چهار و دهم دلاور خان
 باده هزار نفر سوار پیاده جنگی غزیمت فتح کشتوار پیش نهاد بهمت ساخته حسن نام سپهر خود را با گرد و طے میر بحر بجا قطعت شهر و حراست

سرحد مقرر داشت و چون گوهر چک و ایبه چک بدعوی وراثت کشمیر و رگشتوار و نواحی آن سرگشته وادی ضلالت و اودبار بودند بهیبت نام یکی از برادران خود را با جمعی در مقام دیو که متصل بکوتل پیر نیچال واقع است بجهت احتیاط گذشت و از منزل مذکور تقسیم افواج نموده خود با فوجی براه سنگین پور شتافت و جلال نام پسر رشید خود را با نصر الله عرب و علی ملک کشمیری و جمعی از بندهای جهانگیری براه دیگر تعیین فرموده و جمال نام پسر کلان خود را با گروهی از جوانان کار طلب بهرادی فوج خود مقرر نموده همچنین دو فوج دیگر بدست راست و چپ خود قرار داده که میرفته باشند چون راه برآمد اسپ نبود چند اسی بجهت احتیاط همراه گرفته اسپان سپاهی را در کل باز گذرانیده بکشمیر فرستاد و جوانان کار طلب که در دست بیان جان بسته پیاده بر فراز کوه برآمدند و غازیان لشکر اسلام با کافران بدسرا انجام منزل بمنزل جنگ کنان تا نزد کوٹ که یکی از محکمات غنیم بود شتافته در اینجا فوج جلال و جمال که از راههای مختلف تعیین شده بودند با هم پیوستند و مخالفان برگشته روزگار تاب مقاومت نیاورده راه فرار پیش گرفتند و بهادران جان نثار نشیب و فراز بسیار بیامردی هست پیاده تا دریای سمرقند و بر لب آب مذکور آتش قتال اشتعال یافت و غازیان لشکر اسلام ترویات پسندیده بنظر و رسانیدند و ایبه چک برگشته بخت بسیار از اهل ادبار قبیل رسید و از گشته شدن ایبه راجه بے دست و دل شده راه فرار پیش گرفت و از پل گذشته در بهند رکوٹ که بران طرف آب واقع است توقف گزید و جمعی از بهادران تیر جلو خواستند که از پل بگذرند بر سر تل جنگ عظیم واقع شد و چند از جوانان بشهادت رسیدند و همچنین مدت بیست شبان روز بندهای درگاه سعی در گذشتن آب داشتند و کافران تیره بخت هجوم آورده بدافعه و مقابله تقصیر نمی کردند تا آنکه دلاور خان از استحکام تهاجمات و سرانجام آذوقه خاطر جمع نموده به لشکر فیروزی اثر پیوست و راجه از حیل سازی و روبا بازی و کار خود را نزد دلاور خان فرستاده التماس نمود که برادر خود را با پیشکش بدرگاه میفرستم چون گناه من بعفو مقرون گردد و بیم و هراس از خاطر من زایل شود و خود نیز بدرگاه گیتی پناه رفته آستان بوس نمایم دلاور خان بسخن فریب آمیز گوش نینداخته نقد فرصت را از دست نداده فرستادهای راجه را بے حصول مقصود و خصت فرموده در گذشتن از آب اهتمام شایسته بکار برد جمال پسر کلان او با جمعی از ننگان بحر شجاعت و جلاوت بالاے آب رفته بشنادری و دلاوری از ان دریای زخار خوشنوا عبور نمودند و با مخالفان جنگ سخت در پیوست و بندهای جانبا از ان طرف هجوم آورده کار بر اهل ادبار تنگ ساختند آنها چون تاب مقاومت در خود نیافتند تخته پل را شکسته راه گریز پیش گرفتند و بندهای نصرت قرین با زپل را استحکام داده بقیه لشکر را گذرانیدند

دلاور خان در بهند رکوت مسکراقبال آراست و از آب مذکور تا در پاسه چناب که اعتضاد قوی این سیاه بختان است و تیر انداز
 مسافت بوده باشد و در کنار آب چناب کوهی است مرتفع عبور از آن آب بدشواری میسر و بجیت آمد و رفت پیاده با طناها بر
 سطر تعبیه نموده در میان دو طناب چوب با مقدار یک یک دست پهلوی یک دیگر مستحکم بسته یک سر طناب را بقله کوه و سر دیگر
 را بد طرف آب مضبوط میسازند و دو طناب دیگر یک گز از آن بلند تر تعبیه می نمایند که پیاده با پاسه خود را بر آن چوب ها نهاده
 بهر دو دست طناها به پاسه بالا را گرفته از فراز کوه بنشیب میروند تا از آب بگذرند و این را با اصطلاح مردم کوهرستان نرم به
 گویند هر جا منطه بستن نرم به داشتند به بند و قچی و تیر انداز و مردم کاره ای استحکام داده و خاطر جمع نمودند و دلاور خان جلاله با ساخته شبی
 هشتاد نفر از جوانان دلیر کار طلب بر جاله نشانیده میخواست که از آب بگذرانند چون آب در غایت تند و شورش میگشت جلال
 فخرت شخصت هشت نفر از آن جوانان غریق بحر عدم شدند و آب روی شهادت یافتند و ده نفر دست و بازو
 شتاوری خود را با محل سلامت رسانیدند و دو کس بر آن طرف آب افتاده در جنگ از باب ضلالت اسیر شدند و آن قصه
 دلاور خان تا چهار ماه و ده روز در بهند رکوت پاسه بهشت افشوده سعی در گزشتن داشت تیر تیر میر میبرد مقصد
 نمیر رسید تا آنکه زمینداری راه بری نمود از جا که مخالفان را گمان گزشتن بنود نرم به بسته در ول شب جلال پسر دلاور خان
 با چند کس از بنده پاسه درگاه و جمعی از افغانان قریب بدو دست نفر از آن راه یساست گذشته هنگام سحر به خبر رسید
 رسیده که پاسه فتح بلند آوازه ساختند چندی که برگرد و پیش راجه بودند در میان خواب و بیداری سر اسیمه بر آمده اکثری علوم
 تیغ خون آشام گشتند بقیه السیف جان سبک پا از آن در طه بلا بر آوردند در آن شورش کی از سپاهیان براج رسیده خواست که به شمشیر
 کایش با تمام رساند راجه فریاد بر آورد که من راجه ام مرا زنده نرو دلاور خان برید مردم بر سر آمد هجوم آورده و شگیر ساختند بعد از گرفتار شدن
 راجه از تنبلیان او هر کس که بود خود را بگوشه کشید دلاور خان از شنیدن این شرف فتح و فیروزی سجدات شکر آبی تقدیر سانیده بالشکر منصور از
 آب عبور نموده بمبندل بدر ملک که حاکم نشین آن ملک است و برآمد از کنار آب تا آنجا سه کرده مسافت بوده باشد دختر سنگرام راجه جو و دختر جلال
 سرود و پسر راجه با سو در خانه راجه است و از دختر سنگرام فرزند آن و از پیش از آن که فتح شود عیال خود را از روی احتیاط به پناه راجه
 جلال و دیگر زمینداران فرستاده بودند چون موکب منصور نزد یک رسید دلاور خان حسب الحکم راجه را همراه گرفته متوجه آستان بنوس گشت نصر الله
 عرب را با جمعی از سوار و پیاده بخواست این ملک گذاشت در کشتوار گندم و جو و عدس و ماش و ازین فراوان میشود بخلات کشمیر شالی کمتر دارد
 زعفرانش از زعفران کشمیر بهتر و قریب بصدد دست از باز جره گرفته می شود و نا بخت و تریخ و هندوانه از فردا علی بهم میرسد خبر پنهان از عالم

خریده کشمیر است و دیگر سیوه با از انگور و شفتالو و زرد آلو و امرود و ترش می شود و اگر تربیت کنند یکین که خوب شود سنسے نام زرد
 سلوک که از حکام کشمیر مانده یک و نیم آن را بیک روپیه میگیرند و در سواد او معامله پانزده سنسے که ده روپیه باشد بیک
 هزار دشاری حساب کنند و دوسیر بوزن هندوستان را یکین نامند و رسم نیست که از محصول زراعت راجه خراج بگیرد و بر سر
 هر خانه در سال شش سنسے که چهار روپیه باشد میگیرد و زعفران را در کل بلوفه جمع از راجوتان و به قصد نفرتوچی که
 از قدیم نوکرانند تنخواه نموده غایتاً در وقت فروختن زعفران از خریدار بر سر می که عبارت از دوسیر باشد چهار روپیه میگیرد
 و کلیه حاصل راجه بر جریمه است و باندک تقصیر مبلغ کلی می ستاند و هر کس را شمول و صاحب جمعیت یافتند بهانه
 انگخته آنچه دارد پاک میگیرند همه جهت لک روپیه تخمیناً از حاصل حصه او باشد و در وقت کارشش هفت هزار پیاده جمع
 می شود و اسپ در میان آنها کم است قریب پنجاه اسپ از راجه و عهد پاسبان او بوده باشد محصول یک ساله در وجه
 انعام دلاور خان مرحمت شد از روئے تخمین جانگیر هزار سی ذات و هزار سوار بضابطه جهانگیری بوده باشد چون دیوانیان
 عظام و کرام نسق بسته بجایگزیند و از تنخواه نمایند حقیقت باز قرار واقعی ظاهر خواهد شد که چه مقدار جاست روز و شبینه یا زدهم
 بعد از دوپرو چهار گطی مبارکی و فرخندگی در عمارت که مجدداً بر کنار تال احداث یافته و در مرکب مسعود اتفاق افتاد
 بحکم حضرت عرش آشیانی قلعه از سنگ و آجر در غایت استحکام احداث یافته غایتاً هنوز ناتمام است یک ضلع آن مانده امید
 که بعد ازین با تمام رسد از مقام حسن ابدال تا کشمیر مابقی که آمده شد بهقتا و پنجکوه مسافت به نوزده کوچ و ششش مقام که
 بست و پنج روز باشد قطع شد و از دار الخلافه اگر تا کشمیر در عرض صد و پنجاه و هشتاده روز سه صد و بهقتا و ششش کرده مسافت
 به یکصد و دو کوچ و شصت و سه مقام طے شده و براه خشکی که ممر عام و راه ستارفت است سیصد و چهار و نیم کرده است روز شششنبه
 روز دهم دلاور خان حسب الحکم راجه کشتوار را سلسل محضور آورده زمین بوسی فرمود و خالی از وجا هست نیست پوشش بروش
 اهل هند و زبان کشمیری و هندی هر دو میدانند بخلاف دیگر زمینداران این حد و دهنه الجمله شهری ظاهر شد حکم فرمودم که با وجود
 تقصیر و گناه اگر فرزندان خود را بدرگاه حاضر سازد از حبس و قید نجات یافته در سایه دولت ابد قرین آسوده و فارغ البال
 روزگار بسر خواهد برد و لا در سیکه از قلاع هندوستان بحسب مصلحت قرار خواهد بود عرض کرد که اهل و عیال و فرزندان خود را
 بلازمی آرم امیدوار محنت آنحضرت ام بهر چه حکم شود اکنون مجلاً از احوال داد و ستاد و خصوصیات ملک کشمیر مرقوم میگردد
 کشمیر از اقلیم چارم است عرضش از خط استوا سی و پنج درجه است و طولش از جزایر سیف و صومالی و پنج درجه از قدیم این ملک در تصرف

راجه با بوده مدت حکومت آنها چهار هزار سال است و کیفیت احوال و آسای آنها در تاریخ راجه ترنگ که بحکم حضرت عرش آشیانی
 از زبان هندی بفارسی ترجمه شده است. تفصیل مرقوم است و در تاریخ سنه هفتصد و دوازده هجری بنور اسلام رونق و بهایزیده
 سی و دو نفر از اهل اسلام مدت دو بیست و هشتاد و دو سال حکومت این ملک داشته اند تا آنکه بتاریخ هفتصد و نود و چهار
 هجری حضرت عرش آشیانی فتح فرموده اند از آن تاریخ تا حال سی و پنجاه سال است که در تصرف اولیای دولت است و بدین
 ماست ملک کشمیر در طول از کوتل بهلول لباس تا فرو تر پنجاه و شش کوه جهانگیری است و در عرض از بیست و هفت کوه
 زیاده نیست و از ده کم نشیخ ابوالفضل در الکبرنامه تخمین و قیاس نوشته که طول ملک کشمیر از دریای کشن گنگا تا فرو تریک صد
 و بیست کوه است و عرض از ده کم نیست و از بیست و پنج زیاده نیست بجهت احتیاط و اعتماد جمعی از مردم معتقد کاروان معتبر
 فرمودم که طول و عرض را طنباب بکشند تا حقیقت از قرار واقع نوشته شود بالجملة آنچه شیخ یکصد و بیست کوه نوشته بود شخصیت و
 هفت کوه برآمد چون قرار داد است که حد هر ملکی تا جائی است که مردم بزبان آن ملک تکلم باشند بنا برین از بهلول لباس که
 یا زده کوه ازین طرف کشن گنگا است سرحد کشمیر مقرر شد باین حساب پنجاه و شش کوه باشد و در عرض دو کوه بیش تفاوت
 ظاهر نگشت و کوهی که در عهد این نیازمند معمول است موافق ضابطه ایست که حضرت عرش آشیانی بستاند هر کوهی پنجاه
 درع و یک درع و دو درع شرعی میشود که هر درع بیست و چهار انگشت باشد و هر جا کوه یا گزند کور گردد و مراد از آن کوه و گون معمول است
 و نام شهر سری نگر است و در یایه بهت از میان بهوره میگذرد و در سر چشمه آنرا ویرناک میگویند از شهر چهار کوه کوه برست
 جنوب واقع است و بحکم این نیازمند بر سر آن چشمه عمارت و باغی ترتیب یافته در میان شهر چارپل از سنگ چوب در غایت استحکام بسته
 شده که مردم از روی آن ترومی نمایند و راجه پتاح این ملک کندل میگویند در شهر مسجدی است بغایت عالی از آثار سلطان سکندر
 در هفتصد و نود و پنج آسای یافته بعد از مدتی سوخته و باز سلطان حسین تعمیر نموده هنوز با تمام نرسیده بود که قصص حیات او از پادشاه
 در افتاد و در هفتصد و نه ابراهیم باکره دزیر سلطان حسین جن انجام و آراستگی بخشید از آن تاریخ تا حال یکصد و بیست سال
 است که بر جاست از محراب تا دیوار شرقی یکصد و چهل و پنج درع و عرض یکصد و چهل و چهار درع است و شصت و چهار طاق
 و بر اطراف ایوان و ستونهای عالی نقاشی و نگارگری کرده الحاق از حکام کشمیر اثری بتهرا ازین نموده میر سید علی همدانی قدس سر
 روزی چند درین شهر بوده اند خانقاهی از ایشان یادگار است متصل شهر و کول بزرگ واقع است که به سال میر آب
 نه باشد و طمش متغیر نمی گیرد و در آمد و رفت مردم و نقل و تحویل غله و بهیمه بر کشتی است در شهر و پرگانات پنج هزار و هفتصد و

کشتی است هفت هزار و چهار صد ملاح بشمار آمده ولایت کشمیر سے و هشت پرگنه است آنرا دو نصف اعتبار کرده اند
بالاے آب را آمراچ گویند و پایان آب را کامراچ نامند ضبط زمین و داد و ستد از رویم درین ملک رسم نیست مگر جزوی
از سایر جهات و نقد و جنس را بخروار شالی حساب کنند هر خروار سے سه من و هشت سیر وزن حال است کشمیر بیان دوسیر را
یکمن اعتبار کرده اند چهار من را که هشت سیر باشد یک ترک و جمع ولایت کشمیر سے لک و شصت و سه هزار و پنجاه خروار و یازده
ترک است که بحساب نقدی هفت کورو و چهل و شش لک و هفتاد هزار دام سے شود و بصابطه حال جابے هشت
هزار و پانصد سوار است راه در آمد بکشمیر بتغذیهترین راه با بھیر و گچلے است اگر چه راه بھیر نزدیک تر است لیکن اگر کسی
خواهد که بهار کشمیر را در یا بدینصهر در راه گچلے است و دیگر راهها درین موسم از برف مالا مال سے باشد اگر به تعریف و
توصیف کشمیر پردار و دفتر یا باید نوشت ناگزیر مجله از اوضاع و خصوصیات آن رقمزده کلک بیان می گیرود و بکشمیر باغی
است همیشه بهار یا قلعه ایست آهینین حصار بادشاهاں را گلشنه است عشرت افزا و درویشان را خلوتکده دلکشا چنهای سے
خوش و آبشار سے دلکش از شرح و بیان افزون آهیا سے روان و چشمه سار سے از حساب و شمار بیرون چند آنکه نظر کار
کند سبزه است و آب روان گل سرخ و بنفشه و زکس خود رو صحرا انواع گلها و اقسام ریاحین از آن بیشتر است که بشمار
در آید در بهار جان نگار کوه و دشت از اقسام شکوفه مالا مال در و دیوار و صحن و بام خانها از مشعل لاله نرم افزا و زو چلکها سے
سطح و سه برگلها سے بهر منج را چه گوید **منظر**

شده جلوه گر نازنینان باغ	رخ آراسته هر یکے چون چراغ	شده مشکبو غنچه در زیر پوست
چو تویند مشکین ببا نر و سے دوست	غزلخوانی بلبل صبح خیز	تمنا سے می خوارگان کرده تیز
بهر چشمه منقار بط آب گیر	چو معتاض زرین لقطع حریر	بساط گل و سبزه گلشن شده
چراغ گل از با و روشن شده	بنفشه سوزلف را حشم زده	گره در دل غنچه محکم زده

بهترین اقسام شکوفه بادام و شفتالو است برون کوستان ابتدا سے شکوفه در غره اسفندار ند می شود و در ملک
کشمیر اوایل فروردین و در باغات شهر در نیم و دهم ماه مذکور و انجام شکوفه تا آغاز یا سمن کبود پیوسته است و در خدمت
والد بزرگوارم مکرر سیر زعفران زار و تماشا کے خزان کرده شده بود بجهت اسد درین مرتبه جو اینها سے بهار را دریافت
خوبها سے خزان در موقعش نوشته خواهد شد عمارات کشمیر همه از چوب است دو آشیانه و سه آشیانه و چهار آشیانه می سازند

و بامش را خاکپوش کرده پیا لاله چو غاشی می نشانند و سال بسال در موسم بهار می شگند و بغایت خوشنماست این تصرف مخصوص
 اهل کشمیر است امسال در باغچه دو تختانه و بام مسجد جامع لاله بغایت خوب شگفته بود یا سمن کبود در باغات فراوان است و یاقوت
 سفید که اهل هند چنبیلی گویند خوشبوی شود قسم دیگر صندلی رنگ است آن نیز در غایت خوشبوی و این مخصوص کشمیر است
 گل سرخ چند قسم بنظر در آمده غایتا یکی خوشبو است دیگر گله است صندلی رنگ و بویش در غایت لطافت و نزاکت
 از عالم گل سرخ و تنه اش نیز به گل سرخ تشابه و گل سوسن و دو قسم می باشد آنچه در باغات است بسیار بالیده و سبز
 رنگ و قسم دیگر صحرانی است اگر چه کم رنگ است غایتا خوشبو است گل جعفری کلان و خوشبوی شود تنه اش از قاست
 آدمی میگذرد لیکن در بعضی سالها وقتیکه کلان شد و گل رسید و گل کرد کرمی پیدای شود و برگش پرده از عالم عنکبوت
 می تند و ضایع می سازد و تنه اش را خشک میکند و امسال چنین شد و گلهای که در ایالات کشمیر بنظر در آمده از حساب شمار بیرون
 است آنچه نادرا و العصری او ستاد منصور نقاش شبیه کشیده از یکصد گل متجاوز است پیش از عهد دولت حضرت عرش آشیانی
 شاه آکو مطلق نبود و محمد قلی افشار از کابل آورده پیوند نموده تا حال ده پانزده درختی بار آورده زرد آلو پیوندی نیست
 درخت چند معدود بود مشارالیه پیوند را درین ملک شایع ساخت و الحال فراوان است الحق زرد آلو کشمیر خوب می شود
 در باغ شهر آرا کابل درختی بود میرزائی نام که بهتر از آن خورده نشده بود و در کشمیر چندین درخت مثل آن در باغها
 است ناشیاتی فردا علی می شود از کابل و بدخشان بهتر نزد یک ناشیاتی سمرقند سبب کشمیر خوبی مشهور است و امروز
 وسط می شود انگورش فراوان است اکثرش ترش و زبون انارش آفتد به نیست تر بز فردا علی بهم میرسد خربزه بغایت
 شیرین و شکنده می شود لیکن اکثر آنست که چون به بختگی رسد کرمی در میانش بهم میرسد و ضایع می سازد اگر اچانا از
 آسیب محفوظ ماند بغایت لطیف می شود شاه توت نمی باشد و توت سایر صحرا است و از پاس هر درخت توت تاک
 انگوری بالا رفته غایتا توتش قابل خوردن نیست مگر درختی چند که در باغ با پیوند کرده باشد برگ توت بجهت کرم پله بکار
 می رود و تخم پله از گل کت و تیت می آرند شراب و سرکه فراوان است اما شرابش ترش و زبون و بزبان کشمیرس گویند
 بعد از آن که کاسه با ازان در کشند بقدر سرگرمی ازان بهم می رسد از سرکه اقسام آچار می سازند چون سیر در کشمیر خوب می شود
 بهترین آچارش آچار سیر است انواع غله بغیر از نخود اکثری دارد اگر نخود بکارند سال اول می شود سال دوم زبون می شود
 سال سوم بشتک متشبه می شود پنج از همه بیشتر یک که سه حصه برنج و یک حصه سایر حبوبات بوده باشد در انورش اهل کشمیر بر

برنج است اما زبون می شود و خشک تر می پزند و می گذارند که سرد شود بعد از آن می خورند و آنرا بخت می گویند طعام گرم خوردن رسم نیست بلکه مردم کم بضاعت حصه از آن بخت شب نگاه میدارند و روز دیگری خورند نمک از هندوستان می آرند و بخت نمک انداختن قاعده نیست سبزی در آب می جوشانند و اندک نمک بخت تغیر ذایقه در آن می اندازند و با بخت می خورند و جمع که خواهند تنعم کنند در آن سبزی اندک روغن چار مغز می اندازند و روغن چهار مغز زود تلخ و بے مزه می شود بلکه روغن گاؤ نیز گرا نگاه که تازه بتازه از مسکه روغن گرفته در طعام بیندازند و آنرا سدا پاک نامند بزبان کشمیر چون هوا سرد و نمناک است بجز آنکه سه چهار روز بماند تغییری گردد و گاؤ میش نمی باشد گاؤ نیز خوردن زبون می باشد گندمشس ریزه کم مغز است نان خوردن رسم نیست گو سفند بے دنبه می باشد از عالم کوسه هندوستانیان آن را هندوی گویند گوشتش خالص از تراکت و راست مزگی نیست مرغ و قاز و مرغابی و سویه و غیره فراوان می باشد ماهی همه قسم پولک دار و بی پولک می باشد اما زبون طبوسات از پشمینه متعارف مردوزن کرت پشمین می پوشند و آنرا پٹو گویند و فرضاً اگر پٹو پوشند با عقادشان اینکد هوا تصرف می کند بلکه مضمم طعام بے این ممکن نیست شال کشمیر را که حضرت عرش آشیانی پرم نرم نام فرموده اند از فرط اشتها حاجت به تعریف نیست قسم دیگر نر مه است از شال جسیم تر و ملایم می باشد و دیگر در مه است از عالم جل خرو سگ بر روی فرش می افکند غیر شال دیگر اقسام پشمینه در تبت بهتری شود با آنکه پشم شال را از تبت می آرند و در اینجا جل نمی توانند آورد و پشم شال از بزرگ بهم میرسد که مخصوص تبت است و در کشمیر از پشم شال پٹو هم می بافند و دو شال را با هم رفو کرده از عالم سقراط می مانند بخت لباس بارانی بد نیست مردم کشمیر سری تراشند و دستار گرد می بندند و عورات عوام را لباس پاکیزه و شسته پوشیدن رسم نیست یک کرت پٹو سه سال و چهار سال بکار میبرند ناسته از خانه بافند و آورده کرت میبندند و تا پاره شدن تابان نمی رسد از آن پوشیدن عیب است کرت دراز و فراخ تا سر و پا افتاده می پوشند و کمری بندند با آنکه اکثر خان برب آب دارند یک قطره آب بیدن آنها نمی رسد مجلاً ظاهر آنها همچو باطن آنها چرگین است بے صفا و بابت صنایع در زمان مرزائی حیدر بسیار پیش آمدند موسیقی را رونق افزود و کمانچه و جنترو قان و چنگ و دف و نعل شایع شده در زمان سابق سازه از عالم کمانچه میداشتند و نفسها بزبان کشمیری در مقامات هندی می خواندند و آنهم منحصر بر دوسه مقامی بود بلکه اکثر بیک آهنگ می سرازیدند الحق مرزا حیدر را در رونق کشمیر حقوق بسیار است پیش از عهد دولت حضرت عرش آشیانی مادر سواری مردم اینجا بر گونش بود اسپ کلان نمی داشتند مگر از خارج اسپ عراقی و ترکی برسم تحفه بخت حکام

آوردند و گوشت عبارت از یابو است چهار شان بزین نزدیک در سایر کوستان هند نیز قراطان می باشد اکثر جنگره
 و شیخ جلوی شود بعد از آنکه این گلشن خدا آفرین بتایید دولت و یمن تربیت خاقان سکندر آئین رونق جاوید یافت بسیار
 از ایامات را درین صوبه جاگیر محنت فرموده و گله های اسب عراقی و ترکی حواله شد که گره بگیرند و سپاهیان از خود نیز از بلخی
 سیاهان نمودند و در اندک فرصت اسبان بهم رسیده چنانچه اسب کشمیر با دولیت و سیصد رو پی بسیار خرید و فروخت مرشد
 و احیاناً هزار رو پی هم رسیده مردم این ملک آنچه سوداگر و اهل حرفه اند اکثر سنی اند و سپاهیان شیعه امامیه و گره های نور بخشی
 و طایفه فقرامی باشند که آنها را ریشی گویند اگر چه علی و معرفتی ندارند لیکن به بے ساختگی و ظواهر آرائی میزنند و هیچکس را بد نمی
 گویند زبان خواهش و پاسبی طلب کوتاه دارند گوشت نمی خورند و زن نمی کنند و پیوسته درخت میوه دارد و در صحای نشانند
 باین نیت که مردم ازان بهره در شوند و خود ازان تمتع بر نمی گیرند قریب دو هزار کس ازین گره بوده باشند و جمع از برهمنان اند
 که از قدیم درین ملک می باشند و مانده اند و بزبان سایر کشمیریان متکلم ظاهر شان از مسلمانان تمیز نتوان کرد لیکن کتابا بزبان
 شنسکرت دارند و میخوانند و آنچه شرایط بت پرستی است بفعل می آرند و شنسکرت زبان است که دانشوران هند کتابها
 بدان تصنیف کنند و بنهایت معتبر دارند اما بتخانها سالی که پیش از ظهور اسلام اساس یافته بر جاست و عمارتش همه از سنگ
 و از بنیاد تا سقف سنگها سالی که پیش از ظهور اسلام اساس یافته بر جاست و عمارتش همه از سنگ
 گویند و بهری پرست نیز نامند و بر سمت شرقی آن کوه ڈل واقع است و مسافت دورش شش و نیم گره و کسری پیوده شده
 حضرت عرش آشیانی اتارا امد بر بانه حکم فرموده بودند که درین مقام قلعه از سنگ و آهک در غایت استحکام اساس ننهند و در
 عهد دولت این نیاز مند قریب الاختتام شده چنانچه کوچه مذکور در میان حصار افتاده و دیوار قلعه بر دور آن گشته و کل
 مذکور بحصار پیوسته و عمارات و دولخانه مشرف بر آن آب است و در دولخانه باغچه واقع است و مختصر عمارتی در وسط آن کوه
 بزرگوارم اکثر اوقات در آنجای نشستند درین مرتبه سخت بیطراوت و افسرده بنظر آمده چون نشیمن گاه آن قبله حقیقی و خدای
 مجازی در حقیقت سجده گاه این نیاز مند است بر خاطر حق شناس ناپسندیده افتاد بمقتد خان که از بندها سالی مزاج دانست
 حکم فرمودم که در ترتیب باغچه و تعمیر منازل غایت جد و جهد بقدیم رساند در اندک فرصت بحسن اتمام رونق دیگر یافت در
 باغچه منتهی عالی س و دو دره مربع مشتمل بر سه قطعه آراسته شد و عمارات را از سر نو تعمیر فرموده به تصویر استادان نادره کار
 رشک نگار خانه چین ساخت و درین باغچه را نور افزا نام کردم روز جمعه پانزدهم فروردین ماه الهی دو کا و قطارل و پیشکش

زیندارتبت بنظر در آمد در صورت و ترکیب بگاومیش بیشتر شایست و مناسبت دار و اعضائش پریشم است و این لازمه
 حیوانات سرد سیر است چنانچه بزنگ از ولایت بکرو کوہستان گرم سیر آورده بودند بغایت خوب صورت و کم پیشم بود و انچه
 درین کوہستان ہم می رسید بخت شدت سرما و برف پر موی و بد بینات است و کشمیر بایں رنگ را کپل گویند دہم درینولا
 آہوے مشکین پیشکش آورده بودند چون گوشتش خورده نشده بود و فرمودم کہ طعام با پختند سخت بے مزہ بد طعام ظاہر شد از
 حیوانات چار پائی صحرائی گوشت بیچ یک بزبونی و بد طعمی این نیست نافہ در تازگی بوسے نداشتہ بعد از آن کہ چند روز بے
 ماند و خشک شد خوشبو بے شود و مادہ نافہ نذر دورین دوسہ روز اکثر اوقات بر کشتی نشسته از سیر و تماشا بے شگوفہ
 بھاک و شالما ر محظوظ گشتم بھاک نام برگنہ ایست کہ بر اطراف کوہ ڈل واقع است و بچنین شالما ر نیز متصل آن دجوبے
 آب خوشی دارد کہ از کوہ آمدہ بکول ڈل میریزد بہ فرزند خرم فرمودم کہ پیش آن را بستند آبشاری ہم رسیدہ کہ از سیر
 آن محظوظ توان شد و این مقام از سیر گاہا بے مقرر کشمیر است روز یکشنبہ ہفتدہم غریب واقعہ روے نو و شاہ شجاع
 در عمارات دولخانہ باز بے می کرد اتفاقاً در یکجہ بود بجانب دریا پردہ پر روے آن انگندہ دروازہ نہ بستہ بودند
 شاہزادہ باز بے کنان در جانب در یکجہ میرود کہ تماشا کنند بچہ رسیدن سرنگون بزیر اقامت و قصار پلاستہ تکررہ در
 دیوار نہادہ بودند و فراش متصل آن نشسته بود سروا باین پلاس میرسد پا ہا بر پشت و دوش فراش خورده بر زمین می افتد
 با آن کہ ارتفاعش ہفت و در عد است چون حمایت ایندو جل سجانہ حافظ و ناصر بود و وجود فراش و پلاس واسطہ حیات
 اوی شود عیال با باشد اگر چنین نبود می کار بد شواری کشیدے در انوقت راے ان کہ سردار پیادہ ہا بے خدمتہ بود
 در پاے جہر کہ ایستادہ فی الفور دودیدہ اورا بر می دارد و در آغوش گرفته متوجہ بالامی شود در آنجا در ان حالت بہین قدم
 می برد کہ مرا کجای بری او میگویی کہ بلا از دست حضرت دیگر ضعف بر و مستولے می شود و از حرف زدن باز می ماند من
 در استراحت بودم کہ این خبر خوش بگو شتم رسید سرا سیمہ بیرون دویدم چون اورا بدین حال دیدم ہوشم از سر رفت و زمان
 ماند در آغوش شفقت گرفته محو این موہبت الہی بودم در واقع طفل چہا رسالہ از جائے کہ وہ گز شرعی ارتفاع داشتہ
 باشد سرنگون بیفتد و اصلاً غبار آسبے بر اعضائش نہ نشیند جائے حیرت است سجدات شکر این موہبت تازہ بتقدیم
 رسانیدہ تصدقات دادہ شد و فرمودم کہ ارباب استحقاق و فقراے کہ درین شہر توطن دارند بنظر در آورند تا در خور آنہا دجہ
 معیشت مقرر شود از غریب آنکہ سہ چہا سہ پیش ازین واقعہ جو تک راے بنجم کہ در مہارت فن نجوم از پیش قدما ن

این طائفه است سبب واسطه بمن عرض کرده بود که از زانچه طالع شاهزاده چنین استخراج شده که این سه چهار ماه برایشان
گران است بکن که از جابجای مرتفع بریر افتد و غبار آسب بر دامن حیات نه نشیند چون مکرر احکام او بصحت پیوست
همواره این توهم پیرامون خاطری گشت و درین راهها خطرناک و گریه بار و دشواری گذار یک چشم از آن توئمال چمن
اقبال غافل بنودم همیشه او را در نظرمی داشتم و نهایت محافظت و غایت احتیاط بجای می آمد تا بکشمیر رسیده شد چون
این سانحه ناگزیر بود انکها و دایها و او چنین غافل می شوند و الحمد که بخیر گذشت در باغ عیش آباد در سخته بنظر
درآمد که شگوفه صد برگ داشت بغایت بالیده و خوشنما غایتا سیب او ترش نشان میدادند چون از دلاور خان کا کرج دست
شایسته بطور آمده بود بمنصب چهار هزار ری ذات و سه هزار سوار سرفراز فرمودم و پسران او را نیز بمنصب اعیان بخشیدم
شیخ فرید و لطف الدین خان بمنصب هزار ری ذات و چهار صد سوار نوازش یافت منصب سر بر اده خان مقتصدی
ذات و دو صد و پنجاه سوار حکم شد نور احمد گر گیسو را بمنصب شش صدی ذات و یک صد سوار سرفراز ساختم
و خطاب تشریف خانی عنایت فرمودم پیشکش روز مبارک شنبه بیست و یکم در وجه انعام قیام خان قراول باشی مرحمت شد
چون ال دادا و قان پسر باریکی برگردار زشت خویش نداشت گزیده بدرگاه آمد حسب التماس اعتماد الدوله گناه او بظن قرون
گشت آثار خجالت و شرمساری از ناصیه احوالش ظاهر بود بدستور سابق منصب دو هزار و پانصدی و یک هزار و دویست
سوار عنایت نمودم میرک جلایر از گلکیان صوبه ننگاله بمنصب هزار ری ذات و چهار صد سوار سرفرازی یافت چون بعرض
رسید که لاله چوغاشی در پشت بام مسجد جامع خوب شگفته روز شنبه بیست و سوم بسیر و تماشا شای آن رفته شدالحی یک
ضلع آن گلزار خوشی شده بود برگنه مود مری که پیش ازین بر اجه با سو عنایت بود بعد از و پسر او سوار جل مقهور داشت و زیولا
بجگت سنگه برادر او که طیکه نیافته بود لطف نمودم و برگنه جو بر اجه سنگرام مرحمت شد روز دوشنبه عده اودی بهشت بمنزل
خرم رفته بجامه در آدم بعد بر آمدن پیشکش کشید قلیله بجبت خاطر او پذیرفت روز مبارک شنبه چهارم میر حله بمنصب
دو هزار ری ذات و سیصد سوار سرفراز شد روز یکشنبه هفتم بقصد شکار کبک بموضع چار و دره که وطن حیدر ملک است راهی
شد الحق سزین خوشی سیرگاه و گشتی است آهاس روان و درختهای چارغالی دار و حسب التماس او نور پور نام نهادم در سر راه و رفته است
بل تهل نام که چون کی از شاخه های آن را گرفته جنبانند مجموع درخت در حرکت می آید عوام باین اعتقاد که این حرکت مخصوص بهان خجست
است اتفاقا در دینه مذکور از آن قسم درخت و دیگر بنظر در آمد که بهان طریق متحرک بود معلوم شد که این حرکت لازم نوع درخت

است نه مخصوص یک درخت و در موضع را و پورا از شهر و نیم کرده بر سمت هندوستان درخت چناری واقع است میان سوخته
پیش ازین میست سال که من خود بر اسپه سوار با پنج اسپ زین دارد و دو خواجه سرا بدرون آن در آمده بودم و سه گاه
بقری این حرف مذکور میشد مردم استبعا و می نمودند و درین مرتبه باز فرمودم که چندی بدرون آن در آیند جهان دستور که در خاطر
داشتم ظاهر شد در اکبر نامه مسطور است که حضرت عرش آشیانی سے و چهار کس را بدرون آن در آورده متصل یکدیگر نشاند
بودند درین تاریخ بعضی رسید که پرتقی چند پسر راے منوهر که از ملکیان لشکر کانگڑه بود با مخالفان جنگ بے صرفه کرده
جان نثار گشت روز مبارک شنبه یازدهم برین موجب بند هاسے درگاه باضافه منصب سرفراز گشتند تا تارستان
دو هزاری ذات و پانصد سوار عبدالعزیز خان دو هزاری ذات و هزار سوار و دوی چنگو الیاری هزار و پانصدی ذات
و پانصد سوار میر خان پسر ابوالقاسم خان یکے هزاری ذات و ششصد سوار مرزا محمد هفت صدی ذات و سه صد
سوار لطف الله سیصدی ذات پانصد سوار نصر الله عرب پانصدی ذات و دویست و پنجاه سوار تهور خان بقو جداری سرکار
میوات تعیین شد روز مبارک شنبه بست پنجم سید بایزید بخاری و جدار سرکار بھکر بصاحب صوبگی ولایت طھٹہ فرق عزت
برافراخت و منصب او اصل و اضافہ دو هزاری ذات و هزار و پانصد سوار حکم شد و علم نیز محبت فرمودم شجاعت خان عرب
بنصب دو هزار و پانصدی ذات و دو هزار سوار عزرائیاریافت وانی راے سنگدن حسب التماس مابست خان بصوبه
بگیش تعیین شد جانپا رخا بنصب دو هزاری ذات و هزار و پانصد سوار سرفراز گشت در نیولا از عراقض سپهسالار خان
خانان و سایر دولتمردان ظاهر شد که عنبر سیاه بخت باز قدم از حد ادب بیرون نهاده قنہ و فساد که لازمه سرشت زشت
آن به ذات است بنیاد کرده و از آن که موکب منصور بولایت و در دست نهضت فرموده فرصت مغتنم شمرده عهد و پیمانی
که بانبده هاسے درگاه بسته بود شکسته دست تصرف بملک بادشاهی دراز ساخته اسید که عنقریب بشامت اعمال خویش
کرنار گردد و چون التماس خزانہ نموده بود حکم شد که مبلغ بیست لک روپیه متصدیان دارالخلافه اگره نزد سپهسالار روانه سازند
و متعارف این خبر رسید که امرا تھانجات را گذاشته نزد داراب خان فراہم آمده اند و تیرگیان بر دور لشکر صف بسته می گردند و خنجر خان
در احمد نگر متحصن شده تا حال دوسه دفعه بنده هاسے درگاه را با مقهوران مبارزت اتفاق افتاد و هر مرتبه مخالفان شکست
خورده جمعی را بکشتن دادند و در مرتبه آخر داراب خان جوانان خوش اسپه را همراه گرفته بر بگاہ مقهوران تاخت و جنگ
سخت در پیوست و مخالفان شکست خورده روے ادبار بواوے فرار نهادند و بگاہ آنها بتاراج رفت و لشکر ظفر اثر

سالما و غانما بار دوسه خود مراجعت نمود چون عسرت و گرانی عظیم در لشکر منصور بهر سیه دولتخواهان کنکاش در آن دیدند که از
 کربوه رو بهنگاره فرود آمده در پایان گھاٹ توقف باید نمود تا رعد غلگه بهسولیت میرسیده باشد و مردم محنت و تاب نکشند
 ناگزیر در بالا پور معسکر اقبال آراستند و مقهوران سیاه بخت شوخی و شلاکبانی نموده در طرب بالا پور نمایان شدند راجه نرسنگدیو
 با چندی از بنده های جان نثار بهرافقه غنیمت گماشته بسیارے را بقتل آورد و منصور نام جیشی که در سپاه مقهوران بود
 زنده بدست افتاد هر چند خواستند که بزیر فیل اندازند را ضعیفی نشد پای جبالست افشرد راجه نرسنگدیو فرمود که سرش از تن جدا
 سازند امید که فلک دوار سزاسے کردار ناپنجار و در دامن روزگار سایر حق ناشناسان نهد و در سیوم اردوی بهشت بتماشای
 سکه ناک سواری شد بغایت تیلاق خوشی است و این آبشار در میان دره واقع است و از جاے مرتفع مبریزد هنوز بر
 اطراف آن برف بود چشمن مبارک شبیه در آن گلزمین آراسته پیاله های معتاد را بر لب آب خورده محفوظ گشتم و درین جبل
 آب جانورے بنظر در آمد از عالم ساج سلج سیاه رنگ است و خالهای سفید دارد و این هم رنگ بلبل است با
 خالهای سفید و غوطه در آبے خورد و در زمان ممتد در زیر آب می باشد و از جاے دیگر سر برے آورد فرمودم که دو
 سه جانور از آن گرفته آرند تا معلوم شود که از بابت مرغابی است پوست در میان پا دارد و باهم پیوسته با از عالم جانوران
 صحرائی کشاده است و قطعه از آن گرفته آوردند یکے فی الفور مرد و دیگر یک روزماند پنجه اش مثل مرغابی پیوسته بنود بنادر الهی
 استاد منصور نقاش فرمودم که شبیه آن را بکشند کشمیریان گلگرمی نامند یعنی ساج آبی و ریولا قاضی و میر عدل معروض
 داشتند که عبدالوهاب پیر حکیم علی بجای از سادات متوطن لاہور هشتاد هزار روپیہ دعوی می نماید و خطی بهر قاضی نورالله
 ظاهر ساخته که پدر من زرنگور را برسم امانت بسید ولی پدر اینها سپرده و سادات منکر اند اگر حکم شود حکیم زاده بجهت احتیاط
 سوگند مصحف خورده حق خود را از آنها بگیرد فرمودم آنچه مطابق احکام شریعت است بعمل آورند و روز دیگر معتمد خان بعرض رسانید
 که سادات خنوع و خشوع بسیار ظاہری سازند و معامله کلی است هر چند در تحقیق تفحص این قضیه بیشتر تامل بکار رود و بهتر خواهد
 بود بنا بر آن فرمودم که آصفخان تحقیق این قضیه نهایت وقت و دور اندیشی بکار برده نوعی نماید که اصلا منظمه و شبهه و شک
 نماند با وجود این اگر خوب داشتگفته نشود در حضور خود باز پرس نموده خواهد شد بجز دشیدن این حرف حکیم زاده را دل
 و دست از کار رفته و جمعی از آشنایان شفیع ساخته حرف آشته به میان آورد و عرض آنکه اگر سادات باز پرس این قضیه
 را با آصف خان به اندازند خط ابرامی سپارم که مرا با ایشان من بعد حقی و دعوی نباشد هرگاه آصف خان کس لطلب

اومی فرستاد از آن جا که خاین خالیف می باشد به بهانه وقت نمی گذرانید و حاضر نمی شد تا آنکه خطا بر او بیکی از دوستان خود سپرد و حقیقت آب صف خان رسید جبراً او را حاضر ساختند در مقام پریش در آمد ناگزیر اعتراض نمود که این خط را یکے از ملازمان من ساخته و خود گواه شده مرا اند راه برده بود همین مضمون نوشته داد چون آصف خان حقیقت را بعرض رسانید منصب و جاگیر او را تغییر ساخته از نظر انداختم و سادات را بغزت و آبر و رخصت لا هو را زانی داشتم روز مبارک شنبه ششم خرداد اعتقاد خان بمنصب چهار هزار می ذات و هزار و پانصد سوار سرفرازے یافت و صادق خان بمنصب دو هزار و پانصد می ذات و هزار و چهار صد سوار ممتاز گشت زین العابدین پسر آصف خان مرحوم بخدست نجشگیری احدیان سرفراز گشت راجه نرسنگد یو بندلیه بالا پایہ پنج هزار می ذات و سوار فرق عزت برافراخت در کشمیر پیشترین ترین سیوه با اشکن هست می خوش می باشد از آلو بالو خود ترغایتاً در چاشنی و نزاکت بسیار بهتر و در کیفیت شراب سه چهار آلو بالو پیشتر نمی توان خود و ازین در شبان روزے تا صد هم بمزه می توان گزک کرد و خصوصاً از قسم پیوندیش حکم فرمودم که بعد ازین اشکن را بخش می گفته باشند ظاهراً در کوستان بدخشان و خراسان می شود مردم آنجا بجز می گویند آنچه از همه کلان تراست نیم مثال بوزن در آمد شاه آلو در چهارم آوردے بهشت مقدار خودے نمایان شد در بیت و هفتم رنگ گردانید در پا تو دهم خود را در کمال رسید و نو بر کرده شد شاه آلو بدلیقه من از اکثر سیوه با خوشترے آمد چهار درخت در باغ نورافراجا آورد و بودیکے را شیرین بار نام کردم و دوم را خوشگوار و سوم را که از همه بیشتر بار آورد و پر بار و چهارم که کمتر بار داشت کم بار و یک درخت در باغچه حرم بار آورد و ده بود آن را شاه وار نام نهادم و نهالی در باغچه عشرت افرا بود آن را نو بار خواندم هر روز بهمان قدر که بجیت مزه پیاله کفایت کند بدست خودے چیدم اگر چه از کابل هم بڑاک چوکی مے رسانیدند لیکن از باغچه خانه تازه تازه چیدن بدست خود لطف دگر دار شاه آلوے کشمیر از کابل کمتر نمی شود بلکه بالیده تراست آنچه از همه کلان تر بود یک طنانک و پنج شرخ بوزن در آمد روز شنبه بست و یکم باد شاه بانو بیگم حجله نشین ملک بقا شد و الم این واقعه دلخراش بارگران بر خاطر م نهاد امید که الله تعالی او را در جوار مغفرت خویش جاے دها و از غرایب آنکه جو تکرارے پنجم پیش ازین بد و ماه بعضے از بنده های نزدیک را آگاه ساخته بود که یکے از صدر نشینان حرم سراے عفت بنما تخانه عدم خواهد شتافت و این را از زانچ طالع من دریافته بود مطابق افتاد و از سوانح شهادت یافتن سید غر خان و جلال خان لکھ در لشکر بنگش تفصیل این اجمال آنکه چون هنگام رفع محمول شد مهابت خان لشکر تعین نمود که به کوستان

در آید ز راعت افغان را بخوراند و از تاخت و تاراج و کشتن و بستن و قتل مملو نگذارند قضا را چون بنده با سه درگاه
بپایه کتلی می رسد افغانان برگشته روزگار از اطراف هجوم آورده سرکوتل رامی گیرند و استحکام میدهند جلال خان که
مرد کار دیده و پیر محنت کشیده بود صلاح وقت در آن می بیند که دوسه رو و سه توقف کرده شود تا مقهوران آذوقه
چند روز که بر پشت بار کرده آورده اند صرف نموده لاچار خود بخود ویران شوند انگاه بسویست مردم با ازین کر یوه
دشوار خواهند گذشت چون ازین کوتل بگذریم دیگر کارهای نمی توانست ساخت و مالش بسزا خواهند یافت عزت خان
که شعله بود زرم افروز و برق دشمن سوز لبوا بدید جلال خان پیرداخته برهنه با چند عی از سادات بارهه توسن بهت برنجیت
و افغانان مانند مور و کنج از اطراف هجوم آورده او را در میان گرفته با آنکه زمین معرکه اسپ تازه نبود بهر طرف که حسین
غضب می افروخت خرمین هستی بسیار بی باتش تیغ می سوخت در اثنای زد و خورد و اسپش را پی کردند پاوه
تا رفته داشت تقصیر نکرد عاقبت بار فقه غولیش مردانه فروشد دور هنگامیکه عزت خان می تازه و جلال خان کلهر و
مسعود پسر احمد بیگ خان و بیزن پسرنا و علی میدانی و دیگر بنده با عنان مشتاب از دست داده بی اختیار از هر
طرف کوتلی می جنبند و مقهوران سر کوها گرفته بسنگ و تیر کارزاری نمایند جووانان جان سپار چه از بسته های
درگاه چه از تابینان هابست خان وادجرات و جلادت داده بسیار از افغانان را بقتل می رسانند درین دارگیر
جلال خان و مسعود با بسیار از جوانان جان نثار می گردند بیگ تندخوی و تیز جلولی عزت خان چنین چشم زخمی بشکر
منصور رسید و هابست خان از شنیدن این خبر وحشت اثر فوجی از مردم تازه زور بگیراک فرستاده تهاجمات را از سر نو
استحکام می دهد و هر جا اثر می ازان سیاه بختان می یا بند و کشتن و بستن تقصیری نمی نمایند چون این واقعه بعرض رسید اکبر قلی
پسر جلال خان را که بخدمت فتح قلعه کانگره مقرر بود بحضور طلب داشته منصب هزارگی ذات و هزار سوار لطف فرمودم و ملک
موروثی او را بدستور قدیم در وجه جاگیر او مقرر داشته اسپ خلعت داده بلباس لشکر نبکش فرستادم با آنکه از عزت خان فرزند
مانده بود بغایت خرد سال جانفشانی او را در پیش نظر حقیقت بین داشته منصب و جاگیر عنایت شد تا باز ماند های او
از هم پناهند و دیگران را امید داری افزاید درین تاریخ شیخ احمد سمرندی را که بجبهت دکان آرائی و خود فروشی و بی صدف گوئی
روزی چند در زندان ادب محبوس بود بحضور طلب داشته خلاص ساختم خلعت و هزار روپیہ خرجه عنایت نموده در رفتن
و بدون مختار گردانیدم او اندر روی انصاف معروض داشت که این تنبیه و تادیب در حقیقت هدایت و کفایت بود نقش مراد

در ملازمت خواهد بود دست و هفتم خور و از زرد آلو رسید خانه تصویر که در باغ واقع است و حکم تعمیر آن شده بود و در نیولا
تصویر استادان نادره کار آراستگی یافت در مرتبه بالا شبیه جنت آشیانی و عرش آشیانی و مقابل شبیه مرا و برادر مرا و شاه عباس
را کشیده اند بعد از آن شبیه میرزا کامران و میرزا احمد حکیم و شاه مراد و سلطان دانیال و در مرتبه دوم شبیه امرا و بنده با
خاص را تصویر کرده اند و در اطراف بیرون خانه سواد منازل راه کشیده به ترتیبی که آمده شده نگاشته اند کیکی از شعرا
این مصرع را تاریخ یافته - ع

مجلس شاهان سلیمان ششم

روز مبارک شب چهارم تیر ماه آبی جشن بویا کوبی شده درین روز شاه آلو کشمیر با خبر رسید از چهار درخت بلغمی
وز افزایک هزار و پانصد عدد و از سایر درختها پانصد عدد دیگر چیده شد بمقتضای آن کشمیر تا کید فرمودم که درخت شاه آلو
در اکثر باغات پیوند کنند و فراوان سازند و در نیولا بهیم پسر رانا امر سنگه بختاب را بجای سرفرازی یافت و دلیرخان برادر رشید
عزت خان بمنصب هزاری ذات و هشتصد سوار متازگشت و محمد سعید پسر احمد بیگ خان بمنصب شش صدی ذات
و چهار صد سوار و مخلص احمد برادر او پانصدی ذات و دو لیست و پنجاه سوار نوازش یافتند بسید احمد صدر بمنصب هزاری عنایت
شد بمیرزا حسین پسر میرزا رستم صفوی منصب هزاری ذات و پانصد سوار محنت فرموده بخدمت دکن رخصت کردم روز
یک شب چهارم تیر ماه آبی حسن علی خان ترکمان بصاحب صوبگی او و دیسه فرق عزت برافراخت و منصب ذات و سوار
سه هزاری حکم شد درین تاریخ بهادر خان حاکم قندهار نه اسب عراقی و چند تغور اقمشه زر بخت و مغل زر بخت و دانه لای
کیش و غیره برسم پیشکش ارسال داشته بود به نظر گذشت روز دوشنبه پانزدهم بسیرایاق لای مرک سواری شد بدو کج دریای
کوئل رسیده روز کم شب هفتدهم بفرار از کرپوه برآمده و کرده مسافت در غایت ارتفاع بصوبت تمام قطع شد از فراز کوئل
تا ایلاق یک کرده دیگر زمین پست و بلند بود اگر چه قطعه قطعه گلهای الوان شکفته بود لیکن آن قدر که تعریف می کردند و در خلط
نقش بسته بود به نظر در نیامد شنیده شد که درین نزدیکی دره ایست که بنایت خوب شکفته روز مبارک شب هفدهم بهمان
آن رستم بے تکلف هر گونه اغراق که در تعریف آن گل زمین کرده شود و گنجایش دارد و چند آنکه نظر کار می کرد گلهای الوان
شکفته بود پنجاه قسم گل در حضور خود چیده شد لیکن که چند قسم دیگر هم بوده باشد که بنظر در نیامده آخر با سه روز عنان مراجعت
معتوت داشتم امشب در حضور به تقریبی حرف محاصره احمد نگر مذکور شد خانجهان غریب نقطه گذر انیدیش ازین

هم مکرر بگوش رسیده بود بنا بر غایت مرقوم میگردد و در هنگامی که برادرم شاهزاده و انیال قلعه احمد نگر را محاصره کرده بود روزی اهل قلعه توپ ملک میدان را بجانب اردو شاهزاده مچرا گرفته آتش دادند گوله قریب دایره شاهزاده رسید از آنجا باز گنبد بسته در خانه قاضی باینزیه که از صاحبان شاهزاده بود رفته افتاد اسپ قاضی بقاصد سه چهار گز بسته بودند بجز و رسیدن گوله بر زمین ران اسپ از پنج برکنده بر زمین افتاد و غلوله از سنگ بود بوزن ده من متعارف هندی که هشتاد من خراسان باشد توپ مذکور بشا بکله کلان است که آدم در میان درست می تواند نشست دین تاریخ خواجه ابوالحسن میرنجشی را بمنصب پنج هزار سی و دو هزار سوار سرفراز ساختم متبارزخان بمنصب دو هزار سی و دو هزار و هفتصد سوار سربلندی یافت بیزان پسر ناد علی بمنصب هزار سی و دو هزار و پانصد سوار ممتاز گشت آمانت خان بمنصب دو هزار و پانصد و چهارصد سوار سرفراز شد روز مبارک شنبه بیست و پنجم نوازش خان پسر سعید خان را بمنصب سه هزار سی و دو هزار و پانصد سوار و هشت خان را بمنصب دو هزار سی و دو هزار و پانصد سوار و پانصد سوار و سید یعقوب خان پسر سید کمال بخاری را بمنصب بیست و صد سی و دو هزار و پانصد سوار را قیماز بخشیدم میر علی عسکر پسر میر علی اکبر موسوی بخطاب موسوی خانی نوازش یافت چون تعریف ایلاق کوری مرکب مکرر شنیده شده بود و درینو لا خاطر به تماشا بای آن بسیار رغبت افرو در روز شنبه بیستم امر داد بر آن صوب سوار شد از تعریف آن چه نویسد چنانکه نظر کار می گرد گلهای الوان شگفته و در میان سبزه گل جدول های آب روان در غایت لطافت و صفا گوئی صفحہ ایست از تصویر که نقاش قضا بقلم صنع نگاشته غنچه دلها از تماشای آن می شگفت بے تکلف آن ایلاق را نسبت بدیگر ایلاقات نیست و بهترین سیرگاه های کشمیری توان گفت در هندوستان پهبانام جانور می است خوش آواز که در موسم برسات ناله های جان سوز می کشد چنانچه کوئل بیضه خود را در آشیان زان می نهد و زان بچه او را می کشد و می پرورد و در کشمیر دیده شد که بیضه خود را در آشیان غوغائی نهاده بود غوغائی بچه آن را پرورش میداد و روز مبارک شنبه بیست و پنجم فدائیان بمنصب هزار و پانصد سی و دو هزار و هفتصد سوار سرفراز گشت درین تاریخ محمد زاهد نام لایچی عزت خان حاکم اورنگ بدرگاه رسید عریضه با محقر تحفه ارسال داشت سلسله جنیان نسبت های موروثی شده بود بنظر عاطفت مخصوص داشته عجله الوقت ده هزار و رب بانعام لایچی مقرر شد و بتصدیان بیوتات حکم فرمودم که از اقسام اجناس آنچه او التماس نماید بجهت فرستادن ترتیب دهند و درینو لا فرزند خان جهان را غریب توفیقی نصیب شده از شوق باده نهایت زار و نزار گشته بود از استیلا بر این فناء مرد افکن نزدیک آن رسیده که جاگرمی در

سراین کارکنند ناگاہ بخود پرداخت و حق سبحانہ اور اموقی ساخت و حمد کرد کہ بعد ازین دامن لب بشارب نیالاید و آلودہ نسا زد ہر چند نصیحت کردم کہ بیک باز ترک کردن خوب نیست از روی حکمت و تدبیر مجبور باید گذاشت راضی نشد و مردانہ گذاشت بتاریخ بیست و پنجم مرداد بہادر خان صاحب صوبہ قندھار بمنصب پنج ہزار نجات و چہار ہزار سوار سرفراز گشت و در دوم شہر یو راہ الہی بان سنگہ پسر راوت شکر بمنصب ہزار و پانصدی و شصت سوار و میرحام الدین ہزار و پانصدی پانصد سوار و کرم الدین پسر علی مرخان بہادر بشش صدی و سیصد سوار نوازش یافتند چون درینولاکوچہ خاطر بدندان ابلق جوہر دار بسیار است امرای عظام در شخص و تجسس غایت سعی و اہتمام بتقدیم رسانیدند از ان جملہ عبدالعزیز خان نقشبندی عبدالسنام ملازم خود را نزد خواجہ حسن و خواجہ عبدالرحیم پسران خواجہ کلان جوہاری کہ امروز مقتدا سے ولایت ما و راہ النہر اند فرستادہ مکتوبی شملبر اظہار این خواہش ارسال داشتہ بود اتفاقاً خواجہ حسن و ندانی درست در کمال لطافت داشتہ فی الفور مصحوب ہومی الیہ روانہ در گاہ ساخت و درین تاریخ بحضور رسید موجب نہایت خاطر گشت فرمودم کہ موازی سے ہزار روپیہ را از نقالیں امتعہ بحبت خواجہ ہاروانہ سازند و میرترکہ بخاری بدین خدمت مامور گشت روز مبارک شنبہ دوازدهم شہر یو میرمیران بفوجداری سرکار میوات دستوری یافت و منصب ادا ازل و اضافہ دو ہزاری و یک ہزار و پانصد سوار حاکم شہ اسب خاصہ با خلعت و شمشیر عنایت فرمودم و درینولاک عرض داشت شد بوضوح پیوست کہ جوہر مل مقہور جان بالکان جنم سپرد و نیز بعض رسید کہ فوجی بر سر یکے از زمینداران فرستادہ طریق احتیاط از دست دادہ است بے آنکہ راہ در آمد را استحکام دہند و سر کو بہار با بگیرند و در تنگنائی کوہ در آہو جنگ بے صرفہ کردہ اند چون روز باختر رسیدہ بود کارنا ساختہ و عطف عنان نمودہ اند و در برگشتن جلو ریزان شدہ کس بسیار بکشتن دادہ اند خصوصاً جمعہ کہ عار گریختن بخود نہ پسندیدہ اند شہادت را بجان خریدہ اند از جملہ شہباز خان و لومانی کہ طایفہ است از گروہ افغانان لودی با جمعہ از نوکران و اقوام جان نثار گشت الحق خوب بندہ بود شجاعت با خود و آزر جمع داشت دیگر جمال خان افغان و رستم برادر او رسید نصیب بارہہ و چندے دیگر زخمی بر آسند و تیر نوشتہ رسید کہ محاصرہ تنگ شدہ و کار بر متحصنان بدشواری کشیدہ و مردم را در میان انداختہ زنہار خواستہ اند امید کہ درین زودی بہین اقبال روز افزون قلعہ مفتوح گردد و روز کم شنبہ ہیزدہم ماہ مذکور دلاور خان کا کرڈ باجل طبع و دیعت جیات سپرد از امرے صاحب الوش شجاعت با سرداری و کاروانی داشت از زمان شاہزادگی بخدست من پیوستہ و بحسن اخلاص و جوہر شہ از بگنان گوے سبقت رہودہ بوالا پایہ الملویت رسیدہ بود و در آخر عمر حق تعالی توفیق حق گذاری نصیب کرد و فتح کشتوار

که خدای تعالی بخت او میسر شد امید که از اهل آفرینش باو فرزندانی و باز مانده های او را با انواع مراسم و نوازش
سرفراز ساخته و از مردم او چند کسی که لایق منصب بودند در سلک بنده های درگاه انتظام بخشیده و دیگران را حکم فرمود
که بدستور سابق با فرزندانش او بوده باشند تا جمعیت او از هم پناشد درین تاریخ قورسیا دل با قطعه الماس که ابراهیم خان
فتح جنگ از حاصل کان بنگاله فرستاده بود آمده ملازمت نمود وزیر خان دیوان بنگاله که از قدیم این درگاه بود با جل طبع
در گذشت شب مبارک شبینه یوز و هم کشمیریان کنار دریا بهیست را دورویه چراغان کرده بودند و این رسمی است
پاستانی که هر سال درین تاریخ از غنی و فقیر هر کس که خانه در کنار دریا دارد مثل شب برات چراغان روشن می کند از بهمنان
سبب آن را پرسیده شد گفتند که درین تاریخ سر چشمه دریا بهیست ظاهر شده و از قدیم این رسم آمده که در آن روز جشن
دهته ترواه است و دهته بمعنی بهت است و ترواه سیزده رانی گویند چون درین تاریخ سیزدهم شوال چراغان می کنند
باین اعتبار دهته ترواه امید اند بکلیت خوب چراغانی شده بود بر کشتی نشسته سیر و تماشا کرده شد درین تاریخ جشن
وزن شمسی آراشگی یافت و بضابطه معموله و بطلا و اجناس دیگر وزن کرده در وجه ارباب استحقاق مقرر فرمودم سال پنجاه
و یکم از عمر این نیازمند درگاه الهی بانجام رسید و سیر آغاز سال پنجاه و دو ~~پنجاه و دو~~ مراد افروخت امید که مدت حیات در
مرضیات ایزدی مصروف باد جشن روز مبارک شبینه بست و ششم در منزل آصف خان ترتیب یافت و آن
عمره السلطنت بلوازم نیاز و پیشکش پرداخته سعادت جاوید اندوخت و در غره شهر یوز مرغابی در تال البره نمایان شد
و در بیت و چهارم ماه مذکور در کول دل نمودار گشت جانوران پرند که در کشمیر می باشند بدین تفصیل است کلنگ سارس
طاووس چتر کلنگ تغیری تغداغ کردانگ زرد تلک فقره باچرم لیلوره حوصل مکشه قلعه قاز کوشک و راج شارک نوسرچ
و سیم هرل دھیک کویل شکر خواره هو که مرلات بنس کلچری طیشری که من او را بد آواز نام کرده ام چون اسامی بعضی از اینها فزایدی
معلوم نبود بلکه در ولایت نمی باشد بهندی نوشته شد و اسامی جانوران که در کشمیر نمی باشند از درنده و چرند بدین تفصیل شیر زرد
یوز گرگ گاومیش صحرانی آهوی سیاه چکاره کوتاچه نیله گاؤ گورخر گوش سیاه گوش گربه صحرانی موشک کربلانی سوسمار خال پشت
درین تاریخ شفق از کابل بپاکچوکی رسید آنچه از همه کلان تر بود بیت و شش توله بوزن در آمد که شصت و پنج مثقال بوده
باشد تا موسم شفق بود آنقدر می رسید که بالکتر امر او بنده های خاص الوش عنایت می شد و زوجه بیست و هفتم بقصد سیر و
تماشا و یرناک که سر چشمه دریا بهیست است سواری شد و پنج کرده بالا می آب بکشتی رفته در ظاهر موضع پانور نزل

فرمودم درین روز تہنا خوش از کشتوار رسید تفصیل این اجمال آنکہ چون دلاور خان فتح کردہ متوجہ درگاہ شد نصر اللہ عرب را با چندی از منصب داران بجا قضاوت آنجا گذاشت اورا در راے دو خطا افتادیکے آنکہ زمینداران و مردم آنجا را تنگ گرفت و سلوک نامالایم در پیش داشت دوم آنکہ جمعے کہ بلکاک مقرر بودند بہ طمع اضافہ منصب از درخصت خواستند کہ بدرگاہ رفتہ ہمسازی خود کنند و آن تجویز این معنی نمودہ اکثرے را بمرور درخصت داد چون پیش او جمعیت کم ماند زمینداران آنجا کہ زخمہا از در دل داشتند و در کین شورش بودند فرصت یافتہ از اطراف ہجوم آوردند پل را کہ عبور لشکر و ملک منحصر در ان بود سوختہ آتش فتنہ و فساد افروختند و نصر اللہ متحصن گشتہ دوسہ روزے خود را بہزار جان کندن نگاہ داشت چون آذوقہ نبود و در راہ را نیز بستہ بودند ناگزیر بہ شہادت قرار دادہ مردانہ با چندی کہ ہمراہ بودند وادشجاعت و جلالت داد تا آنکہ اکثرے از ان مردم بہ شہادت رسیدند و بعضے خود را اسیر سر نخچہ تقدیر کردند چون این خبر بمساع جلال رسید جلال پسر دلاور خان کہ آثار رشد و کار طلبی از ناصیہ احوال او ظاہر بود و در فتح کشتوار ترددات پسندیدہ از او بظہور آمدہ بود و منصب ہزاری ذات و ششصد سوار سرفراز ساختہ و ملازمان پرادر اکہ در سلک بندہاے درگاہ انتظام یافتہ بودند و فوجی از سپاہ صوبہ کشمیر با بسیارے از زمینداران و پیادہ ہاے بر قنداز بلکاک او مقرر داشتہ باستیصال ان گروہ عاقبت مخدول تعین فرمودم و نیز حکم شد کہ راجہ سنگرام زمیندار جمو با مردم خود از راہ کوہ جمو در آید امید کہ در بن زدہے بسزائے کردار خویش گرفتار آیند روز شنبہ بست ہشتم چار دہیم کردہ کوچ شد از موضع کا کا پور یک کردہ گذشتہ برب آب فرود آمد بنگ کا کا پور مشہور است بر کنار دریا صحرا صحرا خود را و اقتادہ روز یک شنبہ بیست و نہم موضع پنج ہزارہ منزل شد این موضع بفرزند اقبال سند شاہ پر وزیر عنایت شدہ است و کلاے او مشرف بر آب باغچہ و مختصر عمارتی تزیین دادہ بودند در حوالی پنج ہزار چلکہ واقع است در عنایت صفا و تربیت و ہفت درخت چنار عالی در وسط چلکہ و جوی آبیے بر دو گشتہ کشمیر یان ستہا یولی مے گویند یکے از سیرگا ہاے مقرر کشمیر است درین تاریخ خبر فوت خاندوران رسید کہ در لاہور با جل طبعی در گذشت عمرش قریب بہ نو در سیدہ بود از بہادران مقرر روزگار و دلیران عرصہ کارزار بود شجاعت را با سرداری جمع داشت درین دولت حقوق بسیار دار د امید کہ از اہل آمرزش باد چہار پسر از دماند لیکن سچ کد ام لیاقت فرزند ی او ندارد قریب چہار لک و پیم نقد و جنس از ترکہ او برآمد بفرزندانش عنایت شد روز دوشنبہ سے ام نخست تماشاے سر چشمہ انج نمودہ شد این موضع را حضرت عرش آشیانی بہ راہد اس کچواہہ مرحمت نمودہ بودند و او در دامن کوہ و فراز چشمہ عمارات و حوضہا ساختہ بے تکلف سر منتری است در عنایت لطافت و نفاست آبش در کمال صفا و عذوبت ماہی بسیار در دشنا و در شھر

در ته آبش ز صفا رنگ خرد و کور تواند بدل شب شمرد

چون این موضع بفرزند خاندان عنایت فرمودم مشارالیه ترتیب ضیافت نموده پیشکش کشید قلیله بجهت خاطر او گرفته شد ازین چشمه نیم کرده چاهی بکون نام سرچشمه ایست که راه بهاری چند از بند های عرش آشیانی بت خانه بفرز آن ساخته آب این چشمه از آن بیشتر است که توان گفت و درخت های کلان کهن سال از چنار و سفیدار و سیاه بید و دروآن رسته شب درین مقام گذرانیده روز سه شنبه سی و یکم بر سرچشمه اچول منزل شد و آب این چشمه از آن فرون تراست آبشار خوشی دارد بر اطراف درخت های چنار عالی و سفیدار های موزون سرهم آورده نشیمن های دلکش بموقع ترتیب داده بودند در مد نظر باغچه با صفا گل های جعفری شکفته گوی قطعه ایست از بهشت روز یکم شنبه غره همراه از اچول کوچ فرموده قریب به چشمه ویرناک منزل شد روز مبارک شنبه دویم بر چشمه مذکور بزم پیاله ترتیب یافت بند های خاص را حکم ششمین بزم پیاله سرشار پیچیده از شفق لوله کابل الوش گزک عنایت فرمودم و هنگام شامستان بخانه خود با بازگشتن این چشمه منبع دریای است و در دامن کوه واقع است که از تراکم اشجار و ابنوبی سبزه و گیاه بومش محسوس نمی شود و در زمان شاهزادگی حکم فرمود بودم که بر سر این چشمه عمارتی که موافق آن مقام باشد اساس دهند و ریو لا با انجام رسید حوض ششمین چهل و دو درع و چهار ده گز عمق و آبش از عکس سبزه دریا حین که بر کوه رسته زنگاری رنگ و ماهی بسیار شناور و در حوض ایوان های طاق زده و باغی در پیش این عمارت و از لب حوض تا در باغ جوئی چهار گز در عرض و یک صد و هشتاد گز در طول و دو گز در عمق و بر اطراف جوئی خیابان سنگ بست و آب حوض بمشابه صاف و لطیف که با وجود چهار گز در عمق اگر نخورد و در زیر آب افتاده باشد بنظر در می آید و از صفائی جوئی و سبزه و گیاه که در زیر آن چشمه رسته چه نویسد اقسام سبزه و دریا حین در هم رسته از جمله بته بنظری آمد بعینه مانند دم طاووس نقاشانه و از موج آب متحرک و یک گل جا بجا شکفته و نفس الامر آنکه در تمام کشمیر باین خوبی و دلفریبی سیرگاہ نیست معلوم شد که بالای آب کشمیر را هیچ نسبت بپایان آب نیست و بایستی روزی چند درین حد و دسیر مستوفی کرده داد عیش و کامرانی میداد چون ساعت کوچ نزدیک رسیده بود و در سرتل برت شروع در باریدن کرده و غر صحت توقف بر سر تافت تا گزیر عنان محاورت بجانب شهر معطوف داشتیم و حکم شد که بر کناره جوئی مذکور دو رویه درخت بنشانند روز شنبه چهارم بحشمه کوا بهون منزل شد این سرچشمه هم قابل جابجاست اگر چه الحال در برابر آنها نیست لیکن اگر مرمت کنند جابجاست خوب خواهد شد فرمودم که مناسب این مقام عمارتی بسازند و حوض پیش چشمه را مرمت نمایند در اثنا راه بر چشمه عبور واقع شد که اندک ناگهان مندر مشهور است که

ماہی این چشمہ نابینائی باشد لخط بر چشمہ مذکور توقف نموده و ام انداختم و دو از دہ ماہی برام افتاد از انجملہ سہ ماہی نابینا بود و نہ ماہی چشم داشت ظاہر آب این چشمہ را تا شیر است کہ ماہی را کور می سازد بہر حال خالی از غرابت نیست روز یک شنبہ پنجم باز چشمہ چکی بہون و اینچ عبور نموده متوجہ شہر شدم روز کم شنبہ ہشتم خبر فوت ہاشم پسر قاسم خان رسید روز مبارک شنبہ نهم ارادت خان بصاحب صوبگی کشمیر سرفراز شد میرجلہ از تغیر او بخدمت خانسانی اقیار یافت و معتمد خان بخدمت عرض مکر رفرق عزت برافراخت و منصب میرجلہ دو ہزاری ذات و پانصد سوار حکم شد شب شنبہ یازدہم بشہر نزول اجلال اتفاق افتاد آصف خان بخدمت دیوانی صوبہ گجرات ممتاز شد سگرام راجہ جو منصب ہزار و پانصد نیات و ہزار سوار سر بلندی یافت درین روز غیر مکر شکار سے از ماہیگیران کشمیر مشاہدہ افتاد در جایکہ آب تا سینہ آدمی باشد و کشتی پہلو سے یک دیگر می برند بدستور یکہ کیسہ باہم پیوستہ باشد و سر دیگر از ہم دور بفاصلہ چار دہ پانزدہ درعہ و دو ملاح بر کنار طرف بیرون کشتی با چوب دراز در دست گرفته می نشینند تا فاصلہ زیادہ و کم نشود و در برابر میرفتہ باشند و دواز دہ ملاح در تاق آب در آن سر ہا سے کشتی را باہم پیوستہ بہت گزرتہ پا با بزین کو فتنہ می روند ماہی کہ در میان ہر دو کشتی در آمدہ خواہد کہ از تنگی بگذرد و پا سے ملاحان میرسد و ملاح فی الفور غوطہ خور دہ خود را بقعر آب میرساند و ملاح دیگر بہ پشت او حمل انداختہ بدو دست پشت او را زیر می کند تا آب او را بہا لایا روا دہا ہی را بہت گزرتہ سے آرد و بعضی کہ درین فن ہمارت تمام دارند دو ماہی بدو دست گرفته برے آزند از جملہ پر ملاحے بود کہ در ہر غوطہ زدن اکثر دو ماہی می گرفت و این شکار در پنج ہزارہے شود و مخصوص دریای بہت است در گولابہا و دیگر رودخانہ نمی شود و منحصر در موسم بہار است کہ آب سرد و گزندہ نباشد روز دوشنبہ سیزدہم جشن دسہرہ ترتیب یافت بدستور ہر سال اسپان را از طوایل خاصہ و انچہ حوالہ امر اشدہ آراستہ بنظر در آور دند و در نیولا اکثر کوتاہی دم و تنگی نفس در خود احساس کردم امید کہ عاقبت بخیر مقرون باد انشاء اللہ تعالی روز کم شنبہ پانزدہم بقصد سیر خزان بجانب صفا پور و درہ لارکہ پایان آب کشمیر واقع است متوجہ گشتم در صفا پور تالابے خوش است و بہ سمت شمالی آن کوہے افتادہ پر درخت با آنکہ آغاز خزان بود عجب نمودی داشت عکس در قہارے الوان از چہار و زرد آلود غیر آن بر میان تالابے خوش می نمود بے تکلف خوبہا سے خزان انہا ہا رہیج کمی ندارد ۔

ذوق فنا یافتہ در شہ در لفظ	از نیکین تر از ہزار بود جلوه خزان
----------------------------	-----------------------------------

چون وقت تنگ بود و ساعت کوچ قریب شد سیرا چہالی کردہ مراجعت نمودہ شد و درین چند روز پیوستہ بشکار مرغابی خوش وقت بودم روز سے در اشنا سے شکار لاسے بچہ قرقرہ گرفتہ آورد در غایت لاغرے و زبونی بود یک شب بیشتر زندہ

نماند قرقرہ در کشمیری باشد ظاہر در ہنگام گذشتن و رفتن ہندوستان از لاغری و بیماری افتادہ باشد در نیولار و رجمہ خبر فوت میرزا حسن دار
پسر حسن خانان رسید کہ در بالا پور با جل طبعی در گذشت ظاہر روزی چند تپ کردہ بود و در ایام نقابت روزی و کنیان فوج بستہ
نمایان مے شوند برادر کلانش و ارباب خان بقصد جنگ سواری ہی نماید چون خبر برچمن داد و میر سدا ز غایت جرأت و جلاوت با وجود
ضعف و کمسوار شدہ خود را بہ برادری رساند بعد ازان کہ غنیم را زیر کردہ مراجعت مے نماید در بر آوردن جسد شرط حیات بجائی آورد
فی الفور ہوا تصرف می کند و تشنج مے شود و زبان از گویائی می ماند و دوسہ روز مے باین حال گذرانیدہ و ولایت حیات مے سپارد خوب
جوان مے رشید بود ذوق شمشیر زدن و کار طلبی بسیار داشت و ہمہ جا قصدش این بود کہ جوہر خود را در شمشیر نماید اگرچہ آتش تر و خشک
را یکسان مے سوزد لیکن برین گران و سخت مے نماید تا بر پدر پیر دل شکستہ او چہ رسیدہ باشد ہنوز زخم مصیبت شاہ نواز خان
القیام نیافتہ بود کہ این جراحت تازہ نصیب او شد امید کہ اللہ تعالیٰ در خور آن صبر مے و حوصلہ کرامت کند و روز مبارک شنبہ
شانزدہم خجہ خان بمنصب سہ ہزاری ذات و سوار سرفراز شد قاسم خان بمنصب دو ہزاری ذات و ہزار سوار ممتاز گشت محمد حسین
برادر خواجہ بہان را کہ بخدمت بخشگیری لشکر کا نگڑہ مقرر است منصب ہشت صدی ذات و سوار عنایت فرمود شب و دو شنبہ
بست و ہفتم مہر ماہ الہی بعد گذشتن یک پہر و ہفت گھڑی مبارکی و فرخی رایات اقبال بصوب ہندوستان ارتفاع یافت چون
زعفران گل کردہ بود از سواد شہر کوچ فرمودہ بموضع پیر شافت و تمام ملک کشمیر زعفران بغیر ازین وہ جانی دیگر نمی شود و روز
مبارک شنبہ مے ام در زعفران زار بزم پیالہ ترتیب یافت چمن چمن و صحرا صحرا چند انکہ نظر کار کند شگفتہ بود بسمیش در انجا دماغها
را معطر ساخت تنہا اش بزمین پیوستہ مے باشد گلش چار برگ دارد و منفشہ رنگ است بگلانے گل چنپہ و از میانش مے
شاخ زعفران رستہ پیازش را مے نشانند و در سالی کہ خوب مے شود چہار صد من بوزن حال مے آید کہ سہ ہزار و دویست
بوزن خراسان بودہ باشد نصف حصہ خالصہ و نصف حصہ رعایا معمول است و سیری بدہ رو پیہ خرید و فروخت مے شود
احیاناً نرخ کم و زیادہ ہم می شود و رسم مقرر است کہ گل زعفران را چیدہ مے آرند و موافق رے مے کہ از قدیم بستہ اند نیم وزن
نمک در وجہ اجورہ مے گیرند و نمک در کشمیر مے باشد از ہندوستان مے برند دیگر از تنخہ ہا مے کشمیر کلکی است و جالور
شکاری در سالی تا وہ ہزار و ہفتصد پر ہم میرسد و باز جہہ تا دویست و شصت بدام مے افتد و آشیان باشد ہسم دارد
و باشد آشیانی بدنی شود و رجمہ غرہ آبان ماہ الہی از پیر کوچ فرمودہ در مقام خان پور منزل شد چون بعرض رسید کہ
زنبل بیگ ایچی برادر مہ شاہ عباس بجوانے لاہور رسیدہ مصحوب میر حسام الدین پسر عضد الدولہ انجو خلعت و مے

هزار روپیه خرچه عنایت شد حکم کردم که انچه او بمشارالیه تکلیف نماید و جمیع آنرا تا پنج هزار روپیه دیگر از خود بطریق ضیافت
بفرستد پیش ازین فرموده بودم که اگر کشمیر تا انتها کس که بهستان در هر منزل عمارتی بجست نشیمن خاصه و اهل محل آسائش نهند که در
سرا و برف در خمیه نباید گذرانید اگر چه عمارات این منزل با تمام پیوسته بود چون هنوز غم داشت و بوسه آهک می آمد در خمیه
استراحت نموده شد روز شنبه دوم در کلهپور منزل شد چون مکرر بعضی رسیده بود که در حواله هیراپور آتشباری واقع است
بغایت عالی و نادر با آنکه سه چهار کرده از راه بجانب دست چپ بود و در سیده بقصد تماشا شاه آن شتافتیم از تعریف و توصیف
آن چه نوشته آمد سه چهار مرتبه آب بر روی هم میریزد و تا حال باین خوبی و لطافت آتشباری بنظر در نیامده بجهت تکلیف
نظر گاهی است بغایت عجیب و غریب تا سه پیر روز آنجا بعیش و کامرانی گذرانیده چشم دول را از تماشا شاه آن سیراب
ساختم لیکن در وقت ابر و باران خالی از وحشتی نیست بعد از سه پیر روز سوار شده هنگام شام بهیراپور رسیده شب در منزل
مذکور گذرانیده شد روز دوشنبه چهارم از کوتل باڑی برآرے عبور نموده بر فراز کوتل پیر پنجبال منزل گزیدیم از صعوبت
این گریه و دشواری این راه چه نویسد که اندیشه را محال گذرنیست درین چند روز مکرر برف باریده بود و کوها سفید شده
در میان جاده نیز بعضی جاها پنج بسته بود چنانچه سم اسب گیرانی نداشت و سوار بختی می گذشت اندک تعالی کرم خویش ارزانی
داشت که درین روز بنبارید طرفه آنکه پیشتر گذشته بودند و آنها که متعاقب آمدند همه باریدن برف را در یافتند روز سه شنبه
پنجم از کویه پیر پنجبال گذشته در پوشان منزل شد با آنکه ازین طرف تیر نشیب است لیکن از بسکه بلند است اکثر مردم پیاده
گذشتند روز کم شنبه ششم سیرم کله محل نزول اجمال گشت قریب موضع مذکور آتشباری واقع است و چشمه بغایت نفیس است
حسب احکام صفه را بجست نشیمن ترتیب داده بودند و الحق نظرگاه خوشی است فرمودم که تا پنج عبور مرا بر لوح سنگ کنده بر فراز صفه
نصب کنند و بے بدل خان بیته چند گفته و بر سبیل نظم این نقش دولت بر لوح روزگاریا کار است و وزیر پندار درین راه
میباشد که آمد و رفت و بند و بست بقبضه اختیار آنهاست و در حقیقت کلید ملک کشمیر اندیکه راهمدی نایک نام و دیگری حسین
نایک گویند از هیراپور تا سیرم کله ضبط راه بعد از اینهاست پدر مهدی نایک بهرام نایک در آیام حکومت کشمیر باین عهد بود
چون نوبت حکومت به بند عباس درگاه رسید میرزا یوسف خان در آیام حکومت خویش بهرام نایک را مسافر ملک نیستی گردانید
الحال در تصرف و دخل هر دو برادر هم اند اگر چه بظاهر با هم مداراسی دارند لیکن بباطن در نهایت عداوت اند درین روز
شیخ ابن یمن که از خدمتگاران قدیم اعتمادی عمده بود و بچار رحمت ایزدی پیوست چون نیک ذات بے بدل بود از غایت

اغناد ایون خاصه د آب حیات حواله او پودشے کہ بر بالاسے کوتل پیر خیال منزل شد چون خیمه و اسباب فرسیده بود بقدر ضعف مردم داشت سیرا تصرف نمود و تشیخ کرد و زبان از گویائی ماند و روز تا بحال زند بود و در گذشت ایون خاصه بخوان سپردم و خدمت آبدار خانه بموسوخیان حواله شد و در مبارک شنبه هفتم موضع شطه معسکر اقبال شد اکثر در سیرم کلمه میمون بسیار بنظر درآمده بود اما ازین منزل در هواد زبان و لباس و حیوانات و آنچه مخصوص ولایت گرم سیراست تفاوت فاحش ظاهر شد مردم این جا بزبان فارسی و ہندی ہر دو تکلم اند ظاہر از زبان اہل اینہا ہندی است زبان کشمیری بجهت قرب وجوار یا دیگر فتنہ از مجلا از نیجا داخل ہند است عورت لباس پشمینہ منے پوشند و بدستور زنان ہند حلقہ در ہنپی می کنند روز جمعہ ہشتم راجو محل نزول رایات عالیات گردید مردم آنجا در زمان قدیم ہند و بودہ اند و زمینداران اینجا راجہ سے گفتند سلطان فیروز مسلمان کردہ دمع ذالک خود را راجہ سے گویانند و ہنوز بدعتہا سے ایام جہالت در میان آنہا ستر است از جملہ چنانچہ بعضے از زنان ہند و باشوہر خود سے سوزند اینہا را زندہ باشوہر در گور سے آرنڈ شیندہ شد کہ در ہین ایام دختر سے وہ دو از وہ سالہ باشوہر خود کہ ہمسال با و بود زندہ بقبر در آورند دیگر آنکہ بعضے از مردم سے بضاعت را کہ دختر بوجہ دی آید خفہ کردہ می کشند با ہنود پیوند خویشی می کنند ہم دختر میدہند و می گیرند گرفتار خود خوب اما دادن نغوز بالشد فرمان شد کہ بعد ازین پیرامون این امور ~~مرد~~ و ہر کس کہ متکلب این بدعتہا شود اورا سیاست کنند و راجو رود خانہ ایست آتش در برسات بغایت مسموم می شود اکثر مردمش را در زیر گلو بوغمہ بر سے آید و زرد و ضعیف می باشد برنج راجو بہتر از برنج کشمیر است بنفشہ خود رود خوشبودرین دامن کوہ می باشد روز یک شنبہ دہم در نوشہرہ منزل اتفاق افتاد درین مقام بحکم حضرت عرش آشیانی قلعه از سنگ ساخته اند و پیوستہ جمعے از حاکم کشمیر درین جا بطریق تھانہ می باشند روز دو شنبہ چوکی ہتی محل نزول موکب اقبال گشت عمارات این منزل را مراد نام چلیہ اہتمام نمودہ حسن انجام بخشیدہ بود در میان دولت خانہ صفہ بصفہ آراستہ نسبت بدیگر منازل امتیاز داشت منصب اورا افزودم روز سہ شنبہ دو از دہم در مقام تختہ منزل واقع شد امروز از کوتل و کوہ گذشتہ بسوخت آباد ہندوستان در آیدیم پیشتر قراولان بجهت قمرغہ دستوری یافتہ بودند کہ در تختہ در چاک دکتہا لجر کہ ترتیب دہند روز کم شنبہ و مبارک شنبہ شکار سے رازندہ آوردند روز جمعہ بہ نشاٹ شکار خوش وقت شدیم قحطار کوہ سے وغیرہ پنجاہ و شش راس شکار شد درین تاریخ راجہ سازنگ دیو کہ از خدمتگاران نزدیک است بمنصب ہشت صدی ذات و چہار صد سوار سرفراز سے یافت روز شنبہ شانزدہم بجایب گرچاک متوجہ شدم و بیچ کوچ کنار دریائے بہت معسکر اقبال گردید روز مبارک شنبہ بست و یکم در جرگہ گرچاک شکار کردم نسبت بدیگر

بارشکار کمتر آمدہ چنانچہ دل می خواست مخطوطا نشدم روز دوشنبہ بستی و پنج در جگر نکلتا بہ نشاط شکار کردم و از اینجا بدہ منزل
شکار گاہ جاگیر آباد و مخیم بارگاہ دولت گردید در زمان شاہزادگی این سرمنزل زمین شکار گاہ من بود و بنام خود ہی آباد
ساختہ و مختصر عمارتی بنا نمادہ بسکندر بسین کہ از قراولان نزدیک بود حوالہ نمودم و بعد از جلوس برگنہ ساختہ بجایگزینی الیہ لطفت
فرمودم و حکم کردم کہ عمارتی رحمت و دولت خانہ و تالابی و منارہ اساس نهند و بعد از فوت او این برگنہ بجایگزینی ارادت خان مقرر شد
و سربراہی عمارت بمشار الیہ بازگشت در نیو لاجسن انجام پذیرفتہ بے تکلف تالابی شدہ بغایت وسیع و در میان تال عمارت
دلنشین بہمہ جبت یک لک و پنجاہ ہزار روپیہ صرف عمارات این جاشدہ باشد الحق بادشاہانہ شکار گاہ ہیست روز مبارک شنبہ
و جمعہ مقام کردہ از انواع شکار مخطوطا شدم قاسم خان کہ بحر است لاہور سر فراز است دولت زمین بوس دریافتہ پنجاہ ہزار گز را بند و
ازین جایک منزل در میان باغ مومن عشق باز کرد و کنار دریا سہ لاہور بہت نزول اقبال اتفاق افتاد و در شہاسے
چار عالی و سرو ہاسے خوش قد دار و بے تکلف لغزک باغچہ ایست روز دوشنبہ ہم آفرماہ الہی مطابق پنج محرم سنہ یکہزار
و سہ یک از باغ مومن برفیل اندر نام سوار شدہ تارکنان متوجہ شہر گردیدم و بعد از گذشتن سہ پیر و دو گھڑی از روز در
ساعت مسعود و مختار بدولت خانہ درآمدہ در سارانی کہ مجدداً باہتمام معور خان حسن انجام پذیرفتہ مبارکی و فرسخی نزول فرمودم
بے تکلف منازل دلکش و نشین ہاسے روح افراد رغایت لطافت و نزاہت ہمہ نقش و مصور لعل استادان ناوردہ کار راستگی
باقیہ باغہاسے سبز خرم با انواع و اقسام گل و ریاحین نظر فریب گشتہ۔

از فرق تابعہ شدم ہر کج کہے نگرم	اگر شمشہ دامن دل می کشد کہ جا این جاست
---------------------------------	--

بالجملہ مبلغ ہفت لک روپیہ کہ بیست و سہ ہزار تومان رایج ایران باشد صرف این عمارت شدہ + درین روز
بجبت افروز مرودہ فتح قلعہ کانگڑہ مسرت بخش خاطر ادلیاسے دولت گشت و بشکر این مہبت عظمی و فتح بزرگ کہ از عطایات
مجددہ و اہلب العطیات است سر نیاز بدرگاہ کریم کار ساز فرود آوردہ کوس نشاط و شادمانی بلند آوازہ گردید کہ کانگڑہ قلعہ ایست
قدیم شمال رویہ لاہور و در میان کوہستان واقع شدہ باستحکام و دشوار کشائی و متانت و محکم معروفت و شہور از تاریخ اساس این
قلعہ خرداسے جان آگاہ نیست اعتقاد زمینداران ولایت پنجاب آنست کہ درین مدت قلعہ مذکور بقومی دیگر انتقال نمودہ و
دیگر بیگانہ برودست تسلط نیافتہ العلم عند اللہ بالجملہ از ان ہنگام کہ صیت اسلام آوازہ وین مستقیم محمدی بہندوستان رسید
پیچ یک از سلاطین والا شکوہ رافتح میسر نشدہ است سلطان فیروز شاہ با این ہمہ شوکت و استعداد خود رفتہ بہ تسخیر قلعہ پرداخت و

در تمام محاصره داشت چون دانست که استحکام و مقامت قلعه بدست که تا سامان قلعداری و آذوقه با تحصنان بوده باشد ظفر بجای آن
 نتوان یافت کام و ناکام آمدن راجه و ملازمست نمودن خرسندی نموده دست ازان باز داشت گویند راجه تربیب شیکش و ضیافت
 نموده سلطان را با التماس اندرون قلعه برد سلطان بعد از سیر و تماشا شایسته قلعه بر راجه گفت که مثل من بادشاهی را بدرون
 قلعه آوردن از شرایط خرم و احتیاط دور بود و جمعی که در ملازمست اند اگر قصد تو کنند قلعه را به تصرف در آورند چه می توانی
 کرد راجه بجانب مردم خود اشارت نمود در لحظه فوجی از دلاوران مسلح و مکمل از نهانخانه برآمدند و سلطان را کورنش نمودند
 سلطان از دیدن هجوم آن مردم متوهم و متفکر گشته از غدر اندیشید راجه پیش آمده زمین خدمت را بوسه داد و گفت ما راجه
 اطاعت و بندگی در سر نیست لیکن چنانچه بر زبان مبارک گذشته احتیاط دور بینی را پاس میدارم که همه وقت یکسان نیست
 سلطان آفرین گفت راجه منزلی چند در رکاب بوده رخصت معاودت یافت بعد ازان هر که بر تخت دلی نشست شکر
 به تسخیر کانگدا فرستاد و کارهای از پیش زلفت پذیر بزرگوار من هم یک مرتبه لشکری عظیم بسر داری حسین قلیخان که بعد از خدمات
 پسندیده بخطاب خانجانی شرف اختصاص پذیرفته بوده تعیین فرمودند در اثنا محاصره شورش ابراهیم حسین میرزا شد
 و آن حق ناشناس از گجرات گر خجته بصوب پنجاب علم فتنه و آشوب برافراشت و خانجانی ناگزیر از گرد قلعه برخاسته متوجه
 اطفا فتنه و فساد او گشت و تسخیر قلعه در عقد توقف افتاد پیوسته این اندیشه ملازم خاطر اشرف بود شایسته مقصود
 از نهانخانه تقدیر چهره کشانی شد چون بکرم ایزد جل جلال حق سبحانه تخت دولت بوجود این نیازمند آراستگی یافت از جمله
 غزاهای که بر دست همت لازم شمرده می که این بود تخت مرتضی خان را که ایالت صوبه پنجاب داشت با فوجی از بهادران
 بزرگ دست به تسخیر قلعه زد کور رخصت فرمودم و هنوز آن هم بالنصرام نرسیده بود که مرتضی خان بر حمت ایزدی پیوست بعد ازان بهر
 پسر راجه با سو تعهد این خدمت نمود و او را سردار لشکر ساخته فرستاد آن بدست در مقام بدی و بی و کافر نعمتی درآمده عصیان
 ورزیده و تفرقه عظیم در آن لشکر راه یافت و تسخیر قلعه در عقد تعویق و توقف افتاد بیه بر نیامد که آن ناحق شناس بسزای عمل
 خویش گرفتار گشته بجهنم رفت چنانچه تفصیل آن در مقام خویش گذارش بافته با جمله در نیولا خرم تعهد خدمت مذکور نموده شد ملازم
 خود را با استعداد تمام فرستاده بسیار از امرای بادشاهی بکباب او دستوری یافتند و بتاریخ شانزدهم شهر شوال سنه یک
 هزار و بیست و نهم هجری شمس به در قلعه پیوسته مورچل با قسمت شد داخل و مخارج قلعه را بنظر احتیاط ملاحظه نموده راه آمد و شد
 آذوقه را مسدود ساختند و رفته رفته کار بشواری کشید و بعد از آنکه از قسم غله آنچه غلاتواند شد در قلعه نمانده چهار ماه دیگر غله باقی

لشکر را بنامک جوشانیده خوردند چون کار بهلاکت رسید و از همراه امید نجات نماند ناگزیر امان خواسته قلعه را سپردند و روز مبارک
 شنبه غره شهر محرم سنه یک هزار و یک و یکم هجری فتحی که هیچیک از سلاطین و الا شکوه را میسر نشده بود و در نظر کوته بینان
 ظاهرا زینش دور می نمود الله تعالی بعضی لطیف و کرم خود باین نیازمند گرامت فرمود و جمعی که درین خدمت ترددات
 پسندیده نموده بودند و رخور استعداد و شایستگی خویش باضافه منصب و مراتب سرفرازی یا قندرز و ز مبارک شنبه یازدهم
 حسب التماس خرم بمنزل او که نوساخته بود رفته شد از پیشکشهای او آنچه خوش آمد برداشتم سه زنجیر فل داخل حلقه خاصه شد و درین
 روز عبدالعزیز خان نقشبندی را بفوجدارای نواحی قلعه کانگڑه مقرر فرمودم و منصب او دو هزار و سیصد سوار علم
 شد فل خاصه باعتقاد خان عنایت نمودم الف خان قیام خانی بجر است قلعه کانگڑه استوری یافت و منصب او از اصل و اضافه
 هزار و پانصدی ذات و هزار سوار حکم شد شیخ فیض الله خویش مرتضی خان نیز بوقت او مقرر شد که بالاکه قلعه بوده باشد شب
 شنبه سیزدهم ماه مذکور خسوف شد شرائط نیازمندی بدرگاه اینر و شغال و قادر پر کمال ظاهر ساخته مناسب وقت از نقد و خنجر
 بر خیمات و تصدقات بقرا و مساکین و در باب استحقاق قسمت شد و در نیولاز نبل بیگ ایچی دارا اے ایران سعادت آستان بوس
 دریافت پس از ادا کئے کورنش و درین لوس رقیه کریمه آن برادر والا قدر که مشتمل بر اظهار مراتب کجتهی و کمال محبت بود گذرانید و
 دوازده عباسی نذر و چهار راس اسب بایراق و سه دست باز تو ابغون و پنج سراسر و پنج نفر شتر و نه قبضه کمان و نه قبضه
 شمشیر پیشکش گذرانید و در ابر فاقیت همان عالم رخصت فرموده بودند جهت بعضی ضروریات همراهی نتوانست کرد و درین
 تاریخ بدرگاه رسید خلعت فاخره با جیفه و طره مرصع کاری و خنجر مرصع با و مرحمت شد وصال بیگ و حاجی نعمت که همراه او
 آمده بودند ملازمت نموده سرفرازی یا قندرز امان الله سپر هایت خان بمنصب دو هزار و سیصد سوار مع اصل
 و اضافه سر بلند گردید حسب التماس هایت خان سیصد سوار بمنصب مبارز خان افغان افزوده اصل و اضافه دو هزار و
 ذات و هزار و هفت صد سوار مقرر گشت صد سوار دیگر بمنصب کبک نیز اضافه فرموده شد خلعت زمستانی بعبید الله خان
 و لشکر خان مرحمت نموده فرستادم بالتاس قاسم بیاغ او رفته شد که در سواد شهر واقع است در سر سواری ده هزار چیرن نشان
 کردم از پیشکشهای او یک قطعه لعل و یک قطعه الماس و برخی از اقمشه آنچه خوش آمد برداشتم شب یک شنبه بیست و یکم
 مبارکی و فیروزی پیش خانه بصوب دار الخلافه اگره برآمد بر قندرز خان بدار و غلی توپ خانه لشکر دکن مقرر گردید شیخ اسحق بخدمت
 کانگڑا سرفراز شد برادر الهداد افغان را از حبس بر آورده ده هزار روپیه انعام شد و یک دست باز تو ابغون بخرم التفات فرمودم

روز مبارک شنبہ است و ششم بظابط مقرر جشن ترتیب یافت سوغاتہاے دارلے ایران کہ بموجب رنیل بیگ ارسال شدہ
 بودند از نظر گذشت بسلطان حسین فیل عنایت نمودم بلا محمد کشمیری ہزار روپیہ انعام شد منصب سردار اخوان بالتاس دما بختان
 ہزاری ذات و چار صد سوار مقرر گشت چون راجہ روچند گہ الیری در خدمت کا نگڑہ ترووات پسندیدہ نمودہ بود بدیوانیان
 عظام حکم شد کہ نیمہ وطن اورا در وجہ انعام اعتبار نمایند ذمیمہ دیگر بہ جاگیر او تنخواہ دہند بتاریخ سیوم نو اسہ مدارا الملکے اعتماد اللہ
 راجست پسند زند شہریار خواستگاری نمودہ یک لک روپیہ از نقد و جنس برسم ساچق فرستادہ شد امرائے عظام و بندہ ہاے
 عمدہ اکثرے ہمراہ ساچق بمنزل مشارالیہ رفتہ بودند ایشان مجلس عالی آراستہ درین جشن تکلفات فراوان ظاہر ساخت امید
 کہ مبارک باشد چون آن عمدہ السلطنت عمارات عالی و نشیمن ہاے بس تکلف در منزل خود اساس نہادہ بود التماس
 ضیافت نمود با اہل محل بمنزل اورفتہ شد بغایت جشن عالی ترتیب دادہ پیشکشہاے لائق از ہر قسم بنظر در آور در رعایت
 خاطر او نمودہ انچہ پسند افتاد برگزینم درین روز نچاہ ہزار روپیہ رنیل بیگ ایچی مرحمت شد منصب زبردست خان اصل
 و اضافہ ہزاری ذات و پانصد سوار مقرر گشت مقصود برادر قاسم خان بمنصب پانصدی و سیصد سوار و مرزا دکنی پسر
 میرزا رستم بیانصدی و دو لیست سوار سرفرازے یافت درین ایام سعادت فرجام آیات فتح و فیروززی در ولایت ہمیشہ بہار
 کشمیر بدولت و بہر وزی بسیر و شکار خوش وقت بود و عرائض متصدیان مالک جنوبی بتواتر رسید شتلمبر آنکہ چون آیات
 ظفر آیات از مرکز خلافت و در تر شتافتہ دنیا داران دکن از بے دوتے و کم فرصتے نقض عہد نمودہ سر بقتنہ و فساد برداشتہ ہند
 و پائی از حد خویش برتر نہادہ بسیارے از مضافات احمد نگر و برابر را متصرف گشتہ اند چنانچہ مکرر عرائض رسیدہ کہ سد ارکار
 آن شہر بختان بر تاخت و تاراج و آتش زدن و ضایع ساختن کشتہا و غلت زار ہا است چون در مرتبہ اول کہ آیات جہانکشا
 بہ تخیر مالک جنوبی و استیصال آن گروہ مخدول العاقبت نصرت فرمود و دھرم بہاؤسے لشکر منصور سرفراز گشتہ بہ برہان پور
 رسید از کرپزت و حیلہ سازی کہ لازمہ ذات قتنہ سرشت آنہا است اورا شفیع ساختہ ولایت بادشاہی را و اگذاشتہ و مبلغا برسم
 پیشکش از نقد و جنس بہر گاہ ارسال داشتہ تہد نمودند کہ بعد ازین سررشتہ بندگی از دست نہ ہند و پائی از حد ادب بیرون
 نہ ہند چنانچہ در اوراق گذشتہ نگاشتہ کلک سوانح نگار گشتہ بالتاس خرم در قلعہ شادی آباد ماند و روزے چپند
 توقف اتفاق افتاد باستشفاع او بر تضرع و زاری آنہا بخشودہ آمد الحال کہ از بد ذاتی و شورہ بستی نقض عہد نمودہ از شیوہ
 مطاعت و بندگی انحراف در زیدہ اند باز عسا کہ اقبال بسر کردگی او تعیین نمودم کہ تا سراسے ناسپاسے و بد کرداری خود

در یافته موجب عبرت سایر تیره بختان خیره سر شد و لیکن چون هم کار نگه بهمه او بود اکثر مردم کار آمدنی خود را بان خدمت فرستاده
بود روزی چند در انصرام این اندیشه کوشش رفت با آنکه درینو لایحه ایضی پی در پی رسید که غنیمت قوت گرفته قریب شصت هزار
سوار و باش گرد آورده اکثر ملک بادشاهی را متصرف شده اند و هر جا که تها نه بود برداشته و رقبه مکر پیوستند مدت سه ماه
در آن جانا مخالفان سیه روزگار در رزم و پیکار بودند و درین مدت سه جنگ حسابی شد و هر بار بند با س جان شمار
بر مقهوران تیره روزگار آثار غلبه و تسلط ظاهر ساختند چون از هیچ راه غله و آذوقه بار و دمنیر سید و آنها بر اطراف معسکر اقبال
بتاخت و تاراج مشغول بودند عسرت غله به نهایت انجامید و چار و پا زبون شدند ناگزیر از بالا گھاٹ فرود آمده در بالا پور توقف
گرفتند آن مقهوران به تعاقب دلیر شده در حوالی بالا پور آمده بقزاقی و ترکه گیری پرداختند بند با س درگاه شش هفت
هزار سوار از مردم گزیده و خوش اسبه انتخاب نموده بر سر نگاه مخالفان تا ختند آنها قریب شصت هزار سوار بودند مجمل جنگ عظیم
شد و نگاه آنها تاراج رفت و بسیار راکشته و بسته سالما و غانما مراجعت نمودند در وقت برگشتن باز آن بید و لتان از اطراف
هجوم آورده جنگ کنان تا آوردند از نه نفر قریب هزار کس کشته شده باشند برین حمله مدت چهار ماه در بالا پور توقف نمودند
چون عسرت غله به نهایت انجامید بسیار قتل و قحطیان از بنده گریخته بمخالفان پیوستند و پیوسته جمعی راه بی حقیقتی سپرده در
نرمه مقهوران منتظم گشتند بنا برین صلاح در توقف ندیده به برهان پور آمدند باز آن سیه بختان از پی در آمده برهان پور را محاصره
نمودند مدت شش ماه در گرو برهان پور بودند اکثر پرگنات ولایت برادر و خاندیس متصرف گشتند و دست تطاول و تعدی
بر رعایا و ذریه بر دستان دراز ساخته تحصیل پرداختند چون لشکر محنت و تاب بسیار کشیده بود و چار و پا زبون گشته نمی توانستند
از شهر بر آمده تنبیه بر اصل نمایند و این سبب افزودنی غرور و نخوت و زیادتی پندار و جرأت کوه اندیشان کم فرصت گشت بمقارن
این حال نصحت رایات اقبال مستقر سریر خلافت اتفاق افتاد و نیز بنایت ایزد سبحانه کار نگه مفتوح گشت بنا برین روز جمعه
چهارم دی ماه حرم را بدان صوب رخصت نمودم و خلعت و شمشیر مرصع و فیل مرحمت شد و نور جهان بیگم نیز فیله مرحمت نمودند حکم
فرمودم که دو کرو در دام بعد از تسخیر ملک دکن از ولایت مفتوحه در وجه انعام خود متصرف گردوششصد و پنجاه منصب دار و یک
هزار احدی و یک هزار برق انداز رومی و یک هزار توپچی پیاده سوا س و یک هزار سوار که در انصوب بوده و هست
باتوپ خانه عظیم و فیل بسیار بهمراهی او مقرر گشت و یک کرو در روپیة محبت مدد خرج لشکر منصور لطف فرمودم بند با س
که بخدایت مذکور مقرر شده اند در خور پای خولش هر کدام با انعام اسب و فیل و سر و پا سرفراز یافتند و در همین ساعت مسعود

زمان محمود در ایات عزیمت بصوبه اراک و خلافت یافت و در نو شهره نزول اقبال اتفاق افتاد محمد رضا جابری بدیوانی
صوبه بنگاله و خواجه ملکی به بخشگیری صوبه مذکور ممتاز گشته باضافه منصب سرفراز شد و جگت سنگه ولد رانا کرن از وطن آمده سعادت
آستان بوس دریافت در ششم ماه مذکور رضا کنارتال راجه تو در مل محل نزول بارگاه دولت گردید چهار روز و درین
منزل مقام شد و در نیولا چند روز از منصب داران که خدمت فتح دکن دستور یافته بودند برین موجب باضافه منصب سرفراز
شدند زاهد خان هزاری و چهار صد سوار بود هزاره و پانصد سوار شد بهر دی نراین هاو ده را از اصل و اضافه نهصدی کشتند
سوار سرفراز ساقم یعقوب پسر خاندوران هشت صدی و چهار صد سوار شد و همچنین جمعی کثیر از بندها در خورشائستگی خویش باضافه
منصب سرفراز یافتند معتمد خان بخدمت بخشگیری و واقعه نویسی لشکر فیروزه اثر سر بلند گشته بعنایت توغ ممتاز گردید پیشکش
چشمی چند راجه کماؤن از بازو جره و دیگر جانوران شکاری بنظر گذشت جگت سنگه ولد رانا کرن بکمال لشکر دکن رخصت یافت
اسب خاصه مع زین با و مرحمت شد راجه روپ چند بعنایت فیل و اسب سرفراز گشته بجا گیر خود رخصت یافت بتایخ دوازدهم
فرزنده خانبهان رایه صاحب صوبگی ملتان سرفراز گردانیده رخصت فرمودم و با نادر و خجمر صرع و فیل خاصه با یراق و یک
ماده فیل و اسب خاصه خدنگ نام و دو دست باز عنایت شد سید هنر بخواه و چهار صد سوار منصب داشت پانصدی
و دو بیست سوار افزوده همراه خانبهان رخصت فرمودم محمد شفیع بخدمت بخشگیری و واقعه نویسی صوبه ملتان سرفراز گشت بهوال که
از بندها قدیم بود با شرافت توپ خانه و خطاب را لایق اقبال یافت در سیزدهم کنار دریا گوبند و ال معسکر اقبال گشت
چهار روز درین منزل مقام شد فیل خاصه بے سنگه نام با ماده بهما بت خان عنایت شده مصوب صفیا ملازم او فرستادم و با برای
صوبه بنگال خلعها مصوب عیسای بیگ فرستاده شد و در هفتادم جشن وزن قمری آراستگی یافت چون معتمد خان بخدمت بخشگیری
لشکر دکن دستوری یافت خدمت عرض مکر راجه قاسم فرمودم میر شرف بخشگیری احدیان و فاضل بیگ بخشگیری صوبه پنجاب
سرفراز گشتند چون بهادر خان حاکم قندهار از بیماری در چشم خود عرض داشت کرده التماس آستان بوسه کرده بود و در نیولا
حکومت و حراست قندهار لعبد العزیز خان مفوض داشته به بهادر خان فرمان صادر شد که چون مشارالیه برسد قلعه را با و سپرده
خود روانه درگاه شود بیست و یکم ماه مذکور نور سراج محل ورود سعادت گشت درین سرزمین و کلاسه نور جهان بیگم سرای عالی و باغی
بادشاهانه اساس نهاده بودند در نیولا با تمام رسید بتابین بیگم التماس ضیافت نموده مجلس عالی ترتیب داده و در تکلفات افزوده
از انواع اقسام نفایس و نوادر بهر پیشکش گذرانید بحبت دلجوئی انچه پسند افتاد گرفته شد و در روز درین منزل مقام شد و مقرر گردید

که تصدیان صوبه پنجاب و ولایت روپیه دیگر سواست شصت هزار روپیه که سابق حکم شده بود بجهت آذوقه قلعه قندهار روانه سازند
 میر توأم الدین دیوان صوبه پنجاب رخصت لاهور شد و خلعت یافت و قاسم خان را بجهت تنبیه و تاویب سرکشان حوالے
 کانگڑا و ضبط آنجا و در رخصت فرمودم نادری خاصه واسپ و خجست و فیل مرحمت نمودم منصب اوزار اصل و اضافه دو هزار سی ذات و هزار
 و پانصد سوار مقرر گشت راجه سنگرام را با التماس مشارالیه رخصت آنجا و در نموده سر و پا واسپ و فیل عنایت شد و در نیولا بافرخان از
 ملتان آمده سعادت آستان بوس دریافت غره بهمن ماه آبی روز مبارک شبیه ظاهری بلده سمرند منزل اقبال گشت یک روز
 مقام کرده بسیر باغ خوش وقت شدم روز یک شبیه چهارم خواجه ابوالحسن بخدمت فتح دکن رخصت یافت خلعت با نادری
 و شال خاصه و صبحدم تام فیل و توغ و تقاره بمشارالیه عنایت نموده بمحمد خان خلعت واسپ خاصه طبع صادق نام مرحمت
 فرموده رخصت کردیم بنفتم ماه مذکور کناره آب سستی نواحی قصبه مصطفیٰ بادن منزل دولت گردید روز دیگر با کبر پور نزل فرمودم
 از انجا در آب چون کشته نشسته متوجه بمقصود گشتم درین روز عزت خان چاچه با فوجدار آنجا و دولت آستان بوس دریافت
 محمد شفیع را بملتان رخصت فرموده است و در روز شاهی عنایت فرمودم و چیره خاصه محبوب او بفرزند خانجهان فرستاده
 شد از انجا به پنج کوچ حوالے پرگنه کرانه در سرب خان است محل نزول بارگاه دولت گشت و کلاه او نود و یک قطعه با قوت
 و الماس چهار قطعه برسم پیشکش و هزار گونجمل بصینه پا انداز با عرض داشت او گذرانیدند و صد نفر شتر برسم تصدق معروض داشتند حکم
 فرمودم که به مستحقان تقسیم فرمائید از انجا به پنج کوچ دارالملک دہلی مورد رایات اقبال گشت اعتماد راے را نزد فرزند اقبال سند
 شاه پرویز فرستاده فرجه خاصه بجهت آنفرزند ارسال داشتم و مقرر شد که در عرض یکماه برگشته خود را بملامت رساند و روز در
 سلیم گڑھ مقام فرموده روز مبارک شبیه بستم و سیوم بغرم شکار پرگنه پالم از میان معموره دہلی گذشته برکنار حوض شمس محل نزول
 دولت گشت در اثنای راه چهار هزار چن بدست خود شکار کردم بستم و دوزنجیر فیل از نرواده پیشکش الی یار و دلدار خان
 از بنگال رسیده بود بنظر درآمد ذوالقرنین بفرجیاری سانبه و ستوری یافت او پسر اسکندر ارمنی است پدرش در خدمت
 عرش آشیانی سعادت پذیر بود آنحضرت صبیحه عبدالحی ارمنی را که در شبستان اقبال خدمت می نمود با و نسبت فرمودند از و
 دو پسر بوجود آمد یکی ذوالقرنین که بقدر نشان آگاه است و خدمت طلبی داشت و در عهد دولت سن دیوانیان عظام خدمت
 خالصه نمکسار ابلهده او مقرر نموده اند و آنخدمت را لغزک سر و سامان می کرد و در نیولا بفرجیاری آن حد و دوسر فرزند گشت بنفتم
 هندی سرے دارد سلیقه اش درین فن درست رفته و تصنیفات او مکرر بعض رسیده و پسند افتاد لعل بیگ بخدمت

داروغلی دفتر از تغییر نورالدین قلی ممتاز گشت چار روز بنواحی پالم بشکار خوش وقت گشته به سلیم گداه مراجعت نمودم در بست و نسیم
نوزده زنجیریل و دو نفر خواجه سرادیک نفر غلام و چهل و یک قطعه خروش جنگی و دوازده راس گاو و هفت شاخ گاو میش بشکاش
ابراهیم خان فتح جنگ بنظر گذشت روز مبارک شنبه سی ام مطابق بهشت و پنجم ربیع الاول مجلس دزن قمری منعقد
گشت که که خان را نزد خانانان فرستاده بعضی پیغام بتقریر او حواله فرموده بودم درین دلا عرض داشت او رسیده ملازمست
نمود میر میرزا که بفرجه داری صوبه میوات فرستاده بودم درین تاریخ آمده ملازمست کرد از تغییر سید بهبه بجویمت دارالملک دلی
سرفراز گشت درین تاریخ آقا بیگ و محب علی فرستاده های ایران آستان بوس دریافتند و مکتوب
محبت سلوب آن برادر عالی قدر گذرانیدند و کمالی اکتفا فرستاده بودند بنظر درآمد جوهریان پنجاه هزار روپیه قیمت کردند علی بوزن
دوازده تانگ از جواهر خانه میرزا آغ بیگ خلعت میرزا شاهرخ بمرور روزگار و گردش ادوار بسلسله صفویه منتقل
شده بود و در آن لعل بخت نشخ ثبت شده آغ بیگ بن میرزا شاهرخ بهادر بن میر تیمور گورکان و برادر مر شاه عباس
فرمودند که در گوشه دیگر بخت نشخ تعلیق -

بند شاه ولایت عباس

کنند و این لعل را بر جینه نشانده بطریق یاد بودند چون نام اجداد من در آن ثبت بود و تیمنا و تبرکات
بر خود مبارک گرفته بسعدای داروغه زرگر خانه فرموده که در گوشه دیگر جهانگیر شاه بن اکبر شاه و تاریخ حال رقم گرد و بعد از
روز سه چند که خبر فتح دکن رسید آن لعل را بنجرم عنایت نمودم و فرستادم روز شنبه غره اسفند از نواز سلیم گداه کوچ شد
نخست بروضه منوره حضرت جنت آشتیانی انا را الله بر بانه رسیده آداب نیاز مندی بتقدیم رسانیده دو هزار چسرن
بر او نشینان آن روضه مقدسه لطف فرمودم دو منزل بر کنار آب چون در سواد شهر اتفاق افتاد سید هزار خان که بکمال خانجهان
مقرر گشته بود بجلعت واسپ و شمشیر و خنجر و عنایت علم سرفرازی یافته زحمت شدید عالم و سید عبدالهادی برادران او نیز با اسپ
و خلعت سرفراز گشتند میر که بخاری بهادر و اوالنهر زحمت شده هزار روپیه با و حواله فرمودم که پنج هزار روپیه بخواجه صالح
ده بندی که اباعن جد از دعاگویان این دولت ابد پیوند است رسانیده پنج هزار روپیه دیگر بمنصوبان و مجاوران روضه
مقدسه حضرت صاحب قرانی انا را الله بر بانه تقسیم نماید چهره خاصه مصحوب او بهما بت خان عنایت نموده فرستادم و فرمودم
که در بهر ساندن دندان ماهی ابلق نهایت سعی و اهتمام بتقدیم رساند و از بهر جا و بهر جا که میسر شود بدست آورد از کنار شهر دلی

در کشتی نشسته بشش کوچ فضائے بندر ابن مورد آوردی گیهان پوسے گردید بمیر میران فیل عنایت فرموده رخصت دہے
 نمودم زبردست خان بخدمت میر توذکی از تغیر فرادیت خان ممتاز گشت پرم نرم خاصہ باو لطف نمودم روز دیگر حوالی گوجل
 محل نزول رایات عالیات گردید درین منزل لشکر خان حاکم دارالخلافہ آگرہ و میر عبدالوہاب دیوان و راجہ تمل و خضر خان
 فاروقی حاکم اسیر و برهان پور و احمد خان برادر او وقتا صنی و مفتی و دیگر اعیان شہر سعادت ملازمت دریافتند و بتاریخ یازدهم
 ماہ مذکور در باغ نور افشان کہ آن روزے آب چون واقع است بیمار کے نزول فرمودم چون ساعت درآمدن شہر چاروہم
 ماہم مذکور شدہ بودہ روز درین منزل مقام نمودہ در ساعت مسعود و مختار متوجہ قلعہ شدہ بہ فرخے و فیروزے بدولت خانہ
 درآمد این سفر مبارک اثر از دارالسلطنت لاہور تا دارالخلافہ آگرہ در مدت دو ماہ دور و زحمت و نہ کوچ و بستی و یک مقام
 بانجام رسید بیچ روزے در کوچ و مقام در خشک و تری بے شکار گذشت یک صد و چاروہ راس آہو پنجاہ و یک قطعہ
 مرغابی چار قطعہ کاروانک دہ دراج دو لیسہ قطعہ بودہ درین راہ شکار شد چون لشکر خان خدمت آگرہ را حسب المرصن
 سامان نمودہ بود ہزاری ذات و پانصد بصب او ہزدوہ از اصل و اضافہ بچار ہزاری و دو ہزار و پانصد سوار سرفراز
 ساختہ بخدمت ملک لشکر و کن تعین فرمود یکدہے داروغہ زرگر خانہ بخطاب بے بدل خانی سرفراز گشت چار راس
 اسپ و پارہ از فقرہ آلات و اتمشہ کہ داراے ایران مصحوب آقا بیگ و محمد محب علی فرستادہ بود در نیولا از نظر اشرف
 گذشت جشن روز مبارک شنبہ بستم در باغ نور منزل منعقد گشت یک لک روپیہ بفرزند شہر یار انعام شد مظفر خان
 بموجب حکم از ٹھٹہ رسیدہ سعادت ملازمت دریافت یکصد ہر صد روپیہ نذر گذرانید لشکر خان یک قطعہ بلیشیکش آورد
 چار ہزار روپیہ قیمت شد اسپ خاصہ مصاحب نام بعد از شہر خان عنایت نمودم عبدالسلام ولد مظفر خان از اڈویسہ آسودہ
 دولت ملازمت دریافت یک صد ہر صد روپیہ نذر او نظر گذشت منصب دوست بیگ ولد تو لک خان از اصل و اضافہ
 نہصدی ذات و چار صد سوار مقرر شد جشن روز مبارک شنبہ بستم و ہفتم در باغ نور افشان ترتیب یافت خلعت خاصہ
 بمیرزا رستم و اسپ بہ پسر او دکنی نام و اسپ خاصہ و یک زنجیر فیل بلشکر خان مرحمت شد و ہر جمعہ بستم و ہفتم بغزیت
 شکار بطرف موضع سمونگر توجہ نمودہ شب مراجعت نمودم ہفت راس اسپ عراقی با براق پیشکش آقا بیگ و محب علی
 بنظر درآمد یک عدد دھر نور جہانی بوزن صد تولہ برنیل بیگ ایچی عنایت کردم قلم دان مرصع بصادق خان میخشی لطف
 نمودم یک موضع از دارالخلافہ آگرہ در وجہ انعام خضر خان فاروقی مرحمت فرمودم درین سال ہشتاد و پنج ہزار بگیہ زمین

دو سه هزار و سی صد و بیست و پنج خردار و چهار دینه و دو قلیه و یک قطعه باغ و دو هزار و سی صد و بیست و هفت عدد
روپیہ و یک ہزار و شش ہزار و دو بیست و رب و ہفت ہزار و ہشت صد و ہشتاد و چہن و یک ہزار و پانصد و دو و از وہ تولہ
طلا و نقرہ و دہ ہزار دام از خزانہ و زن تصدق و حضور اشرف الفقرا و از باب استحقاق عنایت شدہ و ہشت زنجیر فیل
کہ دو لک و چہل و یک ہزار روپیہ قیمت آنها شدہ اند و جبہ پیشکش و اخل فیل خانہ خاصہ شریف گشتہ پنجاہ و یک زنجیر فیل
با مراستے عظام و بندہ ہائے درگاہ بخشیدم۔

جشن شانزدهمین نوروز از جلوس ہمایون *

روز و شبہ بیست و ہفتم ربیع الآخر سنہ ہزار و سی و چہتری نیز اعظم عطیہ بخش عالم دولت سرانے حمل را بنور
جہان افروز خویش منور ساختہ عالم و عالمیان را شاد کام و بہرہ ور گردانید سال شانہ جلوس این نیازمند درگاہ الہی بفرخی
و فیروزے آغاز شد و در ساعت مسعود و زمان محمود و دارالخلافہ اگرہ بر تخت نشست فرمودم درین روز بخت انور
فرزند سعادت مند شہر یار بمنصب ہشت ہزاری و چہار ہزار سوار فرق عزت برافراختہ پیر بزرگوارم نیز مرتبہ اول بہین منصب
بہ برادران من لطف فرمودہ بودند امید کہ در سائتہ تربیت و رضا جوئی من بہ منتہائے عمر و دولت برسد و درین تاریخ باقرخان
جمعیت خود را آراستہ تہوزک از نظر گذرانید ہزار سوار و دو ہزار پیادہ بخشیان عظام بقلم در آورده معروض داشتند بمنصب
دو ہزاری ذات و ہزار سوار سرفراز ساختہ خدمت فوجدار ہی اگرہ بچند روز و دو ہزار و چہار شنبہ با اہل محل پرستی نشستہ باغ
نور افشان رفتہ شد و شب در انجا استراحت کردم چون باغ مذکور بسیر کردیم نور جہان بیگم متعلق است روز مبارک شنبہ چہارم
جشن بادشاہانہ آراستہ پیشکش عالی کشید از جواہر و مرصع آلات و اقسام آلات و امتعہ نفیس انجہ پسند افتاد انتخاب کردم و ہوازی
یک لک روپیہ قیمت آنها شد درین ایام ہر روز بعد از دوپہر پرستی نشستہ بہبت شکار بہمنو نگری کہ از شہر تا آنجا چہار کردہ
مسافت داشت رفتہ شب بدو تخانہ می آیم راجہ ساز گدیور از نو فرزند اقبال منور شہاہ پرور نیز فرستادہ خلعت خاصہ بکر مرصع شملبرہ کی قطعہ یا قوت
کہ دو و چند قطعہ یا قوت سرخ نفیس ارسال داشتیم چون صوبہ بہار از تغیر مقر بجان بآن فرزند عزت شدہ سزا دلی نمودہ از صوبہ الہ آباد بہ بہار را ہی سار
میرزا پرورش مظفر خان از حطہ آمدہ ملازمت نمود میر عرضہ اللہ چون بسیار سیر و سخن شدہ از عمدہ سامان لشکر و جاگیر می تواند برآمد و از

تکلیف خدمت و تردد معات داشته حکم فرمودم که هر که بریان چهار هزار روپیه نقد از خزانه عامره می گرفته باشد و در آگره و لاهور
 بهر جامه مضی او بوده باشد اقامت گزیده آسوده و مرضه الحال بسر برده بدعا می از دیاد عمر و دولت اشتغال نماید و بنسب
 فروردی ماه پیشکش اعتبار خان بنظر در آمد از قسم جواهر و اقمشه و غیره موازی هفتاد هزار روپیه بمعرض قبول افتاد تتمه را با و
 بخشیدم محب علی و آقا بیگ فرستاد های دارای ایران بیست و چهار راس اسب و دو استروسه و سه قطارش و هفت
 قلاده سگ تاز و بیست و هفت طاق زر بخت و یک شامه عنبر اشوب و دو زوج قالی و دو نمد تکیه برسم پیشکش گذرانیدند
 و دو راس بادیان معه کره که برادر هم محبوب آنها فرستاده بود نیز بنظر در آورد و در روز مبارک شبانه التماس نصف خان با اهل محل
 به منزل او رفته شد جشن عالی ترتیب داده بسیار از نفایس جواهر و نواد را اقمشه و غریب تحف بنظر در آورد و موازی یک
 لک و سی هزار روپیه از هر قسم برگزیده تتمه را با و بخشیدم و دو زنجیر نعل از نواده مکرم خان حاکم اودیش برسم پیشکش
 فرستاده بود پایه قبول یافت و در نیولا گونی بنظر در آمد بغایت غریب و عجیب لعین و مانند برسیاه و زرد است این سیاه
 و سفید از سربینی تا انتها می دم و از آن ناسرسم خطهای سیاه مناسب جا و مقام کلان و خود بقبرینه افتاده و برگرد چشم خطی
 سیاه در غایت لطافت کشیده گوی نفاس سردی بکم بدایع نگار کار نامه در صحیفه روزگار گذاشته از بسکه محب بود بعضی را گمان
 بود که شاید رنگ کرده باشند بعد از تحقیقات به یقین پیوست که از خداوند جهان آفرین است چون تا و بود داخل سوغات
 های برادر شاه عباس نموده شد بهادر خان اوزبک از اسپان نچاق و اقمشه عراق برسم پیشکش فرستاده بود بنظر در آمد و خلص
 زمستانی بهجت ابراهیم خان فتح جنگ و امرای بنگال محبوب موس شیرازی فرستاده شد در پانزدهم پیشکش صادق حسان
 گذشت از هر قسم موازی پانزده هزار روپیه گرفته تتمه با و بخشیدم فاضل خان نیردین روز پیشکش فراخور حالت خویش گذرانید
 قبله گرفته شد روز مبارک شبانه که این جشن شرف آراستگی یافت و دوپیر و یک گطری از روز گذشته بر تخت مراد جلوس نمودم
 حسب التماس مدار الملکه اعتماد الدوله جشن شرف در منزل او مستعد گشت پیشکش نمایان از نواد و نفایس هر دوازده ترتیب
 داده در تکلفات افزوده بود همه جهت موازی یک لک و سی و هشت هزار روپیه برداشته شد درین روز یک عدد مهر
 بوزن دو لیست توله برنیل بیگ ایلمی عنایت نمودم و در نیولا ابراهیم خان خواجه سراسی چند از بنگال برسم پیشکش فرستاده بود سیکه
 از آنها خفته ظاهر شد هم الت مردی و هم محل مخصوص زنان دارد اما خصیصه ظاهر نیست از جمله پیشکش مشارالیه دو منزل کشتی است
 ساخت بنگال نهایت لطیف اندام موازی ده هزار روپیه صرف زینت آنها نموده بود و بکلیف بادشاهانه

کشتی ہاست شیخ قاسم صاحب صوبہ آراہاس ساختہ بخطاب محتشم خانے و منصب پنج ہزارے امتیاز بخشیدم و حکم کردم کہ دیوانیان جاگیر اضافہ اور از محال غیر علی تنخواہ نمایند راجہ شیام سنگھ زمیندار سرے نگر بعنائیت اسپ و فیل سرفرازی یافت و ریو لا بعض رسید کہ یوسف خان ولد حسین خان در لشکر ظفر اثر دکن بمرگ مفاجات و دلیعت حیات سپرد چنین شنیدہ شد کہ درین مدت کہ در جاگیر بود چنان فریب شدہ بود کہ باندک حرکتی و ترددی نفسش کوتاہی مے کرد و روزے کہ خرم را ملازمست مینمود و در وقت نفسش می سوز و چنانچہ در وقتے کہ سرد پا داده بود و در پوشیدن تسلیم کردن عاجز شدہ بود و در تمام اعضایش رعشہ افتادہ بعد محنت و جان کندن تسلیم کردہ خود را بیرون انداخت و در پناہ سرا پرده افتادہ از ہوش رفتہ بکراش برپاکی انداختہ بخانہ رسانیدند و مجبور رسیدن بیک اجل در رسید و فرمان یافت و این خاک تودہ گران بار را بخاکدان قافی گذشت در غرہ اردی بہشت ماہ برنیل بیگ ایلمی خیر خاصہ عنایت نمودم بتاریخ چہارم ماہ مذکور جشن کار خیر فرزند شہر یار نشاط افراے خاطر گردید مجلس خانہ بدی در دولت خانہ مریم الزانی آراستگی یا جشن بزم در منزل اعتماد الدولہ منتقد گشت و من خود با اہل محل بدیخار منتہ بزم نشاط آراستم بعد از گذشتن ہفت گھڑی از شب جمعی کے نکاح شد امید کہ برین دولت روز افزون فرخندہ و میہون باد و روز سہ شنبہ نوزدہم در باغ نور افشان بفرزند شہر یار صاحب مرصع بادستار و وکر بند و وراہل اسپ یکے عراقی بازین طلا و دیگرے ترکی بازین نفتاشی عنایت شد و درین ایام شاہ شجاع آبلہ بر آورده و بجدی شدت کردہ کہ آب از گلویش فروئے رفت و امید از حیاتش منقطع گشت چون در زایچہ طالع پدرش ثبت افتادہ بود کہ درین سال سپر او فوت شود ہمہ بمنجانب اتفاق داشتند برینکہ او نخواہد ماند و جو تکرارے بخلاف مے گفت کہ غبار آسیبے بر وامن حیاتش نخواہد نشست پرسیدم کہ بچہ دلیل گفت کہ در زانچہ طالع حضرت نوشتہ شدہ کہ درین سال از ہیج رہگذر کفقتے و گران بخاطر مبارک راہ نیابد و توجہ خاطر اشرف بسیار است و درین صورت مے باید کہ آسیبے با و نرسد و فرزندے دیگر از وفات شود و قضا را چنانچہ گفتہ بود بظہور آمد و این از چنان ہلکہ جان برد و سپرے کہ از صبیہ شہنواز خان داشت در برہان پور فوت شد غیر ازین بسیارے از احکام او مطابق افتادہ کہ خالے از عزابت نیست و درین واقعات بتقریبات ثبت شدہ - بنا برین فرہوم کہ اورا بزکشدند شش ہزار و پانصد روپیہ برآمد بانعام او مقرر گشت محمد حسین جابری بخدست بخشگیری و واقع نویسی صوبہ اودیسہ سرفرازے یافت منصب لاپین منجم قاتشال بالتماس مہابت خان از اصل و اضافہ ہزاری ذات و پانصد سوار مقرر شد محمد حسین برادر خواجہ از کانگرہ آمدہ ملازمست نمود بہادر خان اوزبک فیل عنایت نمودہ مصحوب وکیل او فرستادم

هر فرد و خوشنک بنایر غفران پناه مرزا محمد حکیم بنا بر حرم و احتیاط که از لوازم پاس سلطنت و جهانداری است و تعلقه گویا را محبوس
بودند و در نیولا هر دو را بجنوب و طلب داشتند حکم فرمود که در آن اختلاف اگر چه می بود با شد روزی که با خراجا رسا ضروری کفایت کنند
مقرر گشت درین ایام رو در بخت چارچ تمام برهنی که از دانشوران این گروه است در بنارس با فاد و استفاده اشتغال
داشت دولت ملازمت دریافت الحق مطالب عقلی و نقلی را خوب و زریده و در فن خود تمام است از غایب سولنج که
در نیولا بطور پیوست آنکه در سه ام فرد و در سه ماه سه حال در یک از موضع پرگنه جالنده شنگام صبح از باب مشرق
غوغای عظیم مهیب برخاست چنانچه نزدیک بود که ساکنان آن از هول آن صدای وحشت افزا قیال بانخی کنند و رشتای
این شور و شغب روشن از بالا بر زمین افتاده و مردم را مظنه آن شد که مگر از آسمان آتش میبارد و بعد از لحظه که آن شورش
تسکین یافت و دلنای آشفته از سر اسبیکه و اول باز آمد قاصد تیز و تند و محمد سعید عامل پرگنه مذکور فرستاده این سانحه
اعلام نمودند و در لحظه سوار شده خود را مقصد رسانیدند و بر سر آن قطعه زمین رفته بنظر در می آور مقدار ده دوازده گز زمین
در عرض و طول بنوعی سوخته بود که اثر سوز و گیاه مانند هنوز اثر حرارت و تفسیدگی داشت فرمود که آن قدر زمین را بکنند
هر چند بیشتر می کنند و در حرارت و پیش بیشتر ظاهر می گشت تا بجای رسید که پارچه آهن تفته نمودار شد بمرتب گرم بود که گویا از
کوره آتش بر آورده اند بعد از زمانه سرد شد و آن را بر گرفته بمنزل خود آورده در خرطیه نهاده و بر کوره بدرگاه فرستاد و فرمود
که در حضور وزن کنند یک صد و شصت توله برآمد با ستاد او و حکم کرد که شمشیر و خنجر و کار و در ترتیب داده بنظر در
آور و عرض کرد که در زیر تپک نمی ایستد و از هم میریزد و فرمود که درین صورت با آهن دیگر و درج ساخته بعمل آور و خنجر
فرموده بودم سه حصه آهن برق و یک حصه دیگر آینه و دو قبضه شمشیر و یک قبضه کار و دو یک قبضه خنجر ساخته ببطور در و از آمیزش
آهن دیگر جوهر بر آورده بود بدستور شمشیر میانی و جنوبی صیل ختم می شد و اثر ختم می ماند فرمود که در حضور آرم و در نهایت خوب
برید برابر شمشیر های صیل اول یک را شمشیر قاطع دیگر را برق سرشت نام کرد و بے بدل خان رباعی که افاده
این مضمون نماید گفته معروض داشت -

از شاه جهانگیری یافت نظام	افتاده بعد از برق آهن خام
زان آهن شد بحکم عالمگیرش	یک خنجر و کار و باد و شمشیر تمام
و شعله برق باد شاہی تاریخ یافته در نیولا راجه سارنگد یو که نزد فرزند اقبال مندر شاه پرویز رفته بود آمده ملازمت نمود	

عرض داشت کرده بود کہ این مرد بحسب الحکم از آلہ اباس متوجہ صوبہ بہار گردید امید کہ از عمر خود برخوردار باشد تا سم خان بقنایت
نقارہ سر بلندی یافت درین تاریخ عظیم الدین نام ملازم خرم عرض داشت اورا مشتمل بر نوید فتح با شصت مرصع کہ بطریق نذر
فرستاده بود آورده گذرانید خلعت بخت اوار سال داشته رخصت فرمودم امیر بیگ برادر فاضل بیگ خان بدیوانگی
سرکار فرزند شہر یار و محمد حسین برادر خواجہ جهان بخشگیری و معصوم بخدمت میر سامانی او مقرر گشتند سید حاجی بکبک لشکر
ظفر اثر دکن دستوری یافت واسپ باو عنایت کردم و مظفر خان بخدمت بخشگیری سرفرازے یافت + چون در نیولا
والدہ امام قلی خان دلی گوران مکتوبے شتمل بر اظہار نسبت اخلاص و مراسم آشنائی بہ نور جهان بیگم فرستاده و از تحفہ ہائے
آن دیار برسم سوغات ارسال داشته بود بنا برین خواجہ نصیر را کہ از بندہ ہائے قدیم و خدمتگاران زمان شاہ زادگی من است
از جانب نور جهان بیگم برسم رسالت و مکتوبے بانفائیس این ملک مصحور و اوار سال داشته شد درین ایام کہ باغ نور نشان
محل نزول بارگاہ اقبال بود بچہ رنگ بہشت روزہ از بالا کے ہم درخت خانہ کہ بہشت گز از ارتفاع داشت جستی
زودہ خود را بر زمین گرفت و بخت و خیر در آمد و اصلا اثر آسیب و رنج در پایہ در چارم خرد وادماہ الہی فضلخان
دیوان خرم عرض داشت اورا مشتمل بر نوید فتح و فیروزے آورده آستان ہوں بود و سیل این اجمال آنکہ چون لشکر منصور
بحوالے او حین رسید جمعی از بندہ ہائے درگاہ کہ در قلعہ ماند و بودند نشسته فرستادند کہ نوے از مقہوران قدم جرات و
بیابا کے پیش نہادہ از آب زردہ گذشتند و دوسے چند کہ در زیر قلعہ واقع است سوختہ بتاخت و تاراج آن مشغول اند ما را الہامی
خواجہ ابوالحسن با پنج ہزار سوار برسم منتقلے تعیین شد کہ گرم و چپان شتافہ سزا سے آن گروہ باطل نیز بدید خواجہ شہگیر زودہ
ہنگام طلوع صبح بر لب آب زردہ رسیدہ بود کہ آنہا آگہی یافتند خط پیشتر آب در زودہ خود را بساحل سلامت رسانیدہ
بودند کہ بہادران تیز جلو بہ تعاقب شتافہ قریب چار گروہ دیگر آنہا را راندند و بسیاری را بہ شمشیر انتقام مسافر راہ عدم
گردانیدند مقہوران برگشتہ روزگار تا بہ برہان پور عتق و باز نکشیدند نوشتہ خرم خواجہ ابوالحسن رسید کہ تا آمدن بہادران
طرف آب توقف نماید و مقارن با عساکر اقبال بفرج منتقلے پوست و کوچ بہ کوچ تا بہرہان پور شتافت و ہنوز آن
مخدولان بے عاقبت پایے او بار بر فرار داشتہ بر دور شہر نشستہ بودند چون مدت دو سال بندہ ہائے درگاہ بآن
مقہوران در زودہ خورد بودند با نواع اقسام رنج و تعب از بیجاگیری و عسرت غلہ کشیدہ بودند از سواری دایمی اسپان
زبون شدہ بنا بران نہ روز و سر انجام لشکر توقف افتاد درین نہ روز سے لک روپیہ و چہہ بسیار بہ سپاہ منصور قسمت

نموده و سزا دلان گماشته مردم را از شهر بر آورده اند و هنوز بهادران زرم دوست دست بکار نبوده بودند که آن سیه بختان تاب
مقاومت نیاورده مانند نبات النعش از هم پاشیدند و جوانان نیز جلو از عقب در آمده بسیاری را به تیغ انتقام بر خاک هلاک
انداختند و همین دستور فرصت نداده زوه و کشته تاکمر کی که جاس قاست نظام الملک و غیره مقهوران بود بر دند یک روز پیشتر آن بد اختر از رسیدن
افواج قاهره آگاهی یافته نظام الملک را بابل و عیال و اجمال و اقبال لقلعه دولت آباد برده بود جاس که در پیش چله و خچه داشت پشت قلعه
داده نشست و بیشتر از مردم او بر اطراف ملک پراکنده شدند سران لشکر ظفر اثر با سپاه کینه خواه سه روز در بلده کمر کی توقف نموده شهری را
که در مدت بیست سال تعمیر یافته بود بنوعی خراب ساختند که در بیست سال دیگر معلوم نیست که برواق اصلی باز آید مجلاً بعد از انهدام آن
بناها را اسباب بران قرار یافت که چون هنوز فوجی از مقهوران قلعه احمد نگر را محاصره دارند یک مرتبه تا آنجا رفته ارباب
قلعه را تنبیه بر اصل نموده از سر نو سامان آذوقه کرده کمک گذاشته بایده برگشت و باین عزیمت روانه شده تا قصبه پیشین رفتند
و عنبر مقهور مزور حیل ساز و کلاه امرا و سواره شروع در عجز و زاری نمود که بعد ازین سرشته بندگی و دولت خواهی از دست
ندهم و از حکم قدم بیرون گندیم ن شود از پیشکش و جریمه منت داشته بسرکاری رسانم اتفاقاً درین چند روز عسرت
تمام از گرانی غله در آرد و در خبر رسید که جمعی از مقهوران که قلعه احمد نگر را محاصره داشتند از طنطنه نهضت
لشکر ظفر اثر ترک محاصره نمودند و از دور قلعه برخاستند بنا برین فوجی بکمک خنجر خان فرستاده مبلغی برسم مدد خرج ارسال
داشتند و خاطر از همه جهت پرداخته دولت خواهان منظر و منصور باز مراجعت نمودند و بعد از عجز و زاری بسیار مقرر گشت که
سوائے ملکه که از در قدیم در تصرف بندهاے درگاه بود موازی چهارده کرده دیگر از محالے که متصل بسرحد های بادشاهی
است و اگر اندر پنجاه لک روپیہ برسم پیشکش بخزانہ عامه رسانند افضل خان را زخصت نموده کلکه لعل که داراے
ایران فرستاده بود و تعریف آن در جاسے خود نوشته شده بجهت خرم عنایت نموده فرستاد و بمشارالیه خلعت و فیسل و
دوات و قلم مرصع مرحمت شد خنجر خان که در محارست قلعه احمد نگر مصدرخدمات پسندیده و ترددات شایسته شده بود
بمنصب چهارهزاری ذات و هزار سوار سرفرازے یافت مکرم خان حسب الحکم از صوبه اودیسه آمد و بایرادران بدولت
ملازمت مستعد گشت عقد مرواریدی برسم پیشکش گذرانید منظر الملک ولد بهادر الملک بخطاب نصرت خانی سرفراز
گردید باو دی رام و کنی علم عنایت شد و عزیز الله ولد یوسف خان بمنصب هزاره ذات و پانصد سوار ممتاز گشت روز
سبارک شنبه سبت و یکم مقرب خان از صوبه بهار رسیده دولت ملازمت دریافت درینو لا آقاے علی و محب علی بیگ حاجی بیگ

و فاضل بیگ فرستادہاے داراے ایران را کہ بدفعات آمدہ بود نزد حضرت فرمودم باقا بیگ سرو پا و خنجر و جیفہ مرصع و چیل
 ہزار روپیہ نقد انعام شد و محب علی بیگ بخلوت و سے ہزار روپیہ سرفراز گشت و بہین دستور بدیگران نیز در غور شایستگی
 خود انعام ہا شد و یاد بودے مناسب وقت بجهت برادر والا قدر مصحوب نام برودھا فرستادہ شد درین تاریخ مکرم حسان
 بصاحب صوبگی دارالخلافہ دہلی و خدمت فوجدار می میوات سرفراز شد شجاعیت خان عرب بمنصب سہ ہزاری ذات
 و دو ہزار و پانصد سوار اصل و اضافہ عزاقخار یافت شہزہ خان بمنصب دو ہزاری و ہزار سوار و گردہر ولد رای سال
 پچوہ ہزار و دو صدی و ہند سوار ممتاز گشتند در بیست و نہم قاسم بیگ نام فرستادہ داراے ایران آمدہ ملازمت
 نمود و مکتوب آن برادر عالی قدر مستطیع مراتب بجهت و یک جہت گذرانیدہ انچہ برسم سوغات فرستادہ بود بنظر در آورده
 غرہ تیرماہ الہی فیل خاصہ گج رتن نام بجهت فرزند خان جہان فرستادم نظر بیگ ملازم حرم عرض داشت او آورده
 گذرانیدہ التماس اسپ بخشی نمودہ بود بر اجہ کشن واس مشرف فرمودم کہ ہزار اس اس از طوایل سرکار
 در پانزدہ روز سامان نمودہ ہمراہ روانہ ساز و واسپ روپ رتن نام کہ داراے ایران فرستادہ اسلیم لشکر روم ارسال داشتہ
 بود بخرم عنایت نمودہ فرستادم درین روز غیاث الدین نام ملازم ارادت خان رضا ت اورا مستطیع نوید فتح آورده بود
 گذرانیدہ در ادایا گزشتہ از شورش و فتنہ انگیزی زمینداران کشتوار و فرستادن جلال پسر دلاور خان نگاشتہ کلک بیان
 گشتہ بود چون این ہم از و سر و سامان پسندیدہ نیافت بارادت خان حکم شدہ بود کہ خود بآن خدمت شایستہ شافتہ
 مفسدان بد سر انجام را تنبیہ و تادیب بر آمل دہد و بنوعی ضبط آن کوہستان نماید کہ غبار تفرقہ و آشوب بر حواشی آن
 ملک نہ نشیند موی الیہ بموجب فرمودہ شافتہ خبرت شایستہ ظاہر ساخت و اہل فتنہ و فساد بصحرای آوارگی سر نہادہ
 نیم جانی بدر رفتند و مجدداً خارشورش و آشوب از ان ملک برکنده شد و بمردم کاری استحکام دادہ و ضبط تہا نجات نمودہ
 بکشمیر مراجعت کرد بجلدوی این خدمت پانصد سوار بمنصب ارادت خان افزودم چون خواجہ ابوالحسن بر ہم و کن مصدر
 ترددات شایستہ و خدمات پسندیدہ شدہ بود ہزار سوار بمنصب مشارالیہ اضافہ فرمودم بہ احمد بیگ برادر زادہ ابراہیم خان
 پنج جنگ بصاحب صوبگی او ڈیو سہ سرفراز گشتہ بخطاب خانی و علم و تقارہ بلند مرتبہ شد و منصب او از اصل و اصنافہ دو
 ہزار سے و پانصد سوار حکم فرمودم چون مکرر از فضایل و کمالات قاضی نصیر برپانپوری استماع افتادہ بود خاطر حقیقت جوے
 را بصحت مشارالیہ رغبت افزود و درینو لحساب الطاب بدرگاہ آمد عزت دانش او را پاس داشتہ باکرام و احترام در یافتم

تاسخ در علوم عقلی و نقلی از یکتایان عصر است و کم کتابی باشد که بمطالعه او ترسیده لیکن ظاهراً را بباطن آشنائی کمتر
است و از صحبت او مخطوطاتی توان شد چون پدر و پیشه در او به گزینی بغایت راغب و مائل یا فتم پیردی خاطر او نموده تکلیف
ملازمت نکردم و پنج هزار روپیه عنایت فرموده رخصت دادم که بوطن خود شتافته آسوده خاطر روزگار بسربرد و در غره امرداد
ماه آبی با قهرخان بمنصب دو هزار و دویست سوار سر فرار گشت و از امر او بندها سبک باد شاهی که در فتح کن
تردات شایسته تقدیم رسانیده بودند و دو نفر باضافه هائے لایق عز اختصاص یافتند عبدالعزیز خان نقشبندی که
بمحکومت قندهار تعیین شده حسب التماس فرزند خانجهان بمنصب سه هزار و دویست سوار سر فرار شد و در غره
شهر پورشمشیر مرصع برنیل بیک ایلمی عنایت نمودم و یک دویست از اعمال دارالخلافه که مبلغ شانزده هزار روپیه جمع داشت
تیر با ولطف شد و در نیولا حکیم رکن را بجهت شورش مزاج و بد خوئی و عدم وقوف لایق خدمت ندانسته رخصت فرمودم که بهر جا
خواهد برود چون بعرض رسید که بهوشنگ برادرزاده خان المون ناحق کرده و بحضور طلب داشته باز پرس کردم و بعد از ثبوت
حکم بقصاص او شد حاکم درین مورد عاقل شاهزاده نکرده تا با مرا و سایر بندها چه رسد امید که توفیق رفیق باد
غره شهر پور ماه حسب التماس آصف خان کورفته و در حمای که بتازگی ساخته بود غسل کرده شد بکلفت بسیار
نفیس و مکلف حمای است بعد از فراغ غسل بپیشکش لایق بنظر در آورده و آنچه پسند افتاد برگزیده تتمه با و بخشیدم و ظیفه خضر خان
خان دسی از اصل و اضافه هزار روپیه مقرر شد و درین ایام بعضی رسید که کلیان نام آهنگری بر زلفی هم از صنف خود عاشق ناز
است و پیوسته سر در پی او دارد و اظهار شیفگی می نماید آن ضعیفه با وجودیکه بیوه است اصلاً با آشنائی او تن نمی دهد و محبت
این بیچاره دل داده و در باطنش سرایت نمی کند هر دو را بحضور طلب داشته باز پرس نمودم و هر چند آنفورت را به پیوند او
ترغیب و تکلیف داده شد اختیار نکرد درین وقت آهنگر مذکور گفت که اگر یقین دانم که او را بمن عنایت فرمایند خود را از
بالای شاه برج قلعه اندازم من از روی مطایبه گفتم که شاه برج موقوف اگر دعوی محبت تو از صدق فروخته
دارد خود را از بام این خانه اندازی من او را حکمی بومی و هم هنوز سخن تمام نشده بود که برق آسا دویده خود را بزمین
بجود افتاد و از چشم و دهانش خون جاری شد من از آن هزل و مطایبه ندامت بسیار کشیدم و آرزو ده خاطر گردیدم
آصف خان فرمودم که او را بخانه برده تیمار داری نه ساید چون پیمان حیاتش بسر نرفته بود بهمان آسیب
در گذشت -

عاشق که جان نثار بران آستانه ساخت | از شوق جان سپرد و اجل را بهانه ساخت

حسب التماس مهابت خان منصب لایچین قاقشال از اصل و اضافه هزاری ذوات و پانصد سوار مقرر شد و رسوای گشته
ایمانی بران رفته که روز جشن دسره و کشمیر اثر گرفتگی نفس و کوتاهی دم در خود احساس نمود مجلاً از کثرت باریدگی و طوبت
هوا و رجراجای نفس بجانب چپ نزدیک بدل گرانی و گرفتگی ظاهر شد رفته رفته بامتداد داشتند و انجا میداد اطباء
که در ملازمت بودند نخست حکیم روح الله متصدی علاج گشت و یک چندی بدوا با گرم ملایم تدبیرات بکار برد
لظا هر اندک تخفیفی شد چون ازان گریه برآمد باز شدت ظاهراً ساخت و درین مرتبه روزی چند بشیر نزد باز بشیر شتر
پرداخت از هیچ کدام فائده حاصل نیافتم مقارن این حال حکیم رکن که از سفر کشمیر معاف داشته در آگره گذاشته بودم خدمت
پیوست و از روی دلیری و اظهار قدرت مرکب معالجه شد و مدار بر او دیه گرم و خشک نهاد از تدبیرات او نیز فائده
مرتب نگشت بلکه سبب افزونی حرارت و خشکی و داغ و مزاج شد و بنابر این بیفت گشتم و مرض رو با شداد نهاد و محنت
بامتداد انجا میداد درین قسم دقت و چنین حالتی که دل سنگ بر من می رسد ^{پیر حکیم مرزا محمد که از اطباء عمده}
عراق بود در عهد دولت پدر بزرگوارم از ولایت آمده بود بعد از آنکه تخلص ^{بود این نیازمند آراستگی یافت چون}
بجوهر استعداد و تصرف طبیعت از همکنان امتیاز داشت در مقام تربیت او شده بخطاب مسیح الزمانی امتیاز بخشیدم
و پایمه اعتبار از دیگر اطباء که در ملازمت بودند برافزودم بگمان آنکه شاید وقتی از اوقات مصدر خدش می تواند شد آن
حق ناشناس با وجود چندین حقوق و منت در رعایت مرابین روز و دیده و چنین حال پسندیده اصلاً بدوا و علاج خود را آشنا
نمی ساخت با آنکه از جمیع اطباء که در ملازمت حاضر بودند بقدر امتیازی داشت متصدی علاج نمی شد هر چند عنایت و
التفات ظاهراً ساخته بهدار او مواسات تکلیف می نمودم بیشتر صلب شده در جواب می گفت که بردانش و حذاقت خود
این قدر اعتماد ندارم که متصدی علاج توانم گشت و همچنین حکیم ابوالقاسم پسر حکیم الملک با وجود نسبت خان زادگی و حقوق
تربیت متوهم و متوحش خود را ظاهری ساخت که از روی خاطر مستنفر و متناهی می شد تا بهعالجیه رسد ناگزیر دست
از همه باز داشته از تدبیرات ظاهری دل برکنده خود را بحکیم علی الاطلاق سپردم چون در نشاء پیاپی تخفیفی می شد روزی هم
بخلاف ضابطه و معتاد از تکاب می نمودم رفته رفته با فراط کشید و مقارن گرم شدن هوا ضرر آن محسوس گشت ضعف
و محنت رو بفرزونی نهاد و نور جهان بیگم که تدبیر و تجربه ادا زین اطباء بیشتر است خصوص که از روی مهربانی و دلسوزی باشد در

مقام کم کردن پیاله و تدبیراتی که مناسب وقت و ملایم حال باشد شد اگر چه پیش ازین هم علاجی که اطبا میکردند بصلاح و
صواب بدیدار بود لیکن درین وقت مدار بر مهربانی او نهادم و شراب را بتدریج کم کرد و از چیزهای نامناسب و غذاها
ناموافق محافظت نمود امید که حکیم حقیقی از شفاخانه غیب صحت کامل نصیب کند و روز دوشنبه دوازدهم ماه مذکور مطابق بیست
و پنجم شهر شوال سنه یک هزار و سی و هجری جشن وزن شمس بمبارک و فرخه آراستگی یافت چون در سال گذشته بیماری
صعب کشیده پیوسته در محنت و آزار گذرانیده بودم بشکر آنکه چنین سال بخیریت و سلامت بانجام رسید در سر آغاز سال الحال
اثر صحت بر چهره مراد پدید آمد نور جهان بگیم التماس نمود که و کلاسه او متصدی این جشن عالی باشند الحق مجلسی ترتیب نمود
که حیرت افزای نظارگیان گشت از تاراجی که نور جهان بگیم در عقد از دواج این نیازمند در آمده اگر چه در همه جشنهای
وزن شمسی و قمری لوازم آن احضار می نمود دولت بوده باشد ترتیب نموده سرمایه اسباب سعادت و نیک بختی دانسته
است لیکن درین جشن بیش از پیش زوده در آراستنی مجلس و ترتیب بزم نهایت توجه بکار برود و جمعی از
بند های پسندیده خدمت و خواصان مزاجبران که درین ضعف از روستی اخلاص و جانفشانی پیوسته حاضر بوده پروانه
صفت برگرد و سرم می گشتند بنوازشات لائق از خلعت و کمر شمشیر مرصع و خنجر مرصع و اسب و فیل و خوانها پرواز زر و هر
کدام در خور پای خوشی سرفراز می یافتند بآنکه از اطبا خدمت شایسته بطور نیامده بود باندک خفته که دوسه روز
دست میداد تقریبات برانگیخته انواع و اقسام مراحم بطور آمده درین جشن همایون نیز بانعامات لائق از نقد و خمس
کام دل برگرفتند بعد از فراغ جشن مبارک خوانهای جواهر و زر بطریق تبار و در امن امید اهل نشاط و آداب استحقاق ریخته
شد و جو تکرار می نمود که نوینش صحت و تندرستی بود بمهر و روپیه وزن نموده مبلغ پانصد مهر و هفت هزار روپیه باین صیغه در
وجه العام او مقرر شد در آخر مجلس پیشکشهای که بجهت من ترتیب داده بودند بنظر در آورند از جواهر مرصع آلات و
آتش و اقسام نفایس آنچه خاطر پسند افتاد برگزیدیم بالجمعه موازی دو لک روپیه صرف این جشن عالی بابت انعاماتی که
نور جهان بگیم کرده بقلم در آمد سوائی آنچه برسم پیشکش گذرانید در سنوات گذشته که من صحت داشتم سه سن و یک دوسه
بیشتر یا کمتر وزن در آمد امسال بنا بر ضعف و لاغر دو من و بیست و هفت سیر شدم روز مبارک شنبه غره ماه الهی
اعتقاد خان حاکم کشمیر منصب چهار هزار و دویست و پانصد سوار سرفراز می یافت راجه گنج گنج منصب چهار هزار و سی
هزار سوار ممتاز گشت چون خبر بیماری من بفرزند شاه پرویز میرسد فرمان طلب مقید نشده بے تابانه متوجه ملازمت میگرد

بتاریخ چهار و ششم ماه مذکور در ساعت مسعود و زمان محمود آن فرزند سعادت مند بدولت آستان بوس مستعد گشته سه بار بر در
تخت گردید هر چند مبالغه نموده سوگند می داد و منع می نمود و او در زار می نشست و تضرع افزوده بیشتر غرق بکار می بود
دست او را گرفته جانب خود کشید و از روی شفقت و عاطفت در آغوش عزت تنگ در آورده التفات و توجه بسیار ظاهر
ساقم امید که از عمر دولت برخوردار باشد در نیولابیت لک روپیه خزانة مصحوب الیہ اودخان بحیث صرف فرمایات لشکر و کن نزد
خدم فرستاده مشارالیه بعنایت فیل و علم سرفراز می یافت در بیست و هشتم قیام خان قراول سیکه بحرطنی طبعی و دلیر
حیات سپرد از خدمتگاران مزاجدان بود و قطع نظر از فنون شکار و مهارت او درین فن از اکثر جزویات خبردار بود و پیرو
مزاج من بسیار کرده بود با بخل ازین سانچه خاطر سخت گرانی بد گرفت اما که ایزد ثعلب لای اودا بیا مرزاد بد بتاریخ نسبت
و نهم والدہ نور جهان بیگم بجوار رحمت الہی پیوست از صفات حمیدہ این ^{خان} خاندان غنث چه نویسم بے اغراق
در پاکی طینت و دانائی بسیار خوبیا می که زیور عودات است مادر و هر سمت
دانستم نسبت تعلق در الطہ محبت که اعتماد الدولہ را با بود اطمینان که هیچ شوهر ^{را} با همسر خود نبوده ازین جا باید قیاس کرد
که بران پیر غم زده چه گذشته باشد و همچنین از نسبت تعلق نور جهان بیگم با چنین والدہ چه توان نوشت فرزند بے مثل صفیان
با نهایت خرم مندی و دانائی جامہ شکیبائی چاک کرده از لباس اہل تعلق برآمده پدر مجرد خاطر را از مشاہدہ حال گرانی
فرزند غم برغم دور و دور و افزودہ ہر چند بصیحت پرداخت سو و مند نیامد روزی کہ من بہ پیش رفتم چون ابتدا
شویش مزاج و آزر و گی خاطر او بودہ از روی شفقت و مرحمت حرفی چند نصیحت آمیز فرمودہ بجد نگرفتم و واگذار شدم تا
آن آشوب فرو نشیند بعد از روزی چند جراحت درونی اودا بر ہم التفات علاج کردہ باز لباس اہل تعلق می آورم
اگر چه اعتماد الدولہ بحیث رضا جوئی و پیروی خاطر من بطاہر خود را مضطبی کرد و اظهار حوصلہ می نمود لیکن باین نسبت الفتی کہ
اودا بود و حوصلہ چه ہمراہی تواند کرد غرہ آبان ماہ الہی سر بلند خان و جانسپار خان و باقی خان بعنایت نقارہ سر بلند می یافتند
عبداللہ خان بے رخصت صاحب صوبہ و کن بحال جاگیر خود آمدہ بدیوانیان عظام فرمودم کہ جاگیر اودا تغیر نمایند با اعتماد
راے حکم شد کہ سزاوارے نموده اودا بصوبہ مذکور رسانند پیش ازین مجملے از احوال مسیح الزمان ثبت افتاد کہ با وجود چنین
حقوق تربیت و نوازش درین قسم بیماری توفیق خدمتگاری نیافت غریب تر آنکہ بیکبار پردہ آزریم از پیش برگزینہ التماس
سفر حجاز و زیارت خانہ مبارک نمود از اسباب کہ در ہمہ وقت در ہمہ کار با توکل این نیاز مند بذات خداوند بے نیاز و کریم کار

است کشته و پیشانی رخصت فرمودم با آنکه از همه قسم سامان داشت بست هزار روپیه بکیت بد و خرج انعام شد امید که
 حکیم علی الاطلاق بے وسیله اطباء و سبب و و این نیازمند را از شفاخانه کرم خود صحت عاجل و شفای کامل کرامت کند
 چون هواے آگره از مرشدت حرارت و افراط گرما بخرج من سازگار نبود بتایخ میزدیم روز و شب آبان ماه آبی سینه
 شانزده رایت عظیمت بر سمت کوهستان شمالی برافراشته شد که اگر هواے ناحیت باعث ازاله قریب باشد برکنار آب گنگ
 سرزمین خوشی اختیار نموده شهرے بنا نموده شود که در موسم تابستان محل اقامت باشد والا بجانب کشمیر عنان عزیمت نمود
 گردد و منظر خان را بحفظ و حراست دارالخلافه آگره گذاشته به تقارن واسپ و فیل سرفراز فرمودم میرزا محمد برادرزاده
 اورا بوجواری نواحی شهر مقرر داشته بخطاب اسدخانی و اضافت منصب ممتاز گردانیدم و باقرخان را بخدست صوبه داری
 صوبه اوده سرفراز ساخته رخصت فرمودم و ششم ماه مذکور از نوایه متبرافرازند اقبال مند شاه پرویز بصوبه
 بهار و محال جاگیر بخشیدم و سر دیارے خاصه بانادری و خجمر صغ و واسپ و فیل لطف فرموده رخصت
 نمودم امید که از عمر به خور و داد
 ماکم و علی بدولت زمین بوس سرفراز شد در ششم ماه بهار الملک و علی نزل
 اتفاق افتاد و در روز و در سلیم گدوم مقام نموده به نشاط و شکار مشغول گشتم درینوالبعض رسید که جادو را که کاهن که از شران
 عمده و کن است برهمونی سعادت و بدرقه توفیق دولت خواهی اختیار نموده در سلک دولت خواهان و بندها منتظم گردید
 فرمان مرحمت عنوان با خلعت و خجمر صغ مصحوب نراین داس را طهور عنایت نموده بکیت او فرستادم غزه و دیار الکی
 مطابق بهتم شهر صفر سلطنته هجری مقصود برادر قاسم خان خطاب هاشم خانی و هاشم بیگ خوشی خطاب جان قناخانی
 سرفراز گشتند هفتم ماه مذکور در مقام هر دو ارکه برکنار گنگ واقع است نزل سعادت اتفاق افتاد هر دو را از مستند
 معا بد مقرر نمود است و بسیارے از برهمنان و تجرد گزینان درین مقام گوشه انداخته اختیار نموده بآیین دین خویش
 یزدان پستی بنیانید بهر کدام در خور استحقاق از نقد و جنس تصدق لطف فرمودم چون آب و هواے این دهن گوه پسند خاطر
 نیفتاد و سرفرازی که اقامت در آن توان کرد و بنظر درینا بد بر سمت دامن کوه جمود کانگرا نهضت فرمودم درینوالب
 بعض رسید که راجه بهاؤ سنگم در صوبه دکن مسافر ملک عدم گشت از افراط شراب بغایت ضعیف و زبون شده بود ناگاه شی
 بروستولی مے گرد و دهر خنیا طبابت بمرات بکار برده داغها بر فرق سری سوزند بهوش نمی آید یک شبان روز بے شعور
 افتاده روز دیگری گذرد و درین دهرشت کینر خود را بآتش و فاسه او سوختند جگت سنگ برادر کلانش و هما سنگ برادرزاده

او هر دو نقد حیات در کار شراب کرده بودند مشارالیه از آنها عبرت نگرفته جان شیرین بآب تلخ فروخت بعنایت و حمیه و
 نیکذات و بنجیده بود از ایام شاهزادگی بخدست من پیوسته بمیان تربیت من بوالا پایه پنج هزار ری رسیده بود چون از وفزندگی
 نمازد نبیره برادر کلانش را با وجود صغر سن بخطاب راجگی سرفراز ساخته منصب دو هزار ری ذات و هزار سوار عنایت فرمود
 برگزیده ابر که وطن آنهاست بدستور سابق بجایگزید و مقرر شد تا جمیع است و متفرق نشود اصالتخان پسر خان جهان بمنصب هزار ری ذات و پانصد سوار
 سرفراز ششم ماه مذکور در سراسر آلتو به منزل شد چون پیوسته به نشاط شکار مشغول و طبیعت بخوردن گوشت جانورانی که به دست خود شکار
 میکنم بیشتر راغب است بنا بر وسواس و احتیاط که درین امور است و حضور میفرمایم که پاک سازند و خود مقید شده چینه دانه آنها را حلقه
 میکنم که چه خورده و خوراک این جانور چیست اگر حیوانا چیزه که کرا هیت داشته باشد بنظر درمی آید ترک خوردن آن نمی کنم
 پیش ازین اقسام مرغابی بنیر از سونه میل نمی فرمودم در هنگامیکه در ابکت محل نزول را است اقبال بود سونه
 مرغابی خانگی را دیدم که کوههای کرده می خورد از مشاهده آن طبیعت را از سونه مرغابی
 خانگی ترک و ادم تا آنکه درین تاریخ مرغابی شکار شد فرمودم که در حضور چینه دان اول پاهنگی خورد
 برآمد بعد از آن بقیه کلان ظاهر شد بمرتب کلان بود که تا پیش خود دیده نشود قبل نتوان کرد که باین کلانی تواند فرو برد مجلاً
 از امروز بخود قرار دادم که در اکل مرکب مرغابی نشوم خان عالم معروض داشت که گوشت عقاب سفید بغایت لذیذ
 و تازک می باشد بنا بر آن عقاب سفید را طلب داشته فرمودم که در حضور پاک ساختند اتفاقاً از چینه دان آن ده بقیه برآمد
 بنوعی کرده طبیعت افتاده که از یاد آن خاطر متاذی و متنفر می گرد و در تربیت و یکم باغ سهند مسرت افزای
 خاطر گشت و دور در مقام نموده از سیر و تماشا شای آن مخطوط گشتم درینو لا خواجه ابوالحسن از صوبه دکن آمده سعادت
 ملازمت دریافت و مورد عنایات روز افزون گردید غرض بهمن ماه الهی در نور سراسر منزل اتفاق افتاد منصب معتمد خان
 از اصل و اضافه دو هزار ری ذات و شش صد سوار حکم شد خان عالم بصاحب صوبگی آله اباس سرفراز یافت
 اسپ و سرو پا و شمشیر مرصع عنایت نموده رخصت فرموده مقرب خان بمنصب پنج هزار ری ذات و سوار ممتاز گشت
 روز مبارک شبیه که کنار آب بیا به منزل شد قاسم خان از لاهور آمده دولت ملازمت دریافت هاشم خان برادر او با
 زمینداران دامن کوه سعادت آستان بوس سرفراز شد با سوسه زمیندار بلواریه جانورهای بنظر در آورده که مردم کوستان
 آن را جان بهن خوانند مانند قر قادل است که تدر و نیز گویند رنگش بعینه برنگ ماده قر قادل است لیکن درجه قر قادل

سفید با سوسه مذکور معروض داشت که این جانور بر کوه برقی باشد و خوراکش علف و سبزه است و در خانه نگاه داشته
 بچه از و گرفته شد و گوشت اقسام آن را از جوانه و کلان مکرر خورده شد توان گفت که گوشت تدریجاً با گوشت جانور مذکور نسبتی
 نیست گوشت این جانور بر آب لذیذ ترست از جانورانی که درین کوستان بنظر در آمد کیکی پهل پکار است کشمیر بایر و تلو
 می گویند از طاؤس ماده نیم سوانی خورده ترمی باشد پشت دوم و دهر دو بازو بسیار مائل از عالم بالهاست چرخ و خالهاست
 سفید و دارد شکم تایش سینه سیاه با خالهاست سفید و بعضی خالهاست سرخ نیز دارد و پرهای باز و سرخ آتشین
 در نهایت بر آستین و خوبی و از سر نزل تا پس گردن نیز سیاه براق و بالاست سر و شاخ و گوشش فیروزه رنگ و بر دور
 چشم و دهنه پوست سرخ و در زیر حلقوم پوستی گریخته مقدار دو کف دست و در میان آن پوست مقدار یک دست
 بنفشه رنگ است و در میان آن خالهاست فیروزه رنگ افتاده بر دور آن هر خط فیروزه رنگ کشیده شش پرشت کنگره و بر دور
 آن خط فیروزه بعضی انگشت سرخ گنگره افتاده باز برگردن آن خط فیروزه رنگ و پاهایش نیز سرخ رنگ زنده را
 که وزن فرموده شد یک صد و پنجاه پوند بود برآمد از کشتن و پاک ساختن یک صد و سی و نه توله شد و دیگر مرغ زرین
 است که ساکنان لاهورشن گویند پستانمند رنگش از عالم سینه طاؤس و بالاست سر کاکل و دمش مقدار چهار
 پنج انگشت زر و مانند شمیر طاؤس و جبهه بر آید قاز غایتاً گردن قاز و راز بے اندام است و ازین کوتاه و باند نام برادر شاه
 عباس مرغ زرین خواسته بود و چند قطعه مصحوب ایلمچی او فرستاده شد روز دوشنبه جشن وزن قمری آراستگی یافت و درین
 جشن نور جهان بیگم بچیل و پنج کس از امرای عظام و بندهاهاست نزدیک خلعت داد چهار دهم ماه مذکور موضع بهسلون از
 مضافات سیتا محل نزول آورد و گویان پوی گردید چون هواست سیرکانگره و کوستان مذکور پیوسته مرکز خاطر بود
 آورد و کلان را درین مقام گذاشته با جمعی از بندهاهاست مخصوص و اهل خدمت متوجه تماشاخانه قلعہ مذکور شد چون
 اعتماد الدوله بهیار بود و اردو گذار شده و صادق خان میر بخشی را بحجت محافظت احوال مشارالیه و محارست اردو نگاه
 داشت و روز دیگر خبر رسید که حال اعتماد الدوله متغیر گشته و علامت یاس از چهره احوالش ظاهر است از اضطراب نور جهان بیگم
 و نسبت التماساتی که مرا با و بود تا بیاورده بار و مراجعت نمود آخرهای روز بدیدن او فرستاد و وقت
 سکران بود گاه از هوش می رفت دگاه هوش می آمد نور جهان بیگم بجانب من اشارت کرد و گفت می شناسید در چنان
 وقتی این بیت انور را خواند -

آنکه نابینا می مادر زاد اگر حاضر شود | در چنین آرائش عالم به پسند متری
دو ساعت بر بالین او بودم هرگاه بهوش می آمد هر چه می گفت از روی آگاهی و فهمیدگی بود القصد شب هفتم
ماه مذکور بعد انقضای سه گهر می رحمت جاوید پیوست چه گویم که ازین واقعه وحشت افزا بر من چه گذشته هم وزیر عاقل کامل
بود و هم مصاحب دانا بهر بان -

از شمار دو چشم یک تن کم | در حساب خبر د هزاران بیش
با آنکه بار چنین سلطنتی بر دوش اختیار اد بود و این ممکن و مقدور بشر نیست که در خل و تصرف همه را از خود
راضی توان داشت هیچکس بجهت عرض مطلب و هم سازی خود نزد عتقاد الدوله نرفت که از پیش او آزرده برگشته باشد
هم دولت خواهی و کفایت صاحب را مراعات می نمود و هم از باب حاجت را آخر سند و امید داری داشت الحق این شیوه
مخصوص اد بود از روزیکه مصاحب اند بجا رحمت ایزدی پیوست و دیگر بخود سر و داخت روز بروز می گذاخت اگر چه در ظاهر
بجهت سرانجام همام سلطنت و تمشید امور دیوانی محنت بخود قرار داده و سرانجام در باطن آتش
جدائی اومی سوخت تا آنکه بعد از سه ماه و بیست روز در گذشت روز دیگر
تن از فرزندان و اقوام و دوازده نفر از منتسبان او را سر و پا عنایت نموده از لباس مام بر آورد و روز دیگر بهان عزیمت
کوچ نموده متوجه تماشای قلعه کانگره شدیم بچار منزل در یای مان گنگا مورد آورد و مغله گشت الف خان و
شیخ فیض الله محارسان قلعه مذکور سعادت زمین بوس در یافتند درین منزل پیشکش راجه چیتا به نظر درآمد ملک و بست
و پنج کرده از کانگره دور تر است درین کوستان از وعده ترز میندار می نیست گریزگاه همه زمینداران ملک ملک
اوست و عقبهای دشوار گذار دارد و تا حال اطاعت هیچ بادشاه نکرده پیشکش نفرستاده بود برادر او نیز بلازمست
سرفراز گشته از جانب او مراسم بندگی و دولت خواهی ظاهر ساخت خیلک شهری و معقول بنظر درآمد با انواع مراحم و
نوازش سرفراز می یافت و بتاریخ بست و چهارم ماه مذکور متوجه سیر قلعه کانگره شدم و حکم کردم که قاضی و میر عدل و دیگر
علمای اسلام در رکاب بوده آنچه شعار اسلام و شریعت دین محمدی است در قلعه مذکور بعمل آوردند با جمله قریب یک کرده
طی نموده بر فراز قلعه برآمده شد بتوفیق ایزد سبحان بانگ نماز و خواندن خطبه و کشتن گاو و غیره که از ابتدا می بنار این
قلعه تا حال نشده بود همه را در حضور خود بعمل آورد و سجدهات شکر این موهبت عظمی که هیچ بادشاه توفیق بران

نیافته بود بتقدیم رسانیده حکم فرمودم که مسجد عالی درون قلعه بنانند قلعه کانگڑه بر کوه بلند واقع است و دو استحکام و مناسبت
 بجای است که اگر آذوقه و لوازم قلعه داری برجا باشد دست زور بدامن آن نمی رسد و کمندند بسیار تسخیر آن کوتاه است
 اگر چه بعضی جاسر کو بهادر و توپ و تفنگ می رسد اما حصار یان را زیان ندارد و می تواند که بجای دیگر نقل مکان نموده
 از آسیب آن محفوظ ماند قلعه مذکور بمسیت و سه برج و هفت دروازه دارد و درون آن یک کوه و پانزده طناب است
 طول پاؤ کوه و دو طناب و عرض از لبست دو طناب زیاده نه و از پانزده کم نه و ارتفاع یک صد و چهارده دره و دو حوض
 درون قلعه دارد یکی در طول و دو طناب و در عرض یک و نیم طناب و دویم نیز برابر آن بعد از فراغ سیر قلعه تها شای
 بت خانه درگاه که به یون مشهور است توجه فرمودم عالی سرگشته بادیه ضلالت شده قطع نظر از کفار که بت پرستی آیین آنها
 ست گروه کرده از اهل اسلام مسافت بعد طے نورد رات می آرند و پرستش این سنگ سیاه می نمایند نزد یک بتخانه
 مذکور در دامن که بتخانه را کان گویند و از آنجا که بتخانه و تابش پیوسته آتش شعله می کشد آنرا احوالامو می نام نهاده اند
 و یکی از کرامات بتخانه اینست که عوام الناس را فریفته اند و بنودی گویند
 که چون زن مهاجر را در راه دیدم و غایت محبت و تعلق که با او داشت مرده او را بدوش کرده سرور
 جهان نهاد و لاشه او را با خودی کرد و ایند چون مدتی برین گذشت ترکیب او متلاشه گشت و از هم فرو ریخت هر عضو
 در جائی افتاد و در خور شرافت و کرامت هر عضو آنجا را عزت و حرمت داشتند چون سینه که نسبت با اعضا و دیگر شریف
 تر است درین مقام افتاد این جا را نسبت بجایای دیگر گرامی تر داشتند و بعضی برانند که این سنگ که الحال موجود
 منصوب کفار شقاوت آثار است آن سنگ نیست که در قدیم بوده بلکه سنگی که در قدیم بود لشکر از اهل اسلام آمده
 سنگ مذکور را برداشته در قعر دریا انداختند بدستور که بهیچکس پی بدان نیارست برود و تنها این غوغا که کفر و
 شرک از عالم برانداخته بود تا آنکه برهنه مزور بحیث کان آرائی خویش سنگ را در جائی نهان ساخته نزد راجه وقت آمده
 گفت که من در گارا بخواب دیدم که بمن می گفت که در فلان مقام مرا انداخته اند و مراد را بدید راجه از ساده لوحی و
 طمع زر که در نزد رات خواهد آمد سخن برهنه را معتبر داشته جمعی را بهمراهی فرستاد و آن سنگ را آورده درین مقام بعزت تمام
 نگاهداشته اند و از سر نو دکان ضلالت و گمراهی فرو چیده اند و العلم عند الله از بتخانه مذکور بسیر دره که بکوه مدرا شرت یافته
 عبور اتفاق افتاد و جانی نفیس است از روی آب و هوا و طراوت سبزه و لطافت مقام نظر گاه خوشی است و آثار

در ان مقام واقع شده که از فراز کوه آب فردی ریز و حکم فرمودم که عمارات موزدنی در خور این مقام اساس نهند در بیست و پنجم
 ماه مذکور ایات مراجعت معلوف داشته الفت خان و شیخ فیض الله را بعنایت اسپ و فیل سر فراز ساخته بمحافظت قلعه حضرت
 فرمودم روز دویم قلعه نور پور محل نزول اردو سے ملے گردید بعرض رسید که درین نواحے مرغ جنگلی بسیار است چون تا حال
 شکار مرغ مذکور نگزیده بودم روز دیگر مقام فرموده به نشاط شکار خوش وقت گشتم چهار قطعه شکار شد در جبهه و رنگ و صورت
 از مرغ خانگی تمیز نمی توان کرد و از خصوصیات مرغ مذکور ان است که از پا گرفته سرنگون سازند تا هر جا که برند آواز بر نمی آرد
 و خاموش می باشد بخلاف مرغ خانگی که فریادی کند مرغ خانگی را تا در آب گرم غوطه ندهند پیرایه آن بسهولت گسترده
 نمی شود جنگلی از عالم دراج و پودنه خشک کنده می شود از اقسام آن فرمودم که طعام بچند و کباب گردند بد طعام ظاهر شد هر چه
 کلان است گوشتش در نهایت بے مزگی و خشکی است جوانه اش فی الجمله رطوبتی دارد اما بد طعام است زیاده از یک تیر انداز
 پردازی نمی تواند کرد و خمدش اکثر سرخ می باشد و باکیان سیاه و زرد درین جنگل نور پور بسیار است و درین نور پور و دره گریست
 بعد از آنکه راجه با سو قلعه از سنگ و منازل و بساتین طرح افگند مبنایست نام
 این عمارت شاه باشد غایت عمارتے که هندوان بسلیقه خود بسازند هر چه
 قابل و سر منزل و لکشا بود حکم فرمودم که یک لک روپیہ از خزانہ عامر و محکم عمارت اینجا بنمایند و منازل عالی
 در خور آن سرزمین اساس نهند در نیولا بعرض رسید که سنا سے موتی درین نواحے می باشد که مطلق اختیار از خود دور
 کرده حکم فرمودم که بحضور بیارند که بحقیقت اودا رسیده شود عابدان و مترضان ہنود را سرب با سے می گویند و معنی
 سرب با سی اکھ تارک ہم چیز و بکثرت استعمال سنا سے شد و تفصیل مراتب اینها بسیار است و در طایفه سرب با سے چند گروه اند
 و از انجمله یکے موتی است که از خود سلب اختیار نمی کنند و خود را تسلیم می سازند چنانچه مطلق زبان را بگویایی آشنائی سازند
 اگر ده شبان روز یک جائیتادہ باشند قدم پیش و پس نمی نهند مجلا حرکت باختیار آنها سر نمی زند و حکم جہاد دارند چون بحضور
 آورند تفحص احوال نمودہ شد استقامت عجیبه در حالش مشاہدہ افتاد بخاطر رسید که در حالت مستی و بے خبری و
 بے خودی ادا سے خارجی از و سرزند بنا بران چند پیالہ عرق و آتشہ با و خورائیدہ شد بنوعی ملکہ این کار ہم رسانیدہ بود
 کہ سر موتی تغییر یافت و بہان استقامت بود تا از ہوش رفت مثل مردہ ہا و اورا برداشتہ بردند حق تعالی رحمی کرد کہ
 ضرر جانے با و رسید القصہ در مرتبہ خود غریب استقامت داشت در نیولا سبے بدل خان تارخ فتح کا نگریہ و تارخ بنا مسجد کہ در قلعه مذکور

جشن هفتمین نوروز از جلوس هما یون

شب دوشنبه شهر جمادی الاول سنه هزار و سی و یک هجری بعد از گذشتن یک پیر و پنج گطری و کسری نیز اعظم
 فروغ بخش عالم دولت سرای محل را بنور جهان افروز خویش منور گردانید و سال هفتم از جلوس این نیازمند بفرخی
 و فیروزه آغاز شد دین روز بخت افروز آصف خان بمنصب شش بنزاری ذات و سوار سرفراز گردید قاسم خان را بکویت
 صوبه پنجاب بخصت فرموده اسب و فیل و سر و پا عنایت نمود و هشتاد و هزار و رب برنیل بیگ ایچی دارای ایران انعام شد
 و در ششم ماه مذکور مقام راول پنڈی مورد عساکر منصور گردید فاضل خان بخدمت بخشگیری سرفراز یافت برنیل بیگ
 حکم شد که تا هنگام مراجعت موکب منصور از مسیر کشمیر در دارالسلطنت لاہور آید و بهر سرب و باکیر قلی خان، لنگرل عنایت شد
 چون در نیواکمر استماع یافت که دارای ایران از خراسان بغرم تسخیر قندهار و ... حرف نظر بر نسبتها سابق
 و حال بغایت بعید می نمود و از حساب دور بود که این قسم بادشاه بزرگ ... و صلی بکار برد و بر سر ادنی بنده
 از بند های من که با سه صد چهار صد نوکر و قندهار باشد خود بیاید اما ارباب حرم ... طراز شرائط جهان داری و لوازم
 سلطنت است زین العابدین بخشی اعدیان را با فرمان مرحمت عنوان نزد خرم فرستاده ام که با عساکر فیروزی اثر و فیضان
 کوه شکوه و توپ خان عظیم که در آن صوبه بگک او مقرر بود به سرعت هر چه تمام تر خود را بملازمت رساند که اگر اخیرت متعذر تصدیق
 شود در ابا لشکری از حساب و شمار بیرون و خزانه از حد و اندازه افزون فرستاده شود تا نتیجه عهد شکنی و حق ناشناسی را
 در باب هفتم ماه مذکور در سر چشمه حسن ابدال منزل شد فدائی خان بمنصب دو هزار و سوار سرفراز گردید بدیع الزمان
 بخدمت بخشگیری اعدیان مقرر گشت و در روز دهم ماه مذکور روز جمعه مهابت خان از کابل آمده ملازمت نموده سعادت
 زمین بوس دریافت و مورد الطاف روز افزون گردید صد مهر بصیفه نذر و ده هزار روپیہ برسم تصدق گذارند و حاجه ابوالحسن
 تا میان خود را آراسته به نظر گذرانید و دو هزار و پنجاه سوار خوش اسبه بقلم در آمد که ازان جمله چهار صد سوار برق انداز
 بودند در منزل مذکور شکار قمر غه طرح افکنده سه و سه راس از قحطکار کو بی و غیره به تیر و تفنگ انداختم و در نیوا حکیم موسی
 بوسیله رکن السلطنت مهابت خان دولت ملازمت دریافت از روی قدرت و لیری متصدی علاج شد امید که قدم

اد مبارک باشد منصب امان الله پسر هاببت خان دو هزار و دویست صد سوار مقرر شد نوروز و هم نظام هر یکی مقرر
 بارگاه اقبال گردید و جشن شرف در آنجا آراستگی یافت هاببت خان را رخصت کابل فرموده اسب و فیل و خلعت و رحمت
 فرمود منصب اعتبار خان پنج هزار و دویست سوار حکم شد چون بنده قدیم الخدمت و بسیار پیغمبریت شده بود بصاحب صوبگی
 اگره سرفراز ساختم و حراست قلعه و خزاین عهد و مقرر داشتیم بعبادت فیل و اسب و خلعت ممتاز ساخته رخصت
 فرمودم بیست و نهم در کمالی کنوار ارادت خان از کشمیر آمده سعادت آستان بوس دریافت دویم اردو بهشت ماه آبی
 در خطه دکنشاه کشمیر نزول اجلال اتفاق افتاد و میر میران بمنصب دو هزار و پانصدی ذات و چهار صد سوار سرفراز
 گردید و در نیولاجبیت رفاهیت احوال رعایا و سپاهی مرسوم فوجداری را بطرف ساخته فرمان شد که در کل مالک محروسه
 بعلت فوجداری مزاحمت نرسانند و دست خان میر توزک بمنصب دو هزار و دویست صد سوار ممتاز گشت در تاریخ
 سیزدهم ماه ذی القعدة از محکم چپ قصد نموده سبک شدم بمقرب خان سرد و پانچکیم مونس و ده
 هزار در ب انعام شد حسب الامر بمنصب عبداللہ خان شش هزار و دویست صد سوار ممتاز گشت سرفراز خان بعبادت نقاره سرفراز
 گردید و بهادر خان اوزبک از قزاقستان زمین بوس دریافت صد مهر بصفینت و در چهار هزار و دویست صد سوار
 گذراند مصطفی حاکم طهطه نامه و جمعه پنج نظامی مصور لعل استادان بادگیر تحفه ها برسم پیشکش فرستاده بود و بنظر در آمد و غده
 خرداد ماه آبی لشکر خان بمنصب چهار هزار ذات و سه هزار سوار سر بلند یافت بمهر جلہ منصب دو هزار و پانصدی ذات
 و هزار سوار عنایت شد از امرار صوبه دکن برین موجب باضافه منصب سرفراز گردید و سردار خان سه هزار و
 دو هزار و پانصد سوار سر بلند خان دو هزار و پانصدی ذات و دو هزار و دویست سوار باقی خان دو هزار و پانصدی و
 دو هزار سوار شرزه خان دو هزار و پانصدی و هزار و دویست سوار جان سپار خان دو هزار و دویست سوار مرزا
 والی دو هزار و پانصدی و هزار سوار مرزا بدیع الزمان پسر میرزا شاه رخ هزار و پانصدی ذات و سوار ذاهد خان هزار و پانصدی
 و هفت صد سوار عقیدت خان هزار و دویست صد سوار ابراهیم حسین کاشغری هزار و دویست صد سوار
 ذوالفقار خان هزار و دویست صد سوار راجه گجنگه دهمت خان بعبادت نقاره ممتاز گردید و دویم تیر ماه آبی سید بایزید
 بخطاب مصطفی خانی سرفراز گردید و نقاره نیز مرمت شد و در نیولاقور خان که از خدمتگاران نزدیک است با فرمان رحمت
 عنوان بطلب فرزند اقبال مندر شاه پرویز رخصت شد پیش ازین بچند روز عراض متصدیان صوبه قندهار و شکر غریب است دارا

ایران بہ شیر قندھار رسیدہ بود و خاطر صداقت آئین نظر بہ نسبت ہائے گذشتہ و حال تصدیق این معنی نمی نمود تا آنکہ عرض داشت
فرزند خان جهان سید کہ شاہ عباس بالشکر ہائے عراق و خراسان آمدہ قلعہ قندھار را محاصرہ نمود حکم فرمود کہ ساعت بچہست
بر آمدن از کشمیر مقرر نمایند خواجہ ابوالحسن دیوان و صادق خان بخشی پیشتر از موکب متصور بلا ہورشتا فتنہ تار سیدن شاہ زاد ہائے
عالی مقدار بالشکر دکن و گجرات و بنگالہ و بہار و جمعہ از امرائے کہ در رکاب ظفر قرین حاضر اند و انچہ پے در پے از محال جاگیر
خود بر بند نزد فرزند خان جهان بہلستان روانہ سازند بچنین توپ خانہ و حلقہ ہائے مست فیلمان خزانہ و سلاح خانہ سامان ہودہ
فرستد چون ماہین ملتان و قندھار آبادانی کمتر است بے تیمہ آذوقہ فرستادن لشکر گران صورت پذیر نہ بنا برین مقرر شد کہ
غلہ فروشان را کہ باصطلاح ہند بخارہ گویند دلاسا نمودہ زردادہ مقرر فرمائید کہ ہمراہ لشکر ظفر اثر باشند تا از ہمارا ذوقہ تنگی نکشند
انہا بخارہ طایفہ ایست مقرر بعضی ہزار گاو و بعضی بیشتر یا کمتر بہ تفاوت می دارند غلہ از بلوکات بشہر با آوردہ می فروشند و در
لشکر با ہمراہ می باشند و در چنین لشکرے اقلًا صد ہزار گاو و بلکہ بیشتر ہر طوعا و بدو اسد کہ توفیق کریم کار سازد شدت و آفات
سامان شود کہ تا اصفہان کہ پائے تخت اوست ہیج جا تامل و توقف روند بد بخان چہان روانہ شد کہ ز ہمارا تار سیدن عساکر
منصور از ملتان قصد آن جانب نمایند و اضطراب نکنند و گوش بر حکم وارد بہلستان نمایند تا اسب و سپہ و سپہ فرزند
گشتہ بیک لشکر قندھار مقرر شد فاضل خان بہ منصب دو ہزاری ذات و ہفت صد و پنجاہ سوار گزارد و چون بعضی رسید کہ
نقرا کشمیر در زمستان از شدت سرما محنت می کشند و سختی و دشواری می کنند حکم فرمود کہ قریب از اعمال کشمیر کہ سہ چار
ہزار روپیہ حاصل آن ہودہ باشند حوالہ ملاطالب اصفہانی نمایند کہ در وجہ لباس فقرا و گرم کردن آب بچہست و خصوصاً ختن در
مساجد باید کہ صرف نمایند چون بعضی رسید کہ زمینداران کشتوار باز سر قمر و عصیان برداشتہ بہ قندھ و فساد پرداختہ اند بہ
ارادت خان حکم شد کہ گرم و چسپان شتافتہ پیش از آنکہ خود را قائم سازند تنبیہ بر اصل نمودہ پنج فساد آنہا بر کند بہ درین تاریخ
زین العابدین کہ بطلب خرم رفتہ بود آمدہ ملازمست نمود و معروض داشت کہ قرار داد او این است کہ ایام ہر سال را در قلعہ
ماند و گذرانندہ متوجہ درگاہ شود عرض داشت او خواندہ شد از خواست مضمون و ملتہسانی کہ کردہ بود بپے خیر نمی آید بلکہ
آثار بید و لے کلاہری شد لاجرم فرمان شد کہ چون او را دہ آن دار و کہ بعد از برسات متوجہ درگاہ شود باید کہ امرائے
عظام و بندہ ہائے درگاہ کہ بیک او مقرر اند خصوصاً از سادات بارہہ و بخاری و شیخ زادہ و افغان و راجپوتان تمام را بد درگاہ
روانہ سازد و ہمراہ رستم و اعتقاد خان حکم شد کہ پیشتر بہ لاہور رفتہ استعداد لشکر قندھار نمایند بشمار اثنیہ یک لک روپیہ

برسم مساعدت عنایت شد و به عنایت خان و اعتقاد خان تقاره مرحمت فرمودم و ارادت خان که به تنبیه و تاوید مفسدان
کشتوار شتافته بود بسیاری را بقتل رسانیده از سر نو ضبط نموده و استحکام داده بخدمت پرداخت معتمد خان که بخدمت بخشگری
لشکر و کن اختصاص داشت چون آن نعم بانجام رسید حسب الائمه مشارالیه طلب شده بود درین تاریخ آمد و آستانه
نموده از غائب آنکه چون در حرم سراسر عصمت دانه مروارید که چهارده پانزده هزار و پیه قیمت داشت کم
شده جوگر اسب نجم بعضی رسانید که درین دوسه روز پیدای شود و صادق خان رمال معروض داشت که در همین دو
سه روز از جلای همی رسد که بصفا و پاکیزگی متصف باشد مثل عبادت خانه و جای که مخصوص نماز و تسبیح و اشغال
باشد عورت رمالی عرض کرد که درین زود رسد پیدا خواهد شد و عورت سفید پوست از روی شفتی آورده بدست حضرت
خواجہ داد قضا را روز سیم یکے از کینران ترک در عبادت خان یافته بخوشحالی تمام تبسم کنان بدست من داد چون سخن
هر سه کی نشست هر کدام بالغام خاطر خواه سرفراز گردید چون خالی از غایت نبود نوشته شد درینولا کوکب و خدمتگار خان
و غیره دو از ده نفر از بدو اسب و یک را اسراولی امرار صوبه دکن تعیین فرمودم که اتمام شایسته نموده بدست هر چه
تمامت بدو گاه حاضر سازند که بشکستند و از دست فرستاده شود چون درین ایام مکرر بعضی رسید که خرم به بعضی از محل جاگیر
نور جهان بگیم و شهریار است و وقت در از ساخته از جمله برگنه و هولپور که در جاگیر فرزند شهریار از دیوان اعلی
تتخواه شده بود دریا نام افغان را از نوکران خود حاجی فرستاده و او با شریف الملک ملازم شهریار که بقصد جاری آن حدود مقرر بود
جنگ کرده کس بسیاری از طرفین قتل رسیده اند اگر چه از توقف او در قلعه ماند و متمسکات دور از حساب و نام معقول که در
عرض داشت خود با ظهار آن جوأت نموده بود و ظاهری شد که عقل او برگشته است لیکن از استماع این اخبار متیقن گشت که
حاصله او را گنجایش این همه عنایت و تربیت که در حق او شده نیست و دماغش خلل پذیرفته بنا بران راجه روز افزون را که
از خدمتگار آن قدیم است و نزدیک بود نزد او فرستاده ازین جوأت و بے باکی باز پرس فرمودم و فرمان شد که بعد ازین ضبط احوال
خود نموده قدم از جاده معقول و شاهراه ادب بیرون نهند و بحال جاگیر خود که از دیوان اعلی تتخواه یافته خرسند باشد و زنده
اراده آمدن بلازمست نماید و جمیع از بند با که بجهت یورش قندهار طلب شده زود روانه درگاه والا سازد و اگر خلاف حکم بطور
رسید ندامت خواهد کشید و درینو لا میر ظیر الدین نبیره میر میران پسر شاه نعمت الله مشهور از ایران آمده ملازمست نمود خلعت شست
هزار در رب انعام شد و آجاله دکنی با فرمان عنایت عنوان نزد راجه نرسنگد یو رخصت یافت که سزاوی نموده حاضر سازد و بل

ازین بنا بر رعایت بسیار و مرحمت سرشار که بہ خرم و فرزندان او داشتہ در ہنگامی کہ پسرش را بیماری صعب دست دادہ بود
 بخود قرار دادہ بود کہ اگر خداے تعالیٰ اورا بہ بخشد دیگر شکار بندوق نہ کنم و بیج جان داری را بدست خود آوردہ سازم با
 این میل و ہوس کہ مرا بشکار است خصوص بہ شکار بندوق مدت پنج سال پیرامون آن نگشتم ورنہ لاکہ خاطر از کردار نا ملایم او
 گرانی پذیرفت باز بشکار بندوق توجہ فرمودم و حکم کردم کہ بیج کس را بے بندوق و دولت خانہ نگذارند در اندک مدت اکثری از بندہا
 را فوق بندوق اندازے شد و ترکش بندان بجهت مجرای خود بر پشت اسب و زرش رسانیدند در سبت و پنجم ماہ مذکور
 مطابق ہفتم شوال در ساعت مسعود و مختار از کشمیر متوجہ لاہور شدم بہاری واس بہمن را با فرمان مرحمت عنوان نزد لاکان
 فرستادم کہ پسر او را با جمعیت بہلازمت بیاورد و میر ظہیر الدین بمنصب ہزاری ذات و چار صد سوار سرفراز شد چون بعرض رسید
 کہ تعرض داراست وہ ہزار روپیہ انعام فرمودم غرہ شہر پور ماہ آبی سر چشمہ اچھول منزل نشا ط گردید روز مبارک شنبہ در سبک
 بزم پیالہ ترتیب یافت درین روز ہیمون فرزند سعادت مند شہر یا تسلیم خدمت قندھار و تسخیر آن دیار نمود بمنصب ہزاری
 و ہشت ہزار سوار سرفرازے یافت خلعت خاصہ بانادری تکیہ مروارید عنایت شد درین واسوہا گری دوران مروارید کلان
 از آنکہ روم آوردہ بود یکے ازان یک شقال و ریح دوم یک سرخ از مکتر ہر دوہ صد ہزار روپیہ و جہان سلیم
 حسنیدہ درین روز پیشکش کرد و در حجبہ دھم بصلاح دید حکیم مومنا از دست آمد و شدیم مقرب خان کہ
 درین فن ید طولی دار و ہمیشہ او قصد من کردہ یکمن کہ ہرگز خطا نکرده باشد و بار خطا کرد و بعد ازان قاسم برادر زادہ
 او قصد کرد خلعت و دو ہزار روپیہ بشار الیہ دادہ ہزار در ب حکیم مومنا نام شد میر خان حسب التماس خان جہان
 بمنصب ہزار و پانصدی و نصد سوار سرفراز گشت و در بیست و یکم ماہ مذکور جشن وزن شمسی آراستگی یافت سال پنجاہ و
 چارم از عمر این نیارمند در گاہ آبی مبارکی و فرخی آغاز شد امید کہ مدت عمر در مضیات ایزدی مصروف باد و در بیست و
 ہشتم بسیر آبشار او ہر رفتہ شد چون چشمہ مذکور بخوبی و گوارائی مشہور بود آب گنگ و آب درہ لاہور حضور وزن فرمود
 اب او ہر از آب گنگ سہ ماشہ گر ان آمدہ آب گنگ از آب درہ لاہیم ماشہ سبک تر شد در سیوم مقام ہیرہ پور نزول
 بارگاہ اقبال گشت با آنکہ ارادت خان خدمت کشتوار را خوب کردہ چون رعایا و سکنہ کشمیر از طرز سلوک او شکوہ
 مینمودند اعتقاد خان را بصاحب صوبگی کشمیر سرفراز ساختہ اسب و خلعت و شمشیر خاصہ دشمن گذار باد عنایت فرمودم و از آن
 راجہ دست لشکر قندھار تعین نمودم کنور سنگ راجہ کشتوار را کہ در قلعہ گوالیار مقید بود از حبس بر آوردہ کشتوار باد عنایت کردم

واسپ خلعت و خطاب راجه باو عنایت شد حیدر ملک را بکشمیر فرستادم که از دره لار جو آب بباغ نورافزا بسیار دینی
 هزار روپیه بجهت مصالح داجوره آن حواله شد و از دهم ماه مذکور از کوهستان جو برآمده در بهر نزول افتاده روز دیگر
 شکا ر قمره کردم و او بخش پسر خسر در منصب پنج هزاری ذات و دو هزار سوار عنایت شد در بیست و چهارم از آب چناب
 عبور فرمودم میز را رستم از لاهور آمده ملازمت نمود و بهرین تاریخ فضل خان دیوان خرم عرض داشت و او را آورده
 ملازمت نمود بے اعتدالیهماے خود را لباس معذرت پوشانیده او را فرستاده که شاید به تیتال و چرب زبانها کاری از
 پیش تواند برد و اصلاح ناهمواری او تواند نمودن خود صلا توجیه فرمودم و روز دادم خواجه ابوالحسن دیوان و صادق خان
 بخشی که بجهت سامان لشکر قندهار پیشتر بلاهور شتافته بود سعادت آستان بوس در یافتند غره آبان ماه الی امان الله پسر
 مهابت خان بنصب سه هزاری ذات و هزار و هفتصد سوار سرفراز گردید فرمان مرحمت عنوان بطلب مهابت خان فرستاده
 شد و نیز بعد از آنکه بجهت خدمت قندهار طلب فرموده بودم از محال جاگیر خود آمده زمین بوس نمود چهارم ماه
 مذکور بمبارکے در کرب و غل شهر لاهور ششم الف خان بنصب دو هزار و پانصد سوار سربلندی یافت و بدیوانیان
 عظام حکم فرمودم که جاگیرهای که در کار حصار و میان و آب و این حدود تنخواه دارند در طلب جمعی از بند حکم
 بنحسب قندهار مقرر شده است و این میوض این محال از صوبه مالوه و دکن و گجرات هر جا که خواسته باشد متصرف گردد
 و فضل خان را خلعت داده رخصت نمودم و فرمان شد که صوبه گجرات و مالوه و دکن و خاندیس باو عنایت شده از اینجا هر جا
 خواهد محل اقامت قرار داده بصیبا آنحرود و پراجا جمعی از بندها که بجنور بجهت یورش قندهار طلب شده سزا دلان به آوردن
 آنها تعیین شده رفته اند زود بدرگاه فرستد و بعد ازین ضبط احوال خود نموده از فرموده دیگر گذرد و الا نداشت خواه کشید درین
 روز اسب پنچاق اول که در طویل خاصه امتیاز داشت بعد از آنکه خان عنایت شد و در بیست و ششم ماه مذکور حیدر بیگ
 دولی بیگ فرستاده های دارای ایران دولت باریا فتنه بعد از ادای مراسم کورنش و تسلیم نوشته شاه را بنظر در آوردن
 فرزند خانجهان حسب احکم جریده از ملتان رسیده ملازمت نمود هزار و صد و هزار روپیه و همیزده اسب پیشکش گذرانید
 مهابت خان بنصب شش هزاری ذات و پنج هزار سوار سرفراز شد بمیز را رستم فیل عنایت نمودم راجه سازنگی یو
 بسزادلی راجه زر سنگد یو تعیین فرمودم که او را بسرعت هر چه تمامتر بدرگاه حاضر سازد و هفتم آذر ماه الی الیچیان شاه عباس
 را که بذفات آمده بود ند خلعت و خرجی داده رخصت فرمودم کتابتی که در معذرت قندهار مصحوب حیدر بیگ ارسال داشته بود

با جوابی که نوشته شده درین اقبال نامه ثبت اقتاد-

لقل نام دارا اے ایران *

نسایم دعواتی که از نفحات اجابت آن غنچه مراد شگفته نکست افرای مشام یگانگی باشد و لوازم مدح است که از لوازم خلوصش انجمن اتحاد منور گشته ظلمت زدای غالیه بیگانگی گردد و عطر بزم خلعت و ولای اعلیٰ حضرت ظل الٰهی و مجمع جمع صدق و صفائی آن نور پرورد آئی گردانیده مشهور اے انور و مشکوف ضمیر منیر ضیا گستر می گرداند که بر دل دانش پسند و خاطر آسمان پیوند آن برادر بجان برابر که آئینه چهره دانش و بنیش و مرآت جمال حقایق آفرینش هست عکس پذیر خواهد بود که بعد سئو ح قضیه ناگزیر نواب شاه جنت مکان علیین آشیانی انار اشد بر هانه چه قسم قضایا در ایران رود داده بعضی مالک از تصرف مسو بان این دو دمان ولایت مکان بیرون رفته چون این نیازمند درگاه بی نیاز مقلد امور سلطنته خند بین توفیقات ربانی و حسن توجه دوستان انتزاع جمیع مالک موردی که در تصرف مخالفان بود نیز چون حد حار در تصرف گماشتگان و الا در دمان بود ایشان را از خود دانسته متعوض آن نشده از عالم اتحاد و برادری مترصد بودیم که ایشان نیز بطریق آباد و اجداد عظام جنت مقام خود در توفیق آن توجه مبذول فرمایند بن جاس بدند مکر بنامه و پیغام و کتابت و صریح تبصیح طلب آن نمودم شاید که در نظر هست ایشان این محقر ملک قابل عنایقه بنود مقرر فرمایند که در تصرف اولیای این خاندان داده رفع ظن دشمنان و بدگویان و قطع زبان و رازی حاسر ان عیب جو یان گردد و جمیع پیشتر این امر را در عقده تعویق انداختند چون حقیقت این مقدمه در میان دوست و دشمن اشتبار یافت و از انجا نوب جوابی مشعر بر رد و قبول نرسیده بخاطر عاظر رسید که طرح سیر و شکار قند هار اندازیم که شاید بدین وسیله گماشتهای آن برادر نامدار کامکار از روی روابط الفت و خصوصیت که در میان سلوک است موکب اقبال را استقبال نموده بخدمت اشرف قایم گردند و مجدداً بر عالمیان رسوخ قواعد یگانگی طرفین ظاهر گردیده باعث زبان کوتاهی حاسدان و بدگویان شود بدین عنایت بلیز اقی قلعه گیری متوجه شده چون بالوکاے فراه رسیدیم منشور عاطفت مبنی بر اظهار سیر و شکار قند هار بجا کم آنجا فرستادیم که همان پذیر باشد عزت آثار و خواجه باقی کرکراتی را طلب فرموده بجا کم و امرا که در قلعه بودند پیغام دادیم که میان عالی حضرت بادشاه ظل اشد و نواب بهایون ماجدانی نیست و آگاهایی که هست از بهد گیری دانیم و ما بطریق سیر متوجه آن صوابیم

نوعی نکلند که کلفت خاطر هم صد ایشان مضمون حکم و پیغام مصلحت انجام را بگوش حقیقت نبوش نشینده مراسم الفت و اتحاد جانین را منظور نداشته اظهار تمرد و عضیان نمودند تا بجای قلعه رسیده باز غزت آثار مشارالیه را طلب فرمودم و آنچه لوازمه نصیحت بود با و گفته فرستادیم تا ده روز دیگر عساکر منصور را قدغن فرمودیم که پیرامون حصار نگرند و نصایح سودمند نیامد و در مخالفت اصرار نمودند چون بیش ازین مصالح گنجایش نداشت لشکر قزلباش با وجود عدم اسباب قلعه گیری به تسخیر قلعه مشغول شد در اندک مدت برج و باره را با زمین یکسان ساخته کار برای قلعه تنگ شد اما آن خواستند ما نیز را بطرف محبت که از قدیم الایام فی مابین این دو سلسله رفیعہ مسلوک بوده طریقہ برادری که مجدداً از زمان میرزائی آن اوزنگ نشین بارگاه جاده جلال میان ایشان و نواب بهایون مانجوی استقرار یافته که رشک افزای سلاطین روس زمین شده است منظور داشته به مقتضای مروت جلی تقصیرات و زلات ایشان را به عفو مقرون فرموده و شمول عنایت ساخته سالماً و غنائماً با اتفاق سگ تورباشی که از صوفیان صادق این خاندان است روانه درگاه محله گردانیدم حاکم نیاد و داد و اتحاد موروثی و مکتوبه از جانب این ولاجوی نه بمرتبه شدید و مستحکم است که محبت صدور بعضی امور که بحسب تقدیر از ممکن است بمنصه طور آمده باشد خلل ندرک

سیار	رحم جانان	بجز طریقہ مبرور و فائز خواهد بود
------	-----------	----------------------------------

مرحوب آنکه از آن جانب نیز همین تسویه مرده مسلوک بوده بعضی امور غریبه را منظور انظار خجسته آثار فرموده اگر خدشه بر عناصر الفت ظاهر شده باشد بحسن عطا و محبت ازلی در ازاله آن کوشیده گل همیشه بهار یکدی و یگانگی را سرسبز و خرم داشته بکلی همت گردون اساس بتاکید مبانی وفاق و تصفیه مناهل اتفاق که نظام بخش نفس و آفاق است مصروف نمایند و کل مالک محروسه ما را بنحو متعلق دانسته بهر کس خواهند شفقت فرموده اعلام بخشند که بلا مضائقه با و سپرده می شود این جزئیات را خود چه اعتبار باشد امرار و حکامیکه در قلعه بودند اگر چه مرتکب امری چند که منافی مراسم دوستی باشد شدند اما آنچه واقع شده از جانب ماست و ایشان آنچه لازم بود نکرسی و شرط جان سپاری بود به تقدیم رسانیدند یقین که آن حضرت نیز شفقت شایان و مرحمت بادشاهانه شامل حال آنها فرموده ما را از ایشان شکر مند نخواهند ساخت زیاده چه اطناب نماید بهواره لوائی فرق دان ساسی هم آغوش تابیدات غیبی باد +

جواب نامہ شاہ عباس

سپاس معرا از ملائیس حد و قیاس و ستایش مبرا از آلائیش تشبیه و التباس چنانہ معبودی را در خور و سزا است کہ استحکام
عمود و مواثیق بادشاہان عظیم الشان را موجب انتظام سلسلہ آفرینش و التیام و فرمان روایان جہان را باعث رفاهیت
و آسائش و سبب امنیت و آرامش خلایق و عباد کہ در ادایع بدایع حضرت آفرینندہ اند گردانیدہ مصداق این بیان و مدح
این برہان موافقت و اتحاد و مرابطت و دوا دواست کہ فیما بین این والا و دودمان رفیع الشان تحقیق پذیرفتہ و در زمان دولت
روز افزون با تجدد و بہتای بہ نوکد و مشید گشتہ کہ محسوس سلاطین زمان و خواقین دوران است آن شاہ جم جاہ ستارہ سپاہ
فلک بارگاہ دارا گرہ گردون شکوہ زمیندہ افسر کیانی شایستہ تخت خسروانی شجرہ بردمند یا من سلطنت و اہبت نہال
بوستان نبوت و ولایت نقا وہ دودمان علوی خلاصہ خاندان صفوی بہ سبب و باعث در حد و افسردگی گاہ است و دوستی و
اخوت و یکتا دلی کہ تا افسر ارض زمان و اختلاف ادوار و دوران امکان نشستن غبار خلل بر ساحت بیاض آن نبودہ
شد نہ ظاہر رسم اتحاد و یگانگی فرمان روایان این جہان بودہ باشد کہ در استحکام اخوت و دوستیکہ قسم بسریک دیگر
میخوردہ باشند و با کمال موافقت روحانی و مصداقت جسمانی کہ فیما بین بجان تضایفہ ہر یک مال چہ رسد باین ش
بسیر و شکار آئیند۔

صدحیف بر محبت بیش از حد ساس ما

از درود مکتوب محبت طراز کہ در معذرت سیر و شکار قندہا مصحوب سعادت نصا بان حیدر بیگ و ولی بیگ رسال
داشتہ بودند شمر بر محبت ذات ملائیک صفات بود گلہا نشا ط بر روی روزگار نجستہ آثار شکفت بر رای آن
برادر کا مکار عالی مقدار مخفی و محتجب نہاند کہ تا رسیدن رسول فرخندہ پیام رنبل بیگ بدرگاہ آسمان جاہ اطہاری ہر سلہ
و پیغام در باب خواہش قندہا رنشدہ بود در چنینیکہ با بسیر و شکار خطہ دلکشائے کشمیر مشغول بودیم دنیا داران دکن از کوتاہ اندیشی
قدم از جاوہ اطاعت و بندگی بیرون نہادہ طرقتی عصیان پیو دند لہذا بر ذمت ہمت بادشاہانہ تنبیہ و تاویب کوتاہ اندیشان
لازم شد و ریات نصرت آیات ہدار السلطنت لاہور نرزدل اجلال فرمودہ فرزند بر خوردار شاہ جہان را با لشکر طفر اثر بر سر آن
بے سعادتان زمین فرسودیم و خواہ متوجہ دار الخلافہ اگرہ بودیم کہ رنبل بیگ رسید و مر اسلہ محبت افزائے زینت بخش و رنگ شای
نچ

رسانیدن آن تعویذ و دست‌نویس را بر نمودن شگون گرفته بقصد دفع شر دشمنان و منفسدان متوجه دارالخلافه اگره گشتم در رقمه گرامر
 در زشار اظهار خواهش قندهار شده بود رنیل بیگ زبانی ظاهر نموده در جواب او فرمودیم که ما را آن برادر کا مگار هیچ چیز
 مفایقه نیست انشاء الله تعالی بعد از سرانجام هم دکن بنوعی که مناسب دولت باشد شمار از رخصت خواهیم ساخت فرمودیم
 که چون طے مسافت دور دراز کرده آمده چند روز در دار السلطنت لاہور از کوفت راه آسوده شود که ترا طلب خواهیم فرمود
 بعد از رسیدن به اگره که مستقر الخلافت است مشارالیه را طلبیدیم که رخصت فرمایم چون عنایت ایزدی قرین حال این نیازمند
 درگاه الهی است خاطر از فتح واپر داخه متوجه پنجاب گشتم و در صد و آن شدیم که مشارالیه را روانه گردانیم بعد از سرانجام بعضی مهمات
 ضروری بجهت گرمی هوا متوجه خطه کشمیر جنبت نظیر که در لطافت و تراست آب و هوا مسلم الثبوت سیاحان بی مسکون است
 و بعد از رسیدن آن خطه اکسار رنیل بیگ را بواسطه رخصت طلبیدیم که خود بسعادت متوجه شده سیرگاه های تزیینت بخش
 فرج اخلاص بخارایک یکسایه و نمایم درین اثنا خبر رسیدن آن برادر کا مگار بغرم تسخیر قندهار که هرگز در خاطر خطور نکرده
 بود رسید حیرت تمام دست که کوره دبی چه خواهد بود که خود بسعادت تسخیر آن متوجه شوند و چشم از چنان دوستی و برادری و
 اتحاد پوشید دارند با وجود آنکه در دست گرفتار خبر می رسانیدند باور نمی کردیم بعد از آنکه این خبر محقق شد در
 ساعت بعد العزیز خان فرمودیم که اگره نامه آن برادر کا مگار تجاوزه نماید تا حال سر رشته برادری مستحکم است مرتبه
 و درجه این الفت و یک خطی را برابر بجای نمی کردیم و هیچ عطیه را با آن نمی سنجیدیم فاما لائق و مناسب برادری آن بود که
 تا آمدن ایچی صبری فرمودند شاید بطلب و دست که آمده بود کا میاب بخدمت می رسید قبل از رسیدن ایچی مرکب چنین
 خدشه شدن آیا اهل روزگار تقصیر پیرایه عهد و صداقت و سرمایه مروت و قوت را که ام طرف راجع خواهند ساخت الله تعالی
 در جمیع آوان حافظ و ناصر و معین باد و بعد از رخصت فرمودن ایچیان بهگی هست به تنبیه لشکر قندهار مصروف داشته مندر زنده
 خانجهان را که بجهت بعضی مصلحتها طلب شده بود فیل و اسب خاصه با شمشیر و خنجر مرصع و خلعت عنایت نموده بطریق منتقل
 رخصت فرمودم که تا رسیدن شاهزاده شهریار با عساکر ظفر آثار و در ملتان توقف نموده منتظر حکم باشد و با ترخان را که فوجدار
 ملتان بود بدرگاه والا طلب نموده شد علی قلی بیگ در من را به منصب هزار و پانصدی سرفراز ساخته بکاک مشارالیه مقرر
 داشتیم و همچنین میرزا رستم را بمنصب پنج هزاری بلند مرتبه گردانیده و در خدمت آن فرزند بشکر مذکور تعیین فرمودم لشکر خان اند
 صوبه دکن آمده ملازمت نمود از تعینات لشکر مذکور گشت الهداد خان افغان و میرزا عیسی ترخان و مکرم خان و اکرام خان و دیگر

امرا که از صوبه دکن و محال جاگیر خود آمده بودند اسب و خلعت لطف نموده بهمراهی خان جهان رخصت فرمودم عمده السلطنت
 آصف خان را بدار الخلافه اگر فرستادم که کل خزانہ مورد و سپہ را که از آغاز سلطنت حضرت عرش آشیانی انا را لشکر برپا نه محال
 فراہم آمده بدرگاہ مبارک و اصالت خان سپہر خان جهان بہ منصب دو ہزاری و ہزار سوار سرفرازے یافت محمد شفیع بخشی صوبہ بلقان
 ب خطاب خانی سرفراز گشت بہ شریف وکیل فرزند اقبال مند شاہ پرویز را رخصت فرمودم کہ بسرعت ہرچہ تمام تر رفتہ آن فرزند
 را بالشکر صوبہ بہار بہلازمت بیاورد و فرمان مرحمت عنوان بہ خط خاص نوشتہ تاکید بسیار در آمدن او نمودہ شد درین تاریخ
 میر میران بنیر کہ شاہ نعمت اللہ بزرگ مفاہات و دیعت حیات سپرد امید کہ از اہل آمزش باد مرزا بیگ قراول را فیل مست
 زیر کرد و گشت خدمت اورا بامام وردی فرمودم چون از موضع فی کہ دو سال پیش ازین عارض شدہ بود و ہنوز بہستل
 و دملغ ہمراہی نمود کہ بمسودات سولخ و وقایع توأم پرداخت درینو لا کہ معتمد خان از خدمت دکن آمدہ سعادت آستانہیں
 دریافت چون از نیدہاے مزاجدان و شاگردان سخن فہم بود و سابق نیز سر رشتہ این خدمت و ضبط وقایع مدہ او بود
 حکم فرمودم کہ از تاریخ کہ نوشتہ ام آیندہ مشار الیہ بخط خود نویسند و در ذیل مسودات من داخل سازد و آنچه بعد ازین سولخ شود
 بطریق روزنامہ مسودہ نمودہ بہ تصحیح من رسانیدہ بہ بیاض می سپردہ باشد

از نیجا مسودات نوشتہ معتمد خان است

درین ایام کہ ہنگی ہمت جہانکشائے بہ تہیہ لشکر قندھار و تدارک آن کار وقت بود خبر ہائے ناخوش از تغیر حال و
 بے اعتدالیہائے خرم بعرض می رسید موجب توحش و توزع خاطر می گشت بہ بنا برین موسوخیان را کہ از بنہاے اخلاص
 مزاجدان بود بہ گزاردن پیغامہائے تہدید و ترغیب و بیان نصیحت ہوش افزانند آن بے دولت فرستادم کہ بر ہمنو نے
 سعادت اورا از گران خواب غفلت و غرور بیدار سازد و نیز بر ارادہ ہائے باطل و مقاصد فاسد او و خوف حاصل نمودہ
 بخدمت شتابد تا بہرچہ مقتضائے وقت باشد بعمل آید غرہ ہمن ماہ الہی جشن وزن قمری آراستہ گردید درین جشن ہمہ یون
 مہابت خان از صوبہ کابل رسیدہ سعادت ملازمت و دریافت و مور و عنایات خاص گشت یعقوب خان بخشی را
 بہ عنایت نقارہ بلند پایگی بخشیدہ بصوبہ کابل تعین فرمودم بہ مقارن این حال عرض داشت اعتبار خان از اگرہ رسید
 کہ خرم بالشکر نکیت اثر از ماند و روانہ این صوب شدہ ظاہر اخبار طلب خزانہ را شنیدہ آتش در نہادش اقتاد و عنان قلیا

از دست داده بیتا بانه روانہ شدہ کہ شاید در اثنای راہ خود را بجزانہ رساندہ دست اندازے تواند کرد بنا برین
 را بصلوب تاجین اقتضا فرمود کہ برسم سیر و شکار تا کنار آب سلطان پور نہضت اتفاق افتد اگر آن بے سعادت برہمنی
 بدرفتار ضلالت قدم بہادیہ جلالت نہادہ باشد پیشتر شافقہ منزلے کردار ناہنجار در دامن روزگار را نہادہ شود و اگر طور دیگر ہوتا
 بند و درخور آن بعل آید بہ باین عزیمت بمقدم ماہ مذکور بساعت مسعود و زمان محمود کج واقع شد مابست خان بخت خلعت
 خاص سرخسازے یافت یک لک روپیہ بمرزاسم و دو لک روپیہ بہ عبداللہ خان بصیغہ مساعدت حکم شد مرزا خان پسر
 زین خان را با فرمان مرحمت عنوان نزد فرزند اقبال مند شاہ پرونیہ فرستادہ تاکید بیش از بیش در طلب او نمودہ شد راجہ
 سارنگد یو جہت طلب راجہ نرسنگد یو رفتہ بود آمدہ ملازمت نمود معروض داشت کہ راجہ با جمیعت شایستہ و فوج آراستہ
 در بلدہ تہانیر بسعادت رکاب منتظر خواہد گشت و درین چند روز مکرر عارض اعتبار خان و دیگر بندہ ہا از دار الخلافہ آگرہ رسید
 کہ خرم از برسد و سہ ولتی حقوق تربیت را بعقوق مبدل ساختہ پاسے ادبار و دروادی جہالت و ضلالت نہادہ روانہ
 این حدود است و ازین جہت بر آوردن خزانہ را صلاح دولت ندانستہ باستحکام برج و بارہ و لوازم قلعداری پرداختہ بچہنیں
 عرض داشت اصحت خان رسد کہ آن سرک پر دہ آزر م دریدہ روے بوادی ادبار نہادہ از روش آمدن او بے
 خیر نمی آید چون صلاح دہ را در دل نہ بود بچراست ایزدی سپردہ خود متوجہ ملازمت است بنا برین از آب
 سلطان پور عبور فرمودہ بہ کج متواتر متوجہ تنبیہ و تادیب آن سیاہ بخت گردیدم و حکم فرمودم کہ بعد ازین او را بیدولت
 می گفتہ باشند درین اقبال نامہ ہر جا بے دولہ مذکور شود کنایہ از دوا خواہد بود از تربیت ہا و مرحمت ہا کہ در حق او بطہور
 آمدہ می توانم گفت کہ تا حال ہیج بادشاہی بفرزند خود این قدر عنایت نکرده باشد انچه پدر بزرگوارم بہ برادران ملطف
 نمودہ بودند من بنوکران او مرحمت فرمودم و صاحب خطاب و علم و تقارہ ساختم چون در اوراق گذشتہ بتقریبات ثبت
 افتادہ و بر مطالعہ کنندگان این اقبال نامہ پوشیدہ نخواہد بود کہ چہ پایہ توجہ و تربیت در حق او مبذول گشتہ زبان قلم را شرح
 آن کوتاہ داشتیم از کلام الم خود نویسم از کوفت و ضعف و درچنین ہواسے گرم کہ بمزاج من نہایت ناسازگاری دارد سواری
 و تروہ باید کرد و باین حال بر سرچنین ناخلفی باید رفت بسیارے از بندہ ہا را کہ سالہاسے در از تربیت کردہ بہ مرتبہ
 امارت رسانیدہ کہ امر و زبانی بجنگ و ذبک یا قزلباش بکار آیند بہ شومی او سیاست فرمودہ بدست خود منافع ساخت
 شد الحمد کہ ایزد جل سبحانہ آن قدر حوصلہ و بردباری کرامت فرمود کہ این ہمہ را تاب می توان آورد و یکس طوری می توان گذرانید

و بر خود آسان کرد اما آنچه بر دل گرانی می کند و مزاج غیرت را در آشوب دارد این است که در چنین وقت با بیست و یک فرزند
 سعادت گزین و امراے اخلاص آئین به تعصیب یک دیگر تلاش خدمت قندهار و خراسان که ناموس سلطنت است نمایند
 این بے سعادت تیشہ برپاے دولت خود زده سنگ راہ این عزیمت شد و ہم قندهار در عقدہ توقی و توقف افتاد امید
 کہ حق تعالی این گرانی ہارا از پیش خاطر بردارد و درین وقت بعرض رسید کہ محترم خان خواجہ سرا و خلیل بیگ ذوالقدر
 و فدائی خان میر توڑک بآن بے دولت رابطہ اخلاص درست ساختہ ابواب مراسلات مفتوح دارند چون وقت مقتضی دارا
 و اغماض بنود ہر سہ را مقید فرمود و بعد از تحقیق تفحص احوال چون در حرام مکی بداندیشی و بد سگالی خلیل و محترم شک و شبہ
 نماند و مثل میرزا رستم امرا بے اخلاصی و بد سگالی خلیل سوگند خورده ناگزیر آنہا را بسیاست رسانیدم و فدائی خان را
 کہ غبار اخلاص او از آلائش تہمت و نقصان پاک بود از قید بردارده سرفراز ساختم راجہ روز افزون را برسم و کوچکی نزد
 فرزند اقبال مند شاہ پر ویز فرستادم کہ سزا دلی نموده آن فرزند را بالشرکہ ظفر اثر بسرعت رسانم تا متر بلار دست رساند تا آن
 بے دولت چنانچہ باید بسزائے کردار ناپسندیدہ خود برسد جو اہر خان خواجہ سرا بخد مت اہتمام در بارش سرفراز شد غرہ
 اسفندارند ماہ الہی نور سراسے مورد عساکر منصور گشت و درین روز عرض شد است اعتبار خان رسید کہ بید دولت بسرعت
 ہرچہ تمام تر خود را بنواحی دار الخلافہ اگرہ رسانیدہ بود کہ شاید پیشتر از احکام ابواب ساد مفتوح گردانیدہ کاری
 توان ساخت چون بہ فتح پوری رسید در دولت را بر روی خود مسدودی باید بجلت زد کہ اگر نہ وقت می نماید خان خانان
 و پسر او بسیارے از امراے بادشاہی کہ در تعینات صوبہ دکن و گجرات ہند ہما راہ او آمدہ و مسیق راہ یعنی و کافر
 نعمتے شدہ اند موسوی خان اوراد فتح پور دیدہ تبلیغ احکام بادشاہی نمود و مقرر شد کہ قاضی عبدالعزیز ملازم خود را بہ رفاقت
 او بدرگاہ والا فرستد کہ مطالب اورا بعرض رساند سند نام نوکر خود را کہ سر حلقہ ارباب ضلالت و سرگروہ اہل فساد است
 باگرہ فرستادہ کہ خزان و دہان بندها را کہ در اگرہ دارند تصرف گردد از جملہ بخانہ لشکر خان در آمدہ نہ لک روپیہ
 را تصرف گشت ہمچنین بمترل دیگر بندہا ہر جاگمان سامانے داشت دست تطاول دراز ساختہ آنچه یافت تصرف
 در آورد ہر گاہ مثل خان خانان امراے کہ منصب عالی اتالیقی اختصاص داشت در ہفتاد سالگی روی خود را بہ
 بے و کافر نعمتے سیاہ زد از دیگران خود چہ گلہ گویا سرشت او بہ بے و کافر نعمتے مجبول بود پدرش در آخر عمر بایر بزرگوار
 ہمین شیوہ ناپسندیدہ سلوک داشت او پیروی پدر نمودہ درین سن خود را مطعون و مردود ازل وابد ساخت پند

عاقبت گرگ زاده گرگ شود

اگر چه با آدمی بزرگ شود

درین تاریخ موسوخیان با عبدالعزیز فرستاده بے دولت رسید چون ملتسمات او معقولیت نداشت راه سخن نداده حاله
 مهابت خان نمودم که مقید دارد پنجم ماه مذکور کنار آب بود حیانه مقروضه که اقبال گردید خان عظم منصب هفت هزار و پنج
 هزار سوار سر بلندی یافت راجه بهارت بوند بلیه از دکن دو باینت خان از آگره رسیده ملازمت نمود و گناه داینت خان را
 بخشیده بهمان منصب که سابق داشت سرفراز ساختیم راجه بهارت بمنصب هزار و پانصدی هزار سوار و موسوی خان
 هزار و سی صد سوار ممتاز گشتند روز مبارک شنبه دوازدهم در ظاهری رگنه تها نیسر راجه نرسنگه ملازمت نموده فوج
 آراسته بتوزک عرض داده مورد تحسین و آفرین گردید راجه سارنگه ی بمنصب هزار و پانصدی و شش سوار سرفراز شد
 در حواله کرنا ل آصف خان از آگره آمده سعادت رکاب بوس فرق غرت برافراخت درین وقت آمدن او عنوان فتوحات
 بود و از آن پس سعید خان از بویه گجرات رسیده زمین بوس نمود در هنگامیکه بے دولت در برهان پور بود حسب التماس
 او باقی خان را بویه چون ناگفته تعیین فرموده بودم بمشار الیه فرمان شده بود که بدرگاه آید درینولا خود را رسانید و شکر یک خدمت
 گشت چون از دار السلطنت لاهور در القاب و روح اتفاق افتاد و فرصت مقتضی توقف و تامل نبود با معذور و از
 امر او که در رکاب منصور بود و داشتند برآمده شد تا رسیدن بسره اندک مایه مردم سعادت همراهی
 سرفراز بود و بعد از گذشتن از سر فوج فوج تشون تشون لشکر از اطراف و جوانب آمدند تا دہلی آن قدر جمعیت فراهم آمد
 که بهر جانب که نظری انداختم تمام روستاها و محلات را فرا گرفته بود چون بعرض رسید که بے دولت از فتح پور برآمده روانه
 اینصوب گشته بکونچ متواتر متوجه دہلی شد بجا که ظرف طراز حکم چلته پوشیدن فرمودم درین پورش مدار تدبیر امور و ترتیب
 افواج منصور بصواب و مهابت خان مفوض بود سرداری فوج بهراول بعبدالله خان مقرر داشته از جوانان چیده و گزیده و
 سپاهیان کار دیده هر کس را که مشار الیه التماس نمود در فوج او نوشته حکم فرمودم که یک گروه پیشتر از دیگر افواج می رفته باشند
 خدمت رسانیدن اخبار و ضبط راهها را نیز او متعهد شد و ما غافل ازین که او بابے دولت جداستان است غرض صلی
 آن بد حاصل نیست که اخبار لشکر مارا باورساند پیش ازین هم خبر راست و دروغ بر طومار های طولانی نوشته
 می آورده که جاسوسان من از آنجا فرستاده اند بعضی از بند های فدوی را مکتوم می داشت که بابے دولت اتفاق دارند و اخبار
 در بار باومی نویسد اگر بقتله سازی و در اغازی او از جارفته اضطراب و بیثباتی می نمودم درین طو شورش می که تند با دقت و توان

بلادر آشوب و تلاطم بود بسیارے از بندہای فدوی را بہ تہمت اوضاع بایستے ساخت با آنکہ بعضی از دولت خواہان
 و رخنہ دہندگان یہ و صریح آنکہ بلاندیشی و ناراستی او حرفہا راست بعرض می رسانیدند وقت مقتضی آن نبود کہ دانشگاہ پرده
 از رویے کار او برگرفتہ آید چشم و زبان را از اداسے کہ وحشت خاطر شوم او باشد بگشاہ داشتہ بیشتر از بیشتر در عنایت و التفات
 اغراق و افراط بکار می رفت کہ شاید نجلست زدہ از کردار ناہنجار خود گشتہ از بد ذاتی و فتنہ پردازی باز آید آن مرد و وازل
 و ابد کہ سرشت زشت او بخت و اتفاق مجہول بود بخود بس نیامدہ کرد انچہ در خور او بود چنانچہ در جای خود
 گذارش خواہد یافت۔

در از جوے خلدش بہ ہنگام آب	گرش در نشانی بسلغ بہشت	وز ختیکہ تلخ است او را سرشت
ہمسایان میوہ تلخ بار آورد	سراجم گوہر بہ کار آورد	بہ بیخ انگبین ریزی دشمن ناب

بالجملہ در حوالے دہلی سید بیوہ بخاری و صدر خان و راجہ کشداس از شہر آمدہ بہ حادث رکاب اس سرفراز
 شدند با قرق خان فوجدار سرکار او و دہ تیر درین تاریخ خود را بار دوے ظفر قرین رسانید بہت و چہسم ماہ مذکور
 بمحورہ دہلی گذشتہ در کنار آب جمنا معسکراقبال آراستم گردہر ولد را۔ سال در مار ۱۱۵۱ از صوبہ دکن آمدہ بدولت
 زمین بوس متماز گردید بہ منصب دو ہزاری و ہزار و پانصد سوار سرفراز گشتہ بخطاب را۔ تا امتیاز پوشید زبردت خان
 میر توک بجنایت علم فرق عزت برافراخت۔

جشن ہیر و مہین نوروز از جلوس ہمایون

شب سہ شنبہ بستم ماہ جمادی الاول سنہ ہزار و سے و دو ہجری نیز اعظم فروغ بخش عالم بہ بیت الشرف حمل سعادت
 تحویل از زانی فرمود و سال ہیز دم از سیدار جلوس بمبارکی دفرخے آغاز شد۔ درین روز استماع افتاد کہ بے دولت
 بجوالے تہرار سیدہ در پرگنہ شاہ پور لشکر ادبار اثر او فرو آمدہ بہت و ہفت ہزار سوار دید امید کہ غنقریب مقہور و
 منکوب گردد راجہ جیسنگہ نیہرہ راجہ مانسنگہ از وطن خود آمدہ سعادت رکاب بوس دریافت راجہ نرسنگہ دیوراکہ در طائفہ راجپوت
 از عمدہ تر امرائے نیست بخطاب ہمارا راجہ بلند مرتبہ گردانیدہ راجہ جوگراج پسر او را بہ منصب دو ہزاری و ہزار سوار سرفراز

ساقم سید بهوه بعنایت فیل متا شد چون بعین رسید که بید دولت کنار آب جنبه را گرفته می آید حضرت سوکب منصور نیز
 بهمان سمت مقرر گشت ترتیب افواج بحر سواج از بهر اول و چو لغار بر لغار توش و طرح و چند اول و غیره یکایک که لایق حال و
 مناسب مقام بود قرار یافت مقارن این خبر رسید که بے دولت با خانخانان بے سعادت از راه راست عنان تافته
 بر پرگنه کولکه که بیست کرده جانب چپ است شافقه و سندر بر بهمن را که رهنمای بادیه ضلالت و گمراهی است با داراب
 پسر خانخانان و بسیار از امارای بادشاهی که رفیق راه یعنی و حرام نمی شده اند مثل بهمنخان و سر بلندخان و خضره خان و عابد خان و جادو خان
 و ادیرام و آتش خان منصور خان و دیگر معبداران که از تعینات صوبه کن و گجرات و مالوه بودند تفصیل آن طوایف و تمام نوکران خود را مثل راجه پیم
 رانا و رستم خان و سیم بیگ و دریا بے افغان و قتی و غیره در برابر لشکر منصور گذاشته پنج فوج قرار داده اگر چه نظام بهرست سردار بے داراب
 برگشته روزگار است لیکن در تحقیق معنی سرداری و مدار کار بر سر گذشت که داراست و تیره نجات بے عاقبت در
 نوا بے بلوچ پور مردن ادبار نموده اند هفتم ماه مذکور قبول پور معسکر ظفر گردید و درین تاریخ نوبت چند اول بے باقر خان بود مثالی
 را از همه عقب تر گذاشته بودیم جمعی از مقهوران و اشراف را بے راه خود را با عراق لشکر منصور رسانیده دست تطاول دراز
 ساختند باقر خان پادشاه را فتنه آنها پر داخت و خواجه ابوالحسن خبر یافت و بکمک عنان تافت تا رسیدن
 خواجه مرودان تا بپایان راه گریز سپرد و بودند روز چهارشنبه نهم ماه مذکور بیست و پنج هزار سوار بے سرداری آصف خان
 و خواجه ابوالحسن و عبداللہ خان جدا ساخته بر مقهوران بے عاقبت تعیین فرمودم قاسم خان و لشکر خان و ارادت خان
 و فدائی خان و دیگر بندها موازی هشت هزار سوار در فوج آصف خان مقرر گشت باقر خان و نورالدین قلی و ابراهیم حسین
 کاشغری و غیره مقدار هشت هزار سوار بکمک خواجه ابوالحسن قرار یافت نوازش خان و عبدالعزیز خان و عزیز اللہ و بسیاری
 از سادات بار به دامرو به به همراهی عبداللہ نوشته شد درین فوج ده هزار سوار بقلم آمدند سندر مقهور لشکر ادبار اثر
 ترتیب داده قدم بی آزر می پشینه و درین وقت من ترکش خاصه خود را مصحوب زبردست خان میر توکب بخت
 عبداللہ خان فرستادم که موجب دلگرمی او شود چون تلاقی قریبین اتفاق افتاد آن روسیاه ازل و ابد که سرشت
 زشتش بے غنی و کفران نعمت مجبول بود راه گریز سپرده به مقهوران پیوست عبدالعزیز خان پسر خاندوران و اللہ
 اعلم دانسته یا ندانسته به همراهی او شافقت نوازش خان و زبردست خان و شیر حمله که در فوج آن بے حیثیت بودند پایی
 بهمت افشرد از رفتن او ویران نشدند از آنجا که تا یزدان و جل و اعلی همه جا و همه وقت قرین حال این نیازمند

است و چنین هنگامیکه مثل عبداللہ خان سرداری فوج ده هزار سوار را بر ہم زده و ویران ساخته بقیعیم پیوست و نزدیک
بود که چشم زخم عظیم به لشکر منصور رسید تیر تفنگ از شست غیب بمقابل سندر رسید از افتادن او ارکان ہمت مقہوران
تزلزل پذیرفت خواجہ ابوالحسن نیز فوج مقابل خود را از پیش برداشته در ہم شکست و آصفخان بوقت رسیدن باقرخان
تردد نمایان کردہ کار را تمام ساخت و نتایج فتوحات روزگار تواند شدار کمن غیب چہرہ پرواز مرگشت زبردست خان و شیرعلہ
و شیربجہ پسر او و پسر اسد خان معمری و محمد حسین برادر خواجہ جان و جمعی از سادات بارہہ کہ در فوج عبداللہ و سیاہ بوند
شہرت خوشگوار شہادت چشیدہ حیات جاوید یافتند عزیز اللہ پسر حسین خان زخم بندوق برداشته بسلامت ماند اگرچہ
درین وقت رفتن آن منافق مردود ہم از تائیدات غیبی بود لیکن اگر در عین جنگ این حرکت شنیع از و بطور رسیدی
ظن غالب آنکہ اکثر سرداران لشکر عاصی گشتندے یا گرفتار شدی بحسب اتفاق و رالہ و عوام بلغفت اللہ اشتہار یافت
چون نامی از غیب نامزد او شدہ بود من ہم اورا بہین نام خواندم بعد ازین ہر جا لغت اللہ مذکور شود کہ خواجہ ابوالحسن
مقہوران بہ انجام کہ از عرصہ کارزار راہ گریز سپردہ بودند روئے بوسی او بارہا دند و دیگر خود را جمع تیار شدہ سات
و لغت اللہ با سائر مقہوران تائید شد کہ بہت کردہ مسافت بود عنان کاشیدہ و تائیدات عظیم نیازمند بنیاز رسید
سجرات شکر این موہبت کہ از عنایات مجدوہ الہی بود بمقدیم رسانیدہ و دلخواہان فرمود روز دیگر سرسند
را بجنور آوردند چنان ظاہر شد کہ چون بندوق اورا سید جان ببالکان جمع ہست متون بھی کہ در آن لے بودہ
برده اند وقتہ کہ خواستہ اند کہ آتش برافروزند فوجی از دور نمایان شدیم آنکہ سواران و پیادہ ہست گرامہ فنی گریختہ
اند مقدم آن موضع سرش را بریدہ برائے مجرای خود نزد خان آئم کہ در جاگیر او مقرر بود برده مشا را لہ بلازمت
آورد چہرہ شومش درست نمایان بود هنوز زشتیہ نشدہ گوشہایش را بچست مرداریدائے کہ داشتہ بریدہ برده بودند
اما ہیچ معلوم نشد کہ از دست کہ بندوق خوردہ از معدوم شدن او بے دولت دیگر مگر نہ بہت گویا دولت و ہمت و
عقل او آن سگ ہندو بودہ ہر گاہ مثل من پیری کہ در حقیقت آفریدگار مجازی اویم و در حیات خود اورا بالا پایہ
سلطنت رسانیدہ بہ ہیچ چیز از دور یغ نہ داشتہ باشم چنین کند جاشا از عدالت الہی کہ دیگر روئے بہودنہ بنید جمعی از
بندہا کہ درین یورش مصدر خدمات شایستہ شدہ در خور پایہ خویش بہر ہمیش سرفراز یافتند خواجہ ابوالحسن بمنصب
و پنج ہزاری از اصل و اضافہ متاثر شد و از شہان منصب چار ہزاری و سہ ہزار سوار از باقرخان سہ ہزاری و پانصد سوار

شاہ پرویز فرستاد میرزا عیسیٰ ترخان از ملتان رسیدہ سعادت آستان بوس دریافت بہابت خان شمشیر خاصہ عنایت
 شد و ہم ماہ مذکور نو است پر گنہ ہندون مسکراقبال گردید منصور خان بمنصب چہار ہزاری ذات و سہ ہزار سوار و نو بت خان
 بمنصب دو ہزاری و ہزار سوار اختیار یافتند یا زوہم مقام شد چون درین روز سعادت ملازمت فرزند اقبال مندر شاہ پرویز
 مقرر گشتہ بود حکم فرمودم کہ شاہزادہ ہائے کامگار و امراے نامدار و سایر بندہ ہائے جان سپار جوق جوق و قشون قشون
 باستقبال شتافہ آن فرزند اقبال مندر آبائین لایق بملازمت آورند و بعد از گذشتن نیم روز کہ ساعت مسعود و
 فخر بود سعادت زمین بوس جبین اخلاص نورانی ساخت و بعد از تقدیم لوازم کورنش و تسلیم داداے مراتب توره و
 ترتیب فرزند اقبال مندر البشوق و شفقت تمام در آغوش عزت گرفتہ نوازش و مہربانی فرمود و ہمیشہ ظاہر ساقی و نیولا خبر رسید
 کہ بے دولت در وقت عبور از حوالی پر گنہ انبیر کہ وطن مالوفہ را جہان سنگ است جمع ازاد ہاں را فرستادہ آن مشورہ را
 تاخت و تاراج نمودہ و دواز دہم ماہ مذکور ظاہر موضع ساروالی مسکراقبال گشت حبش خان را جہت تمیز سارال اجمیر
 بیشتر خدمت فرمودم فرزند سعادت مندر شاہ پرویز را بمنصب والاے محل ہزاری و سہ ہزار سوار بلند مرتبہ گردانیدم
 چون بعض رسید کہ بید دولت جگت سنگ پسر را جہ با سورا تعین فرمودہ کہ بوطن خویش رفتہ و رہا آن صوبہ پنجاب البواب
 فتنہ و فساد مفتوح گردانند صادق خان میر بخشی را بجگہ صوبہ پنجاب سرفراز باختہ بتنیہ و تاراج خدمت فرمودم
 خلعت با شمشیر و فیل عنایت کردم و منصب اد از اصل و اضافہ چہار ہزاری ذات و سہ ہزار سوار مقرر داشتہ عنایت نوع و
 نقارہ سرفراز گردانیدم در نیولا بعض رسید کہ میرزا بدرج الزمان پسر میرزا رخ را کہ بی فتح پوری اشتهار دارد و برادران
 خرداد بخیر بر سر اورنجتہ اورا بقتل میرسانند متعارن این حال برادرانش بدرگاہ آمدہ زمین بوس نمودند و مادر حقیقی او نیز
 بخدمت پیوست لیکن چنانچہ باید مدعی خون فرزند نشد و بہ ثبوت شرعی نتوانست رساید اگرچہ زشت خوئی او بمرتبہ
 بود کہ کشتہ شدن آن بے سعادت افسوس نہ داشت بلکہ صلاح وقت و مناسب دولت باشد لیکن جو ازین بے دولتان نسبت
 بہ برادر کلان کہ بمنزلہ پدر است چنین بے باکے بطور رسیدہ و عدالت مقتضی اغماض نگشت حکم فرمودم کہ بالفعل در زندان
 محبوس باشند بعد ازین انچہ سزاوار باشد عمل آید بیست و یکم ماہ مذکور را جہ گجنگہ و راے سورجنگہ از محال جاگیر خود رسیدہ دولت
 رکاب بوس دریافتند مگر الملک کہ بطلب فرزند خان جہان بملتان فرستادہ بودم درین تالیخ آمدہ ملازمت نمود و داد
 صوبہ ضعیف و بیماری او معروض داشت اصالت خان پسر خود را با ہزار سوار بخدمت فرستادہ اظہار تاسف و آرزوی

بسیار از حرمان ملازمت نموده بود چون عذر بفرغ صدق آراستگی داشت مقبول افتاد بست و پنجم ماه مذکور فرزند اقبال مند
 شاهزاده پرویز با عساکر منصور متعاقب و استیصال بے دولت و مخدول العاقبت تعیین شد عنان اختیار شاهزاده کاظم
 و مدار انتظام عساکر منصور ظفر آثار بید مومن الدوله القا هر مهابت خان حواله شد از امر اسے نامدار و بهادران جان نثار
 که در خدمت شاهزاده بلند اقبال مقرر گشتند باین تفصیل است خان عالم مهاراجه گجنگه فاضل خان رشید خان راجه
 گردی راجه رام داس کچوا به خواجه میر عزیز الله اسد خان پرورش خان اکرام خان سید بنیر خان لطف الله راسے
 نرائن داس و غیر جم موازی چهل هزار سوار موجود و توپ خانه عالی بابیت لک روپیه خزانہ همراه نموده شد بساعت
 سعادت قرین آن فرزند اخلاص گزین را به معنان فتح و فیروزی رخصت نموده شد فاضل خان بخدمت بخشگیری و
 قلعہ نویسی لشکر منصور مقرر گشت ملعت خاصه بانادری زر لفت و در گریبان و دامان مروارید کشیده که مبلغ چهل و یک هزار
 روپیه ورت تر تیب یافته بود و فیل خاصه رتن گج نام با ده ماده فیل و اسب خاصه شمشیر مرصع که قیمت جمله هفتاد و هفت
 هزار روپیه باشد بشاهزاده مرحمت فرمود و همچنین نوزدهان بیگم خلعت و اسب و فیل چنانچه رسم است به آن فرزند لطف
 نمود و مهابت خان و دیگر امراء و خورشائستگی اسب و فیل و سرو پا عنایت شد از ملازمان و دشناس آن فرزند نیرغنیایات
 لائق سرفرازے مان این تاریخ منظر خان بخدمت میر بخشی خلعت امتیاز یافت غره خور واد ماه الی شاهزاده
 و اینچنین پیر خسرو را بصاحب صوبگی ملک که ات سر بلند ساخته خان اعظم را ابوالانصب اتالیقی او امتیاز بخشیدم به شاهزاده
 اسب فیل و خلعت و خنجر خاصه مرصع و تور و دره مرحمت شد خان اعظم و نوازش خان و دیگر بندها بنوازشات و رخور
 خود سرفرازے یافتند ارادت خان از تعمیر فاضل خان بخدمت بخشگیری ممتاز شد و رکن السلطنت آصف خان بصاحب صوبگی
 ولایت بنگاله و او و ایسه فرق عزت برافراخت خلعت خاصه با شمشیر مرصع بشار الیه عنایت شد ابوطالب پسر او به همراهی پدر
 مقرر گشت و منصب دو هزار و سوار سرفرازی یافت به روز شنبه نهم ماه مذکور مطابق نوزدهم شهر ربیع سده هزار و سی
 و دو هجری در ظاہر اجمیر به کنایاتال آنا ساگر نزول سعادت اتفاق افتاد شاهزاده و او بخش منصب بشت هزار و سی هزار
 سوار سرفراز گردیده و دو لک روپیه خزانہ بجهت مدد خرج لشکر بهرامی او مقرر گشت و یک لک روپیه مساعدت بخان اعظم
 حکم فرمودم الی پسر افتخار بیگ که در خدمت فرزند اقبال مند شاه پرویزی باشد حسب الالتماس آن فرزند نیرغنیایات سلم
 سرفراز گردید تا تارخان بحر است قلعہ گوالیار دستوری یافت راجه گجنگه به منصب پنج هزار و چهار هزار سوار سر بلند گشت

درینو لا از اگر خبر رسید که حضرت مریم الزامی بقضای ایزد سبحانه بخلوت سراسر جادوانی شافتند امید که احد تعالی ایشان را غریق
بحر رحمت خویش گرداناد و جلالت سنگ سپهر انا کران از وطن آمده دولت زمین بوس دریافت ابراهیم خان فتح جنگ حاکم بنگاله
سے و چهار روز خیر نخل برسم پیشکش فرستاده بود بنظر در آمد باقر خان بقو جدارى سرکار او و دو سادات خان بقو جدارى میان دو آب
مقرر گردیدند میر شرف بخد مت دیوانی بیوتات سرفراز شده و دوازدهم تیر ماه الهی عرض داشت متصدیان صوبه گجرات نو بخش
فتح و فیروزی گردید تفصیل این اجمال آنکه صوبه گجرات را که جاسے یکے از سلطانین والا شکوه است در جلد وی فتح رانا به سید دولت
عنایت فرموده بودم چنانچه در سوانح گذشته مشروحاً ثبت افتاد و سند بر زمین بوکالت او حکومت در راست آن ملک می نمود
در هنگامیکه این اراده فاسد در خاطر حق ناشناس او رسید آن سنگ بوند و را که پوسته یک سلسله اتفاق و عناد و
مرتب اسباب قتل و فساد بود و با همت خان و شزره خان و سرفراز خان و بسیار سلسله و اسباب قتل و فساد بود و با همت خان و شزره خان و سرفراز خان و بسیار سلسله و اسباب قتل و فساد بود
آن صوبه بودند بجنور خود طلب نموده اکثر برادران را بجاسے او مقرر داشت بعد از آن که سند
یا نته عنان ادبار بصوب ماند و مافقه ملک گجرات را به قبول لعنت الله شرر نموده اکثر کور را به آصف خان دیوان آن صوبه
و خزانة تخت مرجع که پنج لک روپیہ صرف آن شده و پرو که بدولت روپیہ آنکه در این صوبه پیشکش من ترتیب داده بود و طلب نزد صنفی خان
برادر جعفر بیگ است که در خدمت پدر من بختاب آصفخانی اختصاص داشت یکسے برادر نور بیگ
آصفخانی سرفراز است در خانه اوست و صبیہ دیگر از و به سال کلان تر بخانه سید و اسرار کماله اند و این سرفراز است
از و تو خ همراهی و موافقت داشت لیکن چون در ازل قلم تقدیر سعادت من جلدی شده بود و در این وقت که در خدمت او بود
حق سبحان تعالی او را موافق گردانیده مصدر خدمات نمایان شده چنانچه نوشته می آید باطل لعنت الله میر قادر قادر نام خواجه سرن
نور در این حکومت آن ملک فرستاده او با سعد و دی سے سرو یا با حمد آباد و راه شهر گجرات است صرف گشت چون صنفی خان
اراده دو اتخوایی پیش نهاد خاطر اخلاص اثر داشت و زنگا بداشتین نو کرد و فراهم آوردن جمعیت و صید و لها همت گماشت روی
چند پیشتر از کتبه از شهر برآمده در کنار تال کانکر به منزل گزید و از آنجا به محمود آباد و شتافت و بظا هر چنان نمود که نزد سید دولت
سیر و دور باطن بانا هر خان و سید دلیر خان و نانو خان افغان و دیگر بندگان سوار و فدویان ثابت قدم با
اخلاص که در محال جاگیر خود توقف داشتند مراسلات و مراعات ترتیب مقدمات دولت خواهی نموده در انتظار فرصت
نشست صالح نام ملازم بے دولت که نو جدار سرکار پیلا بود و جمعیت نیک همراه داشت از فحواى کار در یافت که

روز خود را از ماندوبه روده رسانید دولت خواهان برهنه می بهمت و بدرقه توفیق از شهر برآمده و رکنار تال کانکره میسکر اقبال
 آراستند لعنت الله را بخاطر میرسد که شاید از تیز جلوی سرشته انتظام دولت خواهان از هم تواند گسیخت چون از برآمدن بند هله
 خدمت گذار آگاهی یافت و بر روده عنان ادبار بار کشیده تا رسیدن کمک توقف گزید بعد از آن که عاصیان بدست انجام بان
 سرقتنه ایام ملحق گشتند قدم ضلالت و گمراهی پیش نهاد و بند هاله دولت خواه از کانگره کوچ کرده و در ظاهر موضع تیوه
 نزدیک بمرزا قطب عالم فرود آمدند لعنت الله بر روزه راه را بدو روز پیچیده از بروده به محمود آباد پیوست چون رسید
 دلیر خان نسائی شزره خان را از بروده گرفته بشهر آورده بود و نسائی سرفراز خان نیز در شهر بود صفی خان بهر دو محقق گشتند
 پیغام داد که اگر برهنه می سعادت داغ عاصیان از لوحه پیشانی عبودیت خود زدوده خود را در سلک سایر بنده هاله دوخواه
 منتظم سازید عاقبت شما در دنیا و در عقبی مقرون بصلاح و سداد خواهد بود و الا عیال اطفال شما را متعرض ساخته اند از
 خواری سیاست خواهیم کرد لعنت الله ازین معنی آگاه می یافتند سرفراز خان را بهانه از خانه طلب و دسته متحد گردانید و
 چون شزره خان و بهتخان و صلح بخشی باهم اتفاق داشتند و یکجا فرودی آمدند شزره خان را نتوانست بدست آورد و بالجمله
 بیست و یکم ماه شعبان ۱۰۳۱ لعنت الله از جایکه بود سوار شد عساکرت بآفر را ترتیب داده و دولت خواهان نیز افواج
 اقبال آراستند و مستعد جدال و قتال گردیدند لعنت الله را بخاطر میرسد که از در آمدن سیه بهمت آنها از جا خواهد رفت
 و کانجنگ نارسیده پریشان و متفرق خواهند گشت چون ثبات قدم دولت خواهان را میسر کرده کتاب نیای محبان
 دست چپ عنان ادبار یافت و بطاهر چنان نمود که درین میدان دار و منگ زیر خاک پنهان ساخته اند مردم با ضایع خواهند
 شد بهتر آنست که در عرصه سرکج رفته جنگ اندازیم و این اندیشه فاسد و تدبیرات باطل از تالیفات اقبال بود چه از انحراف عنان او
 آوازه هنریت بر زبانها افتاد و بهادران عرصه فیروزی گرم و گیر از پهلوی درآمد و آن بے سعادت بسر گنج نتوانست رسید
 و در موضع باز یچه دایره کرد دولت خواهان ورده مالوده که قریب سه کرده فاصله بود و معسکر اقبال آراستند صبح روز دیگر
 افواج ترتیب داده بآیین پسندیده متوجه کارزار گشتند و ترتیب افواج بدین نطر قرار یافت در بهار اول نا بهر خان و راجه کلیان مینداد
 اند و دیگر بهادران جلالت آثار کار طلب گردیدند و در چرخ فارسید دلیر خان رسید و دو جمعی از بنده هاله اخلاص شعار
 مقرر شدند و در بهار نا نو خان رسید یعقوب و سید غلام محمد و دیگر فدائیان جان شارق قرار گرفتند و در قول صفی خان و کفایت
 خان بخشی و بعضی از بنده هاله شایسته خدمت پائے بهمت افشردند از اتفاقات حسنه جانی که لعنت الله فرود آورده بود زمین

پست و بلند بود ز قوم زارابوہ و کوچہاے تنگ داشت بنا برین سلسلہ افواج ادا تنظیم شایسته نیافت اکثر مردم کاری خود را
 ہمراہ رستم بہادر پیش کردہ بود و بہمت خان و صالح بیگ نیز از پیش قدمان حملات بودند سپاہ نکبت آثار او را سخت جنگ با
 ناہر خان ہمت خان افتاد و چلیقش نمایان شد قضا را بہمت خان بزخم تنگ بر خاک ہلاک افتاد و صالح بیگ را با نانو خان و سید یعقوب
 و سید غلام محمد و دیگر بندہا مبارزت دست داد و در عین زور و خور و قتل سید غلام محمد رسیدہ اورا از اسپ جدا ساخت و بزخمہاے
 کاری بر خاک افتاد و قریب صد کس اوجان شہارگر دیدند درین وقت فیملہ کہ در پیش فوج عاصیان بود از آواز بان و معاقلہ
 تنگ روگردان شدہ بکوچہ تنگ کہ از طرفت ز قوم زار داشت در آمدہ بسیارے از مقہوران را با مال نیستی ساختہ باز
 بکشتن فیملہ سر رشتہ تنظیم خان از ہم گشت درین اثنا سید دلیر خان از دست راست در آمدہ کارزار کرد و لعنت انشہ
 از دست راست بہمت خان و صالح بیگ نداشت بقصد کمک آنہا جلو تیز گرفتہ بارگی ادا بار برانگیخت چون بہادران فوج
 ہراول تروا تہا کردہ اکثر زخمی شدہ بودند از رسیدن لعنت انشہ تاب نیاوردہ انحراف عنان نمودند و نزدیک بود کہ چشم زخم
 عظیمی رسید درین حال تانید ایزدی بجلوہ در آمد و فیملہ از قول بلک فوج ہراول شتافت مقارن این خبر شتہ شدن
 بہمت خان و صالح بیگ انشہ رسید و از نمایان شدن فوج قول و آمدن صفی خان پاس بہمت انشہ شدہ او از جاے
 رفتہ آوارہ و شتہ ہر یکہ کاشی شدہ کہ بہمت خان تا یک کردہ تعاقب نمودہ بسیاری از ہنرمیتان را علت تیغ انتقام
 ساخت قابل یکہ حرام نکہ با ہمیں از قہر ہر جام اسیر سرخچہ مکافات گردید چون لعنت انشہ از سرفراز خان جمعیت خاطر
 نداشت در روز جنگ اورا اسل فیملہ شتافت و غلامان خود را موکل ساختہ بود کہ اگر شکست افتاد اورا قتل سازند
 ہچنین بہادر سپہ سلطان احمد را نیز پانچیر بر یکی از فیلمان سوار کردہ اجازت قتل دودہ بود در وقت گرختن موکل سپہ سلطان احمد
 اورا بجد ہرمی کشد و سرفراز خان خود را از بالاے فیملہ بزیری اندازد و موکل اودران سر آسمانی از روے اضطراب زخمی بادی زند
 اما کارگر نمی افتد صفی خان اورا بہ کارزار در یافتہ بشہری فرستد و لعنت انشہ تا بروہ عنان ادا بار باز نکشید و چون نساے
 شہزہ خان ورقید دولت خواہان بود ناچار آمدہ صفی خان را دید بالجلہ لعنت انشہ از بروہ بہ بڑو پنج شتافت فرزند ان بہمت خان
 در قلعہ مذکور بودند اگرچہ اورا در قلعہ راہ ندادند اما پنج ہزار محمودی بہم اقامت فرستادند و او سہ روز در بیرون قلعہ بڑو پنج بحال تباہ
 گذرانیدہ روز چہارم از راہ دریابہ بند رسورت رخت ادا بار کشید قریب دو ماہ در بند مذکور بسر بردہ مردم پریشان خود را بسیج
 ساخت چون رسورت در جاگیر بید دولت بود قریب چہار لک محمودی از مقصد یان او گرفتہ انچہ بظلم و بیداد از ہر جہت بدست آمد

متصرف شد و باز بخت برگشته های ستاره سوخته فراهم آورده در برهان پور خود را به بیدولت رسانید القصد چون از صفی خان و
 دیگر بنده های حق شناس که در صوبه گجرات بودند چنین خدمت شایسته بطور پیوسته هر کدام با انواع نوازش و مراحم سرملبندی
 یافت به صفی خان هفت صدی ذات و سی صد سوار منصب داشت سه هزاری و دو هزار سوار ساخته بختاب سیف عثمان
 جهانگیر شاه بهی و علم و تقاریر سرفراز به بخشیدم ناهیر خان هزاری و دو لیست سوار داشت بمنصب سه هزاری و دو هزار سوار عز
 امتیاز یافته بختاب شیرخان و عنایت اسپ و فیل و شمشیر مرغ فرقی عزت برافراخت و او نیزه نرسنگد یو برادر پورن تل لولو
 است که حاکم رالیسین و چندیری بود چون شیرخان افغان قلعه رالیسین را محاصره نمود مشهور است که او را قول داده بقتل رسانید
 و اهل حرم او با صطلاح بنود جوهر کرده خود را در آتش غیرت و ناموس سوختند تا دست ناچار بدامن عصمت آنها نرسد فرزندان
 و اقوام او هر کدام بطرفی افتادند پدر ناهیر خان که خان جهان نام داشت نزد محمد خان فاروقی حاکم اسیر و برهان پور رفته سلمان شد
 و چون محمد خان و ولایت حیات سپرد حسن پسر او در صفر سن بجای پدر نشست راجه علیخان برادر محمد خان آن خرد سال را در قید
 کرده خود مقلد امور حکومت گشت بعد از چند گاه راجه علی خان خبر رسید که خان جهان و جمعی از نوکران محمد خان اتفاق نموده اند و قرار
 داده که قصد توکلند حسن خان را از قلعه بر آورده ب حکومت پروازند راجه سی خان پیش دستی نمود به سات خان حبشی را با بسیاری
 از ابطال رجال بر سر خانه خان جهان فرستاد که یا او را زنده بدست آرند یا قتل رسانند مشایه به برادر خود قدم غیرت افشرد
 ب جنگ استاد و چون کار بر وتنگ شد جوهر کرده از حیات مستعار در گذشت در آن وقت ناهیر خان بغایت خرد سن بود
 حیات خان حبشی از راجه علی خان التماس نموده او را بفرزند سی برادر و مسلمان ساخت بعد از فوت او راجه علی خان در
 مقام تربیت ناهیر خان در آمده رعایت احوال او بواجبه می نمودند چون پدر بزرگوارم را اندر برهان قلعه اسیر افتاد کردند
 مشارالیه بخدمت آنحضرت پیوست آثار رشد از ناصیه احوال او دریافتند بمنصب لائق سرفراز فرمودند و برگشته محمد پور را از صوبه
 مالوه بجایگزید و عنایت نمودند در خدمت من بیشتر از پیشتر ترقی کرد بحال که توفیق حق گذاری نصیب او شد نتیجه آن چنانچه لائق بود
 دریافت به سید دلیر خان از سادات بارهه است سابق نامش سید عبدالوهاب بود منصب هزاری و هشت صد سوار داشت
 به و هزاری و هزار و دو لیست سوار و علم سرفراز گشت بارهه بزبان هندی دوازه را گویند چون در میان دو آب دوازه دینه نزدیک
 هم واقع است که وطن این سادات است بنا برین سادات بارهه افتخار یافته اند بعضی مردم در صحت نسب اینها سخن ها
 دارند لیکن شجاعیت ایشان برهانی است قاطع بر سیادت چنانچه درین دولت هیچ معرکه نبوده که اینها خود را نمایان نساخته

باشند و چند سوار بکار نیامده باشند مزارع نیز گو که همیشه می گفت که سادات باره به بلاگردان این دولت اند الحق چنین است تا چون
افغان هشت صدی ذات و سوار منصب داشت هزار و پانصدی ذات و هزار دولیت سوار حکم شد همچنین دیگر بندهای دولتخواه
در خور خدمت و جانفشانی بمراتب بلند و مناصب ارجمند کام دل بر گرفتند در نیولا اصالت خان پسر خان جهان را بیک فرزند
داور بخش بصوبه گجرات تعیین فرمودیم و نورالدین قلی را بصوبه مذکور فرستادیم که شتره خان و سرفراز خان و دیگر اعیان لشکر عادی
اسیر سرخچیکافات شده اند محبوس و سلسل بدگاه بیارود و درین تاریخ بعضی رسید که سونوچر شاه نواز آن پهنونی سعادت از بید دولت جدا شده
بخدمت فرزند اقبال شاه پرویز رسید است اعتقاد خان حاکم کشمیر منصب چهار هزاری ذات و سه هزار سوار سرفراز یافت چون قراولان
شهر و اندک دورین نزدیکی شیری نه شده خاطر را بشکار آن غبت شد بعد از در آمدن به پیشه شیر و لیر نمایان گردیدند هر چه را
شکار کرده به دولت خان مراجعت نمودم همچنان طبیعت بشکار شیر مایل است که تا شکار آن میسر باشد به شکار دیگر دستوری
نی و در سلطان مسعود و پسر سلطان محمود و انار باشد بر مانه نیز بشکار شیر رغبت مفقط داشته و از شیر کشتن او تا به غریبه در تواریخ مذکور و
مسطور است خصوص در تاریخ متقی که در آنجا است العین مشاهده نموده بطریق روزنامه ثبت نموده از جمله آن می نویسد
که روزی در حدود دهستان بشکار شیر رفت و در آنجا شیر بزرگ از پیشه برآمد و در بغیل نهادن خسته بینداخت
و در پیش شیر شکار و در پیش شیر شکار بغیل برآورد و امیر به زانو استاده چنان شمشیر زده که هر دو دست شیر قلم کرد
و شیر در پس افتاد و جان وادام را هم در دام شکار او بین اتفاق افتاده بود که در حدود پنجاب بشکار شیر رفتیم شیره قوی
جمله از پیشه برآورد نمایان شد از لاسه بغیل بنامی از آن مردم شیر از شدت غضب از جابری خاسته بقفای بغیل برآمد و در صفت
شسته آن نشد که به دروغ رگها شمشیر برآوردیم سر برآوردیم و برآوردیم و بدو دست سر بنزدق را چنان بر سر و رو و او زدم که از
آسیب آن بر زمین افتاد و جان وادام را غارت آنکه در کوه لول من روزی بشکار گرگ رفته بودم بغیل سوار بودم گرگ از پیش برآمد تیری نزدیک
به بنا گوش زدم که قریب به یک وجب فرشت و بهمان تیر افتاد و جان وادام بسیار بوده که پیش من جولان سخت کمان بیست تیر و سه تیر زده
اند و مرده چون از خود نوشتن خوشنایست زبان قلم را از عرض این وقایع کوتا می دارم در میت و نهم ماه مذکور عقد مروارید یک تنگ
پسر رانا کرن عنایت شد در نیولا بعضی رسید که سلطان حسین زمیندار گلی و ولایت حیات سپرده منصب و جاگیر او را به شاه دمان پسر
کلان اولطف نمودم هفتم ماه امر داد ابراهیم حسین ملازم فرزند اقبال مندر شاه پرویز از لشکر ظفر اثر رسیده بنویس فتح سامعه
افروزا و لیا س دولت ابدی اتصال گردید عرض داشت آن فرزند مشتمل بر کیفیت جنگ و ترزوات بهادران با نام و تنگ

گذرانید شکر این موہبت کہ از عنایات الہی بود بتقدیم رسیدہ و شرح آن مجمل آنکہ چون عساکر منصور در موکب شاہزادہ والا قدر
 از کرلوہ چاند اعبور نمودہ بہ ولایت مالوہ درآمد بے دولت بامیست ہزار سوار و سہ صد فیل جنگی و توپ خانہ عظیم از ماند و بجزم زرم
 درآمد و جمعہ از ترکیان دکن را با جادوراسے داد و دی رام والش خان و دیگر مقہوران سیاہ بخت پیش از خود گسیل نمود کہ بارودی
 ظفر قرین بقراتی برآیند مہابت خان ترتیب بتکر شایستہ نمودہ شاہزادہ والا قدر را در قول جاہے دادہ خود ہمہ سرفوج
 و ارسیدہ در سوار شدن و فرود آمدن شرائط حزم و احتیاط بکار برد ترکیان از دور خود را نموداری گردانند و قدم جرات و جلالت
 پیش نمی نہادند روزی نوبت چند اولی منصور خان فرنگی بود در وقت فرود آمدن اردو سے مہابت خان بکبت احتیاط
 بیرون لشکر فوج بستہ ایستادند تا مردم بفراغ خاطر دائرہ کنند چون منصور خان در اثنا سے راہ بخوردہ سہرست بادہ غرور بہ
 منزل می رسید بحسب اتفاق فوجی از دور نموداری شود و خیال شراب او را برین می دارد کہ باید تاخت بے آنکہ برادران و مردم
 خود را خبر کنند سوار شدہ می تازد و دوسہ ترکی را پیش انداختہ تا جاہے کہ جادوراسے داد و دی رام باد و سہ ہزار سوار صفت بستہ ایستادہ
 اندزدہ زدہ می برد و چنانچہ ضابطہ اینہاست از اطراف هجوم آوردہ اورا در دست گیرند تا وقتی داشتہ دست و پا زدہ در راہ اخلال
 جان سپاری کرد و درین ایام مہابت خان پیوستہ برسل و وسائل صید دلہا سے رسیدہ جمعہ کہ از احتیاط و اضطراب ہمراہ
 بیدارست بود نمی نمود چون مردم آیت یاس از صفحہ احوال اومی خواندند از ازلہ جانب نیز نوشتہ رسیدہ تر خواستہ بودند بعد
 از آن کہ بے دولت از قلعہ ماند و برآمدن جہت ترکیان را پیش فرستاد و از آنہا رستم خان و نقی و برقداز خان را با بارودہ و چیلان
 روانہ ساختہ انگاہ دارا بخان و بھیم و بیرم بیگ و دیگر مردم کاری دور روانہ گردانید چون بخود قرار جنگ صف نے
 توانست وادہ پیشہ نظر بر تقاداشت فیلان مست جنگی را با ارا بہا سے توپ خانہ از آب ریدہ گذرانیدہ جریدہ از پے دارا ب
 و بھیم خود ہم رو سے ادبار بصرہ کارزار نہادہ روزی کہ حوالے کالیادہ معسکراقبال گردید بیدارست تمام لشکر نکبت اثر خود را بہ
 تقابل فوج منصور فرستادہ خود با خان خانان و معدودے یک کردہ عقب ایستادہ برق انداز خان کہ از بہا بختان قول گرفتہ دین
 بود وقتی کہ لشکر ماہر برابر ہم صف کشیدہ اند قابو یافتہ با جہت ترکیان برق انداز خان و لشکر منصور رسانیدہ و جہاگیر بادشاہ سلامت گفتہ می آید تا بہا بخت
 رسید مشارالہ بلا زست فرزند اقبالند و پروردہ بھراحم بادشاہی متعال و امیدوار گردانید و سابق بہا الدین نام داشت و نوکر زین خان
 بود بعد از فوت او در سلک توپچیان رومی منتظم گردید چون خدمت خود را گرم و چپان می کرد و جمعہ با خود ہمراہ داشت لائق
 تربیت دانستہ بختاب برقداز خانی سرفراز ساختہ در وقتی کہ بیدارست را بدین می فرستاد مشارالہ را میر آتش لشکر ساختہ ہمراہ آیین

ساختم اگر چه در ابتدا سواغ لغت برنا صیه عبودیت نهاد لیکن عاقبت بخیر ظاهر شد و بوقت آمدن بهمان روز رستم که از نوکران عمده او بود و اعتماد تمام بر او داشت چون یافت که دولت از او برگشته است از مهابت خان قول گرفته برهنه بونی سعادت و بدرقه توسنیت با محمد مراد بخشی و دیگر منصبداران که همراه او بودند از لشکر نکبت اثر او بیرون تاخته بموکب اقبال شاهزاد و الایست در پیوست بیولت را از شنیدن این اخبار دست و دل از کار رفت در تمام نوکران خود چه جاے بنده باے بادشاهی که همراه او بودند بے اعتقاد و بے اعتماد شده از غایت توهم شباشب کس فرستاده مردم پیش را نزد خود طلبیده فرار برقرار اختیار نموده سر اسیمه از آب نریده عبور کرد و درین وقت باز چندی از ملازمان او قاپو یافته جدا شدند و بجز دست فرزند سعادت مند پیوسته در خور حالت خویش نوازش یافتند و هر رین روز که از آب نریده می گذشت نوشته بدست مردم او افتاد که مهابت خان در جواب کتابت زاهد خان نوشته بمواطفت و مراحم بادشاه مال و امیدوار گردانیده و درآمدن ترغیب و تخریب بسیار نموده بود آن را بجنس نزد بیولت بردند و از زاهد خان بدگمان و بے اعتماد شده او را به سه پسر محبوس گردانید زاهد خان پسر شجاعت خان است که از امر او بنده باے معتمد پدر بزرگوارم بود و من باین بے سعادت را نظر بر حقوق خدمت و نسبت خانه زادگی تربیت فرموده بخطاب خانی و منصب هزار و پانصد ری سرفراز ساخته همراه بخدمت فتح دکن رخصت فرمودم درین ملاکه امرای آن صوبه را بجهت مصلحت قندهار طلعه هم با آنکه فرمان از روی تاکید خصوص باوصا در شد این بے سعادت بدرگاه نیامده خود را از قندهار و دیان و دیوانه بیدار ظاهر ساخت که از آنکه از حویلی و بلی شکست خورده برگشت با آنکه عیال مندی نزدشت توفیق نیافت که خود را به از دست رساند و غیا محال بود که از آن از لوح پیشانی پاک ساخته فذر تقصیر گذشته در خواهد تا آنکه منتقم می او را باین روز مبتلا ساخت و مبلغ یک کسری از آنکه در نقد از اموال او بید دولت متصرف گشت.

چون کردی این کار فاجات

که واجب شد طبیعت را مکافات

بالجمله بے دولت و سعادت از آب نریده گذشته تمام کشتیها را با نظرت کشید و گذر بار با اعتقاد خود و استحکام داده بزم بیگ بخشی خود را با فوجی از مردم معتمد خود و جمعی از ترکیان دکن در کنار آب گذاشته ارا به باے تو چنان در برابر نهاده خود بجانب قلعه اسیر و بر بانپور عثمان ادبار معطوف داشته درین وقت ملازم او قاصدی که خان خانان نزد مهابت خان فرستاده بود گرفته پیش بید دولت برود و در عنوان مکتوب این بیت مرقوم بود.

صد کس بنظر نگاه

در نه پیردینی ز بے آراے

بیدولت او را با ولاد از خانه طلب داشت نوشته را با و نمود اگر چه عذر ها گفت لیکن جوابی که مسموع افستد نتوانست
 سامان نمود القصه او را با داراب و دیگر فرزندان متصل منزل خود نظر بنزد نگاه داشت و آنچه خود فال زوده بود که صد کس بنظر
 نگاه می دارند پیش او آمد و رینولا ابراهیم حسین ملازم فرزندان اقبال مندر که عرض داشت فتح آورده بود بخطاب خوش خبر خانی
 سرفراز ساخته خلعت و قیل عنایت شد و فرمان مرحمت عنوان بشا همراه و هابیت خان مصحوب خواص خان فرستاده پهبانچی
 گران بها بجهت فرزندان اقبال مندر و شمشیر مرصع به هابیت خان عنایت شد به چون از هابیت خان خدمات شنانسته بظهور پیوسته
 بود بمنصب هفت هزاری ذات و سوار سرفرازی بنجشیدم سید صلابت خان از و کن آمده دولت زمین بوس دریافت مورد
 عنایات خاص گردید مشارالیه از تعینات صوبه دکن بود چون بیدولت از حوالی دہلی شکست خورده بماند و رفت او فرزندان
 خود را در حد و متعلقه غیر نصیانت ایزدی سپرده از راه نامتعارف خود را بملازمستان رسید پس از احسن پسر میرزا رستم
 صفوی بنجدست فوجداری سرکار بهراج دستوری یافته بمنصب هزار و پانصدی ذات و پانصد سوار از اصل و اصنافه سرفراز
 گشت لعل بیگ داروغه دفتر خانه را نزد فرزندان اقبال مندر شاه پرویز فرستاده خلعت خاصه با نادری به آن فرزند و دستار
 بمهابت خان مصحوب او عنایت شد خواص خان که سابق نزد آن فرزند رفته آه بود ملازمست نمود و مشتمل بر اخبار خوش آمد خانه زاد
 خان پسر هابیت خان را بمنصب پنج هزاری ذات و سوار سرفراز ساختم و دیو لاروزی بشکار نیلگاه خوش وقت شدم در ایشای
 شکار ماری بنظر درآمد که طولش دو نیم درعه و جسته او مقدار سه دست بود و نصف خرگوشی را در دست و نصف دیگر را در فرو
 بردن بود چون قراولان بر داشته نزدیک آوردند خرگوش از دپانش افتاد فرمودم که باز بد هانش در آورند هر چند
 نیارستند در آور و چنانچه از زور بسیار کج دهانش پاره شد بعد از آن فرستادم که شکار را چاک کردند اتفاقا خرگوش دیگر درست
 از شکمش بر آمد این قسم مار را در هیندوستان چیل می گویند و بمرتبہ کلان می شود که گویا پانچ در دست فرو می برد لیکن زهر و
 گزیدگی ندارد و روزی در هیندوستان شکار یک ماده نیلگاه را به بندوق زدم از شکمش دو بچه رسیده بر آمد چون شنیده شده بود که
 گوشت بره نیلگاه لذیذ و لطیف می باشد به باور چنان سرکار فرمودم که دو پیازه ترتیب داده آورده بکلف خالی از لذت و
 نذاکت نبود در پانزدهم شهر بوم راه الکی رستم خان و محمد مراد و چندی دیگر از نوکران بیدولت که بیهیونی سعادت از وجود یافته
 خود را بملازمست فرزندان اقبال مندر شاه پرویز رسانیده بود و بحسب الحکم بهرگاه آمده دولت آستان بوس دریافتند رستم خان را
 بمنصب پنج هزاری ذات و چهار هزار سوار و محمد مراد را بمنصب هزاری ذات و پانصد سوار سرفراز ساخته بکلف روزافزون

ایستاد و ارسان خرم و رستم خان بخشی الاصل است نامش یوسف بیگ بود نسبت قرابت بمحمد علی صفایانی دارد که وکیل و مدار
علیه مرزا سلیمان بوده است اول در سلک بنده پادشاه و درگاه انتظام داشت و اکثر در صوبه های بسیر برده داخل منصبداران خود بود
به تقریبی جاگیر او تغییر شده نزد بید دولت آمده ملازم گشت از شیرشکاری و قوف تمام دارد در پیش او هم ترددات کرده خصوص
در هم رانان و بید دولت او را از سایر نوکران خود برگزیده و بمرتبه امارت رسانیده بود چون من عنایات بسیار با و کردم حسب التماس
او خطاب غانی و علم و تقاره بمشار الیه مرحمت فرمودم و یک چند بکالت او حکومت گجرات داشت و بدینم نکرده بود محمد مراد پسر مقصود
میر آب است که از قدیمان و بابرین مرزا سلیمان و مرزا شاه رخ بود درین تاریخ سید بهوه از صوبه گجرات آمده ملازمت نمود
نورالدین قلی چیل و یک نفر از مخدولان بے عاقبت را که در احمد آباد گرفتار شده بودند بقیه و مسلسل بدرگاه آورده شتر زه خان
و قابل بیگ را که سر کرده ارباب ساو بودند در پای فیل مست انداخته بیاداش رسانیدم بستم ماه مذکور مطابق به شتر زه
شتر و قیده فرزند شهریار را از ولایت حقه سجان صبیح کرامت فرمود امید که قدش برین دولت فرخنده و بهایون
بادمیت دوم ماه مذکور شش وزن شمشیری آراستگی یافت سال پنجاه و پنجم از عمر این نیازمند به مبارکی و فرخندگی آغاز شد بدستور
هر سال خود را بطلا و اجناس وزن فرموده در محنت و مشقت و فقر و فرمودم از آنجمله بشیخ احمد سهروردی دو هزار روپیه عنایت شد
غره هزاره الهی میر حمله منصوبه به هزار روپیه و در محنت و مشقت و فقر و فرمودم از آنجمله بشیخ احمد سهروردی دو هزار روپیه عنایت شد
یافت چون بے گناهی در میان خاطر نشیر گردید و پادشاه از بند برآورده مرتبه کورنش دادم حسب التماس فرزند شهریار به
منزل شتر شهنش عالی آراسته پیشکشهای آن کشیده و با کثرت از بندها سر و پاداده در نیولا عرض داشت فرمود
احمال هند شاه پروریز رسید که بید دولت از آب گذشته سرگشته با دیه ضلالت گشته تفصیل این اجمال آنکه چون از
آب عبور نمود تمام کشتیه را از طرف باده کنار و ریاد گذرها را به توپ و تفنگ محکام داد بزم بیگ را با بسیارے از
نجات برگشته هاست سواره سوخته بر کنار آب گذاشته بجانب اسیر و برهان پور رخت ادا بار کشید و خان خانان و دارا ب را نظر بند
با خود همراه برد اکنون محل حقیقت قلعه اسیر بخت شادابی سخن ناگزیر است به قلعه مذکور و راز قناع و استحکام و متانت از
غایت اشتها و محتاج تبصره و توصیف نیست پیش از رفتن بید دولت بدکن حواله خواجه نصر الدین ولد خواجه فتح الله بود که از غلامان
و خانه زادان قدیم الخدمت است ثانی الحال به التماس بید دولت حواله میر حسام الدین پسر میر جمال الدین حسین شد چون دختر
تغائی نور جهان بیگم در خانه اوست و قتیکه بید دولت از حوالی دلی شکست خورده بجانب مالوه و ماند و عطف عنان نمود

نوز جان بگیم بمیرند کور نشانیها فرستاده تاکید فرمودند کہ ز ہمارا الفت ز ہمارا بید و ملت و مردم اورا پیرامون قلعه نگذارند برج
 و بارہ را استحکام دادہ اواسے حقوق لازم شناسدہ و نہ نکند کہ دلغ بعزت و کفران لغت بر ناصیہ سیادت و عزت او نشیند
 الحق خوب استحکام دادہ و سامان قلعه مذکور نہ بمرتبہ ایست کہ مرغ اندیشہ بید و ملت بر حواشی آن تواند پرواز کرد و تسخیر آن نزدیکی
 ممکن و میسر باشد بالجلد چون بید و ملت شرقا نام ملازم خود را نزد مشارالیه کہ فرستادہ بہ ترتیب مقدمات بیم و امید از راہ برودہ
 مقرر نمود کہ چون بگرفتن نشان و خلعت فرستادہ بودہ است از قلعه بزییر آید و یگر اورا بالاسے قلعه نگذارند و آن بے سعادت بجز
 رسیدن شرقا حقوق تربیت و رعایت را بر طاق نیان نہادہ بھضایقہ و سبالغہ قلعه را بشرقیہ سپردہ خود با فرزند ان بر آمدہ
 نزد بید و ملت رفت بید و ملت اورا بنصب چار ہزاری ذات و علم و تقارہ و خطاب مرا تفسی خانی بد نام ازل و ابد مطعونین
 و دنیا ساخت القصد چون آن بخت برگشتہ بیایہ قلع اسیر رسیدہ خان خانان و داراب و سایر و بد نہاد اورا با خود بالاسے قلعه
 دسہ چار روز در انجا بسر بردہ از آذوقہ و سایر مصالح قلعه داری خاطر واپرداخت قلعه را بگوپاں و اس نام را چوت کہ سابق
 نوکر سر بلند راے بودہ و در ہنگام رفتن دکن ملازم او شدہ بوہنہ سپردہ عورات و اسباب زیادتی را کہ با خود گردانیدن متعذر
 بود در انجا گذاشت و ہر سہ ہنگوہ خود را با طفال و کنیز چند ضروری ہمراہ گفت اول قصدش این بود کہ خان خانان و داراب را در
 بالاسے قلعه محبوس دارد و آخر راے او برگشت و با خود فرود آوردہ بہر بہانہ پورشتافت بہ درینوالہست اللہ گمراہ با جان جان
 اوبار و نخست از سورت آمدہ با و پیوست از غایت اضطراب سر بلند راے اسیر راے بہرچہ کہ از بندہ اود را چوتان
 مردانہ صاحب الوش است در میان دادہ برسل و رسائل حرف صلح مذکور ساختہ ہا بہت خان گفت کہ تا خانہ مان نیاید
 صلح صورت پذیر نیست ہنگامی مقصدش آنکہ باین وسیلہ آن سرگرد و سر حلقہ از باب ساد و عناد است از وجہ اسازد
 بید و ملت ناچار اود را از قید بر آوردہ بسوگند مصحف اطمینان خاطر خود بندہ بخت و کیمی و تحکما و عہد و سوگند بدرون محل برودہ مجرم
 ساخت وزن و فرزند خود را پیش او آوردہ انواع و اقسام الحاح و زاری بکار برد خلاصہ مقصودش آنکہ وقت ماتنگ شدہ و کار
 بد شکاری کشیدہ خود را بشما سپردم حفظ عزت و ناموس ما بر شماست کاری باید کرد کہ زیادہ برین خواری و سرگردانی نگشتم خان خانان
 بفرست صلح از بید و ملت جدا شدہ متوجہ لشکر ظفر اثر گردید مقرر یافت کہ مشارالیه در ان طرف آب بودہ ہر اسلحتہ ترتیب مقدمات
 صلح نماید قصار اپیش از رسیدن خان خانان بکنار آب چند ملی از بہادران جلاد و قرین و جوانان نصرت آئین شہ قلوب یافتہ
 از جایکہ مقہوران غافل بودند و چون از شنیدن این خبر ارکان نہایت ترسیدند پندہ نزد و پیرم بیگ نہانست پاسے خلعت

و جهالت بر جا داشته بدافعه و مقابله پرداخت تا بر خود بچند کس از آب بسیار گذشت و در همان شب مفسدان سیاه نجات مانند
 نباتات انقش از بهیم پاشیده راه گریز سپردند خان خانان از نیرنگی اقبال بے زوال در ششدر حیرت افتاد نه روئے فتن
 نه راه آمدن به درین وقت مکر نوشته پاسبان فرزند اقبال مند بنی بر تنبیه و رهنمونی سعادت شملبره و لاسا و همتا ملت پے در پے
 رسید خان خانان از صفحہ احوال بیدولت صورت یاس و نقش ادبار در یافتہ توسط مهابت خان بخدمت فرزند اقبال مند
 شتافت و بیدولت از رفتن خان خانان و عبور لشکر منصور از آب زبده و گرختن بیرم بیگ و قوف یافتہ دل پاسبان داود
 با وجود ظنیان آب و شدت باران بحال تپاہ از راه بہت گذشتہ بجانب دکن روانہ شد درین ہرج مرج اکثر سے از
 بندہ پاسبان بادشاہ و ملا و کام ناکام جدائی اختیار نموده از ہمایوی ادباز ماند چون وطن جادو راے داود سے
 رام و آتش خان در سر آمد بہت مصحلت خویش چند منزل رفاقت نمودند اما جادو راے بارو سے او نیامد و بفاصلہ یک
 منزلی از پے میرفت و اسبابیکہ مردم درین اضطراب و ہول جان می گذاشتند او خاندی می کرد و روزے کہ از ان طوف آب
 روان می شد ذوالفقار خان نام ترکمان را کہ از خدمتگاران نزدیک او بود بطلب سر بلند خان افغان فرستادہ پیغام گذارد
 کہ از نیک مردے و راست عہدی تو دوری کہ تا حال از آب نگذشتہ آبرو سے مردان و فاسق مرا از بے وفائے
 بیچ کس چنان گزید کہ از تو مشارالیه در کنار آب سوار ستادہ بود کہ ذوالفقار خان رسیدہ تبلیغ رسالت می نماید سر بلند خان
 جوار مشغول نزد درختن و بون متر و دو تنفکہ دوران وقت از روئے اعراض می گوید کہ جلوی اسب مرا بگذار ذوالفقار بشیر
 کشیدہ بر کمر او حوالہ میکند و در خیال کی از افغانان نیزہ کوتاہی کہ اہل ہند بر چہ سیگویند در میان حائل میسازد و ضرب تیغ بر چوب بر چہ خوردہ نوک بشیر
 بر کمر بلند خان گذارہ نیزہ سرد بعد از ہنہ شدن شمشیر خانان ہم آورده ذوالفقار را پارہ پارہ میسازند سپر سلطان محمد خانی کہ خواص بیدولت و بنیاد
 آشنائی و دوستی بے اجازت بیدولت ہمراہ او آمدہ نیزہ بقتل می رسد بالجملہ چون خبر آمدن ادباز بہرہان پور و درآمدن عسا کر منصور بشیر
 مذکور استماع افتاد و خواص خان را بر جملہ استحال نزد فرزند احوال کیش فرستادہ تا کید بیش از بیش فرمود کہ زمینہا بر چہ کشائی
 این مرادات تسلی نگشتہ ہمت بران مصروف دارد کہ یا او را زندہ بدست آورد یا از قلمر و بادشاہے آوارہ سازد چون
 مذکور می شد کہ اگر ازین طرف کار بر و تنگ شدہ غالب ظن آنست کہ از راه الکہ قطب الملک خود را بولایت او ڈویسہ و نگاہ
 اندازد و بحساب سپاہ گری نیز معقول می نمود بنا بر حزم و احتیاط کہ از شر الطعنا ہنداری است میرزا رستم را بصاحب صوبگی آراہ
 اختصاص بخشیدہ خصصت آنصوب فرمود کہ اگر بحسب اتفاق نقشبند چہین نشیند از مصالح آبکار باشد و در نیوالا فرزند خان جان

از ملتان آمده دولت زمین بوس دریافت هزار مهر صیغه ندر و یک قطعه لعلی که یک لک روپی قیمت داشت یا یک عدد مروارید
 و دیگر اخباس برسم پیشکش گذرانید بهتم خان نیل مرحمت نمودم نهم آبان ماه آلتی خواص خان عرض داشت شاهزاده و هاجن خان
 را آورده معروض داشت که چون آن فرزند به برهان پور رسید با آنکه بسیاری از مردم بتا بر شدت باران و بر آمدن اوج طغیان
 بودند موجب حکم بے تامل و توقف از آب گذشته به تعاقب بید دولت علم اقبال برافراحت و بید دولت از شنیدن این خبر جاگاه
 سر اسیمه طے مسافت می نمود و از شدت باران و افراط لای و گل و کوچ پے در پے چار وائی بار بردار از کار رفته بود و از هر کس
 هر چه در راه می آمد باز پرس نمی گردید و او با فرزندانش و متعلقان نقد جان غنیمت شمرده با اخباس نمی پرداختند عساکر اقبال از
 گریه و هنگام گذشته تا پرگنه رنگوٹ که از برهان پور قریب چهل کرده مسافت است به تعاقب آمدند و باین حال تا قلعہ پور
 رفت و چون دانست که جادو و راهی و او دے رام و سائر که کنیان پیش ازین با و در فاقه میخواستند و پدیده آرم نگا بداشته
 آنها را رخصت نمود و فیلمان گران بار باد گیر اجمال و انتقال در قلعہ مذکور با او دے رام سپرده بجانب ولایت قطب الملک
 روانه شد چون بر آمدن او از قلعہ و بادشاهے تحقیق پیوست فرزند سعادت مند را بآوردید و هاجن خان و سائر دولت خواهان
 از پرگنه مذکور عنان مراجعت معطوف داشته و در غره آبان ماه آلتی داخل برهان گشت راجه سارنگد پو با فرمان مرحمت عنوان
 نزد آنفرزند رخصت شد قاسم خان بمنصب چهار هزار سی و دویست و دو هزار سوار سرفرازے یافت میسر
 حسب المالتاس هاجن خان خطاب خانی سرفرازی بخشیدم الف خان و قیلان ان از حدود پٹنه آمده ملازمست و است
 قلعہ کا نگره مقرر فرموده علم عنایت فرمودم غره گذر ماه آلتی باقی خان از حواله ملازمست و چون خاطر از هم بید و است
 واپرداخت و گرمای هندوستان بمنزاج من سازگار بنمود و دویم ماه نورمونی غره شهر عنبر مقرون خجیر و ظفر از دار البرکت
 اجیر بغرم سیر و شکا رختہ دل پذیر کشمیر رخصت موکب اقبال اتفاق افتاد قبل ازین عمده السلطنه آصف خان را بصاحب صوبی
 بنگال اختصاص بخشیده بدانصوب رخصت فرموده بودم چون خاطر بصحبت او الفت و موافقت گرفته و او در قابلیت و استعداد
 و مزاجدانی از دیگر بنده ها امتیاز تمام دارد بلکه در اقسام شایستگی بهمتاست و جدائی او برین گرانی نمی کرد و لاچار فسخ آن غنیمت
 نموده بملازمست طلبیده بودم و درین تاریخ بدرگاه رسیده سعادت آستان بوس دریافت جگت سنگه و در انا کرن رخصت
 وطن شده بعنایت خلعت و خجیر مرصع سرفراز گشت راجه سارنگد پو عرض داشت فرزند سعادت مند شاه پرویز و مدار السلطنه
 هاجن خان آورده آستان بوس نمودم و رقم بود که خاطر از هم بے دولت جمع شده و دنیا داران و کن کام و نا کام شرائط اطاعت

و فرمان برداری بتقدیم می رسانند آنحضرت قطع نگرانی خاطر ازین جانب فرموده بسیر و شکار خوش وقت باشند از مالک محروسه هر جا
پسند افتد و بمزاج اشرف سازگار باشد تشریف برده به نشاط دل و کام بخشی روزگار مسعود بسیر بر بند بستم ماه مذکور میرزا و الی از سر و پنج
آمده ملازمت نمود حکیم مومنا بمنصب هزاری سرفراز گردید اصالت خان سپهر خان جهان حسب الحکم از جرات آمده دولت
زمین بوس دریافت و رینولا عرض داشت عقیدت خان بخشی صوبه دکن مشتمل بر کشته شدن راجه گرد و هر رسید شرح این سانحه
آنکه یکی از برادران سید کبیر بارهه که ملازم فرزند اقبال مند شاه پرویز بود و شمشیر خود را بجبهت روشن ساختن و چرخ زدن
به صیقلگیری که متصل بخانه راجه گرد و در دکان داشته می دهد روز دیگر که به طلب شمشیری آید بر سر راجه گرد گفتگویی شود و نفران سید
چند چوب به صیقلگیری زنند و راجه بجایست او آن نفر را شلاق می زنند اتفاقاً دوسه جوانی از سادات بارهه در آن حوالی
مستقر داشته اند ازین غوغا و فتنه و کجک سید مذکور می رسند آتش فتنه در می گیرند و در میان سادات و راجپوتان جنگ
می شود و کار به تیر و شمشیری کشد سید کبیر را گاهی یافته باسی چیل سوار خود را یکبار می رساند و درین وقت راجه گرد و همراهی
از راجپوتان و اقوام خود چنانچه رسم هندو است برهنه نشسته طعام می خورند از آمدن سید کبیر و شدت سادات و قوت یافته
مردم خود را بدرون حویلی در آورده و در آن مضبوط می سازند و سادات دروازه حویلی را آتش زده خود را بدرون می اندازند
و جنگ کثافی می رسد و در هر بابیت شمشیر نفر از ملازمان خود کشته می شود و چیل کس دیگر زخم بر میدارند و چهار کس از
سادات کشته می شوند و بعد از کشته شدن راجه گرد سید کبیر اسپان طویل را اگر گرفته بخانه خود مراجعت می نماید امرای
راجپوت برقتل راجه گرد و قوت یافته فوج خود از آن خود سوار می شوند و تمام سادات بارهه بیک سید کبیر شتافته
در میدان پیش ارک مجتمع می گردند و آتش فتنه و آشوب ترقی می کند و نزدیک آن می رسد که شورش عظیم شود و مهابت خان
ازین آگهی یافته فی الفور سوار گشته و در می رساند و سادات را بدرون ارک آورده راجپوتان را بروشی که مناسب وقت
بود و لاسا نموده چندی از عمده حاد را همراه گرفته بمنزل خان عالم که در آن نزدیکی بوده می برد چنانچه باید و لاسا می نماید متعدد و تکفل
تدارک این می گردد چون این خبر بشناهنزاده می رسد آن فرزند نیز بمنزل خان عالم رفته بزبانی که لائق حال بوده تسلی می نماید
و راجپوتان را بمنزل می فرستد روز دیگر مهابت خان بخانه راجه گرد و رفته فرزند آن او را پیشش و دلجوئی می کند و از روی
تدبیر و خجندی سید کبیر را بدست آورده بتقدیم می سازد چون راجپوتان بغیر از کشتن او تسلی نمی شدند بعد از روزی چند او را
بپاداش می رسانند و بیت و سویم محمد را در انج دست فوجداری سرکارا جمیر مقرر داشته رخصت فرمودم درین راه پیوسته

به نشاط شکار خوش وقت بودم روزی در اشنای شکار دراج تو بنون که تا حال بنظر در نیامده بود باز گیرانیدم اتفاقاً بازی که او را گرفت نیز تو بنون بود تجربه معلوم شد که گوشت دراج سیاه از سفید لذیذ تر است و گوشت پودنه کمان که اهل هند گهاگهر گویند از قسم پودنه خرد که جنگلی باشد بهتر همچنین گوشت حلوان فربه را با گوشت بره سنجیدم گوشت حلوان فربه لذیذ تر است و محض بجهت امتحان مکرر فرموده بودم که هر دو یک قسم طعام بچته آید که از قرار واقع تمیز تشخیص کرده شود بنا برین مرقوم می گردودم دی ماه در حوالی پرگنه رحیم آباد قراولان خبر شیر می آوردند بارادست خان و قدائی خان حکم شد که اهل پیش را که در رکاب حاضر اند همراه برده پیشه را محاصره نمایند و از پی آنها سوار شده متوجه شکار گشتم از انبوهی درخت و بسیاری جنگل خوب نمایان بنو و فیل را پیشتر رانده پیلوای آن را بنظر در آوردم و بیک زخم بندوق افتاد بان داد از ایام شاهزادگی تا حال این همه شیر که شکار کردم در بزرگی و شکوه و تناسب اعضا مثل این شیر بنظر آمده بمصوران فرمودم که شکار آن را موافق ترکیب وجته بکشند بیست و نیم من جهانگیری وزن شد طولش از فرق تا سر دم سه و نیم درعه و دو طسو برآمد در شانزدهم بعضی رسید که حاکم اگره بجوار رحمت ایزدی پیوست اول در میان بهادر خان برادر خان زمان بوده بعد از کشته شدن آنها بنخدمت والد بنرگوارم پیوست چون من قدم بچشم وجود نهادم آن حضرت بمن لطف نموده ناظر سرکار من ساختند مدت پنجاه و شش سال پیوسته از روی اخلاص و دلسوزی و رضا جوئی خدمت من کردی و هرگز از دغباری بر حواشی خاطر من نه نشسته حقوق خدمت و سبقت بندگی او را برانست که تصدی نوشتن آن زمان شد ایزد تعالی او را غریق بحر مغفرت خویش گرداناد مقرب خان را که از قدیمان و با بریان این دولت است بکوسمت و حرمت اگره بلند پایگی بخشیده رخصت فرمودم در حوالی فتح پور مکرمان و عبدالسلام برادر او را مدت زمین بوس دریاقتند میت دوم در قصبه متهر احش و زن قمری آراستگی یافت و سال پنجاه و نهم از عمر این نیازمند رگاہ بے نیاز بسیار که و فرخته آغاز شد در حوالی متهر بکشتی از راه دریای سیرکنان و شکار افکنان متوجه گشتم در اشنای راه قراولان بعضی رسانیدند که ماده شیر می با سه بچه نمایان شد از کشتی برآمده به نشاط شکار پر و ختم چون بچه ها بش خورد بود فرمودم که بدست گرفتن و مادر آنها را به بندوق زدم در نیولا بعضی رسید که گنواران و مزارعان آن روی آب حتمه از وزدی و راهزنی دست بر نمی دارند و در پناه جنگلها بے انبوه و محکمای دشوار گذار و بمر دو بیابا که روزگار بسر برده مال و اسب بچه بگیرد از ان نمی دهند بخان جهان حکم فرمودم که جمعی از منصبداران پیش راه همراه گرفته تنبیه و تادیب بلیغ نماید و قتل و دزدی و تاراج نمودن محکوم و حصار

آنها نجاک برابر سازد و خار بن فتنه و فساد آنها از پنج بر کند و زدیگر فوج از آب گذشته گرم و چپان تا ختنند چون فرصت گریختن
نشد پاس بهالت افشوده جنگ در برابر کردند و کس بسیاری بقتل رسید زن و فرزند آنها با سیری رفت و غنیمت فراوان تبصره
سیاه منصور افتاد و غره بهمن ماه رستم خان را بفرمودی سرکار قنوج سرفراز ساخته بد الفوب فرستاد و دوم ماه مذکور عبداله سپر
حکیم نورالدین طهرانی را در حضور فرمودم که سیاست کردند و شرح این اجمال آنکه چون داراے ایران پدرش را بگمان زرو
سامان در شکنجه و تعذیب کشید مشارالیه از ایران گریخته بصدد فلاکت و پریشانی خود را به هندوستان انداخت و بوسیلہ اعتماد الدولہ در
سلک بندھاس و رگاہ منتظم گردید و از مساعدت بخت بانکه زمانی روشناس گشته داخل خدمتگار ان نزدیک شد و منصب
پانصدی و جایگزین معمره یافت و ملک از آنجا که حوصله اش تنگ بود تا باین دولت نداشت کفران نعمت و ناسپاسی پیشه
خود ساخت و پیوسته ز بار بار به شکر و شکوه خداوند خویش آلوده می داشت و بنیولا کبر و بعرض رسید که هر چند عنایت
در رعایت در حق او بیشتر شود آن ناحق شناس در شکایت و آزار دگی می افزاید معه ذالک نظر مرحمت بامی که در حق او بظهور
آمده بود مرا باور نمی افتاد تا آنکه از مردم بے غرض که در محافل و مجالس حرفه می بے او با نه از و نسبت بمن شنیده بودند استماع
می افتاد به ثبوت پیوست بنا بران بحضور طلبیده شد و دست فرمودم *

زبان سحر سر سبز سید هد بر باد

چون اقوالان بعضی رسانیدند که درین نواحی شیر می باشد که متوطنان این حدود از آسیب او در محنت و آزار اند به
عدلی در آن حکم شد که حلقه های قیل همراه برده آن شهر را محاصره نماید از پی او خود سوار شده به پیشه درآمد بغایت جلد و
چپان به نظر درآمد بیک زخم بدوق کارش تمام شد زبے به نشاط شکار خوش وقت بودم در ارج سیاه به باز گیرانیم
فرمودم که در حضور حوصله اش را که نمایند از چینه دان او موش برآمد که درست فرد برده بود و هنوز تجلیل ز فتنه حیرت
افزای خاطر گشت که نای گلوی او باین بار یک موش درست را بچه طریق فرد برده بے اغراق اگر دیگری نقل می کرد
تصدیق آن ممکن نبود چون خود دیده شد بنا بر غایت متوهم گشت ششم ماه مذکور دارالک و دلی معسکر اقبال گشت چون
جنگت سنگ سپر راجه با سوباشارت بے دولت به کوستان شمالی پنجاب که وطن اوست رفته شورش انداخت خان
صادق خان را به تنبیه و تادیب اوعین فرمودم چنانچه در اوراق گذشته ثبت افتاد و بنیولا ماد و سنگ برادر خرد او را خطاب
راجہ سرفراز ساخته اسب و خلعت مرحمت فرمودم حکم شد که نزد صادق خان رفته برهم زن هنگامه مفسدان بے عاقبت

گرد و روز دیگر از سواد شہر کوچ فرمودہ بسلم گڑھ نزول اقبال اتفاق افتاد چون خانہ راجہ کشند اس بر سر راہ واقع بود و
 مبالغہ و الحاح بسیار نمود حسب التماس او سایہ دولت بر منازل او انداختہ آن قدیم الخدمت را کایساب این آرزو
 گردانیدم از پیشکشہائے او قلیلی بخت سرفرازے او پایہ قبول یافت بیستم از سلیم گڑھ کوچ شدہ سید بہوہ بخاری را
 بحکومت دہلی کہ وطن مالوفہ اوست و الحق این خدمت را پیش ازین ہم خوب سر کردہ بلند پایگی بخشیدم درینوقت علی محمد پسر علی
 حاکم تبت بفرمودہ پدر بدرگاہ آمدہ دولت زمین بوس دریافت و ظاہر شد کہ علی راے باین پسر خود نسبت محبت و تعلق و مفاد داشت
 و از دیگر اولاد گرامی تر رسیدیدی خواست کہ اورا جانشین خود گرداند بنا بر آن محسود برادران گشت و آنرا در میان آمد ابدال پسر علی راے
 کہ رشیدترین اولاد اوست از غیرت و آزر و گی بخان کا شغرم توسل شدہ آنرا را حامی خود ساخت کہ علی راے بغایت پیر و منحنی شد
 ہر گاہ زمان موعود در رسید بجایت والی کا شغرحاکم ملک تبت شود علی راے ازین توہم کہ مبادا برادران قصد او کنند و در ملک شورش افتد
 مشارالیه باروانہ در گاہ نمود و ہنگی مقصدش آنکہ از منصوبان این درگاہ شود کہ بجاست و رعایت اولیایے دولت کارش رونق
 و نظام پذیر و غرہ اسفندارند ماہ الہی در نواحی پر گنہ ابنال منزل شد لشکری بامر امام وردی کہ از سید دولت گرنختہ خود را
 بخدمت فرزند سعادت مند شاہ پرویز رسانیدہ بود و درین تاریخ بدرگاہ آمدہ آستان بوس نمود و عرض داشت آن مندرجہ بود
 مہابت خان شکر سفاکش و مجرائی خدمت عادل خان با نوشتہ کہ سدا این در مہابت خان فرستادہ شد
 نمودہ بہ نظر سردار آورد و باز لشکری را نزد آنفرزند فرستادہ خلعت باناد کرد کہ مروراید بجمع شاہراہ
 و مہابت خان فرستادہ بالتماس آن فرزند فرمان استالت مبنی بر رعایت مہابت خان با اسم عادل خان قلمی فرمودہ خدمت
 خاصہ مرحمت شد و حکم فرمودم کہ اگر صلاح دانند مشارالیه را بخدمت خان فرستند پنج ماہ مذکور باغ سہرزد محل نزول بدرگاہ
 اجلال گشت و در کنار آب بیاہ صادق خان و مختار خان و اسفندار و امیر کوٹا یارمی و دیگران کہ بکک او مقرر بودند خامرا ضبط
 و ربط کوہستان شمالی و اپرداختہ سعادت آستان بوس دریافتند بالکل حکمت سنگہ بادشاہ سید دولت خود را بکوہستان مذکور
 رسانیدہ بہ ترتیب اسباب فتنہ و فساد پرداخت و چون عصہ خالی بود روزے چند در شعاب جبال و کرویہ ہائے دشوار
 بسر بردہ بتاخت و تاراج رعایا و زیرستان و بال انداخت تا آنکہ صادق خان بآن حدود پیوست و بمقد ماتیم و
 امید جمیع زمینداران را بقید ضبط در آورده استیصال آن بے سعادت را وجہ ہمت خود ساخت و مشارالیه قلعہ سور را استحکام
 دادہ متحصن شد ہر گاہ قابو یافتے از ان محکمہ برآمدہ بانوسجہ از بندہ ہائے بادشاہ جنگ در گریز کردی تا آنکہ آذوقہ کمی کرد

و از کمک و مدد دیگر زمینداران مالوس گشت و مسرف از ساختن برادر خرد موجب اضطراب و قلقلی او شد تا گزیر و سائل برانگیخته
 بخد مت نور جهان بیگم التجا آورد و اظهار ندامت و خجالت نموده به استشفاع ایشان توسل جست و بجهت و لجوی و خاطر داری
 ایشان رحم عفو بر جرایع عصیان او کشیده آمد و درین تاریخ عرایض متصدیان دکن رسید که بے دولت بالعنت الله و دارا ب و
 دیگر پادشاهان شکسته چند بحال تباه و روسیاه و خرابی از سر حد قطب الملک بجانب اودلیسه و بنگال رفت و درین سفر خرابی بسیار
 بحال او و همراهیان او راه یافت و کس بسیار بهنگام فرصت سرو یا برهنه از جان دست شسته راه فرار پیش گرفتند از
 جمله روزی میرزا محمد سپهر فضل خان دیوان او با والد و عیال خود بوقت کوچ گریخت و چون خبر به بید دولت رسید جمعند و
 خاقلی او زربک و چندی دیگر را هم اعتمادی خود را بتعاقب او فرستاد که اگر زنده توانست بدست آورد و بهادار اسرا و بریده
 بجنور بیا رند نامبرده ها همه هر چه تمام تر طے مسافت نموده در اثنای راه با و رسیدند و ازین حادثه آگاه گشته یافته
 والده و عیال خود را بجانب جنگل برده پنهان کردند و خود با معرود می از جوانان که اعتماد و همراهی با آنها داشت مردانه پاے
 همت افشوده بکمان داری ایستاد و ظاهرا جواب آبی و چلیه هم در میان او بود و سید جعفر خان خواست که نزدیک آمده
 بتقتال و فرسایش او را همراه برده هر چند بترتیب مقتضای بیم و امید سخن پروازی کرد و در اثر نکر و جوابش به تیر جان ستان
 و اساخت و غارت کرد و دو خان قلی و چند کس دیگر از مردم بید دولت را بجهنم داخل ساخت و سید جعفر نیز زخمی
 شد و در میان کارهای لشکر در باخت کفن تاریخی داشت بسیارے را بے رفق ساخت بعد از کشته شدن
 اسرا و پادشاهان پیش بید دولت از حوالے دلی شکست خورده بماند و رفت فضل خان را بجهت طلب
 و کمک و مدد نزد عادل خان و غیره فرستاده و از سید جعفر و سید جعفر مرصع براسه عنبر مصحوب ادا رسال
 داشته بود اول نزد عنبری رسید و بتلخیص رسالت آنچه بید دولت بجهت او فرستاده بود پیش می آورد و عنبر قبول نمی کند و
 میگوید که ما تابع عادل خان نیم و امر و زعمه دینا داران دکن است شمار اول پیش او باید رفت و اظهار مطلب خود نمود
 اگر او قبول این معنی نمود بنده موافقت و متابعت می کند و در انصورت هر چه فرستاده آید می گیرد و الا نه افضل خان نزد
 عادل خان می رود و او بجا می آید و مدت ها در بیرون شهر نگاه میدارد و بحال ادنی پرواز و النوع خواری می فرماید
 و آنچه بید دولت بجهت او و عنبر فرستاده بود همه را غایبانه از و طلب نموده متصرف می شود و مشا را لیه در نیجا بود که خبر کشته شدن
 پسر و خرابی خانه را شنیده بر و زسیاه می نشیند و قصه بید دولت با این سامان دولت و اتفاقات طالع و ششستین منتهی میگردد

درست راه دور و دراز طی نموده خود را به بند نچلی پاژن که به قطب الملک متعلق است رسانید و پیش از رسیدن خود بان جوانی
 کس خود را نزد قطب الملک فرستاده با انواع و اقسام امداد و همراهی سکیمت نمود و قطب الملک جزو س از نقد جنس بهم
 اقامت فرستاده بمیر سرحد خود زیشت که بدو رسیده از سرحد خویش سلامت بگذرا خد و حمله غله فروشان و زمینداران را دلاسا
 نموده مقرر دارد که بار و دوسه او غله و سایر ضروریات را به رسانیده باشند بیست و هفتم ماه مذکور غریب سانچه روستا
 نمود شب از شکارگاه مراجعت نموده بار و دوسه آدم اتفاقا از جونی که سنگ لایح بسیار داشت و آتش تنزی گزشت
 عبور واقع شد یک از سبزه خندان سرکارگزک خوان طلایی که مشتمل بر خوانچه و پنج پیاله با سر پوش در خرطیه کرپاسه نهاده و سر
 آن را بسته در دست داشت در وقت گذشتن پایش شتکی می خورد و از دستش می افتد آن آب عتیق بود و سخت تند
 میفت هر چه شخص کرد و دست و پا زد و اثری از آن ظاهر نشد روز دیگر حقیقت بعرض رسانید و جمعی از ملاحان و قزاقان
 را فرمودم که بهمانجا رفته باز از روستا احتیاط تفحص نمایند شاید پیدا شود و آن اتفاقا در جائیکه افتاده بود بدست آمده و غریب تر آنکه
 اصلا زیرد بالا نرفته و یک قطره آب در پیاله ها او در نیامده بود این مقدمه نزدیک است آن که چون بادی بر مسند
 خلافت نشست انگشتی یا قوی از میراث پدر بدست هارون افتاده بود و خادمی را نزد هارون فرستاده و آن انگشتی را
 طلب داشت قصدا در آن وقت هارون بر لب و جلد نشسته بود چون خادم او را رساله هارون بخشیم رفته گفت
 که من خلافت را بتو روا داشتم تو یک انگشتی را بمن رواند آتی از شدت غفب انگشتی را در دجله انداخت بعد از چند ماه
 که بحسب تقدیر بادی در گذشت و ذوبیت خلافت بهارون رسید بنواصان فرموده که در دجله در آمده انگشتی را در جائیکه
 انداخته ام تفحص نمایند از اتفاقات طالع و دستگیری اقبالا ... و اول انگشتی را یافته آورده بدست هارون داد و
 در نیولا روزی در شکارگاه امام وردی قراول باشی در اسب بطرد آورده که یکپایه اودخار داشت و پای دیگر خار
 نداشت چون در ماده مایه امتیاز بهین خارا است بطریق امتحان از من پرسید که این زیست یا ماده بداخته گفت که ماده هست بعد از آن شکش
 را پاره کردند بنیه پیشینه از شکش برآمد جمعی که در ملازمه حاضر بودند از روستا استبعاد پرسیدند که بچه علامت در یافتند
 گفتیم که سر نول ماده نسبت به خرومی باشد به تنج و بین آن بسیار ملکه بهم رسیده از غریب آنکه ناله گلهای جمیع حیوانات
 که ترکان آن را حق گویند از سرگردن تا چینه دان کی می باشد و از جزیر خلات همه از سر گلهوتا چهار انگشت یک جن است
 باز دوشاخ شده بچینه دان پیوسته و از جائیکه دوشاخ می شود سر بلند است گره طوری بدست محسوس می گردد و از هتک عجیب

تو است حق و بطریق مار پیچ از میان استخوان سینه گذشته تا دم غازه رفته و از اینجا باز برگشته بگلو پیوسته است چو ز دو قسم می باشد
یکی سیاه ابلق و دیگر بور و درین ایام معلوم شد که دو قسم نیست آنچه سیاه ابلق است نراست و هر چه بور است ماده و دلیل
برین اینکه از ابلق خصیه ظاهر شد از بور بینه و مکرر امتحان نموده شد چون طبیعت من رغبت تمام دارد و اقسام ماهی خوب
بجست من می آرند بهترین ماهی ها به هندوستان رو هواست و از پس آن برین و هر دو پولک داری باشند و در شکل و شمایل
نزدیک به یک دیگر و همه کس زود تفریق نمی توانند کرد و همچنین در گوشت آنها نیز تفاوت بغایت کم است مگر صاحب ذالقه عالی در
یاد کند لذت گوشت رو هوا نرک بهتر است

جشن نور و همین نوروز از جلوس همایون

روز چهارشنبه بیست و نهم جمادی الاول سنه هزار و سی و سه هجری بعد از گذشتن یک پیرو و دو گهری از روز مذکور
نیر عظم عطیه بخش عالم به بیت الشرف حمل سعادت قیام ازانی داشت و بند های شایسته با صافه منصب و از و یاد مراتب
ازین یاقوتان المدسره خواجه ابوالحسن از اصل و اصنافه منصب هزار و سیصد سوار ممتاز گشت محمد سعید پسر احمد بیگ
خان بلی به هزار و سیصد سوار سه فرس میر شرف دیوان بیوتات و خواص خان هر یک بمنصب هزار و سیصد
گردیدند و سردار خان از کاکمزه آمده دولت زمین بود یافت و در نیولا به سیادلان داهل یساق حکم فرمودم که بعد ازین در
وقت سواری و بر آمدن از دولت خانه آدم معیوب از قسم کور و گوش و بینی بریده و پس و مجذوم و انواع بیمار نگذارند که
بنظر در آید نور و هم جشن شرف استگی یافت اله و در برادر امام وردی از پیش بید دولت گر بخت بزرگگاه آمد و بغنایت
بغایت سرفراز ی یافت چون خبر آمدن بید دولت بسر حدایسه تواتر رسید فرمان باسم شاهزاده و هاست خان و امرای
که به کمک آن فرزند مقرر اند بتاکید صادر شد که خاطر از ضبط و سر صوبه پرداخته بزودی متوجه صوبه اله آباد و بهار گردند و
اگر بحسب اتفاق صوبه دار بنگاله پیش راه او را نتواند گرفت و قدم جرات و جلالت پیش نهند بصدمات افواج قاهره که در
نظر رایت آن فرزند مقرر اند اداره دشت ناکامی گردد و بنا بر احتیاط در دوم اردی بهشت ماه فرزند خان جهان را بصوبه
دار الخلافه اگره رخصت فرمودم که در آن نواحی بوده منتظر اشارت باشد اگر بخدمتی حاجت افتد و حکم فرماید مقتضای وقت عمل آورد

بمشاورت خلعت خاصہ بانادری تگمہ مردارید شمشیر خاصہ مرصع و باصالت خان سپہا و اسب و خلعت عنایت شد و رین تارنج
 عرض داشت عقیدت خان بخشی صوبہ دکن رسید نوشته بود کہ حسب الحکم فرزند اقبال مند شاہ پروینہ شمشیرہ را جبہ جنگی را در عقد
 از دواج خود در آورد امید کہ قدش باین دولت مبارک و فرخندہ باد و نیز مرقوم بود کہ ترکمان خان را از پٹن طلبید عزیز اللہ را
 بجایے او مقرر فرمودند و جانسپار خان نیز حسب الحکم آمدہ ملازمت نمود و قیقتکہ بید دولت از برہان پور راہ ادبار پیش گرفت میر
 حسام الدین نظر بر کردار زشت خود انداختہ در برہان پور نیارست بود و فرزند ہار را ہمراہ گرفته بجانب دکن رخت ادبار کشید کہ
 در پناہ عادل خان روزگار بسر برد و قصار از حوالی پیشتر عبور واقع می شد کہ حالسپار خان وقت یافتہ جمع را بر سر راہ
 بے فرستد و او را با متعلقان گرفته پیش مہابت خان می آورد و مہابت خان بے فرستہ کک روپیہ از نفستد
 جنس از و گرفتہ تحصیل نمودہ و جادو را سے و او دی رہم فیلان بید دولت را کہ در گذشتہ بود ہمراہ گرفته آورد
 شاہزادہ را ملازمت نمودند قاضی عبدالعزیز کہ در حوالی دہلی از نزد بید دولت است عہد متقاعد او آمدہ بود و او را راہ سخن
 ندادہ حوالہ مہابت خان نمودہ بود و بعد از شکست و خرابی او مہابت خان ملازم خود ساختہ بود چون رابطہ آشنائی قدیم
 بعد از خان داشت و چند سال بکالت خان جہان در بجا پور رہید و ملا مہابت خان باز او را نزد عادل خان برسم حاجت
 فرستاد و دنیا داران دکن تقاضا سے وقت و برآمد کار متخو و ملحوظ داشتہ اظهار شد کہ دولت خواہی نمودند و میر تھور
 نامی از مردم معتبر خود فرستادہ نہایت عجز و فروتنی ظاہر ساخت چنانکہ خان از عالم نوکری عرض داشت نوشتہ
 قرار دادہ بود کہ وریونگام آمدہ مہابت خان را بہ بنید و سپر کھلان و شمشیر و اسب و خدمت فرزند اقبال مند بار
 دارد و مقارن این حال نوشتہ قاضی عبدالعزیز رسید کہ عادل خان در حکم اقتیاد و نگہی دولت خواہی نمودہ قرار
 دادہ کہ ملا محمد لاری را کہ وکیل مطلق و نفس ناطقہ دوست و در محاورات و مراسلات اورا ملان بہا گویند و می نویسند با پنج ہزار
 سوار بفرستد کہ پیوستہ در خدمت بسر برد و متعاقب رسیدہ سند چون مکر فرماں بتاکید صادر شدہ بود کہ آن فرزند بعزم
 استیصال بید دولت متوجہ الہ آباد و بہار گرد و درینو لاند رسید کہ با وجود ایام برسات و شدت باران بتایخ ششم فروردی ماہ
 آن فرزند بعسا کراقبال از برہان پور کوچ فرمودہ در لان باغ منزل گزید و مہابت خان تا آمدن ملا محمد لاری در برہان پور
 توقف نمود کہ چون مشاور الیہ برسد خاطر از نصق و ضبط آن حد و پرداختہ بافاق او بخندست فرزند اقبال مند شاہ لشکر خان و
 جادو ساسے و او دسے رام و دیگر بندہ ہا را مقرر نمودہ کہ ببالا گھاٹ رختہ در نظر نگرا باشند جان سپار خان را بدستور سابق خدمت

فرموده اسدخان معموری را بایلیج پور باز داشت منوچهر پسر شاهنواز خان را بجان پور تعیین نمود و عوی خان را به تھانیس فرستاد
 که صوبه خاندیس را صیانت نماید درین تاریخ خبر رسید که لشکری فرمان را بجا دل خان رسانید و او شهر را آئین بست چهار
 کرده استقبال نموده جهت فرمان خلعت برآمده سیما و جرات بجا آورده و بنیت و یکم سر و پا بجهت منور
 و او پیش و خان عظم و صفی خان مرحمت نموده فرستاد و صا دق خان را بجا و صحت و حراست لاهور سر فرستاد و خلعت
 و فیل عنایت نموده و حضرت نمود و منصب او چهار صدی داده و چهار صد سوار حکم شد ملتقت خان پسر مرزا رستم خان بنسب
 هزار و پانصدی و سیصد سوار رفتی عزت برافراخت روزی در شکار بعضی رسید که مار سیاه کفچه مار دیگر را فروده بسورخ
 در آمد فرمودم که آنجا را کنده مار را بر آورده و در غرق باری باین کلاسه تا حال بنظر در نیامده چون شکش را چاک کردند
 کفچه ماری که فرو برده بود در دست برآمد اگر چه این قسم دیگر بوده اما در خفاست و درازی اندک تفادتی محسوس شد در نیولا از غنای
 و اعف نه نویسن صوبه دکن معروض گردید که مهابت خان عارف پسر زاهد را سیاست فرموده او را باد و پسر دیگر
 محسوس و مقید دارد و ظاهراً آن بے سعادت چون در دست داشتی بخاطر خود بجنس بے بے دولت نوشته از جانب پدر خود
 اظهار اخلاص و دولت خواهی و نداشت و خجالت می نمود و آن نوشته بدست مهابت خان می افتد عارف را بجنود
 در دست نوشته را بادی نماید چون خود پیش خود نوشته بود عذری که مقبول و مسوع افتد سامان نیارست کرد
 و سیاست فرموده پدر و برادران محسوس گردانید غره خور و بعضی رسید که شجاعت خان عرب در صوبه دکن
 باجل طمی در گذشت در نیولا عرض داشت ابراهیم خان فتح جنگ رسید نوشته بود که بید دولت داخل او دیسه گرد تفصیل
 این اجمال آن که مابین سرحد او دیسه و دکن در بند است و مع است که از یک طرف کوه بلند دارد و از جانب دیگر چله و دریا
 است و حاکم گو لکنده در بند و صا دی ساخته توپ تفنگ احکام داده و عبور مردم بے اجازت و اشارت
 قطب الملک ازان در بند تصور و پسر نیست بید دولت بر نی و بدو قطب الملک ازا نجا گذشته بولایت او دیسه و آمد
 قضا را در نیوقت احمد بیگ خان برادر زاده ابراهیم خان برسد و ازان گذر رفته بود از سولخ این حادثه عنریب که
 بے ساخته و خبر و آگاهی اتفاق افتاده مترو و متحیر گشت و ناگزیر دست ازان هم باز داشته به موضع بلبل که حاکم نشین آن صوبه
 است آمده نسائی خود را همراه گرفته بمقام کتک که از بلبله و از دوه کرده بجانب بنگال است شتافت و چون وقت
 تنگ بود فرصت فراهم آوردن و انتظام احوال نشد استعداد جنگ بے دولت در خود نیافت و از همراهان چنانچه باید

بنود از کتک گذشته ببردوان که صلاح برادرزاده آصف خان مرحوم جاگیردار آنجا بود رفت و را ابتدا صلاح استعداد نمود و تقصیرات
آمدن بیدولت نمی کند تا آنکه کتابت لغت الله بر استمالت اومی رسد صلاح ببردوان را استحکم ساخته بنشست و ابراهیم خان
از استماع این خبر وحشت اثر حیرت زده گشت ناچار با وجود آنکه اکثری از ملکین و سپاه او در اطراف بلاد متفرق و متلاشی
بودند در اکبر نگر پای همت استوار نموده با استحکام حصار و جمع آوردن سپاه و دلاسا ساسی و ساسای خیل و چشم پرداخت و سباب
و آلات طعن و ضرب و حرب و نبرد مهیا ساخت و در نیولانشانی از بیدولت باورسید مضمون آنکه بحسب تقدیر ربانی و سرلشست
آسمانی انچه لائق بحال این بے دولت بود از کتم عدم بعالم ظهور جلوه گر شد از گردش روزگار کج رفتار و اختلاف لیل و نهار
گذار برین سمت اتفاق افتاد اگرچه در نظر همت مردان فسخست و وسعت این ملک جولانگاه بی بل پرکاسه پیش نیست
مذا ازین رفیع تر و مطلب ازین عالی تر است لیکن چون برین زمین گذار افتاده سرسری نمی توان گذشت اگر او را
عزم رفتن درگاه بادشاه باشد دست تعرض از دامن ناموس و خانمان او ناه است بفرار خاطر روانه درگاه گردد و اگر
توقف را مصلحت خود میداند هر گوشه که ازین ملک التماس نماید عطا فرمائیم

تکمیل نوشته میرزا محمد باقر مؤلف دیباچه

ابراهم خان در جواب نوشت که حضرت شاهنشاهی این دیار را به بنده سپرده اند امانت بسرو جان همرا است
چون شاهجهان در برون رسید صلاح حصار را استحکم داد و دستور جنگ و جدال کرد و عبداللہ خان بیایه حصار رسیده
محاصره نمود چون کار بصعوبت و دشواری کشید و هیچ طرف تو رفت و دو طریق نجاست ندید زیرا از قلعه برآمده عبداللہ خان
را دید مشارالیه خاطر از قلعه جمع ساخته او را و نظر شاهجهان آنرا دید از تسخیر برون متوجه اکبر نگر شد و ابراهیم خان اول را
نمود که قلعه اکبر نگر را استحکام داده بشرایط تخص و قلعه را بر دزد چون حصار اکبر نگر وسیع بود آن قدر جمعیت که محافظت
آن تواند نمود نداشت و در مقبره پسر خود که حصارش نیست استوار بود و تخصص گشت درین وقت جمعی از امرای که در اطراف
بودند با و پیوستند سپاه شاهجهان محاصره حصار مقبره پرداختند و خود در قلعه اکبر نگر فرو آمدند و درون برون نایره حرب مشتمل
گردید درینوقت احمد بیگ خان رسیده ملاقی گشت و دلا را قوتی و استقامتی پرید آمد چون اهل و عیال اکثر آن روسی

آب بود عبد اللہ خان دریا خان را از آب گذرانیدہ بدان سمت فرستاد ابراہیم خان با شماع این خبر احمد بیگ خان را ہمراہ گرفته
آن طرف شتافت و مردم معتبر را بجا است و محافطت قلعه بازداشت و سفارتی جنگی را کہ با صطلاح اہل ہند نواڑہ می گویند پیش
از خود بدان سمت فرستاد تا سر راہ آن فوج گرفتہ بگذرانند کہ از آب عبور نمایند اتفاقاً پیش از رسیدن نواڑہ دریا خان از دریا
گذشتہ بود و ابراہیم خان احمد بیگ خان را بجنگ آورد و نہ نمود کنار دریا بین العسکرین اتفاق جنگ افتاد و جمع کثیر از
طافین قتل رسیدند احمد بیگ خان عطف عنان نمودہ با ابراہیم خان پیوست و از تسلط و غلبہ غنیم آگاہ ساخت ابراہیم خان
کس لطلب بعضی مردم کار آمدنی قبلہ فرستاد کہ وقت کمک است گردے از جوانان خود را با ابراہیم خان رسانند دریا خان
آگاہی و اطلاع یافتہ چند کرہ پس تر و عقب تر حرکت کرد چون نواڑہ در تصرف ابراہیم خان بود عبور لشکر شاہجہان از دریای
گنگ بے کشتی میسر نمی گشت درین اثنا بیلہ راجہ نام زمینداری آمدہ اظہار کرد کہ اگر فوجی ہمراہ من تعین کنید در طرف
بالاے آب قریب بحدود متعلقہ خود چند منزل کی را بدست آورده افواج را از آب بگذرانم شاہجہان عبد اللہ خان
را با ہزار و پانصد سوار نامزد کرد تا از گذرے کہ آورہ نمائی کند عبور نمودہ بر سر اردوے ابراہیم خان تاخت برد و آن افواج
بر سہری بلیہ راجہ بسرعت با د از آب گذشتہ بدریا خان رسید چوں این خبر با ابراہیم خان رسید سر اسیمہ بغزم زرم شتافت
خود با ہزار سوار در قول ایستاد و بعد از تلاقی ط
منہزم ساخت و جنگ بہ احمد بیگ خان پیوست و مردانہ استادہ زخمی ہائے منکر برداشت ابراہیم خان از مشاہدہ این
حال طاقت نیارودہ جلو انداخت و عبد اللہ خان نیز برفوج ابراہیم خان حملہ آورد و در فیمقان او عنان ثبت از دست
دادہ طلقہ ہزیمت سپردند و سر رشتہ نظام افواج از ہم گینختہ ابراہیم خان با سعد دوسے پائے عزیمت بر جاداشت ہر چند
مردم اورا جلو گرفتہ خواستند کہ از ان معرکہ بے مہلکہ برآید راضی شدہ کہ مقتضائے ہمت و مردانگی این کار نیست چہ دولت
بہتر از نیکہ در خدمت بادشاہی جان نثار کنم ہنوز سخن تمام نگشتہ از اطراف ہجوم آوردہ بزخمی ہائے کاری کارش تمام
ساختند و نظر بیگ نامی از نوکران عبد اللہ خان سباشہ قتل او گردید اسرا و را بریدہ پیش شاہجہان فرستاد و جمع کرد
حصار مقبرہ متحصن بودند از مردن ابراہیم خان فتح جنگ و قوت یافتہ دلہا از دست داوند درین وقت رومی خان نقبی را
کہ بیائے حصار رسانیدہ بود آتش دادہ چل درعہ از دیوار حصار منہدم گشت و حصار مسخر گردید و گرنجیگان خود را در دریا

می افکندند و اگر گشتی بدست می آمد هجوم آورده غرق می گشتند و گروهی که گرفتاری عیال سلسله پاهای آنها بود رفته ملاستی
می شدند و میرک جلایر که از عمده پاهای آن صوبه بود دست گیر شد و از همراهان شاه جهان عابد خان دیوان و شریف خان
بخشی و سید عبدالسلام بارهه حسن بیگ بخشی و چندی دیگر جهان شاکر گشتند و چون احمد بیگ خان با جمعی از منصبداران
آن صوبه از میدان نبرد برآمده لصبوب دها که که دارالملک بنگاله است و اهل و عیال داند و قتلای میزرا ابراهیم خان
نیز در آن جا بود و نهاده بود لشکر شاه جهان نیز بدان صوب حرکت نمود چون طرها که رسید احمد بیگ خان کام و
ناکام با دیگر مردم بملازمت می رسند و مبلغ چهل لک روپیه از اموال ابراهیم خان و پنج لک روپیه از اموال میرک جلایر
و غیره متصرف گشتند و پانصد زنجیریل و چارصد راس اسب گوط که در آن ولایت بمی رسید از ضنائم غنائم گشت و
اقمشه و امتعه اکثر وافر بقید ضبط در آورده نواره و توپ خانه چندان که در غور بادشاها ن ذی شوکت بود بدست افتاد
سه لک روپیه بعبدالله خان و دو لک روپیه براجیه بهیم و یک لک روپیه بداراب خان و یک لک روپیه بدربار خان
و پنجاه هزار روپیه بوزیر خان و پنجاه هزار روپیه به شجاعت خان و پنجاه هزار روپیه بمحمد تقی و پنجاه هزار روپیه به میر بیگ
بخشیدند و همچنین بمردم دیگر در غور پانصد و مائت و شصت و شش رسید و چون از ضبط آن ملک و ابرو اخت و داراب خان پس
خان خانان را که تا حال مقید بود از قید برآورده و سگند داده حکمت ملک بنگاله را با و تفویض سرحد و مرزها
با یک دختر و یک پسر شاهنواز خان همراه گرفتند و بغیرم تخریبکها
مرج از خدمت او شان جدائی اختیار نگهاده بود برسم منتقلان نوی پیشتر از خود لصبوب پٹنه روانه گردانید خود با عبداللہ
خان و دیگر بندها از پی او شتافت صوبه پٹنه که در میان سرحد هزاره پرویز مترو بود و ایشان بخلص خان دیوان خود را بخدمت او
حراست آن ملک مقرر داشته آله یار سپرافتخار خان دبیرم خان فغان را بفرجیاری گشته بودند پیش از رسیدن راجه بهیم
پاهای همه آنها از جارت و توفیق یاوری نگرد که حاصل پندار حکام داده روزی چند تا رسیدن لشکر مقفل دارند تا آله آباد
عنان مسارعت باز نکشیدند و بهیم بشهر پٹنه درآمده آنرا متصرف گشت و بعد از چند روز شاه جهان با بسیارے از
لکریان به بنگاله رسید و جمعی کثیر از متبعینان بهار عالی و داران آنجا اقرار همراهی دادند و از اطراف و لواحق نیز پنج
شش هزار سوار آمده نوکر شدند و سید بارت که حارس قلعه ریتاس بود با وجود استحکام قلعه و استعداد قلعاری حصار را حواله نمود
زمیندار ادجنیه و دیگر زمینداران آن حد و دکه بازاده رفاقت پیوستند و عبداللہ خان و راجه بهیم را بطریق منتقل لصبوب

آله آباد و دریاخان را با فوج بجانب مانک پور فرستاده خود نیز متعاقب حرکت نمود چون عبداللہ خان بگذر جوسیم پیوست
 جب انگیر علی خان پسر خان اعظم که حکومت جون پور داشت نزد میرزا رستم با آله آباد رفته و عبداللہ خان از عقب شتافته
 در قصبه جھوسی که بر لب آب گنگ در مقابل آله آباد واقع است فرود آمد بهمین فاصله پنج کرہ از آله آباد اقامت نمود و شان
 بجون پور رسیده توقف ورزید عبداللہ خان بضرپ توپ و تفنگ و نوارہ عظیم کہ ہمراہ داشت از آب عبور نموده در ظاہر آله آباد
 فرود آمدہ بکار محاصره پرداخت و میرزا رستم در قلعه متحصن گشتہ رایات جنگ و جدال افراخت و از درون و برون سفیر تیر و
 تفنگ پیام مرگ و شور و حال در گوش دلیران می انداخت فتنہ و آشوب عظیم دران سرزمین پدید آمد اکنون عنان اسب
 خوشخام خامہ را بجانب تحریر احوال دکن منعلت می گرداند سابقاً تحریر یافته کہ عنبر حبشی علی شیر نامی وکیل خود را نزد
 ہما بت خان فرستادہ نہایت عجز و فروتنی ظاہر ساخت بامید آنکہ مدار ہما بت صوبہ دکن بہ عمدہ او مفوض باشد و چون
 او را ببادل خان ابواب منازعت و مخالفت مفتوح گشتہ بود امید آن داشت کہ با مدار ہما بت در گاہ سلاطین سجدہ گاہ
 آثار تسلط بر وظاہر سازد و ہمچنین عادل خان نیز بخت دفع شر او تلاش می کرد کہ مدار اختیار آن صوبہ بقبضہ اعتبار او
 شود آخر فنون عادل خان کار گرافقا و وہما بت خان بجانب عنبر را از دست دادہ بکار مروائی عادل خان پرداخت و
 عنبر بہ سر راہ بود ملا محمد لاری وکیل عادل خان از جانب او نگہانی خاطر داشت ہما بت خان فوجے از لشکر
 منصور بہ لاگھاٹ تعین فرمود کہ بدرقہ شہر برہان پور رسد و عنبر از شنیدن این خبر متروکہ و متوہم گشتہ با
 نظام الملک از شہر کھڑکی برآمدہ بقندھار کہ بر سر ولاست گولکنڈہ واقع است شتافت و فرزند ان را با جمال و انقال
 بر فراز قلعہ دولت آباد گذاشتہ کھڑکی را خالی ساخت و ہما بت انداخت کہ بسرحد قطب الملک میروم کہ زر مقرر خود
 را از و باز یافت نمایم بالجملہ پان لا محمد لاری بہ برہان پور پیوست ہما بت خان تاشاہ پور استقبال نمودہ نہایت
 گرمی و دلجوئی ظاہر ساخت و از انجا باتفاق متوجہ ملازمت شاہزادہ پور گریہ گردیدند و سر بلند را سے را بحکومت و حراست
 شہر برہان پور گذاشت و جادو را سے و اودے رام را بکمر داشت و سپر اولین و برادر دینی را بجمبت احتیاط ہمراہ گرفت و
 چون ملا محمد بخت مست شاہزادہ پیوست مقرر گشت کہ او با پنج ہزار سوار در برہان پورہ باتفاق سر بلند را سے تمشیت احکام و انتظام ہمایم نماید
 و این الدین سپر او با ہزار سوار و خدمت شتابدین قرار داد و اشار الیہ را بخدمت فرودہ خلعت با شمشیر صغ و سپ و فیل لطف نمودند و
 بمحمد امین و لاہ از نیر خلعت و سپ فیل با نیچاہ ہزار روپیہ و خرچ عنایت گردید و محمد امین را ہمراہ خود گرفتند و ہما بت خان از جانب خود یک

دو راس اسپ دو وزنجیر فل و ہنقا و ہزار روپیہ نقد و یک صد و دہ خوان آتشہ بلبل محمد و پسر او و دامادش تکلیف نمود و نوروز ہمس
خورد و دغزل حضرت شاہنشاہی در خطہ کشمیر اتفاق افتاد و اعتقاد خان از لفائس کشمیر کہ درین مدت ترتیب دادہ بود بہر
سبیل پیشکش معروض داشت و رینولا بمسامع جلال رسید کہ پلنگپوس او زبک سپہ سالار نذر محمد خان ارادہ نمود کہ حوالے
کابل و غزنین را بتازہ و خانزاد خان پسر مہابت خان بامراسے کہ بلبلک او مقرر انداز شہر برآمدہ بمذاقہ و مقابلہ ہست
مصرف داشتہ بنا بران غازی بیگ کہ از خدمتگاران نزدیک بود بڈاکچو کی رخصت شد کہ از حقیقت کار اطلاع حاصل نمودہ
خبر شخص بسیار و از قضا یا آنکہ چون عبدالغزیز خان قلعہ قندھار را بہجت نہ رسیدن بلبلک بشاہ عباس حوالہ نمود و این معنی
بہ مزاج شاہنشاہی گرانی داشت و رینولا و احوال سید و نام منصبدار سے فرمودند کہ از بندرسورت برشتی نشانیدہ بلبلک معطلہ
روانہ سازد و متعاقب فرمان شد کہ مشارالیہ را از ہم گذرانند آن بیچارہ در اثنای اہ قتل رسید خواجہ مذکور از کشادہ روی و
خوشحوی و بے تکلفی بہرہ مند بود امید کہ از اہل آمرزش باد و در ہفتم ماہ تیر آرام دیگم ہمیشہ قدسیہ آنحضرت برض اسہال
و ولایت حیات سپرد حضرت عرش آشیانی آن عفت سرشت را بنایت دوستی داشتند و در چہل سالگی چنانچہ بدنیہ آمدہ
بود رفت درین تاریخ از عرض داشت غازی بیگ بوضوح پیوست کہ پلنگپوس بہجت ضبط الوس ہزار مات کہ از کاز
حدود غزنین واقع است و از قدیم بجای غزنین خان مال گزاری می نمودند و قلعہ و موضع مرار از منہ
ہمیشہ زادہ خود را با فوجی آنجا گذاشتہ بود و آمدہ گشتہ است سران الوس ہزار خانزاد خان آمدہ است و کہ مال
قدیم رعیت و مال گذار حاکم کابل ایم پلنگپوس می خواہد کہ بارہ تعدی ایں و فرمان بردار خود سازد اگر شہر او را از مالکانت کنند
دوست تعدی او را از مال باز دارند بدستور سابق رعیت و فرمان بردار کم والا ناگزیر با دیتی گشتہ خود را از آسیب بیداد و ظلم
او بجان محافظت نمایند خانزاد خان فوجی بلبلک ہزارہ فرستاد و خواستہ پلنگپوس بمذاقہ مقابلہ پیش آمدہ در اثنای
زود خورد جمعے از او زبکان قتل رسید و سپاہ منصور قلعہ او را مالک برابر ساختہ لطف و فروری عنان معاودت معطوف داشتہ
پلنگپوس از استماع این خبر حجلت زدہ کرد و خویش گشتہ از محمد خان برادر امام قلیخان دارا سے توران التماس نمود کہ بتاخت
سرحد کابل شتافتہ خود را از ان انفصال برآرد و را بتداند محمد خان و اما لیت و عمدہ ہا سے لشکر او تجویر این جرأت و
بے باکی نمی نمودند بعد از مبالغہ و اعزاق بسیار دست حاصل نمودہ بادہ ہزار سوار از او زبک و المانچی رو سے او بار
بدین حدود و ہذا خانزاد خان از استماع این خبر زدی را کہ در تہا نجات بودند طلبیدہ بہ ترتیب اسباب قتال و جدال پرداخت

د بند باے جانپار و بهادران عرصه کارزار از همه یکدل و یکرو جنگ قرار دادند با جملہ چون بهادران عرصه شہاست به وضع
 شیر گدھ که در ده کرده غزنین واقع است معسکر آراستند و از انجا افواج را ترتیب داده و چپلته پوشیده متوجه پیش شدند
 و خانزاد خان با جمعی از منصبداران پدر خود در قول پاے ثبات افشرد و مبارز خان افغان و انیراے سنگدن و سید حاجی و
 دیگر بهادران را در فوج هراول مقرر داشت و چپین فوج چو افغان و برانغار بآئین شایسته ترتیب داده از انیر و جل سجانہ تعالے
 نصرت و فیروزی در خواست نمود و چون مذکور می شد که سپاه اوزبک در سه کرده غزنین لشکر گاه ساخت دولت خواهان
 را بنحاط می رسد که شاید روز دیگر تلاقی فریقین اتفاق افتد قضا را همین که سه کرده از موضع شیر گدھ گذشته قراولان اوزبک نمایان
 شدند قراولان منصور قدم جلالت پیش گذاشته جنگ انداختند و عساکر اقبال با توپ خانه و فیلان کوه شکوه آهسته و آرمیده
 بآن انداخته اتفاقاً پلنگپوس در پس شیشه توپ می شده ایستاده بود و قصدش آنکه چون لشکر منصور کوفته و مانده از راه
 می رسد از کمین گاه برآمده کارزار نمایند سرانجام که سرداران فوج هراول بود غنیم را دیده جمعی را بکلیک قراولان
 می فرستد و آنهم نیز کس نزد پلنگپوس فرستاد از رسیدن افواج قاهره آگاه می سازند یک گروه بلشکر مانده سپاه غنیم نمایان
 می شود آن مقهور مردم خود را افواج ساخته بود و فوج او با لشکر هراول منصور مقابل می گردد و خود با فوج دیگر فاصله
 یک تفنگ ایستاده عنان ادباری کشد چون فوج هراول از بهادران فوج هراول افزونی داشت بهادران
 را در دیر انداخته خود را بکلیک هراول رسانیده خست آن ترک و توپ و تفنگ بسیاری زیند و از پس فیلان جنگی
 را دو انبیه کارزاری نمایند و جنگ داشتادمی کشد در چپین قسمت پلنگپوس خود را بکلیک می رساند و
 معذاً آری نمی سازد و پاے هموت از جای می افتد و بهادران عرصه شہاست و بر داشتند و بستن و تاختن و انداختن
 کارنامه جلالت و جانپاری به تقدیم رسانیدند مخالفان را بیاورد و جلوریز بر می گردانند و هز بران بیشه شہاست آن
 بخت برگشته را تا قلعه حماد که شش کیلومتر از میدان جنگ دور بود زده و کشته تعاقب نمودند و قریب سیصد اوزبک علف تیغ
 بید ریغ ساختند و موازی هم را در پس اسلحه بسیار که مخالفان در راه از گرانی انداخته بودند بدست سپاه منصور
 افتاد و قحی عظیم که عنوان فتوحات نامیده بود تا بهادران و جل سجانہ کشای مراد گشت چون این خبر بجهت اثر لباسع جلال
 رسید بند باے شایسته خدمت که درین جنگ مصدوم و مجروحات بسیار است پسندید که ویدہ بودند هر کدام در غور استعداد
 و حالت خویش باضافه منصب و اقسام مراحم خسروانی و نوازش غاتالی سر برندی یا قند پلنگپوس اوزبک است ناسش

چنین بوده پلنگ برهنه را گویند و پوس سینه را گویند و در جنگی سینه دار تاخته بود و ازان روز پلنگپوس اشتها ریافته اکثر اوقات
در میان قند بار و غزنین بسر می برد و چون مکرر بخراسان شتافته دست بر دسپا هیانه نموده توان گفت که شاه عباس از دور
حساب بود مقارن این حال از عرض داشت فاضل خان واقعه نگار دکن بمساع جلال رسید که چون ملا محمد لاری به برهانپور
رفت و خاطر اولیا س دولت از ضبط و نسق صوبه دکن اطمینان پذیرفت و شاهزاده پرویز بهما بخت خان و دیگر امرا بصوب
ملک بهار و بنگال نهضت فرمودند چون خاطر از فتنه سازی و نیزنگی پروازی خان خانان نگرانی داشت و در اب پسر او در
خدمت شاه جهان بود بصلاح و صواب بدید دولت خواهان او را نظر بنده نگاه می داشتند و مقرر شد که متصل بدولتخانه شاهزاده
خیمه بخت او بر پاکند و جانا بیگم صبیبه او که در عقد از دواج شاهزاده دانیال و شاگرد همشیدیدر خود است باید ر یک جا
بسر برد و جمعی از مردم معتبر بر در خانه او پاس دارند بعد از آنکه جمعی را بخت ضبط اموال بر دایره او فرستادند و خواستند که نفیم
نام غلام او را که از عهد با س دولت او بود و شجاعت را با کار دانی جمع داشت متعبد سازند و را یگان خود را بدست دیگری
نداد و پای ستم افشوده با پسر و چندی از نوکران داد مردی داده جان فدا آید و نمود در خلال این احوال فضل خان
دیوان شاه جهان که در بجا پور مانده بود بدرگاه و الا شتافته دولت زمین بوس دریافت و مشمول عواطف خسروانه گردید و
مقارن این خیر نبر دآرائی شاهزادگان با هم گریسید شرح این داستان آنکه چون سلطان پرویز و هما بخت خان بجواله
ال آباد رسیدند عبدالله خان دست از محاصره قلعه باز داشت و بجوسی مراجعت نمود چون دریا خان با فوب سلسله
استحکام داده بود و کشتیها را بجانب خود کشیده روزی چند عبور کرد و توقف افتاد و شاهزاده پرویز و هما بختان
در کنار آب مذکور معسکر آراستند و دریا خان ضبط گذر با می نمود تا آنکه رسیدن آن پس که در آن حدود اعتباری دارند سی منزل
کشتی از اطراف بدست آورده چند کوه بالا س آب گذارن برسانیده را به سیری کردند تا دریا خان آگاه می یافت بمداغه
و مقابله پرواز و لشکر بادشاهی از آب گذشت لا علاج دریا خان در توقف بماند و چون پور شتافت و عبدالله خان
و راجه بهیم نیز با شاهزاده بطرف جو پور روان شدند و اتساضت بصوب بنارس که بخدمت شاه جهان پروگیا ن حرم
را بقلعه فلک اساس رهناس فرستاده خود بطرف بنارس حرکت نمود و عبدالله خان و راجه بهیم و دریا خان بشکر پیوستند
شاه جهان به بنارس رسیده از آب گنگ گذشت و در کنار آب لونس اقامت نمود شاهزاده پرویز و هما بخت خان بدیده رسیدند
و آقا محمد زمان طهرانی را با طایفه آنجا گذاشته از آب گنگ گذشتند و خواستند که از آب لونس عبور نمایند بیک مخاطب

بخان دوران بفرموده شاه جان از آب گنگ بگذشت و در سه باقا محمد زمان آورد و محمد زمان بجهوسی شتافت بعد از چهار روز
 خاندوران باغ و در مو نور رسید آقا محمد زمان باستقبال شتافت دوران حرکتی عظیم و کاری شگرت کرد و خاندوران بعد از
 بنزیت سپاه خود در رزمگاه توقف نموده تنها بهر طرف می تاخت می کوشید تا بقتل رسید سر او را بدرگاه شاهزاده پرویز فرستادند
 و از آنجا برنیزه کردند رستم خان که سابقاً نوکر شاه جهان بود گر خیمه بشا هزاره پرویز پیوسته بود گفت خوب شد که حرام خور بقتل
 رسید جهانگیر قلیخان پسر عظیم خان حاضر بود گفت او را حرام خور و باغی نتوان گفت از و حلال نکند و مرد نباشد که در راه صاحب
 جان داده و ازین بیشتر چه توان کرد و بنگرید که اکنون نیز سرش از همه سرها بلندتر است بالجمله بعد از واقعه خاندوران شاهزاده
 پرویز عظیم شادمان شد و آقا محمد زمان را نوازش فرمود بعد ازین واقعه شاه جهان با سرداران سپاه کنگاش نمود اکثر و قویان
 خصوصاً راجه بھیم صلاح در جنگ صفت دیدند که عبداللہ خان که اصلاً راضی باین نمی شد و بعضی می رسانید که چون لشکر
 بادشاهی بحسب کیست بر سپاه مافزونی دارد و این لشکر بادشاهی قریب چهل هزار سوار موجود است و لشکر شاهیان از نوکان
 قدیم و جدید تا هفت هزار سوار نمی کشد مناسب حال آن و صلاح دوران است که لشکر جهانگیری در همین سرزمین گذاشته خود
 را از راه آوده و لکنو بنواحی دہلی رسانیم چون این کرد انبوه بالنصب شتافته نزدیک رسد بطرف دکن متوجه شویم ناگزیر لشکر
 بادشاهی از بسیاری گرانی و حرکت اسباب شست و شوی و آلودگی و اگر صلح صورت ندهد و دوران زمان بتقصای
 غایت بگذرد و بجای از کمال غیرت و جلالت این زمان قرار بر جنگ صفت داده باین
 عزیمت پا در رکاب آورده ترتیب افواج فرمود و خود ایستاده در برنار عبداللہ خان و چرنار نصرت خان و در
 ہراول راجه بھیم و بردست راست راجہ دریا خان با طراز افغانان و بردست چپ بہار سنگھ و غیرہ پسران نرسنگدیو
 و در التمش شجاعت خان و شیر بہار مخاطب بشیر خواجہ و رومی خان میر آتش توپ خانہ را روانہ ساخت مقارن این
 حال شاهزادہ پرویز و مہابت بہار و فرزند آہستہ بہار کارزار شتافتند و کثرت سپاہ بادشاہے بشاہ پرویز کہ سہ
 طرف لشکر شاه جهان را فرو گرفته حلقہ میان داشت و رومی خان میر آتش توپ خانہ را پیش برد میکن کہ برابر گولہ
 توپ انداخته باشد از غریب اتفاقات آنکہ یک گولہ بر کسی نخورد و در گرم شدہ از کار باز ماند و چون فاصلہ میان توپخانہ
 و ہراول فوج شاه جهان بسیار شد ہراول لشکر بادشاهی بجانب خانہ مطمئن خاطر شتافت مردم توپ خانہ تاب
 نیاورده را بنزیت سپردند و توپ خانہ بتصرف مردم بادشاهی درآمد ایستادہ این حال دریا خان افغان کہ در دست

راست ہراول بود بے جنگ راہ فرار سپرد و از برگشتن او فوج دست چپ ہراول نیز ویران گردید تا گزیر راجہ بھیم کثرت
مخالفت خود را بنظر اعتبار درینا دروہ با معدوے از راجپوتان قدیمی خویش توسن ہمت برانگیختہ بر قلب لشکر بادشاہ
رسیدہ بہ شمشیر آبدار کارزار نمود و جتا جوت نامی فیلی کہ در پیش بود بر خم تیر و تفنگ از پا افتاد و آن شیر بیشہ جرات و جلالت
باراجپوتان جان نثار پائے مردانگی قایم کردہ آثار شجاعت و تہور ظاہر ساخت جو انان چیدہ و سپاہیان جنگیہ کہ بر
گرد و پیش سلطان پرویز و مہابت خان ایستادہ بودند از اطراف و جوانب ہجوم آوردہ آن یکہ تاز را بہ تیغ بیدریغ بجاک
ہلاک می انداختند و تا رفتی داشت کارزار کرد و جان نثار شد و بھیم را ستھور و پیر تھی راج و اکھراج را ستھور با چندے
از ستھوران روم دوست در عرصہ کارزار زخمی افتادند و از کشتہ شدن راجہ بھیم و برہم خوردن فوج ہراول شجاعت خان
کہ رفیق فوج التمش بود نیز منہزم شد و شیر خواجہ کہ سردار این فوج بود قہام بر جا داشتہ مقتول گردید چون ہراول التمش
از پیش برخاست و جنگ بقول رسید فوج جرنغار کہ سرکردہ آن نصر خان بود تاب نیاوردہ طرح داد و شاہجہان
بعبداللہ خان کہ در جرنغار بود و جمعے از سپاہ کہ مجموع بہ پانصد سپاہ نمی کشا پستے تحمل استوار کردہ دلاوران را ترغیب
و تحریض می نمود تا آنکہ اکثرے کشتہ و زخمی شدند غیر از فیلان علم و توغ و تورخانہ خاصہ و عبداللہ خان کہ بجانب دست راست
بازدک فاصلہ ایستادہ بود چیزے بنظر در نمی آمد درین وقت کچلتہ خاصہ رسید و از اجل اسمہ ذات مقدس راجہ بھت
مصلحتی محافظت نمود و شیخ تاج الدین را کہ از خلفائے خواجہ باقی است قدس سرہ کہ در ان معرکہ ہمعنان شاہجہان
بر رخسارہ خوردہ از بنا گوش سر بر آوردہ درین وقت شاہجہان پورہ را نزد عبداللہ خان فرستاد و پیغام کرد کہ کار
بجائے نازک رسیدہ مناسب حال و ملایم شان ما این سہت کہ با معدوے کہ ہمراہ ماندہ اند توکل بکرم الہی نمودہ بر قلب
لشکر بادشاہی بتا زیم تا انچہ رقمزدہ کلک تقدیر است بھورسد عبداللہ خان خود نزدیک رفتہ گفت کار از ان گذشتہ کہ بر
تاخت و تردد اثرے مترتب گرد و دوا این دست و پا زدن محض بیہودہ و بیفائدہ است اسلاطین سلف چون امیر تیمور
صاحب قران و حضرت بابر بادشاہ و همچنین اکثر صاحبان داعیہ را در مبادی سعی و تلاش مکرر چنین وقایع اتفاق افتادہ
و در ان حالت صعب ضبط احوال فرمودہ عنان انہا را زار منقطع ساختہ اند و دشمن کامی قرار دادہ لہذا بدولتی رسیدہ
اند و جمعی از فدویان کہ در رکاب سعادت حاضر بودند تا خانہ دست بر جلو انداختہ سام آبے از عرصہ کارزار بر آوردند و
لشکر بادشاہے بہ اردوے شاہی درآمدہ رت و ضبط اموال و اسباب پرداختند و این قدر را غنیمت شمرده بتعاقب

نشانیستند و شاه جهان چهار کوی بر فراز قلعه رهناس نزول نمود و سه روز در قلعه توقف نموده از لوازم قلعه داری خاطر جمع داشت
و سلطان مراد بخش را که در همان ایام قدم بعالم وجود نهاده بود بادایه داد انکهار را بنجا گذاشته با دیگر شاهزاده ها و اهل حرم بجانب
پشته و بهار منضبت فرستاد و چون این اخبار بمساع قدسیه رسید بهایت خان را بن خطاب خان خانان سپه سالار امر ساخته
بمنصب هفت هزاری ذات و هفت هزار سوار از قرار دو سپه و سه سپه شرف امتیاز بخشیدند و تمن و توغ علاوه عواطف
گشت اکنون مجلی از سواخ دکن رقمزده ملک و قانع نگاری کرد و چون ملک غنبر سبر حدود لایت قطب الملک شتافته مبلغ
مقرر که هر سال بجهت خرمچ سپاه از وی گرفت و درین دو سال موقوف مانده بود باز خواست نموده مجدداً بپرد
سوگند خاطر از آن جانب پرداخت و بحدود لایت بند رسید و مردم عادل خان را که بخواست آن ملک مقرر بودند زبون
و بے استعداد یافته غافل بر سر آنها تاخت و بن و تاراج نموده از انجا با جمیعت و استعداد فراوان شتافت و چون عادل خان
اکثر از مردم کار دیده و سرداران پسندیده خود را همراهی بر برهان پور فرستاده بود و جمیع که بدفع شراد کفایت کنند حاضر
نداشت صلاح وقت در پاس عزت و محاربت خود داشته و قلعه بجای و محسن گشت و با حکام برج و باره و لوازم قلعه داری
پرداخته کس بطلب ملا محمد لاری و لشکر که همراه او بر برهان پور بود فرستاد و بتصدیان صوبه مذکور بتاکید و مبالغه نوشت که حقیقت
اخلاص دولت خواهی می بر همه دولتخواهان ظاهر و هویدا است و خود را متعلقان آن درگاه می دانم درین وقت که غنبر باقی ناس
با من چنین گستاخی نموده چشم آن دارم که جمیع دولتخواهان با و شاهی که در صوبه موجود اند بملک من متوجه گردند تا این غلام
خسول را از میان برداشته سزای کردار در دامن دور مار رگاشته آید و در هنگامی که بهایت خان با بادشاهازه پرویز متوجه
آله آباد شد سر بلند را بیکجاست و حراست بر برهان پور باز داشت و در ده روز در راهات کلی و جزوی بصواب دید ملا محمد لاری
کار کند و در انتظام تمام دکن از صلوات و انحراف نور و چو ملا محمد بسیار بید شد و مبلغ سه لک هون که قریب دوازده لک
روپیة باشد بصیغه مدد خرج لشکر محمد بن انجاداد و نوشته باشد عادل خان در باب ملک بهایت خان رسید و او نیز چون
این معنی نموده بتصدیان دکن نوشت که بقالی توقف همراه ملا محمد ملک عادل خان شتابند ناگزیر سر بلند را بے
بامعدودی و بر برهان پور توقف گزید و لشکر خان سیران منوچهر و خیر خان احمد نگر و جان سپار خالق حاکم پیر و رضوی خان
و ترکمان خان و عقیدت خان بخشی و اسد خان و عزیزیان خان و جاد و در حصار داجی رام و سایر امراد منصبداران که از
تعیینات صوبه دکن بودند با ملا محمد لاری بملک عادل خان بقصد استیصال غنبر شتافتند و غنبر ازین سنی توقف یافت و نیز

نوشته بادشاه درگاه فرستاد که از غلامان درگاه ام نسبت بسگان آغخاب دارم و سبب ادبی از من بطور نیامده بجهت تقصیر و کد ام
 گنده در مقام خرابی و استیصال من در آمده اند و به تکلیف عادل خان و به تحریک ملا محمد بر سر من می آیند میان من و عادل خان
 بر سر ملی که در زمان سابق به نظام الملک متعلق بود و الحال او متصرف گشته متزاع است اگر او از بنده هاست من نیز از غلامانم
 مرا با او و او را با من و اگر ندرند تا هر چه در مشیت حق است بطور آید آنها باین حرف و التفات نفرموده کوچ بر کوچ متوجه
 آفتاب گردیدند هر چه عنبر بالبحاج و زاری افزود ایشان بیشتر شدت ظاهر ساختند ناگزیر از ظاهر بجا پور برخاسته بحدود
 ملک خود پیوست و بعد از نزدیک رسیدن افواج عنبر دفع الوقت و مدارا نموده روزی گذرانند سعی در آن داشت که کار
 بجنگ رسد و ملا محمد با مرآه بادشاهی سر در دنبال داده فرستاد و او هر چند سراندا از سبب مدارا می نمود چل بر عجز و
 زبونی او کرده در شدت می افزودند و چون کار بر وتنگ آمد و اضطراب و اسن گیر گشت ناگزیر در روزی که مردم بادشاهی
 غافل بودند و سبب دانستند که جنگ نمی کنند ترکها از دور نمایان ایشان رویدند که ترک جنگ نموده بر آمده اند و می خواهند
 که گریخته بروند درین وقت بر مردم عادل خان ریختند و میان مردم او و عنبر جنگ سخت در پیوست و بحسب تقدیر ملا محمد که
 سردار لشکر بود کشته شد ازین جهت سپاه عادل خان در سر رشته انظام گسیخته گشت و جادو و راه و او داجی رام دست
 بکار بر نبردند و راه فرار پیویدند عنبر ناگاہی کار خود کرد و شکست عظیم بر لشکر عادل خان واقع شد و اخلاص خان و غیره
 بیست و پنج نفر از سران سپاه عادل خان که مدار دولت او بر آنها بود گتار شدند و از آن گروه فرهاد خان را که لشکر جوان بودند
 از سر چشمه تنج سیراب ساخت و دیگران را مجبوس گردانید و از دستهای لشکر خان و میرزا منوچهر و عقیدت خان گرفتار
 شدند و خنجر خان گرم و گیر خود را با محمد نگر سپاهیان خود پر داخت و جان سپار خان نیز بر گشته به بر که در جا گیر او بود رفته
 حصار بر سر اسفندیار ساخت و جمعی دیگر که از آن ورطه هلاک برآمدند بعضی خود را با محمد نگر رسانیدند و گروهی به برهان پور
 شتافتند و چون عنبر بمبارد خویش کامیاب گردید و آنچه بدید و نگذشته بود بر عزمه بطور جلوه گری نمود و اسیران سرخیه تقدیر را
 مسلسل و مجبوس بدولت آباد فرستاد و خود با محمد نگر رفته بمحاصره پرداخت لیکن هر چند سعی نمود کار را از پیش زلفت
 ناکام جمعی را بر دو ر قلعه گذاشته بجانب برهان پور روانه نمود و عنان عزیمت معطوف داشت عادل خان باز متحصن شد و عنبر تمام ملک
 او را تاحدود متعلقه بادشاهی که در آنجا بود متصرف گشته جمعیت نیک فراهم آورده قلعه شولا پور را که پیوسته میان
 نظام الملک و عادل خان بر سرانعام می بود محاصره کرد و یا قوت خان را با فوج عظیم بر سر برهان پور فرستاد و توپ ملک

میدان را از دولت آباد آورده قلعہ شولا پور را بضرع دست و زور بازو سے قدرت مفتوح گردانید از استماع این اخبار
دشت آثار خاطر اقدس شاهنشاهی با شوق گزاشید در خلال این احوال مکتوب نذر محمد خان دالی بلخ بنظر مقدس و آراء خلاصه
مضمون آنکه این نیازمند آنحضرت را بقتابه پدر دالی نعمت خود میداند بلینگپوس بے رخصت این خیر اندیش مصدر چنان
گستاخی شد و الحمد لله که تا دیب شایسته یافت چون نیز غبار نقار در میان لشکر کابل و سپاه بلخ حادث شده امیدوار
است که خانزاد خان را از حکومت کابل تغیر فرموده بجای او دیگرے را تعیین فرمایند از آنجا که کام بخشی شیوه پسندیده
است آنصوبه بهدار المہام خواجه ابوالحسن تفویض یافت احسن اندر سپر خواجه بوکالت پدر بکومت و حراست کابل تعیین
گشت و فرمان شد که پنج ہزار سوار خواجه را بصلابلطہ و داسپہ و سپہ تنخواہ نمایند و احسن اندر منصب ہزار و پانصدی و شصت
سوار و خطاب ظفر خانی و عنایت علم فرق ازت برافراخت و خلعت با شمشیر و خنجر مرصع و قبیل ضمیمہ مراحم بیکران گردید و فرمان
شد کہ خانزاد خان روانہ در گاہ شود این زمستان در آمد و خوبیا کے کشمیر آخر شد بنا بران تباریخ بیست و پنجم شہر پور
رایات اقبال بصوب دارالسلطنت لاہور ارتقا یافت و در ساعت سعید دران شہر سیمت بہر نزول دست داد و متعارف
آن صوبہ داری پنجاب از تغیر صادق خان برکنار السلطنت آصف خان مقرر شد و در خلال این احوال بطرف ہرن منارہ
شکار گاہ اسے خاص بود تو جہ فرمودند و درین مابین خانزاد خان از کابل آمدہ شہر آستان بس در یافت و چون خاطر
اقدس مظاہر از نشاط شکار و اپرداخت عنان معاودت بدارالسلطنت انعطاف یافت و درین وقت عرض داشت
مہاربت خان رسید مرقوم بود کہ شاہجہان اوجہ بہار گذشتہ بولایت بنگالہ در آمد و شاہ پرویز با عسا کر منصورہ ہلک بہار
پیوست در اوراق گذشتہ نگاشته کلک سور بنگالہ گذشتہ کہ خیریت و در سبب خان پسر خان خانان را سو گند داده بکومت و
خواست ملک بنگالہ باز داشتہ بجمت احتیاط زن او را با یک پسر و یک برادر زادہ او ہمراہ گرفتہ بود بعد از جنگ لونس و
الغطفان عنان او را و قلعہ سانس گذاشتند بدارالسلطنت خان نوشتند کہ در گڑھی خود را ببل از سمت رسانند و ارباب خان
از ناراستی و زشت خوئی صورت حال را طور دیگر در خاطر نقل استے عرض داشت نمود کہ زمینداران با ہم اتفاق کردہ ملکہ محاصرہ
می دارند ازین جہت نتوانم خود را بجز دست رسانید چون شایگان از آمدن داراب با بس شد ہمراہ جمعے کہ مصدر کاری و
تردد سے توانند شد نمازہ بود ناگزیر از آشوب علت خاطر سپردہ بہرہ رسید اندک خان حوالہ فرمودند و کار خانجات و بیوات
ہمراہ گرفتہ بہان راہ کہ از دکن آمدہ بودند را بیت حریت برافراشتند و چون از ارباب چنین اواسے ناپسندیدہ بطور آورده خود را

مطر و دازل و ابد ساخته عبد الله خان سپه جوان ادرار بقتل رسانید و شاهزاده پرویز صوبه بنگاله را بجای گیر مهابت خان و پسرش تنخواه
 فرموده عنان معاودت معطوف داشت و حکم بزمینداران بنگاله شد که داراب را که در قبل داشتند دست تعرض از کوتاه داشت
 روانه ملازمت سازند و او آمده مهابت خان را دید و چون خبر آمدن داراب بعرض اشرف اقدس رسید مهابت خان فرمان شد
 که در زنده داشتن آن بے سعادت چه مصلحت باید که برسیدن فرمان گیتی مطاع سران سرگشته باو به عدالت و گمراهی را بدرگاه
 عدالت پناه روانه سازد بالجمله مهابت خان بموجب حکم عمل نموده سرش را از تن جدا ساخته بدرگاه فرستاد و درین هنگام
 خانزاد خان را خلعت خاصه و خنجر مرصع با پھول کتاره و اسب خاصه مرحمت فرموده بصاحب صوبگی بنگاله فرستاد و مقارن
 آن فرمان جهان مطاع بطلب عبد الرحیم که پیش ازین خطاب خانخانانی داشت امداد گشت و چون در صوبه دکن مشورش عظیم
 دست داد و جمعی از اعیان لشکر اسیر سر نیجه تقدیر گشته در قلعه دولت آباد محبوس ماندند شاه جهان از ملک بنگاله بصوب ملک دکن
 عنان انعطاف تافت ناگزیر مخلص خان بر جناح استعجال نزد شاهزاده پرویز ستوری یافت که سزاواری نموده ایشان را
 با مرای عظام روانه دکن سازد و درینوقت قاسم خان را از تغیر مقرب خان بکلمه است و حراست اگر خلعت اختیار بخشیدند و
 درین تاریخ عرض داشت اسد خان بخشی دکن از برهان پور رسید و بسته بود که یاقوت خان حبشی باو ده هزار سوار موجود بمکه پور
 که از شهر بیست کرده مسافت است رسیده و سر بلند رای از شهر آید و صد آن دارد که جنگ اندازد فرمان تباکید تمام صادر
 شد که زنهار تار سیدن ملک و مدد و حوصله بکار برده نیز جلوی نکلند و با استحکام رها برداخته در شهر تحصن گزینند و راوا ساطعند از
 سنه هزار و سی و هجری ارتفاع رایت اقبال آیت بدست و معهود بجانب کشته رها شد و از دقایق که در ابتدا رایت اقبال
 بظهور آمد آنکه شاه جهان بولایت دکن رسیده و شهر زن در دست بود و چون بجهت بود خواهی ایشان فوجی بسر کردگی
 یاقوت خان بجوای برهان پور فرستاده که بتاخت و تاراج پردازند و بشاه جهان نوشت که بزودے بدان صوب حرکت
 نمایند شاه جهان بدان سمت توجه نموده دیول گانورا مخیم ساخت و عبد الله خان و محمد تقی خان و شاه قلی خان را بفوجی تعیین
 نمود که باتفاق یاقوت خان برهان پور را محاصره نموده بلوان قلعه گیری پردازند و متعجب آنها خود نیز متوجه شد و در لابلغ
 که در سواد شهر واقع است فرود آمد و روترن و دیگر بندگان بادشاهے که در قلع بودند در استحکام شهر و حصار شرائط اهتمام
 دوازدهم کار آگهی بتقدیم رسانیده متحصن گشتند و شاه جهان از یک طرف عبد الله خان و از جانب دیگر شاه قلی خان
 بقلعه محسین قنار او رطنی که عبد الله خان بود بمجموع آورد و جنگ صعب پیوست و شاه قلی خان با فدائی خان جان جهان

دیوار قلعه را شکسته قسیم مقابل خود ابرداشته بجهاد و در آمد و سر بلند را به جمعی از مردم کار کرده خود را برابر عبداللہ خان گذاشته خود بر سر شاه قلی خان تاخت و چون اکثری از نوکران زر بنده در کوچه و بازار متفرق شده بودند شاه قلی خان با معدودی در میدان پیش ارک پاسے ہمت افشردہ جدا فوج و مقابلہ پرداخت تا آنکہ چندی از بندہ ہاے بادشاہی کہ با او بودند بقتل رسیدند ناگزیر بہ ارک درآمدہ در قلعه را بست و سر بلند را سے محاصرہ نمودہ کار بر و تنگ ساخت شاه قلی خان از روی اضطرار قول گرفتہ اورا دید چون این خبر بہ شاہجہان رسید مرتبہ دیگر فوج ترتیب دادہ حکم پورش فرمودند و ہر چند مبارز خان و جان سپار و دلیران عرصہ کار زار شرائط سعی و کوشش بجا آوردند اثر سے بران مترتب انگشت و از مردم روشناس شاہ بیگ خان و سرانہ از خان و سید شاہ محمد نقد حیات در با خند کو بار سیم خود سوار شدہ حکم پورش نمود و از اطراف بہادران رزم آرا و دلیران قلعه کشا قدم جرات و جلاوت پیش نہادہ کارنامہ ہاے شجاعت ظاہر ساختند و از اعیان اہل قلعه بودن خان بلجھے از بہادران و بابا میرک و اما دشمنان و بسیارے از راجپوتان و راوڑن علت تیغ انتہا مہم شدند درین وقت کہ کار بہر متحصنان بدشوارمی کشیدہ بود و قضا را تیر تیرنگی بگردن سید جعفر رسیدہ پوست مال گذشت و او اضطراب کردہ برگشت و از عنان تافتن او تمام دکنیان سر اسیمہ راہ فرار سپردہ بسیارے از بیدلان را با خود بردند و مقارن این حال خبر آمد کہ شاہزادہ پرویز و مہابت خان خانان سپہ سالار با لشکر بادشاہی از بنگالہ معاودت نمودہ بدریاسے نزدیک رسیدہ اند شاہجہان بوسعت آباد بالا گھاٹ مراجعت نمود درین وقت بہر زمان از شاہجہان جدائی اختیار نمودہ در موضع اندر نشست و مقارن آن نصرت خان جدائی گزیدہ نزد نظام الملک شتافتہ نوکرا و شد از سوانح سپری شدن روزگار خبر داد میرزا کوکلتاش است پدر او از آدمی زاوگان غزنین است و مادرش حضرت عرش آشیانی را شیر دادہ بود و آنحضرت پاس نشست الشان داشتہ میرزا عزیز را بزرگترین امر اساختہ بودند و از دو فرزندانش بارہاے عجیب می کشیدند و در علم سیر و فن تاریخ آحضضا تمام داشت و در تحریر و تقریر بے نظیر بود نستعلیق خوب می نوشت شاگرد میرزا تقریر ملا میر علیست باقی ارباب استعداد ریختہ فلم او از دست استادان مشہور هیچ کی نہارد و در مدعا نویسی بد طول داشت لیکن از عربیت سادہ بود و در لطیفہ گوئی بے مثل و شعر ہمواری می گفت این رباعی از داروات اوست

رباعی

عشق آمد و از جنون بروستم کرد	داروات خردمستدم کرد
آزاد ز بند دین و دانش گشتم	تا سلسلہ زلف کسی بندم کرد

وفات خان اعظم در شهر احمد آباد گجرات اتفاق افتاد و لاش او را در دہلی برده بجوار روضہ سلطان ہشلخ
نظام الدین قدس سرہ نزدیک بقبر پدرش بجاک سپردند چون خان اعظم مسافر دارالملک بعت گشت
و اورنگزبش را بحضور طلب داشتہ خان جهان را بصاحب صوبگی گجرات سرفرازی بخشیدہ حکم شد کہ از آگرہ با احمد آباد
شتافتمہ محافظت آن ملک نماید

چشم بستمین نوروز از جلوس ہمایون

مطابق سنہ ۳۰۰ ہجری روز مبارک شنبہ دہم جمادی الثانیہ سنہ ہزاروسی و چہار آفتاب جان تاب برج حمل را
نور آگین ساخت و سال بستیم از جلوس اشرف آغاز شد و در این کوہ بہنر بنشاط شکار پرداختہ یک صد و پنجاہ
دیکہ راس قوچ کوہی بہ تفنگ و تیر شکار کردند و در منزل جنگر تخی جشن شکار آراستگی یافت از بہنر تا این منزل ارغوان ابرا
سیر فرمودند و چون درین موسم کوتل پیر نیچال از پرف مالامال می باشد و عبور سوار از فراز آن بغایت دشوار بلکہ محال لاجرم
لمضت موکب گیمان شکوہ از راہ کرپوہ پونچ اتفاق افتاد درین کوہستان ناریخ بہم می رسد و دو سال و سہ سال ہرخت
می ماند و از زمینداران آنجا شنیدہ شد کہ قریب بہ پانچ و یک درخت می باشد درین اثنا ابوطالت بہ کھن
بحکومت لاہور بنیابت پدر مرخص گردید و در خیلا سید عاشق بہ
پدرش بود و دستوری یافت و او را بجا سکار نامہ رگر دانند و منصب ہمایا صدی و صد و پنجاہ سوار عنایت فرمودند و زہجہ
بیت و ہم در منزل نور آباد کہ بر لبہ دریاست بہت دایع است نزول اتفاق افتاد از گھاٹ بہت تا کشمیر ہرستور یکہ
تا پیر نیچال در راہ منزل بہنرل خانہ نشینہ ساختہ اند و در راہ نیز اساس یافتہ و اصلانچیمہ و سائر رفعت فراخانہ قتیاج
نیست درین چند منزل اردوے گیمان لوی بہت بہت باران و شدت سرد از گریوہاے دشوار گزار بصوبت گذشت
و راستاے راہ آبشاری خوش نظر و دید کہ از گشت آنرا بہاے کشمیر بہتر نوا گشت از تفامش پنجاہ و رع باشد و عرض
آبریز چہار و درع متصدیان منازل متذکران اسی آن بستہ بودند و ساعتی نشستمہ پیالہ چند نوش فرمودہ چشم و دل را
از تماشاے آن بہرہ دادند حکم شد کہ نایب ہرستور منصور بر لوح شگ ثبت نمایند تا این نقش دولت بر صفحہ روزگار یادگار ماند

درین منزل لاله و سوسن و از غوان و یاسمن کبود از کشمیر آوردند و در یک شبانه غره اردی بهشت قصبه باره موله که از قصبه کلان کشمیر است بود و مرکب اقبال آراستگی یافت و مردم شهر از اهل فضل دار باب سعادت و سوداگر و سایر اصناف گروه گروه به پیریل استقبال دولت زمین بوس در یافتند و درین دو منزل شکوفه زار باغ خوب سیر کرده شدند و نیکان حضرت و جمیع امرای کشتی نشسته متوجه شهر شدند و در سه شبانه هفدهم در سعادت سعادت قرین بهارت و دلنشین کشمیر خجسته قیصر نزول مرکب اقبال اتفاق افتاد اگر چه در باغ نور منزل که میان دولت خانه واقع است آخر باغ شکوفه بود لیکن یاسمن کبود و ماغ را معطر و منور داشت و در تاشا سیر و در شهر اقسام شکوفه جمال افزیزی می نمود و چون بتواتر پیوسته در کتب طب خصوص ذخیره خوارزم شاه می ثبت یافته بود که خوردن عفران خنده می آید و اگر بیشتر خورده شود آن قدر خنده کند که بیم هلاکت باشد حضرت شاهنشاهی بهجت امتحان کشتنی واجب القتل را از زندان طلب فرموده در حضور خود ربع سیر عفران که چهل مثقال باشد خورانی شدند اصلاً تغییری در احوالش راه نیافت روز دیگر ضعف آن که هشتاد مثقال باشد خورانیند و نیش به تبسم آشنا نشد تا بخندیدن چه رسد و مردن خود چه صورت دارد و درین لحاظ و حراست کانگه به انیزای سنگدن مفوض گشت و داد و بخش از گجرات آمده ملازمت نمود و درین ایام مزاج سردار خان از اعتدال انحراف ورزیده بیماری سور القینه با و عارض شد و در فتنه رفتن منجر با سهال و موی گشت و تبایخ یا زوهم محرم سه هزار و بی و پنج در قصبه ملتان و دیعت حیات سپرد او را آورده و نحصاً که زادگاه او بود مدون ساختند و در سال پنجاهم از ولادتش سپری شد و چون این خبر بمساع علیا رسیده فوجداری کوستان شمالی پنجاب بآلف خان که از کومکیان او بود تفهیم یافت و فرمان شد که کامگار پسرش بلازمست شتاید و در بهمن روزها مصطفی خان حاکم ٹھٹہ رحلت نمود و به مذکور بهر یار عنایت شد و در نوا از عرض داشت اسد خان بخشی دکن بمساع جلال رسید که شاه جهان بدیول گانن رسید و یاقوت خان حبشی بالشکر عنبر برهان پور را محاصره دارد و سر ملند را س پای غیرت جمعیت برجا داشته بلوازم قلعدهای بهجت گماشته و پیوسته از بیرون جنگ می اندازند و هر چند دست و پای میزنند کاری نمی سازند و بعد از چند روز خبر رسید که مردم عنبر نیز برخاسته و تند چون این معنی بعرض بهایون رسید سر ملند را س پای بجنون عواطف و مراحم سرفراز فرموده منصب رنج هزاری و پنج هزار سو خطاب را س راج که در ملک دکن بالاتر ازین خطاب نمی باشد عنایت نمودند و از سواخ آنکه چون شاه جهان دست از جهان ان پور باز داشته بصوب دکن برگشت در انشای راه ضعف قوی بر مزاج استیلا یافت و در ایام تکرر بخاطر رسید که عذر تقصیر است گذشت و پیر والا قدر باید خواست و باین اراده حق پسند

عرض داشته مشتمل بر ندامت و انفعال از جرائم ماضی و حال نوشته ارسال داشتند و حضرت شاهنشاهی فرامی بخشید و بخواهید
 قلمی فرموده روانه ساختند مضمون آنکه اگر داراشکوه و اورنگ زیب را بهلازمیت بفرستد و قلعه رهناس و اسیر را که در تصرف کسان
 دوست به بندهاست بادشاهی بسیار در قلم غفور جبرائیل تقصیرات او کشیده شود و ملک بالاکهاٹ با و محبت گردد و بعد از و رود شود
 عاطفت شاه جهان آداب استقبال و تعظیم بجا آورده با وجود کمال تعلق و دوستی که بشاهزاده پاداشت رضا جوئی و الدماجدر
 مقدم شمرده آن جگر گوشه را با بانفاس شیکش از جواهر و مرصع آلات و فیضان کوه پیکر که موازی ده لک روپیه قیمت داشت
 روانه درگاه و الاساخت و بسید مظفر خان و رضا بهادر که بجا است قلعه رهناس مقرر بودند حکم نمود که به کس که فرمان بادشاهی ظاهر
 سازد قلعه را با و سپرده همراه سلطان مراد بخش بلازمیت آیند و همچنین بجات خان نوشت که قلعه اسیر را به بندهاست بادشاهی
 حواله نموده روانه حضور او گردد و خود بعد از آن بصوب ناسک حرکت نموده در ایام عرب دست غیب که بجهت آوردن
 سلطان هوشنگ پسر شاهزاده دانیال و عبدالرحیم خان خانان نزد شاهزاده پسران رسید و رفته بود آمده دولت زمین بوس
 دریافت هوشنگ را بخواهت روز افزون اختصاص بخشیده بمظفر خان بخشی فرمودند که از احوال او خبر دار بوده آنچه بجهت
 ضروریات او در کار باشد از سرکار بادشاهی سرانجام نماید نوشت سنان سرکار او کند که از هیچ طرف نگرانی خاطر
 نداشته باشد در خلال این حال عبدالرحیم خان خانان بسادات ایشان بوس جبین خدمت نورانی ساخت و در ایام خدمت
 خجالت از زمین برنگرفت و آنحضرت بجهت و لنوازی و تسلی او فرمودند که درین مدت آنچه بطور رسید از آمار قضاوت
 نه مختار را و شما این رهگذر خجالت و ملالت راه ندهند و بعد از تقدیم مراسم زمره اسرار شارت رفت که بخشیان او را آورده در جای
 مناسب باز دارم قبل ازین حضرت شاهنشاهی با خواست فرمایان بگیم اصله ان و فدائی خان را نزد شاهزاده پسران فرستاده
 بودند که مهابت خان را از خدمت ایشان جدا ساخته بجانب بنگال روانه سازد و خان جهان از گجرات آمده بخدایت و کالت
 شاهزاده پرواز دو و در نیولا عرض داشت فدائی خان رسید و قومی که در سارنگپور بخدمت شاهزاده پیوسته ابلاغ احکام
 شاهنشاهی نمودم شاهزاده بجدائی مهابت خان و همراهی خان جهان راضی نیستند و هر چند درین باب بمبالغه و تاکید معروض
 داشتم نتیجه بران مترتب نگشت چون بدین من در شکست و در سارنگپور توقف گزیده قاصدان تیر و طلب خان جهان
 فرستاده ام که بسرعت هر چه تمام تر متوجه این حد و گور و چون حقیقت حال را عرض داشت فدائی خان بعرض مقدس رسید
 باز فرمان بیاکید تمام بشاهزاده صادر گشت که نه خلاف آنچه حکم شده نماید و اگر مهابت خان بر فتن بنگال راضی نشود

جریده متوجه حضور دالا گرد و دشما با سائر امرا و برهان پور توقف نمایند چون خاطر فیض مظاہر از سیر و سکار عرصه دلپذیر کشمیر بخت
بنابران بتایخ نوزدهم محرم الحرام سنه هزار و سی و پنج هجری ریایات عالیات بصوب لاهور از تفرع یافت پیش ازین مکرر
بعض رسیده بود که در کوه پیر پنجال جانور سی می باشد مشهور بهاس و مردم آن سرزمین می گویند که طعمه اش استخوان ریزه
است و پیوسته بر دس هوا پر واز کنان مشاهده می افتد و شسته کم و بیش می باشد چون خاطر اشرف اقدس بتحقیق این
مقدمات توجه مفرد دارد حکم شد که از قراولان هر کس بتفنگ زده بحضور بیار و هزار روپیہ انعام بیا بدقتضای اجمال حسان
قراول به بندوق زده بحضور اشرف آورده چون زخم بپایش رسیده بود زنده و تندرست بنظر اشرف درآمد فرمودند چنیہ دان
آن را ملاحظہ نمایند تا خورش او معلوم شود چنیہ دان را شگافند از حوصله اش استخوان ریزه برآمد و مردم کوہستان معروض
داشتند که مدار خوراک این بر استخوان ریزه با سست و همیشه بر روی هوا پر واز کنان چشم بر زمین دارد و هر جا که استخوانی بنظرش
در آید به نزل خود گرفته بلندی شود و از آنجا بر زمین به سنگ می اندازد تا بشکند و ریزه شود آنگاه میچیند و میخورد و درین صورت
غالب ظن آنکه بهاس مشهور همین است *

همای بر همه مرغان ازان شرف دارد	که استخوان خور و وظایری نیاز دارد
---------------------------------	-----------------------------------

سر نولش بکل می ماند لیکن سر کل مرغ پر ندارد و این پر با سباه دارد و در حضور وزن فرمودند چهار صد و پانزده توله
که یک هزار سی و هفت و نیم شقال می باشد وزن برآمد و فواجی لاهور ابوطالب پسر آصف خان بدولت زمین بوسی
افتخار اندوخت و شب مبارک شنبه سلخ ماه نور در ساعت مسعود به لاهور نزول اقبال اتفاق افتاد و یک لک روپیہ
بعبد الرحیم خان خانان انعام مرحمت شد و درین تاریخ آقا محمد بی سناہ عباس شرف سجد حاصل نموده مکتوب محبت
اسلوب شاه را با تحف و هدایا که یکدست شاپن سفید از انجمله بود بنظر مقدس گذراند و از غرائب آنکه شاهزاده داود بخش
شیر ز پیشکش کرد که باز الفت گرفته در یک قفس می باشد به کن بز نهایت محبت و الفت ظاہری سازد بدستور سے کہ
حیوانات جفت می شوند بز را در آغوش گرفته حرکت می کند که آن بز را مخفی داشتند فریاد و اضطراب بسیار
ظاہر ساخت آنگاه فرمودند کہ بز دیگر بهان زمان و ترکیب در آن قصه در آوردند اول آن را بوی کرد و بعد ازان کمرش
بدان گرفته شکست فرمودند کہ میشی در آوردند فی الحال راز ہم دریده خورد و بز را نزد یک آوردند الفت و مهربانی
بدستور سابق ظاہر ساخته بر پشت افتاد و بز را بر روی شینه خود گرفته دهان

مشاهده نشده که دهان جفت خود را بوسه درینولا فاضل خان را بخدمت دیوانی صوبه دکن سرفراز ساخته منصب هزار و پانصدی و هزار و پانصد سوار عنایت نموده خلعت واسپ و فیل مرحمت فرمودند و بهر سه و دو نفر از امرایان آن صوبه خدمت مصحوب او فرستادند و چون مهابت خان فیلانیکه در صوبه بنگاله و غیره بدست آورده بود تا حال بدرگاه والا فرستاده بود مبلغهای کلی از مطالبه سرکار بر ذمه او بود و نیز از محال جاگیر بند با سه درگاه در وقت تغییر و تبدیل مبلغها متصرف گشته بود بنا بر آن حکم شد که عرب دست غیب نزد مشارالیه رفته فیلانی که پیش او فراهم آمده بدرگاه بیار و مطالبات حساب را از او باز یافت نموده بخدمت شتابد و اگر او را جوابی و حسابی خرد پسند باشد بدرگاه آمده بدیوانیان عظام مفروض سپارد و مقارن این حال عرض داشت فدائی خان رسید که مهابت خان از خدمت شاهزاده پرویز دستوری یافته بصوب بنگاله شتافت و خاجهان از گجرات آمده شاهزاده پرویز را ملازمت نمود و هم درینولا عرض داشت خان جان رسیده نوشته بود که عبدالله خان از خدمت شاهجهان جدا شده این فدوی را شفیع جراثم خویش ساخته کتابتی مبنی بر آنها رندامت و خجالت ارسال داشته با اعتماد کرم بخشایش آنحضرت نوشته او را بجنس بدرگاه فرستاده ام امید از مراحم بیکران خیانت که رقم عفو بر جراثم او کشیده باین موهبت عظمی در امثال و اقربان سرفراز و ممتاز گردانند و جواب او فرمان شد

این درگاه و درگاه نیست

المتمس او بجز اجابت مقرون گشت درین تاریخ حضور شاه پسر کلان شاهزاده و اینال از خدمت شاهجهان جدا شده بملاز شتافت قبل ازین هوشنگ برادر حسن و او بزین بوس سوار پی برگشته بود و درینولا و نیز بر بنمونی بخت خود را بقصدی آستان رسانید و با نولع مراحم و نوازش شوس رسید بهت سرفراز و آنها تسلیم نسبت خویش که با بعد طلاع سالین چقاے گورکان گویند فرموده بهار بانو بیگم حبیبه خود را به حضور شاه پسر کلان خسرو را به هوشنگ نسبت کردند و درین وقت معتمد خان بخدمت نجشیکه بفرستاد و یافت چون آمد تهاے مدید به کابل در خاطر قدسی مظاہر سیر می کرد و بتاریخ بمقدم اسفند از دهنه هزاروسی و پنج بعزم سیر و شکار منضت بولب اقبال بدان صوبه اتفاق افتاد چند روز در مظاہر لاہور مقام فرموده روز جمعه بمکه و سویم ماه مذکور که چرامودند افتخار خان پسر احمد بیگ خان کابلی سرحد او را پیشکش آورد و همین اخلاص و وفاداری بخدمت شاهنشاهی سر نیاز میدی بدرگاه بے نیاز فرود آورده سجدت شکر این موهبت عظمی که از مراحم بیکران خیانت که رقم عفو بر جراثم او کشیده باین موهبت عظمی در امثال و اقربان سرفراز و ممتاز گردانند و جواب او فرمان شد

متباه اندیش را به لاهور برده از دروازه قلعه بیاویند تفصیل این اجمال آنکه چون ظفرخان پسر خواجه ابوالحسن بکابل رسید
 شنید که پلنگوس از بک بقصد شورش افزائی وقتنه انگیزی بنواسه غزنین آمده مشارالیه باتفاق دیگر بندها تعینات صوبه
 مذکور آمده لشکر با فراهم آورده بود درین اثنا احداد بدنها دقا بویافته باشارت آن بتاه اندیش به تیراه آمده راه زنی و
 دست اندازی کاشیده شنیعه آن مفسد سیاه نخت است پیش می گیرد و پلنگوس از ان اراده باطل ندانست گزیده
 یکے از خوشیشان خود را نزد ظفرخان فرستاده اظهار طاعت و چا پلوسی نموده اولیای دولت قاهره خاطر از ان جانب
 پروا خسته دفع فساد احداد بدنها را پیش نهاد همت ساختند و به همان استعداد و جمعیت از راه گردیده بر سر آن
 مقهور روان شدند چون خبر گشتن پلنگوس آمدن لشکر ظفرخان بد فرجام می رسید تاب مقاومت نیاورده خود را بکوه
 اداغ که محکم بود می کشید و آن بیعت آن کوه را پناه روز بد اندیشیده دیواری در پیش دره بر آورده و استحکام تمام نموده
 ذخیره و سایر اسباب قلعداری آماده و مهیا داشت اولیای دولت ابد قرین استیصال او را پیش نهاد همت ساخته بقدم سعی فراز و
 تشیب بسیار طے نموده بدره مذکور پیوستند و همه یکدل و یک جهت از اطراف هجوم آورده همت به تسخیر آن گماشتند هفت
 جهادی الاولی نقاره فتح بلند آوازه ساخته داد شجاعت و جلاوت دادند از هنگام صبح تا سه پراش قتال و جدال اشتعال
 داشت بعد از سه پربانواع عواطف و مراحم آبی ابواب فتح و غیر ذلک بر چهره مراد دولت خواهان مفتوح گردید و آن محکم تصرف
 بهادران لشکر منصور در آمد درین وقت یکے از احدیان شمشیر و کار و دامن شتری گرفتار یافته بود نزد ظفرخان برده می نماید و
 یقین می شود که اینها از ان عاصی است و ظفرخان سوختن آن بد گمیرود و ظاهر می گردد که بند و قے باور سیده
 و بجنم و اصل شد هر چند منادی کرد و بد شخص نگشت که این تفنگ بدست کدام تن باور سید با بکله سر آن مفسد مصحوب سردار خان
 روانه درگاه آسمان جاہ گردید و ظفرخان و دیگر بندها به شایسته خدمت که مصداق تر دوات پسندیده گردیده بودند هر کدام
 در خور استعداد خویش باضافه منصب و اقسام مراحم اختصاص یافتند و درین تاریخ خبر رسید که رقیه سلطان بیگم صبیحه
 مرزا هندال منکوحه حضرت عرش آشیانی در وارا خلافت اکبر آباد بجوار رحمت ایزدی پیوستند زن کلان آنحضرت ایشان بودند
 و چون فرزند داشتند در زمانه که شاه بجا آمد و جو د آمدند حضرت عرش آشیانی آن گوهر کتیای خلافت را بشکوهی
 سپردند و این سر بر آراے خلافت سر آراے قدس تکفل تربیت و پرورش الا که شد القصه در بهشتاد و چهار سالگی به بنام خان
 عدم شتافتند در خلال این احوال عبدالرحیم ولد بهرام خان شمول انواع مراحم و تقصیر از آن گردید و باز گشت خطاب مستطاب

خان خانان فرق عزت برافراخت و خلعت و اسب مرحمت نموده بایالت سرکار قنوج رخصت فرمودند و مقارن این حال تمامی فیلان مہابت خان کہ قبل ازین فرمان طلب شدہ بود بدرگاہ رسیدہ داخل فیلیخانہ بادشاہی شدند و رین روز ہا معروض گردید کہ مہابت خان حبیبہ خود را بخوجہ برخوردار نام بزرگزاوہ نقشبندی نسبت کردہ و چون این وصلت بے اذن و رخصت آن حضرت شدہ بود بر خاطر اشرف گران آمد اورا بجنور اقدس طلبیدہ فرمودند کہ چرا بے دستورے ما و تہرچنین عمدہ دولت را گرفتہ جواب پسندیدہ سامان نتوانست نمود و حکم اشرف شلاق بست در ساخوردہ مجوس گردید و درین روز ہا میرزا دکنی پسر میرزا رستم صفوی بخطاب شاہنواز خان اختصاص یافت بست و نهم اسفند سالہ ساحل دریای چناب پور و موکب مسعود آراستگی یافت ۛ

جشن بست و کمین نوروز از جلوس ہمایون

روز سہ شنبہ بست و دوم جمادی الثانی سنہ ہزار و سی و پنج ہجری میر جہان افروز بہرچ حمل تحویل نمود و سال بست یکم از جلوس مبارک آغاز شد بر ساحل دریای چناب یک روز بلوازم جشن نوروزے پرداختہ روز دیگر از ان منزل کوچ فرمودند و در نیولا آقا محمد المچی شاہ فلک بارگاہ شاہ عباس را رخصت انعطاف ارزانی داشتہ خلعت باختر مرصع سی ہزار روپیہ با و مرحمت فرمودند و مکتوبے کہ در جواب محبت نامہ شاہی بخارس بافتہ بود با گریز مرصع تمام الماس کہ یک لک روپیہ قیمت داشت و کمر خنجر مرصع نفیس نادر برسم ارغمان خوانہ او شد و در اوراق سابق فرستادن عرب دست غیب نزد مہاتجان بہمت آوردن فیلان رقمزدہ کلک سوانح نگار گشتہ و اشارتے بطلب اونیہ رفتہ و در نیولا بجوالی اردو پیوست بالجمہ طلب او بہ تحریک و کار پردازی آصف خان شدہ بود و پیشینہا و خاطر ایشان آنکہ اورا خوار و بے عزت ساختہ دست تعرض بہ ناموس و جان و مال او در زنند و این مطلب گران را بغایت سبک دست پیشہ گرفتند و او برخلاف ایشان با چہار پنج ہزار راجپوت خو خوار یک رنگ یک جہت کردہ و اعیان اکثرے را ہمراہ آورد کہ ہر گاہ کار بجان و کار و باستخوان رسد و از ہمہ راہ و از ہمہ جہت مایوس گرد و در پاس عزت و ناموس خود بقدر امکان دست و پا زدہ با اہل و عیال جان نثار شوند ۛ

وقت ضرورت چناند گریز دست بگیرد شمشیر تیر

با آنکه از روش آمدن او در مردم حرفهای ناملائم مذکور می شد آصف خان در نهایت غفلت و بے پروائی بسر میبرد چون خبر آمدن او بعرض اقدس رسید نخست پیغام شد که تا مطالبات سرکار بآبادشاهی را بدیوان اعلیٰ مفروغ نسازد و معیان را بمقتضای عدالت تسلی ننماید راه کورنش و ملازمت مسدود است و در باب خواجه بر خور و ارسپر خواجه عمر نقش بندی که مهابت خان دختر خود را با و نسبت نموده و سابقاً مذکور شد که او را نیز چنگ زده بزند ان سپردند حکم شد که انچسپر مهابت خان با و داده فطائی خان تحصیل نمودم بخرمانه عامره رساند و چون منزل بکنار بهت واقع بود نواب آصف خان با وجود چنین دشمن قوی باز وے از سر و جان گذشته در نهایت غفلت و عدم احتیاط صاحب و قبله خود یعنی حضرت شاهنشاهی در آن طرف دریا گذاشته خود با عیال و احوال و ائصال و خدم و حشم از راه پل عبور نموده درین روے آب منزل گزید و هم چنین کار خا خجالت از خزانه و قورخانه و غیره حتی که خدمتگاران و بنده های نزدیک در کل از دریا عبور نمودند معتمد خان بخشی و میر توک از آب گذشته شب در پیش خانه بود علی الصبح چون مهابت خان دریافت که کار بناموس و جان او رسیده لاعلاج درین وقت که هیچ کس در گرد و پیش حضرت نمانده بود با چهار پنج هزار سوار راجپوت که بآنها قول و عهد نموده بود از منزل خود برآمده نخست بر سر پل رسیده قریب دو هزار سوار بر پل می گذارد که پل را آتش زده اگر کسی اراده آمدن داشته باشد بمداخله و مقابله قلم بر جا دارند و خود متوجه دو تخانه می گردند و از در حرم گذشته به پیشخانه معتمد خان رسیده باز پرس احوال نمود معتمد خان بمتیر بسته از خیمه برآمد و چون چشمش بر او افتاد از احوال شاهنشاهی استفسار نمود و قریب بصدر راجپوت پیاده راجه و شمشیر در دست همراه داشت و از گرد و غبار چهره آدم خوب محسوس نمی شد بر سمت دروازه کلان شتافت و در آن وقت در فضاے دولت خانه معبود وے از اهل یتاق و غیره و سه چهار خواجه سراسے پیش دروازه ایستاده بودند مهابت خان سواره تا دولت خانه رفته از اسپ فرود آمد در آن وقت که پیاده شده بجانب غسل خانه شتافت قریب دو صدر راجپوت همراه داشت معتمد خان پیش رفته گفت که این همه گستاخی و بیباکی از ادب و دراست نفسی توقیف نمایند تا من رفته عیال کورنش و زمین بوس نمایم اصلاً بجواب نه پرداخت و چون بر در غسل خانه رسید ملازمان او تختهای دروازه را که در بانان بهر احتیاط بسته بودند در هم شکسته بفضاے دو تخانه در آمدند جمعی از خواصان که برگرد و پیش آنحضرت سعادت حضور اخلاص داشتند از گستاخی او بعرض هایون سلینر

آن حضرت از درون خرگاہ برآمدہ بر پالکی نشستند درین وقت مہابت خان مراسم کورنش بتقدیم رسانیدہ آنگاہ بر دور
پالکی گردیدہ معروض داشت کہ چون لقین کردم کہ از آسیب عداوت و دشمنی آصف خان خلاصی و رہائی ممکن نیست و
با انواع و اقسام خواری و رسوائی کشتہ خواہم شد از روی اضطراب جرات و دلیری نمودہ خود را در پناہ حضرت انداختم اکنون اگر
مستوجب قتل و سیاست ام در حضور اشرف سیاست فرمایند درین وقت را چوتان او فوج فوج مسلح آمدہ در سراپردہ
بادشاہی را فرگرفتند و در خدمت آنحضرت بجز عرب دست غیب کہ دستیار او بود و میر منصور بدخشی و جو اہر خان خواجہ سرا
و بلند خان و خدمت پرست خان و فیروز خان و خدمت خان خواجہ سرا و فصیح خان مجلسی و سہ چار نفری از خواص ملکی دیگری حاضر بنود چون آن
بے ادب خاطر اقدس را شورانیدہ بود مزاج عتدال ہشت را غیرت در شور داشت و در رتبہ دست بر قبضہ شمشیر رسانیدہ خواستند کہ جان
از لوث وجود آن بیباک پاک سازند ہر بار میر منصور بدخشی بہ ترکی عرض میکرد کہ وقت مقتضی آن نیست صلاح حال منظور باید داشت و
سزای کردار ناہنجار این تیرہ بخت بد کردار را بایزد داد اگر حوالہ فرمایند تا وقت استیصال او در رسد چون حرف او بلند و مرغ
دولت خواہی آراستگی داشت ضبط خود فرمودند و در اندک فرصت را چوتان او درون برون و دولخانہ فرو گرفتند چنانچہ
بغیر او و لوگران او کس دیگر بنظر درنی آمد درین وقت آن بے عاقبت عرض کرد کہ ہنگام سواری ست ہذا بطہ مہمود و کوی
فرمایند تا این غلام فدوی در خدمت باشد و بر مردم ظاہر شود کہ این جرات و گستاخی حسب الحکم از من بوقوع آمدہ و
اسب خود را پیش آوردہ مبالغہ و الحاح بسیار نمود کہ برہین اسب سوار شوید غیرت سلطنت رخصت نداد کہ بر اسب
سواری فرمایند حکم شد کہ اسب سواری خاصہ را حاضر سازند و بجهت لباس پوشیدن و استعداد سواری خواستند کہ
بدرون محل تشریف برند آن ستیزہ کار را حسی نشد القصہ آن قدر توقف فرمود کہ اسب خاصہ را حاضر ساختند و
آنحضرت سوار شدہ و دو تیر انداز بیرون دولخانہ تشریف بردند بعد از آن فیل خود را آوردہ التماس نمود کہ چون وقت شورش
و از دحام است صلاح دولت درین میدان کہ بر فیل نشسته متوجہ شکار گاہ شوند و آنحضرت بے مبالغہ و مضائقہ برہمان
فیل سوار شدند کیے از را چوتان معتمد خود را و پیش فیل و دو را چوت و دیگر را پس حوضہ نشانیدہ بود و درین اثنا
مقرب خان خود را رسانیدہ با ستر حناے او درون حوضہ نزدیک آنحضرت رنمہ نشست ظاہر ادرین آشوب گاہ
بے تمیزی زخمی بر پیشانی مقرب خان رسید و دست پرست خان خواہ کہ مقدار شراب و پیالہ خاصہ در دست داشت خود را
بفیل رسانید و ہر چند را چوتان را در دست و بازو مانع کردند و خواستند کہ او را جا بے ندہند و کنارہ حوضہ

حکم فرموده مهر افروخته اند بهمان قرار داد پاسبان غنیمت افشوده درین وقت فدائی خان چون از فتنه پردازی زمانه توقف یافت سوار شده بکنار آب آمده و از آنکه پل را آتش داده بودند و امکان عبور متصور نبود بیتاب شده در تیر باران بلا و تلاطم فتنه با چندین نوکران خویش رو بروی دولتخانه اسپ بدریازده خواست که بشا درسی عبور نماید شش کس از همراهان او بوج فتنه رفتند و چندی از تندی آب پایان رویه افتادند و نیم جانی بساحل سلامت رسانیدند و خود با اسپ سوار برآمده حقیقتش نمایان کرد و دست اکثری از رفقای او بکار رسید و چهار کس از همراهان او جان نثار شدند و چون دید که کاری از پیش نمی رود و غنیمت زور آور است و بلا از دست اشرف نمی تواند رسید عطف عنان نموده از آب گذشت و حضرت شاهنشاهی آنروز و آن شب در منزل شهریار بسر بردند و در شب هفتم فروردی مطابق بیست و نهم جمادی الثانی آصفهان با اتفاق خواجه ابوالحسن و دیگر عمد های دولت قرار بجنگ داده در خدمت مهد علیا نور جهان بیگم از گزری که غازی بیگ مشرف نواره پایاب دیده بود قرار گذشتن داد اتفاقا بدترین گذر با همان بود سه چهار جا از آب عمیق عریض گذشتند و در وقت گذشتن انتظام افواج بر جانماند هر فوجی بطرفی افتاد آصفهان و خواجه ابوالحسن و ارادت خان با عمار بیگم رو بروی فوج کلان غنیمت که فیلمان کاری خود را پیش داده کنار آب را مضبوط ساخته بودند درآمدند و فدائی خان بفاصله یک تیر انداز پایان تر مقابل فوج دیگر از آب گذشت و ابوطالب پسر آصف خان و شیر خواجه و آله یار و بسیاری مردم پایان بر فدائی خان عبور نمودند و هنوز جمعی بکنار پیوسته و بعضی میان آب بودند که افواج غنیمت فیلمان را پیش رانده حمله آوردند و هنوز آصف خان و خواجه ابوالحسن در میان آب بودند و معتقدان از آب نیکی گذشته بلب آب دویم ایستاده تماشا می نمودند و تقدیر میکرد که سوار رویه و سپه و شتر در میان دریا درآمده پهلوی یکدیگر بر زده سعی در گذشتن دارند و در وقت ندیم خواجه سرای بیگم آمده مخاطب ساخت که مهد علیا بیگم را نیند که آنچه جای توقف و تامل است پاسی بهت پیش نیند که بجز در آمدن شما غنیمت منظم گشته راه آوارگی پیش خواهد گرفت از استماع این خطاب و عقاب خواجه ابوالحسن و معتقدان اسپان خود را در آب زدند و فوج غنیمت و راجو پتان مردم این جانب را پیش انداخته بدریا درآمدند و در عمار بیگم دختر شهریار و عصبیه شاهنواز خان بودند تیر بر بازو و دختر شهریار رسید و بیگم بدست خود بر آورده بیرون انداخت و لبها سها بخون رنگین شد و جواهر خان خواجه سرانظر محل و ندیم خواجه سرای بیگم و خواجه سرای دیگر در پیش فیل جان نثار گردیدند و دوزخ شمشیر بر خط ایل بیگم رسید و بعد از آنکه روئے فیل برگشت دوسه زخم بر چپا بر عقب فیل زدند تا آنکه شمشیر باز پس می افتاد و فیلان سعی در راندن فیل داشت تا جایی رسید که آب عمیق آمد و اسپان

به شادری افتادند و بیم غرق شدن بودند و ناگزیر عطف عنان نمودند و فیصل بیگم بشناوری از آب گذشت و بدو لتخانه بادشاهی
رفته فرود آمدند و چون راجپوتان قصد تمام باین جانب کردند درین وقت آصف خان پیدا شد و از نیرنگی زمانه و پیراد
رفتن رفیقان و شستن نقش بدگله آغاز کرد و روانه شد و هر چند حاضران از ایشان نشان خوانستند اثری ظاهر نشد
که کدام جانب شتافت و خوابه ابو الحسن گرم را ندانند و از هول اضطراب اسب برپا زد و چون آب عمیق بود و تند می رفت
در وقت شناوری از اسب جدا شد تا قاش زمین را بدو دست محکم گرفته بود تا آنکه غوطه خورد و نفس گیر شد قاش زمین
نگذاشت درین حالت مخصوصه ملای کشمیر خود را رسانیده خوابه را بر آورد و فدائی خان با جمعی از نوکران خود و چندی
از بندها به بادشاهی که دوستی و آشنائی با او داشتند از آب گذشته با فوجی که در مقابل او بود چپقلش کرد و غنیم خود را
برداشته تا خانه شهریار که حضرت شاهنشاهی در آنجا تشریف داشتند خود را رسانید و چون درون سرای پرده از سوار و
پیاده مالامال بود بر سر در ایستاده به تیر اندازی پرداخت چنانچه تیرهای او اکثر در صحن و دوتخانه نزدیک بآن حضرت می رسید
و مخلص خان در پیش تخت ایستاده بود با بگله فدائی خان زمانه می نمود ایستاده تلاش می کرد و از همراهان او سید مظفر که از
جوانان کار طلب کار دیده فدوی بود و عطار الله نام خویش صدف خان بدریافت سعادت شهادت حیات جاوید یافتند
و سید عبدالغفور بخاری که از جوانان شجاع است زخم کاری برداشت و چهار زخم با اسب سواری فدائی خان رسید و چون
در یافت که کاری از پیش نمی رود و بخدمت نمی تواند رسید عطف عنان نموده از آرد و برآمد و بطرف بالای آب شتافت و در دیگر
از آب گذشته به تناس نزد فرزندان خود رفت و از آنجا عیال را برداشته بگرچاک طنزیه رخت سلامت کشید بدرخش نام
زمیندار پرگنه ندکوب را بدو رابطه قدیم داشت فرزندان را و از آنجا گذشته و خاطر از آنجا بجا و پراخته جریده بجانب هندوستان
شتافت و شیر خوابه و آله و ردی خان قراول باشی و آله یا ریسر افتخار خان هر کدام بطرفی رفتند و آصف خان چون دست
که از دست مهابت خان خلاصی ممکن نیست با پسر خود ابوطالب و دو صد و سه صد سوار مفلوک از بارگیر و اهل خدمت بجانب
قلعه اٹاک که در تیول او بود رفت و چون به رهناس رسید از ارادت خان خبر یافت که در گوشه فرود آمده کسان خود را
فرستاده به بالغه بسیار نزد خود طلبید لیکن هر چند کرد و او بهر اهی آصف خان را عنی نشد و آصف خان بقلعه اٹاک رفته متحصن
گشت و ارادت خان برگشته بار و آند و بجای از آن خواهم ابو الحسن بهمد و سوگند ملطمان خاطر بخشیده مهابت خان را دید و نوشته
بنام ارادت خان و معتمد خان مشتمل بر سوگند غلیظ شد بدین مضمون گرفت که گزند جا

را ہمراہ برده ملاقات داد درین روز عبدالصمد نواسہ شیخ چاند منجم را کہ باصف خان را بطہ قوی داشت و الحق جوان مستعد و بوشاست
آشنائی او در حضور خود قتل رسانید متعارن این حال شاہ خواجہ الہی نذر محمد خان والی بلخ بدرگاہ والا رسیدہ ملازمت نمود و بعد
از ادائے کورنش نویسم و آدابے کہ درین دولت معمول است کتابت نذر محمد خان کہ مشتمل بر اطہار اخلاص و نیاز مندی بود
با تحف دہد ایاے آن ملک گذرانیدہ آنگاہ پیشکش خود را بنظر در آورند و سوغات ہائے نذر محمد خان از اسپ و غلام ترکی
و غیرہ موافق پنجاہ ہزار روپیہ قیمت شد و عجاایہ الوقت سی ہزار روپیہ انعام یافت پیش ازین نگاشتنہ کملک و قانع نگاشتنہ
کہ چون آصف خان پہنچ و جبہ از مہابت خان امین بود بہ قلعہ الہک کہ در جاگیر او بود رفتہ تحسین جست و ہمگی دو صد و پنجاہ کس از سوار
و پیادہ با او ہمراہ بودند مہابت خان چندے از احدیان بادشاہی و ملازمان او و وزینداران آن نواحی را بسر کردی بہرند
نام سپر خود و شاہ قلی فرستاد کہ گرم و گیر اشناقت بہ محاصرہ قلعہ بردازند تا مبرہ عا در آنجا رسیدہ قلعہ را بدست آورند و
آصف خان عنان بہ قضا سپرد و فرستادہ ہائے مہابت خان بہ عہد و سوگند آرام بخش خاطر متوحش او گشتہ حقیقت
بہابت خان نوشتند و چون موکب گہمان شکوہ از در ہائے الہک عبور نمود مہابت خان از حضرت رخصت حاصل
نمودہ قلعہ الہک رفت و آصف خان را با ابوطالب پسر و خلیل اللہ ولد میر میران مقید و مجوس ساخت و قلعہ را
بملازمان خود سپرد و در بہین اثنائے عبدالخالق برادر زاوہ خواجہ شمس الدین محمد خواتی را کہ از مصاحبان و مخصوصان
آصف خان بود با محمد تقی بخشی شاہجہان کہ در محاصرہ بر ہا پنور بدست افتادہ بود بہ تیغ بیابکی آوارہ صحراے عدم
مگردانید و ملا میر محمد قنودیرا کہ بسبب اغندی نزد آصف خان بود و قیکہ او را زنجیر کرد و بحسب اتفاق زنجیر حلقہ دارد
پاسے او کردند چنانچہ باید استحکام ندادند باندک حرکت از پاسے او برآمد ایل مقدمہ حمل بر افسونگری و ساحری او کرد
او حافظ قرآن مجید بود و پیوستہ بتلاوت اشتغال داشت و لہہائے او بتلاوت متحرک بود ازین حرکت لب یقین کرد
کہ مراد علایے بدی کند و از غلبہ و سواس و فرط توہم آن مظلوم را بہ تیغ ستم شہید ساخت ملا محمد با فضائل صوری و کتب
و کمالات بزیور صلیح و پرہیزگاری آراستگی داشت افسوس کہ انسفاک بیابک قدر چنین مردی نشاخت و بہیودہ ضائع ساخت
و چون بنواسے جلال آباد و نزول اُردوی گہمان پوی اتفاق افتاد جمعے انکافران آمدہ ملازمت نمودند اکنون مجسمے از
معقذات و رسوم کہ بیان ایشان شائع است بہت غایت مرئی گرد و طریق آنہا بہ آیین کافران ثبت نزدیک
است بہت صورت آدمی از طلا و نقرہ ساختہ بر پیش از یکزن نمی کنند مگر زن اول نازا دگاہ باشد

یا باشوهر ناسازگار و اگر خواهند که بخانه دوستی یا خویشی بروند از بالاس بام یک دیگر تردوی کنند و حصار شهر را جز یک در
نمی باشد و غیر از خوک و ماهی و مرغ و دیگر همه گوشت می خورند و حلال دارند می گویند که از قوم ما هر کس که ماهی خورد البته
کور شده و گوشت را بخنی کرده می خورد و لباس سرخ را دوست می دارند و مرده خود را لباس پوشانیده و سلح
ساخته با صراحی و پیاله و شراب در گور می گذارند و سوگند ایشان این است که کله آهوی را یا بز را در آتش می زنند و باز آنرا
از انجا برداشته بر درخت می گذارند می گویند که هر کس از ما این سوگند را بد روغ خورده البته بهلاست متبلا شده و اگر
پدر زن پسر خود را خوشش کند بگیرد و پس در آن باب مضائقه نمی نماید حضرت شاهنشاهی فرمودند که هر چه دل شما
از چیز های هندوستان خواهش داشته باشد اورخواست نمایند اسپ و شمشیر و نقد و سرو پا و سرخ التماس کردند
و کامیاب مراد گشتند درین اثنا جنگت سنگی پسر راجه با سوار دوو گیهان شکوه فرار نموده بکوستان شمالی لاهور که وطن
اورست شتافت و مقارن این حال صادق خان بایالت صوبه پنجاب رخصت یافت و حکم شد که تنبیه و تادیب جنگت نماید و
حضرت شاهنشاهی منزل بمنزل به نشاط لشکر پرورداخته روز یکشنبه بستم آردی بهشت در ساعت مسعود داخل شهر
کابل شدند و درین روز بر فیل نشسته شازگانان از میان کابل گذشتند و باغ شهر آرا که نزدیک قلعه کابل واقع است
نزول اجلال فرمودند و در جمعه غره خور داد بر وضه منوره حضرت فردوس مکانی تشریف برده بوازم نیاز مندی تقدیم
رسانیده از باطن قدسی موطن آن حضرت استمداد هست نمودند و همچنین به زیارت میرزا هندال و غم بزرگوار خود
میرزا محمد حکیم تبرک حبه از حضرت حق سبحانه تعالی التماس آمرزش ایشان فرمودند از غرائب اتفاقات که از نهاد خدای
تقدیر بر منصفه ظهور پر تو افکند پاداش کردار زشت هایت خان است تفصیل این اجمال آنکه چون آن جرأت و گستاخی در کنا
آب بهت از و نظور آمد و امرای بچو صله با سپاه از غفلت خویش خجلت زده خاوند خویش گشتند و امری که در خلیه هیچکس بطور
نکرده بود چهره پر و از ظهور گشت راجپوتان او بنا بر تسلط و اقتدار که بحسب اتفاق روی نموده بود خود سرو مغرور گشته
دست تعدی و تجاوز بر رعایا و زیرستان دراز کرده هیچکس را موجودی نمی شمردند تا آنکه روزگار برگشت و دست قتل
آتش نجرمن هستی آن خود سران زد با نجله پس از راجپوتان در چلکه که از شکارگاه های مقرری کابل است رفته اسپان خود
بچرا گذاشته بودند چون چلکه را بجهت شکار پادشاهی ترق ساخته بجمع از اسبان و اسب های نر و ماده که از آنها مانع آمده کار
بدرستی گذرانید و راجپوتان بیجا با آن بیچاره را بزمی نمود و باره کوه چندی در بستان و برادران او و احدیان دیگر

بدرگاه رفته استغاثه و دادخواهی نمودند حکم شد که اگر او را شناخته می باشند نام و نشان او معروض دارند تا بجای شرف طلبیده
 باز پرس فرماییم و بعد از اثبات خون بسزارد احدیان را باین حکم تسلی گشته برگشتند راجپوتان نیز قریب با آنها فرد
 آمده بودند روز دیگر احدیان مستعد رزم و پیکار شده همه یک جهت و یک رو بر سر دایره راجپوتان آمدند و چون احدیان
 تیر انداز و توپچی بودند باندک زد و غوری را به پوت بسیار کشته شد و چندی را که هابیت خان از فرزندانش حقیقی گرامی
 می دید علف تیغ انتقام گردیدند تخمیناً هشتصد و نهصد راجپوت بقتل رسیده باشند و احتشام کابل و هزار جات سرجا
 راجپوتان را در اطراف و لواحق یافتند از کتل هند و کش گذرانیده فروختند و باین طریق قریب بیایصد راجپوت
 که بیشتر از آنها سردار قوم بودند و بشجاعت و مردانگی اشتهار داشتند در وقت رفتن و هابیت خان از شنیدن این
 خبر سراسیمه و مضطرب سوار شده بکاک نوکران خود شافت و بر اثنای راه نقش را طور دیگر دیده از بیم و هراس که مبادا
 درین آشوب کشته شود برگشته خود را در پناه دولت خانه انداخت و بالتاس او حبشیان و کوتوال خان و جمال خان خواهان
 حکم شد تا این قتل را فزونی نماند دیگر بعض رسید که باعث جنگ و نماند و بدیع الزمان خویش خواجه ابوالحسن و
 خواجه قاسم برادر او دست هر دو را بجای طلبیده بازیم فرمودند جوابی که تسلی او شود سامان نیارستند کرد چون
 کس بسیار از تیر و تفنگ بقتل رسیده بودند ناگزیر مراعات خاطر او از لوازم شمرده نامبرده بارابو حواله کردند و
 او در نهایت خواری و رسوائی سر و پا برهنه بخانه خود برده مقید ساخت و آنچه در بساط آنها بود تمام متصرف شد و رینولا
 بحرین رسید که عنبر حبشی در سن هشتاد سالگی با جل طبعی و رگدشت عنبر و فن سپاهگری و سرداری و ضوابط تدبیر عدیل
 و نظیر نداشت او باش آن ملک را چنانچه باید ضبط کرده بود تا آخر عمر روزگار بغزت بسر برد و در هیچ تاریخی بنظر در نیامده
 که غلام حبشی بمرتب او رسیده باشد و درین ایام سید بهوه حاکم دہلی بوجوب نوشته هابیت خان عبدالرحیم خانخانان را که
 متوجه جاگیر خود بود برگردانیده بلا هو و فرستاد و رینولا خبر رسید که شاهزاده های والا نژاد سلطان دارا شکوه و سلطان
 او رنگ زیب پسران شاه جهان بجواله اکبر آباد رسیدند خاطر قدسی مظاہر از مرده وصول بنائیکامگار گلگل شگفت
 لیکن هابیت خان بمظفر خان حارس دارالخلافه نوشت که نظر بند نگذارد بدرگاه بیاید چون توجه خاطر اشرف بهسکار
 بسیار بود و شیفنگی آنحضرت درین شکل مجدی رسیده بود که در حضور سرفکر و زبے شکار ممکن نیست که بسر آید لاجرم درینولا
 که در درخان قراول یکی بخت شکار رقم غنای که اهل هند آزار و کوفتند از ریمان تا بیده ترتیب داده پیشکش نمود

مبلغ بیست و پنج هزار روپیه بران صرف شده بنا بران در موضع از غنده که از شکارگاهای مقرر این ملک است بمقتضایان
 سرکار حکم شد که نور مذکور را بشکار برده استاد نمودند و شکاری را از هر جانب بنور در آورند و حضرت بایر تاران حرم سراسر
 عزت بنشاط شکار توجه فرمودند شاه اسماعیل هزاره که جماعه هزاره ها و را بزرگی و مرشدی قبول می داشتند و با توابع و لواحق
 خویش در ظاهر دیه میرانوس فرود آمده بود حضرت شاهنشاهی با نور جهان بیگم و اهل حرم بمنزل شاه اسماعیل تشریف فرمودند
 و بیگم بفرزندان شاه از اقسام و جواهر در داری مرصع آلات تملط فرمودند و از انجا بنشاط شکار پرداخته قریب سیصد راس
 از رنگ و قوچ کوهی و خرس و کفتار که در این نور در آمده بود شکار شد و یکی از همه کلان تر بود وزن فرمودند سه من و سه سیر
 بوزن جهانگیری برآمد و از سوارخانه که چوئی خبر گستانی هاست خان بسبع شاه جهان رسید مزاج بشورش گرایید و با وجود
 قلت جمعیت و عدم سامان داعیه مصمم شد که بخدمت پدر و الا قدر شایسته سزای کردار نا هنجار در دامن روزگار او نهد
 باین عزیمت شایسته بتاریخ بیست و سویم رمضان سال هزار و سی و پنج با همزار سواران از مقام ناسک بر تنگ
 رایات برافراشتند بگمان آنکه شاید درین مسافت بقدر جمعیتی فراهم آید چون اجمیر مخیم گشت راجه کشن سنگه سپهر راجه بجم که با پانصد
 سوار و مرکب منصور بود با جمل طبعی در گذشت و جمعیت او گشت و همگی پانصد سوار و در غایت پریشانی و سنگدستی همراه
 ماند و اراده سابق سامان پذیر نشد تا گزیراے عقده کشای چنین تقاضا فرمود که بولایت ^ط شایسته شایسته روزی چند در ان
 تنگناے خمول باید گذرانید باین داعیه از اجمیر بنا گور و از ناگور بجد و وجود پور و از ان راه بحیلمیر نصنت اتفاق افتاد
 و حضرت جنت آشیانی در ایام هرج و مرج از همین راه بولایت سند و ملک ^ط تشریف برده بودند و این موافقت
 با جد بزرگوار از بدائع روزگار است چون خاطر فیدنی مظاہر از سپهر شکار گلزار همیشه بهار کابل و پرداخت روز و شبانه
 غره شهر یور از کابل بصوب مستقر الخلافه کوس مراجعت بلند آذانه گشت درین تاریخ خبر بیماری شاهزاده پرویز بعرض
 رسید که در دقلج قوی بهم رسیده ایشان را زمانی ممتد بشعور داشت و بعد از تدبیرات بقدر خفگی حاصل شد و مقارن این حال
 عرض داشت خان جهان رسید نوشته بود که شاهزاده باز از هوش رفته و درین مرتبه پنج گڑی که دو ساعت بخومی باشد بشعور
 بودند ناگزیر اطبا بداغ قرار دادند و پنج رخ در سر و پیشانی و شقیقه ایشان سوختند معذا بهوش نیامدند و بعد از ساعت
 دیگر افاقه بهم رسید و سخن کردند و باز از هوش رفتند و اطبا بیاری ایشان را صرع تشخیص نموده اند و این ثمره افراط شراب است
 چنانچه هر دو عم ایشان شاهزاده شاه مراد و شاهزاده دانیال ^{بیماری مبتلا گشته} که سر در کاسه شراب کردند درینو لا شاهزادگان

والاگر سلطان داراشکوه و شاهزاده اوزنگ نسیب از خدمت پدر بلازمست جد بزرگوار آمده بدولت زمین بوس فرق نیاز نورانی
 ساختند از فیضان و جواهر مرصع آلات قریب ده لک روپیه پیش ایشان بنظر در آمد و در نیولا از نوشته چنانچان بعضی رسید که بایستغ
 پسر سلطان دانیال مرحوم در امر کوٹ از شاه جهان جدائی گزیده بملک راجه گجنگ خود را رسانیده عنقریب بشاهزاده
 پرویز خواهد رسید و از سوانح بهجت افرا که دین راه بطور آمد آوارگی مهابت خان از درگاه است تفصیل این داستان
 برسم اجمال آنکه از تاریخیکه آن بداندیش مصدر چنین گستاخی گردید مزاجش بشورش گرایید و طرف حوصله اش تنگی کرد و
 با عیان دولت سلوک نالاکم پیش گرفته و لها را از خود آزرده و خاطر را متفکر گردانید حضرت شاهنشاهی با وجود چنین گستاخی و
 سوراوب از کمال حوصله و بردباری التفات و عنایت ظاهری ساختند و هر چه نور جهان بیگم در خلوت می گفت بے کم
 و کاست نزد او بیان می فرمودند چنانچه مکرر بر زبان آوردند که بیگم قصد تو دار و خبردار باش و صبیحه شاهنواز خان نبیره
 عبدالرحیم خان خانان که در عقد از دواج شایسته خان پسر آصف خان است می گوید که هرگاه قابو یابم مهابت خان را
 به بندوق خواهم زد و باظهار این مقدمات خاطر او را مطمئن می ساختند تا آنکه رفته رفته توهمی که و را ابتدا داشت و از آن
 رهگذر هوشیار و بیداری بود و جماعتی کثیر از راجپوتان با خود راه می آورد و برگرد و پیش دولتخانه بازمی داشت کم شد
 و آن ضابط و انتظام بر جانماند و معذالوکران خوب او در جنگ میان کابل قبیل رسیدند و نور جهان بیگم بخلاف ادب پیوسته
 و رانتهار فرصت بود و سپاه نگاه می داشت و مردم دلیر جنگ آزار داد و سامی کرد و مستمال و امید واری ساخت تا آنکه
 هوشیار خان خواجه سراسر بیگم بوجوب نوشته ایشان قریب بد و هزار سوار از لاهور نوکر کرده بخدمت شتافت و در رکاب
 سعادت هم جمعیت نیک فراهم آمده بود یک منزل پیش از رهناس پور رسیدن محله سواران را تقریب ساخته فرمودند که
 تمام سپاه قدیم و جدید جبه پوشیده در راه بایستد آنگاه بلندخان خواص را حکم شد که از جانب حضرت نزد مهابت خان
 رفته پیغام گذارند که امروز مردم بیگم خود را بنظر اشرف می گذرانند بهتر آنست که مجرای اول را موقوف دارید مبادا
 با هم گفتگو شده بجنگ و نزاع کشد و در عقب بلندخان خواجه انور را فرستادند که این سخن پسندیده معقول او سازد و او
 حسب الحکم عمل نموده درین وقت بکورش نیامد روز دیگر بسیاری از بندها به دست او رسیدند و در درگاه فراهم آمدند و حضرت
 به مهابت خان حکم فرمودند که یک منزل از آرد و پیش می رفته باشد اگر چه در حقیقت کار آگاه گشت لیکن چون چشمش از جنگ
 احدیان ترسیده بود کام و ناکام روانه پیش شده و آنحضرت بتعافیت او و احوال گرم و گیراشا فتند و مهابت خان دیگر خود را

جمع توانست ساخت و از منزل پیش نیز کوچ کرده از دریای بهت گذشته فرود آمد و حضرت شاهنشاهی درین طرف بمسک
 آراستند و فضل خان را نزد آن آشفته دماغ فرستاده چهار حکم بقدری احوال فرمودند نخست آنکه چون شاه جهان بصوب پشاور
 رفته او نیز از پی رفته آنهم را با انجام رساند و دوم آصف خان را ببلار مست حضور فرستد سوم طهورت و هوشنگ پسران
 شاهزاده و انبال را روانه حضور نماید چهارم لشکری بپسر خالص خان را که ضامن اوست و تا حال ببلار مست نیامده حاضر سازد
 و اگر در فرستادن آصف خان استادگی کند تعیین شناسد که فوج بر سر او تعیین خواهد شد فضل خان پسران شاهزاده و انبال را
 همراه آورده معروض داشت که در باب آصف خان عرض می کند که چون از جانب بیگم امین نیستم بیم آن دارم که اگر
 آصف خان را از دست دهم مبادا لشکر بر سر آن تعیین فرمایند درین صورت بنده را بهر خدمتی که تعیین فرمایند بدان
 سرفراز شده چون از لاهور بگذرم منت بر چشمم و دل گذاشته آصف خان را روانه درگاه خواهیم ساخت چون فضل خان عذر
 فرستادن آصف خان معروض داشت بیگم از حرفهای لغو و بشویش در آمد فضل خان باز رفته انچه دیده و شنیده بود
 پوست کننده ظاهر ساخت و گفت در فرستادن آصف خان توقف مصلحت نیست زیرا که بطور دیگر بخاطر نرساند که ندامت خواهد
 کشید چون مهابت خان از حقیقت کار آگاه گشت فی الفور آصف خان را خود آورده معذرت خواست و بعد و سوگند
 خاطر او پرداخته و ملائمت فرادان ظاهر ساخته روانه درگاه نمود لیکن ابو طالب پسر او را بجهت مصلحتی که رقم پذیر گردیده رفیق
 نگذاشت بظاهر غمیت پشنه و انموده کوچ بکوچ روانه شد و بست و سوم ماه مذکور عبور موکب منصور از آب بهت واقع شد
 از غائب آنکه یورش مهابت خان و هرج و مرج او در ساحل همین آب اتفاق افتاد و باز انخطا و آخر نجات و زمان
 و بار او برکنار جهان دریا روی نمود و پس از روزی چندی ابوالحسن پسر آصف خان و بدیع الزمان داماد و خواجه ابوالحسن و
 خواجه قاسم برادر او را نیز عذر خواسته بدرگاه فرستاد چون در جهانگیر آباد نزول سعادت اتفاق افتاد و در بخش پسر خسرو
 خان خانان و مقرب خان و میر حله و اعیان شهر لاهور بدولت زمین بوس جبین اخلاص را نورانی ساختند هفتم ماه آبان سلطنت
 مسعود نزول موکب اقبال بدار السلطنت لاهور چهره افروز مراد گردید و درین روز مسعود آصف خان بصاحب صوبگی
 پنجاب اختصاص یافت و منصب و کالت ضمیمه احم گردید و حکم شد که سردیوان نشسته از روی استقلال تمشیت مهات
 مالی و ملکی پرواز و خدمت دیوانی بخواجه ابوالحسن پسر فضل خان از تغیر میر حله بخدایت میر سامانی سرفراز
 یافت و میر مذکور بخدایت بخشیدگی سر بلند گردید و در میان درگاه و در گجرات آسوده اند و احوال

ایشان بتقریبات درین اقبال نامه ثبت افتاده رخصت وطن فرموده فیل بخت سواری ایشان لطف نمودند و رینوالا بعضی رسید
 که مهابت خان از سمت راه پلنه عنان تافته بجانب هندوستان روانه شد و نیز بهامع جلال رسید که بیست و دو لک روپیه
 نقد و کلای از بنگاله فرستاده اند بچولی دلی رسیده بنا بران صفدر خان و سپه دار خان و علی قلی درمن و نورالدین قلی
 و انیراس سنگلین با هزار احدى تعیین شدند که بر جناح استقبال شافته زر با بدست آرند نامبرده با متوجه خدمت شده
 در حواله شاه آباد بمردم او که خزانه می آوردند رسیدند و آنرا زر با در سراب ده متحصن شده تا ممکن و متصور بود و بدافعه
 و مقابله پاسه ضلالت افشردند و بندها را درگاه بعد از زد و خورد بسیار سرار آتش زده بدرون در آمده مبلغ بار
 متصرف شدند و مردم او قرار بر فرار داده راه ادبار سپردند و فرمان شد که زر با بدرگاه فرستاده خود بتعاقب مهابت خان
 شتابند و مقارن این حال خان خانان را بمنصب هفت هزاری ذات و سوار از قرار دو اسپه و سه اسپه سرفراز نمود و خلعت
 و شمشیر و اسپ پنجاق با زین مرصع و فیل خاصه مرحمت نموده با جمعی از بندها را درگاه باستیصال مهابت خان دستوری
 فرمودند و صوبه اجمیر به تیول او مقرر شد و چون هم جلالت سنگ از صادق خان سرانجام نشده بود و او را از دوستان مهابت خان
 می دانستند حکم شد که از سعادت کورنش محروم باشد و این روز مخلص خان و جلالت سنگ از کوستان کانگڑا رسیده ملازمت
 نمودند و درین روز با بکرم خان که خدمت ملک کوچ داشت فرمان صادر شد که او را صاحب صوبه بنگاله ساختم بدالضوبه
 شافته بضبط و نسق التولایت پردازد و خانزاد خان را روانه حضور نماید شا هزاره پرویز از فرط باوه پیمانی بمرض صرع مبتلا
 شده رفته رفته از قدا نفرت بهم رسانید و قوی تحلیل رفت و هر چند اطباء بمعالجات و تدبیرات پرداختند چون زمان ناگزیر
 رسیده بود اثری بران مترتب نگشت و شب چهارشنبه بتاریخ هفتم شهر صفر سنه هزار سی و شش هجری پیمانه حیاتش ببرز
 گردید و کالبد آن مرحوم را نخست در ان شهر امانت فرمودند و آخر با کبریا با نقل کردند و در باغی که سبز کرده آن سر و جو بیار
 سلطنت بود دفن کردند و چون این خبر بمسامعه علیه رسید رضا بقضای ایزد تعالی داده زخم درونی بمرهم صبر و شکیبائی
 چاره فرمودند و در سن سی و هشت سالگی وفات یافت تا پنج فوت او بعضی از فضلا چنین یافته اند وفات شا هزاره پرویز
 بعد از استماع این خبر بخان جهان حکم شد که فرزندان و بازمانده های ایشان را روانه درگاه والا سازد و در خلال این احوال
 شاه خواجه ایچی نذر محمد خان رخصت معاودت یافت و سواست آنچه بدفیات با و عنایت شده بود چهل هزار روپیه دیگر
 مرحمت گردید و انمودی از نقاشان هندوستان بخان فرستادند و در این ابوطالب خلعت اعتضاد الخلافت آصف خان بختاب

شاکسته خان نامور شد درین ایام موسوی خان از دکن مراجعت نموده سعادت زمین بوس دریافت و در نیولامیر زارستم صفوی
بصوبه داری بهار فرق عزت برافراخت درین هنگام از عرض داشت مقصد بیان صوبه دکن بعضی رسید که یاقوت خان جشی که در آن
ملک بعد از عنبر سرداری عمده ترازو بنود و در حیات عنبر نیز سپه سالاری لشکر و انتظام افواج بهمه او مقرر بود اختیار بندگی و
دولت خواهی را سرمایه سعادت خود دانسته با پانصد سوار بجواله جالناپور آمده بسر بلند را سئو نوشته که من با فتح خان سپه
ملک عنبر و دیگر سرداران نظام الملک قرار دولت خواهی داده از پیش قدمان این سعادت شده ام نامبرده با بریکدیگر
سبقت کرده پی در پی خواهند آمد چون خان جهان از نوشته سر بلند را سئو بر حقیقت کار اطلاع یافت کتابتیه مشتمل بر
استمالته و دولت خواهی بسیار بیا قوت خان نوشته سرگرم عزیمت گردانید و بسر بلند را سئو نیز مکتوبه قلمی نمود که در
لوازم ضیافت و مراسم هماننداری کوشیده بزود رسد روانه برهان پور سازد و در اوراق سابق مرقوم گردیده که شاه جهان با
معدود رسد از بنده با بجانب پشته نهضت فرمود چون در ایام شاهزادگی بپادشاه و الاجاه شاه عباس طریقه دوستی و
مصداقت مسلوک و ابواب مراسلات مفتوح داشتند و درین بهرج و مرج شاه نیز متفحص احوال ایشان بودند بخاطر
صواب اندیش رسید که بدان سمت شتافته بایشان نزدیک باید شد مکن که با بیاری مهربانی و اشتیاق ایشان غبار شورش
و فساد که مرتفع شده فرو نشیند بالجمه چون بجواله پشته پیوستند شریف الملک که حارس آن ملک بودند هزار سوار و دوازده هزار پیاده
پیاده فراهم آورده حصار شهر را استحکام داده قدم جزأت پیش گذاشت و بالجمه سبکی سیصد چهار صد سوار از بنده های وفادار
همراه بودند تا بصدقه آنها نیاورده بحصار شهر درآمد تحصن گشت و چون از پیشتر مرست قلعه نموده توپ و تفنگ بسیار در برج
و باره آماده ساخته بود در نیولابردون حصار در آنجا بفرقه و مقابل پائے ضلالت افشرد و شاه جهان مردم خود را منع فرمود که
بر قلعه نوازند و رعیت خود را به توپ و تفنگ ضائع ن سازند با وجود این معنی جمعی از جوانان کار طلب بر حصار بند شهر یورش
نمودند و از استحکام برج و باره و کثرت توپ خانه کاری نساختند و ناگزیر عطف عنان نموده دایره کردند و پس از روزی
چند باز بهادران شیردل زنجیر گسل مانند برق لامع بقلعه تاختند و چون بر دور قلعه همه جا میدان مسطح بود و اصلایستی بلندی
و دیوار و درخت نداشت سپر با بر رو کشیده دیدند قضا را دران ضلع خندق عمیق و عرض ملو از آب بود پیش رفتن محال
و پس گشتن از آن محال تر شد در میان میدان شسته توکل را حصار خود ساختند و درین وقت شاه جهان تکرار بهم رسانید
و بنا بر بعضی موانع که نوشتن آن طولی دارد در عراق در عقد توقف افتاد و نیز خبر بیاری شاهزاده پرویز پیوسته یقین شد

که ازین مرض جان بر نیست و هم درین ضمن مکتوب نور جهان بیگم رسید مرقوم بود که مهابت خان از صیانت نهضت موکب بادشاهی سراسیمه گشته مبادا از غایت شورش مزاج در راه غبار آسیمی بدامن پسران شمارساند صلاح دولت در انست که باز بهبوب دکن عطف عنان نموده روزی چند بار و زنگار باید ساخت -

تا خود فلک از پرده چهره آرد بیرون

بنابر آن با وجود ضعف قوی و بیماری صعب پاکی سواره از راه گجرات و ملک بهار متوجه دکن شدند درین ضمن خبر فوت شاهزاده پرویز رسید بر جناح استعجال نهضت موکب منصور افتاد و این راهبست که سلطان محمود از همین راه آمده فتح تجرانه سومنات کرده چنانچه مشهور است و شاه جهان ملک گجرات و لا آمده از بیست کرد به احمد آباد و بگذر جانجانیور دریا - یی زید را عبور فرمودند و از کرپوه چهرائی که بر اجه بکلانه تعلق دارد بر آمده بناسک ترنگ از مضافات دکن که مردم خود را در اینجا گذاشته بودند نزول نمودند و چون درین ملک عمارتے بنود در جهان نزدیک بنجیر شتافته در آن سرزمین رحل اقامت انداختند و ریولا آصف خان بمنصب بهشت بهاری ذات و سوار و واسه و سه اسپه فرق عزت برافراخت تا از قید مهابت خان و آسیب جان نجات یافته بود منصب بهشت بهشت احوالش نامنتظم بود و ریولا از عرض داشت متصدیان دکن به عرض رسید که نظام الملک از کوتا و اندیشی و فتنه انگیزی فتح خان پسر عبیر و دیگر تربیت یافته های نو دولت را بحد و ملک بادشاهی فرستاده غبار شورش و فساد برانگیخته لاجرم عده الملک خان جهان بخت محافظت و محارست لشکر خان را که از بنده های کن سال است و کاروان بحر است برهان پور مقرر داشته خود با عساکر ظفر و امتوجه بالاگھاٹ شد و تا کھرکی که محل اقامت او بود عنان منازعت باز نه کشید و نظام الملک از قلع دولت آباد و سر بیرون کشید از سواخ این ایام کشته شدن محمد موسی است داد از سادات سیفی بوده بسلسله نقیب خان قرابت قریب داشت چون از عراق آمد حضرت عرش آشیانی صبیحه سادات خان نبیره عم نقیب خان را بوی نسبت فرمودند در هنگامیکه عبور شاه جهان در ممالک شرقیه افتاد و مشارالیه در آن حد و جا گیر داشت بخدمت ایشان پیوست و یک چند س درین هرج مرج همراهی گزید سادات خان که در خدمت شاهزاده پرویز بودند نوشتا به مبالغه و تاکید فرستاده نزد خود طلب داشت و آن خون گرفته از خدمت شاه جهان جدا شده نزد سلطان پرویز آمد چون خبر آمدن او به حضرت شاه بهشت رسید بجنور طلب فرمودند هر چند شاه پرویز التماس عفو گناه او نمود و مهربان نشد و آن سید زاده را در باطل مست انداخته بقتول تمام سیاست فرمودند

درین وقت نظام الملک در قلعه دولت آباد حمید خان نام غلام حبشی را پیشواے خود ساخته مدار و اعتبار ملک و مال
به قبضه اقتدار او سپرد از بیرون او و از اندرون زنش نظام الملک را مثل مرغی در قفس داشتند و خبر آمدن خانجهان
یقین شد حمید خان با سه لکمه هون که دو از ده لک روپیہ باشد نزد او رفته با فسون و افسانه او را از راه برده قرار داد
که مبلغ مذکور را بگیرد و تمام ملک بالاگھاٹ را با قلعه احمد نگر به تصرف نظام الملک باز گذارد و فغان ازین افغان ناحق شناس
که حقوق تربیت حضرت شاهنشاهی را فراموش کرده چنان ملکی را به لک هون از دست داد و بنام امرای بادشاهی که در
تماجنات بودند نوشتہ فرستاد که آن محال است خواهی که نظام الملک نموده خود را بجنور رسانند و همچنین نوشتہ بنام پیدارخان
حاکم احمد نگر ارسال داشت چون مردم نظام الملک بہت اخذ قلعه شتافتند مشارالیه گفت که ملک تعلق بہ شما دارد و تصرف باشد اما قلعه ممکن نیست که
من از دست برہم ہر گاہ کہ فرمان بنمای قلعه را خواہم داد مجاہد ہر خید و کھای نظام الملک دست دوازند اثری بران مترتب نگشت و پیدارخان ذوقم ذخیر
فراوان بدرون برده با استحکام برج و بارہ پرداخت و مردانہ قدم بہت بر جاداشت و دیگر نامردان نوشتہ خانجهان
ملک بالاگھاٹ را در کل بوجہ نظام الملک سپردند و بہرمان پور آمدند الحال حقیقت احوال حمید خان حبشی و نکو
ادبنا بر عزابت مرقوم می گردد کہ این غلام رازنے بود از غریب ادبایے این ملک و در ابتداے کہ نظام الملک
مفتون شراب و شیفہ زنان شد این عورت بدرون حرم راہ یافتہ شراب مخنی کہ مردم بیرون را از ان آگاہی نہ بود
را رسانید وزن و دختر مردم را بہ فریب و فسون بدراہ ساختہ نزد او می برد و بہ لباسہاے مناسب و زینتہاے
خراار آتہ بنظر او جلوہ می داد و او را بہا شرت و معاطفت پری پیکران سیم بہ مبتلا ساختہ محفوظ و مسرور می داشت رفتہ
رفتہ مدار و اختیار بیرون قبضہ اختیار شوہرش قرار یافت و از درون مدار زندگانی نظام الملک بہت آن عورت
انداہر گاہ آن زن سوار میشد سپاہ و عمدہاے دولت پیادہ در رکاب او می رفتند و عرض مطالب خود می نمودند تا آنکہ عادلخان
نوجے بر سر نظام الملک فرستاد و ازین جانب نیز خواستند کہ لشکر تعیین نمایند و این عورت بطوع و رغبت خود و خواہش
تمام استعدا سپاہ از نظام الملک کردہ و لشین ساخت کہ اگر فوج عادل خان را شکست دادم زنی مصدر چنین کارے
شکرت شدہ باشد و اگر نقش بر عکس نشست شکست زنی چہ اعتبار و افتخار خواهد افزود و القصہ این مادہ گرگ محتاج مرکب
این امر خیلر گشتہ پیوستہ در ساق این یساق نقاب بر داشتہ و نا انگندہ بر اسب سواری شد و خجروش شیر مرغ بر کمری بہت
و حلقہاے طلا و مرصع کہ با اصطلاح ہندوستان کہ گویند در بہت سے انداخت و باہر گرا سباب سپاہیانہ و تحالف مردانہ

با خود همراه می داشت و داد و دهش و انعام و بخشش و اسپ می جست و بهانه می خواست بچ روزی نمی گذشت که با سترای
 رعایت نمی کرد و مبلغانی ببرد نمی داد و بعد از آنکه ملاقی صفین و محاذات فلتین اتفاق افتاد از علوهست و علوجرات و سیران لشکر
 عادل خان مصافت داد و سپاه و سمر و داران را بقتل و حرب و طعن و ضرب ترغیب و تحریض نموده قدم مردانگی را در آن بگرداناد
 لجه سیم چون کوه استوار پا بر جا داشت و آن غنیم و دشمن عظیم را شکست فاحش داده جمیع فیلان و توپخانه را بدست آورده
 سالماً و غنائماً رایت مراجعت برافراخت و رنویلا بعرض رسید که چون امام قلی خان فرمانروای توران چند سال می رسید بیک
 اپچی حضرت شاهنشاهی را در ماوراءالنهر نگذاشته آویسانه سلوک نمود چون خبر به عنایتی به شاه جهان و مخالفت نمودن
 ایشان بوالد و الاقدار شایع شد لاجرم قدوه مملک اسلام عبدالرحیم خواجه و ارکان خواجه را با شرافت تحف و نقاشی هدایا همراه
 میبردند که در خدمت فرمود و مکتوبه نیز نوشته مصحوب خواجه ارسال داشت خواجه از اعظم سادات و از اجله مشایخ ماوراءالنهر
 است نسبت شریفش با امام جعفر صادق علیه السلام منتهی می شود و بادشاه توران عبدالسد خان بخواجه جویدار جد بزرگوار آن
 جناب دست امانت داده بود و ارادت صادق داشت حضرت شاهنشاهی آمدن خواجه را گرامی داشته و در تعظیم افزودند
 و امرادعیان دولت را باستقبال فرستادند و چون بکین رسید ظفرخان استقبال نموده بشهر آورد و مجلس عالی آراسته لوازم
 همان داری تقدیم رسانید و حضرت شاهنشاهی در سه منزلی لاهور موسوی خان را با خلعت خاصه و خنجر مرصع پیشوا فرستاده
 سرتنجش خاطر آن سید عزیز شدند و بعد از آن بهادر خان اوزبک که در زمان عبدالمومن خان حاکم مشهد بود درین درگاه
 منصب پنج هزاری داشت باستقبال شتافت و چون خواجه بجای شهر پیوست بکرم اشرف خواجه ابوالحسن دیوان و
 ارادت خان بخشی باستقبال او رفته ملاقات نمودند و همان روز بشرف دست بوس آنحضرت مشرف گردید کورش و تسلیم
 راجعات فرموده شرائط بزرگی بجا آوردند و قریب باورنگ خلافت حکم شستن فرمودند و پنجاه هزار روپیه برسم انعام
 تکلیف فرمودند و روز دیگر چهارده قلاب طعام الوش خاصه با ظروف طلا و نقره بجهت خواجه فرستادند و تمام ظروف
 بلوازم آن بایشان ارزانی داشتند درین ایام صوبه داری بنگاله از تغیر خاندان بکرم خان ولد معظم خان مقرر
 گشت چون بکرم خان بکومت آنولایت کامیاب مراد گردید بحسب اتفاق فرمانی بنام او غرضدار یافت و او بکشتی
 نشسته باستقبال فرمان شتافت قضا را غیر ازین دریای مشهور که در بنگاله است ناله آبی بود که کشتی را از آن حی
 بایست گذشت چون کشتی بکوه نمانجامی رسید بلاخان اشاره می کند کشتی را از مانع در کنار آب باز دارند تا مانع عصر گذارد

متوجه مقصد گردد و در وقتیکه ملاحان می خواهند کشتی را بکنار آب رسانند باد می بهم رسیده کشتی را بر گردانید و از شورش تلاطم
بحر کتبله موقع کشتی در آب فرومی رود و مکرر بخان با چند کس که در آن کشتی بودند غریق بحر فانی گردید و یک متنفس سر از آن
گرداب بلا بر نمی آرد و در خلال این حال خان خانان ولد پیرم خان در سن هفتاد و دو سالگی با جل طبعی در گذشت تفصیل این
اجمال آنکه چون بدلی رسید ضعیفی قوی بر مزاجش استیلا یافت تا گزیر در آن مصر سعادت توقف نمود و در اواسط سال هزار
وسی و شش هجری و ولایت حیات سپرده در مقبره که برای منکوحه خود ساخته بود مدفون گردید از اعظم امرا می این دولت بود
و در عهد سلطنت حضرت عرش آشیانی مصدر خدمات شایسته و فتوحات عظیم گردید از انجمله کار نمایان که کرده نخست فتح
گجرات و شکست مظفر که بهان فتح گجرات از دست رفته بار تبصره اولیا می دولت قاهره در آمد و دوم فتح جنگ سیل که لشکر
دکن را با فیلان مست جنگی و توپ خانه عظیم همراه داشت و مشهور است که هفتاد هزار سوار فراهم آورده بود و خان خانان
با بیست هزار بمقابل او شتافت و دو روز و یک شب جنگ عظیم کرده و او را می فتح و فیروز می برافراشت و در آن عصر که
مرد آزما مثل راجی علی خان سرداری بقتل رسید سوم فتح طحله و ملک سند و در زمان دولت حضرت جنت مکانی پسر کلانش
شاهنواز خان با اندک مایه مردم عنبر را شکست داد چنانچه بموت و شربت افتاد بلی اغراق خانزاد رشید بود که اگر اجل امان
داد می آنار نیک از و بر صفحه روزگار یادگار ماند می خان خانان در قابلیت و استعداد یکتا می روزگار بود و زبان عربی و
ترکی و فارسی و هندی می دانست و از اقسام دانش عقلی و نقلی می علوم هندی بهره دان می داشت و در شجاعت و
شهامت و سرداری بر آیت می بل آیت می بود و زبان فارسی و هندی شعر نیکو گفتی و واقعات بایری را بحکم حضرت عرش آشیانی
بفارسی ترجمه کرده و گاهی بیتی و احیاناً رباعی و غزلی می گفت این چند بیت از دست -

شمار شوق ندانسته ام که تا چند است بکیش صدق و صفا حرف عهد بیکار است نه دام دام و نه دانه این دست در دام مرا فروخت محبت و لے نه دام ادای حق محبت عنایتی است از دوست از آن خوشم لبخندای دلکش تو می رسم	جز این قدر که دلم سخت آرزو مند است نگاه اهل محبت تمام سوگند است که پاس تا بسم هر چه هست در بند است که مشتری چه کس است و بهای من چند است و گرنه خاطر عاشق بهیچ خورسند است که اندکی بادای عشق تا چند است
--	---

رباعی

زہن سار حیم از پے دل زوے
گفتم سغنے و باز ہم سے گویم
بہودہ بہ آرزوے دل در گروے
خواہشکاری ہمیشہ کاہش و روے

چون راجہ امر سنگھ زمیندار ملک ماند و بندگی و دولت خواہی اختیار نموده عرض داشت کردہ کہ پدر ان من لبعادت
آستان بوس مستعد گشتند من نیز امید وارم کہ باین شرف فرق عزت برافرازم بنا بران تہور خان کہ از خدمتگار ان
زبان فہم بود دستوری یافت کہ رہنمونی سعادت نموده اورا بقیدی آستان پیار و بخت سرفرازے اذفران استالیت
با خلعت و اسب مرحمت شد چون بمسامع رسید کہ مہابت خان بخدمت شاہجہان رفت علی الرغم اذخان جہان را بخطاب
سپہ سالارے امتیاز بخشید نہ اکنون محلی از ماجراے احوال مہابت خان نگاشتنہ سلک بیان می گردود کہ چون اورا از درگاہ
بر آوردند از راہ ٹٹھ عطف عنان نمود لشکر بادشاہے تبعاقب اذ تعیین شد و اورا از بیچ طرف راہ اخلاص بامید مناص
نیامد ناگزیر بمرجات خود را منحصر در توسل شاہجہان دانستہ عریضہ مصحوب کیے از معتمدان خود بخدمت آن حضرت فرستاد
مضمون آنکہ اگر رقم عنوبرجرا یکد جہانم این بندہ گناہگار کشد رو امید بآن آستان آرد شاہجہان بمقتضائے وقت اذ قصیرات
او گذشتہ فرمان مرحمت عنوان بانچہ مبارک بخت استالیت و سلی اذ فرستادند و آن سرگشتہ باد یہ ناکامی با قریب دو ہزار سوار
از راہ راج بلیلہ و ملک بہر جے متوجہ شدہ در خیبر پیوست و ہزار اشرفی نذر و یک الماس کلان کہ ہفت ہزار روپیہ
قیمت داشت با دیگر نفائس پیشکش گذرانید و بانعام خنجر مرصع و شمشیر مرصع و اسب خاصہ و فیل خاصہ سرفرازے یافت
درین ایام خان جہان نوشتہائے پے در پے فرستادہ عبد اللہ خان را کہ دران دور بود بآ بدن برہان پور ترغیب و
تحریر نمود و خان بھمد و پیمان بدانجا شتافتہ اورا دید چون روزے چند در برہان پور گذرانید خان جہان با غوائے ہل
فساد از خان فیروز جنگ بدگمان شدہ در روزیکہ با یک خدمتگار رنجانہ او آمدہ بود گرفتہ مقید ساخت و تحقیقت حال را
بدرگاہ عرض نمود فرمان شد کہ قلعہ اسیر بردہ نگاہدار مذ و چون عہد شکنی در جمیع ادیان ممنوع است خان جہان در اندک
مدتے نتیجہ آن یافت و شرح این داستان بر سبیل ایجاز آنکہ چون دماغ او از عنایات سرشار حضرت شاہنشاہے
آشفتمہ بود بعد از ان کہ اوزنگ خلافت بھلس جہان افروز حضرت جہانانی اذ ارتفاع آسمانی یافت پیوستہ خود را با بنیشہای
ناصواب بخیالات فاسد آزرده می داشت تا آنکہ واہمہ بر مزاج اذ استیلا یافتہ قرار پر فرار داد و شب یک شبہ بہشت ہفتم

ماه صفر سنه هزار و سی و نه با فرزندان و جمعی از افغانان از دار الخلافه کبر آباد بر آمده راه او بار پیش گرفت و آنحضرت بهمان
شب خواجه ابوالحسن و سید منظر خان و آله و روحان و رضا بهادر و پرتقی راج را مقهور را با قوچه از بند هاس درگاه
تبعاقب او تعیین فرمودند و نامبره گان در حواله و حول پور با و رسیده جنگ سخت در پیوست و در اثنای دار دیگر
رضا بهادر شربت خوشگوار شهادت چشید و پرتقی راج زخمی شده در میدان افتاد خان جهان دو پسر خود را بکشتن داده خونیم جانی
از آن مملکه بر آورده بجانب دکن شتافت و بنظام الملک پیوسته محرک سلسله شورش و فساد شد و مقارن این حال نهضت
مؤکب جهانگشا بجانب دکن اتفاق افتاد و در آن وقت مسعود دولت خان بهان پور بذات جهان آرا رونق و بهای پذیرست
اعظم خان که در دولت جهانگیری خطاب ارادت خان داشت با عساکر نظراثر بحبت استیصال او بیالاکهاط تعیین شد
و افواج قاهره بادشاهی را مکرر با خان جهان اتفاق مبارزت افتاد و هر بار آثار تسلط و غلبه از بند هاس درگاه بنظر
رسید لیکن دفع آن مقهور میسر نگشت تا آنکه عنان اودار بجانب ملک شرقی که ساکن افغانه است معطوف ساخت
خاقان گیتی ستان عبداللہ خان بهادر فیروز جنگ را سر برد و سید منظر و معتد خان کو که در شید خان و چندے دیگر
از امر همراه نموده به تعاقب آن مقهور فرستادند و لشکر فیروزی اثر در حواله پرگنه سنه که بست کرد و ہی آله آباد واقع است
به آن بے سعادت رسید و اداز حیات و نجات نا امید گشته با جمعی از سپران و خوشان و نوکران قدیم پاسے جالم
فشرده بجنگ پرداخت و با دو پسر و چندے از منتسبان قتل رسید و خان بهادر فیروز جنگ سربے مغز او را
بر رگاه و الا فرستاد و تاج بست و یکم اسفند دارند در سعادت مسعود نهضت را یات اقبال بعزم سیر و تسکیر خط و لید بر
کشیر اتفاق افتاد و این سفاظطاری است نه باختیاری چون هوای گرم در مزاج اقدس در عنایت
تا سازگارے بود و لاجرم هر سال در آغاز موسم بهار صعوبت راه بر خاطر اشرف و مزاج مقدس آسان
شمرده خود را بگلزار همیشه بهار کشیر فروس نظیرے رسانیدند و خوبیاے کشیر را در یافت و استیفای
لذات آن رشک بهشت نموده باز عنان غریبت به حسب هندوستان معطوفے دارند پیش ازین بچند
روز به عبدالرحیم خواجه سے هزار روپیہ انعام فرموده بودند و درین وقت ماده فیل با حوضه نغمه شفقت
فرمودند به

جشن بست و دویمین نوروز از جلوس همایون

روز یکشنبه سویم رجب سنه هزار و سی و شش هجری آفتاب جهانتاب به برج حمل شرف تحویل فرمود و سال بست و دویم از جلوس والا آغاز شد و بر لب آب چناب جشن نوروز جهان افروز آراستگی یافت و یک روز بلوازم آن پرواخته کوچ فرمودند و منزل بمنزل سیرکنان و شکار افکنان طی راه فرموده در ساعت فیض اشاعت به نزبت سرای کشمیر نزول اقبال اتفاق افتاد و چون بعرض رسیده بود که مکرم خان حاکم بنگاله غزنی بجزفا گشته چنانچه در اوراق سابق بدان ایام فرستاده در نیولافدائی خان را بجلومت صوبه بنگاله شرف امتیاز بخشیده و منصب پنج هزار زیادت و سوار و خلعت فاخره و اسپ عراقی البق فرستاده فرمانروای ایران عنایت فرموده بدان صوبه رخصت نمودند و مقرر گشت که هر سال پنج لک روپیه بسم پیشکش شاهنشاهی پنج لک روپیه بصیغه پیشکش بکیم که مجموع ده لک روپیه باشد بخزانة عامه داخل سازد و درین هنگام ابوسعید نیرة اعتماد الدوله بجلومت پهنه فرق عزت برافراخت و بهادر خان اوزبک بجلومت اله آباد از تغیر جهانگیری علی خان خلعت خاص پوشیده بدان صوبه شتافت و سرکار کالپی بجایگزین شد و مقرر شد ذکر این واقعه دلدوز و شرح این حادثه جگر سوز را زبان سخن آفرین و گوش دانش گزین برنتابد آن را که دیده جهان بین بر حسن صورت و قبول سیرت آن خاقان والا بجلومت افتاده و اندک سپهر شعبده باز چه باخته و روزگار جهان گذار چه پرداخته -

گرفته جهان منظر ظل الهی

کریم و رحیم و جوان تخت بود

نشستی چو برگاه شاهنشاهی

فروزنده افسر و تخت بود

بالجمله درین مدت که آن حضرت در کشمیر تشریف داشتند مرض استیلا پذیرفت و از غایت ضعف و زبونی پیوسته بر ناکی نشسته بسیر و سواری خود را مشغول می داشتند روزی در دو وجع شدت کشید و آثار یاس و ارتحال بر وجنات احوال پر تو افکند و حرفهای که بوی ناامیدی از ان می آمد بے اختیار بر زبان جاری شد شورش عظیم در مردم افتاده پرستار اطو قرب را بغایت مضطرب ساخت لیکن چون روزی چند از حیات مستمرا باقی بود

در آن مرتبه بخیر گذشت و بعد از چند روز اشتها مفقود گشت و طبیعت از ایون که مصاحب چهل ساله بود نفرت گزید بغیر از چند
 پیاله شراب انگوری بچیز دیگر هرگز توجه خاطر نمی شد درین وقت شهریار باشتاد و مرض دار الشلب ابروے خود
 ریخت و موی بروت و ابرو و قره تمام افتاد و هر چند اطباء جدا و او علاج پرداختند اثری بر آن مترتب نگشت بسا بر آن
 خجسته زده التماس نمود که پیشتر بلاهور رفته روزی چند بمعالجه و مداوا پردازد و بحکم اشرف روانه لاهور شد و او بخش پسر خسرو
 که نظر بند داشت و نور جهان بکیم بحبت نظام کار آن برگشته روزگار و شرائط حزم و احتیاط باحواله نموده بود که مقید دارد
 التماس نمود که بدیگرے حواله شود از و گرفته حواله ارادت خان نمودند و مقارن آن حضرت شاهنشاهی تیماشاے
 چچی بھون و اجول و وزیر ناک حضرت فرمود که در اثناے سیر خانزاد خان پسر هاتبخان از بنگاله آمده دولت بساط بوس
 دریافت و یک زنجیر نعل خوش نسب پیشکش کرد و سید جعفر که از خدمت شاهجهان تخلص نموده بود بکمال زمت اشرف
 پیوست و مقارن این حال رایات عزیمت بصوب دار السلطنت لاهور ارتفاع یافت و در مقام بیرم کله بنشاط شکار
 پرداختند کیفیت این شکار مکرر در اوراق گذشته نگاشته کلک بدائع رقم گشته کوهیست بغایت بلند و درته کوه نشین گاه
 بحبت بندوق اندازی ترتیب یافته چون زمینداران آن ^{اراضه} بر تینه کوه بر می آوردند و بنظر اشرف در می آید
 بندوق را سر راست ساخته اندازند و همینکه باهور رسید از آن کوه جدا شده معلق زبان آمده بروی زمین می افتد
 و بے تکلف عجیب نمودی می کند و غریب شکاری است درین وقت یکے از پیاده های آنروز بوم آهورا رانده آورد
 و آهورا بر چه سنگی جا گرفت و چنانچه باید خوب محسوس نمی شد پیاده خواست که پیشتر آمده آهورا از آن مکان براند بجز و قدم
 پیش گذاشتن پاهای خود را نتوانست مضبوط ساخت و در پیش بوته بود دست بر آن انداخت که خود را تواند بنگاهداشت
 قصارا بوته کنده شد و از آنجا معلق زبان بحال تپاه بر زمین افتاد افتادون همان و جان دادن همان از مشاهده این
 حال مزاج اشرف بشورش و آشوب گرائید و خاطر قدسی مظهر بغایت مکرر گشت و ترک شکار کرد و بدو تخته تشریف
 آوردند مادر آن پیاده آمده جزع و فزع بسیار ظاهر ساخت اگر چه او را بنقد تسلی فرمودند لیکن خاطر اشرف تسلی نمی یافت
 گویا ملک الموت باین صورت تجلی شده بنظر آنحضرت در آمده بود از آن ساعت آرام و قرار از دل پرداخت و حال متغیر
 گشت و از بیرم کله تهنه و از تهنه بر اجور تشریف آوردند و بدستور معهود یک پیر از روزمانده کوچ فرمودند و در اثناے راه
 پیاده خواستند و همینکه بر لب نهادند گوارا نشد و طبیعت برگشت و تا رسیدن بدولت خانه حال بر همین منوال بود آخری

شب کہ در حقیقت آخر روز حیات بود کار بد شواری کشید و هنگام صبح کہ زمان واپسین بود ایستاده باے بساط قرب را روزامید
سیاہ شد نفسی چند بختی برآمد و هنگام چاشت روز یکشنبه بیت و ہشتم شہر صفر سنہ ہزار و سی و ہفت ہجری مطابق یازدہم
آبان ماہ الٰہی سال بست و دوم از جلوس اشرف ہمای روح آنحضرت از آشیانہ خاک پر واز نمودہ سایہ بفرق ساکنان خطہ افلاک
افکندہ در سن شصت سالگی جان بجان آفرین سپردند از سنوح این واقعہ و کھزاش و وقوع این حادثہ جگر تراش جہان بشورش
و آشوب گراں شد جہانیان سر رشته تدبیر از دست دادہ سر اسیمہ شدند۔

جلوس داو بخش براورنگ سلطنت

درین وقت آصف خان کہ از فدائیان و داعیان دولت شاہجہان بود با ارادت خان ہمدستان شدہ داو بخش
پسر خسرو را از قید و حبس بر آورده بنوید سلطنت مہووم شیرین کام ساخت لیکن او این حرف را باور نہی داشت تا آنکہ
بسوگند مغلط سلی بخش خاطر آشفتمہ او شدند انگاہ آصف خان و ارادت خان سوار ساختہ و چتر بر سرش گرفتہ روانہ نزل
پیش شدند و نور جہان بیگم ہر چند کسان بطلب ہوا آمدند و عذر را کہ نمہ نزد ایشان نہ رفت ناگزیر نقش جنت مکانے را
پیش انداختہ با شاہزادہاے عالی مقدار بفیل نشستہ و آصف خان بنارسی نام ہندوے را بڈاکچوکی
بخدمت شاہزادہ بلند اقبال شاہجہان فرستادہ خبر واقعہ آنحضرت را بعد پر احوالہ نمود و چون وقت مقتضی عرض داشت
نوشتن بنود انگشتی مہر خود را با و سپرد تا دلیل باشد بر اعتماد القصد آنشب در نوشہرہ توقف گزیدہ روز دیگر از کوہ برآمدہ
در بہنر نزل فرمودند و از انجا بہ تہمینر و تکفین پرداختہ نقش آنحضرت را مصحوب مقصود خان و دیگر بندہ ہا روانہ لاہور
ساختند ہر وز جمعہ در ان طرف آب لاہور در باغیکہ نور جہان بیگم اساس نہادہ بود بچار رحمت الٰہی سپردند با بجلہ
امرا بے عظام و صائر بندہ ہا کہ در موکب مسعود بادشاہ مرحوم مسطور بودند چون می دانستند کہ آصف خان بکبت استقامت
و استقامت دولت شاہجہان این توطیہ برانگیختہ داو بخش را بسلطنت برداشتہ و در حقیقت او را گو سفند قربانی کردہ ہمہ
بآصف خان موافقت و متابعت نمودہ آنچہ می گفت می کردند و تابع رضا جوئی او بودند و در حوالے بہنر خطبہ بنام
داو بخش خواندہ روانہ لاہور شدند و چون پیوستہ از صادق خان بآصف خان اثر بے اخلاص و اتفاق نسبت بحضرت
شاہجہان ظاہری شد درین وقت خوف و ہراس عظیم بخاطر حق شناس اوراہ یافت بخدمت آصف خان بتجی گشتہ

در اصلاح اینکار استعانت جست و شفیع جهت تقصیر خود در خواست نمود آن مدار السلطنت شاهزاده طایفه عالی مقدار
را که از نور محل گرفته بود با و حواله نمود که بخدست ایشان سعادت اندوخته ادراک این دولت را شفیع جبرائیم خویش میازد
و همیشه آصف خان که در عقد ازدواج صادق خان بود پرستاری شاهزاده هارا سعادت جاوید دانسته پروانه صفت
برگردد فرق مبارک ایشان می گشت و آصف خان چون از همیشه خود نور جهان بیگم مطمئن خاطر نبود نظر بند داشته احتیاط
می نمود که هیچکس نزد ایشان آمد و رفت نه نماید بیگم درین اندیشه و تدبیر که شهریار سر بر آرای سلطنت گرد و آن برگشته
روزگار در لاهور خبر واقعه حضرت حجت آشیانی را شنیده تحریک زن و فتنه پردازان آن کوه اندیش خود با هم همیای
سلطنت نامور ساخته دست تصرف بخزان و سایر کارخانجات بادشاهی دراز کرده هر کس را هر چه خواست داده بفرام
آوردن لشکر و جمعیت پرداخت و جمیع کارخانجات بیوتات را از خزانه و فیل خانه و تورخانه و غیره که در لاهور بود متصرف
گشته و بر عرض یک هفته هفتاد و سه لک روپیه نقد بمنصبداران قدیم و جدید داده بخمال محال همت مصروف داشت و
مرزا بالیسقر پسر شاهزاده و انبال را که بعد از واقعه آنحضرت غارت شده لاهور نزد شهریار آمده بود بجای خود سر داند
ساخته لشکر را از آب گذراند غافل از آنکه کار فرمایان سر در در سینه دولت صاحب دوشه خدمت گذارند
که سلاطین و الاشکوه غاشیه اطاعت و فرمان برداری او را پیرایه داشت و مفاخرت و مباہلات خواهند ساخت و فلک شاهی
بر سر دست دارد که با وجود ادعوه و کج شک را چه حد و پیرایه که در هواست همت بال هوس تواند کشد و قطره را
بر ریاست دادن آب خود بردن است و از آن طرف آصف خان داد بخش را بر فیل سوار کرده و خود بر فیل دیگر
نشسته و بر عرصه کارزار آورده در قول قرار گرفت و خواجه ابوالحسن و مخلص خان و آله و ردیخان و سادات باره
در هر اول کار طلب گشتند و شیر خواجه بالیسقران و انبال در التمش مقرر شد و ارادت خان با بسیارے از امرادر بنفاز
پای همت افشوده صادق خان و شاه نواز خان و مقرر جان در چرغاف مقرر گشتند و در سه کوهی شهر تملاتی فقیهین اتفاق
افتاد در حمله اول انتظام افواج او از هم گسیخت و نوکرانے که بتازگی فراهم آورده در برابر امرای قدیمی اندولت پیوند
منه ستاده بود هر کدام برای شتافتند درین وقت شهریار برگشته روزگار با دوسه هزار سوار قدیم و زلفا هر شهر لاهور
ایستاده انتظار نیرنگی تقدیر داشت.

تا خود فلک از برده چه آرد بیرون

ناگاه غلام ترکی از جنگ گاه تاخته می رسد و این خبر و کلوب بوی می رساند و آن برگشته روزگار برآمد کار خود را تسخیر
و برآمد کار خویش نفهمیده برهنه می آید و بار عطف عنان نموده قلعه در آمد و روز دیگر امر آمده متصل بکسار شهر برسمت باغ
مندی قاسم خان لشکرگاه ساختند و اکثری از نوکران او قول گرفته آصف خان را دیدند و شب ارادت خان قلعه
در آمده و صحن دولت خانه بادشاهی توقف گزید و صباح آن امرای عظام بدرون ارک رفته و او بخش را سیر آرائی
ادبار ساختند و شهریار و دوسرای حضرت جنت مکانی رفته در کنج خمول خزیده بود و فیروز خان خواجه سرکه از مهران
و معتمدان حرم سرای اقبال بود و او را بیرون آورده بآله و رویان سپرد و فوطه از کمرش کشوده هر دو دستش بآن
بسته پیش و او بخش حاضر ساخت و پس از تقدیم مراسم کورنش و تسلیم در جاها نیکه قرار یافته بود و مجوس داشتند و بعد از دو روز
کچول ساخته در زوایه او بار بجال تباه و روز سیاه نشانیدند و پس از روزی طمهورث و هوشنگ پسران شاهزاده دانیال را
نیز گرفته مقید ساختند و آصف خان عرض داشت مشتمل بر نوید فتح و فیروزه بدرگاه شاه جهان ارسال نموده التماس
نمود که موکب گیهان شکوه بر جناح استعجال شتافته جهان را از آشوب و انحلال خلاص سازند اکنون مجلی از رسیدن
بنباری بدرگاه شاه جهان و نهضت رایات جهان کتابه
عرض بست روز از مقام چکریتی که منزلیست در وسط کشمیر روز یکشنبه نور و هم شهر ربیع الاول سنه هزار و سی و هفت
هجری بخیر که در انتهای سرحد نظام الملک واقع شده رسانیده از راه بمنزل مهابت خان که در همان چند روز شرف
تقبیل بساط بوس اقبال سر بلندی یافته بود رفته صورت حال معروض داشت و او چون برق و باد خود را بکمرسرای
اقبال رسانیده خبر بدرون فرستاد آنحضرت از محل برآمدند بنباری زمین بوس نموده حقیقت را معروض داشت و هر
آصف خان را بنظر همایون در آورد و حد و ثلث این حادثه و تحراش بر خاطر حق شناس گرانی ظاهر ساخت و آثار حزن و
ملال از جبهه همایون هوید اگشت چون وقت مقتضی اقامت مراسم تعزیت و ترتیب لوازم آن بود فرصت و توقف را
مجال داد و دور از کار بود تا گزیر بالتاس مهابت خان و دیگر دولت خواهان که در آن وقت در رکاب سعادت بودند
روز یکشنبه بیست و سوم ربیع الاول سنه هزار و سی و هفت هجری که مختار انجم شناسان رصد بند بودند و نهضت موکب اقبال
بر جناح استعجال از راه گجرات بمستقر سریر خلافت اتفاق افتاد و فرمان مرحمت عنوان شتلمبر رسیدن بنباری و رسانیدن
اخبار و نهضت موکب سعادت بصوب دارالخلافه اکبر آباد و محبوب امان الله و بانیزید که از گروان شاهراه اخلاص بودند

به آصف خان ارسال داشتند و جان نثار خان را که از بنده های مزاجدان بود با فرمان عالیشان محتوی بر انواع مراحم و نوازش نزد خان جهان افغان که در آن وقت صاحب صوبه دکن بود فرستادند تا او را بنویسد عواطف گوناگون مستمال ساخته بر ذرات ضامرا و وقوف حاصل نماید چون هنگام زوال و ایام نکال او نزد یک رسیده بود راه صواب از دست داده باندلشاه باطل خود را سرگشته بادیه عدالت ساخت با نظام الملک موافق مطلب خویش عمو و موافق و میان آورده بسوگند مغلاط موکد گردانید و مقرر کرد چنانچه سبق رقم پذیرگشته که ملک بالاگھاٹ را با قلعه احمد نگر به تصرف او باز گذارد و درین کار سعی بلیغ نمود چنانچه تمام ملک بالاگھاٹ سواے قلعه احمد نگر بتصرف نظام الملک رفت بالجمله چون جهان قصد فساد داشت و اراده باطل با خود مخمر ساخته بود نخست چنین ملکی را مفت رایگان بنیم و اگر داشت که شاید در وقت بد بفریاد برسد مقارن این حال دریای رویله که پیش از واقعه حضرت جنت مکانی از خدمت حضرت شاهجهانی حرمان سعادت اختیار نموده بچاندور که داخل ولایت نظام الملک است رفته بنا کام رود کار بسر می برد آمده بخان جهان ملحق گشت و محرک سلسله فتنه و فساد شد و آقا فضل دیوان صوبه دکن که برادرش دیوان شهریار بود و او نیز بشاهجهان اخلاص درست نداشت حرفهای پوچ بآن افغان برگشته بخت خاکی نمود بالجمله جان نثار خان که فرمان گیتی مطاع بجهت استمالت خانبهان آورده بے آنکه عرض داشت در جواب فرمان قلمی نمایند بے نیل مقصود رخصت معاودت ارزانی فرمود القصد خان جهان فرزندان خود را با سکندر دولتانی و جمعی از افغانان که از صمیم قلب با او موافقت داشتند در برهان پور گذاشته خود با جمعی از بنده های بادشاهی که بظاهر دم از موافقت او می زدند و خود را از شر او محافظت می نمودند مثل راجه گجنگ و راجه جیسنگ و غیره بماند و آمده اکثر محال ولایت مالوار متصرف شد و منسوبات باطنی و فتنه پردازی خود را بر عالمیان ظاهر ساخت و هم بزودی برگردید به برهان پور رفت چون موکب گیهان شکوه بسرحد ملک گجرات رایات اقبال برافراشت عرض داشت تا هر خان که بخطاب شیرخانی سرفراز می داشت مبنی بر اظهار اخلاص و دولت خواهی خویش و اراده های باطل سیف خون که در آن وقت صوبه دار احمد آباد بود رسید و چون سیف خان در ایام حیات حضرت جنت مکانی نسبت به بنده های شاهجهان مصد رگستاخها شده بود از کردارهای خویش خوت و هراسی عظیم داشت رسیدن عرض داشت شیرخان مصداق این معنی گشت لهذا شیرخان را بمرحوم خسروانه مستمال و امیدوار ساخته بصاحب صوبگی گجرات سرگرم خدمت گردانیده فرمان شد که شهر احمد آباد را متصرف شده و او را معتمدان خود

نمایند و سیف خان را نظر بند بدرگاه والا حاضر سازد و درین وقت سیف خان بیماری صعب داشت و چون بمشیره
 کلان نواب قدسی القاب فلک احتجاب ممتاز الزمانی و در حباله نکاح سیف خان بود و آن ملکه جهان بمشیره خویش نهایت
 محبت و دل نگرانی ظاهری ساخت مراعات خاطر ایشان بر دست بهمت و مروت شاه جهان لازم و متحتم بود و لا جسم
 خدمت پرتخان دستوری یافت که با احمد آباد شافته سیف خان را نظر بند بکنور بیار و در نگاه دارد که آسیب جان به
 سیف خان نرسد و موکب منصور از گذر دریا به نرسد و با بیاری عبور فرموده در ظاهر قصبه سنپور که بر کنار آب
 مذکور واقع است نزول سعادت ارزانی داشتند و در آن مقام دلکشا جشن و زن قمری از عمر ابد پیوند آراستگی یافت
 و سید و لیر خان باره که از یکتایان و جوانان چیده رزم آزمای بود و با دراک سعادت زمین بوس فرق عزت برافراخت و
 منصب او چهار هزار و سده هزار سوار مقرر گشت و درین جشن از عرض داشت شیر خان معروض گردید که از نوشته
 ساهوکاران گجرات و بعضی از آنها در لاهور اند معلوم شد که آصف خان و دیگر دولت خواهان که داو و بخش را دست
 نشان ساخته به مقابله شهریار شافته بودند و در حواله لاهور با فوج او در جنگ رایت نصرت برافراختند و شهریار در قلعه
 لاهور متحصن گشته در معنی بزدان درآمدند و دست پرتخان که بجهت محافظت سیف خان شافته بود چون بجای
 احمد آباد پیوست شیر خان باستقبال فرمان محمد عنوان و خلعت خاصه برآمده جبین اخلاص را به سعادت زمین پس
 نورانی ساخت و سیف خان لا علاج همراه خدمت پرتخان روانه درگاه گشت و حضرت شاه جهان بشفاعت نواب
 فلک احتجاب جراتم او را بعفو مقرون داشته از قید آزاد ساختند و شیر خان از ضبط و توقیف شهر خاطر پر داخته با دیگر امر مثل
 میرزا عیسی ترخان و میرزا والی و غیرهم در محمود آباد سعادت زمین پس کام روانه مراد گردیدند و چون تالاب
 کانگریه که در ظاهر شهر احمد آباد واقع است محل نزول رایا اقبال گشت هفت روز در آن مقام دلکش بجهت تنظیم
 تنسیق ملک اقامت فرموده شیر خان را به منصب پنج هزار و سده داری و سوار و صوبه داری ملک گجرات بلند پایگی بخشیدند
 و میرزا عیسی ترخان را به منصب چهار هزار و سده داری و دو هزار و سده داری ملک پشته سرفراز ساختند و بجهت نظام کار
 سلطنت و انتظام مصالح دولت خدمت پرتخان را که از مستعدان مخرمان جان نثار بود نزد آصف خان به لاهور
 فرستادند و فرمان عالیشان بخط خاص صدور یافت که درین هنگام که آسان آشوب طلب و زمین فتنه جوست اگر
 داو و بخش پسر خسرو و بیار و شهریار و پسران شاهزاده و انبال را آواره صحرائی عدم ساخته دولت خواهان را از توزیع

جلوس شاه جهان براورنگ سلطنت

چون ساعت جلوس میمنت مانوس براورنگ خلافت و جهانبانی روز و شبینه بست و هفتم جادوی الآخرے بود
 در دولتخانه ایام شاهزادگی نزول سعادت فرمود مذمت و روزوران سر منزل کامرانی مقام فرمودند و تبارنج
 مذکور سوار سمند دولت و اقبال داخل قلعه مبارک شده در دولتخانه خاص و عام سر سلطنت بجلوس اشرف
 آسمان پایه گردانیدند و خطبه و سکه را بنام نامی و لقب گرامی خویش زیب و زینت بخشیدند و طغرای غرای البراق
 شهاب الدین محمد صاحب قران ثانی شاه جهان بادشاه غازی بر مناشیر دولت ثبت شد و جهان پیر از سر نو جوان گردید و
 جهانیان را سرمایه امن و امان بدست افتاد.

بالحکم

